

VENDIMET

të Gjykatës së Lartë

---

110 Vjet përvojë gjyqësore

Përgatiti për botim: Gjykata e Lartë

Ky botim u prodhua me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e autorit(ve). Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të konsiderohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian apo të Këshillit të Evropës.

Përzgjedhja dhe përgatitja për botim e vendimeve u përgatit nga Gjykata e Lartë, me ndihmën e Arkivit Qendror Shtetëror.

Të drejtat e autorit në lidhje me përmbajtjen e këtij botimi i takojnë Gjykatës së Lartë. Ndalohet riprodhimi ose shumëfishimi i tij për qëllime fitimi.

Tiranë 2023

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

BASHKIMI EVROPIAN

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Bashkëfinancuar dhe zbatuar
nga Këshilli i Evropës

*Nderime dhe respekt për ata juristë që i kushtuan
punën dhe jetën e tyre ngritjes së gjyqësorit të drejtë, të
besueshëm dhe të pavarur.*

Përmbajtje

Dy fjalë për lexuesit	25
1918	
Vendimi nr. 66, datë 13.09.1918 i Gjykatës së Apelit Shkodër (<i>Bashkëpronësia për shkak të blerjes së sendit</i>)	29
1920	
Vendimi nr. 5, datë 10.10.1920 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së Diktimit (<i>Mosrespektimi i rregullave proedurale shkak për pavlefshmërinë e gjykimit</i>)	32
Vendimi nr. 14, datë 30.10.1920 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së Diktimit (<i>Mungesa e hetimit të plotë dhe mosarsyetimi si shkak për prishjen e vendimit</i>)	33
Vendimi nr. 49, datë 10.10.1920 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Zgjidhja e çështjeve të trashëgimisë nga gjykata civile, jo gjyqit të Sheriatit</i>)	35
1921	
Vendimi nr. 58, datë 06.08.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Zgjidhja e çështjeve të trashëgimisë sipas ligjeve civile, jo fetare</i>)	39
Vendimi nr. 80, datë 15.09.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Mosmarrëveshjet mbi huatë e tregtisë zgjidhen nga gjykata tregtare</i>)	40
Vendimi nr. 44, datë 25.07.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>E drejta e parablerjes për tokën bujqësore midis banorëve të katundeve të ndryshme</i>)	43
Vendimi nr. 48, datë 12.01.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Përcaktimi i juridiksionit të gjykatës civile nga ajo tregtare për marrëdhënie detyrimi</i>)	46
1922	
Vendimi nr. 218, datë 27.11.1922 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Cenimi i pronës dhe shpërblimi i dëmit vetëm me titull pronësie</i>)	49
Vendimi nr. 233, datë 09.08.1922 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së Diktimit (<i>Gjykata kompetente për pavlefshmëritë e zgjedhjeve dhe përjashtimin e gjyqtarit</i>)	50
1923	
Vendimi nr. 289, datë 26.04.1923 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Përbushja e detyrimit kontraktor</i>)	52
Vendimi nr. 18, datë 13.06.1923 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Kthimi i shumave të huasë është e trashëgueshme sipas pjesës respektive</i>)	53

1924

Vendimi nr. 233, datë 14.09.1924 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(*Moskompetenca për shkak të cilësimit të gabuar të veprës penale*) 55

Vendimi nr. 3, datë 22.11.1924 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Pjesëtimi i sendeve të paluajtshme*) 56

1925

Vendimi nr. 56, datë 29.12.1925 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Formimi i rregullt i trupit gjykues për pavlefsshmërinë e zgjedhjeve lokale*) 57

Vendimi nr. 1, datë 11.04.1925 i Trupit Hetimor të Gjykatës së Diktimit
(*Largimi i gjyqtarit pa leje nga detyra përbën shkelje disiplinore*) 58

1926

Vendimi nr. 213, datë 31.05.1926 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së Diktimit
(*Kushtet që vepra penale e përdhunimit të konsiderohet e kryer*) 59

Vendimi nr. 3, datë 28.04.1926 i Gjykatës së Posaçme për Faje Politike,
Gjykata e Diktimit
(*Dënim me vdekje i ish-Kryeministrit Fan Noli për krim kundër regjimit*) 60
(Ekstra)

Mejtim i komisionit të Gjyqit të Diktimit mbi Projekt-Traktatin,
për dorzim të fajtorit, në mes Shqypnis e Greqis, datë 2.2.1926 63

1927

Vendimi nr. 425, datë 18.10.1927 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Përmbushje detyrimi në valutë të huaj*) 67

Vendimi nr. 12, datë 07.11.1927 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit
(*Mosrespektimi i vendimit të Gjykatës së Diktimit shkak për prishje vendimi*) 68

1928

Vendimi nr. 609, datë 28.02.1928 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Shqyrtimi i kundërpadisë vetëm kur lidhet me padinë origjinale*) 70

Vendimi nr. 91, datë 03.03.1928 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Kur gjatë gjykimit pala pohon detyrimin, gjykata vendos njohjen e detyrimit*) 71

Vendimi nr. 6, datë 02.07.1928 i Gjykatës së Posaçme për Faje Politike, Gjykata e
Diktimit
(*Gjykimi i Hasan Prishtinës për sulm antikombëtar dhe atentat ndaj Ahmet Zogut*) 72

Vendimi nr. 13, datë 16.08.1928 i Gjykatës së Posaçme për Faje Politike
(*Dënim me vdekje për atentat ndaj Ahmet Zogut*) 74

1929

Vendimi nr. 6, datë 07.07.1929 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit
(*Kualifikimi i saktë i padisë është e ndërvarur me zgjidhjen e çështjes së themelit*) 77

Vendimi nr. 5, datë 08.05.1929 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Cilësimi i saktë i veprës penale të "vrasjes me dashje"</i>)	80
Vendimi nr. 46, datë 05.07.1929 i Këshillit të Shtetit (<i>Juridiksioni administrativ dhe ai civil në refuzimin e lejes së ndërtimit</i>)	81
1930	
Vendimi nr. 10, datë 17.05.1930 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Nese Pohimi se nuk e kupton gjuhën e akteve nuk provohet, pranohet</i>)	83
Vendimi nr. 4, datë 23.02.1930 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Koncepti i vendimit përfundimtar dhe i paankimueshëm</i>)	84
Vendimi nr. 251, datë 29.04.1930 i Këshillit të Shtetit (<i>E drejta e pensionit për zyrtarët në detyrë dhe gjatë "rikuperimit shëndetësor"</i>)	86
1931	
Vendimi nr. 2, datë 09.05.1931 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Vendimi i Diktimit që zgjidhë çështjen e kompetencës është i detyrueshëm për gjykatën</i>)	89
Vendimi nr. 13, datë 09.05.1931 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Vepra penale e kryer në bashkëpunim, kur mbetet i pazbuluem cili prej tyre ka kryer vrasjen</i>)	90
Vendimi nr. 660, datë 16.03.1931 i Këshillit të Shtetit (<i>E drejta e pensionit është e trashëgueshme prej anëtaëve të familjes</i>)	91
Vendimi nr. 717, datë 16.05.1931 i Këshillit të Shtetit (<i>Mbrojtja e mjedisit dhe shëndetit nga efektet e fabrikave në qytet</i>)	92
1932	
Vendimi nr. 314, datë 13.08.1932 i Këshillit të Shtetit (<i>Përfitimi i pensionit për shkak të sëmundjes gjatë detyrës-dementia</i>)	94
Vendimi nr. 59, datë 23.07.1932 i Këshillit të Shtetit (<i>Kompetenca për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve mes organeve publike</i>)	95
Vendimi nr. 14, datë 03.09.1932 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Pushteti gjyqësor nuk ka kompetencë me kontrollue ligjet në janë në konformitet me dispozitat e Statutit Themeltar, por vetëm me i aplikue</i>)	96
Vendimi nr. 714, datë 10.08.1932 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Gjykimi në mungesë për ekstradimin sjell prishjen e vendimit</i>)	102
1933	
Vendimi nr. 13, datë 28.06.1933 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Marrja formë e prerë e dënimit penal dhe përllogaritja e dënimit</i>)	103
Vendimi nr. 7, datë 19.05.1933 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Detyrimi për të pranuar kundërprovën kur kjo mundësohet gjatë gjykimit</i>)	105

Vendimi nr. 15, datë 19.01.1933 i Këshillit të Shtetit (<i>Verifikimi i pronësisë së objekteve para shpronësimit për interes publik</i>)	108
1934	
Vendimi nr. 9, datë 26.04.1934 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Për krijimin e servituteve ligjore nuk kërkohet çfaqja e ndonji nevoje të posaçme</i>)	111
Vendimi nr. 42, datë 23.10.1934 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Vërtetimi me dëshmitarë i shlyerjes së borxhit mes palëve në marrëdhënie familjare</i>)	112
Vendimi nr. 35, datë 31.12.1934 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Bindja e brendshme e gjyqtarit nuk lejohet të kthehet në arbitraritet</i>)	115
Vendimi nr. 51, datë 03.03.1934 i Këshillit të Shtetit (<i>Fuqi prapavepruese e interpretimit autentik të ligjit</i>)	116
1935	
Vendimi nr. 16, datë 19.11.1935 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Rëndësia e përfaqësimit me prokurë dhe atij me deklaram në seancë</i>)	119
Vendimi nr. 56, datë 22.02.1935 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Kushtet për lidhjen e kontratave administrative</i>)	125
Vendimi nr. 9, datë 27.05.1935 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Zbatimi i afateve procedurale civile edhe në çështje penale, kur mungon parashikimi</i>)	129
Vendimi nr. 13, datë 06.02.1935 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Dekadencia, llogaritja e afateve, si dhe plotësimi i saj me afatet e parashkrimit</i>)	130
1936	
Vendimi nr. 9, datë 21.03.1936 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Ndryshimi i shkakut të padisë (causa petendi) nuk relevohet kryesisht</i>)	133
Vendimi nr. 28, datë 29.12.1936 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Pagimi i detave të trashigimit bëhet nga secili trashigimtar sipas pjesës që trashigon</i>)	135
Vendimi nr. 5, datë 27.04.1936 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Analogjia dhe interpretimi i gjerë nuk lejohet në ligjat penale</i>)	137
Vendimi nr. 1, datë 07.08.1936 i Këshillit të Shtetit (<i>Bashkitë caktojnë çmimet e ushqimeve, por jo të akullit, pasi nuk është ushqim</i>)	139
1937	
Vendimi nr. 8, datë 18.10.1937 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Kur në gjykim pas kundërshtimit nuk shfaqet ana kundërshtuese kërkesa refuzohet</i>)	141
Vendimi nr. 5, datë 30.06.1937 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Ligjat hyjnë në fuqi një muaj pas shpalljes, përveç kur ligjat caktojnë një afat të ndryshëm</i>)	143
Vendimi nr. 9, datë 31.12.1937 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Shkaqe lehtësore për çashtje nderi u njifën të pandehunvet sipas ligjës</i>)	145

Vendim nr. 142, datë 24.05.1934 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Mashtrimi me padinë pauliane</i>)	148
1938	
Vendimi nr. 10, datë 28.05.1938 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Rekursi ekstraordinar ushtrohet vetëm kundra vendimeve të Diktimit, që ligjërojnë vendimin e gjykatës së faktit</i>)	151
Vendimi nr. 17, datë 08.07.1938 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Veprimi i ligjit të shfuqizum për parashkrimin e prezumimit të pagimit</i>)	152
Vendimi nr. 215, datë 23.09.1938 i Këshillit të Shtetit (<i>Balancimi midis interesave privatë dhe publikë, mbizotërimi i njërit prej tyre</i>)	155
1939	
Vendimi nr. 53, datë 27.02.1939 i Këshillit të Shtetit (<i>E drejta e individit për të kundërshtuar aktin normativ të këshillit bashkiak</i>)	157
Vendimi i datës 30.05.1939 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Padia për njohjen e zotërimit dallon nga ajo e posedimit</i>)	158
Vendimi nr. 13, datë 27.11.1939 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Kushtet për ngritjen e padisë në procesin penal</i>)	159
1940	
Vendimi nr. 33, datë 15.04.1940 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (<i>Detyrimi për pagesë mujore të shërbyesit njihet vetëm nëse provohet qëllimi i punësimit</i>)	162
Vendimi nr. 318, datë 08.07.1940 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Kanosje dhe privim lirie ndaj ndihmësgjyqtarit, llogaritja e dënimit dhe shuarje dënimi</i>)	164
Vendimi nr. 208/a, datë 13.12.1940 i Këshillit të Shtetit (<i>Mendim i këshillit për gjykimin e Kryetarit të Komunës</i>)	166
1941	
Vendimi nr. 100, datë 18.04.1941 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (<i>Përgjegjësia për djegien e pyjeve kur nuk identifikohet autori i ngarkohet kryepleqësis</i>)	167
Vendimi nr. 10, datë 10.09.1941 i Këshillit të Shtetit (<i>Apelimi i akteve të organit epror administrativ</i>)	168
1942	
Vendimi nr. 6 datë 15.05.1942 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit (<i>Mosarsyetimi i vendimit gjyqësor shkakton prishjen e tij</i>)	170
Vendimi nr. 10, datë 28.09.1942 i Këshillit të Shtetit (<i>Apelimet ndaj vendimeve të Këshillave Administrativ të Nënprefekturave</i>)	171

1943

Vendimi nr. 3, datë 10.03.1943 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit
(*Vlera e pohimit gjyqësor si provë*) 173

Vendimi nr. 219, datë 25.8.1943 i Këshillit të Shtetit
(*Paligjshmëria e shpronësimit për interes publik*) 174

1944

Vendimi nr. 220, datë 14.07.1944 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(*Proces i parregullt për gjykimin e krimit homoseksual me të mitur*) 177

1945

Vendimi nr. 4, datë 31.05.1945 i Seksionit Penal të Gjykatës së Naltë
(*Hyrja e ligjit të ri në fuqi dhe gjykimi i çështjeve të papërfunduara*) 179

Vendimi nr. 25, datë 31.10.1945 i Seksionit Penal të Gjykatës së Naltë
(*Riorganizimi gjyqësor, krijimi i gjykatave të apelit dhe gjykatave popullore*) 180

Vendimi nr. 5, datë 02.02.1945 i Gjykatës së Naltë Ushtarake
(*Dënim me vdekje i klerikut Lazër Shantoja për tradhëti ndaj atdheut*) 183

1946

Vendimi nr. 431, datë 18.12.1946 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë
(*Gjykimi i çështjes jashtë qendrës së gjykatës nuk e bën të pavlefshëm vendimin*) 186

1947

Vendimi nr. 233, datë 13.05.1947 i Plenumit të Gjykatës së Lartë
(*Çështje të padisë së pronësisë mbi tokën pas reformës agrare*) 189

Vendimi nr. 510, datë 21.XI.1947 i Gjykatës së Lartë
(*Shkaqet e anulimit të martesës*) 190

Vendimet nr. 102 dhe nr. 445, të vitit 1946 të Seksionit Penal
(*Vrasja për hakë marrje nuk është një rrethanë lehtësonjëse*) 190

Vendimi nr. 3, datë 02.05.1947 i Plenumit
(*Detyrimi reciprok për ushqim mes bashkëshortëve, gjatë martesës dhe pas shkurorëzimit*) 191

1948

Vendimi nr. 161, datë 3.12.1948 i Seksionit Penal të Gjykatës së Lartë
(*Retroaktiviteti i dispozitave të pjesës së përgjithshme të Kodit Penal*) 193

Udhëzimi nr. 86, datë 10.V.1948 i Plenumit
(*Dispozitat penale para okupacionit në lidhje me sendet e monopolizuara më parë dhe me tregtimin e tyre*) 194

Vendimet nr. 91, datë 25.8.1948, nr. 103, datë 16.9.1948 dhe nr. 111, datë 1.10.1948,
të Gjykatës së Lartë
(*Spekullimi mbi arin - Ligja mbi ndalimin e tregëtisë së arit dhe ligja mbi tregëtinë e ndaluar, spekulimin dhe sabotimin ekonomik. Ligja më e butë*) 195

1949

- Vendimi nr. 43, datë 8.6.1949 i Gjykatës së Lartë
(*Lidhja familjare si rrethanë lehtësonjese në kryerjen e krimit*) 197
- Udhëzimi nr. 14, datë 22.VII.1949 i Plenumit
(*Cilësimi i saktë juridik i veprave që lidhen me keqpërdorimin e kredisë bankare*) 198
- Udhëzimi nr. 2, datë 25.1.1949 i Plenumit
(*Mbi rishikimin e vendimeve të formës së prerë në lëndë penale*) 200

1950

- Udhëzimi nr. 1, datë 27.2.1950 i Plenumit
(*Zbatimi i ligjit të ri me efekt prapaveprues pavarësisht efekteve negative*) 203
- Udhëzimi nr. 2, datë 27.2.1950 i Plenumit
(*Ngritja e padisë penale me kërkesë të palës së dëmtuar dhe roli i prokurorit*) 205
- Udhëzimi nr. 8, datë 22.8.1950 i Plenumit
(*Kuptimi i “qëllimit” në fajin e sabotimit ekonomik*) 206

1951

- Vendimi nr. 698, datë 09.06.1951 i Seksionit Penal
(*Mosrëndimi i pozitës të të pandehurit në mungesë*) 210
- Vendimi nr. 134, datë 10.03.1951 i Seksionit Penal
(*Konkurimi i abuzimit të detyrës me fajin e mashtrimit*) 210
- Udhëzimi nr. 3, datë 31.03.1951 i Plenumit
(*Vepra seksuale me të mitur dënohet pavarësisht pëlqimit të tij*) 211
- Vendimi nr. 142, datë 29.01.1951 i Seksionit Civil
(*Mosmarëveshjet lidhur me shtetëzimet e pasunive private nuk zgjidhen në gjykatë*) 212

1952

- Vendimi nr. 732, datë 12.06.1952 i Kolegjit Civil
(*Beja nuk pranohet si mjet prove*) 213
- Vendimi nr. 244, datë 28.02.1952 i Kolegjit Civil
(*Disponimi testamentar nuk ka vlef të nëse nuk respekton rezervën ligjore*) 213
- Vendimi nr. 163, datë 19.02.1952 i Kolegjit Civil
(*Konfliktet për administrimin e mekameve rregullohen nga komunitetet fetare*) 214
- Vendimi nr. 4, datë 31.10.1952 i Plenumit të Gjykatës së Lartë
(*Mbi zbatimin e dënimit me kusht*) 215

1953

- Vendimi nr. 139, datë 19.02.1953 i Kolegjit Civil
(*E drejta e bashkëshortit të papunë të përfitojë pension ushqimor*) 218
- Vendimi nr. 1280, datë 11.11.1953 i Kolegjit Civil
(*Pushimi i paralindjes nuk mund të bashkohet me lejen e lehonisë*) 219

Vendimi nr. 1, datë 26.11.1953 i Plenumit (<i>Mbi krimin e qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë</i>)	220
1954	
Udhëzimi nr. 4, datë 30.09.1954 i Plenumit (<i>Mbi zbatimin e dispozitave që parashikojnë përvetimet kundër pasurisë socialiste</i>)	223
Udhëzimi nr. 1, datë 15.03.1954 i Plenumit (<i>Për zbatimin e dispozitave penale ndaj atyre që nuk paguajnë tatimin e detyruar</i>)	225
Vendimi nr. 7, datë 02.03.1954 i Plenumit (<i>Ndalimi i disponimit të pasurisë me testament jashtë rrethit të trashëgimtarëve ligjorë</i>)	227
1955	
Udhëzimi nr. 7, datë 21.12.1955 i Plenumit (<i>Mbi krimin e vrasjes të parashikuar prej neneve 143 dhe 144 të Kodit Penal</i>)	229
Udhëzimi nr. 3, datë 20.04.1955 i Plenumit (<i>Mbi parashkrimin në lëndë civile</i>)	236
Udhëzimi nr. 2, datë 14.05.1955 i Plenumit (<i>Rregullat dhe kushtet për ndryshimin e akuzës gjatë gjykimit</i>)	240
1956	
Udhëzimi nr. 5, datë 26.11.1956 i Plenumit (<i>Mbi veprat penale në fushën e tregtisë</i>)	244
Vendimi nr. 34, datë 11.04.1956 i Kolegjit Civil (<i>Sendi i lënë peng, me kalimin e afatit, nuk kalon në pronësi të pengmarrësit</i>)	245
Vendimi nr. 97, datë 24.04.1956 i Kolegjit Civil (<i>Shpërblimi për dëmin e kafshëve të siguruara</i>)	246
1957	
Vendimi nr. 19, datë 30.03.1957 i Kolegjit Penal (<i>I pandehuri nuk gjykohet në mungesë, kur nuk provohet se i fshihet drejtësisë</i>)	248
Udhëzimi nr. 3, datë 06.07.1957 i Plenumit (<i>Në lidhje me gjykimin e çështjeve që lindin nga qiraja e banesave</i>)	249
1958	
Vendimi nr. 159, datë 20.06.1958 i Kolegjit Civil (<i>Kompetenca për zgjidhjen e konflikteve pasurore civile</i>)	253
Vendimi nr. 188, datë 09.11.1958 i Kolegjit Penal (<i>Prova e fajësisë në kryerjen e veprës penale të dobësisimit të pushtetit popullor</i>)	254
Vendimi nr. 73, datë 30.03.1958 i Kolegjit Civil (<i>Ligjshmëria e aktit administrativ kontrollohet nga organi më i lartë, jo nga gjykata</i>)	255

1959

- Udhëzimi nr. 5, datë 10.10.1959 i Plenumit
(*Mbi kushtin penal dhe gjobën*) 257
- Udhëzimi nr. 7, datë 29.12.1959 i Plenumit
(*Mbi vërtetimin gjyqësor të fakteve juridike*) 260
- Vendimi nr. 35, datë 17.03.1959 i Kolegjit Penal
(*Hetimet kundër shtetit bëhen nga organet e sigurimit, jo nga organet e gjurmimit*) 264
- Vendim nr. 130, datë 29.05.1959 i Kolegjit Penal
(*Kontrabanda duke blerë ose shitur mallra të kaluara në kufij shtetërorë*) 264

1960

- Udhëzimi nr. 1, datë 31.03.1960 i Plenumit
(*Mbi zbatimin e disa dënimeve plotësonjëse*) 266
- Udhëzimi nr. 3, datë 01.04.1960 i Plenumit
(*Mbi gjykimin e padive të çkurorezimit*) 270
- Vendimi nr. 8, datë 12.11.1960 i Plenumit
(*Mbi dhurimet e bëra përpara ose gjatë martesës*) 274

1961

- Vendimi nr. 1, datë 28.01.1961 i Plenumit
(*Mbi dallimin midis kontratës së punës me akord dhe kontratës së sipërmarrjes*) 276
- Vendimi nr. 4, datë 15.06.1961 i Plenumit
(*Mbi afatet e ngritjes së padisë për vërtetimin dhe kundërshtimin e njohjes së atësisë*) 279
- Vendimi nr. 66, datë 21.04.1961 i Kolegjit Civil
(*Shpërblimi për shpronësimin bazohet tek nevoja dhe dobia reale në momentin e vlerësimit*) 280
- Vendimi nr. 5, datë 27.05.1961 i Kolegjit të Posaçëm të Gjykatës së Lartë
(*Dënim me vdekje i oficerit Teme Sejko dhe të tjerë*) 281

1962

- Vendimi nr. 17, datë 30.05.1962 i Kolegjit Penal
(*Mbylljen e të pandehurit në institut mjekësor e vendos gjykata, jo organet e shëndetësisë*) 289
- Vendimi nr. 55, datë 14.06.1962 i Kolegjit Civil
(*Dhurimi i pasurisë së paluajtshme nuk provohet me dëshmitarë por me akt publik*) 290

1963

- Vendimi nr. 32, datë 24.05.1963 i Kolegjit Civil
(*Dhënia me qira e shtëpisë vetëm me autorizim të Komitetit Ekzekutiv*) 291
- Vendimi nr. 154, datë 15.10.1963 i Kolegjit Penal
(*Grabitja, sulm për të shtënë në dorë pasurinë e tjetrit me dhunë, pavarësisht nga suksesi*) 292

Vendimi nr. 24, datë 19.04.1963 i Kolegjit Civil (<i>Largimi nga puna i punëmarrësit bëhet vetëm pasi të jetë shprehur komisioni i pajtimit</i>)	293
Vendimi nr. 1, datë 04.06.1963 i Plenumit (<i>Caktimi i dënimit me internim, si dënim kryesor dhe plotësues</i>)	295
1964	
Vendimi nr. 1, datë 28.02.1964 i Plenumit (<i>Mbi konfliktet që lindin nga kontrata e transportit të mallrave</i>)	296
Vendimi nr. 22, datë 10.04.1964 i Kolegjit Civil (<i>Kushtet për pranimin e padisë posedimore</i>)	299
Vendimi nr. 8, datë 13.05.1964 i Kolegjit Penal (<i>Kushtet për të konsideruar mashtrimin si krim vazhdues</i>)	299
1965	
Vendimi nr. 1, datë 09.07.1965 i Plenumit (<i>Mbi rivendosjen në afatin e parashkrimit</i>)	301
Vendimi nr. 8, datë 29.04.1965 i Kolegjit Penal (<i>Subjektet e veprës penale të shtytjes në martesë të miturit</i>)	303
1966	
Vendimi nr. 67, datë 04.10.1966 i Kolegjit Civil (<i>Kontrata e rentës jetësore është e lejueshme nëse nuk vjen në kundërshtim me ligjën, planin ekonomik të shtetit, rregullat e bashkëjetesës socialiste</i>)	305
Vendimi nr. 121, datë 23.08.1966 i Kolegjit Penal (<i>Përpyjekja e punonjësit të tregëtisë të puthë klienten e mitur është shpërdorim i pozitës zyrtare</i>)	306
1967	
Vendimi nr. 227, datë 19.12.1967 i Kolegjit Penal (<i>Spiunazhi quhet i kryer edhe në fazën e mbledhjes së të dhënave me qëllim transmetimi</i>)	308
Vendimi nr. 132, datë 24.07.1967 i Kolegjit Civil (<i>Konfiskimi i sendeve duhet të jetë i specifikuar një nga një</i>)	308
Vendimi nr. 26, datë 24.02.1967 i Kolegjit Penal (<i>Dënimi me kusht nëpërmjet riedukimit nga kolektivi</i>)	309
1968	
Vendimi nr. 7, datë 05.02.1968 i Kolegjit Civil (<i>Vlerësimi nga gjykata i deklarimeve të dëshmitarëve</i>)	310
Udhëzimi nr. 3, datë 29.06.1968 i Plenumit (<i>Mbi punën me ndihmës gjyqtarët</i>)	311

1969

- Vendimi nr. 145, datë 29.03.1969 i Kolegjit Penal
(*Mashtrim për përfitim konsiderohet edhe kur ai bëhet në dobi të personave të tjerë*) 315
- Vendimi nr. 2, datë 20.01.1969 i Kolegjit Civil
(*Detyrimi për respektimin e rezervës ligjore në çështje të trashëgimisë*) 315
- Vendimi nr. 92, datë 24.02.1969 i Kolegjit Penal
(*Marrja e sendit nga tjetri me besimin se i përket atij formon krimin e vetëgjyqësisë*) 317
- Vendimi nr. 125, datë 20.03.1969 i Kolegjit Penal
(*Dënim me vdekje i klerikut Marin Shkurti me familje për tradhëti ndaj atdheut në formën e arratisjes*) 318

1970

- Vendimi nr. 818, datë 07.12.1970 i Kolegjit Penal
(*Vënia e jetës në rrezik për të shpëtuar pasurinë socialiste si rrethanë lehtësuese*) 323
- Vendimi nr. 438, datë 23.05.1970 i Kolegjit Civil
(*Pushimi i gjyqimit për mungesë të legjitimitetit aktiv nuk vendoset pasi janë marrë provat nga gjykata*) 324

1971

- Vendimi nr. 113, datë 13.02.1971 i Kolegjit Penal
(*Shkaqet shëndetësore nuk justifikojnë largimin nga vendi i internimit pa leje*) 325
- Vendimi i datës 27.01.1971 i Kolegjit Penal
(*Morfinomania nuk është rrethanë lehtësuese*) 325
- Vendimi i datës 26.03.1971 i Plenumit
(*Nuk ka përgjegjësi penale për vepra që nuk parashikohen nga ligji penal*) 326
- Vendimi i datës 14.07.1971 i Kolegjit Civil
(*Kreditë bankare si tituj ekzekutivë ndaj trashëgimtarëve të kedimarrësit*) 327

1972

- Vendimi i datës 07.06.1972 i Kolegjit Civil
(*Veprimet administrative në lidhje me truallin në pronësi private nuk hyjnë në juridiksionin gjyqësor*) 328
- Vendimi i datës 31.8.1972 i Kolegjit Penal
(*Dallimi midis përgatitjes dhe tentativës në një vepër kriminale*) 328
- Vendimi i datës 24.10.1972 i Kolegjit Ushtarak
(*Ulja me ndërgjegje e dinjitetit ushtarak*) 329

1973

- Udhëzimi nr. 1, datë 18.04.1973 i Plenumit
(*Mbi dënimin me punë korektonjëse*) 331

Vendimi i datës 04.04.1973 i Kolegjit Civil (<i>Dëmshpërblimi i familjarëve të viktimës caktohet mbi masën që ai shpenzonte për mbajtjen e tyre</i>)	333
Vendimi nr. 1, datë 24.05.1973 i Këshilli Gjyqësor të Kolegjit Penal (<i>Krimi i kryengritjes në kampin e burgimit dhe të internimit si krim ndaj atdheut</i>)	334
1974	
Udhëzimi nr. 1, datë 10.01.1974 i Plenumit (<i>E drejta e banimit të bashkëshortëve kur zgjidhet martesë</i>)	338
Vendimi i datës 10.04.1974 i Kolegjit Civil (<i>Mosnjoftimi në afat për dëmtimin e kulturave bujqësore të siguruara sjell humbjen e së drejtës për kërkimin e shpërblimit të dëmit</i>)	343
Vendimi i datës 31.01.1974 i Kolegjit Penal (<i>Në cilësimin e veprës penale ka rendësi nëse autoriteti ka vepruar si zyrtar apo përfaqësues i pushtetit</i>)	344
1975	
Vendimi i datës 09.04.1975 i Kolegjit Civil (<i>Kur gjatë zgjidhjes së martesës gruaja është shtatzënë, ka të drejtë të kërkojë pezullimin e gjykimit</i>)	346
Vendimi i datës 16.06.1975 i Kolegjit Penal (<i>Dënimi penal si akt politik i intensitetit të luftës së klasave</i>)	347
Vendimi i datës 22.03.1975 i Kolegjit Civil (<i>Shitja e shtëpisë pa akt noterial dhe pa pëlqimin e komitetit ekzekutiv është e pavlefshme</i>)	347
Vendimi i datës 22.03.1975 i Kolegjit Penal (<i>Krimi i përvetimit të pasurisë socialiste është me rrezikshmëri shoqërore të theksuar</i>)	348
1976	
Vendimi i datës 04.02.1976 i Kolegjit Ushtarak (<i>Ndalimi i dënimit më shumë se një herë për të njëjtën vepër, nga ligji penal dhe ushtarak</i>)	350
Vendimi i datës 07.12.1976 i Kolegjit Civil (<i>Kushtet për të fituar pronësinë mbi sendin me parashkrim fitues</i>)	351
Udhëzimi nr. 1, datë 13.07.1976 i Plenumit (<i>Për zbatimin e dispozitave mbi përgjegjësinë materiale për dëmtimin e pasurisë socialiste</i>)	351
1977	
Vendimi nr. 202, datë 02.07.1977 i Kolegjit Penal (<i>Dënim me vdekje për agitacion propagandës i shprehur në formën e poezisë kundër atdheut</i>)	358
Vendimi i datës 28.04.1977 i Kolegjit Penal (<i>Mosrespektimi i detyrimit për ndihmë juridike ndaj të pandehurit shurdh-memec, shkelje e rëndë procedurale</i>)	363

Udhëzimi nr. 1, datë 30.7.1977 i Plenumit <i>(Mbi cilësinë e gjyimit nga këshillat gjyqore pranë gjykatave të rretheve dhe kolegjet e Gjykatës së Lartë)</i>	364
Udhëzimi nr. 3, datë 17.10.1977 i Plenumit <i>(Mbi disa çështje që kanë të bëjnë me paditë e pronësisë dhe të trashëgimisë)</i>	368
1978	
Udhëzimi nr. 1, datë 20.03.1978 i Plenumit <i>(Mbi zbatimin e dënimit me riedukim nëpërmjet punës)</i>	370
Vendimi i datës 08.04.1978 i Kolegjit Penal <i>(Mosrëndimi i pozitës së të pandehurit nga gjykata më e lartë)</i>	372
Vendimi i datës 17.11.1978 i Kolegjit Civil <i>(Kushtet e provueshmërisë së padenjësive për të trashëguar)</i>	373
1979	
Udhëzimi nr. 2, datë 14.03.1979 i Plenumit <i>(Mbi krimin e shpërdorimit të detyrës)</i>	375
Vendimi i datës 11.08.1979 i Kolegjit Penal <i>(Thëniet e rreme para gjykatës nuk përbëjnë shpifje, por dëshmi të rreme)</i>	381
Vendimi i datës 18.08.1979 i Kolegjit Civil <i>(Mospranimi i heqjes dorë nga gjykimi kur çështja paraqet interes të veçantë shoqëror)</i>	382
1980	
Vendimi i datës 11.02.1980 i Kolegjit Civil <i>(Detyrimi i gjykatës për të interpretuar aktin nënligjor në pajtim me ligjin)</i>	383
Vendimi nr. 8, datë 08.01.1980 i Kolegjit Penal <i>(Krimi i tradhëtisë ndaj atdheut dhe i agjitacion-propagandës provohet me dëshmitarë)</i>	384
Vendimi nr. 37, datë 03.06.1980 i Plenumit <i>(Dëshmitë e personave me të cilët i pandehuri ka marrëdhënie armiqësore nuk mund të konsiderohen prova bindëse)</i>	387
Vendimi nr. 1, datë 09.05.1980 i Kolegjit Penal <i>(Format e kryerjes së krimit të agjitacionit dhe propagandës)</i>	389
1981	
Vendimi nr. 14, datë 12.02.1981 i Kolegjit Ushtarak <i>(Mënyrat e të provuarit të krimit të vjedhjes)</i>	390
1982	
Vendimi nr. 4, datë 21.10.1982 i Kolegjit Penal <i>(Format e krimit të agjitacionit dhe propagandës)</i>	393

1983

Vendimi nr. 8, datë 05.09.1983 i Kolegjit Ushtarak
(*Krimi i tradhëtisë së lartë ndaj atdheut si pjesë e grupit të organizuar*) 394

Vendimi nr. 61, datë 11.08.1983 i Kolegjit Civil
(*Padia për kërkimin e trashëgimit nuk parashkruhet*) 401

1984

Vendimi nr. 34, datë 07.04.1984 i Plenumit
(*Për dënimin e krimit të agjitacionit dhe propagandës duhet të vërtetohet vullneti për dobsimin e diktaturës së proletaratis*) 404

Vendimi nr. 386, datë 29.12.1984 i Plenumit
(*Punonjësi nuk largohet nga puna për dëmtim të pasurisë socialiste jo për faj të tij*) 405

1985

Vendimi nr. 243, datë 18.11.1985 i Plenumit
(*Njohja e atësisë nga nëna nuk pranohet nëse vërtetohet se në kohën e konceptimit nuk ka pasur marrëdhënie intime*) 407

1986

Vendimi nr. 6, datë 25.12.1986 i Kolegjit Penal
(*Format e krimit të agjitacionit dhe propagandës*) 408

Vendimi nr. 140, datë 17.11.1986 i Plenumit
(*Zgjidhja e martesës me nismën e njërit bashkëshort për mungesë afeksioni*) 409

1987

Vendimi nr. 1, datë 10.01.1987 i Kolegjit Penal
(*Format e krimit të tradhëtisë ndaj atdheut dhe agjitacionit e propagandës nëpërmjet sabotimit dhe shërbimit të agjenturave të huaja*) 410

Vendimi nr. 48, datë 25.9.1987 i Plenumit
(*I pandehuri që në momentin e kryerjes së veprës ka qenë në fazat e para të skizofrenisë, është i papërgjegjshëm*) 412

1988

Vendimi nr. 72, datë 14.03.1988 i Plenumit
(*Çnjohja e atësisë mund të pranohet vetëm atëherë kur ekzistojnë prova të pakundërshtueshme se paditësi nuk është i ati i fëmijës*) 414

Vendimi nr. 76, datë 3.3.1988 i Plenumit
(*Caktimi i vlerës së urdhërzhdëmtimit bëhet vetëm bazuar në hetimin gjyqësor*) 415

1989

Vendimi nr. 79, datë 10.07.1989 i Kolegjit Penal
(*Kushtet për ndryshimin e dënimit me vdekje në dënim me heqje lirie*) 416

1990

- Vendimi nr. 216, datë 27.10.1989 i Kolegjit Civil
(*Vendimi i gjykatës bazohet në faktet e provat e marra gjatë procesit*) 417
- Vendimi nr. 227, datë 3.11.1990 i Kolegjit Civil
(*Për tjetërsimin e sendit të paluajtshtëm kërkohet leja e organeve shtetërore, jo për pjestimin e tij*) 418
- Vendimi nr. 38, datë 28.7.1990 i Plenumit
(*Vepra penale e tradhëtisë ndaj atdheut me tentativë për arratisje nuk provohet me deklarata*) 422

1991

- Vendimi nr. 18, datë 01.03.1991 i Plenumit
(*Në gjykimin e padive të lirimit dhe dorëzimit të sendit, gjykata duhet të hetojë nëse prona është shtetëzuar si shtëpi banimi apo lokal tregtar*) 423
- Vendimi nr. 20, datë 01.03.1991 i Plenumit
(*Të drejtat e blerësit kur sendi i shitur përmban defekte nga prodhimi*) 425
- Vendimi nr. 48, datë 03.04.1991 i Kolegjit Civil
(*Deklarimi i vdekjes nga gjykata pas marrjes së provave dhe vetëm për shtetasit shqiptarë*) 426

1992

- Vendimi nr. 181, datë 25.07.1992 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit
(*Regjistrimi i aktivitetit privat me ortakëri bëhet nga gjykata vetëm në prani të ortakëve*) 427
- Vendimi nr. 204, datë 14.08.1992 i Plenumit
(*Shqyrtimi i shkeljeve që sjellin pavlefshmëri të procesit të zgjedhjeve*) 428
- Vendimi nr. 39, datë 20.06.1992 i Kolegjit Penal
(*Dënimi i fundit me vdekje për grabitje me pasojë vdekjen në bashkëpunim*) 429

1993

- Vendimi nr. 512, datë 17.05.1993 i Plenumit
(*Kontrata e këmbimit të banesave është e vlefshme vetëm nëse merret lejë nga Komiteti Ekzekutiv*) 432
- Vendimi nr. 529, datë 26.05.1993 i Kolegjit Civil
(*Kur vendimi gjyqësor është kontradiktor dhe alogjik, ai duhet të priset për mungesë arsyetimi*) 433
- Vendimi nr. 800, datë 30.06.1993 i Kolegjit Civi
(*Fitimi i pronësisë me parashkrim fitues me titull*)

1994

- Vendimi i datës 21.01.1994 i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil
(*Pasojat e pavlefshmërisë së kontratës së shitjes së sendit të paluajtshtëm*) 436

Vendimi i datës 26.04.1994 i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Penal (<i>Gjykata e Kasacionit mund të ndryshojë dënimin e dhënë nga gjykatat e ulëta</i>)	437
Vendimi i datës 17.02.1994, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil (<i>Kalimi i pronësisë së lokaleve nga organet shtetërore tek personat privatë bëhet vetëm me pëlqimin e Agjencisë së Privatizimit</i>)	438
1995	
Vendimi nr. 1042, datë 16.06.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil (<i>Prona u kthehet ish pronarëve nëse ajo është e lirë ose kompensim real</i>)	440
Vendimi nr. 942, datë 13.05.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil (<i>Kur malli nuk ka cilësinë e pritshme, paguhet një detyrim më i ulët doganor</i>)	441
Vendimi nr. 79, datë 03.05.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Penal (<i>Gjyqtari nuk mund të gjykohet për shpërdorim të detyrës, por për dhënien e një vendimi të padrejtë</i>)	442
Vendimi i datës 08.12.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Penal (<i>Format e kryerjes së krimit të tradhtisë ndaj atdheut</i>)	444
1996	
Vendimi nr. 1670, datë 14.11.1996 i Kolegjit Civil (<i>Cenimi i parimit të disponibilitetit kur gjykata shprehet për pretendime të pakërkuara nga palët</i>)	451
Vendimi nr. 341, datë 02.02.1996 i Kolegjit Civil (<i>Ligjshmëria e aktit administrativ nuk hyn në juridiksionin gjyqësor</i>)	452
1997	
Vendimi nr. 1571, datë 16.12.1997 i Kolegjeve të Bashkuara (<i>Kushtet për ndryshimin e aktit të lindjes</i>)	453
Vendimi nr. 1315, datë 06.11.1997 i Kolegjit Civil (<i>Pensionistët e të papunët kanë të drejtë të organizohen në sindikata</i>)	454
Vendimi nr. 300, datë 29.07.1997 i Kolegjeve të Bashkuara (<i>Internimet dhe dëbimet nuk janë krime kundër njerëzimit</i>)	455
1998	
Vendimi nr. 1208, datë 21.10.1998 i Kolegjeve të Bashkuara (<i>Kur vendimi i Gjykatës Kushtetuese është evaziv, Gjykata e Kasacionit nuk e merr parasysh</i>)	459
Vendimi nr. 1247, datë 04.11.1998 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë (<i>Përrjashtimi i juridiksionit gjyqësor kombëtar bëhet vetëm pasi të jetë provuar se ekziston</i>)	461
1999	
Vendimi nr.972, datë 27.10.1999 i Kolegjeve të Bashkuara (<i>Dekreti i Presidentit kundërshtohet në gjykatën e zakonshme</i>)	462

Vendimi nr. 318, datë 22.09.1999 i Kolegjit Penal <i>(Vënia në lëvizje e Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin e dënimit me vdekje)</i>	463
2000	
Vendimi nr. 520, datë 25.04.2000 i Kolegjit Civil <i>(Ndalimi i këmbimit të monedhave që nuk janë në qarkullim)</i>	466
Vendimi nr. 510, datë 18.04.2000 i Kolegjit Civil <i>(Caktimi i trashëgimisë me përfaqësim)</i>	466
2001	
Vendimi 375, datë 08.05.2001 i Kolegjit Penal <i>(Moszbatimi i dënimit me vdekje pas shfuqizimit nga Gjykata Kushtetuese)</i>	468
Vendimi nr. 1017, datë 04.10.2001 i Kolegjit Civil <i>(Hetim gjyqësor jo i plotë, parregullsi e procesit)</i>	470
2002	
Vendimi nr.688, datë 03.07.2002 i Kolegjit Civil <i>(Anulimi i asamblesë së aksionerëve, padi që nuk mund të ngrihet)</i>	474
Vendimi nr. 577, datë 23.10.2002 i Kolegjit Penal <i>(Kriteret për njohjen e vendimit të huaj)</i>	476
2003	
Vendimi nr.1045, datë 10.06.2003 i Kolegjit Civil <i>(Vlerësimi për shkakun e pamundësisë së kthimit të kredisë bankare)</i>	479
Vendimi nr.359, datë 25.06.2003 i Kolegjit Penal <i>(Prapaveprimi i ligjit për konvertimin e dënimit)</i>	480
2004	
Vendimi nr.1732, datë 30.09.2004 i Kolegjit Civil <i>(Leja e ndërtimit nuk konsiderohet e miratuar me heshtje të organit)</i>	483
Vendim nr.187, datë 21.04.2004 i Kolegjit Penal <i>(Mbrojtja e të gjykuarve në mungesë)</i>	487
2005	
Vendimi nr.1392, datë 13.05.2005 i Kolegjit Civil <i>(Akti noterial si titulli ekzekutiv)</i>	490
Vendimi nr.746, datë 31.10.2005 i Kolegjit Penal <i>(Cilësimi i gabuar i veprës penale)</i>	492
2006	
Vendimi nr.505, datë 20.09.2006 i Kolegjit Penal <i>(Dallimi mes vrasjes me dashje dhe asaj në kushtet e tronditjes së fortë psiqike)</i>	496

Vendimi nr.1017, datë 21.09.2006 i Kolegjit Civil (<i>Ankimi gjyqësor i detyrimit dhe gjobës tatimore</i>)	499
2007	
Vendim nr.734, datë 21.11.2007 i Kolegjit Penal (<i>Format e bashkëpunimit në trafikimin e narkotikëve</i>)	501
Vendimi nr. 781, datë 12.06.2007 i Kolegjit Civil (<i>Forma e kontratës si shprehje e marrëdhënies së detyrimit</i>)	503
2008	
Vendimi nr.357, datë 11.09.2008 i Kolegjit Civil (<i>Hetimi gjyqësor në funksion të interesit më të lartë të fëmijës</i>)	505
Vendimi nr.12, datë 16.01.2008 i Kolegjit Penal (<i>Moszhvillimi si duhet i ekspertimit sjell pavlefshmëri të procesit</i>)	507
2009	
Vendimi nr.380, datë 17.11.2009 i Kolegjit Civil (<i>Efektet e regjistrimi të kontratës së shitjes së pasurisë së paluajtshme</i>)	510
Vendimi nr.633, datë 25.11.2009 i Kolegjit Penal (<i>Saktësimi i veprës penale ndryshe nga gjykatat e ulta</i>)	511
Vendimi nr.360, datë 05.11.2009 i Kolegjit Civil (<i>Sekuestro konservative, rishikim i vendimit të Gjykatës së Lartë</i>)	513
2010	
Vendimi nr.7, datë 07.06.2010 i Kolegjit Penal (juridiksion fillestar) (<i>Thëniet e deputetëve në debat politik nuk përbëjnë fyerje</i>)	517
Vendimi nr.44, datë 26.11.2010 i Kolegjit Penal (<i>Ndalimi i ekstradimit kur parashikohet dënim me vdekje për veprën</i>)	522
2011	
Vendimi nr.367, datë 13.09.2011 i Kolegjit Civil (<i>Zbatimi i ligjit material të përgjithshëm krahas atij të posaçëm</i>)	526
Vendimi nr.5, datë 23.05.2011 i Kolegjit Penal (<i>Kompetenca për shqyrtimin e kërkesave gjatë hetimit paraprak</i>)	528
2012	
Vendimi nr.579, datë 11.12.2012 i Kolegjit Civil (<i>Identifikimi i aktit administrativ</i>)	531
Vendimi nr.604, datë 18.12.2012 i Kolegjit Civil (<i>Prova e re nuk përbën shkak për rishikim nëse nuk ndikon në zgjidhjen e çështjes</i>)	532

2013

- Vendimi nr.662, datë 17.12.2013 i Kolegjit Administrativ
(*Kufijtë e shqyrtimit gjyqësor të aktit administrativ*) 535
- Vendim nr. 630, datë 07.11.2013 i Kolegjit Civil
(*Ligji i zbatueshëm në kontratat tregtare ndërkombëtare*) 536
- Vendim nr.334, datë 04.12.2013 i Kolegjit Penal
(*Hetimi gjyqësor i plotë dhe i gjithanshëm për vërtetimin e dëshmisë*) 542

2014

- Vendimi nr.605, datë 13.11.2014 i Kolegjit Administrativ
(*Ligjshmëria e ndërhyrjes në skemën e pensionit*) 544
- Vendimi nr.207, datë 05.11.2014 i Kolegjit Penal
(*Vlerësimi në caktimin e masës së sigurisë*) 547

2015

- Vendimi nr.520, datë 23.12.2015 i Kolegjit Civil
(*Kuptimi i kontratës së garancisë bankare*) 549
- Vendimi nr.216, datë 16.12.2015 i Kolegjit Penal
(*Elementët e veprës penal korrupsion pasiv i nëpunësve publikë*) 558
- Vendimi nr.669, datë 03.12.2015 i Kolegjit Administrativ
(*Marrja dhe vlerësimi i provave si pjesë e hetimit të plotë gjyqësor*) 564

2016

- Vendimi nr. 500, datë 05.10.2016 i Kolegjit Administrativ
(*Përfitimi i shpërblimit të deputetit, kur nuk merr pjesë në punimet e Kuvendit*) 566
- Vendimi nr.171, datë 29.09.2016 i Kolegjit Penal
(*Kuptimi i tronditjes psikike si rrethanë cilësuese*) 569

2017

- Vendimi nr. 2, datë 10.01.2017 i Kolegjit Administrativ
(*Identifikimi i kërkimit të padisë nga gjykata, përfitimi i bursës*) 573
- Vendim nr.63, datë 20.04.2017 i Kolegjit Penal
(*Zbatimi i ligjit të vjetër pas shfuqizimit të ligjit nga Gjykata Kushtetuese, armëmbajtja pa leje*) 575
- Vendimi nr. 1, datë 10.01.2017 i Kolegjit Administrativ
(*Pavlefshmëria absolute e aktit administrativ në fushën tatimore*) 578

2018

- Vendim njësuës nr.13, datë 04.04.2018 i Kolegjit Penal
(*Veprimi i ligjit të ri material dhe procedural, krijimi i GJKKO*) 586
- Vendim nr.17, datë 23.01.2018 i Kolegjit Administrativ
(*Gjë e gjykuar*) 596

2019

Vendimi nr.316, datë 13.13.2019 i Kolegjit Administrativ
(*Mosmarrëveshjet lidhur me furnizimin me ujë të pijshëm janë në juridiksionin gjyqësor administrativ*) 599

2020

Vendimi nr.97, datë 08.06.2020 i Kolegjit Administrativ
(*Ankimi i veçantë lejohet vetëm kur çështja nxirret nga juridiksioni gjyqësor*) 602

Vendimi nr.352, datë 06.11.2020 i Kolegjit Penal
(*Kompetenca për shqyrtimin e kërimit për bashkim të dënimeve*) 604

2021

Vendimi njësues nr.23, datë 22.07.2021 i Kolegjit Penal
(*Ndarja e juridiksionit lëndor midis GJKKO dhe gjykatës penale*) 606

Vendimi nr. 147, datë 23.12.2021 i Kolegjit Penal
(*Kushtet për sekuestrimin e pajisjeve me të cilat përçohet informacioni në publik*) 611

Vendimi nr.5, datë 03.03.2021 i Kolegjit Civil
(*Kushtet për vendosjen e masës së sigurisë, gjyqvarësia, gjë e gjykuar*) 623

Vendimi njësues nr.113, datë 22.07.2021 i Kolegjit Administrativ
(*Gjykata me ligj, e drejta e ankimit gjyqësor, zbatimi i drejtpërdrejt i KEDNJ*) 627

2022

Vendimi nr. 162, datë 10.06.2022 i Kolegjit Penal
(*Transferimi i të dënuarit, njohja e vendimit të huaj*) 645

Vendimi nr. 186, datë 12.05.2022 i Kolegjit Administrativ
(*Paprekshmëria e përfitimeve të gjyqtarit, pasaporta e shërbimit*) 651

Vendimi nr.309/2022 i Kolegjit Civil
(*Pavlefshmëria e kontratës së shitjes së sendit në bashkëpronësi*) 664

2023

Vendimi nr.20, datë 20.01.2023 i Kolegjit Administrativ
(*Legjitimimi aktiv për kundërshtimin e aktit normativ nënligjor*) 667

Vendimi nr. 66, datë 13.01.2023 i Kolegjit Penal
(*Kriteret e zbatimit të dënimit alternativ*) 671

Vendimi nr.17, datë 18.01.2023 i Kolegjit Civil
(*Fillimi i detyrimit për pensionin ushqimor të fëmijëve në kujdestari*) 673

Dy fjalë për lexuesit

Vitin që kaloi, në përkujtim të “Ditës së Drejtësisë”, Gjykata e Lartë botoi një përmbledhje me vendimet e 5 viteve të fundit, me qëllim njohjen e publikut me praktikën e zgjedhur të kësaj Gjykate. Botimi u prit mjaft mirë. Kjo na nxiti për të realizuar, në përkujtim të 110 vjetorit të krijimit të Gjykatës së Lartë një tjetër botim, disi të veçantë që fokusohet tek sjellja e dimensionit historik të kësaj date, nëpërmjet vendimmarrjes së vetë Gjykatës. Sjellja në një botim të vetëm të vendimeve të zgjedhura të Gjykatës së Lartë që prej fillimit të funksionimit të saj e deri sot lidhet me dy faktorë të rëndësishëm:

Së pari, një pjesë e juristëve shqiptarë gjatë karrierës së tyre kanë studiuar vendime të veçanta të gjykatave shqiptare, për aq sa kanë qenë të lidhura me çështjen ligjore që u interesonte, por ato nuk janë paraqitur të plota sipas dokumenteve arkivorë, të shtrira në periudha të ndryshme kohore. Fatkeqësisht, nuk ka pasur një botim të kushtuar jurisprudencës shqiptare gjatë më shumë se një shekulli që të përfshinte fusha dhe çështje kaq të larmishme. E themi me bindje por edhe një kënaqësi të veçantë se ky botim do të jetë një bazë e mirë për të bërë studime, analiza dhe për të reflektuar për historinë, jurisprudencën dhe zhvillimin social e politik të vendit. Kushdo mund ta bëjë sipas mënyrës, nevojës dhe botëkuptimit të tij.

Së dyti, ky botim është një përpjekje për të edukuar juristët e rinj që puna që bën dhe kontributi që gjithsecili jep në kohë të ndryshme mund të nderohet, kritikohet, dënohet, por asnjëherë nuk duhet injoruar dhe harruar, pasi është pjesë e pandashme e historisë sonë, si shtet dhe si shoqëri. Vetëm pasi të njihet historia, mund të kuptohet, ashtu si dhe të reflektohet objektivisht lidhur me të. E themi këtë, pasi është kthyer në një mënyrë sjellje mohimi absolut, ashtu si edhe ngritja e pamerituar në pedestal të aktorëve dhe regjimeve të ndryshme të historisë sonë, pa i njohur dhe pranuar ashtu siç e tregojnë faktet dhe dokumentet arkivorë. Mjafton të kalosh nëpër rreshtat e arsyetimeve të vendimeve gjyqësore të Gjykatës së Lartë që prej 1918 e deri në 2023 të kuptosh se sa vështirësi, pengesa, përpjekje, përkushtim, sakrifica, lodhje, mundim, luftë, indoktrinim, ideologji, profesionalizëm të ulët ose të lartë, atdhetarizëm të admirueshëm dhe militantizëm të

rrezikshëm haset në veprimtarinë e gjykatave në 110 vjet. Këto dhe të tjera i gjen përgjatë gjithë botimit, gjë që na bën të kuptojmë më mirë realitetin ku ndodhemi dhe të reflektojmë që historia është rrjedhojë e asaj që gjithsecili nga ne bën apo lejon të ndodhë.

Botimi që kemi përgatitur për të gjithë lexuesit, juristë ose jo, është i vlerësueshëm në disa drejtime. Padyshim që veçantia e tij qëndron në faktin se ka karakter historik, gjë që si rregull zë hapësirë modeste në botimet e një gjykate. Për herë të parë vjen e skanuar shkurt dhe hapur vendimmarrja e një organi gjyqësor në periudha të ndryshme historike që kanë ndikuar ndjeshëm në jetën politike, sociale e kulturore të vendit. Gjithashtu, për herë të parë botohen vendimet, të cilat janë komentuar mjaft herë, por teksti i tyre nuk ka qenë i njohur për publikun. Vendimet që lidhen me momente vendimtare në historinë e Shqipërisë, si shkëputja nga kuadri ligjor osman dhe krijimi i kuadrit ligjor shqiptar, zgjidhja e konflikteve gjyqësore jo sipas shariatit, por sipas ligjit civil, dënimi me vdekje i disa figurave të rëndësishme që kanë kontribuar ndjeshëm në çështje të ndërtimit të shtetit shqiptar, si Fan Noli, Hasan Prishtina etj, zbatimi i legjislacionit të perandorisë italiane gjatë pushtimit fashist, rikthimi i legjislacionit shqiptar gjatë pushtimit nazist, ku gjykatat shqiptare kishin juridiksion edhe në Kosovë, dënimi me vdekje ose burgim i disa gjyqtarëve pas përfundimit të luftës dhe instalimit të regjimit komunist, emërimi dhe shkarkimi i gjyqtarëve nga radhët e atyre që kishin shërbyer në luftë, pavarësisht formimit dhe profesionalizmit, analiza e instituteve të së drejtës të krijuara nga kuadri i ri ligjor, i cili përherë e më shumë minimizonte lirinë në qarkullimin civil dhe të pronës private, deri në zhdukjen tërësore të saj, forcimin në vazhdimësi të luftës së klasave dhe ndërhyrjen e ideologjisë komuniste deri në analizën teorike-praktike të veprave penale dhe të marrëdhënieve juridike civile, duke i shoqëruar me vendimmarrje të ashpra dhe aspak proporcionale, përbashkëta me ndryshimin e regjimit dhe kalimin në sistemin demokratik, i cili u shoqërua me një paqartësi dhe mungesë orientimi ndaj teorisë dhe praktikës ligjore bashkëkohore dhe të përshtatshme me ekonominë e tregut të lirë, gjë e cila kontribuoi në shtimin e paqartësisë dhe konfuzionit në marrëdhëniet sociale të pas viteve '90, pavarësia e shumëkërkuar e gjyqësorit nga politika dhe interesa të tjera që vijon të kërkohet megjithë reformat e vazhdueshme, janë disa nga perceptimet, emocionet, informimi, kritikrat dhe vlerësimet që merren nga leximi i kësaj përmbledhje.

Siç vërehet edhe nga ky botim, riformatimi dhe ringritja e Gjykatës së Lartë ka qenë e vazhdueshme që prej 1913, sipas nevojave apo vizionit të sistemeve të ndryshme politike nëpër të cilat ka kaluar vendi ynë. E përbashkëta e këtyre reformave ose riorganizimeve ka qenë përpjekja e pushtetit për të kontrolluar gjyqësorin, nga njëra anë, si dhe mundimi i gjyqtarëve për të ruajtur profesionalizmin megjithëse kostoja ka qenë tepër e lartë për jo pak prej tyre.

Bazuar edhe në dokumentet arkivorë, një pjesë e madhe e gjyqtarëve të viteve 1920 e deri në periudhën e para luftës së II botërore, kanë qenë të arsimuar në universitetet më të mira evropiane, njohës të disa gjuhëve të huaja, praktikantë të së drejtës me reputacion

në vend, madje disa prej tyre aktivistë në ruajtjen e pavarësisë së shtetit të ri shqiptar. Këto cilësi dallohen në vendimet e tyre, ku i referohen legjislacionit dhe doktrinës italiane, franceze, gjermane, austriake dhe rëndësisë së zbatimit të legjislacionit të ri shqiptar etj. Pas periudhës së luftës së dytë botërore, për shkak se instalimi i regjimit komunist ishte gradual në legjislacion, cilësia e vendimeve ruajti një qëndrueshmëri të admirueshme, pavarësisht kufizimit të çështjeve që gjykonte Gjykata e Lartë. Pas miratimit të Kushtetutës Socialiste në 1976, e cila ashpërsoi dukshëm luftën e klasave, e cila pasqyrohet edhe tek vendimmarrja gjyqësore, ndjehet qartë stanjacioni në jurisprudencë dhe kufizimi i skajshëm i çështjeve ligjore kryesisht në të drejtën civile për shkak të kalimit në ekonomi të centralizuar, ku çdo gjë ishte në dorë të shtetit. Në fushën e së drejtës penale mbizotëronin krimet politike (agjitacion e propagandë, tradhti ndaj atdheut në formën e arratisjes) dhe ato ordinere, të cilat nuk sillnin ndonjë të re për zhvillimin e së drejtës. Në këtë periudhë, gjyqtarë të mirëformuar ishin të paktë, pasi edhe edukimi juridik në vend ishte në zhvillim. Kjo tendencë vijoi disa vite pas 1992, pas kalimit në regjimin demokratik, ku vihen re probleme të ngjashme lidhur me pavarësinë dhe profesionalizmin e gjyqësorit.

Pa dashur të shuajmë kureshtjen e lexuesit, po radhisim disa elementë të veçantë që vihen re në përmbajtjen e vendimeve të përzgjedhura në këtë botim:

- Vendimi i parë i Gjykatës së Diktimit i gjetur fizikisht në Arkivin Shtetëror është i vitit 1918. Duhet të ketë vendime edhe më të hershme, të cilat janë përdorur si referime në ndonjë dokument arkivor, por nuk është gjetur ndonjë dokument provues.
- Vendimet në të gjitha vitet janë pasqyruar të paredaktuara, në gjuhën dhe stilin e kohës kur është shkruar, me qëllim që lexuesi të krijojë një ide mbi zhvillimin gjuhësor, kulturor, profesional dhe social të gjyqtarëve sipas periudhave historike. Vihet re lehtësisht përdorimi i dialekteve të ndryshme, para luftës në gegnisht dhe pas luftës në toskënisht, si dhe pas 1976 në gjuhën letrare, të njësuar nga Kongresi i Drejtshkrimit. Përdorimi i terminologjisë juridike fillimisht në gjuhën turke/osmanishte, e më pas atë italiane, franceze, gjermane, vihet re në tekst të vendimeve, në varësi të njohurive gjuhësore të gjyqtarëve apo modelit të legjislacionit të referuar.
- Emrat e gjyqtarëve janë vënë në pjesën më të madhe të vendimeve, aty ku janë gjetur të plotë. Një pjesë e vendimeve janë marrë nga botimet që ka bërë vetë Gjykata e Diktimit (ose e Lartë) në revistat juridike të kohës “Jurisprudenca Shqiptare” (para luftës) dhe “Drejtësia Popullore” (pas luftës), ku janë botuar në formë të shkurtuar, pa emrat e gjyqtarëve.
- Poshtë numrit dhe datës së vendimit është vënë një titull, i cili tregon çështjen juridike që trajton vendimi. Disa prej titujve, siç vihet re dhe nga gjuha, janë vendosur nga vetë Gjykata e Diktimit ose Gjykata Lartë e kohës dhe pjesa tjetër është vendosur nga grupi i punës i Gjykatës së Lartë që ka përgatitur këtë botim.

- Emrat e palëve në gjykim (të pandehur, të paditur, paditës etj) janë vendosur me iniciale, për të ruajtur identitetin e tyre, me përjashtim të rasteve kur ata kanë qenë ose janë persona publikë dhe paraqesin interes.
- Për periudhën 1998-2023 nuk janë përfshirë vendimet unifikuese të Kolegjeve të Bashkuara, pasi ato janë botuar disa herë në përmbledhje të ndryshme.
- Janë identifikuar dhe lexuar mbi 9000 vendime nga viti 1918-2023 dhe prej tyre u perzgjodhën 278 vendime si më interesante për t'iu sjellë lexuesit, duke synuar përfshirjen e sa më shumë çështjeve ligjore të trajtuara në 110 vjet.

Në mbyllje, siç është e rastit, dëshiroj të falënderoj ata pa të cilët ky botim do të kishte qenë i pamundur të realizohej në një kohë të shkurtër dhe për herë të parë në historinë e së drejtës shqiptare. Falenderimet shkojnë për Këshillin e Evropës dhe Bashkimin Evropian, të cilët nëpërmjet projektit të tyre të posaçëm për harmonizimin e praktikës gjyqësore asistuan me shumë dëshirë dhe zemërgjerësi në këtë botim të veçantë. Gjithashtu, mirënjohje të veçantë shprehim për Arkivin Qendror të Shtetit, me rolin e tij të pazëvendësueshëm, jo vetëm për mbledhjen dhe ruajtjen e dokumenteve arkivorë, por sidomos me qasjen bashkëkohore në hapjen e arkivit për publikun. Drejtori i Arkivit, z. Ardit Bido ka një kontribut të veçantë në këtë bashkëpunim si dhe në ndihmën për ekspozimin e dokumenteve arkivorë lidhur me Gjykatën e Lartë. Së fundmi, mirënjohje dhe falënderime i takojnë në veçanti zj. Arta Vorpsi, për idenë, përzgjedhjen e vendimeve, drejtimin, por edhe angazhimin me mjaft përkushtim dhe profesionalizëm në realizimin e këtij botimi, z. Ilir Panda si drejtues i grupit të punës për organizimin e veprimtarive me rastin e 110 vjetorit të krijimit të Gjykatës së Lartë, si dhe specialistëve të Qendrës së Dokumentacionit pranë Gjykatë së Lartë, Oltjon Musaj, Erjona Sinojmeri, Eges Osmani, Iva Hyseni, Redjona Myrtja dhe Sonila Çeliku, për angazhimin dhe përkushtimin e tyre.

Ju uroj lexim të këndshëm!
Sokol Sadushi

1918

Vendimi nr. 66, datë 13.09.1918 i Gjykatës së Apelit Shkodër¹ (Bashkëpronësia për shkak të blerjes së sendit)

...

Gjyqi i Apelit në Shkodër ndën kryetar të Qerim Çelos, tue kenë pranë Ilia Kota e Josif M. Mina si gjyqtar, Janus Tafili si protokolist, në padi të ngrehun prej L. S., banues në lagje të perashit, si paditës, i sipërfaqësuem prej av. Kristo Floqit, kundra trashigimtarve të vdekurit Gj. S., M., K. e L. të bijt e tij, banues në lagje të permendun, si të paditun e të përfaqësuem prej Myhtar Tafilit, për të danunit përgjysë të një shpisë, mbas kërkesës, por apelia të paraqitur prej Kristo Floqit, përfaqësues i paditësit L. S., kundra gjykimit të dhanun prej gjyqit të Shk. së I. në Shkodër nr. 35-10 me 66, data 5 mars 1918, me zana të përbashkëta ka gjykue: Prishjen e gjykimit filluer. Shpija e ndërgjyqësve do të zotnohet përgjysash prej L. S. trashigimtarvet Gj. S., qi janë M., K., L. Prej shpenzimevet apelo, përveç se ç`ka janë marrë në dorë Kor. 15 me gjith Kor. 6 shpenzime për kopje ilanit e Kor. 16 të prishuna në rasë t'apelimit, i tana i ngarkohen të apeluemvet. Arsyenat:

Gjyqi i Shkallës së I Shkodër në padinë të ngrehun prej L. S. si paditës i përfaqësuem prej adv. Kristo Floqit kundra trashigimtarve të vdekurit Gj. S., M., K. L., të bijtë e Gj. S. të përfaqësuem prej adv. Myhtar Tafalit ka pas vendosë qi trashigimtarët e të vdekunit, në kohë të 14 ditëve tek shpia paditësit L. S. Nap. arit 90 (ndandëdhjetë) edhe shpenzimet e ndërtesës përgjysash së bashkut ky i mrami të marruën të hollat të lirojë shtëpin të paditunvet, cila rrin në zotnim të tynë. Shpenzimet gjyqore Kor. 33,60 ngarkohen ndërgjyqsvet përgjysë. I gjykuemi tue mos ia bindë këtij gjykimi të dhanun kundra tij, ka kërkuë të gjykohet apelisht e si për arrsyena apelo ka tregue pikat që vijojnë:

1) Mbas arrsyenavet qi ka diftue dhe në Gjyq të Shkallëve të I, tapija nak asht e ligjshme e prandej asht dashtë qi gjyqi t'a pranote për bashk-pronar në gjysëmën e shtëpis edhe të sipërfaqësuemin e tij.

2) Shtëpija asht ble tash tridhjetë vjet e tapija ka dalë tash me gjith këtë të dhanunit e tapis i asht mbështetur një dishmis s'Arkpeshkvit, i cili nuk asht kompetent për me dhanë një të tillë dishmi. Dishmitarët kanë dishme se shtëpia asht ble tash tridhjetë vjet bashkarisht.

¹ Kjo ishte gjykata më e lartë e asaj kohe.

3) Ekspertat qi kanë ba qesh shtëpia nuk e kanë vrojte këtë si lypse, tue marrë ndër sy landën e saj, e cila kushton 500 napolona.

4) Përsëriten pikat e para, edhe shtohet se i sipërfaqësuesi i ri nuk do të holla, sikurse i ka propozue gjyqi, por don pjesën e shtëpis.

Prandej K. Floqi, përfaqësuesi i L. S., kërkon nga këto shkaqe që të prishunit e gjykimit filluer, të qitunit pa vleftë të tapis të njoftumit të përfaqësuasit të tij myshtereq (bashk-pronar) në gjysë të shtëpis; shpenzimet t'u ngarkohen t'apeluemvet.

Ndër shqyrtime të banuna mbi kundreshtime të sipërripërmendun, sikuer kuptohet prej akteve të dvasë Zyra e Tapis ka dhanë tapinë, mas një difteset (Ilmi-haber) të rregulluem prej donjërsvet qi nuk ishin kompetenta mbas ligjës për kët punë e të vërtetueme prej Argjipeshkviës. Mbas nenit 11 të Regullores, e cila difton mënyrën e të dhanunit të tapiavet, se nedet e tapis do të jepen mbi diftesa të lagjeve e mbi shqyrtime qi do ta bajën ndër këto rasa komisionet e veçanta, përbanun për kët qëllim; e të dhanunit e një tapis, tue u ra ndesh diftimevet, banun për sipri, i shkon kundra ligjës. Gjyqi i Shkallës së I ndonse nuk ishte e arrsyeshme, ka pranue tapinë si të vlefshme. Gjyqi i Apelit, tue e rrëzue fuqijet, tapin e paraqitun në kët dava vendosi ndigjimin e dvasë themelore, d.m.th. të provuemit nga ana e paditësit (apeluesit) se shtëpia e ndërgjyqësve me gjithë vjeksat e saja (myshtemilat) asht ble bashkarisht edhe bashkarisht asht goditun rishtasi.

Për të vepruem në mënyrë të këtij vendimi aktet i kjenë sjellë Gjyqit të Shkallës së 1. Nga proces-verbali, qe na a këthyë me gjith akte të dvasë, kje marrun vesht, prej diftisëvet të dishmitarëvet, se shtëpia ndërgjyqëse asht e bleme së goditun nga paditesi bashkarisht me të anë e të paditurvet. Për me i dhanë shkas edhe ma tepër të dalunit në shosh të vertetës prap aktet i kjenë sjellë gjyqit të shkallës së I për me provue paditësi (apeluesi) si tregon në parashtrësë-apelore, padia e paravenun prej të paditunevet për 220001 grosh. Në përgjigjeje qi na u dha me kët rasë thuhet se me kenë qi të paditurit e kanë pohuem në gjyqim të parë padia me 22000 grosh, nuk a pa në nevojë të provuamit e ksaj pikë. Vërtet në procesverbal të parë u pa se të paditunit kishin pohue qi kanë dashtë me i dhanë paditësit për shtëpin e ndërgjyqëshme një shumë prej 2200 groshvet, tue u ndrequn kështu me të mirë. Pra, mbasi senedi i tapis asht dhanun për kundra rregulles ligjës vjen prej vedit kështu se ai sened s'ka vleftë ligjore.

Paditesi e ka provne se shtëpia e ndërgjyqëshme me gjithë vjeksat e saja e kanë blemun së bashku me Gj. S. edhe së bashku e kanë goditë e përdnej mbas nenit 1818 të Mexheles lypset se kjo shtëpi të zotnohet bashkarisht nga Lulashitë e prej trashëgimtarevet të vdekunit, H., K. a L. Të kërkojmit e paqit për shtëpin e ndërgjyqëshme, tu i dhanë 32000, mbas nenit 1582 të Mexheles, vërteton se shtëpia nuk asht vetëm e të paditunit. Me gjith këto, mbas dokeve qi rrjedhin në midis të shqiptareve, një shtëpi e blenum prej dy vallzëvet, në të cilën së bashku ata rrijnë, flejë, pijnë, zotnohet prej tyne bashkarisht tue u njehun shtëpia e ma të madhit vella.

Këto doke të përmenduna u merrnë parasyshë dhe kah ana e Gjyqit. Gjyqi i Shkallës së I tue marrë parasysh se kjo shtëpi asht a ndërtoeme rrishtas e se vleftja e saj asht 189 napoliona, ka vendos qi të paditunit t'i japim paditësit gjysën e saj shumë 90 napoliona, i cili vendim asht i pranuem prej të paditunvet. Edhe kjo asht një provë, a cila jep gjasë se me kenë shtëpija bashkarisht e ndërgjyqsvet sepse mos t'i ishte kështu të paditunit s'do t'i a pranojshin vendimin, me të cilin detyrojshin me pague 90 nap. Prandej, nga këto arrsyena gjykimi filluer s'u pa i ligjshëm e kështu tu u pranue përmbajtja e parashtrësës apelore u dha vendimi që u përshkrue nalt, mbas nenit 94 të shtojcës Proc. civile.

...

1920

**Vendimi nr. 5, datë 10.10.1920 i Degës Ndëshkimore
të Gjykatës së Diktimit**

(Mosrespektimi i rregullave proedurale shkak për pavlefshmërinë e gjykimit)

...

Trupi gjykuës i Gjyqit të Diktimit në Shkodër, i mbledhun me 5.X.1920 të martën në salën e vet të veçantë n'orën 10 p.d. ndën Kryetari të z. Salih Toros, tue kenë pranë si gjyqtarë z. Mehmed Karagjozi, Mustafa N.Pipa e Kristo Floqi, e si mdimësgjyqtar z. Jahja Luftullah e si protokolist Z. Kolë Gurakuqi, për me rrahë çashtjen e padiës të K. Z. nga Kruja, M. M. e B. M., i dyti ish-komiser e i treti polic në Tiranë, prej të cilëve K. mbas një gjykimi të Gjyqit të Përtrimit të Tiranës nr. 4, datë 3.7.1920 asht dënue me tri vjet burgim të randë edhe asht ndalue më 17.2.1920 për plagim t'O. T. nga Tirana e M. M. me një mot not për hyrje jashtë rregullës në shtëpi t'O. edhe për urdhën qi ka dhanë për vrasje të ktij e për rrahje të M. K. e B. me gjashtë muej burgim, vetëm për hyrje jashtë rregulle ne shtëpi të përmendunit O. Aktet e procesit të përcjelluna me Komunikatë të Prokuroris së Diktimit nr.7/5, datë 28.9.1920 erdhën në Gjyq edhe u protokoluen ndën nr. 7 të Radhorit themeluer. Prokurorija e Gjyqit të Diktimit me Komunikatën e vet lypë prishjen e gjykimit edhe pëlqen pjesërisht arsyenat e tregueme prej K. Z. në parashtrësën e tij diktimore. Mbassi u shqyrtuenë aktet, vetëm çka i përket çashtjes krimitt të K. Z. u bisedue çashtja: Në Komunikatën e Prokuroriës së Diktimit shifet se Prokurorija e Gjyqit t'Apelit të Tiranës nuk i ka paraqitun Gjyqit listën e dishmitarëve e kështu ka veprue kundra nenit 226 të P.Nd. Gjithashtu, shifet se Gjyqi nuk ka ba pyetjet e nevojshëme dishmitarëve, si edhe të pandehunit K., e kështu ka veprue kundra nenit 270 të P.Nd. Posë kësaj shifet se Gjyqi ka mjaftue vetëm me këndimin e thanievet të dishmitarit A. H., të bamuna para Gjyqit Hetues, sado qi ky kishte dije të plotë për mbi çashtje, edhe mbassi të sjellunit e tij para Gjyqit nuk ishte i vështirë. Kështu Gjyqi edhe në ket pikë ka veprue kundra ligjës.

Veçanrisht shifet se Gjyqi në vendim të dhanun mbi fajsi të K. nuk ka bamun shpjegime të plota e të shkoqituna për m'u marrë vesht ku asht pështetë bindija e ndërmarre vesht ku asht pështë bindija e ndërgjegjia e tij. Gjithashtu edhe mprojtjevet të mëkambësit të pandehunit nuk ju ka dhanë ndonji përgjigjje, si edhe zbatimi i ligjës ndëshkimore nuk asht ligjorisht sepse faji qi i është pështetë fajtorit K. i përket nejevet 46-174 të Kodit Penal

e jo.shtojcës së nenit 180 të këtij Kodi, si e ka zbatuëm gjyqi. Për veç arrsyenavet të sipri-tregueme të Prokuroriës së Diktimit, në proces-verbal të mbajtur prej Gjyqit Penal të Apelit të Tiranës, shifen edhe të mbeta:

I- Si duket prej process-verbalit raporti për plagesën e të damtuemit nuk asht kënduë, as qi asht një raportë i premë (definitiv). Me gjithë këtë as qi duket raporti tjetër Nr.94 për m'u marrë vesh se me ç'farë armet o veglet asht ba plagesa.

II- Gjyqi Penal i Tiranës nuk ka mbajtë një proces-verbal qi të përshijë formalitetet për mbi emnin e mprojtësit si mbas nejevet 248 e 249 të P. Ndeshk. sado qi kish detyrë t'a bante.

III- Nuk ka përmendë gjyqi cilësinë e Z. M. L., si edhe zejen e tij.

IV- Sado qi ka lypë advokati-mprojtës aktet e padiës për me i këndue, Gjyqi ka veprue kundra ligje, tue rrefuzue kërkesën e tij e tue quejt të mjaftë këndimin e tyne para gjyqit.

V- Si shifet në proces-verbal të gjyqit dishmitarët nuk jane betue sim bas nenit 268 të P.Ndëshk., sado qi kjo pik e nevojshme të veprohej prej anës së gjyqit.

VI- Në ndejen (seancën) e 13.3.1920 qi Gjyqi ka mbajtë, nuk permendet fare ndodhja e advokatit mprojtës të pandehunit.

VII- Vendimi qi përmban fajsiën e K. nuk është nënshkrue fare prej Gjyqtarëve.

VIII- Mbassi asht dhanë vendimi për fajsiën nuk asht pyetë adv.mprojtës ose i pandehuni vetë, për lehtësimin e dënimit.

IX- Sado qi Kryetari i Gjyqit ishte i detyruem të këndonte nejet ndëshkimore, simbas nejevet 303 e 305 të P.Ndeshk ket pikë e ka lanë mangut.

Gjykata e Diktimit jep këtë vendim: Mbassi qi të gjitha të mbetat e nalt'tregueme, të cilat Gjyqi Penal i Apelit të Tiranës ishte i detyruem t'i merrte para syshë, janë shkaqe ligjore qi shkaktojne prishjen e gjykimit, me zane të përbashkëta, tue u pështetë nenit 314 t'asaj procedurë për vazhdimin e procesit ligjerisht.

...

**Vendimi nr. 14, datë 30.10.1920 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së
Diktimit**
*(Mungesa e hetimit të plotë dhe mosarsyetimi si shkak për prishjen e
vendimit)*

...

Gjyqi i Diktimit nën kryesinë e zëvendëskryetarit të Mehmet Karagjozi, mori në shqyrtim letërgjykimin e gjyqit të Përtrimit të Beratit me nr. 13, datë 10-3-1920, i cili përmban denimin e R. Z. i aratisun, me vdekje e të T. A., i reshtuem me 1-12-1919 e te K. I. T. e Z. A., edhe këta l'aratisun, të gjith nga Visoka, me 10 vjet burgim të randë, për shkak se i pari ka vrae mejtimisht T. M. T. nga Luar e të tjerët i kan ndihë këti të parit në këtë

vrasje, percjelle me komunikatë të Krye-Prokuroris nr.13/10, datë 2-10-1920, bashkë me akte themelore e parashtrere diktimore të denuemit T. A. T., erdhi ne gjyq te Diktimit edhe u protokollue ne nr. 12 te rradhorit te tije themeluer. Krye-Prokurorija për shkaqe të rreshtueme poshtë kërkoj prishjen e letergjykimit të përmendun vetem për çka i përket te denuemit T. A. T. Gjyqi ne vendimin qi ka dhanë për fajsi te ketij, nuk i ka analizue e peshue deshminat e deshmimtarvet nji nga nji sikur thotë ligja, të cilët kanë ndryshime në fjalime të tyne ashtu edhe mprojtjeve te mëkambsit-mprojtës nuk i ka vuem vesh e nuk ka banë fjalë për te aspak ku i përket të drejtës se të pandehunit, të cilën ishte i detyruem t'i merte parasysh e do t'i pranonte o t'i rrëzonte, tue treguem arrsyna ligjore; por gjyqi këto pika nuk i ka marrë para syshë e prandaj arrsynat qi tregohen në parashtrësë diktimore i duken të pëlqyeshme. Gjithnji edhe i dënuemi i sipërthanun T. A. T. me parashtresen e tije 27-11-1920 kerkon prishjen e letërgjykimit e faljen e tijë. U kuvendue çashtja vetëm për çka i përket të dënuemit T.A.T dhe vendos:

Në shqyrtimin e bamun u panë këto të mbeta:

I. Gjyqi i Përtrimit të Beratit në ndejen e tije me 31-1-1920 asht formue vetëm me një zhurat e jo me dy si mbas nenit 2 t'organizimit të gjyqevet me datë 11-6-1919.

II. Mbasi, si advokat-mprojtës ishte emnu z. F. N., të paraqitunit e z. X. M. si advokat, nuk kallzohet mënyra me të cilen ky asht çmnue advokat-mprojtës as nuk deftohet cilsija e tijë.

III. Nuk u këthjellue mirë si mbas ligjës çashtja e bashkëvepruesvet njashtu si thotë neni 45 i Kodit Penal.

IV. Advokatët si edhe i pandehuni T. T. A. mbasi u çpallë vendimi për fajsi, nuk janë pyetë se ç'ka kan me thanë përmbi pikën e ndeshkimit.

V. Gjyqi ishte i detyruemi për me dhanë nji vendim për mos-pranimin e mprojtjeve te bamuna prej advokatve, tue kallxue nji nga nji dhe shkaqet ligjore të mos pranimit, për të cilat si Krye-Prokurorija komunikatën e vet ashtu edhe diktuesi në parashtrësë kan bane vrejttet e ligjëshme. Prandej tue kene qi pikat e naltpërmenduna shkaktojnë prishjen e letergjykimit të gjyqit të Përtrimit të Beratit nr. 13, datë 10-3-1920, tue u bazue nejeve 314 e 341 të Procedurës Ndëshkimore, u vendue prishja e tije edhe këthimi i akteve në gjyq të bamun fjalë për shikimin ligjuer të çashtjes. Vendimi në pikpamje të prishjes u dha me zane të përbashkëta e në pikëpamje të shkaqeve ligjore me zane të shumta.

...

Vendimi nr. 49, datë 10.10.1920 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Zgjidhja e çështjeve të trashëgimisë nga gjykata civile, jo gjyqit të Sheriatit)

...

Trupi gjykues i Gjyqit Diktimit (Dega Civile) formuem nën kryesië t'antarit z. Nafiz Dervishit, tue kenë pranë antari z. Stathi Gino, antari z. Enrik Komaski e protokollst z. Tet Biba, u mlodh për me shqyrtue diktimisht gjykesën nr. 22, më 10-IX-1920 të Gjyqit t'Apelit te Gjinokastrës me cillën Gjyqit Shk së 1., të diktuem prej zj. N. e L. të bijat e I. L., nga Gjinokastra, të cillve u asht rrëxue padija qi kan ngritur kundra M. M; për përdorimin e dy bagtive të mbetun trashgimi prej babës së tyne, I. L. diktueset janë gjykue me pague të diktuemit (të paditunit) edhe 141.15 L. It, shpenzime gjykore e të dreita avokatore. Tue kenë se diktuesi pretendon se Gjyq' i Shk. se 1, mbasi mori në mënyrën e Gjyqit t'Apelit padinë e ngritur lypsesh t'a dërgonte në Gjyqë të Shk. Së I. e jo ta plotsonte vetë. Me gjith këtë, mbasi kundërshtohet për çashtje kompetencet nga shkaku se padija rrjedhë nga një çashtje trashgimi, gjykata me zane te perbashkta perpara se me hië ne themel te gjyqit, vendosi të sjellunit e akteve në Krye-Prokurorië për të marrë mejtimin e sajë mbi pikat sipër shenjueme. Në shqyrtim të akteve ma parë u shqyrtue çashtia e afatit, vendimi i dikëtuem asht komunikue ne 27-XII-1920, e kerkesa diktimore ishte rregjistruue me 5-11-1921 d. m. th. mrenda afatit ligjuer, prandej edhe dorzanija përmbante kushtet e parapame, prej ligjave vendos bashkarisht pranimi i kërkesës diktimore.

I. Kërkesa diktimore e N. L të bijat e I. L, ndjesë në Gjinokastër, përmban shkaqet e rreshtuem ma poshtë për prishjen e vendimit te diktuem. Pas ngritjes padisë me 9 gusht 1919 të ngrehun kundra te përmendunit M. M. në gjyqe të ktueshëm të gjyqit civil (Bidajet) ne kohë të sundimit të Italisë për me na dorzue disa bagëti, një qen, e një kalë të padame, mbas dokumentit verathetit qi u prezentue:

I. Pjesë qi na përket d. m. th. 540 pjesë në 1920, pjesë mbi 8 dhent, në 15 desht, ne 45 kijat, në 21 dhi e në një qen, të cillat janë kenë mallë i babës s'onë I. L, vdekun me 27 shtatuer 1917, dhe mbas vdekjes së tij ia dorzoj të paditunit vllaj i jonë i vdekuni F. I. (qi kishte për grue motrën e të paditunit).

II. Pjesën qi na përket 2/16 në një kalë të vdekunit vllaut t'onë të përmendunit, qi e kishte ne dorë i padituni. Në gjyqë qi u ba ma parë në gjykatoren e përmendun si fillore, e ma në fund, si apel u rrëxue padija e jonë se gjyqi, mbas tevaturit qi pruni i padituni në gjykatore, u provue qi baba i jonë, I. L. kje një njeri fukara e jetote me ndihmën e djelmve të vet, qi jetote bashkë e s' kishte bagti e mallë, pas letër-giykimit qi u dha me 1 dhetuer 1920, nr. 22, na u ngarkuen edhe shpenzimet e gjyqit etj., por shpenzimet i dhamë na e jo i padituni edhe kopien e muerëm vet më 27-XII-1920. Pra, për shkaqet, qi po rreshtohen kërkujmë prishjen e vendimit:

I. Kjo padie u ngrehë ma parë ne gjykatoren fillore; por tue kenë se kjo u ba Giykatore e Apelit e humbi gradën e Gjykatores Fillore. Pra, lypsej qi kjo padië t'u vështrote mbas

usullit, e t'u gjykote si fillore d. m. th. tue u dërgue në Gjykatën Fillore e mandej të veshtrohej n'apel ne kje se e kërkonte njena anë prej nesh.

II. Në mes te ksaj padie ndolli çashtja e kompetencës. Gjykatorja dergoj aktet prokurorit për shqyrtim e mbas mendimit të tij vendosi se asht në kompetencë të sajë. Por në letërgjykim nuk shquhet se prokurori dha mejtimin e vet përpara gjyqit me gojë apo me shkrim.

III. Gjykatorja vendoj qi t'a provojshim me dishmitarë, qi bagetitë kjenë të babës s'onë, edhe dishmitarët u pyetnë në gjyqë dhe u pranuen, por ma mrapa, kundrënomit e Sherijes, vendosi qi i padituni të provojë, me teatur, qi I. L. asht kenë i vobektë e jetonte bashkë me të birët dhe si ndigjoj teaturin e të paditunit edhe t'onin, pranoj teaturin e të paditunit dhe rrëzoj teaturin t'onë. Prandej kërkojmë diktimin e vendimit të dhanun kundra nomit e usullit, të prishet vendimi e t' i ngarkohen të diktuemit shpenzimet gjyqsore me gjith dam t'onë.

II. Parashkresa diktimore për prishjen e vendimit të diktuem permban kto shkaqe:

I. Mbas kundershitive qi kemi ba edhe në kërkesën diktimore e mbas usullit, kjo padie do t'u kqyrte e të merrte fund në Giyqin Filluer të Gjinokastrës; pse kjo gjykatë, qi kje në kohë t'italisë, në mes gjykimit u ba apel, në kohën e administratës shqyptare, e si Gjyqë Apelit s' mujtë me e gjykue me ket çashtje, tue kenë se mparë e gjykote si fillore e kështu s' kishte ma cillsin për të gjykue si lypset pas nomit.

II. Në gjykim të ksaj padie u ba fjalë mbi kompetencë të gjykatës; pse i padituni tha se, kjo çashtje t'u gjykote ne Gjykatoren Fetare dhe për të marrë mendimin e prokurorit të shtetit, u dërguen aktet asaj; por në letërgjykim nuk shquhet z. prokuror në gjykatën, në gjykimin e ksaj çashtje dhe n'ë dha mendimin e vet mbas art. 71 t'organizimit të gjyqeve.

III. Në mënyrë të vendimit të gjykatës provuem me dishmitarë, qi bagetitë e qen kjenë mallë babës s'onë edhe dishmija e tyne u pranue. Por gjykatorja kundra usullit të mexheles të Sherisë dhe vendimit të Giykatores të Diktimit në kohën e Turkisë në gazetë të drejtësis nr. 773, faqe 11.494, vendosi të provojë me teatur i padituni, qi baba i jonë s' kishte bagëti, se kje fukara e jetonte n'ajal te djelmve të vet. Por kuër nji padie provohet me dishmutarë, teaturin kundrë provës s'onë, qi u pranue nuk ndigjohet:

IV. Me ndihimën e teaturit giyqi pranoj mbas art. 1629 të mexheles se padija e jonë asht e bazue, por mbassi u ndigjuen e u pranuen dishmitarët t'onë, prova e teaturit s' pranohet. Artikulli i përmendun i mexheles e në sherhun e A. H. n'at artikull, ban fjalë për nji lypes, qi e shef gjith bota e ngrehë padië kundra të pasunit, tue kërkue nji shumë të madhe të hollash, edhe nuk shpiegon nga i gjeti kto të holla te dhanuna hua. Por ky nen s'aplikohet ne rasë t'onë, mbasi e provuen në teatur se baba i jonë kje tregtarë e dhetar. Por edhe sikur të pranohet qi baba i jonë kje fukara, kishte tre djelm burra e të fitimit, qi jetoshin nën urdhënin e tij, e pas adetit shqyptarë ç'do të fitojnë, i japin babës së vet dhe për ket shkak (sikuër t'u pranote qi jetonte me ndihimën e djelmve të tij) mund të thohesh qi kje si një lypës e s' mund të kishte malle të tij ?

V. Giykatorja nuk tregon ne letër-vendim shkaqet përse teaturin i të paditunit kje ma pëlqyeshëm se teaturin i jonë.

VI. Dishmija e dishmitarëve t'onë edhe thanjet e dy tevaturreve nuk përmbahen në letër-gjykim.

VII. Pranimi i Gjykatores asht mbas tevaturit të paditunit, se baba i jonë s' kishte mallë nga aj qi ngrehëme padië. Po i tillë pranim, pas cilit tevatur në mohim (nefie) dhe kështu rrezohet padija e jonë kur nuk pranohet mbas 1699 te Mexheles e të Sheriatit.

III. Parashkresa përgjegjëse e Z. M. M., nga Gjinokastrë, përmban shkaqet qi po rreshtohen per ligjorimin e letër-gjykimit të diktuem; për mos pranimin e kundërshtimit te diktuesve:

I. Gjykata e Apelit, tue kenë se çashtjen t'onë e kishte nisë t'a vështronte qysh në kohën e sundimit austriak, me cillsin e gjykatës civile, s' mujte t' a referonte në Gjyqin e Fillimit, qi u formue ma vonë; pse ligja e organizimit, qi ndroi cilisitë, e gjykatoreve, nuk shenjoj me ndonji nye të posaçëm qi kto gjyqe duheshin deferue në Gjyqin e Fillimit, sikuer ka përmendë organizimi i rië mbi disa padina qi duhen hjedhë prej një gjyqi në tjetrin.

II. Çashtja e kompetencës qi kujtojnë: diktueset u çqit në mënyrë ligjore, passi u muer mejtimt i Prokurorit, çka kuptohet prej letër-gjykimit. Rezulton edhe nga verbali i gjyqit, qi ka rrjedhë me shkrim në mënyrë të shtojcës Proc. Civ. e kët verbal Gjykata e Diktimit mundet të kërkoje t'a këqyr për t'u marrë e drejta.

III. Sa për kundërshtimin, qi bajnë për sa i përket çashtjes së provës, thomi se sadoqi diktueset provuen me dishmitarë ordinarë pretendimin e tyne, por mbasi na provuem me tevatur, qi ati i tyne ishte i vobekët edhe e ushqyent djelmte, gjykatorja ligjërisht pranoi tevaturin t'onë tue kenë se kundra proces-verbaleve pëlqehet prova tevaturit. Përveç ksaj tevaturi i jonë kishte të gjitha konditat e tevaturit, në vend qi aj i diktuesevet nuk kje në mënyrë të mexheles. Kështu konvencioni i gjykatës u çfaq në pëlqim të tevaturit t'onë sepse gjykatorja me gjith qi ndigjoj dishmitarët ordinarë të tyne, nuk kishte vendosun ende pranimin e ksaj dishmië. Po sikuer, edhe të kishte pranue tevaturin mund të ndigjohen si përpara gjyqit ashtu edhe mbas vendimit të gjyqit të fundit. Sa për tevaturë të diktuesve qi u ndigjue mbas tevaturit t'onë, gjykatorja pëlqeu e pranoi tevaturin t'onë, tue kenë se për kte solli kovincjon edhe aj i diktuesvet u kuptue i rrenë,

IV. Komunikata nr. 59, date 13-IV-1821 e Krye-Prokuroris përmban:

I. Neni 32 i ligjës mbi disa ndrime të ligjavet vepruese vendimet e dhanuna fillmisht nga Gjyqet e Përtrimit te Gjinokastrës të Vlonës, te cillat u formuen e zëvendshuen Tribunalët Italiane numron te vjeshme tue i dhanë t'interresuemvet të drejtë diktimit.

II. Tue kenë se davaja asht e ngrehun për përmladhjen e mallit pjesësisht, qi ndollet në dorë të gjyqëfituesit, e qi paditëset (diktueset) e kan trashigue nga baba e nga vllau i dekun para davase zgjidhja e ksaj dava i përket gjyqit civil e jo të Sheriatit. Përveç ksajë gjyqi i Gjinokastrës në letër-gjykim e ka shenuem se vendimin mbi atë çashtje e ka dhanë si mbas mejtimt të Prokurorit. Prandej Krye-Prokurorija asht e mejtimt qi kundërshtimet e diktuesvet mbi pikat e sipërtregueme të mrapsen dhe të vazhdohen ne shqyrtime diktimore.

V. Letër-gjykimi nr. 22 i Gjyqit të Përtrimit të Gjinokastrës, si Gjykatë e Shkalles së I përmban. Ne padië të ngrehun prej N. dhe L. të bijat e I. L. nga Gjinokastra, të perfaqsuem prej. Z. av. A. Dh. kundrë M. M., nga Gjinokastra, i përfaqsuem prej Z.av.V. J., për çashtijen e të kthyemit e pjesës së tyne, qi u përket mbi bazën 540 në 1920 pjesë t'u paguhet edhe pjesë e tyne gjith në ket mënyrë mbi një shumë prej 5254 për t' ardhunat e ktyne në dy vjet e sipër. Gjyktorja tue u bazue n'art. 1699 të Mexheles art. 138 të Proc. Civ, vendoj rrëzimin e padisë së paditësve të ngrehun me kërkesën e tyne me datë 22 Gusht 1919, edhe e dnon me gjith shpenzimet e gjyqit Fr.41.4 art., edhe L.It.100-për të drejtë avokatit. Si u lexuenë e u shqyrtuenë të gjitha aktet u kuvendue çashtja u vendos: Sadoqi paditëset me parashtrësën e tyne diktimore, qi i kan paraqitë ktij gjyqë, thonë se veshtrimi i ksaj padië i përket Gjyqit të Sherisë, por mbas kuptimit te kjarhtë të rregullores qi ndanë detyrët e nëpuensave shtetnorë, të tilla padina për vend vështrimi kan gjyqet e drejtësis, e prandej kërkim në ket pikpamje i paditësve rrefuzohet dhe si mbas mentimit të pëlqyem te KryeProkurorise. Sa për shqyrtimin e themelit të çashtjes, ndonse padija asht shique e përfundue me një vendim në pështetje të nenit 1629 të Kod. Civ, porse si kuptohet nga teksti i ktij neni, padija mund të jetë e pavjefëshhme atëhera, kuër me kte kërkohet një gja e pa eksekutueshme mbas mendevet të njeriut e mbas zakoneve, kështu edhe ndër librat e jurisprudencës nga asht nxjerrun Kodi Civil thohet se për mos me kenë një padië e ndigjueshme si ne pikpamje mentalitetit ashtu edhe të zakoneve duhet të jenë kto kushte:

Paditësi të jetë i njohtun me vobeksië (fakrijet), të jetë një lypës (sail) qi jeton me lëmoshë (sadaka). të pasanikëve; të jetë një njeri qi nuk i ka ra në dorë me kurrnjë mënyrë kurrfarë pasunijet ose e ka dhanë pasuninë e tij hua të tanë për një heri ose i asht grabitun nga dora pasunija; kështu në ket padië sendi i paditun nuk asht n'at gradë qi mund të numrohet një pasunië e madhe e me gjith kte dishmitarët e tevaturit, qi janë ndigjue me kërkimin e paditësve kan provuem se i ati i tyne (paditësve), i vdekuni I, asht kenë një njeri i njoftun e i marrun me iltizame, në gjendje të mirë financiare, sa m'u ushqye vetë me pasunin e tij, ka pasë bagëti, dhe mbas vdekjes u a ka lanë fmijve të vet; në vend qi dishmitarët e tevaturit të paditunit kan lajmërue pa ba fjalë mbi pasunine kontestueme e thonë se i përmenduni i ka kenë i vorfën e asht ushqyem prej mundit të fmive të vet. Tue unjisue kto dy dishmina e tue marrë para syshë edhe rrjedhja e gjykimit lypsesh t'u pëlqete dishmija e anës paditëse, në vend ai gjyqi ka preferue atë të anës të paditun, edhe kështu ka vendue rrefuzimin e padisë së paditësve, një veprim ky i kundrëligjshëm sikuër i kundraligjshëm duket edhe vendimi me të cillin jane detyrue paditëset me çilë veçanërisht një tjetër padië, ndonse kjo padië kje ngrehun me një lutje bashkë me padinë e pyetun ma nalt, kundrejt të paditunit si një person i vetëm për pasunië të mbetun nga F., njeni ndër ndër vllazën të tyne të vdekun, ishte e ligjëshme.

Prandej, tue u pështete nejeve 232-241 te Proc. Civ. u vendue me zane të përbashkta prishja e letër-gjykimit të diktuem, e mbas nenit 244-245 të Proc. Civ. Të kthyemit e akteve në Gjyqin e Shk.së. I. të Gjinokastrës për vështrimin e çashtjes si mbas ligjet e procedure.

...

1921

Vendimi nr. 58, datë 06.08.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (*Zgjidhja e çështjeve të trashëgimisë sipas ligjeve civile, jo fetare*)

...

Letër-gjykimi nr.43 datë 23-8-1918 i Gjyqit të Shk.I të Tiranës, i përtrinë prej Z. R. Xh., K. Sh. S. Xh., banues në Tiranë, për se janë gjykue faqësisht me pagesën e shumësh grosh 5000 tue u marrë nga tereqja e të vdekunës F. S. Xh. së shoqes A. Z. për me i u dhanë paditësit H. S. Z., nga Tirana, bashkë me shpenzime gjyqsore kor 53.96100. Kërkesa për aktet qi i përkasin padisë, u regjistruenë nën nr. 13 të rradorit themeluer. Ma së parit u vendos bashkarisht prej trupit gjykues të Diktimit dërgimi i akteve në KryeProkuroris, mbasi padija mbi të cilën bahet fjalë, i përket çështjes kompetencës. U shqyrtue çashtja e afatit e u pa se kërkesa diktimore mbrenda afatit ligjuer, prandaj u vendos bashkarisht pranimi i kërkesës diktimore. Si u këthyne aktet nga an e KryProkurorit edhe u shqyrtue çashtja e afatit, si u tregue ma sipër, u lexue komunikata e saj me nr. 36, datë 24-III-1921, e përmban; Padija nuk asht ngrehë për çashtje terqjet, por për të mbledhunit e shumësh të hodhash si cmim i doruem për një shitblemje, prandaj asht në kompetencë gjyqit civil e jo të Sherijes. Por davaja edhe sikur të jetë për tereqje, prap kjo padi nuk kishte me kenë në kompetencë të Gjyqit të Sheriatit, mbas nenit 8 të rregullores së përkohshme mbi organizimin e gjyqeve të sheriatit, vuemun në veprim në kohën e sundimit Austro-Hungarez në Shqypnië. Prandaj Kryeprokuroria asht e mendimit dhe kërkon qi kundërshtimi i apeluesit për pikën e kompetencës të rrëzohet dhe shikimi i padisë për të cilën bahet fjalë të vazhdojë në gjyqin civil. Kërkesa apeloire ashtu edhe parashtrësia e apeluesit K. S. Xh. e Z. R. Xh. përmban këto shkaqe për prishje të vendimit t'apeluem;

- 1) tue kenë se padia bahet përmbië lanjen e një të vdekuni, u lypte qi padija tu shikote në gjyqin e sheriatit e jo në gjykatën filllore.
- 2) shuma e ndërëgjyqshme thohet se asht prejë kushtimit të gjanave të paluajshme e kjo shitje asht ba në një zyrë, qi si ka pasë detyrë ta ndigjonte fjalën e shitjes. Pra letërvendmi qi asht dhanë për fjalën e shitjes, tue kenë se nuk asht e poltisëshme d.m.th. qi shitja nuk asht e drejtë e kuër shitja mos të jetë e drejtë padija për kushtim nuk ndigjohet.

- 3) kushtimi i përmendum thohet se asht prejë gjasë së luejtshme, gjaja e luejtshme merret kuër shitet, prandej për mos me u llogaritë vleftja e gjave të palushm e me u zbritë prejë kushtimit lypej qi tu hetote vlefta e gjasë së lueshme.
- 4) prejë dishmitarëve u pranuen z. I. Xh., dishmija e të cilit asht jashta padisë, e H. B., i cilli nuk mund të pranohet, pse ka veprue si gjykatës.

Masi u lexuenë e u shyrtuene të gjitha aktet trupi gjykues i diktimit vendosi këthimin e akteve në Gjyqin e Shk.së 1. të Tiranës, për të plotsue të mbetuna në këtë mënyrë; Sado qi Gjyqi i Shk.së 1 i Tiranës me vendimin e tij ka gjykue të përmbledhunit e grosh 5000 prej apeluesëve Z. R. Xh. e K. S. Xh. tue u marrë nga tereqja e të vdekunës F. S. Xh. për t' i u dhan të apeluemit H. Z. Z., por sikuendër kuptohet proces-verbali i gjyqit, përfaqsesi i apeluesvet me pretendimet e tija përgënjeshton pohimin e të trashëguemës së tyne të vdekunës F., kështu sim bas nenit 1589 të Kod.Civ., apeluesat kishin të drejtë me ue në be t'apeluemin, bashkë me kte, mbasi padija asht ngrehë pasuninë e të vdekunës [tereqje] mbas nenit 1746 të k.civ ishte nevoja qi të betohesh i apeluemi.

Pra, tue marrë parasyshë pkat e sipërsënueme, u vendos bashkarisht dërgimi i akteve në Gj.të Shk.së I të Tiranës, i cili ka me thirrë të dy palët e në kjoftë se apeluesit kanë me i propozue be t'apelluemit mbi pikën e pohimit tue bashkue dy benat ka me u betue i apeluemi H. S. Z. në këtë mënyrë; *“Për perëndinë, qi asht ni, e vdekuna F. nuk asht e renë në pohimin e sajë dhe këtë të drejtë me cdo mënyrë nuk e ka marrë vete ose me anë të një tjetri prejë të vdekunës dhe atë nuk e ka la [ibra] e nuk i asht pague prejë ndokuj dhe të vdekunës nuk i ka marrë ndonji peng për këtë të drejtë”*. Si këthynë prejë Gjyqit të Shk së I të Tiranës aktet me gjithë procës-verbal plotsimit, u lexuenë të gjitha një ka një e mandej u kuvendue cashtja, e u morr ky vendim: Tue kenë se i diktuemi H. S. Z. benë e propozuenë e pranoj dhe e përbaroj, dhe plotsimit të mbetës së përmendum tue kenë se nuk ka influencë mbi gjykimin e dhanun dhe gjyqi ka rrjedhë mbas procedurës e gjykimi asht dhanë mbas ligjës. Trupi gjykues me zane të përbashkta vendosi, në bazë të nenit 24 të sht. së. Proc Civile e nenit 231 t'asaj ligjë, ligjorimin e letër-gjykimi t'apeluem dhe marrjen e grosh ari 100 të cillat kanë me u marrë nga gjykim fituesi për me u nxjerrë mandej nga gjykim bjerrësi.

...

Vendimi nr. 80, datë 15.09.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit *(Mosmarrëveshjet mbi huatë e tregtisë zgjidhen nga gjykata tregtare)*

...

Trupi gjykues i Gjyqit Diktimit (Dega Civile) i formuem nën kryetarië t'antarit z. Mehmet A Karagozit, tue kenë pranë, si gjyqtar z. Nafiz Dervishi, antar e z. Stathi Gjino, antar e z Tefë Bibaj si protokolist per me shqyrtue leter-gjykimin nr. 24, datë 20-VII-1921 te dhanun prej Gjyqit Shk. Së 1. Shkodër, te diktuem prej Z. V. K., furrtrar në Shkodër, i përfaqsuem prej adv, z.. R. S., në Gliuhadol; përse asht gjykue me i pague paditësit (i diktuem) z. V. P.,

i përfaqsuem prej adv. Z. Q. Ç., Fr. Francet 4820 (katërmië e tetqind e njizet) bashkë me shpenzime gjyqit Fr. ar 52.16 e të drejtat advokatore Fr.ar 35. Kërkesa diktimore e aktet tjera të padis qi na u suellne prej Gjyqit Shk. së I të Shkodrës, me shkresen nr. 574, datë 3-VIII-1921 u rregjistruenë nen Nr.144 te rradhorit dhemeluer. Ma parë u shqyrtue çashja e afatit e u pa se vendimi i diktuem asht shqyrtue mkambësve te ndergjyqësve me 20-VII-1921 e se kerkesa diktimore asht dhanë prej mk. të diktuesit adv. R. S. e rregjistrueme me 30-XII-1921, d.m.th. mbrenda afatit ligjue e se përmban të gjitha kushtet ligjore; prandej u vendos bashkarisht pranimi i sajë. Mbas ksajë u lexuene e u shqyrtuene aktet si vijojnë:

I. Kërkesa diktimore e mk. të diktuesit, adv. R. S., me datë 30-VII-1921 e cilla ka ket kuptim. Me 20-VII-1921 m asht shqyrtue gjykimi i Gjyqit te Shk. se I. Shkodër, me cillesi tregtare, ne padin e ngrehun V. P., perfaqsuë prej z. adv. Q. Ç., në Parruce kundër të mkambësuemit t'em V. K. furrxhi në pazar të madh, me të cillin i mkambësuemit t'em asht gjykue me i pague paditësit V. P., Fr. Francet 4830, me gjith shpenzimet gjyqore e të drejtat advokatore. Ket gjykim krejt të kundërligjëshem nuk e pranojmë edhe mbrenda afatit me ket lutje e diktojme e arrsyenat për prishjen e gjykimit te diktuem po shkoqisim në nji parashtresë të veçantë ktu të bashkanjitun.

Mbasi të shqyrtohet çashtja diktimisht, për arrsyena te shkoqituna në parashtresën diktimore, kërkujmë qi të vendoset të prishunit e gjykimit te Gjyqit te Shk. së I me cillësi tregtare e t'i ngarkohen të diktuemit shpenzimet gjyqore e të drejtat advokatore. II. Parashtresa diktimore e diktuesit, adv z. R. S., datue 30-VII-1921 e cila permban arrsyenat për prishjen e gjykimit te diktuem ka ket kuptim.

I. Gjyqi i Shk.së I.Shkodër, me cillësi të gjyqit tregtar e ka kqyrë davanë jashtë detyrës se vet sepse: baza e padia, dishminat e paraqituna me datë I. 8-XI-1918, e 11. 28-XI-1918 e III. 24-XI-1918 nuk jane asi dishminash për të cillat flet ligja tregtare, kuër qi edhe vetë z. Q. Ç., në gjyqim fillimisht ka thanë se dishminat e paraqituna kan rrjedhë prej pareve uha, prandej kjo dava i perkiste gjyqit civil e jo gjyqit tregtar e tue, kenë se gjyqi i Shk. së I me cillësi tregtare ket dava e ka kyrë jashtë detyrës së vet, gjykimi duhet të prishet e t'i drejtohet davaja gjyqit civil.

II. Dishminat e paraqituna përmbajnë sharte negative ku thohet se borxhin kam me pague por sa të xjerrë paret e bukës prej ushtris Serbo-Franceze, e prandej e tilla dishmi mbas dispozicjoneve te nenit 1584 të Kod. Civ. nuk duhet të paguhet e ket pike kaq të imtë e me randësi Gjyqi i Shk. së I. me cillësi tregtare duhej qi t'a merrte parasyshë e të vendonte largimin e padis i V. P.; por tue mos e marrë barasyesh ka veprue kundër ligjit e i tillë gjykim duhet të prishet kry-kput.

III. Gjyqi i Shk. se I. me cillësi tregtare, bile nuk ka pasë aspak të drejtë me kqyre padin pa u spjegue prej paditësit mbas ligjet, sepse mbasi dishminat e paraqituna përmbajnë shartin negativ, për me pozitivue padin e vet V. P., duhej qi të dokumentonte se V. K. i ka xjerrë të hojllat prej ushtris Franceze e Serbe me sasi, cillësi, kohe e tjera mjete, për kundër padija e pa-caktueme edhe e pa-spjegueme mbi bazën e vet nuk asht e pranueshme. Për kto

arrsyena kërkojmë prishjen e gjykimit të Gjyqit Shk. se I. me cillesi tregtare, shqyptue me 20-VII-1921, e t'i ngarkohen të diktuem shpenzimet gjyqsore e te drejtat advokatore.

III. Parashtrësia e dhanun me date 5-VIII-1921 prej mk. të diktuemit, adv. z. Q. Ç. e cilla përmban arrsyenat për ligjorimin e gjykimit të diktuem ka ket kuptim.

I. Çashtja e detyres qi ban fjale z. R. S. asht zgjidhun ma parë prej ish-Gjyqit t'Apelit në Shkodër, kështu qi Gjyqi i Shk. se I. kish vendue se davaja e ngrahun ish jashtë kompetencës gjyqit tregtar, na ket gjykim e kishim apelue edhe ish vendose qi, shikjimi ksaje padi i perket gjyqit Sh. I-rë me cillesi tregtare. Ky ilam asht koma nikue le paditunit që ne at kohë edhe tue mos bamun nji veprim ligjuar edhe sikuër të ishte e drejtë fjala e tij asht e rrexueme; me gjithkte prap e përtrijme tue thane se detyra a gjyqit tregtar, pse neni 35 i shtojcës së ligjës tregtare asht në fuqi.

II. Diktuesi tue kujtue se neni 1584 kish me i vleftun për mos pagimin e detyrës, thote se borxhi nuk lypej m'u pague, edhe kjo nuk asht e arrsyeshme, pse neni i përmendun asht për pohime të thata të cillat varen ndër kushte, sikuër e spjegon edhe Kodi Civ. Dishminat e paraqituna prej nesh nuk janë në mëndyrë qi flet diktuesi, por janë dhanë të hollat e mbasi asht bamun borxhi diktuesit asht vue për kusht qi kuër të merrte të hollat e bukës prej ushtris, kish me e lamun borxhin, kjo mëndyrë nuk shkaktojn te mos lamunit e borxhit, m'u diktuesi mbasi ka mohue dishminat e nënshkrimin e vet të bamunit fjalë mbi nenin 1584 çiltas difton se pretendimi i tij asht i pa arsyeshëm.

III. Padija asht e kjartë edhe e shpjegueme. Kusht negativ nuk ka. Kemi diftue se i padituni (diktues) V. K. paret qi kish me marrë prej ushtris Françeze i ka marrë me kohë, pra kto mprojtme lypeshin t'i bate para gjyqit Shk. së I. për nje pretendim qi nuk asht bamun në gjyqin kompetent nuk munt të bahet fjalë para gjyqit të diktimit. Pra gjykimi i dhanun prej gjyqit të Shk. së I. asht i pshtetun në ligje e kundershimitet e bamuna prej diktuesit nuk janë të arsyeshme, lypim vërtetimin e gjykimit me gjith shpenzime diktimore e të drejta advokatore.

IV. Letër gjykimi i Gjyqit të Shk. së I. Shkoder, 24, datë 20-VII-1921 ka ket kuptim: Në padi te ngrahun prej V. P. i përfaqsuem prej adv. z. Q. Ç. në Parrucë, kundër të paditunit V. K. përfaqsuem prej adv z. R. S. në Giuhadol për shumen e Fr. Francet 4820 mbas gjyqimit të bamun në pranim të dy palëve, sot me 20-VII-1921 me zane të përbashkta ka gjykue: Qi i padituni V. K. t'i paguejnë paditësit z. V. P. shumën e Fr. Francet 4820 e shpenzimet e gjyqit Fr. ar 52.16 e të drejtat advokatore Fr. ar 35. Tue kenë se diktuesi në projekt kundrështon për detyrë; u vendos bashkarisht mbas nenit 65 t'organizimit të gjyqeve dërgimi i akteve Kryeprokurooris per mejtim rrfim.

U lexue komunikata e Kryeprokurooris nr. 274, datë 3-IX-1921 e cilla ka ket kuptim: Aktet e padis së diktue me prej V. K. në padi qi kish ngrhë kundër tij V. P. të dy nga Shkodra për Fr. Francet 4820 në Gjyqin e Shk, se I Shkodrës, të cillat n'a u suellne për mendim rrfim, mbasi qi diktuesi kundërshtote në çashtje detyret gjyqit u lexuen e prej tyne u muer vesht së Gjyqi i Shk. së I. Shkodër me cillësi tregtare, gjykoj të paditunit me

pagimin e shumë së padis. I gjykuemi ket vendim e ka diktue tue lypë prishjen e tij me anën e parashtrës diktimore në të cillen, posë tjerave shkaqe, thotë se edhe davaja ishte në detyrë të gjyqit civil e jo të gjyqit tregtar.

Mendim' i KryeProkuroris: Sikurse asht thanë edhe në pikën e parë të projektit pergjegjes çashtja e detyrës asht kenë zgjidhë ma parë prej ish-gjyqit të Pertrimit Shkoders me akt-gjykimin nr. 4, datë 3-IV-1921 i cili ka marrë mëndyrën e preme. Me gjith ket mbas nenit 35 të shtojcës së ligjës tregtare kjo padi i përket gjyqit Shk.se I. me cillësi tregtare; prandej Kryeprokurorija asht e mejtimit; qi kundërshtimi i diktuesit në pikën e detyrës të mrapasohet mbasi asht i pa-arrsyeshëm.

U kuvendue çashtja gjanë e gjatë dhe u morr ky vendim: Kundrështimet e diktuesit nuk janë të ligjeshme sepse: I. Në sendet qi këmbehen midis tregtarëve, mbas nenit 35 të shtojcës së ligjës tregtare, në kjoftë se nuk asht i shkruem ndonji shej qi të tregojnë marrjen e të hollave për një punë qi nuk i përket tregtis, huaja e shkrueme me dishmi numrohet një veprim tregtijet; kështu shikjimi i ksajë padi i përket Gjykatores Tregtare. II. Të varunit e pagimit të huasë për një kohë të pacaktueme, nuk shkakton të qenunit e pohimit të papranueshem. Prandej tue e pa të ligjeshem mendimin e Kryeprokuroris mbi çashtjen e detyrës mbas nenit 231 të Proc Civ. u vendos me vota të përbashkta, ligjorimi i gjyqimit të Gjyqit Shk. se në Shkodër, Nr. 24, datë 20-VII-1921.

...

Vendimi nr. 44, datë 25.07.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(E drejta e parablerjes për tokën bujqësore midis banorëve të katundeve të ndryshme)

...

Trupi gjykues i gjyqit te diktimit (Dega Civile) i formuem men kryesië t'antarit z. Mehmet A. Karagjozit, tue kenë pranë z. Nazif Dervishi e z. Stathi Gjino, antar; si protokolist z. Tefë Bibaj; për me shqyrtue padinë e diktueëme prej z. G. M., nga Samrishi i përfaqsuem prej z. av Sh. B., për kthimin e një toke, qi gjindet në katundin Samrishë me të drejtë parblemjet (hak'i ruxh'han) kundra të diktuemve Gj. M. me të motrën P. nga Samrishi, të përfaqsuem prej av. z. Q. Ç. Kërkesa diktimore e rregjistrueme nën nr. 68 të rradhorit themeluër. Tue kenë se në shqyrtim t'akteve diktimor, nuk ishin procesverbali e aktet e rrjedhuna fillimisht, gjith ashtu edhe letër-gjykimi i kësaj cashtje nuk ishte i ndryem u vendue me zanë të përbashkëta kërkimi i akteve dhe të letër-gjyqimit prej Gjyqit Shk.së I. Shkodrës. Ma parë u shqyrtue çashtja e afatit. Vendimi i diktuem i u shqyptue ndër gjyqsvet me 16-IV-1921, e kërkesa diktimore u rregjistrueme nën nr. 14, datë 25-IV-1921, e mbasi përmban të gjitha kushtet e parapame prejligjës, u vendos bashkarisht pranimi i kërkesës diktimore. U lexuen aktet si vijojnë:

I. Kërkësa diktimore e Gj. M., nga Samrishi, z. av. Sh. B. përmban; 1. Në vendim të dhanun s'janë dftue shkaqet ligjore. Nuk asht provue nëdorsija simbas nenit 1754 të Mexhelesë ekspertat qi ka ndigjue gjyqi s'janë nga njerzit e paanshëm. Çmimi i tokës nuk asht ba në ven si e lypë ligja. I mkambësuemi i jem ka nevojë për tokë ma tepër, pse asht ma shum frymë se paditësit (të diktuemit), të cilët vjet kanë shit nj i pjese prej tokëve të tyne. Në gjyqë nuk asht ndollë nëpunësi i kadastrës. Nji nga djelmët e të mëkambësuemit t'em ka qenë ushtar e pra mbas dispozicioneve të ligjës së tokëve i mkambësuemi i em preferohet në zotnim të ksaj toke kurdoherë ma tepër se të diktuemit. Të diktuemit ma përpara patën ba padië ishtiraqit në ket tokë e në nji vjet mrapa ngrehne ket padie per te drejte parablemjet, nji punë qi formon kontradicion. Gjyqi Filluer nuk ka ba fjale aspak përmbi kalim kohe kjo provohet me dorëshkrim procesverbalit t'asaj rrjedhje gjyqit. Prandej për kto arsylene lutemi të vendosni prishjen kët leter-gjykimit të diktuem.

II Pashkresa diktimore për prishjen e vendin të diktuem përmban shkaqet qi po rreshtohen: 1. Në gjykim të diktuem pa përmende aspak shkaqe ligjore, thohet vetëm u vërtetue gjykim i par, Nji ksi gjykim nuk vjen në godi me nenin 15 te shtojcës së Pr. C. pse nj gjykim i shqyptuem duhet të përmbajnë të gjitha shkaqet, mbi të cilat bazohet. E gjyqi ksaj pikë nuk i ka dhanë randësinë e meritueshme, por ka kalue krejt neper të. II. Nder padina qi përkasin pasunive te patundëshme duhet te provohet pik sparit nëdorësija, si mbas nenit 1754 te Kodit Civil. Kjo pikë s'asht konsiderue as pak per m'u dite se kuej i përkitte anmiqsija ligjore. III. Mbasi gjyqi vendoj qi ti caktohet çmimi me anë t'ekspertave tokës se kontestuese, duhesh qi ekspertat t'u emnojshin nga njerzët e paanëshëm e jo si veproji gjyqi ne kët padie tue emnue si b.f. nji ekspert qi kje bashkëveprimtarë ne vrasje te vllaut te mkambësuerit t'em e nji tjetër ma te afërmit e paditësve (diktuemve). Gjyqi harroj në kët mes njënën ndër cillsina, qi duhesh të zotnonte d. m. th. cillsin e paanësise. IV. Ne rase te caktimit çmimit te tokes ndergjyqeshme, u lypete t'u shkonte ne vend, ku ishte toka e jo t'u bate ky caktim ktu. Ky asht nji veprim në kundrështim me ligjen e tokëve V. I mkambasuemi i em ka nevojë për tokë e per ket arsye bleu token e ndergjyqeshme. Zyra e Kadastrës në nji shkresë përgjegjëse qi i dergoj, gyqit, thotë se i mëkambësuemi i em së bashkut me axhat zotnojnë katër dynym e gjyse toke. Por i mkambasuemi em ka nji familje 13 vetësh, në vend qi paditesat nuk janë ma se tri frymë; përveç ksaj kta kanë edhe toke të paregjistruese e bile vjet kan shitë nji toke prej mallit te tyne, çka mund t'a provoj me teatur. VI. Ndër padina tokësh duhet të ndollet në gjyqë nji nëpunës prej Kadastres, si mbas nenit 3 të ligjes së tokëve e si mbas dekretit 3 Muharrem 303 e qi mbas sa vendimeve, qi ka dhanë në ksi rasash Gjyqi i Diktimit te Stambollës. Djali i te mkambësuemit 'em asht kene ushtar e prandej i mkambësuemi tem përfiton nga neni 45 të ligjës se tokëve; ma tepër se kushdo tjetër. VII. Paditësi nji vjetë para se te çilesin ket dava per te drejte parablemjet kun pasë ngrehj i tjetër dava shoqnimi nji punë kjo qi formon ni kunderthanje fort te madhe. VIII. Çashtja e kalimkohës nuk asht kenë vendue aspak ne gjyqë te Shk. se 1 e kjo mund te konstatohet me paçavra te proces-verbalit qi ka mbajtë gjyqi ne kohën e

gjqimit e po t'a shqyrtoni kta, keni per t'a caktue lehtësisht ket pike, e cila asht me randësië e po kje e vërtetë shkakton krejt prishjen e gjykimit të parë kryekput si mbas nenit 15 te Pro. Civile. IX. Z. A. K. kuer ishte si mis në Gjyqin e Përtrimit ku u shqyrtue kjo dava e pat pranue kalim-kohën edhe kështu në favor t'onnin pat dhanë vendim; në vend qi tash në gjyqe të Shk. së I. prap i mis dha vendim se në dava s'kishte kalim-kohët dy kundrështime qi kurrsesi nuk pajtohen njani me tjetrin.

III Parashkresa përgjegjëse e z. Av. Q. Ç., mk. G. e P. M., nga Samrishi permбан shkaqet qi po rreshtojme per ligjorimin e vendimit të diktuem: I. Në gjykim te dhanun me 16-IV-1921 gjyqi e ka bazue gjykimin n' arsyena ligjore, të cilat na shqyrtoj zyrtarisht. II. Ndër padina për të drejtë parablemje (haki-ruxh-han) nuk asht nevoja me provue nedorësinë. III. Ekspertat ishin e jane njerz të paanëshëm; pretendimeve mk. të diktuesit i kemi dhanë gjegje te mjaftueshme, çka ka me u pa ne shqyrtim te akteve. IV. Caktimi çmimit te kohës së ndër-gjyqëshme asht bamun sa ma mire e ne menyre te ligjëshme. V. Të makëmuniet e mie s'kan toke aspak, diktuesi ka tok si te rexhistrueme ashtu dhe shum të pa rrexhistrueme, e tokën e ndergjyqesine e kam punue per 40 vjet rresht si çifçië dhe lypet të merren në kujdes dispozicionet ligjore. IV. Nuk lypë me u ndolle nëpunësi i kadastrës. Shif ligjën me 306 turqisht. VII. Mk. i diktuesit thote se djali i te mk te tij ishte kene ushtar, pvesim se tri vjet ma pare ne gjith Shqypnin e sidomos në Shkodër, e rrethet a kishte ushtarë? Edhe në kishte pse nuk dolli djali i diktuesit t'a mertre si ushtar, por i u largue cashtjes. VIII. Mbi kete pikë kemi dhanë shpjegime të mjafta para gjyqeve. IX. Çashtja e kalim-kohës asht vendue prej gjyqit të diktimit dhe nuk mund të bahet fjalë rrishtas. X. Z A. K. ka veprue në menyre te vendimit, qi pat dhanë gjyqi i diktimit. Pra si te gjith thanjet edhe kjo asht e kotë.

XI. Dorzanja e M. B. B. nuk prandohet; pse aj nuk asht tregëtar dhe notari mbas shkrimit t'odës tregëtare e ka vertetue; pse M. B. nuk a tregëtar dhe diftimet e zyrave nuk pranohen. XII. Qëllimi i diktuesit asht me zgjatë kohen e jo me diktue çashtjen. Veprimet e deritashme kjarisht provojnë thanjen tona.

IV. Leter-gjykimi nr. 19, datë 16-IV-1921 i Gjyqit Shk.I. të Shkodrës përmban: Në padi të ngrehun apelisht prej Gj. M., nga Samrishi, i përfaqsuem prej z Sh. B. , kundra t'apeluemit Gj. e P. M., nga Samrishi, të përfaqsuem prej z. av. Q. Ç., për veprimin në mënyrë të gjykimit të dhanun prej Gjyqit të Diktimit nr. 9, date 10-XII-1920, mbas gjykimit te bamun në pranië te dy palëvet, sot me 16-IV-1921 ka gjykue me zane të përbashkëta: Ligjorimin e Gjykimit të Gjyqit te Shk. se I. të Shkodrës, nr. 117, datë 19-XI-1919 tue i ngarkue apelluesit edhe shpenzimet gjyqore Fr. 26.30 ari; prej te cilave Fr. 23. ari kan. me u ndale në kohe t'eksekutimit të drejta avokatore Fr. 15- ari. Si u lexune e u sqyrtuene të gjitha aktet, u kuvendue cashtja u morr ky vendim:

Sadoqi Gjykata e Shk. se I, te Shkodres ka gjykue me menyre të shënueme nalt por si meret vesht nga thanjet e paditesit tue kenë qi edhe blesi tokës se pretendueme asht nga banuesit e atij katund, ku gjendet toka, e mbas nenit 45 te kanunit te tokeve shtetnore midis banuesve të katundit, ku gjindet toka e shitun, e drejta me parableme nuk rjedhë,

dhe për te rjedhun e drejta me parableme duhet qi blersi të jetë prej një katundit tjetër, duhesh qi gjykata t'a rrëzonte padinë e paditësit e jo të gjykote si asht shenue sipër, prandej mbas nenit 231-232 e 241 të Pro.Civ. me vota të përbashkta, vendosi prishjen e gjykimit të përmendun dhe mbas nenit 24 të shtojcës Pr. Civ. e nenit 45 te kanunit të tokavet shtetnore refuzimi i padisë së paditësit të përmendun.

...

**Vendimi nr. 48, datë 12.01.1921 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Përcaktimi i juridiksionit të gjykatës civile nga ajo tregtare për marrëdhënie
detyrimi)**

...

Gjyqi i Diktimit (Dega Civile) formuen nen kryesië të antarit z. Mehmed A. Karagjozit, tue kenë pranë z. Nafiz Dervishi, antarë, z. Enrik Komanski nd. Antarë:, si protokollist z. Zef Kovaçi; për me shqyrtue letër-gjykimin nr.1, me 12-1-1921 të Gjyqit t'Apelit të Shkodrës, i cili ka ligjorue letër-gjykimi nr.78, me 14-X-1920 të Gjyqit Shk së I, të Shkodrës të dhanun me mungesë, të diktuem prej z. D. H., nga Shkodra i mkambasuem prej z. Q. Ç., me të cilin letër-gjykim asht gjykue me i pague z. A. H., nga Shkodra, mkambasue prej z. R. L. shumën e Lir, ital. 8,750 zhdamim për pushtimin e vendit të shpisë me baraka e Fr.77.40 ar shpenzime gjyqësore e të drejta avokatore. Kërkesa diktimore e aktet e tjera u rregjistrunë nen nr. 7, të rradhorit themeluer. U shqyrtue çashtja e afatit e u pa se vendimi i Gjyqit t'Apelit ishte Komunikue me 1-II-1921 e kërkesa diktimore ishte rregjistruue me 9-II-1921 d. m. th. mrenda afatit ligjuer e se përmbante të gjitha kushtet e parapame prej ligjes; prandej ne zane të përbashkta u vendos pranimi saj. Mandej u lexuen aktet si vijojnë:

I. Letër-gjyqi nr. 1, me 12.I.1921 i Gjyqit t'Apelit të Shkodrës përmban: "Sado qi apeluesi thotë se shikimi kësaj padië mbasi barkat janë ble me qëllim tregtiet nuk i përket gjyqit civil; pse padija u lypet t'u bante dhe kundra K. M., me të cilin apeluesi i ka pasë ble barkat bashkarisht, pse protesta asht jashta ligjet e se barkat ishin zanë prej fraçesvet, Gjyqi Apelit kundërshtimin e apeluesit në pikpamje të detyres e ka rrëzue tue vendue se shikimit i padis, mbasi qi padija nuk asht tregtare i përket gjyqit civil e si mbas dishmisë së dishmitarëve të ndigjuem para gjyqit Shk.së I. barkat janë ble prej z. D. H. pa u përmendun z. K. M., tue kenë se i gjykuemi në mungesë, i cili n'afat nuk ka ba ndonji kundërshtim, pretendimet e apeluesit, si mbas nenit 192 të Proc Civ.nuk nuk u panë të arsyeshme. Gjithashtu kundërshtitë e bamuna për protestë, e cila i asht kumunikue apeluesit me anë të notarisë edhe kundërshtimet e tjera mkambësit t'apeluesit nuk u panë të ligjësme, andej sipas nenit 24 shtojcës së Pr. Civ me zane të përbashkta u vendos ligjorimi i gjykimit fillues nr. 718-271, me 14-X-1920 tue i ngarkue apeluesit shpenzimet gjyqësore.

II. Parashkresa diktimore e D. H. I mk. Prej Z. Q. Ç. përmban: Shikimi i kesaj dava ishte detyret e gjyqit civil; pse barkat janë ble me qëllim tregtitar e se i mkambësuesi i em asht tregëtar. Protesta e dhanun prej të diktueut asht e pa ligjëshme; pse kurrsesi nuk mund të diftoj një lidhje qiraje; si mbas nenit 106 të Proc. Civ. e 91 të shtojces të ligjës tregtare, protesta mund të jetë i vlefshëm në rasë të ndollunit të një lidhjes. Pra mbasi midis ndergjyqisvet nuk ka ndoll një lidhje, protestimi asht si pa kenun, mbasi barkat ishin ble së bashkut me z. K. M. edhe me kenë se kishte me u gjykue z. D. H., u lypete me u gjykueme mgjysen e sendit të kërkuem; gjyqi i apelit tue u bazue në nenin 192 të Pro. Civ. ka vendos mos të marrunit parasyshtë mprojtimeve t'ona të cillat janë mbi themel të padisë; edhe me ke kenë se lypset me imu dhanë shdanim, mbas Kodit Civ, mubdet me u lypë paga shembullore (egjëri misel) qi mundesh me u caktue prej ekspertave; barkat kjenë pushtue prej françezvet të cilët i kan perdorur deri sa qi liruen Shkodrën tue damtue të mkambësem in t'em. Pra, kunda një forcës madhore i diktuei nuk mundet me lypun gja. Për shkaqet ligjore nalt të rreshtuem gjykimi i diktueut asht kundra ligjëshem, andej kërkoj prishjen e tij edhe i diktuei të largohet prej padisë.

Parashkresa e dhanun prej z. R. L., mk. i z. A. H., me 14-II-1921 përmban: Protestimi asht ba tue kërkuë qira përmbi vendin e xanun me baraka, të cilin diktuesi nuk desht me e lirue, por a pranue qi ti paguejnë qiranë e kontestueme diktuesi nuk i asht gjegjë protestës dhe nuk ka kundërshtue gjykimin e dhanun në mungese, kështu qi ka pranue d. m. th. i asht bindun sendit të gjykuem; barkat kryekput janë ble prej z. D. H., punë qie kemi sprovue si mbas ligjes. Pretendimet e bamuna prej diktuesit muk kan ndonji shkak ligjue për prishje t'ilamit, i cili asht dhanë në mënyr ligjës. Andej lypim ligjorimin e gjykimit të diktueut tue i ngarkue diktuesit shpenzimet diktimore e të drejtat avokatore.

Si u kënduen aktet një nga një çashtja u bisedue: I. Kundërshtimi për detyrën e gjyqit u pa i paryshem; pse padija asht ngrehun për një çashtje civile e shikimi sajë i përket Gjyqit Civil. II. Tue kenë qi i padituni në mprojtime e vet aka thanë se barkat i kishte ble bashkarisht me z. K. M., ishte nevoja qi gjyqi kët pikë t'a merret para sysh; III. I padituni ka thënë se barkat e përmenduna i kishin pushtue francezi. Edhe kjo pikë ishte nevoj të hetohesh se sa kohë janë pushtue prej ushtërisë franceze edhe sa kohë kanë mbet në dorë të paditunit. IV. Sadoqi paditësi i ka komunikue të paditunit një protesto, në të cillen për kërkimin e qirasë ka përdorue fjalën "kam për të kërkuë" e cilla jep kuptim për kohën e ardhëshme e lidhja e qurasë pas nenit 435 të Kod. Civ. nuk lidhet me të tilla fjalë. Pra pas nenit 414 të Mexheles duhesh të jepesh vendimi për pagë shëmbëllore (exhir misel), qi të çmojshin ekspertat mbas kohes s'atëhershme e mbas vendit qi kan pnshtue barkat. Por Gjyqi Apelit pa i hetue dhe pai marrë para sysh pikat e përmenduna ka ligjorue gjykimin e gjyqit të Shk së I. Prandej me vota të përbashkta u vendos dërgimi i të gjitha akteve të padisë në gjyqin filluer të Shk. së I. të Shkodrës për me veprue në ket menyre: Gjyqi i Shk. së I ka me thirrë të dy palët në gjyqë dhe ka një qira shembullore, Gjyqi i Paqit nuk e muer

edhe ket pikë para syshë. e) Në gjyqin të rrjedhun sadoqi thohet se ndermjet të thanunave të dy palve ka një kundrathathanje, sikuer ka me u marrë veshtë edhe prej proces-verbalit në pikpamje të zotnimit nuk qindron kurrnji kundër-thanje.

II. Gjykimi i Gjyqit të Shk, së I. Shkodrës nr. 137, datë 20-VI-1921 përmban: “Në padi te ngrehun prej z. K. G., banues në Shkodër e i përfaqsuem prej z. av. R. S., kundra K. T. J., banues te Arra-Madhe i përfaqsuem prej av. z. N. B., për lirim e një shpisë e të një dugajës mbas gjyqimit të bamun në pranië të dy palëve me 20-VI-1921 ka gjykue qi i padituni K. T. J. t’i lirojnë paditësit K. Gj. shpinë e dugajën e kontestuese. Shpenzimet gjyqore Fr. 28.88 ari i ndalohen blerrësit e t’i merren në kohë t’eksekutimit. Si u lexuenë e u shqyrtuenë të gjitha aktet, u kuvendue çashtëja u morr ky vendim: Kundërshtimet qi tregon diktuesi në lutje të vet diktimore s’janë të ligjëshme; prandej mbas nenit 231 Pr. Civ. me zane të përbashkta u vendos ligjorimi i gjykimit nr. 137, datë 20-VI-1921 të Gjyqit Paqtues të Shkodrës, tue I ngarkue diktuesit, gjykimblerrës z. K. T. J. Fr. 2-ari, shpenzime gjyqore, të cilat kan me u marrë ma parë prej gjykimfituesit Z. K. Xh.

...

1922

Vendimi nr. 218, datë 27.11.1922 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (*Cenimi i pronës dhe shpërblimi i dëmit vetëm me titull pronësie*)

...

Gjyqi i Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Sali Toro mori në shqyrtim akt-gjykimin nr. 4, datë 23/1/1922 të Gjyqit të Paqit të Mallakastrës, i cili përmban ç`ka vijon: Mbi padi të ngrehun prej B. S., si paditës, nga Floqi, i përfaqsuem prej M. B., të paditurit H. R., M. I., M. S., B. Y., M. J. Z. M. e A. A., të gjithë nga katundi Varibob, faqsisht e i padituni tjetër J. A., nga aj katund, i përfaqsuem prej S. N. Gj., në mungesë, janë gjykue të mbyllin vijën e të ndalojnë ujin qi kanë shti n'arën e paditësit, tue u detyrue edhe me pagimin e shpenzimevet gjyqsore Lit. it. 134. 50, fr. ari 24 të drejta advokatore e nap. arit 3 shpenzime udhtimit e ekspertash”, i e akt-gjykimi nr. 49, datë 23/6/1922 i atij Gjyqi, i dhanun kundreshtimisht, me të cilin asht vendosun faqsisht refuzimi i kundreshtimit të bamun prej të paditunit të gjykuemit në mungesë, J. A., edhe ligjorimi i akt-gjykimit të parë”; I diktuen, i pari akt-gjykim prej të paditurvet H. R. me shokë e i dyti prej J. A., bashkë me aktet relative të padiës erdhën për shqyrtim në Gjyq të Diktimit edhe u protkoluen ndan nr. 372 të Radhorit themeluer.

Si u pranuen kërkesat-diktimore, me qenë se ishin dhanë në afat ligjuer, u lexuen një nga një aktet e nevojshme të padiës, diktuesat me anë të parashtresavet të tyne lypin prishjen e akt-gjykimit, me të cilin janë gjykue, përse të marrunit ndan gjykim të pronësis arës asht jashtë komptencës së Gjyqit të Paqit e me gjithë këtë ishin gati edhe këta t'a provojshin në tevatuar pronësin mbi të cilën ndodhej vija. I diktuem me anë të parashtresës së tij përgjegjëse kërkon mbrapsimin e kundreshtimevet të diktuesavet e ligjorinin akt-gjykimit të diktuem si të ligjshëm. Çashtja u bisedue e u morr vendim:

Sado qi asht vendosun kjo çashtje në mënyren si ç'tregohet supri, por me qenë se ndër të tilla padina të rrjedhuna për pronësi, baza e ndëgjimit të tyne, mbas urdhnit mbretënuer asht qi nga paditësi për zotninin e vendit të kontestuen duhesh të paraqitesh një tapi ose një dokument zyrtar e për ndryshej ndigjimi e përfundimi i padis asht i kundraligjshëm. Prandej, në mbështetje të nenit 232 të procedurës civile, trupi gjykues i Gjyqit të Diktimit, me zana të përbashkëta vendosi prishjen e akt-gjykimevet nr. 4, datë 23/1/1922, nr. 49, datë 23/6/1922 të Gjyqit të Paqit të Mallakstrës, tue u lanë i lirë paditësi S. S., me ngrehë padi në mbështetje të një tapie ose të ndonji dokumenti zyrtar.

...

**Vendimi nr. 233, datë 09.08.1922 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së
Diktimit
(Gjykata kompetente për pavlefshmëritë e zgjedhjeve dhe përjashtimin e
gjyqtarit)**

...

Gjyqi i Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Sali Toro mori në shqyrtim akt-gjykimin nr. 18, datë 24.VI.1922 të Gjyqit Paqtues të Përmetit i cili përmban: Rrëzimin e të drejtës të zgjedhunit si mis të këshillit të Bashkisë së Këlcyrës z. F. Dh., M. M., e aprovimin e ligjorimin e votimit për sa i përket z. H. R. e I. K., përcjellë prej Krye-Prokurorisë me komunikatën e sajë me datë 25.VII.1922 e nr. 316, bashkë me aktin themolorë të padisë, kërkesa diktimore e të diktuesvet z. F. Dh., I. K., e parashtresa e I., erdhnë për shqyrtim në Gjyqin e Diktimit e u regjistruem nën nr. 283 radhorit themeluem të çështjeve ndëshkimore. Përmbajtja e komunikatës së Krye-Prokurorisë: Kërkon pranimin e kërkesave diktimore, pse janë dhanë n'afat ligjuer. Sa për themel: Në shqyrtim të bamë u panë kto të mbeta: Padija e ngrehun në Gjyqin Paqtues të Përmetit kundër të zgjedhunvet si antarë të bashkisë së nën-prefekturës së Këlcyrës, asht shique e përfundua nga gjyqtari paqtues z. A. K., i cili më parë asht ndodhë kryetari i komisionit atyne zgjedhave, qi në veprim asht i kundrëligjeshëm.

Në gjyqin e sipërm I. K. ka kërku largimin e gjyqtarit e kështu aktet jane dërgue në gjyqin e shkallës së I-rë Gjinokastrës në bazë të nenit 67 të ligjës për gjyqet a paqit, i cili dha vendim; por kuer asht vue ligje për gjyqet e paqit, vendimet e dhamuna nga këto gjyqe apeloeshin në gjyqin e shkallës së pare të atij qarku, prandej edhe shikimi i një padisë mbi larginin një gjyqtarit paqtues i perkiste atëherë gjyqit të shkallës së parë ku u mvarte. Mbas ligjave të rea, të cilat pjesërisht e kan çfuqizue ligjën e përparëshme e gjyqeve paqtuese nuk apeloehen, por diktohen në gjyq të Diktimit, kështu edhe vendimi mbi kërkesën për largim e një gjyqtarit paqtues i përket vetëm gjyqit të Diktimit e jo gjykatës të Shkallës së I-rë. Në kët mënyrë pra, gjykimi i diktuem asht i kundraligjshëm. Prandaj për kto të mbeta Krye-Prokurorija kërkon prishjen e vendmit të diktuen shpërnguljen e padisë prej gjyqit paqtues të Permetit në gjyqin paqtues të Gjinokastrës në bazë të nenit 32 të Sht. Pr. Nd. mbasi nuk mundet të shikohet nga ndihmësi i gjyqtarit të përmetit përse padija bahet kundrë veprimevet të komisionit të zgjedhjeve, kryetartari i të cilit asht z. gjyqtari paqtues A. K., e prandaj nuk asht e sa e logjikshme sa e ligjëshme qi veprimet e gjyqtarit të kritikohen ose t' anulohen prej ndihmësit të tij. Si u lexuene kërkesat diktimore e parashtresa e z. I. K., e aktet tjera të padisë, u kuvendue çashtja me vendim:

Tue kenë se ankimet qi bahen kundra zgjedhjevet të Bashkisë janë nga ato çashtje civile, duhesh qi kjo padië të shikjohesh në degën civile tue respektue e zbatue rregullat ligjore për të tilla padina. Sa për pikën e transferimit të ktij gjyqi në Gjyqin Paqtues të Gjinokastrës, si thotë Krye-Prokurorija, me kenë se gjyqtari i Permetit në rase të kundershimevet, për

zgjedhje nuk ka dftue ndonja mejtim të tijn ashtu edhe në rrjedhje të gjyqit ka çpallë vetun mejitmin e tij si gjyqtar, andaj shpërngulja e kësaj padije në Gjqin e Paqit të Gjinokastrës nuk shifet e arsyeshme; por shikimi i të tillë padije në degën penale shifet i kundrëligjshëm, prandaj trupi gjykues i Diktmit, tue u bazue në nenin 332 to Pr. Nd. me zana të shumta vendosi, prishjen e akt-gjykimit të diktuem për ç`ka i përket diktuesave F. Dh. E I. K. dhe këthimin e akteve në Gjqin e Paqit të Përmetit për veprime ligjuere.

...

1923

Vendimi nr. 289, datë 26.04.1923 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (Përmbushja e detyrimit kontraktor)

...

Gjykata e Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Sali Toro mori në shqyrtim akt-gjykimin nr. 24, datë 5/X/1920 të Gjyqit të Përtrimit të Gjinokastrës si Gjyq të Shkallës së 1-rë, i cili përmban ç`ka vijon në padi të ngrehun prej J. K., nga Pepeli, i përfaqsuem prej adv. M. K., kundër Drejtorisë së Financave të Gjinokastrës e përfaqsueme prej adv. V. J., për të prishun të skevestrës konservative të vuene nga Financa e përmendun mbi teshat e shtëpis e mbi magazinën e të dhjetës së tij për sigurimin e pagesës të 9211 tokë kallamoqit me një vleftë prej lit. it. oken në mënyrë të kontratës, qi bajnë lir. it. 73.688, qi ka mbetë pa i dorzue në Financë për katundet S. K., asht vendosun në prani të përfaqsuësve të ndërëgjyqësve tue marrë parasyshë edhe mendimin e Prokurorit prishjen e sekvestrës konservative të tregueme nalt, tue u rrëzue kërkesa paditësit J. për qira të magazinës e tue refuzue kërkesën e Financës për shumën e kallamoqit ne 8 lir. It. okën, tue qenë se për kët kërkim Financa nuk ka ndonji lutje-kërkes, por asht lanë e lirë me u drejtue ku duhet për të kërkuë të drejtën vet. Shpenzimet gjyqit lit. 10.50 gr. arit 217 i janë ngarkue të dy palëve të padis”.

I diktuem prej Drejtorisë së Financave të Gjinokastrës, bashkë me aktet relative të padis erdhi për shqyrtim në Gjyq të Diktimit edhe u protokolue në nr. 305 të radhorit themeluer. Me qenë se padija e ngrehun kundër Financës i përket dobiës së Shtetit, në bazë të nenit 65 të ligjës s’organizimit të gjyqevet, aktet i u sollën Krye-Prokuroris për me çfaqë në kët rasë mendimin e vet. Krye-Prokurorija, tue kthiem aktet në fjalë, ban kët diftim mbi çashtjen: Kërkesa-diktinore asht dhanë n’afat ligjuere lypë pranimin e saj. Por në shqyrtime të banuna kundrashtimet e diktuesit nuk i ka pa me vend e t’arrsyeshme: prandej asht e mendimit qi të refuzohen ato kundrashtime edhe të ligjorohet akt-gjykimi i diktuen. Adv. V. J., si përfaqsuë i Financës së Gjinokastrës, në kërkesën e tij diktimore të dhanun n’afat ligjuer lypë shqyrtimin diktimisht t’akt-gjykimit të përmendun edhe prishjen e tij si të kundraligjshëm, tue treguem si shkaqe prishjet, në parashtrësë qi ka dhanë veçanrisht se vendimi i Këshillit Administratuer i paraqitun në gjyq mjafton me provue se i diktuem i nuk i ka ndejë detyrëvet e ne gjithë këtë tetë frangët për okë të kallamoqit nuk janë shpërblin demi për vleftë e okët e caktueme midis Financës e të diktuenit. Ana e

diktueme në parashtrësën e saj përgjegjëse kërkon rrëzimin e kundreshtimevet të diktuesit e ligjorinin a akt-gjykimit të diktuem.

Si kërkovi Gjyqi i Diktimit, në bazë të vendimit qi dha, aktet relative të sekvestrës-konservative e si i u dërguen ato këtij gjyqi, u banë shqyrtimet e duhuna edhe u kuvendue çashtja me vendim: Sado qi asht vendosur mënyrën e tregueme sipër, por si merret vesht prej akteve të rrjedhjes së gjykimit se Financa ka kërkue nga dhetari (nyltëzimi) J. K. për ç'do okë të misrit nga tetë lireta italjene, në mbështetje të nenit 5 të kontratës. Mirë po fuqija e atij neni do t'u nderonte atëherë, kur dhetari si mbas kushtevet të kontratës nuk do t'i a dorëzonte Financës misrin. Nga rrjedhja e hetimevet nuk shihet qi dhetari të mos ketë nderue kushtet, për të cilat flet neni 5 i kontratës së përmendun, në vend qi përkundrazi, Financa nuk e ka marrë në dorzin me kohe misrin. Pra, mendini për rrëzimin e kerkimevet të Financës nga tetë lireta për ç'do okë të misrit asht me vend. Por nga shqyrtimi i aktevev kuptohet se gjyqi ka heshtë për 8011 okë të misrit, të cilat dhetari ia kishte Financës për detyrë në vetgja e se Gjyqi e ka heqë krejt sekvestrën e vueme. Nji vendim i tillë asht i kundraligjshem, prandaj nga kjo pikpamje u vendos me zane të shumtë, në bazë të nenit 232 të procedures civile prishja e akt-gjykimit nr. 24, datë 5/10/1920 të Gjyqit të Përtërimit të Gjinokastros me cilësi të Fillimit edhe kthimi i aktevev ne Gjyqin e Shkallës së I-rë t'atij vendi për m'u gjykue çashtja rishtazi si mbas ligjës.

...

Vendimi nr. 18, datë 13.06.1923 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Kthimi i shumave të huasë është e trashëgueshme sipas pjesës respektive*)

...

Gjyqi i Diktimit nën kryesinë e zëv.kryetarit z. Mehmet Karagozi mori në shqyrtim akt-gjykimin nr. 74, datë 26/VIII/1922 të Gjyqit të Paqit të Përmetit, i cili përmban ç'ka vijon, në gjykim të rrjedhun faqsisht në prani të paditësit M. V. S., nga Liari e të paditunit P. F. S., nga aj katund, asht vendosun qi të merren prej të paditunit 20 nap. ari bashkë me interesën ligjore qyshë prej kalimit t'afatit 1 tetuer 1908 e deri ditën e pagimit, të cilat rrjedhin nga borxhi qi i ati i të paditunit i kishte marrë prej t'et të paditësit e t'i jepen paditësit të përmendun M. V. S. qi asht nji nga trashigimtarët e të vdekunit V. S. Shpenzimet diktimore i ngarkohen të paditunit. I diktuem prej të gjykuemit të sipërthanun, bashkë me aktet relative të padiës erdhi për shqyrtim në Gjyq të Diktimit edhe u protokolue në nr. 175/506 të Radhorit themeluer.

Si u pranue kërkesa e bamun për diktim me process-verbal të veçantë, u lexuen mandej nji nga nji aktet e nevojshme të padiës. Me proces-verbalin në fjalë diktuesi rreshton këto pika si shkaqe prishje t'akt-gjykimit të diktuem: 1) Prej kësaj shumë, tetë nap. ari i janë qenë pague të vdekunit V. S. prej F. S.. 2) Kamata ligjore nuk duhet pague qyshë prej vdekjes së t'et. 3) Duhet qi të betohen edhe trashigimtarët e tjerë për këto të holla, se dinë gja mbi to

a jo. Ana e diktue me parashtresën e saj përgjegjëse lypë refuzimin e kundreshtimevet të diktuesit si të pa ligjshme e ligjërinit akt-gjykimit të diktue.

Si u banë shqyrtimet e duhuna, ma në fund u bisedue çashtja e u morr vendim: Sado qi asht vendosun në mënyrë të tregeuem sipër, porse padija asht ngrehun nji nga trashigimtarët e të vdekunit V. S. për nji shumë nap. 20, qi i përket gjithë trashigimtarëvet e me gjithë qi diktuesi (i padituni) e ka pohue detyrën e kontestue me pretendue se ishte qenë pague prej t'et të tij, ka ba nji largim-padi e në rasë mos-provimit asht betue paditësi M. V. për mosdijën e pagesës të kësaj shume. Tue qenë se edhe betimi i paditësit nuk ka influencu mbi pjesët e trashigimtarëvet tjerë, duhej qi gjyqtari t'a gjykonte diktuesin (të paditunin), vetëm me pjesën e M. V. Shkaqet e tregue me sipër janë të mbeta ligjore dhe në bazë të nenit 24 të Sht. Pr. Civile me zana të përbashkëta u vendos prishja e akt-gjykimit të diktue, tue u përmirësue në këtë mënyrë që i padituni P. F. S. t`i paguejë paditësit M. V. nga malli i trashiguem nap. 4 (ar) për pjesën e tij, tue pague kamata ligjore ç`prej datës së lutjes së padiës më datë 28.VII.1922.

...

1924

Vendimi nr. 233, datë 14.09.1924 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (*Moskompetenca për shkak të cilësimit të gabuar të veprës penale*)

...

Vendimi datë 25.8.1924 i Gjyqit të Shkallës së I-rë të Tiranës, nga i cili rezulton se, në rrjedhje të procesit të B. W., i pandehun për plagosjen e ish-kryeministrit Ahmet Zogu, mbasi kërkimin të përfaqësuesit mbrojtës të Prokurorit, u vendos moskompetenca e Gjyqit të Shkallës së I-rë të Tiranës për shikimin e atij procesit mbasi asht një çështja politike e cila në bazë të nenit 3 të dekret-ligjës mbi formimin e gjykatës politike shikohet në këtë gjyq. I diktuem prej Prokurorisë së Gjyqit të Shkallës së I-rë të Tiranës bashkë me aktet relative i ka sjellë për shqyrtim Gjyqit të Diktimit. Prokurorija e Gjyqit të Shkallës së I-rë të Tiranës me kërkesën e sajë diktimore datë 29.8.1924 brenda afatit të caktuar prej ligjës diktimon vendimin e sipër dhe me anën a parashtresës diktimore datë 3.9.1924 lypë prishjen e tij, mbasi Ahmet Zogu në çështjen në fjalë asht i damtuem e jo i pandehur. Pra, kjo vepër nuk ka lidhje me vëllavrasjen si a ka konsiderue Gjyqi i Fillimit.

Gjyqi i Shkallës së I i Tiranës ka vendosun, si ç'shihet sipri, inkompetencën e tij në shiqimin e procesit të B. W., i pandehun për plagosjen e Ahmet Zogut, tue thanë se faji i tij asht relativ me fajet e shkaktueme ndër kohët e fundit prej vëllavrasjes. Mirë po gjyqi i përmendur në vendimin në fjalë nuk e ka mbështetë ndër shkaqe provuese ligjore e me gjithë këtë nuk e ka dalluar shkallën e relacjonit qi kish faji i të përmandunit B. W. me fajet e lidhuna prej vëllavrasjes. Pra, mbasi vendimi i Gjyqit të Shkallës së I të Tiranës asht i çveshun prej provave të ligjëshme, me zana të përbashkëta, në bazë të nenit 314 të Proc. Ndësh. u vendos prishja e tij e kthim'i akteve në gjyqin e përmendun për shiqimin e procesit rishtasi si mbasi ligjës.

...

**Vendimi nr. 3, datë 22.11.1924 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Pjesëtimi i sendeve të paluajtshme)**

...

Në Gjyqin të rrjedhur në prani të përfaqësuesit të paditëses M. së bisë të S. H, M. S. Z., për çashtje të trashigimit të burrit të saj të vdekun E. M. A Beut nga lagja Teqe e Peqinit e në mungesë të paditunit S. M. A. Beut, edhe ky nga ajo lagje e në mungesë të personave të tret R., H. I. A. B. ashtu edhe në prani të përfaqësuesit H. qi asht trashigimtare e H. H. S, të birit V. M. A Beut si edhe në mungesën e personave të tretë të tjerë N. A. S., qi janë trashigimtarët e të vdekunit H., asht vendue të ndamunit e pasunis së kontestuese, simbas raportit t'ekspertave e kartës topografike, në vendet e kontestuese, e cila pasuni radhohet në gjykim filluer e qi përbahet prej një shtëpije, aravet e ullinjvet; tue vendue ndalimi i grindjes për një arë, nëpër të cilën kalon lumi Shkumbin.

Diktuesi me kërkesën tij diktimore të dhanun n'afat ligjuer lypë prishjen e akt-gjykimit të diktuem si të kundraligjshëm për sa shkaqe qi ka rreshtuem në parashtrësë-diktimore qi ka dhanë veçanrisht. Si u kërkuet raporti i pjesimit edhe karta topografike, për me u marrë vesht se pjesimi a asht bamun mbas regullavet, u banë së fundit shqyrtimet e nevojshne edhe kështu u bisedue çashtja. Sado qi çashtja asht gjykue si shihet sipri, por si mbas dispozicionevet të ligjevet vepruese, ndarja bamun në pasuni të kontestuese, nga të mbetat e shënueme poshtë, asht e kundraligjshme. I. Duhesh pik së pari të çmohesh shtëpija si mbas nenit 1149 të K. C. e të përfundohesh në bazë të nenit 1151 t'atij Kodi. II. Të caktohesh pjesë e sejcilit pejstarë si mbas trashigimit qi i takonte. III. Në qoftë se shtëpija si mbas pjesimit ishte e mundun të sigurate dobin pjesore, tue çmue sejcila pjesë, do të tërhiqesh toka edhe mbasi të merrte fund me llogaritjen e sejciles pjesë, do të bahesh pjesimi ne mënyrë të Kodit Civil. Pra, trupi gjykues nga të mbetat e sipër-tregueme, pjesimin e bamun tue e pa të kundraligjshëm, në bazë të nenit 232 të K. C., me zana të shumta, vendosi prishjen e akt-gjykimit të diktuem e këthimin e akteve në Gjyq të Paqit të Peqinit për me u bamun pjesimi mbas ligjës për ndarjet e sendeve të patundshne ne datë 22/11/1922.

...

1925

Vendimi nr. 56, datë 29.12.1925 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (*Formimi i rregullt i trupit gjykues për pavlefishmërinë e zgjedhjeve lokale*)

...

Gjyqi i Shk. së I-rë të Vlonës, me shkresën nr. 1216, datë 29/12/1925 i solli ktij gjyqi aktet e padijës qi i përkasin ankimit të bamë prej do personave për anulimin e zgjedhjeve të Bashkies Vlonës, prej të cillave rezulton se: D. P., A. R. e H. I. prej Vlone, me anë të një lutjes së paraqitur me Gjyqin e Shk. së I-rë të Vlonës kanë kërkuem prishjen e zgjedhjes së Këshillit të Bashkisë Vlonës, tue pretendue se këto janë bame ilegalishtë. Në rrjedhë të gjykimit mbi kërkimin e z. T. P., për rekuzim të tre Gjyqtarëve të Gjyqit, asht vendue qi t`interesuemit si mbas nenit 32 të Sht. Pro. Civ. t`i drejtohen Gjyqit të Diktimit, për shkak se nuk formohet trupi gjykues, dhe në seancën datë 28 dhetuer 1925, mbi dishmin e paraqitun prej të përmendunit T., për qi i ishin drejtuem Gjyqit të Diktimit, Gjykatorja ka vendue pezullimin e ktij gjyqi dhe dërgimin e akteve në Gjyqin e Diktimit.

Nga t`interesuemit z. T. P. me anë të një kërkesë datë 23 dhetuer 1925, qi i paraqitur i ktij gjyqi lyp qi ky gjyqë të shënojë gjyqin kompetentë për shikimin e ksajë çashtjeje, mbasi asht i pa mundshëm formim i trupit gjykues i Gj. te Shk. së I-rë të Vlonës. Krye-Prokuroria, së cillës anshkrimisht i patnë qenë sjellë aktet për studim e mendim rrëfimit në kët rasë, me Komunikatën e vet 13 e datë 9/1/1926, i ktheu, tue shfaq me të si ma poshtë vjen: Mbasi s`asht i mundur formim i Gj. të Shk. së I-rë të Vlonës për me shikues kundreshtimet mbi zgjedhjet e fundit të Bashkis së Vlonës, kërkojmë pranimin e kërkesës me datë 23/12/1925 nr.. 136 dhe në bazë të nenit 32 të Sht. Pro. Civ. dërgimin e çashtjes në tjetër Gjykatore të asaje Shkalle”.

Si u shqyrtuen e u lexuan nji nga nji të tana aktet, çashtja u bisedue me vendim: Sa do qi diktuesit kërkojnë transferimin e padiës së tyre në një Gjyqe tjetër për shkak se nuk formohet trupi-gjykues për me kqyre pretendimet e përjashtimit të Gjykatesve qi ju asht kërkuës; por nga përgjigja e Ministries së Drejtësiës me nr. 68, datë 15/1/1926, kupton se per veçë Gjykatësve qi i u asht kerkuës perjashtimi nga trupi-gjykues ndodhen edhe gjykatsi Z.V. H.J. dhe ndih. antari M. B., edhe mbasi në kët rase personi i Prokurorit nuk asht ndër ata persona qi përjashtohen edhe ksi lloje asht i mundur formim`i trupit-gjykues nën kryesin e antarit z. H. J. tue patur si antarë ndihmës-antarin z. B. i cilli si mbas shkresës

t'përmendur të Ministriës, do të kthehet me 28/1/1926, nga leja, dhe si antare një advokat, tuj ndodhun si Prokuror, Prokurori vete ose Krye-Sekretari i Gjyqit, Z. P. S., e kështu nuk shifet ndonji pamundësi për formimin e trupit gjykues. Prandej, trupi-gjykues, mbasi nuk ndodhen ndonji nga konditat e tregueme në nenin 32 të Sht. Prov. Civ. Me zana të përbashkta vendosi rrefuzimin e kërkesës diktimore dhe kthimin e akteve në Gjyqin e Shk. së I-rë të Vlonës, për me gjykue çështjen, tuj kenë i formuem në mendyren e nalt-treguar.

...

Vendimi nr. 1, datë 11.04.1925 i Trupit Hetimor të Gjykatës së Diktimit²
(Largimi i gjyqtarit pa leje nga detyra përbën shkelje disiplinore)

...

Krye-prokurorija, në bazë të urdhnit nr. 2115/I, datë 13.12.1924 të Ministriës së Drejtësis, me komunikatën e sajë nr.13, datë 13/XII/1924 i ka sjellë e Gjyqit të Diktimit aktet e gjyqtarit paqtues të Fierit z. J. S. pa marrë leje dhe pa lajmërue fare Ministriën ka lanë detyrën dhe tue tregue si shkak lëngatën, ka vajtë në Elbasan për me merrë fëmijët e tij. Aktet e ksajë çashtje janë protokolue në nr. 1 të radhorit të veçantë e për me ba shqyrtime të duhuna në bazë të nenit 5 të ligjës më datë 22/VIII/1922 mbi përmirsim të Kreut IV të Pr. Nd. Krye-prokurorija me komunikatën e vetë në fjalë ban kët diftim mbi çashtje prej urdhnit të sipërm të Ministriës së Drejtësis e prej telegramavet të Prokurorivet Berat e Elbasan rezulton se gjyqtari paqtues i Fierit pa pasun lejen e pa lajmërue fare Ministriën ka lonë detyrën e ka vojte ne Elbasan, kjo vepër anti-disiplinore sjell dënim mb. art .50 të organizimit të gjyqevet, kërkojme të vendohet nevoja e gjyqimit për J. S.

Si u lexuen e u shqyrtaen të gjitha aktet çashtja u kuvendue me konkluzion: Nga korrenspondensa e rrjedhun merret vesht se Gjykatsi i Fierit tue u mbështet rraportit mjekut, pa marrë leje prej Ministriës ka lanë detyrën e shkue në Elbasan 8 ditë; sado qi sëmundja e tij vërtetohet me raportin e mjekut të Fierit, porë largim i tij nga detyra pa marrë leje nga Ministrija formon një faj disiplinuer. Prandaj në bazë të nenit 50 të ligjës së organizimit të gjyqevet u vendos prerja e rrogës për 8 (tete) ditët e mungue në detyrë.

...

² Kjo trupë ushtronte funksionin e gjykimit të shkeljes disiplinore për gjyqtarët dhe ndihmësgjyqtarët.

1926

Vendimi nr. 213, datë 31.05.1926 i Degës Ndëshkimore të Gjykatës së

Diktimit

(Kushtet që vepra penale e përdhunimit të konsiderohet e kryer)

...

Dega Ndëshimore e Gjykatës së Diktimit e përbërë nga Kryetari z. Terenc Toçi, si dhe anëtarët Dr. Mehmet Karagjozi, z. Dervish Sulo, z. Martin Ivanaj, z. Mustafa Nuri Pipa, e Dr. Martin Ivanaj, tue pasë pranë dhe sekretarin z. J. J., me 29/V/926 u mbështall në sallën e vet të veçantë për me ba shqyrtimet e duhuna mbi akt-gjykimin nr.21, datë 19/5/1926 të Gjyqit të Shkallës se I te Elbasanit, e cila rezultoi se R. e I. Q., nga katundi Labinot, janë marrë nën gjyq si të pandehur, përse t`cilit rezulton se natën kan rrëmbye me përdhunim të shoqen H. B. nga aj katund. Në fund të gjyqimit asht vendue fajsjia R. si grabitës me përdhunim i krimin dhe dënimin e tij me pesë vjet burgin, si mbas nenit 206 (paragrafi IV) të K. P. tue i u ngarkuar dhe shpenzimet e gjyqit, ari 26 dhe pafajsjia e I. nga mungesa e provave. Ky gjykim, bashkë me aktet relative të procesit, i kanë sjellë për shqyrtim Gjyqit të Diktimit me komunikatën e Krye-Prokuroris nr. 242, datë 27/5/92 dhe kjo protokolue nen nr. 242 të radhorit themeluer.

Krye-Prokurorija me komunikatën e sajë kërkon ligjërimin e akt-gjykimit të sipërm si të rregullshëm e të ligjshëm. I dënuemi R. me parashtracen e vet lypë prishjen e ktij gjykimi për kto shkaqe: a) Fjalët të thanuna para gjyqit, kinse e ke rrëmbyer nuk janë të vërteta dhe të bazuenit e gjyqit mbi kto thanje asht krejtë e gabueshm e pse e përmenduna si para post-komandantit të Labinotit ashtu dhe para hetuesit ka vertetur se kish shkue mbas dishirën e sajë. b) N`vend qi ky t`a gabonte gruen, kjo ka ma probabilitet t`a gabonte kte (t pandehurin) si ma i rij qi asht; c) Mbasi ankuesen E. e ka dorzue me dishiren e vet në Post-komandë nuk duhej denuen me dëninin ma të randë; d) Gjyqi ka provue fajsinë tij tue u bazue në probabilitet dhe e ka dënuen pa marrë parasyshë nenin 201 të K, P. d) Mbasi thanjevet te shoqit të M., duhej dënuen dhe. M.e faj'i tij duhej cillësuem delikt; e) Kur aj u burgos, qëndimi para hetuesit se dishronte tue burgosë pranë tij, rrëzojnë pretendimet gjyqit kinse fjalet e para i ka thanë nga friga e tij; ë) Kundra tij nuk duheshin ba ndjekje mbasi nuk u banë dhe kundra M.

Si u lexuen e u shqyrtuen aktet çashtja u kuvendue me vendim: Krye-Prokurorija kërkon ligjërimin akt-gjykimit në fjalë për nga rrjedhin i gjykimit nuk shihen elementat qi përfytyrojnë krimin e parapam në nenin 206 t K. P., mbasi për kryemjen e ktij fajit lypsen medoemos përdhunija ose dhelpnija e në vendin e fajsis nuk janë treguen prova e arrsyena ligjore qi të bindin se në veprën e té pandehunit asht nonji nga elementat e përmenduna, ma tepër kur gruaja qi pretendohet e perdhunueme gënjen, si para (...) ashtu para hetuesit, ka pohue se me dishirën e vet ka shkue me te pandehunin dhe sado qi para gjyqit grueja i ka përgënjeshtroen ata thanje, ky përgënjeshttrim nuk duket se asht mbështetu n`arsyena e argumenta ligjore në shkallë qi të çvleftsojne thanjet e para.

Duhet edhe marrë parasyshë me shprazjen a pushkëvet nuk duket se asht perdorun na nji mjet përdhunijet kundra grues, por asht përdorun nji mjet për me çue në vend dishiren e dashunis së dyve (M. R.) e per me largue ndërhyrjen e dishmitarvet e sado qi në vendim thuhet sa asht përdoruem dhe dinakrija për me ia mbushë mendjen grues që t hikte me të pandehunin, për két dinakri nga rrjedhia e gjyqit nuk çfaqet a ndonji thanje ose pretendim përveç ktyne në vendim t`fajsis nuk asht tregue mënyra se qyshe dinakrija asht vuen në veprim. Prandej, Gjyqi i Diktimit vendosi me zana të përbashkëta si mbas nyjevet 314 e 335 të P. Nd. prishjen e akt-gjykimit në fjalë dhe kthimin e aktevet në Gjyqin e Shkallës së I-rë t`Elbasanit për veprine ligjore.

...

Vendimi nr. 3, datë 28.04.1926 i Gjykatës së Posaçme për Faje Politike, Gjykata e Diktimit

(Dënim me vdekje i ish-Kryeministrit Fan Noli për krim kundër regjimit)

...

Prokurorija e Gjyqit të Posaçëm për Faje Politike i solli këti gjyqi komunikatën nr. 4, d. 8/4/1926 bashk me aktet relative, në të cilën thuhet se i pandehuni në aratij jashtë Republikës Shqiptare i qujtuni Fan Noli, ish Kryetar i Revolicjonarve në vitin 1924 asht tue propogandu kondra Regjimit, Statutit e Presidentit të Republikës Shqiptare, me qëllim qi të shkatrojn qetsin e me ndryshu formën e Regjimit të venduemun prej Asambles Kombëtare; mbasi u kryen formalitetet e duhuna në fletoren zyrtare, nga ana e kryesisë, dita e gjyqit u caktu me datë 28/4/1926, ditën e mërkurë ora 10 para mesdite. Ditën e oren e caktueme Trupi Gjykues u formu nën kryesinë e Kryetarit z. Shefki Shatku, e anëtarëve z. Gjush Deda. z. Xhavit Dibra, z. Shefqet Frashëri, e z. Teodor Papa Mihali, tue qenë gati Zv. Prokurori z. Fehmi Tepelena e Sekretari z. B. M. si protokoli, u thirr i pandehuni jasht sallanit dhe u murë vesht qi s`kishtë ardhë. U pyet Prokurori i cili tha: Me qene se formalitetet e duhuna në bazë të ligjit jan kry me fletoren zyrtare nr. 62, d. 9 prill 1926 the me qenë se i pandehuni nuk u prezentu para gjyqit kërkoi të vendoset shikimi i gjyqit në munges.

Ashtu dhe Trupi Gjykues si mbas mendimit Prokurorit vendosi shikimin e gjyqit në mungesën e tij dhe kështu filloj gjyqi çiltazi e me dyr të hapuna. U këndu vendimi i pyetsisë nr. 5, d. 7/4/1926 përmbajtja. Për prapaganda kundra Statutit, Regjimit e Shkëlq. së tij Presidentit të Republikës Shqiptare, me qëllim të ndryshëm, i pandehun asht Fan Noli, ish Kryeminister i qeveris Revolicjonare, qi kjo sjellje formon krim në bazë të nenit 4 të ligjës ndëshkimore për faje politike, u vendos nevoj gjyqi me krim e në mbështetje të nenit 128 të procedurës penale dërgimi i akteve në gjyqin e Posaçëm për Faje Politike Tiranë, the fr. ar. 4 shpenzime pyetsije të merren prej të pandehunit të sipërpërmendun sepse; në shqyrtimet e bamuna e si mbas artikullit të botuem në gazetën Imigranti nr. 22, d. 27 shkurt 1926 qi shtypet në Vorkester Mass, e artikujve të shtypuna ndër gazeta të tjera, merret vesht se i pandehuni në fjal ban prapaganda kundra Statutit, Regjimit e Republikës Shqiptare, me qëllim qi të shkatrojo qetsin e mbrendëshme e të ndryshoj formën e Regjimit të vuemë prej Asambles Kombëtare. I pandehuni në fjalë si mbas procesit të kompozuem prej policies rregullisht, merret vesht se asht i aratisun e jasht Republikës Shqiptare.

U këndu komunikata e Prokurories përmbajtja. Paraqet vendimin e pyetsisë bashkë me aktet relative për shikim gjyqi me krim kundra të pandehunit të aratisun Fan Nolit për të bamun prapaganda kundra Regjimit, Statutit e Presidentit të Republikës Shqiptare me qëllim qi të shkatrojojn qetsinë me ndryshu formën e Regjimit, dhe në rast qi të provohet faji i tij kërkon t'i caktohet dënimi në bazë të dispozitave të ligjës ndëshkimore për faje politike. Prokurori tha: Përsëris kuptimin e komunikatës dhe akteve të tjera mbasi faji i tij bazohet në bazë të argumentavet të tregueme në të. U kënduan fletoret e Imigranti nr. 17, d. 23 janar 1926, nr. 20 d. 13 shkurt 1926, nr. 22, d. 27 shkurt 1926, të botueme në qytetin e Vorchester Mass të Shteteve të Bashkueme të Amerikës, të cilat që të trija rezultojn prapaganda kundra Regjimit Statutit e Shkëlqesis së tij Kryetarit të Republikës Shqiptare me qëllim qi të shkatrojojn qetsin e të ndryshojn formën e Regjimit të venduem prej Asambles Kombëtare.

U këndua rraporta e Prefekturës së Durrës nr. 97 res. d. 24/3/1926, përcjellun me shkresën nr. 154/43, d. 30/3/1926 të Ministris P. të brendëshme paraqet gazetën Imigranti nr. 22, d. 27/shkurt/1926 ku në të cillën ish Kryeministri Revolicjonar Fan Noli boton një artikull nën titullin përgjigje djellit, ku me shkrimin e tij ban një prapagand kundra Statutit, Regjimit të sodshëm dhe Presidentit të Republikës Shqiptare, prandaj në bazë të ligjit për faje politike kërkon ndërmjetsimin pran Prokurories së Gjyqit Politik tue referu fletoren në fjalë për me marrë masa ligjore kundra të përmendurit, si dhe fletores zbatuese. U pyet z. Prokuror se a kërkon ndonji sandë për zgjanim të hetimeve dhe tregoj panevojën e zgjanimit të tyne.

Ashtu dhe Trupi Gjykues vendosi panevojsinë e zgjanimit të hetimevet. Mandaj Prokurori u ngrit në kambë e tha: Në gjyqin që rrodhi në mungesë kundra të pandehurit në arati jasht Republikës Shqiptare Fan Nolit, i cili u dërgu para këti gjyqi për me u gjyku me krim si propogandist kundra Regjimit, Statutit e Shkëlqesis së tij Presidentit të Republikës,

me qëllim qi të shkatrojoj qetsinë e të ndryshoj formen e Regjimit Republikan, u mur vesht se i pandehuni në fjalë cili ish Kryetar i Revolucionervet të qershorit 1924 e sod i bashkuem me komitetin Bashkimi Kombëtarë, për fajet qi akuzohet të spjeguese ma nalt shifen argumenta dhe prova të mjafta në fletoren Imigranti që u kënduan para gjyqit teksti i së cilavet provuan qartazi të pandehunin Fan Noli me anë të shtypitë me mjete tjera asht tue propogantu si, mjet i komitetit në fjalë me qëllim qi të shkatrojoj qetsinë e formën e shtetit, e faji i tij formon krim e prandaj jemi të mejtimit të vendosni mbi të fajsin e tij. Mbeti ma gjo për t'u kthjellu, gjyqit ju dha funt dhe Trupi Gjykues u hoq në sallën e kuvendimit me vendim.

Mbasi u shqyrtuan e u lexuan të gjitha aktet relative gjatë e gjanë, çështja u kuvendu. Në gjyqin që rrodhi në munges të aratisurit Fan Nolit i dërguem para gjyqit me vendimin e hetuesit për me u gjyku me faj. Krimi nënpandehi për të bamunit propogandë kundra Regjimit, Statutit Shkëlqesis së tij Presidentit Republikës Shqiptare me qëllim qi të shkatrojoj qetsinë e të ndryshojn formën e Regjimit Republikën të vendue me prej Asambles Kombëtare. Prokurori tue u mbështet aratis së tij të Bashkimit me komitetin Bashkimi Kombëtarë, si mjet propogandist i atij komiteti dhe përgjigje dhanun gazetës Djellit në fletoren Imigranti nr. 22, d. 27 frur 1926 kërkoj fajsin e të përmendurit me krim.

Si mbas artikullit drejtue prej të pandehurit përmendur fletores Imigranti nr. 22, d. 27 shkurt 1926 të botueme në Amerik, qi me të cilin i përgjigjet fletores Djelli, qartas kuptohet se i pandehuni në fjalë me frazat e shkrueme me gazetën e sipërtregueme prapaganton kundra Regjimit, Statutit e Kryetarit të Republikës Shqiptare, me qëllim qi të shkatrojoj qetsinë e të ndryshoj formën e Regjimit të venduem prej Asambles Kombëtare. Pra, aratija e tij, artikulli i sipërtreguem dhe të bashkuesit të pandehunit përmendur me komitetin Bashkimi Kombëtarë si mjet propogandist, tue pa argumenta e dokumenta të mjafta për guximin e tij në këtë mënyrë, Trupi Gjykues tue pelqy dhe mendimin e Prokurories me zana të përbashkëta vendosi fajsin e të pandehunit Fan Noli me krim si propogandist kundra Regjimit, Statutit e Kryetarit të Republikës Shqiptare me qëllim qi të shkatrojoj qetsinë e të ndryshoj formën e Regjimit Republikan të venduem prej Asamblesë Kombëtare.

Z. Prokurori tha se guximi i të pandehunit bazohet në nenin 4 të ligjës ndëshkimore për faje politike e jemi të mejtimit t'i caktohet dënimi si mbas ketij neni t'i bazohet dhe nenit 13 po i asaj ligjë qi flet mbi konfiskimin e pasunis tundëshme dhe të patundëshme. U bisedu dhe çashtja e dënimit. Fajtorit Fan Nolit i përket nenit 4 të ligjës ndëshkimore për faje politike në të cilën thuhet (Ata qi formojn ose marrin pjes ndër komitete të mëshehta Antikombëtare e qi kan për qëllim shkatrrimin e qetsisë ose ndryshimin e formës Regjimit të venduem nga Asamblea Kombëtare dhe ata qi ndajn armë ose formojn banda të armatosuna për me prish qetsin e vendit, dënohen me 15 e deri me 101 vjet burgim ose me vdekje). Prandaj në bazë të këti neni Trupi Gjykues vendosi bashkarisht dënimin e tij me vdekje dhe si mbas nenit 13 t'atij ligji konfiskimi i pasunis tij të tundëshme dhe të patundëshme.

...

(Ekstra)

Mejtim i komisionit të Gjyqit të Diktimit mbi Projekt-Traktatin, për dorzim të fajtorit, në mes Shqypnis e Greqis, datë 2.2.1926

...

Komisioni i Diktimit i formuen në konformitet të shkresës nr. 2645, datë 30.XI.1925 të Ministrís së Drejtësis bani sa qe e mundun, shqyrtimin juridik të Projekt-Traktatit për me u lidh ndërmjet Qeveris së Republikës s'onë dhe t'asaj të Greqís, tue lanë më një anë shqyrtimin letrar të përkthimit në gjuhen amtare i cili, sadoqi përgjithësisht i përshtatet shpirtit tekstit frengjisht për me qenë ma i perfeksionuem duhet kopijuem me përmirsimet qi janë dukun t'arsyeshme nga pikëpanja zhuridike, për një personi të ligjës qi të di mirë gjuhnat frengishtë e shqype. Para se me hy në proponimet qi komisioni i quen të domosdoshne për me ba pjesë në traktatin në fjalë mejtojne se, duhet qi e Ndershmja Qeverí e Republikës s'onë, mbasi në Procedurën t'onë Ndëshkimore mungojnë dispozitat relative qi i caktojnë kompetencën mbi shqyrtimet e kërkesavet për dorzim të fajtorëve të një Shtetit të huej, të pregatiti një projekt-ligjë për çkoqitjen e kësaj çashtje në mënyrë qi me ratifikinin e traktatit në fjalë, të jenë të caktuem edhe organet qi kanë me e vue ne zbatim. Komisioni mejton se ligja duhet t'i japi këto kompetenca Degës Ndëshkimore të Diktimit, tue i dhanë dhe te drejtën e letërndalimit, kur të shifet nevoja. Për me lehtesue atë Nd. Ministrí, komisioni proponon këtë procedurë:

Neni I.

Kërkesa për dorzim të gjithë dokumentat e nevojshme t'arsyetueme dhe me përkthim të vërtetuem, dërgohen prej Ministris së Jashtme në Min. e Drejtësis, e cila mbasi t'ekzaminojë (shqyrtojë) pranimin ose jo të kërkesës, e dërgon me anë të Krye-Prokuroris në Kryesi të Gjyqit Diktimit Dega Ndëshkimore. Kryetari i Degës Ndëshkimore i Diktimit mbasi të ket gjitha dokumentat, duhet në rasë nevoje, t'urdhnojë ndalimin pa vonesë me letër ndalim të kërkuemit, gjithë ashtu dhe sekvestrimin e gjithë mjeteve qi mund të bindin. Letërndalimi qitet, gjithë ashtu dhe sekuestrimi bahet me anë të Krye-Prokuroris.

Neni II.

I ndaluemi me rraportë të ndalimit dhe sekuestrimit, proces-verbalin e identitetit dhe të hetimeve përkatëse, sillet pa vonesë në Krye-Prokurorí dhe dërgohet në burg të Drejtësis. Krye-Prokurorija dërgon të gjitha aktet në Kryesí të Diktimit, e cila mbrenda 24 orëve mbledhë Këshillin, paraqitet dhe i pandehuni, i cili, në qoftë se dishron, mund të ketë një avokat. Ky mund të marri dijeni mbi të gjitha aktet.

Neni III.

Këshilli i Diktimit mblidhet botnisht, përveç në rasë qi i ndaluemi kërkon mbledhjen me dyer të mbylluna ose nuk prezantohet përpara Këshillit. Këshilli i Diktimit mbas pyetjeve

të ndaluemit, në qoftë se ky është paraqitë, dhe mbas kerkimit të Krye-Prokuroris dhe të pandehunit ose të mkambësit tij, jep vendimin mbi kërkesën e dorzimit me arsyetime.

Këshilli i Diktimit vendosë:

- 1) Përmbi identitetin e të ndaluenit me të kerkuenim për dorzim;
- 2) Në qoft se janë të gjitha aktet provuese të nevojshme si mbas traktatit për dorzim;
- 3) Në qoftë se faji për të cilin i pandehuni asht i ndaluem përfshihet në rastet për të cilat bahet dorzimi;
- 4) Në qoftë se, si mbas ligjës Shqiptare, nuk ka kalim kohe: Por asht i ndaluem qi Këshilli i Diktimit të hy në themel të çështjes së fajit qi i ngarkohet të ndaluemit Por në çdo rasë dërgohet në Ministrin e Drejtsis një kopje e rrëfim mejtimit me anë të udhës ligjore me gjithë dokumentat përkatse;

Neni IV.

Vendimi i arsyetuem i Këshillit mbi rrëzimin kërkesës për dorzim asht i premë dhe nuk lejon ma dorzimin.

Neni V.

Në qoftë se Këshilli vendosi mbi pranimin e kërkesesë, dorëzimi bahet me dekret të Kryesis së Republikës mbi proponimin e Min. së Drejtësis.

Neni VI.

Kur, si mbas traktatit lejohet për arsye shpejtimi (urgjencë) ndalimi i perkohëshëm të një hueji, zbatohen për sa i përket ndalimit dhe burgimit të perkohëshëm dispozitat e neneve 2 e 3 të kësaj ligje.

Neni VII.

Kur si mbas traktatit, mund të bahet kalimi për tokë të Republikës Shqiptare ose mbi ani një të hueji të ndaluem, për kët kalim nepet nga Min. e Drejtësis.

Neni VIII.

Kur, si mbas traktatit, sekuestrohen mjete bindëse ose sende tjera, sekuestrimi bahet si mbas dispozitave të Procedurës Ndëshkimore. Këshilli i Diktimit i formuen si mbas nenit 3 jep vendime cilat nga sendet e sekuestrueme duhen dorzuem si mbas traktatit.

Neni IX.

Në qoftë se i ndaluemi nuk lirohet në kohnat e caktuene prej traktatit, mbi kërkim të ndaluenit lirohet prej Kryetarit të Diktimit.

Ky tekst me pak përnirsime qi u nevojiten të bajmë nga shkaku se Republika Shqiptare nuk ka apele asht përkëthye nga ligja Greke datë 7 shkurt 1904 në rasë të vuemit në zbatim të traktatit dorzimit të fajtorëve ndërmjet Greqis dhe Belgjikës.

Sa për themel:

Neni 2 përveç rasave të parapame duhet të përshije dhe: “rëmbim vajzash dhe grashë” § 27 i nenit 2 thotë qi dorzimi do të bahet për të dënuemit faqësisht ose në mungesë kur

qi denimi i shqyrtuem do të jetë të paktën për një vjetë burgim. Por komisioni për shumë arsye asht i mejtinit që të pranohet nëni 3 i Konvencionit të Bamë Ndërmjet Greqis dhe t'Italis ndanduer 1877 ku thuhet: “Për të dënuemit faqësisht ose në mungesë kur që dënimi i shqyrtuem do të jetë të paktën për tre muajt burgim”. Pas kësaj, komisioni proponon që në nënin 3 të shtohet dhe “Kur personi i ndjekun ose i denuen, bas ka krye krimin ose deliktin, ka marrë nënshtetsin e shtetit nga i cili kërkohet dorzimi, kjo nënshtetsí nuk pengon kërkimin, ndalimin dhe dorzimin e tij.”.

Me qenë se mungon, jemi të mejtimit që të vëhet dhe nëni 3 i Konvencionit 16 qershuer 1886 të Republikës Argjentinës dhe t'Italis, i cili thotë: “Në qoftë se personi që kërkohet për dorzim në konformitet të traktatit në fjalë, kërkohet gjithashtu dhe prej një tjetër qeverije ose tjera qeveri, në të cilat janë bamë të tilla konvencione, përse ky ka bamë fajë në shtetet respektive, do t'i dorzohet Qeverís, ku ka ba fajin ma të madh në qoftë se fajet janë një lloji do t'i dorzohet Qeveris që ka ba ma parë kërkesën”. Neni 13 i Projekt-Traktatit t'onë korespondon me nënin 16 të konvencionit Greko-Italjan. Vetëm në nënin t'onë mungon fraza: “dhe sendet që rrjedhin prej vjedhje ose faliment në dredhi (hile)”, e cila si mbas mejtimit tonë e kjaron ma tepër ket nën.

Në vend të nënit 14 të kopjuem prej nënit 15 të traktatit Argjentino-Italjan, jemi të mejtinit që duhet marrë nëni 17 i Traktatit Greko Italjan, i cili përmban: “Shpenzimet e ndalimit, burgimit dhe t'ushqimit të kerkuemve gjithë ashtu të mbartjes së tyne mbi ani, mbeten në kurrisë ti shtetit, në të cilin kanë me u ndaluem të dorzuemit”. Neni 15 me qenë se asht i errët duhet kjarue kështu në § 1: “Në qoftë se mbas dy muajsh prej ditës që i pandehuni ose i dënuemi asht vue në dispozicion t'Agjentit diplomatik që e kërkon në konformitet të kësaj marrëveshtje, nuk merrret prej shtetit kërkues, do të lihet i lirë dhe nuk mundet me u kërkue rishtazi po për atë çashtje”.

Paragrafi i II i ketij nëni asht i mirë, vetëm proponohet afati 2 muajt. Me qenë se në ket Projekt-Traktat mungojnë dispozita mbi thirrjen e dishmitarëve prej një shteti në një shtet dhe mbi ballafaqimin e të pandehunvet. Dhe për këto mungesa këshillojmë adoptinin në përkëthim të neneve 14 të traktatit 16 qershuer 1886 t'Argjentinës dhe t'Italis që thotë: “Në qoftë se për një çështje ndëshkimore që asht tue bisedue në gjyqe të njenës prej palve kontraktuese, asht nevojë të ndigjohen dishmitarë që rrinë në tokë të Shtetit tjetër, do të bahet komunikimit në anë të Qeverís tjetër”.

Kur dishmitarët kanë me ndigjue me u nise, këto kanë me marrë prej Qeveris prej së cillës kërkohen shpenzimet e udhtimit e t'ushqimit të nevojshëm, si mbas tarifës ndëshkimore që asht në veprim në vend ku thirren për me ba dishminë, Këta nuk mund të thirren në gjyqë as dënuet për asnjë faji që mund të kenë bamë ma parë në vend ku thirren me dishmue, as si shtytës ose bashkëveprues të fajit që po bisedohet në të cilin figurojnë si dishmitarë”. Sa për çështjen e ballafaqimit, mejtujmë se duhet marrë nëni 20 i traktatit Greko-Italjan, që thotë: “Kur, në një çështje ndëshkimore që bahet në një prej Shteteve kontraktuese, kishte me qenë i nevojshëm ballafaqimi i të pandehunvet që janë në shtet tjetër, ose sjellja e mjeteve bindëse

ose dokumantave gjyqtare, kërkesa për këtë mund të bahet me anë t'udhës diplomatike dhe mund të bahet në qoftë se nuk janë arsye na qi e kundërshtojnë dhe në detyrim të shtetit kërkues qi t`i këthej me të shpejtë të pandehunit dhe mjetet bindese ose dokumentat”.

Veç këtyne, Kryetari i Degës Civile z. Salih Toro, proponon qi shteti kontraktues të jetë i detyruem të dorzojë dhe nënshtetsit e tij qi kanë bamë faj në shtetin tjetër. Por ky princip, me kenë se s'ka precedent, përvec ndonji përjashtim të jashtëzakonshën në disa popuj qi origjina, gjuha dhe zakone i bashkojnë, nuk pëlqehet prej asnjani prej antarëve të komisionit.

...

1927

Vendimi nr. 425, datë 18.10.1927 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (Përmbushje detyrimi në valutë të huaj)

...

Akt-gjykimi i Gjyqit të Paqit të Tiranës me nr. 892, datë 5 majë 1927, i cili përmban, në padinë e ngrehun prej M. V. Ll. F. nga Korça, të perfaqsuem prej av. A. F., kundër të paditunit O. N., nga katundi Biraje, për detyrimin e tij me pagim të shumës së drahmive 1377, qi detyrohesh si mbas diftesë-detës d. 7 shtatuer 1920; Gjyqi në mbështetje të neneve 1606, 1632 e 1817 të K. Civ. ka vendosë detyrimin e të paditunit qi t'i paguej paditësve M. e V. F., drahmi 1377 me nap. ari 35.50, qi bajnë fr. arit 776 bashkë me kamatën ligjore që prej datës mbarimit t'afatit pagesës 17.9.1920 e deri në pagim, për arsye se i padituni tue pohuem për të vetën diftesë detën sadoqi ka pretenduem se nuk ka marrë gjithë shumën qi shënohet në të por 500 drahmi, por paditësi ka përmbaruem benë për qi i përmenduni nuk asht i rremë në pohimin qi mban seneti.

Të gjykuemit i janë ngarkuar me fr.ari 27.90 shpenzime gjyqore, nga të cilat fr.ari 18.30 janë parapaguem nga paditësit, të tjerat 3/4 e shpenzimeve të vendosjes që do të mblidhen në kohën e ekzekutimit. i diktuem nga te gjykuemit paradiftuem, bashkë me aktet tjera të procesit, erdhne për shqyrtim në Gjyq të Diktimit edhe u protokoluene nen nr. 532 të rradhorit themeluar. Diktuesi me anë të kërkeses diktimore, të dhanun ne afat ligjuer, lypë prishjen e gjykimit të siperm tue rreshtu e këto shkaqe: a) Mbasi huanë e ka marrë në monedhë drahmi, mbas ligjës moratoriumit, edhe pagesen duhet detyrue me e bamë në këtë monedhë e jo me franga ari. b) Kamatën lypsej detyruem t'a paguente tue nisë që prej datës ngritjes Moratoriumit d. 14.2.1922 e jo që nga mbarimi t'afatit të shënuem në senetin 17.9.1920.

Mbasi u lexuen e u shqyrtuenë të gjitha aktet, çashtja u kuvendos me vendim: Sado qi gjyqi ka vendue në mënyrën e nalt-tregueme, por me qenë se deta asht në drahmi dhe asht nga detat qi përfshihen prej ligjes së Moratoriumit si mbas datës së redaktimit të senetit, gjyqi duhej të mirte parasyshtë nenin 5 të ligjës Moratoriunit, mos marrja parasyshtë të nenit nalt përnendun, asht veprim i kundërligjësëm. Prandej, Trupi i Diktimit, në bazë të nenit 232 të Pr. Civ. bashkarish vendosi prishjen e akt-gjykimit të diktuem, dhe në bazë të nenit 244 t'asaj procedure, këthimin e akteve ne gjyqin e Paqit të Korçës për ta shikuem e përfunduem çashtjen si mbas ligjës.

...

Vendimi nr. 12, datë 07.11.1927 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Mosrespektimi i vendimit të Gjykatës së Diktimit shkak për prishje vendimi)

...

Sot më 22 korrik 1927 n'orën 9. P. d. trupi i përgjithshëm i Diktimit, i formuem sot në prani të Kryetarit z. Salih Toro, zëv.kryetarit Mehmet Karagjozi, anëtarëve z. Salim Luniku, z. Dervish Sulo, z. Martin Ivanaj, z. Idriz Minga, z. Avni Dabulla, z. Neki Delvina, e ndihmës anëtarit z. Rrok Kolaj, u mblodh në sallën e vet të veçantë, për me ba shqyrtimet e duhune mbi aktet e të pandehunit P. R. e të shoqes tij V. nga Korça, prej të cilavet rezulton se, P. R. P. e V. Q. e shoqja e tij hanteshë në Korçë, ishin marë nën gjyq të pandehun përse kan ndalue ankuesin S. P. P. nga goditja e shtëpiës dhe S. për rrahjen e V.; në fund të gjykimit ishte vendue dënini i tyne P. R. e V. me nga një javë burgin mbas nenit 130 të sht. së K. P. pezullimi i vendimit për tre vjetë rresht mbas nenit 16-të ligjit mbi disa ndrrime të ligjeve vepruese dhe pafajsia e S. P. për rrahjen e znj. V. Ky gjykin me nr. 28, d. 4.II,1927, kjo diktue prej të dënuemit dhe i ka sjellë për shqyrtim D. Nd. të Diktimit, e eila mbas shqyrtimeve qi bani mbi akte, në bazë të nenevet 314. e 319. të P. C, vendosi prishjen e akt-gjykimit të sipërme e kthimin e akteve Gjyqit të Shk. I-rë të Korçës për përfundim të çashtjes si mbas ligjës, mbasi aplikimi i shtojcës së nenit 130 të K. P. nuk asht me vend tue qenë se të pandehunit nuk kan marrë të drejtën vetë, por kan ndalue ankuesin mbasi t'i vejë sqelën e murit tyne.

Por Gjyqi i Shk. së I, të Korçës kontrolloi vendimit të Gjyqit të Diktimit, me gjykimin qi dha për të dytë herë, vendosi insistimin ne vendimin e parë. Ky gjykim qi u dha për insistim vendimi nr. 109, d. 21.6.1927 mbasi kje diktue prej të gjykumve i kje sjellë për shqyrtim D. Nd. të Diktimit, e cila me vendimin e datës 19.9.1927, mbasi pau se gjyqi në fjalë kish insistue në vendimin e tij të përparshëm, me ndërmjetsien e Kryeprokuroriës, aktet për shqyrtim ja solli Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit. Aktet e ksaj çashtje të përcjelluna në shtojc-komunikatën e Kryeprokuroriës nr. 467/1, d, 28.9.1927, erdhën për shqyrtim në Këshillin e Përgjithshëm të Diktimit dhe u protokoluen nën nr...të radhuerit themeluer. Kërkimi i Krye-Prokuroriës. Arsyenat e tregueme n'akt-gjykimin e Gjyq. të Shk. I të Korçës dhanun në mënyrë insistimi mbasi janë të ligjshme kërkujmë të vendoset vërtetimi i tij. U banë shqyrtimet e duhuna mbi afat, e u pa se: Kërkesa diktimore e regjistrueme me d. 1.VII,1927 dhanun kondra vendimit për insistim me d. 21.VI.1927 asht e dhanun n'afat, e prandej u vendue pranimi i sajë. Mandej u dha ky vendim:

Prej shqyrtimevet qi u banë u pa se Gjyqi i Shk. I-rë të Korçës me vendimin e fundit nr. 109, d, 21.6.1927, tue mos pranue shkaqet e tregueme n'akt-gjykimin e Gjyq. të Diktimit ka insistue në vendimin e përparshëm, prandej trupi i Këshillit të Përgjithshëm me zana të përbashkta vendosi se në këtë çashtje ka insistin-vendimi. U shqyrtue çashtja dhe u dha

ky vendim. Nga leximi e shqyrtimi i akteve u pa se shkaqet e tregueme n'akt-gjykimin e Gjyqit të Diktimit D, Nd. me nr. 130, d. 30.IV.1927 për prishjen e'akt-gjykimit nr. 28, datë 4.II.1927. të Gjyqit të Shk, I-rë të Korçës shifen të ligjshme e arsyenat e tregueme n'akt-gjykimin e Gjyq. të Shk, I-rë të Korçës për insistim, nuk shifen t'arsyshme. Prandej Trupi i Përgjithshem i Diktimit me zana të shumta vendosi mbas nejevet 314 e 346, të P. P. prishjen e akt-gjykimit të Gjyq, të Shk. I-rë të Korçës, qi përmban insistim vendimi e kthimin e akteve n'atë gjyq për veprim ligjor.

...

1928

Vendimi nr. 609, datë 28.02.1928 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (*Shqyrtimi i kundërpadisë vetëm kur lidhet me padinë origjinale*)

...

Akt-gjykimi i Gjyqit të Paqit të Tepelenës me nr. 63, datë 8 tetuer 1926, i cili përmban J. J., mjeshter e banues në katundin Lekël, ka ngrehë padi kunder B. L., tregtar e banues në Kurvelesh, tue kërkue pagimin e Lit. 468 si shperblim i 20 ditëve të punueme jashtë konditave për ndreqjen e shtëpisë së paditunit, e me që nuk kishte prova i propozonte be të paditunit. Në rrjedhje të gjyqimit i padituni u mbrojt tue thanë se i padituni nuk ka bamë ndonji punë jashtë konditave qi ka pasun në të, përkundrazi deklaroj se paditësi pllakat e internitit nuk i ku vue si mbas shtresës në mënyrë qi i pikon krejt shpija, prandej kërktoj nga aj si dam për prishje të pllakave Lit. 3000 dhe se pranon benë e propozueme. I padituni ka përmbaruem benë e propozueme prej paditësit, edhe ka provuem me dishmitarë e me rraportë t'inxhenjerit se të pikuemit e çatisë rrjedh nga të mbluemit me pllaka të vjetra e se të paditunit i asht bamë dam prej lit. 2165.

Paditësi kundra kësaj ka pretendue se çatija pikon nga të mos dorzuemit e gozhdave të fabrikës posaçme prej të paditunit. Në fund gjyqi, tue u mbështetë neneve 1818, 1819 të K. Civ., ka vendosë ndalimin e paditësit nga padija qi ban kundra të paditunit për Lit. 468 dhe detyrimin e paditësit me i pague të paditunit Lit. 2165 si dam i shkaktuen prej paditesit në të mbluem të çatisë. Shpenzimet gjyqsore fr. ari 42 i ngarkohen paditësit. I diktuem prej paditësit, bashkë me aktet tjera të procesit, erdhne për shqyrtim në gjyq të diktimit edhe u protokoluenë nën nr. 841 të rradhorit themeluer.

Diktuesi me anë të kërkesës diktimore, të dhanun n'afat ligjuer, lypë prishjen e gjykimit të sipërm për këto shkaqe: a) I diktuemit mbasi deklaroj se 26 ditë e punës përmbledheshin në lidhje, ka pohuem padinë e tij. Prandej, gjyqi nuk duhej të detyronte të paditunit me betim, por duhej t'a gjykonte në bazë të pohimit të tij. b) Nuk duhej marrë parasyshë kundra-padija e të diktuemit, mbasi ky nuk ka protestue në mënyrë t'urdhnueme në nenin 106 të Pr. Civ. e se ndërtesa goditun i asht dorzue gjashtë muej para pudisë e aj nuk asht adresue ne kohë për kërkim të drejtës së vet. c) Nga rraporta e eksportave nuk merret vesht se aj asht tregue i pakujdesëshem në të mbluem të çatisë. ç) Ekspertimi nuk asht banë prej re vetash sikuer urdhnon neni 63 i Pr. Civ. U lexuenë e u shqyrtuenë të gjitha aktet e në fund u kuvendos me vendim:

Sado qi diktuesi kërkon prishjen e akt-gjykimit të diktuem për sa i përket ndalimit të tij nga ardhja përsipër të paditunit me kërkimin e Lit. 468 pagë e punimit mbi sendet e pakontratueme, por me qenë se ana e paditun, mbi tregimin e pamundësisë s'anës paditëse për urdhnin në punim me propozimin e tij, asht botue rregullisht, e kështu vendimi i gjyqit me ndalimin e nalt-shënueme asht konformë në dispozitat ligjore. Dhe sado qi gjyqi e ka pasë gjykue diktuesin ne pagimin e Lit. 2165 si dam i ardhur prej punimit të paditësit në shtëpinë qi ka pasë ndreqë të paditunit, por me qenë se pa u ngrehë ndonji padië rregullisht tue u pague takësat ligjore, gjyqi nuk mundet me gjykue mbi të tillë padië, por ka të drejtë për me gjykue vetëm në pretendim para gjyqit për sa i përket kundra-padisë qi i barasohet padisë origjinale, kështu gjyqi kuerse duhej të mos e shqyrtonte padinë e të paditunit për shdanim, e cila nuk asht në gradë qi të formojnë në ketë çashtje një kundra-padië, sa u drejtue i padituni rregullisht tue pague takësat ligjore, të gjykuemit në shumën e nalt-përmendun asht kundra ligjës rregullit.

Prandej Trupi i Diktimit, me zana të përbashkta vendosi në bazë të paragr. II të të nenit 242 të Pr. Civ. ligjorimin e akt-gjykimit për sa i perket ndalimit të paditësit nga padija e ngrehun, e në bazë të nenit 241 të Pr. Civ. prishjen e akt-gjykimit për sa i përket të gjykuemit e diktuesit me detyrimin e tij me shumën e kontestueme, e në bazë të nenit 244 t'asaj procedure, këthimin e akteve në Gjyqin e Paqit të Tepelenës për t'a shikue e përfundue çashtjen si mbas ligjës.

...

Vendimi nr. 91, datë 03.03.1928 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Kur gjatë gjykimit pala pohon detyrimin, gjykata vendos njohjen e detyrimit)

...

Akt-gjykimi i Gjyqit të Paqit të Shkodrës me nr. 488, datë 6 tetuer 1927, i cili përmban R. B., banues në lagjen Dudas të Shkodrës, me anë të një lutje kundërshton akt-gjykimin e dalun në mungesë të tij nga aj gjyq me nr. 295, d. 7.6.1927, e qi e detyron me i pague të kundërshtuemit A. G., nga aj qytet, kor. sermit 450 (katerqindesdhet) të lidhuna në diftesë, si edhe me kamatën e tyne ligjore që prej datës 27/1/1927 e deri në pagim të plotë. Në rrjedhje të gjyqimit kundërshtuesi ka pohue vulën e përmbajtun në sened ashtu edhe përmbajtjen e dishmisë, por ka pretendu se asht i rrejshëm në diftesë të dhanun, pse të hollat e ndërgjyqëshme rrjedhin prej një ortakijet, në të cilën i kundërshtueni si kapitalist e aj si puntuer (mudarib), prandej ka lypë betimin e të kundërshtuemit. I kundërshtuemi tue u mbështetë në pohimin e kundërshtuesit ka kërkuë ligjorimin e akt-gjykimit të kundërshtuem. Edhe gjyqi tue pa se kundërshtue ka pohue si vulën edhe datën qi përmban diftesa, refuzoj kërkimin për betim të kundërshtuemit, edhe

vendosi, në bazë të nenit 158 të Pr. C., ligjorimin e akt-gjykimit mungimuer me nr. 295, d. 7.6.1927. Kundërshtuesit i janë ngarkuar edhe shpenzimet gjyqsore të parat e të kundërshtimit fr. ari 26.60.

I diktuem prej gjykim-bjerrësit, bashkë me aktet tjera të procesit erdhnë për shqyrtim në Gjyq të Diktinit edhe u protokoluenë nën nr. 259/867 të rradhorit themeluar. Diktuesi me anë të kërkesës diktimore, të dhanun në afat ligjuer, lypë prishjen e gjykimit të diktuem tue pretendue se gjyqi pa tregue ndonji shkak i rrefuzoj kërkimin e tij për qi të betohej paditësi se ishte i rremë në pohim-shkrimin, dhe se mbi pretendimin e tij për ortakië duhej gjyqi t'ë pyeste paditësin ç'ka kishte për t'i thanë këtij pretendimi. U lexuene e u shqyrtuene të gjitha aktet një nga një e mandej u kuvendos me u marrë ky vendim:

Sado qi diktuesi për shkaqet e nalt-tregueme kërkon prishjen e akt-gjykimit të diktuem, por me qenë se kundërshtuesi në shkun e rrjedhjes së datës midis deklaratave të bamuna prej paditësit e të paditunit nuk lë pafuqi pohimin e të paditunit për detyrimin e tij me shumën e pohueme, e kështu të konsideruemit e gjyqit deklaratën e diktuesit se shumën e kërkueme nuk i detyrohej për shkak huaje, por për shkak shoqinjet tregtare, si një pretendim qi nuk formon një largim-padië, asht konformë me dispozitatat ligjore. Me qenë edhe gjyqi ka rrjedhë rregullisht e gjykimi bazohet n'arsyena ligjore, Prandej, Trupi i Diktimit D. Civ., në bazë të paragrafit të II të nenit 242 të Pr. Civ. bashkarisht vendosi ligjorimin akt-gjykimit të diktuem.

...

Vendimi nr. 6, datë 02.07.1928 i Gjykatës së Posaçme për Faje Politike,

Gjykata e Diktimit

(Gjykimi i Hasan Prishtinës për sulm antikombëtar dhe atentat ndaj Ahmet Zogut)

...

Gjyqi i Posaçëm për Faje Politike në Tiranë, i formuem prej Kryetarit të Gjyqit z. Shefki Shatkut, antarvet z. Gjush Dedës, Shefqet Frashërit, Ali Begteshit e Teodor Papa Mihalit, tue qenë gati Prokurori z. Kiço Bisha e sekretari B. M. si protokollist, në padijën e ngritun nga ana e Prokuris n'emën të së drejtës botnore, kundra të pandehunit aratisun Hasan Prishtinës nga Prishtina, dhe të pandehunvet të rreshtuem Teodor Gjorgjef ose Denko, Mihail Abaxhief prej Staro-Zagores të Bullgaries 32 vjeç, Ibrahim Xhemal Arapit nga Durrësi 30 vjeç, Teodor Vullkanofit prej Krushovës të Maqedhonies 30 vjeç, Murat Haxhi Halilit prej Plave të Kosovës 36 vjeç, e Anastas Pandelit prej Kosove 43 vjeç, e qi të gjithë të ndaluem më datë 29/V/1928; nga të cilët (5) pesë të parët si të marrun vesht mbrenda e jasht Shqipnis me komitete të huaja e antikombtare për me vra Shkëlqesien Tijë Presidentin e Republikës e me qit ngatrra në dam të qetsiës së vendit, dhe ay i fundit si propagandist

kundra Regjimit e Shkëlqesies së Tijë Presidentit të Republikës, e tue qenë pranë tyne si mbëkamës mbrojtës z. Kristo Floqi, Besim Caslli, Elmaz Kokona e Hamdi Binbashi e Qerim Çela advokat në Tiranë; mbas gjykimit të bamun faqësisht e në mungesë më datë 30/VI/1928 me zana të përbashkëta ka vendue siç pason me vendim:

Fajsin e të pandehunit t'aratisun Hasan Prishtina nga Prishtina dhe të pandehunvet të rreshtuem Teodor Gjorgjef ose Denko Mihail Abexhief prej Staro-Zagorës të Bullgaries, Ibrahim Xhemal Arapit nga Durrësi e Teodor Vullkanofit prej Krushovës së Maqedhonies me krim si të marrun vesht mbrenda e jasht shqipnis me komitete të huaja e antikombtare për me vra Shkëlqesien Tijë Kryetarin e Republikës prej nji komploti të pregatitun dhe për t'eksekutue në nji kohë ma të favorshme e me qit ngatrrisa në dam të qetsiës së mbrendëshme, dhe në bazë të nenit 3 të ligjës ndëshkimore për faje politike dënimin e tyne me vdekje; ashtu dhe fajsin e Anastas Pandelit nga Durrësi me delikt, si propagandist për mbajtje proklamata të ndalueme ndaj ligjit, e në bazë të arti. 9 me ndërhyrjen e nenit 2 po t'atij ligji dënimin e tië me 1 nji muaj burgim qi të cilën kohë me qenë se mbas datës ndalimit 29/V/1928 e ka mbarue lirimun prej burgu në mos asht i ndaluem për tjetër çashtje gjithashtu dhe mos përgjegjësia e Murat Haxhi Halilit prej Plavës së Kosovës e lirimun e tië prej burgu në mos qoftë i ndaluem për tjetër çashtje dhe ngarkimin e 44 fr. ari shpenzime gjykore e hetimore. Ky vendim për sa i perket fajtorvet Teodor Gjorgjef ose Denko Mihail Abaxhief, Ibrahim Arapit dhe Teodor Vullkanofit duhet të vërtetohet prej Shkëlqesies së Tij Kryetarit të Republikës, për Anastasin prej Min. P. Mbrendshme.

Arsyenat. kundra padijës së Prokuroriës e cila tue u mbështetun pohimit të kjarët të pandehunit Denko Mihail Abaxhief dhe atië dredharak të Ibrahim Arapit e Teodor Vullkanofit, hetimevet paraprake dhe pyetsore, dëshmisë së dëshmitarvet të ndigjuem me be para gjyqit, akteve të gjetuna nëpër kuizisionet e bamuna, letrës së shkrueme prej Ibrahim Arapit e të adresueme N/Komiserit të Qendrës e akteve të tjera, kerkon qi të vendoset fajsjia e të pandehunvet Denko Abaxhief, Ibrahim Arapit, Teodor Vullkanofit Murat Haxhis, si dhe t'aratisunit Hasan Prishtinës me krim, si të marrun vesht mbrenda e jasht Shqipniës me komitete të huaja e antikombtare për me vra Shkëlqesien tij Kryetarin e Republikës e me qit ngatrrisa në dam të qetsies së vendit, ashtu dhe fajsinë e të pandehunit tjetër Anastas Pandelit po me krim si propagandist kundra Shkëlqesies së Tij Presidentit të Republikës e Regjimit. Përfaqësuesi mbrojtës i të pandehunit Denko Abaxhief z. Kristo Floqi tha se për fajin e akuzuem të mbëkamsuemit tië nuk çfaqet as ndonji argumentë e dokumentë, se për t'u quejtun nji person fajtorë duhet të ketë tri elementa vullnet, inisiativë e veprim, e me mos çfaqjen e të tillave çështja mbetet pa realizuem e kështu kërkoi të vendoset pafajsjia e tië; vetëm se në rrjedhim të gjyqit çfaqet çështja e komunizmës, gjë e cila mbasi asht e rrezikshme dhe ndiqet me çdo mjet çdukja e sajë prej Shtetit t'onë, mbi ketë mund të ekspozohet largimi i tij. Përfaqësuesi mbrojtës i të pandehunit Ibrahim Arapit z. Besim Caslli tha se: si prej rrjedhës së gjyqit ashtu dhe prej akteve relative nuk ka as ma të voglin provë qi i përfaqësuesi i tië të konsiderohet fajtorë, si dhe për pranimin e propozimit bamun duhet

të jenë fakte e argumenta të shëndoshta dhe jo sende të pa lidhuna; veç këtyne dhe neni 2 flet se çdo Shqiptarë ose i huaj qi bën propagandat e deftueme ndër pikat a, b, c, dënohet që nga një muaj deri 15 vjet burgim. Pra, Trupi Gjykues në bazë të nenevet përmendum tue marrë si shkak randësuer për sa u përket fajtorvet Hasan Prishtinës, Denko Abexhiefit, Todor Vullkanofit e Ibrahim Arapit, resultatin e tmershtëm t'atentatit vendosi dënimin e tyne siç u tregua sipër. Ashtu edhe dënimin e Anastas Pandelit në mënyrën e naltdeftueme.

...

Vendimi nr. 13, datë 16.08.1928 i Gjykatës së Posaçme për Faje Politike
(Dënim me vdekje për atentat ndaj Ahmet Zogut)

...

Gjyqi i Posaçëm për Faje Politike në Tiranë, i formuem prej Kryetarit të Gjyqit z. Shefki Shatkut, antarvet z. Gjush Dedës, z. Ali Begteshit, z. Shefqet Frashërit, e z. Teodor Papa Mihalit tue qen gati Prokurori z. Kiço Bisha e sekretari B. M. si protokollist, në padijën e ngritun nga ana e Prokurories në emën të së drejtës botnore kundra të pandehunvet të aratisun Ismail Haki Tatzatit nga Tatzati, Ali Këlcyrës nga Këlcyra, Xhemal Bushatit e Angjelin Sumës nga Shkodra, Sejfi Vllamasit nga Kolonja, Kol Tromarës nga Korça, Spiro Kolekës e Qazim Koçulit nga Vlona, e Xhelal Prevezës nga Tirana, si formues të një komiteti të mëshehët e antikombtar me qëllim shkatërimi të qetsiës së mbrendshme, tue pregatitë dhe një komplot kundra jetës së Shkëlqesies e Tij Kryetarit të Republikës në rastin e vizitës së Tij në Korçë; ashtu dhe kundra të pandehunës të reshtuen E. R. K. nga Karaxhola (30) vjeç dhe e ndalueme prej Policiës së Korçës me d. 10/6/1928. për sjellje letrash tinzisht me përmbajtje fajtorie, mbas gjykimit të bamun në mungesë e faqësisht më d. 14/8/1928, kuvendue me vendim:

Fajsinë e të pandehunvet të aratisun Ismail Haki Tatzatit nga Tatzati, Ali Këlcyrës nga Këlcyra, Xhemal Bushatit e Angjelin Sumës nga Shkodra, Sejfi Vllamasit nga Kolonja, Kol Tromarës nga Korça, Spiro Kolekës e Qazim Koçulit nga Vlona dhe të Xhelal Prevezës nga Tirana me krim, si formues të një komiteti të mëshefët e antikombtar, me qëllim shkatërimi a të qetsis së brendshme tue pregatitë dhe një atentat kundra jetës së Shkëlqesiës së Tij Kryetarit të Republikës në rastin e vizitës së Tij në Korçë, qi i cili, nga të ramunit të letrave në dorë t' autoritetevet para se të dorzoheshin të përdrejtuevet nuk dihej në se do përmbrohesh a jo; dhe në bazë të nenit (3) të ligjës ndëshkimore për faje politike dënimin e tyne me vdekje; si dhe në bazë të nenit (13) po të atij ligji konfiskimin e pasunies së tundëshme e të patundshme të tyne; gjithashtu dhe fajsin e të pandehunës E. R. nga K. me delikt të leht, e në bazë të nenevet (9) e (5) të ligjës ndëshkimore për faje politike, dënimin e saja me dy muaj e gjysëm (2) burgim tue u llogaritë prej datës së reshtimit prej Policiës së Korçës 10/6/1928. e ngarkimin e shpenzimevet gjykore e hetimore të aratisunvet (74) franga ari, e të ndaluemes E. R. (18) franga ari. Ky vendim për sa i përket të përmendunës E. R. do të vërtetohet prej Ministris së P. Mbrendshme. Arsyenat:

Kundra padijës së Prokuroriës, e cila tue u mbështet rjedhjes së gjyqit procesverbalevet të hetimevet paraprake e pyetsore, letravet të dërgueme prej Vjenë e Selanikut me anën e të pandehunës E., pohimit të kjarët të saj e akteve të tjera, kërkoj të vendoset fajsia e të pandehurvet të aratisun Ismail Haki Tatzatit, Ali Këlcyrës, Xhemal Bushatit, Angelin Sumës, Sejfi Vllamasit, Kol Tromarës, Qazim Koculit, Spiro Kolekës, e Xhelal Prevezës me krim, si formuesit të një komiteti të mëshehët e antikombtare me qëllim shkatërimi të qetsiës së mbrendshme, tue pregatit dhe një komplot kundra jetës së Shkëlqesies së Tij Kryetarit të Republikës në rastin e vizitës së Tij në Korçë, qi i cili komplot nga të ramunit e letravet në dorë t` autoritetevet pa u dorzue të përdrejtuevet, nuk dihej në se do pranohesh a jo; ashtu dhe fajsiën e të pandehunës E. po me krim si sjellëse tinzisht të letravet tue dijtun qi kishin një përmbajtje fajtorie.

E pandehuna E., si në Zyrën Hetuese ashtu dhe para gjyqit sjelljen e letravet me gjithë qi e pohonë, por pasjen dijë nga përmbajtja e tyne e mohon, ashtu dhe të marrunit e të pranuemit e tyne ka ngja tue u gabue si një femën qi asht, e kështu kërkoj të vendoset pafajsia e saj. Përfaqësuesi mbrojtës z. P. G., tue pretendue se sadoqi sjellja e letravet pohohet prej përfaqësuesit të tij, por mbi përmbajtjen e tyne asht bindun se nuk ka pasë ndonji dijëni, nga se pikë së pari dorzimi i letravet Policiës ka ngja vetvetiu e pandonji shtrëngat, ashtu dhe për së dyti nga të gjetunit e tyne në valixhe e pa u fsheh në ndonji vend tjetër të sigurët; sa për pikat qi mund të vejnë në dyshim Trupin Gjykues, dhamja e të hollavet për tren dhe porosia që të mëshihen letra me pamuk e tjera, nuk janë arsye qi të shkaktone dijëni mbi përmbajtjen e tyne. E kështu tue marrë parasyesh situatën e një femne qi nuk mundet kursesi të barasohet me një mashkull, kërkoj të vendoset pafajsia e sajë.

Teksti i letrës 31 maj 1928 e kompozueme në Vjenë dhe me nënshkrimet e të aratisurve të naltpërmendun, përmban marrjen vesht se Ahmet Zogu pas informatavet të ndryshme do të vej në Korçë, kjo asht një rast fare i mirë dhe duhet të bajmë çdo sakrific për të përfitue prej saja, se në rast të një suksezi çashtja jonë merr fund pa asnji dam për atdheun dhe për t`i arrit qëllimit mendojm dy masa: 1) Nji atentat brenda në qytet ose prita tue ardhun ose shkue në Korçë, e nga Korça udha Leskovik-Korçë ju ngarkohet juve, dhe ajo Elbasan-Korçë Naim Starovës. II) Në rastë se masa e parë nuk mund të sigurohet, e dyta asht qi Zogu kur të jet aty, Korça të merret me fuqi dhe ky të çduket, e kjo masë çahetjes i jep fund njëherë e mirë.

Përmbajtja e letrës d. 7/6/1928, e shkrueme në Selanik prej të aratisunit Xhelal Prevezës, përmbanë: këtu mbyllë ju dërgojmë letrën e shokvet, qi të cilën mbasi ta këndonit të ja dorzoni z. H. dhe vendimin të na e shkruani sa ma shpejtë, si dhe përçdo eventualitet ju shkruaj edhe një reçet për korespondencën për të shifruar e pa të dëshifruar, përgjigjen dërgoni sa më parë, e prej gjith shokve të faluna. Teksti i procesverbalevet të Policisë të Qark-Komandës së Korçës, përmbanë mënyrën e ndalimit të pandehunës E. në komandën e Bilishtit në dërgimin e sajë në Korçë, si të dyshimët, ashtu dhe të gjetunit e letravet të nat-tregueme në valixhen e saja. Sadoqi e pandehuna E. dhe përfaqësuesi mbrojtës i sajë pretendojnë në mënyrën e nalt-tregueme, por këto mbrojtme e pretendime, sfuqizohen me

tekstin e procesverbalevet të autoritetovet lokale dhe sidomos me pohimin e të pandehunës E. mbi sjelljen e letravet prej Vjenë e Selaniku.

Pra, si mbas rjedhjes së gjyqit, hetimevet paraprahe e pyetsore, procesverbalevet të kompozueme në vend prej autoritetevet lokale, tekstit të letravet me d. 31/5/1928, d. 7/6/1928, konviksionit të Prefekturës së Korçës, e aktevet të tjera, u marrë vesht e u vertetue se të pandehunit e aratisun Ali Këlcyra nga Këlcyra, Ismail Haki Tatzati nga Tatzati, Xhemal Bushati e Angjelin Suma nga Shkodra, Sejfi Vllamasi nga Kolonja, Kol Tromara nga Korça, Spiro Koleka e Qazim Koculi nga Vlona, e Xhelal Preveza nga Tirana, kan formue nji komitet të mësheht e antikombtar, me qëllim shkatërrimi të qetsis së mbrendshme tue pregatit dhe nji komplot hundra jetës se Shkëlqesies së Tij Kryetarit të Republikës në rastin e vizitës së tij në Korçë, qi i cili nga të ramnit në dorë të letravet t`autoritetevet pa u dorzuem të përdrejtuevet, nuk dihej në se do pranohesha apo jo.

Argumentat e dokumentat e nalt-përmenduna mbani bindën ndërgjegjen e Trupit Gjykues për guximin e të pandehunvet në mënyrën e nalt-tregueme, tue u pëlqye dhe mejtimi i prokurorisë, u vendos bashkarisht fajsia e tyne siç përshkruhet sipër. Sa për të pandehunën E. R. prej Karaxhove, me gjithë qi nuk u muar ndonji argument e dokument ligjuar qi të bindi ndërgjegjen e Trupit Gjykues për pasjen e dijenisë mbi përmbajtjen e letravet në fjalë, por prej rjedhjes së gjyqit e tekstit të procesverbalevet të kompozueme në vend, e sidomos prej pohimit të saja, merret vesht se letrat e përmenduna i ka sjellë duke ditun qi ata kishin nji përmbajtje fajtorie, qi kështu tërthurazi ndihmon qëllimin e tyne. Pra, tue mos u pëlqye mejtimi i Prokurories u vendos fajsia e saja me delikt të lehtë. Sjellja e fajtorvet, Ismail Tatzatit; Ali Këlcyrës, Angjelin Sumës, Xhemal Bushatit, Sejfi Vllamasit, Kol Tromarës, Qazim Kaculit, Spiro Kolekës, e Xhelal Prevezës, i përket artit (3) të ligjës ndëshkimore për faje politike, në të cilin thuhet se: çdo njeri qi merret vesht mbrenda e jashtë Shqipnis, me shtete ose komitete të huja për me qitë ngatresa të brendshme, e për të prish qetsin e vendit dhe çdo njeri qi merrë të holla e bashkpunon me shtete ose komitete të huaja me qellime si ma sipër dënohet me 15 deri 101 vjet burgim ose me vdekje.

E kështu trupi gjykues në bazë të këti neni vendosi dënimin e tyne siç përshkruhet sipër, ashtu dhe në bazë të nenit 13 po të ati ligji në të cilin thuhet se: Të pandehunvet në arati qi ushtrojnë fajet politike në vende të huja dhe ata qi nuk dorsohen mbas 15 ditësh afati u konfiskohet pasunia e tundëshme dhe e patundshme të tyne. Sjellja e fajtores E. i përket artit 9 të ligjës ndëshkimore për faje politike me ndërhyrjen e nenit 5 po të atij ligji. Dhe në nenin 9 thuhet se, çdo njeri qi shtypë më fshehtazi në Shqipni ose sjellë nga jashtë letra të përkohëshme, fletore, libra ose broshura, qi kan për qëllim propagandat e nalt-tregueme dënohen me ato ndëshkime të diftueme në kategorin e propagantavet qi u përket dhe konfiskohen të gjitha mjetet e propagandës. Dhe neni (5) i ati ligji, përflet se çdo njeri qi u ndihmon atyne qi u përmendën në artin 4, dënohet deri me 20 vjet burgim. E kështu në bazë të këtyne nënevet, u vendos dënimi i E. R., siç u përshkrue sipër.

...

1929

Vendimi nr. 6, datë 07.07.1929 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së
Diktimit
(*Kualifikimi i saktë i padisë është e ndërvarur me zgjidhjen e çështjes së
themelit*)

...

J. Z. argjentar e banues në Korçë ka kërkuar rishikimin e padiës në bazë të aktgjykimit të Gjyqit të Diktimit D. Civ. me nr. 531, datë 12.12.1927. mbassi me këtë asht prishë aktgjykimi i Gjyqit të Shk. I. të Korçës nr. 54, datë 21.6.1927 që rrefuzonte kërkesën kundërshtimore të paditunave J. Dh. Z. e shoqja e D. K. dhe F. V. K. e shoqja e V. K. banuese në Korçë dhe ligironte akt-gjykimin mungimuer t'atij Gjyqi me nr. 4, datë 30.1.1927. me anë të cilit ndaloheshin të paditunat me ardhjen përsipër paditësit me padiën që kishin ngrehë në Gjyqin e Paqit të vendit për pjestimin e një shtëpie, të ndodhura në lagjen Penço të Korçës; dhe të dy vneshtave të ndodhura njena në Korçë e tjetra në kat. Vinçan dhe njëfish paditësi zot e pronar i këtyne pronave të bleme prej A. T. Z. me një akt shitje private datë 31 korrik 1922.

Gjyqi i Diktimit për arsyna tregon këto të mbeta në aktgjykimin e vet:

a) Se dy tapiënat e anës së paditun të lëshueme prej zyrës së kadastrës me shkak humbje, ashtu edhe akti privat i paditësit nuk kanë fuqi ligjore për me prouem pronsiën e pronave të kontestueme, pse tue njoftë të vlefshme tapinat duhet që këto të jenë lëshue në bazë të shënimeve të rregjistrave kadastrore, dhe akti privat nuk mund të pranohet i fuqishëm kundrejt personave që pretendojnë bashkëzotënim vetëm me deklarinimin e një personit se atë pasunië e zotënon mvehtësisht. Pra Gjyqi ma parë duhet të konstatojë në dorësiën, për atë send që ndodhesh në dorë të paditësit, duhet të kërkojëshin prova prej anës së paditun për pronësië, e për ato gjendja e të cilave konstatohej se asht ndorësië e anës sa paditun, provat për pronsië të kërkojëshin prej anës që ndodhet e jashtme: por në rastin që të dy palët janë ndorësa, atëherë duhet me veprue si mbas nenit 1756. të K. C. b) Se nuk janë të shkoqitura pretendimet e të dy palve për ndorësië; c) Se tue mos qënë dokumentat e të dy palve të vlefshme, duhet mbas provimit të ndorësiës të kërkonte prova deshmuese prej anës që permeton ligja.

Mbas gjykimit të rrjedhur në baze t'akt-gjykimit të siperm, Gjyqi i Shkallës I. i Korçës mbassi ka ndigjue pretendimet e mbrojtimit e të dy palve e ka përfundue këte padië si pason: Në bazë të nenit 249. të Pr. Civ. bashkarisht u vendos insistimi në vendimin e parë me nr. 34, datë 21 qershier 1929, mbas të cilit të paditunat janë ndalue nga kanosja që i bajnë paditësit më anë të Gjyqit të Paqit të këtueshem me padinë e ngrehun përpjestimin e pronave të kontestuese dhe per arsiena justifikative rreshton keto: Si kuer asht treguem edhe në vendimin par objekti i padiës se paditësit asht ndalim kanosje e jo ndalim nderhyrje në pronat e kontestuese, gja e cila kuptohet nga lutje-padija ashtu edhe nga zhvillimi i sajë para Gjyqit; b) Se mbas ligjës për pjestimin e pronave të paluëjtshme të bashkëzotnu me për me provuem zotënimin e perbashkët çëdo paditës asht i detyruem me paraqitë dokumenta të fuqishem, dhe në rast të kundërt padija e tij rrëxohet; c) Se me qenë që ana e paditun i kanoset paditësit ne pronat që ka në dorë, si mbas nenit 1613, të K. C, në të tillë rast ana e paditun detyrohet me provuem me dokumenta ligjor të drejten e kanosjes së tij që i ban paditësit me anë të Gjyqit te Paqit; c) Se çashtja e ndorësiës asht kontestuem plotësisht.

Diktueset me anë të kerkesës diktimore, të dhanun n'afat ligjuer, lypin prishjen e akt gjykimit të diktuem per keto shkaqe: a) Gjyqi padiën gabimisht e ka karakterizue si një padië që nuk ka per objekt zotnimitin e pronave të konstestuese dhe i ka konsideruem pretendimet e tyne si një kanosje, por edhe si e tillë të jetë, prap kerkimi per ndalim kanosje asht një pasoje e kerkimit kryesuer për njoftje zotënimin, çka kuptohet qarisht nga lutje-padija e paditësit ku lypë ekspresisht: "T'i e vendoset njoftja e zotënimin t'im mbi pronat e sipër shenuara" pra t'insistuemit në vendimin e vet formon shkak prishjen e gjykimit. b) Edhe sikuer padija të jetë padië për ndalim kanosje, prap Gjyqi duhej të kishte hetue në se ato kishin apo jo të drejten e kanosjes tue u pranue pretendimi i tyne, që të merren parasysh tapinat e tyne si dokumenta të rregullshem; në fund edhe sikuer ky pretendim të mos ishte i ligjëshëm duhej të vepronte së paku simbas vendimit të Gjyqit të Diktimit D. Civ.

Këshilli i Përgjithshëm vendos se sado që Gjyqi i Sh. së I. i Korçës me akt-gjykimin e mbamë ka vendos insistimin në vendimin e tij të dhanun me nr. 34, datë 21.6.1927, por sikunder rezulton nga krahasimi i vendimevet të daluna mbi këte padië prej këtij Gjyqi, me atë të dhanun prej Degës Civile të Diktimit datë 12 dhetuer 1927. Gjyqi i çashtjes ka karakterizue padinë e ngrehun nge an'e J. Z. një kërkim që permban ndalimin e kanosjes (ardhje persiper) dhe mbasi ka çvleftësue dokumen'at kadastrore t'anës së paditur, si konsekuencë të këtij çfuqizimi, ka konsiderue të fuqishem akt shitjen private t'anës paditëse dhe i ka njoftë kë ajë anë perfundimisht zotënimin mbi pronat e kontestuese, kurse Dega Civile e Diktimit padinë e ngrehun e ka cillsue një kerkim që permban ndalimin e të paditunavet nga nderhyrja në pronat e paditueme dhe mbassi dokumentat e paraqituna prej palëve në këtë rast nuk kanë fuqië ligjore, nevojën e shkoqitjes së çashtjes posedimit dhe të pronesies si mbes rregullave të caktueme në nenet 1754-1755 dhe subordinativisht ne nenia 1756. Gjyqi i vendit me gjith se në vendimin e insistimit ka qendruë në pikëpamjen e vet tue kujtue se padija kishte karakterin e një ndalim kanosjeje dhe si e tillë nuk mund t'i

shtrohesh rregullavet të caktueme pse nenet 1754. e V. të Kodit Civil sot t'abroguem, porse termat "ardhja përsipër", "ndalim kanosje" janë synonyme e që të dyja këto kanë kuptimin e një ndervajtjeje ideale, dhe ndalimi nga nderhyrja permbledh si çytjet ideale ashtu edhe ato materjale, dhe ma se fundi kerkimet ndalimi qe shpreheu e çfaqen me secilen nga keto terma qellojnë piken e pronsies. l'ose kesajë edhe vete Gjyqi i çashtjes sado që padinë e ka cillsue ndalim kanosje, por nënkuptimisht e ka pranue si padië zotënimi tue përfundue kete me një vendim që i njeh paditësit zotënimin mbi pronat e kontestueme, pra, nuk ka asnjë dyshim që zgjidhja kesodore kontestimesh mvaret nga shkoqitja e çashtjes së zotënit.

M'ane tjetër sado që zotënimi mbi prona ishte rregullue me ligja të posaçme (ligjë e rregullore e tapies) porse në mungesë do kumentash t'urdhënuem prej ligjëvet të permenduna, palëvet nuk mund t'u mohohet e drejta me provue pretendimet e tyne me mjetet të lejueme prej principevet te përgjithshme të kodifikueme me kodin Civil t'abroguem, i cili i ka pasë rregullue këto rasë midis tjeravet edhe me institutin preferimi i provavet të zvuillueme në nenet 1754. e V. Pra, me qenë se per padiënat e çfardo çytjesh në pronat mylq, posë atyne të posedimit nuk asht parapa ne ligjët e kohës kur asht gjykue kjo çeshtje ndonji institut procedimor i posaçëm, por të tilla pa lie a me objekt zotnimi i shtroheshin mjetevet provimi të Mexheles. Me qenë se akti privat i shitjes i paraqitun prej anës paditëse nuk mund të ketë asnjë efekt kundrejt te paditunavet që në këtë rast janë persona të tretë e pretendojnë bashkëpasunim. Me qenë se në padiënat e sendeve të paluejtëshme që permblidhen nen emnin "akar" posedimi duhesh të provohej si mbas rregullvet të nenit 1754, dhe per ndryshej të nenit 1755. e ma sëfundit po të provohej ndonësija e të dy palëvet lypej të zbatohet neni 1756. dhe vendimi i Degës Civile i Diktimit që ka pasë prishë vendimin e Gjyqit të Shk. I. të Korçës mbassi ka qenë i bazuem në shkaqe e arsyna të ligjëshme duhej që ay Gjyq t'ishte shtrue e t'a kishte zgjidhë çashrjen e ndoresisë e të pronsiës në konformitet me vendimin e lart-permendun të Diktimit, e jo t'insistonte ne vendimin e vet të dhanun ma paë, i cili i ka zgjidh kontestimin kundra qartesis së ligjës.

Prandaj, Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit vendosë prishjen e akt gjykimit të Gjyqit t të Shk. i. të Korçës që përmban insistimin në vendimin e parë dhe këthimin e ak evet në Gjyqin kolegjal të vendit tue permende se me abrogimin e Mexheles dhe me hymjen në fuqinë të Sht. II. të pr. Civ. nuk kanë vend me mjete provimi per preferimin dhe procedura gjykimore e tregueme në vendimin e Degës Civile të Diktimit, por në gjykimin e zgjidhjen e kësajë çashtje do te ndjek procedurën relative t'urdhenueme në Sht. e ll. të P.C. për provat tue urdhënuet si mbas nenit 100, 105, 109, 112 e 114. të kësajë shtojcë që t'ndergjyqësi të provojë faktin që pretendon, me mjete te lejueme, tue lanë të lirë anën kundërshtare të provojë të kunërtën e temës si mbas nenit 106. të shtojcës së nalt perendum etj.

...

Vendimi nr. 5, datë 08.05.1929 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(Cilësimi i saktë i veprës penale të "vrasjes me dashje")

...

R. A. nga katundi Meçan, asht qënë marrë në gjyq si i pandehun, përse me 3.2.1927 ka pasë vra A. M. nga ay katund; në përfundim të gjykimit Gjyqi i Shkallës së I të Gjinokastrës me akt-gjykimin n. 38, datë 8 prill 1928 ka pasë vendue fajsiën e të pandehunit të përmendun me krim si shkaktues i plagesës së A. me gjak të nxehtë e në grindje e sipër dhe me një vegël që nuk u muer vesht lloji i sajë, tue qënë i provokum prejë të vramit nga goditja që i bani ky ma parë me shkop dhe i shkaktoj plagën e shënueme në raportin mjeksuer dhe në bazë të nenevet 1, 4 (paragraf i fundit) e 4 të K. P. t' abroguem, tue marrë para syshë dhe paragrafi i IV i nenit 32 të ligjës mbi aplikimin e Kodit penal të ri; denim i të pandehunit R. me njimdhet muej e katër dite burgim dhe detyrimi i tij me pagimin e 26666.20 groshve serm trashigimtareve të vramit ashtu edhe ngarkim i shpenzimeve gjyqsore fr. ari dyqind e dyzetedy. Ky gjykim me akt-gjykimin e degës penale të Diktimit nr. 292, datë 5.7.1928 kje prishe dhe aktet per veprime ligjore i qene sjellë Gjyqit se Shkalles se I. të Gjinokastres, për shkak se ky Gjyq kontra raporteve të mjekut të vendit dhe Drejtories së Pergjitheshme të Shedetsisës dhe pozitës se vendit te plagës ka vendue fajsiën e të pandehunit si shkaktues i plagesës së A. me gjak të nxehtë, kurse mbas ktyne dokumentave merret vesh se ky këte plagë e bani me qëllim vrasje. Gjyqi në fjalë, tu mos i u shtue akt-gjykimit të sipërm të Diktimit, me akt-gjykimin që dha për së fundi herë nen n. 100, datë 27.9.1928 ka venue insistimit në vendimin që ka dhanë ma parë, tue thanë se fajtori kët plagesë e ka shkaktue me gjak të nxehtë e në grindje e sipër dhe me një vegël që nuk është marrë vesht ç' llojë ishte.

Kërkimi i Kryeprokuroris: Sado që Gjyqi i fillimit i Gjinokastrës ka insistue në vendimin e perparshëm, por me qënë se goditja me një gja të fortë në krye sa janë thye eshtënat, siç kuptohet nga raport'i këshillit mjeksuer, difton se goditja asht bamë me qëllim vrasje dhe jo vetëm me qëllim plagese dhe me qënë se në të tilla raste prezumohet nga rezultati i veprës, insistim i gjyqit të Gjinokastrës asht i jashtë ligjeshë.

Vendim: Gjyqi i Shkallës së I i Gjinokastrës me vendimin e tij që ka dhanë mbi kët çashtje, tue mos i bindë shkakut për të cilin ka qënë prishë vendimi i sajë i ma parëshem, ka insistue në cillsimin e vrasjes si bamun pa qëllim vrasje dhe me një vegël të dallueme. Ky insistim nga arsyet e posht-shenueme asht i pa ligjeshëm: 1) Qëllimi për me krye një faj të caktuem nuk asht kurdoherë një gja e mësheftë sikurse arsyeton ay gjyq, sepse ka raste në të cilat fajtori tue perdorë mjetin e fajit, ndonse i pa afët fizikisht, i mrrinë qëllimit tue perdorë ate me ato mënyra që mund të përfundojnë në të kryeimit e qëllimit me të cilin e ka perdorë. Gjithashtu ka cirkostanca në të cilat autori perdorë mjete të afta për vrasje, por e perdorë me ato mënyra të cilat nuk mund të perfundojnë as që realizojnë qëllimin

e vrasjes. Pra nga këto rezulton se qëllimi i vrasjes konstatohet: a) nga vegla e përdorunë për te; b) nga mënyra e përdorimit të sajë; c) përgjithësisht nga cirkostanca të tjera të bashkueme, të cilat çquejn drejtë për se drejti ose tërthurasi si qëllimin e autorit ashtu edhe përfundimin e natyrshëm; 2) Në rastin konkret vegla asht e dallueme me distem'ën e S. Z. që thotë se “gurët e përdoruem prejë fajtorit ishin të mdhaj sa që i kapte dora.....” plagët ishin shkaktue nga gurët njiqind derhemësh”, dhe nga dishmija e H. H. që thotë po në kët kuptim. 3) Goditja e të pandehunit R. prejë të vramit A., grindja e tyne reciproke, e plagët e ndryshme të vramit, formojë cirkostanca si mbas të cilave forcohet sa ma teper argument për eksistencën e qëllimit të vrasjes dhe meritojnë nji konsiderim për konstatimin e qellimit. Prandej, Këshilli i Përgjithëshem i Diktimit vendosi prishjen e akt-gjyqimit se Gj. Shk. I.

...

Vendimi nr. 46, datë 05.07.1929 i Këshillit të Shtetit³

(Juridiksioni administrativ dhe ai civil në refuzimin e lejes së ndërtimit)

...

Mbledhja e Përgjithshme e Këshillit të Shtetit e formueme me cilsu diktimi, sot më 8/VII/1929, nën krysinë e z. Mehdi Frashëri dhe në ndodhje t'antarve z. Salih Toro, z. Faik Dibra, z. Shefqet Frashëri, z. C. A. Chekrezi dhe Zv. antar z. Fuad Aslani, mori në bisedim dosjen që përmbante të gjith aktet mbi vendimin e Këshillit Administrativ të Gjinokastrës dhanun me cilsu apeli me datë 28/XII/1928, përcjellun prej Kryesis së Këshillit Ministrues me nr. 235/II, datë 2/VII/1929. Pasi qi u këndue vendimi apeluer i Këshillit Administrativ të Gjinokastrës me nr. 711, datë 28/XII/1928, kopia e vendimit të Bashkisë së Gjinokastrës me nr. 171, datë 31/VII/1928, parashtrua diktimore e Kryetarit të Bashkisë së Gjinokastrës me datë 4/VI/1929, përgjigja e të diktimuemit z. Xh. K. me datë 4/VI/1929, ashtu dhe gjith aktet qi përbajnë dosierin e vendimit të diktimuem dhe të tregueme në listën e njitun këtu, dhe mbasi u pa qi diktimi asht ba n'afatin ligjues dhe parashtrua diktimore i asht konumikue të diktumuemit; Mbledhja filloj shqyrtimin e vendimit t'apelit.

Vendimi në fjalë, thotë se: në bazë të raportit të Komisionit dhe të dishmuesave të shënumun në raport, vendi në të cilin Xh. K. ka kërkue leje për ndërtim asht njitun shtëpisë së tij, e kjo vërtetohet nga tapija qi ka në dorë apeluasi, ashtu dhe nga pozicioni i vendit. Këshilli Administrativ tue u bazue mbi argumentat e sipërtregueme ka vendosë, se vendimi i bashkis me nr. 171, datë 31/VII/1928 asht arbitrar prandaj anulohet, edhe për çdo pretendim qi mund të ketë bashkija mbi vendin në fjalë duhet t'i drejtohet gjyqit. Diktuesi, Kryetari i Bashkisë z. Sami Kokalari me parashtrësën diktimore si arsye prishje të vendimit, tregon se Këshilli Administrativ asht marrun me çashtje pronësije tue u urdhue

³ Këshilli i Shtetit funksiononte me kompetenca gjyqësore administrative, vendimmarrëse dhe këshillimore.

hetime, tu ndigjue deshmi dhe tue pa dokumenta speciale, ka veprue kundra nenit 57 të ligjës s'administratës dhe të ligjeve të tjera.

Gjithashtu diktimuesi në parashtrësën e vet thot: me qenë se vendi i kontestuem asht nga ato qi janë destinue për dobi publike, ligja nuk e detyron bashkinë me pasë dokumenta; Tapija qi ka marrë parasysh, cakton si kufi murin e shtëpisë e jo rrugën. Këshilla asht sjellë jasht kompetencës, për shkak se ka ndigjue si dishmues në pikën e pronësisë dhe si mbas Kodit Civil të rij e të vjetër, dhe të shtojcës së dytë të procedurës civile në veprim, çashtjet e prnësisë mbeten jashtë kompetencës së Këshillit Administrativ. I diktimuemi Xh. K. në përgjegjen e tij me datë 17 qershor 1929, pretendon se vendimi i Këshillit Administrativ të Gjinokastrës ashti i ligjshëm, se pse nuk asht një vendim nëdorësie ose pronësije siçë pretendohet prej diktimuesit; Se Këshilli Administrativ n'aplikimin e regjistrit kadastrial, në vendimin e kontestuem, asht i ligjshëm dhe duhej doemos ekspertimi i tapisë gjë e cila do të rezultonte një para prove për dhanejen e vendimit.

Në vendimin e apeluem të Këshillit Administrativ të Gjinokastrës u konstatue se ky këshillë ka hyr në meremetimin e pronësisë tue kërkue titull zotnimi, tue emnue komision ekspertash, tue ndigjue dishmues mbi çashtje pronësije, e të cilat si mbas nenit 36, nr. 4, të ligjës mbi organizimin e drejtësis janë thjeshtë në kompetencën e gjykatoreve civile e jo administrative, prandaj si mbas nenit 232 të proceduës civile, vendimi i apelit u pa jashtë kompetencës dhe në bazë të nenit 241 të procedurës civile u vendos unanimisht prishja e vendimit apeluem dhe kthimi i akteve.

...

1930

Vendimi nr. 10, datë 17.05.1930 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit *(Pohimi se nuk e kupton gjuhën e akteve nuk provohet, pranohet)*

...

K. P. nga Gjnokastra ka ngrehë padie kunder R. B., nga ay qytet. per detyrimi e tij me i pague Lta. ari 22 (njëzet e dy) në baza të një akt-huaja me d. 1.10.1914 dhe ka kerkue që gjykata të procedojë në mënyrë t'urdhënueme n'akt-gjykimin e Diktimit D. Civ. me nr. 444, dt. 28.9.1929 për zgjidhje të kësaj padije, mbasi u prish akt gjykimi i këtij gjyqi me nr. 181 d. 7.4.1928 i dalun në favor të tij. Prej akt gjykimit të siperpemandun rezulton së vendimi i gjykatës së çashties asht prishë për shkak se nuk asht shkoqitë pretendimi i të paditunit se me deklaratat e tija a mohon përmbajtien e sendit apo pretendon se asht i rremë në pohim; në rast tin e par duhei t'aplikohej reni 1610 i K, Civ. e në rastin e dytë neni 1589 i atij Kodi. Në gjykimin e rrjedhun per së dyti herë, i padituni ka pretendue se nuk kanë vend zbatimi nenet 1610 e 1589 të K. Civ., pse sikur ka deklarue edhe në gjyqimin e par, senetin e ka nënshkrue tue e dijtë per 22 mexhide dhe mbasi ky senet asht shkruie greqisht, të cilen gjuhë nuk e njef. duhet detyrue paditësi simbas nenit 1609 të K. Civ, me provue se nenshkruesi ka pasë dijenië nga permbajtia e senetit e jo sikur ka veprue givkata tue ndigjue dishmitarë per që i padituni dinte me shkruie e këndue greqisht. Gjykata, mbasi ndigjoj pretendimet e mbrojtimit e të dy palëve, deklaroi së insiston në vendimin e vet të parin me nr. 181 d. 7 prillë 1928 per shkak se pasë parasyshë mbrojtimit e të paditunit dhe nenin 1609 të K Civ. ligjisht ka urdhënuë paditësin që të provonte se i padituni din me shkruie e me kërdue greqisht; prandej zbatimi i nenit 1610 që ban fialë Dega Civile ka vend në rasë që permban konditat e caktueme në nenin 1609; gjithashtu edhe per nenin 1589 kur nenshkruesi të pretendojë në mënyrë të qartë se asht i rremë në pohim.

Diktuesi me anë të kerkesës diktimore, lypë prishjen e akt gjykimit të diktuem per këto shkaqe: a) Me gjith që procedimi i gjykatës në këtë rase tue lëjue paditësin me provue me dishmitarë se dinte me shkruie e me kën due greqisht nuk i pershtatet asnjë dipozite të linjës, gjykata duhej së pakut t'i ndigjionte edhe këtij pretendimin se ish'e gati me provue me tevatue që nuk dinte greqisht. b) Dega Civile e Diktimit vendimin vet e ka bazue në nenin 1610 e 1589 të K. Civ. t'abr, por simbas këtij të mbramit ka urdhënuie zgjidhjen e kësaj çashtje. Po të mirren parasysh pretendimet e tija i vetmi nen i aplikueshem ne rasen konkrete asht neni 1609 i K. Civ. e jo nenet e invokume prej Diktimit.

Vendim: Me qenë se simbas tekstit të qartë të nenit 1610 të K. Civ. t'abr., kur nënshkruesi i një akti pohon se e ka shkruar ose nënshkruar atë, por pretendon se nuk din gjuhën në të cilën është shkruar akti, ky pretendim nuk merret parasysh, kështu që nuk është nevojë të provohet që ai din atë gjuhë ose që ka marrë dijeni mbi përmbajtjen e shkris kur e nënshkruan. Nënshkrimi i aktit përfshin edhe pranimin e përmbajtjes dhe në rast që nuk ka prapësime të tjera mundet me të pretendimin e parapamë në nenin 1589 t'atij Kodi dhe m'i deferue benë perkatëse anës tjetër; Me qenë se gjykata tue vendosun në mënyrën e ndryshme keq interpretoj nenet 1609 e 1610 të K. Civ. t'abr., insistimi pra i tij nuk është në vend. Per këto arsëyena vendoset prishja e tij.

...

Vendimi nr. 4, datë 23.02.1930 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(Koncepti i vendimit përfundimtar dhe i paankimueshëm)

...

B. M., 25 vjeç, dhe M. M., 20 vjeç të dy nga Dukati, të ndaluëm më 26.6.1929 janë marrë nën gjyq si të pandehun për më 23.6.1929, i kanë pre flogët dhe i kanë grisë çitjanet përdhunisht e me violencë ankueses H. Ç., shoqes së H. H., nga ay katund. Në përfundim të hetimeve Gjykata hetuese e Vlonës me vendimin nr. 173, datë 31 tetuer 1929 ka vendue nevoj gjykim e të pandehunve të përmendun me delikt në Gjykatën Kolegjiale të Vlonës, si mbas nenevet 438, 372 e 78, të K.P. Mbi kundërshtimin e të pandehunve të përmendun, Këshilli shqyrtues i Beratit me vendimin n.9, datë 2 dhetuer 1929 ka vendue reformimin e vendimit të Gjykatës Hetuese të Vlonës për sa i perket titullit të deliktit të violencës private q'u atribuohet të pandehun vet B. e M. M., si e bame në dam të zonjës H. dhe rrefuzimin e kerkesës kundërshtimore të të pandehunvet për sa i perket lirimit të tyne nga burgu perkohësisht me të drejtë, vertetimin e vendimit të naltpermendun të hetuesit të Vlonës për sa i perket nevojë gjykimit të pandehunvet në bazë të nenevet 438, 372 e 78, të K.P. dhe urdhnnon lirimin e tyne më dorezanië në virtut të nenevet 109 e 115, të P. P. dhe këthimin e akteve në Prokurorië për veprime.

Ky vendim, mbasi që diktimue prej Prokuroriës së Vlonës, me akt-gjykimin e degës penale të diktimit n. 21/569, datë 11 kallnuer 1930, qe prishë dhe aktet për veprime ligjore i qenë sjellë Këshillit Shqyrtues të Beratit, perse: 1) në veprën e të pandehunvet ekzistojne, posë çnderimit të kryem, edhe violencë e paragrafit të dytë të nenit 170 të K. P.; 2) është cillsue vepra e çnderimit dhe e goditjes së cipës publike, kurse në këtë rasë nuk formon njëkohësisht edhe shkeljen e dispozitës së nenit 372 të K. P.; dhe 3) është aplikue keq neni 109 i Kodit Penal. Por Këshilli në fjalë, tue rishqyrtue çështjen me vendimin që dha për të dytën herë nën n. 1, datë 13 fruer 1930 ka pranue nga tre pikat e godituna prej Gjykatës së Diktimit vetëm atë q'i perket keqaplikimit të nenit 109 të K. P. dhe ka insistue në cillsimin

e maparëshem të fajeve t'atribueme tue karakterizue edhe një herë premjet e leshravit dhe grisjen e çitjanevet të H. një çnderim e një goditje të cipës publikem e kështu ka rrefuzue t'a cillojë fajin një violencë e çnderim me perjashtim të goditjes të cipës publike si kurse caktohet n' akt gjykimin e degës Penale të Diktimit.

Kërkim i Kryer Prokuroriës: Sado që Prokurorija e Vlonës midis shkaqeve të rreshtueme në parashtreren diktimore pretendon dhe se Këshilli Shqyrtues si mbas nenit 346 të P. P., nuk ka të drejtë me insistue në vendimin e tij të maparëshem, porse nga analizimi i këtij neni dhe shqyrtimi i nenit 5 të ligjës mbi disa nderimeve të ligjave vepruese, nuk autorizohet interpretimi i tij në mënyren e pretendueme prej Prokurorit të Vlonës; neni 346 i nalt permendun i jep gjykatës së rigjykimin të drejten me insistue në vendimin e maparëshem të dhanun në shkallë të fundit, i cili ka qenë anulue prej degës penale të gjykatës së Diktimit Fjalët “vendime të shkallës së fundit” të permbajtuna në këtë nen janë identik me fjalët e nenit 313 të Proc. Pen. Me nenin 313 të ligjës vuesi ka perkufizue të drejten e diktimit per ato vendime të cilat nuk kanë ta hapët ndonjë rrugë ligjore tjetër, pervec asaj të Diktimit. Përkufizimin e nenit 313 ka në qellim dhe neni 346, i cili permban frazën identike të nenit 313. Pra, interpretimi logjik i nenit 346 asht ky: mund të insistohet në të gjitha vendimet të cilat tue qenë të diktueshme si mbas nenit 313 të P. P. (të shkallës së fundit) janë diktue një herë dhe janë prishë prej gjykates së Diktimit. Të dy nenet e sipër permenduna janë ngushtësisht të lidhun njani me tjetrin, kështu që po t'i zgjanohet kuptimi të parit (313) vetvetiu i zgjanohet dhe tjetrit (346). Me sistemin e procedurës penale neni 313 ishte i rigorueshëm dhe nuk psonte ndonjë perjashtim; vendimet që nuk ishin të shkallës së fundit nuk mund të diktoheshin me as një rast e kështu per vendimet e Këshillit akuzues si vendime jo të shkallës së fundit, nuk mund t' u imagjinonte as të ngjante rasti i diktimit, as ay i insistimit. Porse, me abrogimin e këshilleve akuzuese, ligja mbi disa ndrrime, krijoj këshillet shqyrtuese dhe akordoj të drejten e diktimit kundra vendimevet të këtyne, tue prishë per sa u perket këtyne vendimevet, parimin e permbajtun në nenin 313, mbasi këto nuk janë nga vendimet e dhanuna në shkallen e fundit. Me krijimin e këtij përjashtimi vendimet e këshilleve shqyrtuese janë barasue per gjitha efektet procedimore me vendimet që parashifen prej nenit 313 dhe me ato të nenit 346, të cilat, sic u tha ma sipër, janë po ato të permenduna në nenin 313.

Vendim: Sado që Këshilli Shqyrtues i Beratit tue kujtue së këshillet shqyrtuese në bazë të nenit 346 të Pr. Pen. kanë të drejtë insistimi, nuk ka pranue pikpamjen e degës penale në karakterizimin e ndryshëm të fajita q'u atribuohet të pandehunëvet dhe kështu ka qendruë insistimisht në cilësimin e bamun prej tij me vendimin e ma parëshëm, gjithashtu me gjith se Kryeprokurorija në komunikatën e saj kerkon që të njifet e drejta e Këshillavet Shqyrtuese për insistim kundra vendimeve të Degës Penale të Diktimit, porse sikurse rezulton pergjithësisht nga shpirti i dispozitavet perkatëse të procedurës penale legjislatori sado që ka njoftë pushtetin gjyqsor të zyravet hetuese, si edhe të këshillavet akuzuese (sod shqyrtuese), nuk ka pranue per vendimet e dhanuna prej këtyne një autoritet me karakter gjyqsor, por perkundrazi në disa raste i ka gadi konsiderue vendime administrative tue

lejue atakushmeniën (nen. 347) ose tue i quejt të revokueshme kurdoherë (nenevet 227 e 228) pa njoftë fuqiën e gjasë së gjykueme dhe ne ç’do rasë lanëjen pa fuqië nga ana e gjyqit kompetent, si në piken e cilsimit të fajit ashtu edhe n’ atë të nevojë gjykimit kur fajtori shkon si mbas atij vendimi per m’u gjykue perpara autoritetit kompetent gjyqsor.

Pra si përfundim i këtyne rezulton se vendimet e Gjykatavet Hetuese dhe të Këshillavet Shqyrtuese nuk përfshihen në tekstin e nenit 341 e kështu nuk mund t’insistohet mbi këto. Posë kësaj ka dhe arsena të tjera që forcojnë këtë intepretim dhe nuk permetojne një kuptim të ndryshem të nenit 346 të nalt përmendun: Ligja në nenin në fjalë ka perdorun ekspresionin “një akt gjykim i dhanun në shkallen e fundit” e nuk shprehë me termen juridike “vendime” po të kishte për qellim të përfshinte dhe ordonancat e Këshillavet Shqyrtuese do të shprehej me fjalën “vendime” sikur se e ka përdorë në nenet 201, 208 e 213 ose të shtonte fjalët ose një mazbate (arret dhe renvoi) e këshillavet akuzuese”, sikur e ka vue në nen. 208, 216 e të tjera në proc. penale.

Tekstet e neneve 313 dhe 346 të procedurës në fjalë nuk janë indetike sikurse thotë komunikata e Kryeprokuroriës, pse legjislatori në nenin 313 nuk i perfshinë edhe vendimet e këshillavet akuzuese me termen akt gjykim, por i permbëledh ato në pjesen e dytë t’atij neni ku thuhet se si edhe aktet e veprimet hetimore të cilavet u perkasin këto akt gjykime”, kurse në nenin 346 asht shprehë vetem e fjalën një “akt-gjykim” pa persritë frazen e dytë të nenit 313, dhe nga këjo kuptohet në mënyrë të qartë se ka dashtë të perjashtojë nga e drejta m’u insistue mbi vendimet e autoriteteve gjyqsore, vendimet e të cilavet kanë karakter administrative pregatitor dhe nuk mund të marrin kurrseri formën e gjasë së gjykueme. Një argument i mjaftë asht dhe paragrafi i dytë i nenit 346 i cili dallon qarisht se vendimet per të cilat bahet fjale në paragrafin e parë janë ato që jepen nga një gjykatë e shkallës së parë ose e apelit dhe këto gjyqe janë të detyrueshme t’i binden vendimit të Këshillit të Pergjithëshem të Diktimit; legjislatori po të kishte per qellim në këtë nen dhe vendimet e zyravet hetuese do shtonte në këtë paragraph, mbas ose para fjalëve “gjyqi i shkallës së parë ose i apelit” dhe fjalët “ose këshillat akuzuese”. Për këto arsëyena vendoset prishja e tij.

...

Vendimi nr. 251, datë 29.04.1930 i Këshillit të Shtetit

(E drejta e pensionit për zyrtarët në detyrë dhe gjatë “rikuperimit shëndetësor”)

...

Këshilli i Shtetit në mbledhjen e përgjithshme të mbajtur sot më 29/IV/1930 nën kryesin e z. Faik Dibra dhe në ndodhje t’antarve z. Salih Toro, z. Shefqet Frashëri, z. Demir Villa, z. Ajet Libohova, z. C. A. Chekrezi dhe z. Elmaz Kokona, mori në bisedim lutjen kundërshtimore të ish Ministër Resident n’Athinë z. Mid-hat Frashërit, e regjistrueme në këtë Këshillë me nr. 96, datë 28/III/1930, me të cilën ankohet dhe kundërshton vendimin

e Këshillit Administrativ t'Arkës së Pensioneve nr. 33, datë 18/III/1930, tue ju referue vendimit nr. 40, datë 30/XI/1928 që përmban refuzimin e kërkesës të permendunit për akordimin e të drejtës se pensionit. Mbasi u mueren në bisedim gjith aktet relative bashkë me vendimet përkatëse të përbame prej 9 pjesësh t'Arkës së Pensionit dhe 3 copë vendime të Këshillit Ministrues, të dhanuna me data te ndryshme po reth kësaj çështje dhe mbasi u shqyrtuen një nga një thjeshtësisht dhe u studjuenë ligja e Pensioneve me datë 17/X/1927, Dekret-Ligja me datë 24 shtator 1929 edhe ligjën 23 fruer 1930 konstaton si vijon:

1) Ish Ministri Resident me drejtimin qi i ka bamun n'Arkën e Pensionit me ndërmjetësinë e Ministris së P. të Jashtme, Këshilli Administrativ i Arkës, me vendimin nr. 35, datë 19/X/1928 ka vendosë se i permenduni asht pushue administrativisht dhe politikisht dhe në bazë të nenit 23 te L. P. nuk gëzon të drejtë pensioni, për atë të disponibilitetit qi caktohet me vendimin e Këshillit Ministrues. Por Këshilli Ministrues me vendimin e tij nr. 784, datë 25/X/1928 tue pretendue se Këshilli Administrativ i Arkës ka keqkuptue nenin 23 te L. P., urdhenon që të permendunit t'i lidhet e drejta e pensionit dhe Këshilli i Pensionit me vendimin e tij nr. 35, datë 22/9/1928, ka kërkue nga Ministrija e Jashtme plotësimin e raportit mjeksues si mbas art.5 § a të L. P. Raporti i përpiluem me datë 24/9/1928 nga Drejtori i Spitalit Dr. O. dhe mjeku i Gardës Mbretnore Nenkolonel B. P. i vërtetuem rregullisht nga Drejtori i Përgjithshëm i Shëndetësis dhe me qenë se mjekët nënshkrues të raportit janë zgjedhë nga Ministrija e P. të Jashtme me ndërmjetësinë e Drejtorisë P. të Shëndetësis dhe me qenë se vërtetohet qi smundja e konstatueme asht nga ajo kategori qi ndalon vazhdimin në shërbim zyrtar, për keto arsye ky raport na duket se asht krejt konforme me dispoziten, paragrafi a, të nenit 5, të L. P.

Këshilli Ministrues me vendimin e tij nr. 26, datë 9/1/1929 tue ba fjal se z. Mid'hat Frashëri ka mushë 10 vjet shërbim dhe gëzon të drejten e pensionit si mbas ligjës, autorizon zyrat kompetente për caktimin e të drejtës së pensionit dhe vendosë refuzimin e vendimit të Këshillit të Pensionit nr. 50, datë 26/XI/1928 tue konsiderue ktë si të jashtëligjëshëm. Por Këshilli Administrativ i Arkës së Pensioneve me vendimin e tij nr. 32, datë 4/III/1929 nuk pranon kompetencën e Këshillit Ministrues në cilësi apeli kundra vendimeve t'Arkës, tue thanë se nuk ka ndo një shenim të qartë në ligjë se Këshilli Ministrues ka apelisht të drejtë shqyrtimi dhe ka shënue dy relator në gjirin e vet për shqyptimin e kesaj pike juridike dhe kane vendosë rishtazi tue insistue ne vendimet e maparshme do me thanë vendimi nr. 32, datë 4/III/1930. Neni 51 i ligjes me frazën e parë shqyrtimin, hetimin e dokumentave për lidhje pensioni ja ka lanë në kompetencen e Këshillit t'Arkës dhe me frazën vijuese t' interesuemve ne rasë ankimi ose kundërshtimi i akordon të drejtë rekurimi në Këshillin Ministrues. Në princip akordimi i rekurimit ka për efekt me hye në meritën e çështjes dhe në shqyrtimin e ankimeve te shkaktueme me vendimin qi kundërshtohet.

Asht jashtë principit qi Këshilli Ministrues të mos ketë te drejtë shqyrtimi dhe mos të hyejë në meritën e çështjes, por të ja referojnë po atij Këshilli, pretendim i eili asht kunder parimeve qi ligjëvuesi ka për qëllim me krijimin e rekurimeve. Rekurimi asht një sigurim për

t'interesuemit për ndalimin e çdo ilegalitetit tue u shqytue vendimi në të cilën bazohet ankimi dhe tue hetue gjith aktet dhe faktet qi kanë shkaktue dhanjen e vendimit në fjalë. Institutet e rekurimeve nuk krijohen për forma, por janë kanale ligjore të cilët detyrohen me veprue në procedura si mbas kompetencës tyne. Kjo kompetencë e Këshillit Ministrueer në princip asht e pakundërshtueshme dhe Arka e Pensionit në mbështetje të vendimit të Këshillit Ministrueer duhesh të bante llogarinë e lidhjes së pensionit. Vendimi i Këshillit Ministrueer asht një vendim supreme dhe definitiv me barasim të tij të Këshillit t'Arkës së Pensioneve. Ky rekurim në këtë mënyrë nuk asht kundra pamëvarsis të Këshillit Administrativ t'Arkës së Pensioneve, gjykatat me gjith qi janë të pamvaruna në dhanjen e vendimit te tyne, por kjo pamvarsi mk cenohet me gjith qi vendimet e ketyne prishen, shqyrtohen nga gjykata e Diktimit me kanal rekurimi, pra, për këto arsylene parashtrimet e Këshillit Administrativ t'Arkës së Pensionit të shpjegueme në vendimin nr. 32, datë 4/III/1929 jane të jashta ligjëshme.

Këshilli Administrativ e vendimi nr. 40, datë 30/XI/1928 pretendon se qitja e nëpunsit në pension në rasë sëmundje bahet nga autoriteti përkatës tue qenë në shërbim e sipër e jo tue kenë i pushuem, ky pretendim na duket si një çështje interpretimi të paragrafit a, të nenit 5. Ky paragraf thotë se: "për vazhdim në detyrë" dhe jo "në detyrë ose në shërbim e sipër" si pretendon Këshilli i Pensioneve dhe tue u marrë parasyesh fraziologjia në mënyrë absolute e paagrafit a të nenit 5, konstatimi i sëmundjes për ndalimin e shërbimit, bahet si në detyrë e sipër ashtu edhe kur asht i larguem nga detyra; dhe asht ne një gjendje pamundeshmenia per vazhdimin në detyrë; dhe kështu interpretimi i § a të nenit 5 nga Këshilli Administrativ i Pensioneve në mënyrë të kufizuese nuk asht i ligjëshëm.

Si mbas shkresës nr. 152/XV, datë 12/X/1989 të Drejtorisë së P. të Pensioneve dhe në mbështetje të listës shërbimeve të vërtetueme nga Ministrija e P. të Jashtme dhe tue u bazue në paragrafin h t'art. 32, të L. P. ka një kohë shërbimi prej 28/XI/1912 deri në 16/IV/1926 (13 vjet 4 muaj dhe 19 ditë) dhe pas formulës t'art. 10 e drejta e pensionit e kalkulueme kapë fr. ari 274 në muaj.

Mbledhja e pergjithshme mbasi shqyrtojë gjith vendimet e Këshillit Administrativ të Pensioneve bashke me aktet perkatese dhe hetojë faktet edhe studjoj 3 vendimet e Këshillit Ministrueer dhe mbasi raportin mjeksuer e gjeti konforme me paragrafit a të nenit 5 të ligjës së pensioneve me datë 17/X/1927 dhe tue pa vendimin e Këshillit Ministrueer nr. 94, datë 24/III/1926 qi ban fjalë mbi pushimin e z. Midhat Frasheri dhe jo mbi pranimin e dorëheqjes se tij, pushim i cili vërtetohet dhe shpjegohet veçanërisht edhe me shkresen e P. T. Këshillit Ministrueer nr. 1247, datë 29 prill 1930, veçanërisht dhe në mbështetje të neneve 1 dhe 4, të ligjës me datë 23 fruer 1930 dhe tue u marrë parasyesh paragrafi a i nenit 5 dhe neni 2 e 10 të ligjës pensioneve me unanitet votash vendosi anulimin e vendimeve përkatëse të Këshillit Administrativ t'Arkës së Pensioneve dhe akordimin e të drejtës së pensionit z. Mid-hat Frashëri me pension mujor 274 fr. ari, ky vendim ka fuqi në rast se dekretohet prej Nalt-Madhnis së Tij Mbretit Shqiptarve si mbas nenit 4 të ligjës me datë 27 Fruer 1930.

...

1931

Vendimi nr. 2, datë 09.05.1931 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (*Vendimi i Diktimit që zgjidhë çështjen e kompetencës është i detyrueshëm për gjykatën*)

...

A. K. Ç., 30 vjeç, ish Kryesekretar gjyqi, asht marrë nën gjyq si i pandehun përse ka abuzuë detyrën tue mos dorëzue m'Arkën e Financës t' ardhurat e gjyqit dhe të përmarimit të cilat dhe i kishte përvetuëm për fitimin e vet, dhe në rrjedhje të gjykimit, gjykata kolegjiale e Shkodrës me akt-gjykimin e saj nr. 290, datë 23-XII-1930, ka pasë vendue inkompetencën, si mbas nenit 177 te Pr. Pen., në shqimin e kësaj padië, dhe mbasi çështja kishte shkue me vendimin e gjyqtarit hetuës që ka marrë formën e preme, aktet i a ka sjellë Prokuroriës së vëndit për me i a transmetue Gjyqit të Diktimit për kompetencë. Ky gjykim që prishë prej Degës Penale të Diktimit dhe aktet për veprime ligjore i qenë sjellë gjykatës kolegjiale të Shkodrës, mbasi këjo gjykatë ishte komptente për gjykimin e kësaj padië, pse në këtë rast ndalimi nga ofiqet publike i caktuëm në nenin 184 § I. të K. P., asht një ndëshkim aksesor dhe jo kryesor që kështu të quhet një ndëshkim kriminal. Por gjykata në fjalë, tue mos i u bindë vendimit të sipërm të Diktimit, me akt-gjykimin që dha për të dytën herë nën nr. 17, datë 31-III-1931, ka vendue insistimin në gjykimin e par të saj in tue thanë se: fajet që sjellin bashkë me ndëshkimin kryesuer ndalim të përherëshëm nga ofiqet publike janë, në çdo rast, krime nga pikëpamja procedurjale e prandej gjykata hetuëse ishte e detyruëme t'i a sjellte çështjen kësaj gjykate për gjykimin ne cilsien e një gjykate kriminale.

Vendim: Sado që si mbas mendimit të pakicës gjykata, së cilës i referohet çështja me një vendim të Degës Penale të Diktimit që zgjidhë një konflikt negative mbi kompetencë, ka tagrin me insituë në vendimin e ma parëshëm të saj, në bazë të dispozitave të nenit 346 të Proc. Pen., pse ky nen ka konsakruë një parim të përgjithëshem i cili është i aplikuëshem edhe në raste kësodore, mbasi nuk ka ndonjë dispozitë të ndryshme që t' u mohojë këtë të drejtë gjykatave në fjalë, dhe në këtë mënyrë insistimi i gjykatës kolegjiale të Shkodrës në vendimin e ma parëshëm të saj asht i ligjëshëm nga pikëpamja e formës dhe duhet të shqyrtohet konflikti i lindun midis Degës Penale të Diktimit dhe gjykatës kolegjiale të nalt-përmendun, por ky mendim nuk paravlen ndaj shumicës e cila observon se, nga shpirti i dispozitave të Procedurës Penale mbi rregullim gjyqtarësh, rezulton se vendimi i Degës

Penale të Diktimit, që zgjidhë një konflikt negative mbi kompetencë, sikurse asht konflikti i lindun në rastin konkret midis gjykatës kolegjiale të Shkodrës, me cilësitë koreksionale dhe asaj hetuese të vendit, asht një vendim me karakter atributiv të juridiksionit e jo indikativ, dhe si i tillë lidhë gjykatën së cilës i asht referuë çeshtja nga Diktimi, në mënyrë që këjo nuk mund të deklarohet përsëri inkompetente, por detyrohet të përfundojë çeshtjen në konformitet me akt-gjykimin e Degës Penale të Diktimit; interpretimi në këtë mënyrë i nenit 346 forcohet sa më tepër edhe me argumentin që kontra akt-gjykimin të sipërm të Degës Penale asht çelë për të pandehunin edhe paditësin personal, përjashtimisht, rruga e kundërshtimit, në konformitet me dispozitat e neneve 428 e 425 të Proc. Pen., kurse për vendimet e tjera të Diktimit, të daluna mbi themel, nuk përmetohet as një rrugë veçse e drejta e insistimit njohun për gjykatën e faktit. M'anë tjetër edhe nga teksti i nenit 441 i P. P. Frënge, nga i cili tekstualisht asht përkthye neni 346 i nalt-përmendun, rezulton se gjykata, së cilës i asht referue çeshtja nga Diktimi si gjykatë kompetente, ka të drejtë insistimi, vetëm kur vendimi i Degës që cenon gjykimin e saj i përket themelit, d. m. th. Kur çeshtja ka qenë gjykue në fakt prej gjykatës, kurse vendimi që deklarun inkompetencën nuk zgjidhë çeshtjen në themel por e referon në një gjykatë tjetër. Për këto arësyes vendoset prishja e tij.

...

Vendimi nr. 13, datë 09.05.1931 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
*(Vepra penale e kryer në bashkëpunim, kur mbetet i pazbuluem cili prej tyre
 ka kryer vrasjen)*

...

Z. H. dhe A. H., i pari 17 vjeç dhe i dyti 20 vjeç, lindun e banuës në katundin Bistrovicë, të ndaluem më 9 kallnuër 1929, janë marrë nën gjyq si të pandehun, përse më 7 Kallnuër 1929 kanë vra Ahmed D. D. nga Bistrovica, dhe në përfundim të gjykimin gjykata kolegjiale e Beratit me akt-gjykimin nr. 412, datë 14 dhetuer 1929 ka pasë venduë fajsiën e të pandehunve të përmendun si bashkë-autorë direkt të vrasjes vullnetare t'A. D. D. me akordimin e cirkostancave lehtësore të përgjithshme dhe, në bazë të neneve 403, 56 nr. 2, e 59, të Kod. Pen. dhe 35 të ligjës s'aplikimit, dënimin e tyre: Z. me katër vjetë e katër muëj burgim, dhe t' A. me katërmëdhjetë vjet, pesë muëj e dhetë ditë burgim, tue lanë të lirë anën ankuëse me i u drejtue gjyqit civil për të drejtat personale. Ky gjykim qe prishë prej Degës Penale të Diktimit për shkak se ajo gjykatë në vendimin e fajsisë që kishte dhanë nuk kishte tregue cilat janë provat dhe argumentat ligjorë që konstatojnë se të dy të pandehunit kanë marrë pjesë në veprat konsumative të këtij delikti, kur se nga rrjedhimi i gjykimin, posë raportit të mjekut, nuk rezulton ndonjë deklaratë dishmitarësh ose fakt tjetër që ta çfaqë e të forcojë veprimtariën e secilit nga të pandehunit veç e veç; dhe pse nuk u thirr

e u pyet mjeku raportuës për të marrë shpjegime mbi pikën se cilat ishin arësytet teknike dhe konstatimet e tija që e determinuën të caktonte në atë raport se autorët e vrasjes ishin të paktën dy. Porse gjykata në fjalë insistoj në vendimin e parshëm tue thanë se Gjykata e Diktimit nuk ka të drejtë të kontrollojë çmimin që gjykata e çështjes i u ban fakteve që parashtrohen, edhe në rast që këto prova janë indirekte si shënja, gjurma dhe argument morale.

Vendim: Sado që pakica e këtij Këshilli observon se gjykata kolegjiale e Beratit e ka themelue në arësytet ligjore vendimin e vet me të cilin, tue mos pranue arësytet e tregueme prej Degës Penale të Diktimit për prishjen e akt-gjykimit të ma parëshëm të saj, ka deklarue prap t'akuzuemit Z. e A. si bashkë-autorë tue marrë të dy pjesë edhe në veprat konsumative të vrasjes vullnetare t'A. D. D. e kështu ajo pakicë mendon se vendimi i sipër-thanun i gjykatës kolegjiale të Beratit meriton të ligorohet; me gjithë këtë paravleu mendimi mbas të cilit sado që arësytet e tregueme prej gjykatës për marrjen pjesë të dy t'akuzuemve në veprat ekzekutive të vrasjes në fjalë, mbështeten në rezultatin e zhvillimit të hetimeve gjyqësore, porse cilësimin e tyne si bashkë-autorë të veprave konsumative të këtij delikti gjykata nuk e ka themelue në arësytet ligjore, sepse nuk rezulton te jetë konstatue autori që ka qenë shkaku imediat i lezimeve që përfunduën me vdekjen e flisë; se kur shumë persona bashkohen në të kryemit e një vrasjeje dhe marrin pjesë në veprat ekzekutive të saj, në qoftë se mbetet i pa zbuluëm cili prej tyne është shkaku imediat i vrasjes, aplikohet, për bashkë-autorët, përgjegjësi korispektive e nenit 420 të K. P. Insistimi pra i gjykatës së faktit në mosaplikimin në këto cirkostanca të dispozitave të nenit të naltpërmendun nuk asht në vend. Për këto arësytet vendoset prishja e tij.

Vendimi nr. 660, datë 16.03.1931 i Këshillit të Shtetit

(E drejta e pensionit është e trashëgueshme prej anëtaëve të familjes)

...

Këshilli i Shtetit në mbledhjen e përgjithshme të mbajtur sot më 16/III/1930, ditën e hanë mbas dreke, nën kryesin e z. Faik Dibra dhe në ndodhje t'antarve z. Salih Toro, z. Dr. Martin Ivanaj, z. Shefqet Frashëri, z. Dr. Demir Villa, z. Ajet Libohova, z. C.A. Chekrezi dhe z. Elmas Kokona, muer në studim lutjen kundërshtimore të znj. F. Z. të së ves së të ndjerit M. Z., bashkë me aktet e tjera relative, përcjellë në këtë Këshill prej Drejtorisë së Përgjithshme t'Arkës së Pensioneve me shkresën nr. 42/IV, datë 10/III/1931 dhe vendimin e Këshillit Administrativ t'asajë Arke nr. 42, datë 22/I/1931 dhanun me shumicë votash mbi refuzimin e kërkimit për akordimin e pjesës së pensionit të djalit të sajë N., pjestarëvet të tjerë, me rastin e kalimit të tij në moshën 20 vjeç. Këshilli Administrativ i Arkës së Pensioneve me vendimin e nalt-përmendun ka vendosë refuzimin e kërkimit tue pretenduese pjesa e pensionit e djalit të të ndjerit M. Z. nuk mund t'i akordohet pjestarvet

të tjerë dhe mbetet në favorin e Arkës. Mbledhja e përgjithshme, tue studiue gjith aktet dhe mbasi pa se lutja kundërshtimore e znj. F. Z. drejtue në këtë Këshill ishte mbrenda afatit ligjier, hyni në meritën e çështjes dhe unanimisht vendosi si vijon:

Ligja e pensionit në mënyrën e rregullimit të landës së pensionit ka ndjekë parimin se e drejta e pensionit e akordueme me këtë ligjë asht e trashigueshme por mbrenda kufinit të kësaj ligje që parashikon konditat dhe personat qi gëzojnë këtë të drejtë trashigimi, Nenet 27, 29 e 30 bajnë fjalë mbi familjen e de cuius-it, d.m.th. se në princip e drejta e pensionit trashigohet n'emën të familjes dhe sa për personat qi formojnë familjen janë caktue dhe kufizue me paragrafët a, b, c, d, dh të nenit 19 në të cillat tregohen edhe cilsit ligjore qi lypen për këta. Sa për nenin 30 qi shkoqit rastet me të cilat humbasin të drejtën e pensionit, nuk ka ndonji dispozitë të qartë se kjo humbje nuk do t'i akordohet pjestarve të tjerë dhe ka me mbetë n'ekonomi t'Arkës. Veçanërisht në kaptinën 5 të kësaj ligje ku rradhiten burimet e t'ardhunave t'Arkes së Pensionet nuk ka ndonji shënim se pensionet e mbetuna vakant me rastin e vdekjes, martesës dhe ato qi kalojnë moshën 20 vjeç, të një pjestari të familjes së pensionueme, kanë me formue një nga burimet e t'ardhunave t'Arkës së Pensioneve. Për këto arsye dhe në mbështetje të nenevet të nalt-për menduna me vota të përbashkëta u vendos prishja e vendimit nr. 42, datë 22/I/1931 të Këshillit Administrativ t'Arkës së Pensionit dha akordimi i sasisë së pensionit të djalit N., pjestarve të tjerë të pensionuem, Secilës prej të tri të pensionuemve të tjera: znj. F., znj. S., znj. A. duhet pague nga 20 fr,ari ma tepër d.m.th. 80 fr,ari për secilën. Ky vendim ka me hye në veprim në qoftë se N. M., Tij Mbreti denjon me e dekretue.

...

Vendimi nr. 717, datë 16.05.1931 i Këshillit të Shtetit

(Mbrojtja e mjedisit dhe shëndetit nga efektet e fabrikave në qytet)

...

Mbledhja e Përgjithshme e Këshillit të Shtetit e formueme më 16/V/1931 ditën e shtundë pas dreke, nën kryesin e z. Mehdi Frashërit me antarë z. Salih Toro, z. Dr. Martin Ivanaj, z. Faik Dibra, z. Shefqet Frashëri, z. Dr. Demir Villa, z. Ajet Libohova, z. C.A. Chekrezi dhe z. Elmas Kokona, muer në bisedim kërkesen apelore të marangoz I. P. më datë 16/V/1931, me të cilën apelon pranë këtij Këshilli vendimin e Këshillit të përherëshën të Bashkisë, i cili refuzon akordimin e lejes të lutësit në fjalë, për arsye se motori për të cilin kërkonte leje ne instalue shkaktonte zhurmë. Mbasi u pa se kërkesa apelore ishte dhanë n'afatin e duhun, Mbledhja e Përgjithëshme hynë në bisedën e shqyrtinit të vendimit të Këshillit të Përhereshem të Bashkisë, i cili refuzonte akordimin e lejes për instalimin e motorit, edhe këtë refuzin e bazon mbi arsyet e zhurmës së madhe qi ndihet nga sharrimi i dërrasave, tue marrë parasysh mendimin e inxhinerit të Bashkisë.

Vendim: Neni 92 i ligjës së bashkive me datë 25.XII.1921 thotë se ndalohet instalimi i fabrikave mbrenda në qytet. Ky ndalim asht për me sigurue shëndetësinë e qytetit, rregullimin e puntorëve, me ndalue ndyesinat qi mund të rjedhin nga fuksionini i fabrikave, ashtu dhe zhurmën e madhe qi mumd të turbullojë qetësinë e banorëve, kurse motori për të cilin kërkohet leja, asht një motor i vogël qi punon me dinamo elektriku, dhe n'asht se ndihet një zhurmë, nuk rjedhë nga motori, por pga sharrimi i dërrasave. Kjo lloj zhurmë provokohet edhe nga sharrimi ordinarë; posë kësaj kazanbasit, si dhe hekur-punuesat (koveaçët) bajnë zhurmë ma tepër se marangozët. Sa për shkaqet e rregullimit të puntoris dhe të shëndetësisë në këtë rast nuk eksistojnë, prandaj Mbledhja e Përgjithëshme vendosi prishjen e vendimit të Këshillit të Përherëshën dhe nevojën e dhanëjes së lejes marangoz I. P.

Mendimi i z. Dr. Martin Ivanaj dhe z. C. A. Çekrezi

Me kenë se qellimi i përmbajtjes së nenit 92 të ligjës së bashkis, asht ndalja e çdo sende ose e çdo veprimi qi mund të prishi jetën, shëndetin dhe qetsin e banorëve të një vendi të banueshën do të kuptohet se nuk e ka randsin kryesore sendi ose veprimi qi mund të sjelli damin por e ka dami qi mund të ngjajë jetës, shëndetit dhe qetsis, prandaj nuk asht i drejtë afërmimi i shumicës së Mbledhjes së Përgjithëshme qi, me kenë se zhurma do të vijë jo prej motorit por prej sharrimit të drrasave qi do të bahet me at motor, qi apeluesit duhet t'i jepet leja për instalimin e motorit në fjalë; e aq ma pak, mund të ketë të drejtë saj afermim tue i u mpshtetun afërmimit tjetër se të tilla zhurma po bahen prej kazanxhive farkaterëve të tjerë, për shkak se zejtarët e këtill e kanë qysh me kohë vendin e caktuem i cilli asht jashta atyne qi janë të banueshën qindrimisht. Veç këti, me kenë se vendimi i bashkis, me të cillin po i mohohet apeluesit leja e instalimit të motorit në fjalë, asht i bazuem mbi një ekspertim, me të cillin vërtetohet qi ky instalim kishte me sjellë zhurmë të madhe, del qi afërmimi i kundërt, pa baza tjera ligjore, asht një sende e jashtaligjeshme. Prandaj, për sa ma sipër, po e kundërshtojë vendinin e sipërm.

...

1932

Vendimi nr. 314, datë 13.08.1932 i Këshillit të Shtetit (*Përfitimi i pensionit për shkak të sëmundjes gjatë detyrës-dementia*)

...

Këshilli i Shtetit në mbledhjen e përgjithshme të mbajtur sot me datë 13/VIII/1932 ditën e shtunë para dreke, nën kryesinë e z. Mehdi Frashëri dhe në ndodhje të antareve z. Shefqet Frashëri, z. Dr. Demir Villa, z. Ajet Libohova dhe z. Rasim Kalakula, tue u ndodhë pranë edhe Kryesekretari z. Kov Delianna, muer në bisedim lutjen e z. B. K., tutorit të z. Xh. K., radio-telegrafist me të cilën kundërshton vendimin nr. 77, d. 17/VI/932 të Arkës së Pensioneve Civile, tue kërkue nxjerrjen e të sipërpërmendunit në pension me rrogën e plotë të muejtit të fundit të shërbimit. Mbledhja e përgjithshme tue marre parasyesh se lutja asht dhanë mbrenda afatit ligjues, hyni në meritën e çashtjes. Prej studimit të akteve dhe të dokumentave të paraqitura rezulton se z. Xh. K., telegrafist në stacionin e radios në Tiranë, asht sëmuer befaz në zyren tij me 9 tetuër 1930 tue u shtrengue me u largue prej zyre ç'prej asaj dite simbas raportave të mjekëve ekzaminues me datë 21/I/1932 e 27/IV/1932 dhe si mbas vendimit nr. 17, datë 8/VI/1932 të Këshillit të Shëndetsis, i sipërpërmenduni vuen prej sëmundjes mendore "dementia praecox" e cila smundje asht e pashërueshme dhe shkaktohet prej "surmenage-it", (lodhjes së tepërme mendore e trupore), tue mos qene i sëmueri në gjendje me krye asnji punë private ose zyrtare. Sikundër vërtetojnë raportet e siperme smundja në fjalë e z. Xh. K. ka rrjedhë ekskluzivisht prej lodhjes së tepërme të mendjes e të trupit, e jo prej ndonji smundjeje ose shkakut tjetër, gja e cila i jep tagrin të sipërpërmendunit me perfitue nga neni 14 i ligjës së pensioneve civile, me qenë se smundja e tij ka rrjedhë prej të kryemit të detyrës. Për arsyet e nalt-shënueme Mbledhja e Përgjithshme unanimisht vendosi prishjen e vendimit nr. 77, datë 17/VI/1932 të Këshillit Administrativ të Arkës së Pensioneve, dhe pensioninin e z. Xh. K. me rrogën e plotë të muejtit të fundit d.m.th. 150 fr.ari në muej, tue fillue kjo drejtë qysh më 10 tetuër 1930, të nesërmen e largimit të tij prej pune.

...

Mendimi nr. 59, datë 23.07.1932 i Këshillit të Shtetit
(Kompetenca për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve mes organeve publike)

...

Seksioni i Drejtësisë i mbledhur sot më 23-VII-1932 ditën e shtunë para dreke, nën kryesinë e z. Mehdi Frashëri dhe në ndodhje të anëtarëve z. Elmas Kokona dhe ndihmës anëtar Dr. Zoi Xoxa, mori në bisedim shkresën nr. 3615/II, datë 27-VI-1932 të Ministrisë së Financave, sëbashku me aktet relative, përcjellë prej Kryesisë së Këshillit Ministruer me shkresën nr. 1350, datë 2-VII-1932. Objekti i konsultimit: Në shkresën e sipërtregueme të Kryeministrisë tue u mbështetur mbi dy mendime të ndryshme që janë çfaqun prej Këshilltarit ligjuer të Ministrisë së Financave dhe prej atij të Prefekturës së Gjirokastrës, të referueme me shkresën e Ministrisë së Financave, pyetet mendimi i këtij Këshilli në se përfaqësuesi i Financave mund të ngrehe gjyq kundër komunave që duan të disponojnë tepricën e kullotjeve që përdorin kolektivisht katundet e qarkut.

Mendim dhe arsyetim: E drejta e zotnimit ose e përdorimit mbi kullotjet dhe pyjet që pretendohen prej katundeve, komunave dhe në emën të administratës së pyjeve, prej Financës, asht përshkrue prej këtij Këshilli me mendimin e tij nr. 223, datë 28-XII-1931. Dhe në paragrafin e fundit të këtij mendimi, asht thanë se § D i nenit 9 të ligjes së komunave abrogon nenin 13 dhe modifikon paragrafin e fundit të nenit 17 të ligjës së pyjeve. Meqenësë ky abrogim dhe modifikim sjell një dëm të math për disiplinimin e organizimin e pyjeve shtetnore, asht tregue dhe nevoja e ndryshimit të D. të nenit 9 të ligjës së komunave. Posë kësaj, në aktet e studiueme dalin dhe dy çashtje të tjera të cilat janë: a) Dhënia me qira nga ana e pleqësisë së katundit të kullotjeve, të cilat “ab antique” kanë qenë të destinueme për përdorim kolektiv të gjëse së gjallë të katundit, a asht e drejtë ?; b) Kur midis dy degave administrative, që janë lidhun në dikastere të ndryshme, ndoth një kontestim, degat e interesueme a mund t’i drejtohen gjyqit ?

Përgjigje e pikës së parë: kur pleqësia e një katundi jep me qira-kullotjen, e cila asht destinue për përdorimin kolektiv të gjasë së gjallë të atij katundi, kjo provon dy sende: ose pleqësia e këtij katundi, me qëllim përfitimi të paligjishëm, ngushton kullotjen e kafshëve të katundit, ose kulltoja që jepet me qira, asht nga kategoria që quhej më parë Xhibali mubaha dhe që paragrafi D. i nenit 2 të ligjës së komunave, ua ka lënë komunave. Në rastin e ngushtimit të kullotjeve, duhet që një ngushtim i tillë të ndalohet administrativisht për shkak se pleqësia largohet nga destinimi i kullotjeve, por pjesa e dhënë me qira, kur nuk asht nga Xhibali mubaha dhe nga neglijenca e zyrës së pyjeve nuk asht caktue kufini i vërtetë i kullotjes së katundit, duhet të ndërhyjë zyra e pyjeve dhe kur e sheh me të vërtetë të tepërme, të caktojë kufinë në qarkun e nevojës dhe të arsyes dhe tepricën t’ja aneksojë pyjeve, dhe kullotjeve shtetnore. Kur kullotja qe jepet me qira asht nga Xhibali muhabat, të cilat i përfshin § D i nenit 9 të ligjës së komuneve, derisa Ministria e Ekonomisë Kombëtarë të mos ketë propozue dhe modifikue atë paragraf, i takon Komunës.

Përgjigja e pyetjes së dytë: kontestimet e rrjedhuna midis dy dikastereve sipas § C të nenit 5 të ligjës organike të Këshillit të Shtetit, i parashtrohen këtij Këshilli për zgjidhjen e tyre dhe prandaj për këto konflikte mund të ngrehet gjyq.

...

Vendimi nr. 14, datë 03.09.1932 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Pushteti gjyqësuer nuk ka kompetencë me kontrollue ligjet në janë në konformitet me dispozitat e Statutit Themeltar, por vetëm me i aplikue)

...

Akt-gjykimi i Gjykatës Paqtuese të Shkodrës me nr. 80, d. 16 fruer 1932, prej të cilit rezulton se, Y. L., si përfaqësues i trashigimtarëve të Vezirit Mustafa Pashës, Xhelal Pashës i biri të vdekunit Riza Beut, F. e X. të bijat e Halil Beut, H. e F. të bijat e Hajdar Beut, me kërkesën d. 17.7.1931, kan pasë paditë S. Gj., banues në katundin Mushan, për dhanjen e pjesës së tij të frytit të një tokë buke e ndodhun n'atë katund, në sinurin Rrajë, të cilën i a ka pas dhanë me gjysatarie të paditunit. Në vijim të këtij gjykimi ana paditëse me kërkesën d. 8.XII.1931, ankohet se i padituni me gjith se tokën i a kishte këthye në skadimin e kontratës gjysatarisë, por ay rishtas i a ka pushtue, prandej në bazë të neneve 2 - 10 e 24, të ligjës mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore d. 18.11.1931, ka kërkue të rivehet në posedimin e kësaj toke.

Edhe gjykata e faktit, tue pamë se ana paditëse mbrohet me titull zotërimi, kurse i padituni të drejtën e zotënimit e mbështetë vetëm në parashkrim: Tue pamë se ana paditëse e kufizon padiën e vet vetëm në këthimin e posedimit të tokës; Tue pamë se, sirnbas ligjës mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore d. 18.11.1931, i padituni pa mos prezantue titër nuk mund të quhet posedor, ka vendosë, detyrimin e të paditunit me i këthye e dorëzue paditësave tokën e kontestueme, Gjykimi i sipërme me nr. 764. d. 12.12.1931, i diktuem prej të paditunit, u shqyrtue prej Degës Civile të Diktimit, e cila mbas studimit të bamun shqyptojë këtë vendim; Me qenë se akt-përfaqësimi i atakuem i av. R. L. asht i rregullshme; Me qenë se mrapsirni i të paditunit se paditësat tue qenë nënshtetësis të huej nuk gëzojnë të drejta pronsije në toka rurale në Shqypnië, asht një mrapsim q'i përket të drejtës së pronësisë dhe mund të parashtrohet vetëm në padinë e rivendikimit; Me qenë se vendimi nr. 221, d. 23.2.1338 i gjyqit të Sheriatit të Stambollit i atakuem prej të paditunit, nuk mund t'i kundrejtohet këtij si akt i pakontestueshmë, mbassi asht i dalun prej një autoriteti të huej dhe asht një vendim i dhanun midis personave të tjerë; Gjykata cenojë rregullat e së drejtës mbi efektet e akt-gjykimeve dhe veçanërisht t'atye të dhanuna prej autoriteteve të hueja tue rrefuzue çdo mrapsim t'anës së paditun;

Me qenë se, m'anë tjetër, gjykata e faktit mrapsimet dhe provat e parashtrueme prej të paditunit mbi posedimin prej një kohe të gjatë që pretendon se kanë në tokën e kontestuese, i ka rrefuzuem tue u mbështet në nenet 24 e 10 § II të ligjës naltdeftye, me datë 5.XI.1931; Por me qenë se legjislatori shqiptarë mbassi kish adoptue me ligjën për gjyqet paqi mbrojtjen e posedimit si një institut i veçantë nga ai i pronsisë në vjetin 1922, tue ndjek parimet e konsakrueme prej legjislacioneve të hueja, të cilat sidomos për me evitue konflikte të shpeshta mbi çashtjet e posedimit kanë caktue një afat të shkurtën mbrenda të cilit mund të ngrehet padija e posedimit, me nenin 43 të ligjës mbi disa ndërrime të ligjave vepruese kufizoj në një vjetë atë afat tue deklarue të papranueshme padinë posedimore mbas kalimit t'atij afati, mandej edhe me nenet 1052-1053, të K. Civ. të ri, të cilat rregullojnë konditat e lypuna për mbrojtjen e posedimit, po ashtu caktojë afatin vjetuer për ngrehjen e atyne padinave;

Me qenë se, siç rezulton nga formulimi nenit 24 § II të ligjës me datë 5.XI.1931, ashtu edhe nga shpjegimet që janë dhanë mbi përmbajtjen e atij neni në Dhomën e Deputetëve me rastin e bisedimit dhe votimit t'asaj ligje dhe të cilat spjegime të pranue me prej legjislatorit përfaqësojnë vullnetin e tij të çfaqun, dispozita e sipërtregueme ka për objekt jo vetëm që të zgjatë afatin vjetuer, të parapamë prej neneve 1052-1051 të K. C., kur ky nuk asht ende plotësue, por edhe që të mos merret parasyshtë përgjithësisht koha që ka kalue që prej çytjes së posedimit ose të krijimit të posedimit të ri, dhe t'i akordohet kështu poseduesit të maparshëm e drejta m'u rivue në posedim të cilin ai e humbi simbas ligjës tue u rrëzue nga e drejta e padisë posedimore, që nuk e ushtrojë mbrenda afatit ligjuer. Si konsekuencë direkte e aplikimit t'kësaj dispozite ka me qenë në shumë raste, që ai i cili ka fitue simbas ligjës në veprim posedimin me të gjitha efektet që i atribuon ligja, të privohet nga ato avantazhe në favor të poseduesit të maparshëm, kundrejt të cilit mund të këthehet ai që e ka parakalue (precedue) në posedim drejtë për së drejti ose para poseduesave të tjerë të ndërmjemë;

Me qenë se, nën këto kondita, edhe pamvarësisht nga çdo efekt tjetër që mund të ketë mbi marëdhaje të formueme në bazë të posedimit legjitim të njanit prej kontraktuesave mbi objektin e poseduem, dispozita e nenit 24 § II të ligjës me d. 5.XI.1931, prek posedimin, që mund të jetë fitue në bazë të dispozitave të titullit VI. të librit III. të KC ose të ligjeve të maparshme, si edhe efektet ligjore të posedimit; Duhet, pra, ma parë të shqyrtohet në se ajo dispozitë asht konformë me parimet e pacenueshme të së drejtës publike të cilat formojnë bazën e organizimit t'onë shtetnorë dhe në se gjyqtari ka kompetencë mos me aplikue në rast q'i vjen në kundreshtim me ato parime; Me qenë se institutat e së drejtës publike të shtetit t'onë kanë për burim direkt parimet e konsakrueme prej Statutit Themeltarë të Mbretnisë.

Si një nga parimet e mëdha të këtij asht edhe dallimi i organeve dhe i tagrave të pushtetit kushtetues nga ato të pushtetit legjislativ të zakonshëm në mënyrë që ky, sikurse nuk ka kompetencë me modifikue as ato dispozita të Statutit Themeltar të cilat simbas neneve 224 e vijim t'atij Statuti janë të rishikueshme, ashtu nuk mundet me bamun ligja

në kundreshtim me urdhënimet e Statutit. Se, n'aplikim të këtij parimi, edhe shprehimish Asamblea Kushtituese si me dispozitën e § II të nenit 224 të Statutit me të cilën i u drejtohet pushteteve legjislative dhe përmbaruese ashtu edhe me dispozitën e përgjithshme të nenit 232, ka deklarue të pafuqëshmë ligjat e rregulloret qi janë nkundreshtim me tekstin dhe frymën e atij Statuti: Me qënë se gjyqtari tue u shtrua pushtetin gjyqsuer ka detyrë të konsakrueme prej parimeve të sipërtregueme të Statutit Themeltarë dhe të njoftun veçanërisht edhe me nenin 232, me mos'aplikue ato ligja qi vijnë në kundreshtim me urdhënimet e ligjës themeltarë të M'brenisë. Me qënë se Asamblea Kushtituese me Statutin Themeltar tue garantue të drejtat e qytetasve. jo vetëm deklarojë të padhunueshme të drejtën e pronsisë të çdo lloji (neni 198, por për me sigurue edhe çdo të drejtë tjetër (personale ose reale) të fitueme, si dhe çdo gjendje juridike të natyrës private të krijueme simbas ligjës së kohës ngrehun në parim Statutor (konstitucional) atë qi ka caktue neni 1 i dispozitave paraprake të KC, mbas të cilit ligjat në çashtjen të së drejtës private nuk kanë fuqiën mrapavepruese.

Me qënë se asht e bisedueshme në doktrinë në se posedimi asht një e drejtë, ose një e drejtë sui generis, ose një raport fakti ose gjendje juridike, por sido qi të konsiderohet asht një gja e pakontestueme se posedimi sjellë një serie efektsh juridike shumica e të cilave jan sanksionue me tekste të ligjës, kështu a) në sendet e lujtshme posedimi me mirëbesim vlen si titull zotërimi (neni 1065 K. C.), b) poseduesi prezumohet pronarë dhe ka të drejtën me konservue beneficin e posedimit deri sa të provohet zotërimi qi pretendon një tjetër; se posedimi i çfardo sendi i siguron poseduesit doqinë e pozitës të paditunit në gjyqin e rivendikimit dhe deri sa paditësi nuk provon të drejtën e pronësisë ose një posedim ma të karakterizuem, ay ka të drejtë të mbahet në posedim; c) poseduesi me mirëbesim fiton frutat dhe kundrejtë zotënuesit (neni 1061 K. Civ.); ç) posedimi legjitim i ushtruem ma tepër se një vjetë justifikon poseduesin të mbrohet me rrugët e padisë posedimore në këtë situatë (neni 1052 K. Civ.); d) i ushtruem qoftë dhe për emën të tjetrit e për kohën ma të shkurtën justifikon poseduesin vetë me kërkue këthimin e posedimit kontra cilitdo person, qoftë dhe zotnuesi qi i a ka heq përdhunisht a tinëzisht (neni 1053-1054 K. Civ), e) posedimi i vazhduem për një kohë dhetë ose tridhjet vjetësh, sirnbas rastit, i siguron poseduesit fitimin e së drejtës pronesisë.

Se disa nga këto efekte ka pasë posedimi edhe simbas legjislasionit qi asht abrogue me Kodin Civil Shqiptarë: Kështu, 1) Posë mbrojtjes të posedimit me padiën e posaçme, të parapame në nenet 38 e vijim të ligjës për gjyqe paqi, posedimi dhet vjetësh në tokat e kategorisë mirie, simbas neneve 20 e 78 të ligjës së tok. t' abr. passjellte parashkrimin e padisë rivendikimit të zotënuesit ose fitimin e së drejtës të pronsisë, 2) posedimi në sendet e tjera simbas nenit 1660 të K. C. t' abr. kish për efekt parashkrimin e padisë të pronësisë; Me qënë se, (pamvarësisht nga të drejtat e rrjedhuna prej marrëdhajeve qi lidhin kontraktuesat tue pasë parasysh posedimin legjitim të sendit qi asht objekt kontraktimi), po nga efektet e naltregueme të posedimit lindin të drejta e situata të cilat nuk mund të preken

pa u cene njikohësisht edhe parimi i mosprapaveprueshmenisë të ligjës; sidomos asht e pakontestueshme se legjislatori godit atë parim kur, tue abroge institutin e parashkrimit ose tue modifikue konditat e këtij, shtrinë atë abrogim ose modifikim edhe për parashkrimet e plotsuerne në të gjitha konditat deri në ditën qi hyn në fuqie ligja e re;

Se, gjith'ashtu ka efekt prapavepruese ligja qi privon një ndërgjyqës prej një prove q'i kish sigurue ligja e maparëshme e që nuk formon një mjet të papranuem përgjithësisht me legjislacionin e ri; mos marrja, pra, parasysh e parashkrimit që mund të jetë plotësue si ma sipër para datës 5.XI-1931, ose e dekadencës nga e drejta e padisë posedimore qi mund të ketë nga mos ushtrimi i saj mbrenda afatit vjetuer në mënyrë që të ketë përfitue poseduesi sidomos ay me mirbesim, e ma në fund rrefuzimi i prezumimit ligjorë të së drejtës së pronsisë, i cili (prezumim) asht konsakruue në favor të poseduesit, formojnë cenime të së drejtave të fitueme dhe si të tilla hyn në ndalimin e nenit 218 të Statutit Themeltarë;

Me qenë se për arsyenat e naldiftueme dhe në bazë të neneve 223 e 232 të Stat. Themeltarë dispozita e nenit 24 § II të ligjës me d. 5-XI-1931 asht e aplikueshme për rastet në të cilat nuk ka qenë plotesue deri n'atë datë afati vjetuer i caktuam në nenet 1052-1053 të K. Civ. për ngrehjen e padisë posedimore, por jo edhe kur ky afat ka pasë kalue në datën e sipërtregueme; Me qenë se, m' anë tjetër, paragr. II i nenit 10 t'asaj ligje, posë që supozon pohimin ose paraprovimin e cillësisë të paditunit si bujk, por asht e aplikueshme vetëm për ndërvërtitjet (intervension) e posedimit qi jan çfaqë mbas datës 5-XI-1931 sepse simbas nenit 2018 të K. Civ. ndërvërtitia e posedimit prej atij qi ka posedue n'emën të tjetrit, si asht edhe bujku kundrejtë pronarit, mund të bëhet jo vetëm me veprime transferuese të zotënimit, por edhe me vepra me të cilat i ka tregue poseduesit ose zotnuesit se ay në kundreshtim me pretendimet e këtij posedon n'emnin e vet; Se për këto vepra të fundit nuk eksistonte para asaj ligje ndonji ndalim për m'u provue me mjete të lira dhe simbas parimit të naltzhvilluem mbi mosprapaveprueshmeniën e ligjeve, ato mjete jan të pranueshme për vepra asodore të bame para datës 5-XI-1931; Me qenë se gjyqtari i faktit tue aplikue nenin 24 dhe § II të nenit 10 të ligjës me datë 5-XI-1931, në rastin konkret qi pretendohet se çë prej ma se një vjeti para hymjes në fuqie të asaj ligje dhe datës së ngrehjes së padisë ana e padituu posedon tokën e kontestuese, nuk muer parasysh dispozitat e neneve 218 e 232 të Statutit Themeltarë, dhe kjo justifikon prishjen e akt-gjykimit të diktuem; Prandej, bashkarisht ka vendos prishjen e akt-gjykimit të diktimuem.

Në fazën e dytë të gjykimit, gjykata e paqit mbassi ka ndigjue pretendimet e mbrojtimit e të dy palëve ka çfaqë këtë mendim: 1) Çashtja e nënshtetësisë të paditëve ishte e domosdoshme me u zgjidhë, pse kundreshtimi i të paditunit passjellte rrefuzimin e padisë; 2) Dokumentat e anës paditëse kan marrë parasysh vetëm për sa i përket posedimit; 3) Mbrapsirnet e anës së paditun të parashtrueme kundër dokumentave nuk jan rrefuzue, për shkak se këto mrapsime i përkasin themelit të pronsisë; 4) Detyra e gjykatave asht për me aplikue mirë ligjat e jo me i rrefuzue. Ligja mbi 'gjykimin e shpejtë të padinave posedimore

tue pas karakterin e një ligje procedurale ka fuqie prapavepruese; 5) Modifikimet e bamuna rreth posedimit, gjykata nuk i ka konsiderue kundra Statutit, pse me nenin 198 pronsija ma e saktë asht ajo që vërtetohet me titull; 6) Qindrimi i të paditunit në tokat e kontestuese si shumë të tjerë asht me cilësië bujku, pse zotënuesi i pronave tue pasë shumë toka në një katund, siç asht ky rast, instalojnë bujqë tue i sigurue banesën; 7) Posedimi asht rregullue me ligja të posaçme dhe të gjitha këto kanë pasë për bazë titrat kadastriale; 8) Zbatimi i nenit 1660 të K. Civ t' abr. dhe 20 të ligjës tokave qi ban fjalë vendimi i Diktimit ka vend kur poseduesi mbajtjen e tokës e deklaroun n'emën të tjetrit e me konditë qi ta mbajë për 10 - 15 vjet rresht pa ndonji grindje me dijeninë e atij i cili mbas kalimit të kësaj periode të ngrehi padië oosedimore qi asht e pandigjueshrne. 9) Kjo gjykatë në bazë të ligjës naltpërmendur tue pas parasysh se posedimi sendeve të palujtëshme ndahet në dy kategorië: në posedin me titër zotërimi dhe posedim n'emën të tjetër kuej, ka konstatue se i padituni ishte nga bujqit qi punojnë në tokat e paditësave, e prandej u gjykue me lirimin e dorëzimin e tokavet zotnuesave të përmendun. 10) Gjykata ka aplikue nenin 4 të ligjës në fjalë tue marrë parasysh se kjo padië ishte ngrehun para hymjes në fuqië t'asaj ligje. Gjith'ashtu nuk mund të thuhet se kjo ligjë ka ndonji dispozitë anti Statutore, pse afatet e parashkrimeve caktohen me ligja të posaçme e jo me Statut.

Ky gjykim i diktuem prej anës gjykimbjerrse u sollë për shqyrtim në Degën Civile të Diktimit, e cila me vendimin e saj d. 23-2-1932, i a referoi aktet Këshillit të Përgjithshme të Diktimit për kompetencë. Aktet e kësaj çashtje u protokoluen nën nr. 13 të rradhorit therneluer Piksëpari i shqyrtuen aktet për afat dhe u konstatue se vendimi asht shqyrtue me gjashtëmbëdhjet fruer 1932, e kërkesa diktimore asht rregistruue me tetmbëdhjet t'atij mueji tue pague edhe takësat relative, prandej bashkarisht u vendos pranimi i sajë. Kërkesa diktimore dhe parashtrësia, si shkaqe për prishjen e akt-gjykimit të diktimuem përmbajnë këto: 1) Gjykata bjen në gabim n' arsyetimin e vet aty ku thotë se afatet caktohen me ligja të posaçme e jo me Statut, dhe harron nenin 232 të Statutit Themeltarë qi ndalon aplikimin e atyne ligjave qi jan në kundreshtim me Statutin. Pra, ligja e posedimit t'aplikuuem prek posedimin qi mund të jetë fitue në bazë të dispozitave të Tit. VI të librit III të K. Civ. ose të ligjave të maparshme. 2) Gjykata nuk duhej të rrefuzonte kërkimin e anës paditëse për rivuemje në poosedim, mbassi një padie personale, si ajo e kërkimit të frytave, nuk mund. të këthehet në padië posedimore. 3) Para gjygjit ka pretendue se nuk ishte as kishte qenë bujk i Vezirit, pse tokat e kontestuese i kishte zotenuue e posedue brez mbas brezi; Prandej, gjykata, për me mujt me aplikue nenin 10 të ligjës mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore, duhej të detyronte paditësat me provue e diktuesin kishin bujkë tue i njoftë edhe këtij të drejtën me provue të kundërtën e temës simbas nenit 101 të Sht. II. Pr. Civ. Përveç kësaj, neni 10 § II i ligjës në fjalë, qi kërkoun pasjen e një shkresë nga an'e bujkut për m'u konsiderue si posesor nuk ka qëllim edhe për kohën para hymjes në fuqië të kësaj ligje. 4) Simbas dispozitave ligjore, gjykata duhej të detyronte paditësat me provue se ishin çvesh mbrenda një vjeti, pse neni 24 i ligjës sipërthenun nuk mund t' aplikohet për afatet e

mbarueme para promulgimit të kësaj ligje, për arsye se jo vetëm asht e kundra Statutit por edhe pse prek të drejta të fitueme. Vendim:

Simbas Statutit Themeltar në Shtetin t'onë si në çdo shtet tjetër jan nda dhe kufizue të drejtat dhe detyrat qi u përkasin pushteteve të ndryshme shtetnore. Kjo ndamje dhe ky përkufizim jan ba në vijë kryesore me dispozitat e përgjithëshme të Tit. II. qi parashifen në nenet 7 deri hë I4 dhe në vijë të caktueme hollësisht në kaptinën I-II, e III. po të këtij titulli tue i përshkrue të gjitha hollësinat qi karakteriaojnë secilin pushtet dhe e dallojnë njanin prej tjetrit në detyrë, në të drejta dhe në përgjegjësie. Në këtë mënyrë asnjani prej pushteteve qi janë: pushteti legjislatif, pushteti përmbarues e pushteti gjyqësuer nuk kanë tagër të hyjnë njani-tjetrit në fushën e veprimit, parim ky qi e përfëtyron rregullimin dhe mirëvajten e gjasë së përgjithëshme, pse përndryshe në vend të rregullimit kishte me dalë shrrëgullimi dhe anarkija, veprime këto qi janë antipodikisht në kundreshtim me krijimin, me kenjen dhe me qindrimin e çdo shteti.

Me qenë se as në Statutin Themeltarë të Mbretnisë Shqiptare por as ndër ligja të tjera në fuqië, nuk rezulton qi gjyqtarit t'i ketë akordue pushtetin për me kontrollue, në se një ligjë e votueme prej Parlamentit dhe e mveshun me të gjitha format e jashtme e të nevojshme, i konformohet dispozitavet Statutoe ase asht në kundreshtim me to, kaqë sa që deri interpretimi autentik i ligjave t'aplikueshme prej tij nuk i asht lanun, pse me nenin 226 të Statutit të Mbretnisë ky tagër i përket drejtë për së drejti fuqiës legjislative. Dhe tue qenë se simbas dispozitavet të shprehuna të nenit 24 të ligjës mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore me d. 17.XI.1931, afati i shënuem në nenin 1052 e 1053 të K. Civ. në fuqië për ngrehjen e padinave posedimore, si të rivumjes ashtu edhe të çveshjes, zgjatet dhe për një mot tue fillue çe prej çpalljes të këtij ligji special, në mënyrë që mbrenda kësaj kohe mund t' ushtrohen padinat posedimore të lejueme prej neneve të sipërme të K. Civ; Dhe me qenë se, simbas kjarhtësiës të tekstit të ligjit me d. 17.XI.1931, bujqët për me u qujtë posesor duhet që qëllimin (animus) që e kanë mbajturi me mirëbesim, t'a provojnë me një shkresë, e cila të ketë kuptimin e një titulli zotënimi; Nga arsyet e sipërdifueme, pra prishja e vendimit të gjykatës lokale nga Dega Civile e Diktimit për sa i referohet pikave të sipërme nuk shifet e themelueme në ligjë. Por m'anë tjetër, nga shqyrtimi relativ i akteve të çashtjes konkrete, merret vesht se gjykata lokale, pretendimin e të paditunit i konsiston në mohimin e cilësisë së tij si bujk i paditësit, nuk e ka marrë fare në konsideracion, por ka pranue pa të drejtë deklaratat e bamuna prej paditësit, të cilat i kanë atribue të paditunit cilësiën e bujkut, për pa pasë kërkuemun që ma parë në këtë drejtim ndonji provë prej asaj ane tue lejue pastaj dhe kundërprovën e të paditunit mohuës, po t'ofrohej; Gjykata tue veprue në këtë mënyrë ka dhunue dispozitat e Sht. II Pr. Civ. dhe të ligjit të posaçëm. pse provimi i cilësiës "bujk" asht një konditë e domosdoshme për aplikueshmëniën e nenit 10 § II të ligjës mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore, pse në rastin qi nuk provohet se ana e paditun mveshë atë cilësië, atëherë padija posedimore i shtrohet dispozitave të përgjithshme të Kodit Civil. Për këto, Këshilli i Përgjithshme i Diktimit, me zana të përbashkëta vendosi,

në bazë të neneve 24I e 244 të Pr. Civ. prishjen e akt-gjykimit të gjykatës lokale për sa i përket insistimit për mos qënja nevojë e provimit të cilësiës së bujkut. Diktuesit i ngarkohen fr. ari 40 shpenzime diktimore me të drejtë këthimi kundra anës tjetër në qoftë se kjo del e padrejtë përfundimisht.

...

Vendimi nr. 714, datë 10.08.1932 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(Gjykimi në mungesë për ekstradimin sjell prishjen e vendimit)

...

Me vendimin e Gjykatës Kolegjiale të Korçës ishte vendos ekstradimi i A. B. nënshtetas Grek e banues në Shqipni, me banim të pa-dijtun, si mbas neneve 9. të K. P. dhe nenit 2 të ligjës s'aplikimit, i cili ishte i pandehun për faje të ndryshme, Krye-Prokuroria e Shtetit këtë vendim së bashku me aktet relative e përcjellë në këtë gjykatë, mbasi diktimon vendimin në fjalë si mbas autorizimit të Ministrisë së Drejtësis dhe kërkon prishjen e tij për shkaqet e rreshtueme në komunikatën e sajë. Shkaqet e tregueme në shkresën e Ministris së Drejtësis janë të bazuëme në parime themelore që rregjojnë institutin e ekstradimit. Ekstradimi implikon dorzimin e fajtorit autoriteteve të shtetit që kërkon ekstradimin. Por sido bahet kjo e mundun dhe ç'vleftë do të ketë vendimi i gjykatës që lejon ekstradimin të një personi, i cili jo vetëm nuk ndodhet në qarkun e juridiksionit sajë, por as miret vesht se banon në krahinat e tjera të Mbretnis. Pra, simbas nenit 347 të P. P. të vendoset si ma siper. Ministria si shkak për prishje të vendimit diktuem, tregon se, gjykata duhej të hetonte nëse i pandehuni ndodhej në Shqipni mandej t'ë thirrte para gjyqit si të konstatonte nëse ishte mbrenda juridiksionit sajë. Vendim:

Sadoqë Gjykata Kolegjiale e Korçës ka vendos në mënyrën e nalt-tregueme, por vendimi i dhanun asht krejt i gabueshëm sepse siç rezulton nga shqyrtimet e bamuna, gjykata në fjalë nuk ka konstatu nëse personi të cilit i kërkohet ekstradimi ndodhej në fokën shqiptare dhe në juridiksionin e sajë si mbas dispozitavet të kjarta të art. 1 të Traktatit t' Ekstradimit në mes të Shqipnis dhe të Greqisë dhe në rastin afirmativ duhej t' a hidhte në dorë të fillonte veprimet gjyqsore përkatse tue e thirrë para gjyqit dhe tue e pytë, rregullisht, edhe jo të shikonte gjyqin në mungesën e tija u ba këto veprime; veprim ky që asht kundra dispozitave procedurale dhe aksiomës juridike "Audiatur et alterapars". Me qenë se veprimi i gjykatës faktit në mënyrë të kundërt tërhoq prishjen e aktvendimit në fjalë. Nga këto arsyëna, Trupi Gjykues i Diktimit Dega Ndëshkimore, bashkarisht dhe uniformë kërkimit të Krye-Prokurories të bazueme n'autorizimin e Ministries së Drejtësie, në bazë të nenit 347 të Pr. P., vendosi prishjen e vendimit të diktuem dhe këthimin e aktevet Gjykatës Kolegjiale të Korçës.

1933

Vendimi nr. 13, datë 28.06.1933 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (*Marrja formë e prerë e dënimit penal dhe përlllogaritja e dënimit*)

...

Krye-Prokuroria e Shtetit në shtojc-komunikatën e sajë nr. 593-I, datë 16-6-1933, i solli për shqyrtim e vendim Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit aktet e të pandehunit N. S. D. dhe Rr. A. D. nga qarku i Dibrës, prej të cilave rezulton se: “N. S. D. 50 vjeç e Rr. A. D. 22 vjeç, bujqë e banuësa në katundin Llukan të Matit të rreshtuem, i pari më 15-6-1932 e i dyti më 16-7-1932; me vendimin e Gjyqtarit Hetues të Dibrës nr. 57, datë 16-VII-1932 ishin dergue për t’u gjykue para gjyqit Kolegjial t’atij vendi si mbas nenevet 403, 420, 515, të K. P. dhe 128, të Pr. Penale, përse më datë 12-6-1932, tue zbraz armët të dy për një herë kishin vra vdekun me një plagë plumbi L. D. nga ay katund për shkak të një grindje qi kishin ba për punën e ujit, tue i pasë mbajtë armët pa leje. Gjykata Kolegjiale e Dibrës me akt-gjykimin nr. 64, d. 14-X-1932, kishte vendosë, fajtoriën e tyne si vrasësa t’A. L. D. me gjak të nxehët pa u dijtë autori original i shkaktimit të vrasjes, dhe si mbajtës t’ armëve pa leje; dhe në virtut të nenevet 403, 420, 515, 73 të K. P., 35 të ligj. aplikimit dënimi tyne me nga (13) vjetë e dy ditë burgim të llogaritshëm qysh prej datës së rreshtimit si ma sipër, konfiskimi i armëve dhe detyrimi me pagimin e shpen. gjykore fr.ar 152.40. Ky akt-gjykim, i cili i kje sjellë për shqyrtim Degës Penale të Diktimit, me akt-gjykimin e kësaj Dege nr. 139, datë 2-II-1933, qe prishë, mbasi: Gjykata tue zbritë dënimin në 12 vjetë burgim të randë, si caktojë dhe për armëmbajtjen 12 burgim të lehtë, ma parë duhej të zbritëte kohën e paraburgimit nga të 12 vjetët si mbas § I të nenit 41 të K. P. mandej të llogaritëte bashkimin e dy fajeve dhe mënyra e vuajtjes së ndëshkimit tue marrë parasyshtë përmbajtja e tanë e nenit 35 të Ligjës s’ Aplikimit. Por, gjykata në fjalë tue mos i’u bind vendimit të sipërmë të Diktimit, me akt-gjykimin qi dha për të dytën herë nën nr. 12, datë 18-IV-1933, ka insistue në vendimin e dënimit të maparshëm, përmbajtja e së cilës asht shënue sipër. Dega Penale, tue pa se Gjykata Kolegjiale e Dibrës ka insistue në vendimin që i qe prishë prej sajë, me vendimin e vet dt. 2-VI-1933, aktet e padiës i’a solli për shqyrtim Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit si mbas nenit 364 të P. P. KryeProkuroria me shtojc-komunikatën e vet, kërkon të vendoset ligjorimi i akt-gjykimit të Gj. Kolegjiale të Dibrës. *Vendim:* Sadoqi gjykata e faktit tue u bazue në nenin 346 të Pr. Penale ka insistue në vendimin

e sajë të maparshëm nr. 64, d. 14-X-1932, tue mos pranue arsyet e tregueme prej Gjyqit të Diktimit në vendimin nr. 139, d. 2 fruer 1933, por tue marrë parasyshtë se dispozitat e nenit 35 të Ligjës s'Aplikimit nuk përmbajnë pjesë integrale të dënimit, me kenë se ky nen parashef një dispozitë transitore qi i referohet mënyrës së vujtjes të dënimit të dhanun për një faj qi passjellë burgim të randë ose burgim të lehtë, deri sa të ndërtohen stabilimentet e parapmë prej K. Penal, dhe me qenë se në vështrim të nenit 41 të K. P koha e paraburgimit të vujtun para se akt-gjykimi të marrë formën e preme zbritet nga e tanë koha e burgimit të randë, të burgimit dhe të burgimit të lehtë dhe me qenë se në datën e deklarimit të vendimit prej gjykatës së faktit, nuk asht e mundun të dihet dhe te paracaktohet koha e paraburgimit sepse, kjo bahet e caktueme vetëm në ditën kur vendimi merr formën e preme, prandej gjyqi mbasi të shënojë datën e fillimit të paraburgimit, duhet zbritjen e tij dhe zbatimin e nenit 35 të Ligjës s'Aplikimit, t'ja lanë autoritetit ekzekutuës, por në rastin qi koha e paraburgimit të vujtun ka marrë fund në kohën e caktimit të dënimit, si për shëmbëll kur i pandehuni ndodhet i liruem përkohësisht, atëherë gjyqi nenet e sipërtregueme i zbaton vetë tue marrë parasyshtë ma parë zbritjen e paraburgimit dhe mbasandej zbatimin e nenit 35 të Ligjës s'Aplikimit, për arsye se dispozitat e këtij nenit të fundit janë vumun për rregullimin e mënyrës së vujtjes të burgimit të randë ose burgimit të lehtë.

Rregulli i sipër-treguem ka vleftë jo vetëm për rastin qi i pandehuni i parandaluem gjykohet vetëm për një faj, por dhe kur në çashtjen e gjykueshme ka vend zbatimi i bashkimit të fajeve dhe të ndëshkimeve, parapa prej Titullit VII të Librit te I të K. Penal, me këtë diferencë qi, gjykata e faktit duhet t'i caktojë të pandehunit ndëshkimin e meritueshëm për se të cilin faj të kryem prej tij dhe pastaj të caktojë datën e fillimit të paraburgimit dhe të mos bajë as shtesën as zbritjen e urdhnueme prej nenit 35 të Ligjës s'Aplikimit, as grumullimin e fajevet, për arsye se neni 41 duhet t'aplikohet ma parë, dhe tue mos qenë e mundun paracaktimi se kur vendimi do të marrë formën e preme duhet me e lanë aplikimin e nenit 41 të K. P. dhe të nenit 35 dhe grumullimin për ma vonë mbasi vendimi të ketë marrë formën e preme, tue u zbatue ky procedim.

Vendimi i Gjykatës së faktit dhanun prej se të cilin faj posaçrisht shqyrtohen prej gjyqit të Diktimit në rastin qi asht përdorun rekursi diktimor ose çashtja i vjen kryesisht gjykatës së Diktimit dhe në rast qi të vërtetohet vendimi i dhanun prej gjykatës lokale, atëherë aktet i dërgohen Prokuroriës për ekzekutimm dhe Prokuroria, dhe në rastin qi vendimi i gjykatës lokale ka marrë formën e preme pa ardhë në Diktim, tue pasë vetë kompetencë të caktueme positivisht me ligjë për me bamun bashkimin, i'a referon gjykatës qi ka dhanë vendimin për me aplikue nenin 41 të K. P. dhe mbasandej dispozitën e nenit 35 të Ligj. Aplikimit, dhe dispozitat përkatse për bashkim fajesh, procedim, i cili duhet të bahet në Këshillë n'analogji të nenit 76 të K. P., dhe vetëm në rastet qi aplikimi ma parë ose ma pas i nenit 41 ka efekt në rezultatin e dënimit dhe i cili procedim imponohet nga aplikimi ekzakt i nenit 41 të K. P. me kenë se në mënyrë tjetër s'kishte me mujt me u zbatue ky nen në rast qi ka bashkim fajesh: Për sa u shënue ma sipër, të gjitha shkaqet e rreshtueme në

vendimin e insistimit të gjykatës lokale nuk shifen të themelueme në ligjë. Për këto, Trupi i Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit, me vota të shumta e tue mos pelqye mendimin e Krye-Prokuroriës së Shtetit, vendosi në bazë të nenevet 314, 332, 335, e 346 të Pr. Penale, prishjen e akt-gjykimit t'insistimit të gjykatës Kolegjiale të Dibrës dhe kthimin e akteve asaj gjykate për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 7, datë 19.05.1933 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Detyrimi për të pranuar kundërprovën kur kjo mundësohet gjatë gjykimit)

...

Në padinë e ngrehun kundër A. Sh., S. Sh., S. A., T. N., N. D., V. Ll., S. S., Z. M. e M. K., si pleqsië e katundit Kamenicë, të përfaqsuem prej av. F. D., në bazë t'akt-gjykimit të Degës Civile të Diktimit nr. 182 d. 31.8.1931, për rishikimin e padisë së ngrehun kundër tyne nga an' e Th. C, V. Gj. e Dh. C., të përfaqsuem prej av. I. K., me rrugën e kundërshtimit të tretë, për posedimin e pjesës së kullotjes së ndodhun në katundin Boboshticë me kufi: Qafa e Shalës tue pasun me të mengjër Llofken, dhe mandej duke vazhdue kufinë e Llofkes gjer në kalibet e mburimit të H. B., kalibet mbeten në Llofkë dhe q'andejmi duke vazhdue prruen gjer në fund të plevicave këthehet përpjetë gjer udhën e mesme dhe q'andejmi vazhdon udhën në kufin e Boboshticës dhe të Kamenicës. Gjykata, mbasi ka ndigjue pretendimet e të dy palëve, në fund, tue marrë parasyshtë se prishja e akt gjykimit të Gjykatës Paqtuese me nr. 320, (i dalun në favorin e Th. C. me shokë), nga an' e Degës Civile të Diktimit konsiston në këto dy pika:

1) Ndigjimi i kundër-provës t'anës së paditun, pleqësiës së katundit Kamenicë, në bazë të nenit 106 të Sht. II. Pr. Civ., nuk cenon një të drejtë të fitueme t'anës paditëse, mbasi kjo provë asht parashtrur pa pasun marrë fund padija, dhe në kohën qi kishte hye në fuqië Sht. II. Pr. C.;

2) Tue qenë se zyra e përmbarrimit me dt. 21.7.1926 ka eksekutue akt-gjykimin, i kundërshtuem me rrugën e kundërshtimit të tretë dhe kundërshtuesat e tretë padinë e kanë ngrehë me dt. 3.3.1928 (sepse padija këtyne e ngrehun me d. 23.6.1927, qi asht rrëzue në bazë të nenit 143 të Pr. C., si e pa gjenun nuk nderpret parashkrimin), gjykata në konformitet me nenin 43 të ligjës mbi disa ndrime me dt. 26.6.1923, duhej të rrefuzonte padinë e kundërshtues ve të tretë, veçse në rastin qi të parashtrohesh prej tyne ndonji shkak ligjuer për vonesë;

Ban këto vrejte:

1) Për pikën e parë: Ana e paditun, pleqsija e katundit Kamenicë, kontra-provën e ka parashtrur në gjyqin mungimuer me d. 2.2.1928 dhe simbas ligjave të asaj kohe ka preferue ndigjimin e provës t'anës paditëse-kundërshtuese e tretë, e cila në mungesën e të paditunvet

ka provue rregullisht posedimin e saj mbi kullotën kontestuese. Ky gjykim u kundërshtue prej të paditunvet dhe patne kërkue ndigjimin e kontra provës në konformitet me nenin 106 të Sht. II. Pr. Civ. Por ky pretendim ligjisht nuk asht parashtrur, sepse tue pasë marrë fund procedimi gjyqsuer dhe rrëzue ky kërkim i anës së paditun, formonte të drejtë të fitueme për anën paditëse;

2) Për pikën e dytë: Eksekutimi i akt-gjykimit nga an e zyrës përmbartimit ka nga me 21.6.1926, e padija e kundërshtuesave të tretë asht ba me d. 23.6.1927 d. m. th. mbrenda vjetit. Sado qi kjo padië ka qenë rrefuzue përkohësisht me d. 20.8.1928, por kundërshtimi i tretë asht persritun me d. 3.3.1928 para se të perimohej dhe ka vazhdue nga pika qi kishte mbetur. Pra, mbasi gjyqi kishte procedue në disa seanca parashkrimi asht nderpre, e kështu padija me dt. 23.6.1927 nuk mund të konsiderohet si e pa qenun, sikur e ka konsiderue edhe gjykata.

Për këto shkaqe ka vendosë: Insistimin në vendimin e parë të dhanun prej kësaj gjykate me nr. 237, d. 14.3.1930, i cili permban rrefuzimin e kundërshtimit t'anës së paditun...

KryeProkurorija me komunikatën e vet çfaqë këtë mendim: Shkaku i parë i vendimit t'insistimit nuk asht në vend; me hyemjen në fuqië të Sht. II. Pr. C. ana diktuese ka fitue të drejtën e kontra-provës; dhe nuk mu det të thuhet se neni 106 i Sht. II. Pr. C. nuk ka vend aplikimi pse cenon të drejtën e fitueme. Neni 106 asht një dispozitë qi rregullon procedimin dhe e aftë, në mendimin e ligjvuesit, për të zbulue të vërtetën, qi asht edhe qellimi i procedimit civil. Dhe, siç dihet, dispozitat mbi organizimin e gjyqeve, kompetencë dhe procedimin kanë fuqië mrapavepruese, në ligjës qi rregullojnë interesat private. Aplikimi imediat i dispozitave të paratregueme nuk mundet të thuhet se goditë rraportë juridike të krijueme mâ parë ose të drejta të fitueme, pse asht mâ se evidente qi individujt nuk mundën të fitojnë të drejta në relasion me mënyrën e formimit të gjyqeve, me kompetencën e tyne dhe me procedimin qi ndiqet prej tyne. Këto çashtje i përkasin kompetencës ekskluzive të ligjvuesit. Asht e vertetë se në rastin konkret kontraprovimi asht kerkue në vazhdim të gjykimit të kërkesës kundërshtimore dhe mundet të thuhet se me dhanjen e vendimit mungimisht ka fitue të drejtë ana diktimueme, pse edhe ma parë ishte kërkuë ky kontra provim dhe ishte rrefuzue, dhe kësisoji çashtja e kontraprovës asht çashtje e gjykueme për palët, por na duket se nuk duhet të derogohet nga parimet e sipërme, me gjithë qi gjykimi i kundërshtimit ndaj nesh ndjekë një procedim sui generis.

Përsa i përket shkaku të dytë të vendimit: observojmë se me promulgimin e ligjës së re të posedimit (e cila nuk ishte në fuqië në kohën e deklarimit të Degës Civile) afati vjetuer i skaduem dhe i pa skaduem, i treguem në nenin 1052 e 1053 të K. Civ. (qi i korispondojnë nenit 43 të ligjës mbi disa ndrime të ligjave vepruese) asht zgjanue edhe një vjetë, tue fillue prej ditës së hymjes në fuqië të ligjës së re të posedimit dhe prandej nuk mundet të thuhet se me kalimin e vjetët ana e diktimueme ka bjerrë nga e drejta e padisë. Në këtë mënyrë insistimi i gjykatës mbi këtë pikë asht në vend, por per arsyeat e nalttregueme. Jemi të

mendimit për prishjen e vendimit të diktuem, vetëm përse i përket pikës së parë.

Kërkesa diktimore, e dhanun n'afatin ligjues, përmban këto shkaqe për prishje t'akt-gjykimit të diktuem:

1) Gjykata i ka keqinterpretue nenet 118 e 143 të Pr. C. pse nga teksti vetë i këtyne dy neneve dhe spjegimevet të komentatorit me famë z. A. Z., padija e rrëzue me perkohësisht ose nga mos ndjekja e saj gjashtë muej rresht quhet si e pakenun dhe nuk e nderpret parashkrimin. Prandej padija e kundërshtimit të tretë asht e parashkrue.

2) Si në gjykimin mungimuer të rrjedhun pjesësisht faqazi ashtu edhe kundërshtimisht kanë pretendue se kullotën e kontestue me kishin në posedim ma tepër se një vjetë. Ky kundërshtim qi permbante një mrapsim themeluer për mos ndigjimin e padisë për shkak parashkrimi, ishte në konformitet me nenin 155 të Pr. Civ. Përveç kësaj, ana diktuese për me provue pretendimet e veta se kishte pasun në posedim çë prej më se një vjeti pyellin e kontestuem ka lyp ndigjimin e dishmitarëve me gradë tevatari, gjykata e faktit në vend qi t'i preferonte këta ndigjoj dishmitarë ordinar t'anës paditëse, e kështu shkeli dispozitën e nenit 1732 të K. Civ. t'abr. Mandej, me hymjen në fuqië të Sht. II. Pr. Civ. duhej të ndigjonte kontra-provën.

3) Masat provizore qi permendën në ligjën mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore merrën me shumë prekaucione në raste të ngutëshme ose kur shkakton rrezik imediat. Pra, vendimi i dhanun prej gjyqit me formën e masës provizore për ndalimin e sjedhjes të situatës parë me shkakun e prishjes së vendimit të Gjykatës së Paqit nr. 320, d. 14.3.1930, asht krejt i kundërligjëshem.

4) Padija në formë të kundërshtimit të tretë asht ngrehë për korigjimin e procedimit të gabuer të gjykatës në gjyqim, por këto lloj kërkimesh nuk bahen me ketë mjetë kërkimi. Pra, me qenë se vendimi i atakuem me rrugën e kundërshtimit të tretë ka marrë fuqinë e gjasë gjykueme, konsiderohet i ligjëshem, e për konsekuencë nuk mundet t'atakohet me asndonji mënyrë.

5) Me qenë se kontraprova i përket interesit dhe rendit publik, dispozitat e neneve 2 e 3 të ligjës mbi Apl. e K. Civ., aplikohen edhe për faktet qi kanë ngja në kohën e ligjës së mëparëshem.

Vendim: Sado qi gjykata e faktit për arsyenat e tregueme në vendimin nr. 537, d. 8 Korrik 1932 tue përdorë të drejtën e atribueme prej nenit 249 të Pr. Civ. ka insistue në vendimin e vet të mëparëshëm dhe të prishun prej Degës Civile të Diktimit, por me qenë se, sikurse observon edhe KryeProkurorija, me gjithë qi në kohën e ngrehjes së padisë procedura e atëherëshme nuk e njëfte kundra provën, por me qenë se me hyrjen në fuqië të Sht. II. Pr. Civ. ana diktuese lejohej me provue të kundërtën e themës se vuemun për provim dhe aplikimi i dispozitave të nenit 106 të Sht. II P. Civ. nuk mund të thuhet se cenojnë të drejta të përfitueme t'anës tjetër, sado qi në rastin konkret në vazhdim të gjykimit të parë ishte kërkue kundër provimi dhe ishte rrefuzue, por me gjithë këtë në rastin e kundërshtimit mbasi ishte kërkue provimi i themës së kundërt, gjykata duhej t'a lejonte anën invokuese

për provimin e pretendimit të vet në konformitet me nenin 106 të Sht. II. Pr. Civ., mbasi nuk mundet me u pranue se çashtja e kurder-provës formon për palët çashtje të gjykueme. Dhe tue qenë se shkaku i dytë i insistimit të gjykatës së faktit shifet në vend në referim të nenit 24 të ligjës mbi gjykimin e shpejtë të padinave posedimore. Dhe tue qenë se kësodore insistimimi gjykatës vetëm përsa i perket pikës së parë nuk shifet në vend. Prandaj, Këshilli i Përgjithëshëm tue pëlqye edhe mendimin e KryeProkuroriës së Shtetit, me zana të përbashkëta vendosi prishjen e vendimit të gjykatës Paqtuese të Korçës vetëm përsa i perket pikës së parë të mos ndigjimit të kundra provës t'ofrueme prej anës diktuese.

...

Vendimi nr. 15, datë 19.01.1933 i Këshillit të Shtetit

(Verifikimi i pronësisë së objekteve para shpronësimit për interes publik)

...

Këshilli i Shtetit në Mbledhjen e Përgjithshme dhe me ngjyrë gjykatore administrative diktimore, u mbledh sot me datë 19 kallnuer 1933 ditë e ejte pas dreke, nën kryesin e z. Mehdi Frashëri dhe në ndodhje t'anëtareve z. Sheftqet Frashëri, z. Dr. Demir Villa, z. Ajet Libohova, z. Elmaz Kokona dhe z. Rasim Kalakulla, tue qenë pranë edhe Sekretari I-rë z. Kel Beni, u muer në bisedim kerkesa diktimore e M. dhe H. F., tregtar dhe banues në Durrës me datë 8 qershor 1932, drejtue Prefektures së Durrësit dhe referue këtij Këshilli me letrën nr. 992/6, d. 5/VII/1932 t'asaj pretekture dhe kundër vendimit të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Durrësit, nr. 284, d. 13/V/1932, dhanun në formë apeli, me vendimin ndermjetuer nr. 260, d. 12/7/1932 të mbledhjes së përgjithshme, u vendos me shumicë votash qi komunikimi t'u bahet rishtazi të dy paleve t'interesueme, tue marrë deftesë të komunikimit, e jo vetëm një shënim në regjistrin e Prefekturës. Vendimi ndërmjetuer i sipërpërmendun, pasi ju percuellë Prefekturës së Durrësit, ajo bani komunikimet e duhuna të dy palëve t'interesueme dhe me shkresën nr. 992/8, datë 9/8/1932, këtij Këshilli i ka percjellë deftesat komunikimit në të cilat u pa se parashtresa diktimore ishte dhënë n'afatin e duhun dhe kështu mbledhja e përgjithshme, hyni në shqyrtimin e çashtjes.

Diktimuesat M. e H. F., me kërkesat diktimore si në atë me datë 8 qershuer 1932 dhe në tjetrën, pas komunikimit të rregullt, me datë 30 korrik 1932, thonë se në Bulevardin Zogu I-rë, në pjesën e Kalas së Durrësit, posedojnë një magazinë me gjith shtëpi e kufizueme; djathtas me një copë truelli të I. H. E., mbajtas me vllazën P., mrapa oborr e pus e kufizueme K. K., të cilat ishin prishë me rastin e çeljes të Bulevardit Zogu I-rë dhe si mbas nenit 8 të Dekret-Ligjës përkatëse 14 fruer 1930, duhej qi t'u propozohej prej anës së Bashkisë truelli i I. E. për shkak se nuk mjaftonte për ndërtesë të veçantë, kurse Bashkia e Durrësit me vendimin e Këshillit nr. 207, d. 8/V/1932 detyron diktimuesat me i shitë M. dhe H. K. banuesa në Durrës, pjesën pusit qi zotnojmin së bashku me I. E. , dhe si mbas pretendimit të tyne, me qenë se truelli i diktimuesave asht ma i gjanë dhe truelli i I. E. ma i vogël dhe i

pa mjaftueshëm për konstruktiv, në vend që t'u propozonte atyne blemjen e truellit të I. E.. ja u ka propozue M. dhe H. K., prona e të cileve asht e vogël dhe kështu qi të dy pronat nuk janë të mjaftueshme për një ndërtesë, dhe me gjith qi vendimin e Këshillit Bashkiak e kishin kundërshtue pranë këshillit administratës, kjo vendosi aprovimin e vendimit të këshillit bashkiak, për arsye se pusi qi zotnojnë M. dhe H. F., nuk afrohet me vleftën e truellit të M. dhe H. K., dhe këtë aprovim e gjejnë kundra nenit 8 të Dekret-ligjës se sipërpermendun dhe me qenë se diktimuesat kanë pjesë në truellin e pusit qi gjindet n'oborrin e nalt-treguem së bashku me I. E., ku ka edhe ay të drejtë kalimi nepër oborr të pandamun dhe qi kjo çeshtje i takon kompetencës së gjyqit. Tue u mbështet mbi këto argumenta kërkojnë anulimin e vendimit të Këshillit t'Administratës.

Të diktimuesat M. dhe H. K., tregtar dhe banues në Durrës, me parashtrësën përgjigjëse me datë 3/8/1932, tue prapsue pretendimet e diktuesave thotë se: "si mbas nenit 58 të ligjës mbi administratën civile me datë 23 maj 1928, vendimet e prefekturës diktohen pranë Ministris se P. të Mbrendëshme mbrenda 10 ditëve nga data e komunikimit, prandaj kërkesa diktimore e z. H. dhe M. F. duhet të refuzohet për mos kompetencë t'atij Këshilli, dhe qi diktimuesat tue qene të detyruem me u komunikue kopjen e kërkesës diktimore, nuk e kanë ba, dhe keta e kanë marrë vesht incidentalisht rekurimin diktimuer. Diktimuesat në kërkesën e tyne kan rivendikue oborin dhe truellin në të cilin gjindet pusi, kurse ket gja nuk e pretendoshin deri tash dhe e vërtetë asht se oborri dhe truelli janë në zotnimin e H. e M. K. dhe n'asht se pretendojnë zotnimin, duhet t'i drejtohen autoritetit gjyqsuer kompetent dhe për sa i përket blemjes së truellit të I. E. nga ana e vllazën F., kjo ka marrë formen e preme se ata nuk kanë kundërshtue në formë apeli ose Diktimi vendimet e bashkisë ose të Këshillit Administrativ për sa i përket blemjes së truellit t'I. E. i cili ke dhanë pohimin zyrtarë të shitjes në favorin e M. dhe H. K. dhe qi gjysma e pusit qi zotnojnë M. dhe H. F. me vleftën e truellit të M. dhe H. K. nuk afrohet me asnjë mënyrë, dhe me qenë se truelli ku gjindet pusi u takon M. dhe H. K., lypin refuzimin e kërkesës diktimore.

Në vendimin apeluarë nr. 284, datë 12/V/1932 Këshilli Administrativ i Prefekturës së Durrësit ka vendosë aprovimin e vendimit nr. 207, datë 8/IV/1932 të Këshillit të Bashkisë, mbasi gjysa e pusit që kanë të drejtë vllazënit F. nuk ofrohet me çmimin e të blemit prej vllazënve K. Mbi këto shqyrtime, mbledhja e përgjithshme e Këshillit të Shtetit me anen e Kryetarit, i kërkoj Këshillit Administrativ të Durrësit shpjegimet e lypuna me shkresen e vet datë 4/10/1932. Prefektura e Durrësit në përgjigjen e sajë me datë 9/XI/1932, me shpjegimet marrun prej Bashkisë së Durrësit thotë se, në Bulevardin Zog. I-rë; pjesa kala, baza e parcelave të punimit asht caktue 9 x 10 m. tue lanë në një anë disa përjashtime të vërtetume para sistenmacjonit të ndërtimit dhe qi gjith siperfaqia e truellit t'I. E. bashkë me oborin ku gjindet pusi asht si mbas matjeve 74,25 m² dhe me qenë se ky truelli ishte ma i math se truelli kufitar i vllazën K., ne mbështetje të nenit 8 të shtojcë dekret ligjës për të cilën u ba fjalë sipër, bashkija në vendimin e sajë nr. 427, datë 15/VII/1930, detyroj I. E. me ble vendin e pamjafttushëm i përbemë prej 38,70 m² të vllazën K. si mbas çmimit

t'ekspertave dhe me qenë se I. E. refuzoj me ble truellin e vllazen K. Bashkia me vendimin e sajë nr. 748, datë 15/XII/1930 detyroj vll. K. me ble vendin e I. E. po me atë çmim qi kishim caktue ekspertat ma parë. Shitblemja u ba me kontratë notarijale dhe me datë 13/VI/1931 u transkriptue në zyrën e ipotekave dhe me qene se në datën e blemjes, në truellin e vll. F. ishte ngref qysh ma parë një ndërtesë me fasadë në Bulevardin Zog. i I.rë, nuk ishte e mundur me i proponue vll. F. blerja e tokës s'I. E. edhe qi sipërtaqia e përgjithshme qi kishte mbetë vll. K. ka qenë 38,70 m² me 7 e 65 m² fasadë dhe qi oborri ku ndodhet pusi gjindet në truellin e I. E. e jo mrapa ndërtesës të vllazënve F. dhe qi oborri në fjalë dhe një pjesë e këtij truelli asht marrë për me çilë Bulevardin Zog. i I.rë dhe nuk formon një parcel të rezervuemë për një ndërtim por mund të perdoret për një ndërtesë kur mund të bashkohet jo vetëm me truellin e I. E., por edhe me pjesen e vllazën K..

Mbledhja e Përgjithshme tue marrë parasyesh se kur janë marrë vendimet përkatse prej Bashkisë, piksëpari për blemjen e truellit të vll. K. nga ana e I. E. dhe mbi refuzimin e kti për së dyti asht marrë vendimi per blemjen e truallit t'I. E. nga ana e vllazën K., diktimuesat përveç qi nuk kane ba ndonji rekurim ligjurë, por siç merret vesht nga letër-përgjigja e Prefekturës diktimuesat vllazën F. kanë pasë ngrehë një godinë me fasadën në Bulevardin Zog. i I.rë; gjithashtu tue marrë në konsideratë se neni 8 i ligjës nuk ka për qëllim në mënyrë absolute qi sa copa të vogla të ndodhen t'i blej ay qi ka tokën ma të madhe. Përkundrazi qëllimi i ligjës tue i dhanë pjesës ma të madhe edhe truellin e vogël të pamjaftueshëm për një ndërtim indipendent, asht qi sa të jetë e mundëshme të bahen godina ma shum me fasada të përshtatëshme dhe tue vrejtë se vllazen F. në pusin e kontestumë kan pase vetëm një të drejtë servituti me marrë ujë dhe qi pjesa e oborrit, ku ndodhet pusi ka qenë prona e I. E. dhe si përfundim i vendimeve të marruna qysh 930 e kan ble vll. K. dhe qi ka marrë ne zotnim plotsisht pusin e kontestumë, nuk përmbushet qëllimi i ndërtesës me fasadën në Bulevard Zog. i Irë, unanimisht u vendos ligjorimi i vendimit nr. 284, datë 12/V/1932 të Këshillit Administratif të Prefekturës së Durrësit të dhanun në formë apeli dhe refuzimin e kërkesës diktimore të z. M. dhe H. F.

...

1934

Vendimi nr. 9, datë 26.04.1934 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit (Për krijimin e servitudeve ligjore nuk kërkohet çfaqja e ndonji nevoje të posaçme)

...

Akt-gjykimi nr. 701, d. 5 tetuer 1933 i Gjykatës Paqtuese të Shkodrës përmban: Av. R. L., me cilsinë perfaqësues i A. së vejës E. K., ka kërkue, në bazë t' akt-gjykimit të Gjyqit të Diktimit (D. C.) nr. 277, d. 3 qershuer 1933, të rishikohet padija e të perlaqsuemes së tij kundër N., S., L., C. e Ç. fëmijtë e K. P., banuesa të gjithë n'atë qytet, për blerjen e gjysës së murit mbi të cilin ka mbështetë strehët e një jerevije, tue njohë bashkëzotnuesat. Gjykata, mbasi ka ndigjue pretendimet e palëve, mbasi ka marrë në studim të gjithë rrjedhjen e kësaj padije, në fund, deklaroi: Se, sado q' Gjyqi i Diktimit në vendimin e vet asht e mendimit që fëqija ka të drejtë bashkëzotnimi në uji muër të fëqisë kundrejt një shpërblimi simbas nenit 909 K. C., por simbas mendimit të kësaj gjykate duhet me eksistue një nevojë e domosdoshme për anën kërkuese; pse një interpretim ma i hapët kishte me shkelë dispozitat e neneve 796 të K. C. dhe 198 të Statutit Themeltar. Sa për kaminë (oxhak), kjo duhet konsiderue nga natyra e saj e rrezikëshme, pse nga ekspertimi i bamë u konstatuen muëret e djeguna të një jerevije të paditunvet në muërin e kontestuem. Pra, tue qenë se vendimi i parë i kësaj gjykate asht i themeluar në ligjë dhe janë aplikue me vend dispozitat ligjore. vendosi: Në bazë të nenit 249 të Pr. Civ., insistimin e kësaj gjykate në vendimin e saj të parin me nr. 112, d. 28 fruer 1933, i cili përmban rrefuzimin e padisë së ngreh un prej paditëses të ngrehun kundër të paditunvet të përmendun për biemjen e gjysës së muerit e tokës m² 610, mbasi kërkesa nuk asht e mbështetun në dispozita ligjore.

Ky gjykim i diktuem prej gjykimbjerrësve, erdhë për shqyrtim në Degën Civile të Diktimit, e cila tue pa se kishte insistim, me vendimin d. 8 fruer 1934, i a referoj Këshillit të Përgjithëshëm. Kërkesa diktimore, e dhanun n afatin ligjues, përmban këto shkaqe për prishje t' akt-gjykimit të diktuem:

1) Interpretimi i nenit 909 K. Civ. nga an'e gjykatës asht krejt i gabuer, pasi asnjë autor asnjë jurisprudencë ka dhanë një kuptim n' atë mënyrë.

2) Përmendja e furrës dhe e oxhakut n' akt-gjykim që atakojmë "asht krejt pa vend, pse na nuk kemi kërkue dhe as nuk kemi në mendje me ngrehë furra e oxhake që përmenden n' atë

vendim; padija e jonë asht kerkim i bashkepasunimit të muerit e jo leja me ndertue. Mbasi u lexuen e u shqyrtuen të gjitha aktet, çashtja u kuvendos:

Vendim: Me qenë se servitudet ligjore, titulli i të cilave mburon nga ligja, janë përkufizime të zotnimit dhe tue marrë parasyshë marrëdhënjat fëqisije, një ndër të tillë përkufizime asht edhe bashkëpasunimi i forcuem themelue në nenin 909 të K. Civ., tue pasun për qëllim ligji favorizimin e ndertimevet dhe me qenë se ky qëllim tue qenë determinues për legjislatorin për vuernjen e dispozitave që i referohen servituedeve ligjore, nuk kërkohet çfaqja e ndonji nevojë të posaçme in konkreto, si gabimisht pranon gjykata e faktit, por mjafton të verifikohen kushtet e kërkueve prej ligjës për justifikimin e servitudit në fjalë, të cilat në rastin konkret janë përmbledhë, prandej arsyetimi i gjykatës insistuese se nuk eksiston vështirësië ose nevojë e domosdoshme nga fakti se ana paditëse gjindet në pozitë për me e goditë jerevinë në vend të vet ose me ba një muer dhe me i marrë strehët e asaj jerevije mbi murein e vet, nuk shihet i themeluem në ligjë. Dhe me qenë se servitudet legale, si fakte simple të akordueme prej ligjës, mbetën krejtësisht në pushtetin e legjislatorit, i cili në çdo rast mundet me i krijue, modifikue ase suprimue. Per këtë arsye tue mos eksistue ndonji e drejtë e perfitueme, në këtë rast, nuk mundet me u marrë parasyshë ligji i vjetër, i cili vetëm atëherë do të kishte vend aplikimi kurse të ketë konvencion të vecantë ose të paktën sheje të jashtme që të diftojnë eksistencën e një konvencioni. Për këto, Këshilli i Përgjithëshem i Diktimit, ne bazë të nenit 249 të Pr. C., me zana të shumta vendosi prishjen e akt-gjykimit të diktuem dhe këthimin e akteve gjykatës së faktit për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 42, datë 23.10.1934 i Këshillit të Përgjithëshem të Gjykatës së Diktimit

(Vërtetimi me dëshmitarë i shlyerjes së borxhit mes palëve në marrëdhënie familjare)

...

Akt-gjykimi i gjykatës së Diktimit (D. C.) nr. 243 d. 30 qershuer 1934, përmban: “Para gjykatës Kolegjiale të Shkodrës znj. S. Z. LI., nga Shkodra, ka paditë Gj. e Nd. Sh., nga ay qytet, për shkak se kjo ka vue n’ eksekutim aktin notarja, me anë të cilit ka pasë marrë hua nga e padituna shumë e nap. ari 645 (gjashtëqind e dyzet e pesë), tue i kushtitue edhe ipotekë mbi tri shtëpija të saja në favor të paditunës, me gjithë se kësaj i ka pague në dy tri herë nap. ari 700 (shtatëqind), tue shlye kështu detën. Prandaj kërkon: a) që e padituna të njofi për të pagueme të 700 nap. dhe b) të ndalohet definitivisht çpronsimi i forcuem. Tue qenë se ana e padituna mohoj kuitancën e paraqitun prej paditëses, gjykata ka procedue në verifikimin e firmës dhe të shkrimit të paditunës me eksperta por rezultati ka dalë negativ.

Prandej gjykata, këtë kuitancë tue mos e cilsue as si fillesë prove me shkrim, ka rrefuzue ndigjimin e dishmitarëve të ndigjuem. Mandej, tue marrë parasyshë edhe se huaja ka qenë e stipulueme me akt notarial dhe e kushtitueme me ipotekë, ekskludon çdo supozim që paditësja nga shkaku se të paditunën e ka moter, ka ndodhë në pamundëshmenië morale me marrë shkresë për pagimin që ka bamun. Për këto shkaqe ka vendosë, në bazë të nenit 100 të Sht. II. Pr. Civ., rrefuzimin e padisë së paditëses, të cilës i janë ngarknem edhe shpenzimet gjyqësore dhe shperblim advokatuer. Kundër këtij akt-gjykimi gjyqbjerrësja ka rekurue në Diktim. Por edhe Dega Civile e Diktimit ka vendosë vertetimin e akt-gjykimit të diktuem, për shkak se:

1) Ana paditëse nuk mund t' invokojë nenin 186 nr. 1, për pamundëshmenië në marrje të diftesës sepse gjendja dhe rrethanet kanë eksistue edhe para kohës stipulimit të kësaj dete me aktin notarial;

2) Gjithashtu edhe atakimet kundër ekspertave nuk janë në vend, mbasi nga mendimet e çfaquna prej tyne dhe pranue me vend prej gjykatës, rezulton se shkresa private d. 30.5.1933 nuk asht shkruie e nenshkruie prej të paditunës.

3) Se as neni 185 i Sht. II. Pr. Civ. nuk ka vend aplikimi, pse për t'u konsiderue akti si fillesë prove duhet që ky të rrjedhi nga ay kundër të cilit drejtohet, kurse nga rezultati i ekspertimit ekskludohet kondita e nalt-lregueme. Kundër këtij gjykimi ana gjyq-bjerrëse ka rekurue në rrugën e përmirsimit: prandej të gjitha aktet relative janë protokoluem nën nr. . . të rradhorit themeluer. Kërkesa diktimore, e dhanun n' afatin ligjue, përmban këto shkaqe për prishje t' akt-gjykimit të siperm; Gjykata e Diktimit nuk i ka përgjegjë pretendimeve t' ona se mos marrja e diftesës së pagimit asht shkaktue nga rrethanjet e që i kemi tregue hollësisht në kërkesën diktimore;

b) Me nenin 186 janë parapa rastet e pamundësisë morale për marrjen e një kuitance; kështu përmban edhe neni 82 i Pr. Civ. Pra, gjykata cirkonstancat e kësaj pamundësije duhej t' i mirrte në konsideracion ose së paku tue konsiderue kuitancën si fillesë prove, të lejonte provën me dishmitarë

c) Gjykata tue procedue n' ekspertim të firmës natyrisht ka dashtë të njofi atë kuitancë si fillesë prove; prandaj ilegalisht u tërhoq ma vonë nga ay drejtim,

Vendim: Me qenë se, sikurse spjegohet edhe në vendimin e Degës Civile, të cilit i kërkohet përmirsimi, arsyeja që ka determinuar ligjevuesin të konsakrojë dispozitën përjashtimore të nenit 186 nr. I të Sht. II. Pr. Civ. që lejon administrimin e provës së lirë, edhe për kontratat dhe rastet e tjera të përmenduna në nenin 180 t' asaj Shtojce, gjinde në faktin se obligimi kontraktueseve të redaktojnë akte për marrëdhjetet e stipuluara midis tyre, 'i deduktuar nga parimet e nenit 180 të naltdiftuar, nuk duhet të këtë aplikim kuer asht e pamundur t' i harrihet qëllimit të ligjës d. m. th. të prokurimit të aktit me fuqië provuese dhe pamundësië për redaktimin e aktit eksiston, posë t'jerave, kur nga shkaku i raporteve intime që lidhin palët, nuk asht e lehtë pa u rrezikuar këto raporte, të kërkohet shkresë prej

njerës palë për konstatimin e konvencionit të stipuluar; por, në rastin konkret, obligimi, shuarjen e të cilit kërkon t' a provojë me dishmitarë ana paditëse, asht lidhur me akt publik dhe, ca më tepër, për sigurimin e eksekutimit të tij, asht inskriptuar ipotekë mbi shtëpinë e anës përmirsuese; nga ana tjetër, raportet e posaçme (gjinja në shkallë të ngushtë) në themel të cilave ana përmirsuese kërkon t'i lejohet prova e lirë, para eksistonin në kohën e redaktimit t'aktit publik, dhe nga të gjitha këto arsye nuk mundet të pranohet se eksistojnë prezuponimet ligjore të nr. I të nenit 186 të naldiftuar, për autorizimin e provës së lirë në rastin konkret, për provimin e pagimit të një dete që kalon të 200 fr. ari dhe të lidhur me akt publik, dhe, prandej, ligjorisht asht rrefuzuar kërkimi relativ prej gjykatës së Diktimit me vendimin, të cilit i kërkohet përmirsirmi, dhe shkaqet relative të kërkesës përnirsimore jane të rrefuzueshme; Me qenë se edhe shkaku tjetër i kërkesës përnirsimore me anën e të cilit atakohet rezultat'i ekspertimit nuk asht gjithashtu i pranueshëm, pse, sikur tregohet edhe në vendimin atakuer, nga terësija e ekspertimit dhe sidomos, nga arsyetimet që përmban mendimin i secilit ekspert, deduktohet, se shkresa private me d. 30.5.1933 në të cilin tregohet se e padituna ka marrë prej anës kërkuese të përnirsimit shtatëqind napolona nuk asht e shkruar as nënshkruar prej, anës paditur: nga ana tjetër, rezultati i këtij ekspertimit forcohet edhe me prezumimet e tjera të treguara me vend, në vendimin e gjykatës së faktit dhe të përmenduna edhe në vendimin e atakuar. Ma qenë se si pas nenit 185 të Sht. II. Pr. Civ për t'u konsideruar një akt si fillesë prove me shkrim, duhet, posë tjerave, akti të rrjedhi nga ay kontra të cilit drejtohet kërkesa, por, pas rezultatit negativ të ekspertimit përjashtohet kondita e nalt-treguar dhe pra, diftesa e paraqitur nuk mundet, të vlejë as si fraksjon prove e kompletueshme me prova të lira ose me deftim kryesisht të besë plotësore dhe nga kjo arsye ligjorisht diftesa e paraqitur nuk është konsideruar si fillesë prove me shkrim, me vendimin e Diktimit t'atakuar dhe shkaku relativ i kërkesës përnirsimore është gjithashtu i rrefuzueshëm. Me qenë se, nga ana tjetër, edhe shkaku i parë i kërkesës përnirsimore nuk është pranueshëm, pse gjykata e Diktimit është përgjegjur, tue i rrefuzuar me arsye ligjore, në të gjitha shkaqet e kërkesës diktimore të cilat janë përsritur edhe n'atë të përnirsimit, për këto: Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit, me zana të përbashkëta, në bazë të ligjës me 6.6.1927 vendosi: 1) Rrefuzimin e kërkesës përnirsimore.

...

Vendimi nr. 35, datë 31.12.1934 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(Bindja e brendshme e gjyqtarit nuk lejohet të kthehet në arbitraritet)

...

KryeProkuroria e Shtetit me shtojc komunikatën e vet nr. 906/1, d. 30-XI-1934 i solli Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit aktet e të pandehunit A. H. T. nga Shkodra, prej të cilave rezulton se, A. H. T. 47 vjeç, nga Shkodra, mbi ankimin e Drejtorisë së Financës Shkodrës, ishte marrë në gjyq për kontrabandë së bashku me E. C. G. po nga ay qytet dhe me akt-gjykimin nr. 220, d. 12-XI-1933 të Gjyqit Filluer të Shkodrës, ishte vendos: Prishja e vendimit të Këshillit Financiar të Shkodrës përsa i përket A. T., pafajsia e tij nga kjo akuzë: dhe ligjorimi i atij vendimi përsa i përket apeluesit tjetër E. C. G., të gjobitun i pari me (706) Fr. ar i dyti me (250) Fr. ari si ndihmës i të parit në kontrabandimin e 206 kilg. duhan gjethë, tue i' u ngarkue këtij të fundit edhe shpenzimet gjyqore Fr. ari 10. Por, me vendimin e dytë t'atij gjyqi nr, 267, d. 12-11-1934 kundreshtimisht, ishte vendos pafajsia edhe e apeluesit kundërshtuesit nga faji i sipershenuem, tue mos pas vend për shpenzime gjyqore.

Këto dy akt-gjykime, mbi diktimimin e Zyrës së Financës së Shkodrës, ishin prish prej Degës Penale të Diktimit, si mbas akt-gjykimit nr. 224, d. 30-IV-1934, për shkaqet qi vijojejnë. Sikurse përmendet dhe në pikat 1, 2, 3, 4 e 5, të akt-gjykimit të sipërme të Degës, gjykata e faktit tue vendos pafajsin e të dy të pandehunvet sipërmë, ka veprue kundra dizpozitave ligjore dhe me këto vendime ka mohue parimin e përgjithshëm *qi quod non est in actis non est in hoc mundo*. Gjykata Fillore e Shkodrës me akt-gjykimin e vet të fundit nr. 39, d. 25 maj 1934, pjesërisht i asht shtrure akt-gjykimit të Diktimit, përsa i përket E. C. G. tue e dënue këte me (250) Fr. ari gjobë dhe për sa i përket A. H.T., insistimin e saj në këtë akt-gjykim, me të cilin ishte vendos pafajsia e tij si kontrabandist origjinal i duhanit zanun.

Vendimi i insistimit t' A. T. asht diktimue prej përfaqësuesit të Drejtories Financës së Shkodrës Av. Z. O. Sh. mbrenda afatit ligjuer dhe Dega Penale tue pa se gjykata në fjalë ka insistue pjesërisht në vendimin e maparshëm, me vendimin d. 16-XI-1934, aktet i' a ka referue KryeProkuroriës së Shtetit për me i'a transmetue Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit, si mbas nenit 346 të Pr. Penale. KryeProkuroria e Shtetit në shtojc komunikatën e sipërme thotë: Arsyetimet e shpjeguerne n'akt-gjykimin e Degës Penale të Diktimit nr. 224, d. 3-IV-1934 janë të ligjëshme, dhe prandaj kërkujmë prishjen e akt-gjykimit qi përmban insistimin. Diktuesi me kërkesën diktimore të tij, kërkon prishje të vendimit t' insistimit për këto arsye: Gjykata gabon kur mer për të sinqerta, deklaratat e H. H. etj. të cilët ishin vetë të dyshimi e të nderlikuem në çashtje, ashtu dhe të favorizuemit e të pandehunit. Sikurse e ka spjegue dhe në parashtrësën diktimore të diktimit të parë, vendimi i gjykatës asht në kundërshtim me ligjin e kontrabandave, qëllimi i të cilit asht ndalimi i fajeve kësodore, tue ndeshkue vepruesat; gjykata e faktit duhesh t' i shtrohesh vendimit të

Diktimit D. P. Këshilli i Përgjithshëm, tue pa se kërkesa diktimore asht dhanë n'afat ligjor, dhe se gjykata e Shkodrës ka insistue pjesërisht në vendimin e maparshern të vetin, vendosi: pranimin e kësaj kërkesë dhe shqyrtimin e çashtjes në këtë Këshill.

Vendim: Sa do qi ligja jo vetëm e pranon, por edhe e urdhnon bindjen e lirë të Gjykatësit në çmimin e provave të çashtjes që i asht parashtrur për gjykim, prap se prap metodi i bindjes së lirë, sikur e thotë akt-gjykimi i Degës Penale të Diktimit nr. 224, datë 30 prill 1934, mbi të cilin, me mos shtrimin e vet në të, ka insistue me akt-gjykimin nr. 39, dt. 25 maj 1934 nuk duhet të sjellë anarkin në çmimin e provës, për shkak se po kjo bindje e lirë nuk asht e lejueme të kthehet n'arbitraxhë të pakufizuem të gjykatsit qi gjykon çashtjen me nji kriter personal, pse ligja nuk autorizon, me pranimin e bindjes së lirë, gjykime qi dalin jasht qarkut t'atij, qi me të vërtetë dhe në të vërtetë, ka dalë prej gjykimit si bazë e natyrshme, e llogjikshme dhe e ligjeshme e zhvillimit të veprimit ose mosveprimit qi gjykohet, për shkak se prova rrjedhë prej nji fakti qi asht jashta shpirtit bindjes dhe ndërgegjes t' atij qi gjykon, efekti i të cilit fakt asht vetëm në lidhjen qi e ka vepruesi, nëpërrnjët të kohës, të vendit dhe të rrethanave, kur, ku dhe me të cillat u përmbarue vepra, po me këtë vepër qi pandehet se e përmbarojë i pandehuni. Me kenë se, pra, të gjitha arsyetimet qi i ka dhanë Dega Penale e Diktimit, me akt-gjykimin e vet me nr. 224, dt. 30 prill 1934 janë t'arsyeshme dhe të ligjeshme edhe përsa i përket shkaqeve për prishje të pjesës s'akt-gjykimit të gjykatës fillore të Shkodrës me nr. 220, d. 12 nanduer 1933 qi i takon të pandehunit A. H. T. kuptohet se akt-gjykimi i insistimit i asaj gjykate me nr. 39, d. 25 maj 1934, asht i kundra ligjeshëm, për të cillin shkak Trupi Gjykues i Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit, në bazë të neneve 319, 332, 333 dhe 346 të Procedurës Penale, tue pëlqye edhe mendimin e Kryeprokuroris së Shtetit, vendosi me zana të përbashkëta prishjen e akt-gjykimit t'insistimit të Gjykatës Fillore të Shkodrës dhe kthimin e akteve po n'atë gjykatë për veprime ligjore tue i'a ngarkue të pandehunit A. H.T 15 fr.ari shpenzime diktimore.

...

Vendimi nr. 51, datë 03.03.1934 i Këshillit të Shtetit
(Fuqi prapavepruese e interpretimit autentik të ligjit)

...

Këshilli i Shtetit në mbledhjen e përgjithshme të mbajtur sot me 2/III/1934 ditën e premte para dreke, nën kryesin e z. Mehdi Frashëri dhe në ndodhje t'anëtareve z. Demir Villa, z. Ajet Libohova, z. Elmaz Kokona dhe z. Rasim Kalakulla tue u ndodhë pranë edhe Kryesekretari z. Kov Delianna, muer në bisedim lutjen apelore të të znj. Gj., nga Shkodra, të së ves së të ndjerit I. T., ish Prefektit të Kosovës, me të cilën kundërshton vendimin nr. 37, datë 20 kallnuer 1934 të Këshillit Administrativ të Arkës së Pensioneve Civile. Pasi u konstatue se lutja asht dhanë mbrenda afatit ligjuer Mbledhja e Pergjithshme hyni në meritë të çashtjes.

Nga studimi i lutjes apeloire, i vendimit të apeluem dhe i të gjitha akteve përkatëse, merret vesh familjes së të ndjerit, të përbame prej s'amës dhe së motrës, i asht njoftë një e drejtë pensioni prej 36.50 fr.ari në muej, për shoq, në bazë të vendimit apeluar të Këshillit të Shtetit nr. 527, datë 15/XII/1934, i cili vendim asht aprovue me dekret Mbretnuer me datë 11 kallnuer 1934. Mbi këtë, Këshilli Administrativ i Arkës së Pensioneve Civile, tue u bazue në nenet 1 e 4, të ligjës me datë 16/XII/1933 mbi interpretinin autentik të nenit 4 të shtojcë-ligjës së Pensioneve me datë 7 maj 1932, ka marrë prap në shqyrtim çashtjen e pensionit të familjes në fjalë, dhe tue i zbritë kohët e papunsis së të ndjerit çprej fillimit të vitit 1921 e këndej, me pretekst se asht aplikue keq neni 4 i shtojcë-ligjës së pensioneve me date 7 maj 1932, me vendimin nr. 37, datë 20 kallnuer 1934, ka vendosë anulimin e pensionit të familjes se sipërpërmendun, për arsye se me zbritjen e kohëve të papunsive të permenduna ma nalt, nuk mbetet më kohë shërbimi e vleftshme për pension. Vendimi në fjalë të Këshillit Administrativ të Arkës së Pensioneve, apeluësja e kundërshton në këtë Këshill, tue e konsiderue si të jashtligjëshëm dhe tue kërkue prishjen e tij, mbasi pensioni i saj asht një e drejtë e fitueme dhe aprovueme me dekret Mbretnuer.

Mbledhja e përgjithshme e këtij Këshilli, pasi shqyrtoi gjithë aktet ashtu dhe nenet 1 dhe 4 të ligjës me datë 16/XII/1933 mbi interpretimin autentik të nenit 4 të shtojcë-ligjës së pensioneve me datë 7 maj 1932, unaninisht vendosi si vijon: Ligjet interpretuese, ose me tjetër fjalë interpretimi autentik i ligjeve në veprim, për sa u përket fakteve që nuk janë mveshun me një vendim që ka marrë formën e preme ose me një transaksion midis palëve, ka efekt prapaveprues, për shkak se ligjës i cakton kuptimin e vërtetë që kish për qëllim ligjevuesi kur ka promulgue ligjën e interpretueme, por kjo rregull ka dy eksepsione të pa kontestueshme në doktrinë e në praktikë dhe të konfirmueme në dispozitë të posaçme të Statutit Themëltar. Këto eksepsione janë: 1) Sentencat e daluna prej autoriteteve kompetentë që kanë marrë formën e preme dhe që janë të pa atakueshme në rrugë ligjore; 2) Transaksioni, d.m.th. paqësimi i bamun midis palëve në bazë të kuptimit të maparëshëm të ligjës. Sentencat ose vendimet kësodore, të dhanuna në mbeshtetje të kuptimit të ligjës para interpretimit autentik, me asnjë mënyrë nuk mund të prishen. Komenti me famë i Kodit Civil Italian që quhet "Emilio Pacifici-Mazzoni" në volumin e parë, faqe 111, paragraf 3 thotë: "Por, marrëdhanejet juridike të perfeksionueme ose të caktueme e të mbarueme me anë sentencash që kanë marrë formen e sendit të gjykuem ose me paqësime midis palëve, simbas një kuptimi të ligjës, të ndryshëm, nga ay që asht caktue prej ligjës interpretuese, mbeten të pa ndryshueshme, për respekt të autoritetit qe ka sendi i gjykuem".

Mbledhja e përgjithshme, tue u mbeshtetë në këto parime dhe në nenin 119 të Statutit Themëltar i cili thote: "Vendimet e gjykueme nuk mund të ndryshohen dhe ekseutimi i tyre nuk mund të ndalohet ose të pezullohet prej as një tjetër pushteti, qoftë legjislatif ose permbarues;" dhe me qenë se Këshilli i Shtetit asht gjykatorja administrative ma e naltë dhe eksklusivisht kompetente për me vendose mbi çashtjet e pensionit, vendimet e tij definitive, t'aprovueme me Dekret-Mbretnuer, të dhanuna në kuptimin e maparëshëm

të ligjës, mbesin të pa atakueshme. Prandaj vendimi i Këshillit Administrativ i Arkës së Pensioneve nr.37, datë 20 kallnuer 1934 mbi anulimin e pensionit të lidhun familjes së të ndjerit I. T., ish Prefektit të Kosovës, prishet për arsyet e sipërpërmenduna dhe Dekreti Mbretnuer me datë 11 kallnduer 1933 që aprovon vendimin apeluer të këti Këshilli nr. 527, datë 15/X11/1932 mbetet i respektuem.

...

1935

Vendimi nr. 16, datë 19.11.1935 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Rëndësia e përfaqësimit me prokurë dhe atij me deklaram në seancë)

...

Akt-gjykim i gjykatës së Diktimit (Dega Civile) me nr. 65, datë 5 prillë 1935 përmban: “H. C.. nga Gjinokastrë, i përfaqësuar prej av, z: R. K., i asht drejtue Gjykatës Filllore të Gjinkastrës, tue paditë O. të venë e M. L., banuese në Gjinokastër, e përfaqësuar prej av, T. Ç., për detyrimin e kësaj, si trashigimtare dhe nga pasunija e decujuesit të saj M. L. me i pague shumën e gr. 68587 (gjashtdhjet e tetmij pesqind e tetdhjet e shtatë)”, me llogarinë e Lirës Turke 102 gr. e 24 pare e që rrjedhin nga shitja e barinë kullotës Kolonjat. Në fazën e dytë të gjykimit, gjykata, në bazë t’akt-gjykimit të Diktimit (D. C.) nr. 5, datë 4.2.1933 ka procedue në zgjidhje të’ çashtjes sipas observatave të rreshtueme n ‘atë vendim dhe mbasi ka marrë provat e ofrueme prej palëve në fund, ban këto verejtje: a) Se u vërtetue rregullisht trashigimi i të vdekunit M. L. e prandej simbas nenit 1642 të K. C. asht e lejueshme ngrehja e padisë vetëm kundrejt njanit prej trashigimtarve me konditë që obligimi të nxirret nga pasunija e lanun prej tij; b) Se deta e de-cujuesit M. u provue me shkresën datë 20.X.1919 dhe me ekspertimin e proceduem rreth firmës së vueme prej të ndyerit të përmëndun n’akt obligimet; c) Se u konstatare me provat e mbledhuna që i vdekuni M. L. ka përfitu e nga kullotja e pajtueme; ç) Se monedha e tregueme n’akt-detyrim vërtet nuk ka kurs ligjue në Shqipni, por mbasi paditsi nuk ka kërkuem pagimin e obligimit në monedhë Shqiptare, natyrisht pagimi i detës duhet të bahet në grosh. Për këto ka vendosë: Detyrimin e të paditunës, si trashigimtare e M. L. dhe pasunija e lanun prej decujuesit të saj, me i pague paditësit shumën e gr. 68587, me llogarië të lirës Turke 102 grosh e 24 pare, bashkë me kamaten e tyne ligjore 9% qysh prej datës së rregjistrimit të kërkes-padisë datë 7.1.1928 e deri me datë 31.3.1929 dhe 8% çprej datës 1.IV.1929 e deri në pagim të plotë. Znj. O. L., kundër këtij vendimi ka rekurue në Diktim dhe gjykata mbas shqyrtimit të kësaj çashtjeje ka vendosë: Ligjorimin e akt-gjykimit të gjykatës Filllore të Gjinokastrës nr. 36, datë 2 maj 1934 dhe për arsylene justifikative ka parashtrur këto:

a) Sadoqi përfaqësuesi i anës paditëse av. R. K. me datë 5.V.1931 ka deklarue se hiqte dorë nga përfaqësimi, por ana paditëse n'udiencën me datë 16.6.1934 ka thanë se do t'emnojë av. R. K. i cili ma pastaj ka ndjek ketë padië deri në përfundim. Paditësi në konformitet me nenin 92 të Sht. II. Pr. Civ., ka ratifikue porosiën e dhanun, fakt i cili konstatohet edhe nga kjo se kërkesa diktimore asht nënshkrue si prej paditësit ashtu edhe prej përfaqësuesit të tij.

b) Gjykata e faktit tue u konformue shkaqeve të rreshtueme në vendimin e Diktimit nr. 1, datë 4.II.1933 ka ballafaque dëshmitarët, ka hetue sasinë e bagtive dhe nuk ka pa nevojë të zgjanojë hetimet rreth pretendimit të paragrafit 4 të vendimit të Diktimit që urdhënon me hetue në se asht ngreh ndenji padie për anulim të kontratos së kullotës ose për zbritje të çmimit të qirasë mbassi ana e paditun ka deklarue se nuk asht i detyruem ligjorisht me ba një demarsh të tillë;

c) Se ana paditëse nuk ka pasë perkufizue dëshmitarët e treguem për provim të temës së padisë, dhe nën fjalën "caktue" Diktimi nuk ka pranue perkufizim;

ç) Sadoqi akt-gjykimi i gjykatës Greke, i paraqitun prej anës paditëse, nuk asht lexue; sadoqi kjo anë ka tregue dëshmitarë të ri për provim të tezës së vet, ana e paditun nuk ka çfaqun ndenji kundreshtim për ndigjim; gjithashtu as për ndigjimin e dëshmitarëve të K. V. dhe E. M., pamvarësisht nga këto ana e paditun këto pretendime i invokon për të parën herë në Diktim, e si të tilla nuk janë të pranueshme;

d) Mos leximi i akt-gjykimit të tës Greke, nuk mund të formojë për prishje të vendimit të diktuem, mbassi ana e paditun nuk e ka kërkuë leximin;

dh) Gjykata me vend ka rrefuzue kërkimet e anës së paditun që të pyetej Shtat Madhorija Shqiptare për me definue kuptimin të "zonë lufte" dhe në se në vazhdim të luftës mbrenda këtyne vendeve për metohej lirisht hymje e dalja e personave civil;

e) Gjykata n'aplikim të nenit 210 paragrafi I. të Sht II. Pr. Civ., me vend ka ba pyetje të ndryshme dëshmitarëve edhe rreth temës me qëllim për me formue bindjen e vet për deponimet e dëshmitarëve;

f) Se ana paditëse në kërkespadiën e vet ka lyp detyrimin e anës së paditun me shumën e 68587 gr. me lirën 102 gr. e 24 pare. Vërtet se në pjesën historike thotë se ekuivalenti i tyne asht fr. ari 5486, por ky tregim nga të gjitha aktet rezulton i gabueshëm, me gjithë këte ana e paditun kuer asht dënue me grosh nuk ka parashtruem ndenji kundreshtim.

g) Pretendimi i inkornpetencës si i parashtrur në Diktim nuk mund të merret parasyshtë. Gjykim-bjerrsjja O. e veja e M. L, ka rekurue permirsimisht, prandej të gjitha aktet relative u protokoluen nën nr. 18 të rradhorit themeluer. Kërkesa permirsimore e dhanun n'afatin ligjuer, përmban këto shkaqe për prishje t'akt-gjykimit të sipërdiftuem:

a) Përfaqësimi i av. R. K. nuk asht legjitimue konformë nenit 84 të Sht.II. Pr, Civ. Sadoqi gjyqi i Diktimit tue invokue paragrafin e dytë të nenit 92 të Pr. Civ., e konsideron të ratifikuem porosien e av. R. K. nga ana paditëse, tue u mbështet në deklaratën e bame prej këtij të fundit në seancën me datë 16.6.1931 dhe në faktin e nënshkrimit të parashtrësës

përgjegjse prej avokatit të përmendun dhe paditësit. Por paragrafi II. i nenit 92 rregullon rraportet midis përfaqësuesit e klientit të tij, pse sa për gjykatën e anën kundreshtare rregullohet me paragrafin e parë t'atij neni që urdhënon ratifikimin para përfundimit të çashtjes me prokurë konformë nenit 84 të Sht. II. Pr. Civ.

2) Padija me të drejtë asht ngreh vetëm kundër kërkuesit të përmirësimit në bazë të nenit 1642 të K. C. t'abr. por kjo dispozitë tue qenë proceduriale, me hymjen në fuqië të K. C. të rië dhe të Sht. II.Pr. C. ka ra nga fuqija dhe prandej nuk duhej të vazhdonte padija tue u konsiderue gjithnji ajo si përfaqësuese e trashigimtarëve të tjerë sepse simbas nenit 1642 Mexheles, presupozohet se njeni nga trashigimtarët ishte si përfaqesues ad-litem i trashigimtarëve të tjerë.

3) Gjykata e Diktimit gabimisht e ka kalifikue mbrapsim pretendimin e anës kërkuese të përmirësimit për mos përfitim nga kullotja e pajtueme dhe ka ngarkue këte m' e provue, pse barra e provimit i përkiste qiradhanesit simbas komentave të legjislacionit t'abr. Nuk mund të thuhet se kjo e mbetë nuk influencon çashtjen mbassi u muren prova prej të dy palëve, përse provat e anës diktimuese i ka çmue si provë kryesore e jo si kundër provë, siç ishte efektivisht.

d) Gjykata e Diktimit kundër ligjës me vendimin e vet datë 4.II.1932 ka tregue si shkak prishjeje mos ndigjimin e dëshmitarëve t'anës paditëse, kurse nga i gjithë procesi nuk rezulton qi paditësi të ketë kërkue me paraqitun të tjerë përveç dy personave: K. V. dhe E. M. të ndigjuem, dhe një mungesë e tillë nuk ishte invokue;

5) Simbas nenit 83 të Pr. Civ., dhe jurisprudencës shqiptare nuk asht e lejueshme m'u paraqitë dëshmitarë të tjerë mbassi të ketë fillue marrja e provës me dëshmitarë. Në fazën e dytë të gjykimit në bazë të vendimit të Diktimit datë 18.6.1930 ana paditëse nuk tregojë dëshmitarë as para fillimit të provës as ma pas; Me gjithë këte gjyqi i Diktimit me vendimin datë 4.II.1933 urdhënoj m'u ndigjue dëshmitarët e tjerë. Në vendimin e Diktimit datë 5.4.1935 si përgjegje të kundreshtimit diktimorë thuhet se ana diktimuese nuk ka çfaq ndonji kundreshtim për ndigjimin e tyne. Por gabon gjykata, pse çdo kundërshtim ishte i kotë po sa u urdhenuë prej gjyqit të Diktimit ndigjimi i dëshmitarëve të rij. Lejimi, i paditësit me sjellë dëshmitarë të ri, bazohet në këte arsytim: Se paditsi nuk ka përkufizue dëshmitarët. Por neni 83 i Pr. Civ. disponon në mënyrë kategorike se ndërgjyqsi detyrohet me deklarue në se ka a jo edhe dëshmitarë të tjerë. Me gjithë se nga legjislacioni në fuqië nuk eksiston asnjë dispozitë qi të ndalojë ndigjimin edhe të dëshmitarëve të tjerë pos atyne qi janë caktue e përkufizue, asht pranue si parim i pakontestueshëm mos pranueshmenija e dëshmitarëve të tjerë;

6) Vendimi i gjykatës së faktit themelohet edhe në një vendim të gjykatës së Shk. I rë. të Janinës, i cili as si asht komunikue anës kundreshtare as që asht këndue sëpakut në gjyqë: Përveç kësaj të mbete themelore, nga permbajtja e këtij akt-gjykimi rezulton se nga kullota Kolonjat nuk asht mujt me përfitue pjesërisht në vjetin 1912 - 13 për shkak të veprimeve luftarake që haheshin pranë asaj kullotje. Pra, me një provë vetë të paditësit, vjen me u vërtetue mos përfitimi nga qiramarrësi në kulloten e pajtueme.

7) Çmimi i provave të marruna d. m. th. të deponimeve të dëshmitarëve asht krejt i gabueshëm. Gjykata për çudi rrëzon pretendimet e dëshmitarëve t' anës kërkuese të përmirësimit me pretekst se këto nuk dhanë shkoqitje mbi disa pyetje pa rëndësië mbi data e muej dhe nuk muer në konsideracion deklaratat e tyne të plota rreth objektit të deponimeve. Përveç kësaj preferoj dëshmitarët Grek t'anës paditëse, të cilët nuk lyp shumë mend për me kuptue se ata janë të sajuem, pse Turqija sigurisht nuk mujte me marrë në shërbim nënshtetas Grek mu në front të luftës, me kombin e të cilëve ishte në luftë;

8) Gjykata, përkundrazi, kundërprovën e anës diktimuese duhej t'a preferonte dhe tue pasë parasyshtë këto prezumime: a) heshtjen e paditësit për një kohë prej 16 vjetësh; b) Mos ngrehjen e kësaj padije veçse mbas 13 vjetësh dhe mbas vdekjes së de-cujuesit të diktuesës.

9) Paditësi qysh në kërkesën e parë të padisë kërkojë ekuivalentin e groshëve d.m.th. në franga ari 5486. Pra, vendimi i dhanun në grosh, asht i kundraligjeshëm pse përmban një kërkim të pa bamun nga ana paditëse d.m.th. jasht kërkimit. Mbassi u lexue parashtrësia përgjegjëse përrniresimore si dhe të gjitha aktet një nga një, çashtja u kuvendos:

Vendim:

I. Me qenë se, simbas mejtimit qi paravleu në këtë Këshill, nga kuptimi i vërtetë i nenit 84 të Sht. II. Pr. Civ., rezulton se përfaqësimi ad litem duhet të konstatohet me prokurë t' autentikuar prej një noteri, tue mjaftuar për padirat përpara gjykatave të Paqit edhe prokura, e autentikuar prej Komiserit të Bashkiës ose prej Kryetarit të Komunës dhe prokura e nalt treguar, siç rezulton nga fryma e dispozitës në fjalë nuk kërkohet për provimin e përfaqësimit (ad probationem) por për vlefshmeninë e themelit të tij (ad solernnitatem); asht e vërtetë që edhe me hyrjen në fuqi të Sht. I. Pr. Civ., dispozita nenit 41 të Pr. C., në bazë së cilës lejohet emnimi i përfaqësuesit dhe përpara gjykatës, tue u mbajtur proces-verbali relativ, por as një dispozitë e ligjave në fuqië nuk lejon dhanjen ndryshe të porosiës verbale, ose ratifikimin e saj heshtësisht; asht e vërtetë, gjith' ashtu, se Sht. II. Pr. C., në-nenin 92 lejon të paraqiten, tue dhanë ose jo garancie, në qoftë se këtë e urdhënon gjykata, edhe gjeruesia punesh pa pasur porosië ose të porositun, pa para qitur prokurë, por, kurdoherë ky lejim asht i përkohëshëm, siç energjikisht e tregon § i parë i nenit të nalt-treguar, i cili disponon, njëkohesisht, se vendimi që përfundon padiën nuk mundet t' epet pa kaluar afati që caktohet në paraqitjen e ratifikimit nga an' e të zotit të punës, mos paraqitje e së cilës passjellë sanksione personale për gjeruesin ose të porositunin; paragraf i fundit i nenit 92 të nalt-treguar, që disponon se "ndjekja e padijës konsiderohet nevojishtë e vlefshme kontra ndërëgjyqësit për të cilin janë bërë ato veprime edhe kuer ky ka dhanë vetëm porosijë verbale, ose ka ratifikuar shprehimisht ose heshtësisht ndjekjen e padisë" ky paragraf rregullon rraportet midis porositësit ose të zotit të punës dhe të porositunit ose gjeruesit të punes, dhe konsideron të vlefshëm kontrandërgjyqësit ndjekjen e padisë, dhe në kjoftë se ka dhanë porosië verbale, por, vetkuptohet, që para përfundimit duhet i porosituni të vihet në rregull në konformitet me paragrafin e parë të nenit 92 të Sht. II. Pr. Civ. Interpretimi i ndryshëm jo vetëm do

t' ishte në kundreshtim me tekstin e shpirtin e nenit 92, por do të vinte në kundreshtim të dukshëm edhe me nenet 84 të nalt-treguar dhe 41 të Pr. Civ., por, edhe me nenin 91 të Sht. II. (parimet e të cilit përsëriten edhe prej nenit 524) që disponon se mungesa e përfaqësimit jo vetëm mund të pretendohet prej kundreshtarit në çdo gjendje të gjyqit, por invokohet edhe kryesisht.

Dhe me qenë se Dega Civile e Diktimit me gjithë që me vendimin, të cilit i kërkohet përmirësimi, ka konstatuar se përfaqësuesi i anës paditëse të përmirsuerne me datë 5.5.1931 ka deklaruar se hiqet nga përfaqësimi dhe n'udiençen e ardhme asht prezantue vetë paditësi i cili në audiencen me datë 16.6.1933 i ka deklarue para gjyqit se do t' emnonte z. R. K. që ishte i smuet; se ky i fundit ka hyrë në gjyqë me datë 7.7.1931 dhe ka vazhduar me cilsie përfaqësuesi gjatë të gjithë procedimit gjyqsuer dhe deri në përfundimin e tij. Me qenë se Dega Civile ka konsideruar rregullisht të përfaqësuar anën paditëse në konformitet me paragrafin e fundit të nenit 92 të nalttreguar, mbassi kjo anë ka pranuar veprimet e bëra prej përfaqësuesit, ç'ka u 'deduktue prej Degës Civile nga parashtrësia përgjegjse e kërkesës diktimore në të cilën së bashku me paditësin ka nënshkrue edhe avokati përfaqësues, prandej në bazë t' arsyenave të nalttreguara, duhet të përmirsohet vendimi i saj, për sa i perkët kësaj pike, tue u pranuar shkaku i parë i kërkesës përmirsimore.

II. Me qenë se, nga ana tjetër, simbas mendimit, gjithashtu qi paravleu në këtë Këshillë, shkaku i dytë i kërkesës përmirsimore nuk asht i pranueshëm, pse për trashigimet e çeluna para hymjes në fuqië të K. Civ. të ri, ekziston e drejtë e fituar për trashigimtarët (e konsakruar me dispoziten substanciale të nenit 1642 të mexheles) të paguajnë detën e trashigimit nga pasunija e lanun prej decujuesit dhe kjo e drejtë nuk asht dhunuar në rastin konkret; përsa i perkët thirrjes edhe të trashigimtarëve të tjerë, mbassi padija asht ngrehun para hymjes në fuqie të ligjave të reja dhe mbas nenit 1641 të mexheles, edhe njeri nga trashigimtarët bahet ndër gjyqës, tue përfaqësuar trashigimin, mos thirrja edhe të trashigimtarëve të tjerë me hyrjen në fuqië të Sht. II., nuk mundet të cenojë vendimin të cilit i kërkohet përmirësimi, mbassi trashigimtarët e tjerë kanë tagrin të kundreshtojnë vendimin konforme me dispozitat e nenit 1642 të K. Civ. t' abr tue u njsuar deri diku kjo rrugë me atë të kundreshtimit të tretë, të konsakruar prej Pr. Civ.

III. Me qenë se, simbas mendimit unanim të këtij Këshilli shkaku i tretë i kërkesës përmirsimore nuk mundet të passjelli prishen e akt-gjykimit, të cilit i kërkohet përmirësimi pse dhe sikuer të jetë caktuar gabimisht barra e provimit, sikurse pretendon përmirsuesi, nga proces verbali i gjykimit rezulton se të dy palët kanë parashtruar prova rreth temës të caktuar për provim, dhe, gjykata ka çmuar terësinë e provave t'ofruara prandej nuk mundet të pretendohet se provat u parashtruan vetëm prej njerës anë, asht e vërtetë, se barra e provimit ka randësië të posaçme mbas si ana adverse e asaj që asht ngarkue për provim, shkarkohet nga çdo provë, (dhe ruen vetëm fakultetin e kontraprovës), dhe në rast qi kundreshtari i saj nuk provon themen e caktuar, padija rrefuzohet, por dispozitat mbi barrën e provës e humbasin randesin kuer të dy palët parashtrojnë prova tue qenë se në këtë

rast ana që duhet ligjsh të ngarkohet për provim e ka parashtruar, sidoqofte, provën në mos si provë kryesore, së paku si kundërprovë;

IV. Me qenë se edhe shkaqet IV. e V. të kërkesës përmirsimore, simbas mendimit dominues në këtë Këshillë, nuk mundet të passjelli prishjen e vendimit tatakuar: pse: a) asht e vërtetë se Dega Civile në vendimin e saj me datë 4.2.1933 kontra ligjës ka invokuar si shkak prishje edhe mos ndigjimin e dëshmitarëve të tjerë t'anës paditse, kurse një kërkim i tillë nuk ishte parashtruar prej kësaj anë as në kërkesën diktimore më datë 9.5.1932 as në parashtruesën e dytë të paraqitun ma vonë me datë 7.7.1932, por kjo e mbete nuk ka influencuar përfundimin e gjykimit, tue qenë se ana paditse edhe n'ipothezen që nuk përmendej një gja e tillë në vendimin e diktimit kishte tagrin në fazën e tretë të gjykimit të siellte në konformitet me parimet proceduriale, edhe dëshmitare të tjerë të pandigjuar, por të caktuar, mbassi nuk kishte renoncuar nga ndigjimi i tyre; b) Nga kuptimi i vertetë i nenit 83. i Pr. C. i interpretuar n'armonie me nenet 107 të Sht.II. Pr. C. rezulton se ligja për të prenuar krijimin e provave të tjera, të paparashtruara me kohë, dhe për të shpejtuar përfundimin e gjykimeve i ka dhanë gjyqtarit tagrin, t' i caktojë anës së cilës i takon barra e provës, një afat, mbas kalimit të cilit nuk do të mirret parasyshë prova që do t' ofrohej (afat rigori) sikurse ngjanë në cirkonstancat e nenit I 07 të Sht.II. Pr, Civ., dhe m'anë tjetër të detyrohej ana provuese të çquaj dhe të cilloj të gjithë dëshmitarët qi ka. Dhe, në rast që gjykata as afat rigori për paraqitjen e provës ka caktuar, as ka detyruar anën paditse të çquej të gjithë dëshmitarët, at'herë kaq paditësi sa edhe i padituni ruejnë të drejtën të parashtrojnë dëshmitarë të tjerë edhe në kjoftë se ka fillue ndigjimi i dëshmitarve të provës; në rastin konkret sikurse pranon edhe ana kërkuese e përmirësimit, gjyqtari nuk ka detyruar anën paditse të kufizojë dëshmitarët dhe prandej për këtë arsye dhe për ato që tregohen në vendimin e atakuar të Degës Civile tue ndigjuar gjykata e faktit dëshmitarë të rij, nuk dhunojë ndenji dispozitë ligjore as Dega Civile që ka pranuar atë vendim në ketë pikë;

V. Me qenë se edhe shkaku i VI i kërkesës përmirësimore nuk mundet, simbas mendimit gjith' ashtu që paravleu në këtë Këshillë, të passjelli prishjen e vendimit t'atakuar, pse sikurse tregohet edhe në vendimin e fundit të Degës Civile nga proces-verbali i gjykimit, që si akt-publik, ep besim të plotë deri në atakimin e provimin e falsitetit, n'udiencën me datë 16.6.1933 kuer përfaqësuesi i anës paditëse ka kërkuar që të merret në konsideracion akt-gjykimi i gjykatës Greke, që ndodhet midis akteve të kësaj padije ana përmirësuese nuk ka berë ndonji pretendim; fakti në vehte se ky akt nuk u këndue në gjyqë nuk mundet të passjelli si sanksion nulitetin e akt-gjykimit relativ, mbassi ana e interesuerne heshti dhe nuk kërktojë këndimin e tij dhe prandej, edhe sikuer kjo e mbetë t' ishte sanksionuar me nulitet asht sanuar në konformitet me dispozitat Sht. li. Pr, Civ., që konsakron parimin e sanimit të nuliteveve procedimore të cilat i ka lanë të kalojnë pa i kundërshtuar, ana qi kundrejton nulitetin, parim ky që justifikohet prej interesit vetë të drejtësisë mbassi, ndryshe, do t'u lejohej palëve të krijonin shkaqe prishje, tue heshtur në gjykatën e faktit dhe tue invokuar

të mbetën për herën e parë në Diktimit. Nga ana tjetër, nga akt-gjykimi i nalt-treguar janë deduktuar në favor të anës paditse vetëm prezumime të cilat kanë forcuar provat e tjera të parashtruara prej asaj ane.

VI. Me qenë se edhe dy shkaqet e kërkesës permirsimore nën nr. 7 e 8, në të cilat pretendohet se provat e parashtruara, janë çmuar keq prej gjykatës së faktit, edhe këto shkaqe, simbas mendimit që paravleu, nuk janë të pranueshme, pse, pas parimeve proceduriale, çmimi i të gjithë cirkonstancave që influencojnë mbi paanësinë e deshmitarit dhe besueshmeninë e dëshmisë së tij, si dhe çmimi i fuqisë provonjëse të provave të ndryshme, i përket gjyqtarit të faktit dhe kuer ky çmim asht arsyetuar ligjorisht, nuk mundet të dhunohet në Diktimit, në rastin konkret, sikurse tregohet analitikisht edhe në vendimin e atakuar të Degës Civile gjykata e faktit ka treguar arsye të mjafta dhe bindëse për preferimin e deponimeve të deshmitarëve të anës paditse, dhe prandaj, ligjorisht nuk asht cenuar me vendimin e atakuar çmimi relativ i gjykatës së faktit.

VII. Me qenë se simbas mendimit gjith'ashtu që paravleu, shkak i fundit i kërkesës permirsimore asht në vend, pse paditësi tue parashtruar një kërkim në monedhë të huej e vleftësojë këtë për fr. ari 5486; në këtë sumë, pra, konsistoi pretendimi i tij dhe kjo shumë shërbeu si bazë jo vetëm për marrjen e shpenzimeve gjyqësore, por edhe për caktimin e kompetencës pas hyrjes në fuqi me 1 prill 1929 të ligjës mbi organizimin e drejtësisë, pamvarësisht nga këto, dhe Dega Civile në akt-gjykimin më datë 4.3.1933 pranon shprehimisht që çmimi i qirasë ka qenë 5486 fr. ari, dhe këtë vendim ana paditëse e pranojë në tanësinë e tij, pa asnjë rezervë, tue kërkuar që gjykata e faktit të veprojë sipas atij vendimi. Është i kundraligjeshëm, pra, vendimi i gjykatës së faktit që i ka adjudikuar paditësit shumën e 68587 grosh ari me lirën Turke 102 grosh e 24 pare, dhe duhet të prishet edhe në këtë pikë akt-gjykimi i Degës Civile që e ka ligjoruar atë vendim.

...

Vendimi nr. 56, datë 22.02.1935 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Kushtet për lidhjen e kontratave administrative)

...

Akt-gjykimi i Degës Civile të Diktimit nr. 604, datë 7 fruer 1933, përmban: Në padinë e ngrehun prej Ministrisë së Financave, e përfaqsueme prej av. J. A., kundër Xh. K., banues në Durrës, për: a) ekzekutimin e letër-adjudikatës d. 25-6-1929, në bazë të cilës i asht konçedue të paditunit ekskluziviteti për importim e shitje të artikujve eksplozive kundrejt fr ari 61.300 në vjetë, për një afat 10 vjeçar; b) për pagimin e fr. ari 20.656.22 për 123 ditë prej d. 25-6-1929 e deri me 26-X-1929 bashkë me kamatën ligjore, si këst i shumës vjetore obligue në bazë të konditave të letër-adjudikatës; c) për me nënshkrue kontratën para noterit publik, dhe ç) me autorizue Ministrinë e Financave që për llogarië

të paditunit t'importojë artikujt eksploziv dhe të shesë në qoftë se i padituni passi të gjykohet rrefuzon;

Gjykata Kolegjale e Tiranës, me vendimin nr. 49, d. 27-XI-1930 ka gjykue: a) rrefuzimin e mrapsimeve të paditunit, b) detyrimin e këtij me eksekutue kontratën dhe c) detyrimin me i pague anës paditëse për çdo ditë fr. ari 167.92 simbas çmimit të sipërmarrjes prej fr. ari 61.300 në vjetë, tue fillue pagimin nga data e letër-adjudikatës e deri në datën e padisë 26-X-1929 bashkë me kamatën ligjore që prej datës së komunikimit të protestës d. 1-X-1929. Kundër këtij vendimi ana gjykimbjerrëse ka rekursue në Diktim. Trupi i Diktimit (D. C.) mbasi ka shqyrtue çashtjen ka vendosë vërtetimin e akt-gjykimit në fjalë, tue parashtrur për arsena justifikative këto që shkurtimisht po shenohën ma poshtë:

1) Se ligji i vjetër i barotit që shenon edhe nitrin si një nga landët eksplozive, dhe ligji d. 20 Zilkade 1301 që ndalon shprehimisht nitrin, janë abroguë me ligjin d. 23-4-1929, i cili ka sherbye për bazë t' adjudikatës;

2) Me vend gjykata e faktit nuk i ka konsiderue në fuqië ligjat e nalt-permenduna dhe ka shqyrtuem tekstin e adjudikatës në të cilin nuk shenohej se importimi i nitrit ishte i ndaluem;

3) Se nitri as në ligjin e ri d. 23-4-1929 nuk figuron të jetë shenue midis sendeve eksplozive, tekst i cili ka sherbye për bazë t' adjudikatës përse i përket dallimit ndër kategorina e numrin e artikujve eksplozive;

4) Se asht parim i përgjithëshem me interpretue kontratat simbas qëllimit që kan pasë ma tepër palët kontraktuese. Për konsekuencë, akti i Ministrisë së Financavet që ka drejtue Këshillit Ministrues tue thane se nitri ishte i ndaluem dhe nuk mund të 'lehej i lirë importimi, nuk sjellë si konsekuencë se nitri duhet të përfshihet prej ndonjanës nga kategorinat e shenueme në letër-adjudikatën;

5) Nenet 1122 e 1123 të K. Civ. nuk e shpërgjegjësojnë anën diktimuese, pse kjo i asht shmangun obligimit të marrun e jo Ministrija e Financavet. Vërtetë se simbas nenit 113 § ll. kontratat mund të revokohen për shkaqe të lejueme prej ligjës, por nuk ka vend invokimi i kësaj dispozitë, pse ligji me d. 23-4-1929 nuk e karakterizon nitrin si gja eksploziv;

6) Se Ministrija e Financavet tue përjashtue nitrin nga sendet eksplozive nuk i ka mungue obligimit por i asht konforrnue ligjit me d. 23-4-929 në rastin e lëshimit t' adjudikatës;

7) Sado që në nenin 22 të letër-adjudikatës urdhenohet, se pagesat fillojnë tre muej mbas nënshkrimit të kontratës, por në këtë tekst thuhet se vazhdimi i adjudikatës fillon me 1-5-1929 e deri me 31-5-1929 dhe simbas paragrafit të parafundit e drejta e shtetit paguhet në gjashtë kiste dy-mujor, tue fillue tre muej mbas datës së nënshkrimit të kontratës, kështu që vetë sipërmarrësi ka pranue pagimin mbas tre muejve të parë për dy muej tue mbeturi vetëm një muej pa pagesë. Pra, me qenë se ana e paditun asht vu në morë, kjo detyrohet me ba pagesë pa muejt me reklamue beneficin e afatit;

8) Depozita e 10 000 fr. ari asht marrë si garancië për konkurim n' adjudikatë e jo në rast mos përmbushjes së konditave të saja;

9) Se diktuesi tue u tërhjekë nga firmimi i kontratës nuk mund t' invokojë në favor të vet mungesën e caktimit të çmimit të sendeve eksplozive. Rishtas ana gjykim-bjerrese ka rekurue bë rrugën e përmirësimit, prandej të gjitha aktet relative u protokoluen nën nr. 33 të rradhorit themeluer.

KryeProkurorija me komunikatën nr. 462, d. 14-9-1934 çfaqë ketë mendim. Shkaqet e kërkueses së përmirësimit nuk janë të ligjshme, pse vendimi i gjykatës së Diktimit (D. C.) me paragrafin e l rë, i asht përgjegjë pikës që i përket ligjit të vjetër, i cili asht abrogue prej ligjit me d. 23-4-1929, ku përmenden "artikujt eksplozive", ligj ky që asht i njilloshëm me përmbajtjen e adjudikatës, gjithashtu gjykata e Diktimit e ka pa të tepërt të përmendi shprehimisht në vendimin e saj shkakun e parashtrësës diktimore t'anës diktuese që i takon të mos bamunit fjalë n'akt-gjykimin e gjykatës mbi mendimin e Prokurorisë së vendit, pse si që rezulton nga seanca me dt. 18-6-1930.

Vendim: Me qenë se sipas mendimit që paravleu në ketë Këshill shkaqet 1 deri 4 inkluzive të kërkesës përmirsimore nuk janë në vend, pse as ligja me d. 23-3-1929 mbi monopolizimin e sendeve plasëse, as adjudikata për dhanjen në konçesjon të monopolit të sendeve në fjalë përmendin midis sendeve eksplozive edhe nitrin; nga nga tjetër nitri nuk mundet të përfshihet në germën B t'adjudikatës tue u konsideruar eksploziv me fuqië të madhe, pasi trupi i përbërë në fjalë siç u konstatue nga ekspertimi i bërë dhe siç asht në njoftuninë e këtij Këshilli, me gjithë që asht trupi përbërës ma kryesor në fabrikimin e barotit (për kompozimin e tij duhen 202 pjesë, nitri 36 pjesë karbon të pastër dhe 32' pjesë sqfur) nitri më velite nuk asht eksploziv, pasi posë të tjerave mundet të përdoret edhe si pleh articielal për bujqësië;

Por me qenë se, nga ana tjetër, sipas mendimit gjithashtu që paravleu, asht e vërtetë se në parim kontratat sipas nenit I076 të K. C. e I077 t' atij Kodi konsiderohën ligjorisht të formuara dhe obligojnë palët qyshë se këto kan ardhur dakord për krijimin, modifikimin ose shuarjen e një rraporti juridik dhe sipas parimit që dominon në të drejtën moderne, për formimin e kontratave mjafton vetëm hiri i palëve, pa qenë nevojë që këta të përdorin forma të jashtme, por me gjithë këto, kur palët mbetën d' akord të redaktojnë shkresë për konstatimin e konvencionit të tyre, duhet të kërkohet nëse qëllimi i tyre ka qenë të mvarin lidhjen definitive të kontratës në redaktimin e shkresës dhe posa ay qëllim asht konstatuar duhet të respektohet, tue pasur të drejtë secila prej palëve të mrapsset gjër sa nuk e ka nënshkruar. Me qenë se parimi i nalt-treguar, që është një përjashtim persa i përket të drejtës komune, asht konsakruar si rregull për kontratat që lidhin administratat Shtetnore, pasi neni 14 i ligjës kontabilitetit disponon se mbas mbarimit t'adjudikatës në kohën më të shkurtë lidhet kontrata përveç rasteve në të cilat fletë-adjudikata, zen vendin e kontratës se nga fletë-adjudikata e dhanjes në konçesjon të sendeve eksplozive nuk rezulton që të jetë inseruar edhe kondita se kjo do të vlente si kontratë, përkundrazi edhe vetë adjudikata në fjalë parasupozon lidhjen e një kontrateje (shif sidomos nenin 9 t'asaj që disponon midis të tjerave se "sipërmarrësi detyrohet deri në pës muej nga data

e nënshkrimit të kontratës etj”): Me qenë se në bazë të këtyre dhe tue marrë parasyshë që dispozita e nenit 14 të ligjës së kontabilitetit nuk asht vënë ekskluzivisht n’ interesin e administratës që çelë adjudikatën, por edhe në atë t’adjudikatorit, ç`ka deduktohet jo vetëm nga përmbajtja e tij, por edhe nga argumenti i nxjerrun prej nenit 16 i asaj ligje që disponon se “kontrata dhe fletë-adjudikata definitive që zanë vendin e kontratos, nuk formojnë detyrim për administratën deri sa nuk janë të aprovueme me urdhën t’ autoritetit të deleguem etj”, dhe pra, po t’ ishte që ligjvuesi edhe me nenin 14 të ligjës do të konsakronte një dispozitë në interesin ekskluziv t’administratës do të përdorte termat e përshtatura, siç ka bërë në nenin 16 të nalttreguar; tue marrë, pra, parasyshë të gjitha këto duhet të pranohet që me përfundimin e adjudikatës, në të cilën ofertues i fundit asht deklaruar kërkuesi i permirsimit, nuk asht lidhur kontrata definitive midis palëve në konlormitet të neneve 1076 e 1077 të K. C.;

Me qenë se, me gjithë këto, me nënshkrimin e adjudikatës asht lidhur një kontratë paraprake me anën e së cilës adjudikatari asht obliguar, posë të tjerave të lidhi kontraton definitive. Se me mos ekzekutimin e këtij obligimi duhet të jetë përgjegjës për damet e shkaktuara anës tjetër, por pasi me nenin 6 të nalttreguar asht konsakruar se në këtë rast adjudikatari humbet dorzaninë prej fr. ari 10 000, të depozituar për marrjen pjesë n’ adjudikatë dhe se kjo shumë, siç rezulton nga termat e adjudikatës, asht destinuar të lozi rolin e kushtit ndeshkimuer, kërkimet e shtetit duhet në këtë shumë të kufizohën në konformitet me nenin 1240 të K. Civ. Me qenë se në themel të këtyre nuk shitet pjesërisht i themeluar në ligjë vendimi i Diktimit të cilit i kërkohet permirsimi dhe duhet të prishet tue u pranuar shkaqet relative të kërkesës permirsimore; Për këto, Këshilli i Përgjithëshem i Diktimit, në bazë të ligjës me d. 6-6-1927 mbi ndryshimin e neneve 29 e 30 të Sht. I. Pr. Civ. e 38 të ligjës mbi disa ndryime të ligjave vepruese, me shumicë votash vendosi:

1) Pranimin e kërkesës permirsimore të Xh. K. 2) Prishjen e akt-gjykimit nr. 604, d. 7 tetuer 1933 të Degës Civile të Diktimit dhe për konsekuencë edhe t’ atij të gjykatës Kolegjale të Tiranës nr. 49, d. 27 nanduer dhe këthimin e akteve kësaj gjykate për veprime ligjore; 3) Kërkuesit të permirsimit i këthehen të 100 lr. ari të depozitës dhe 4) I ngarkohen lr. ari 25 shpenzimet permirsimore, të cilat kan me i u këthye në rast që ky ka me dal gjyqfituer përfundimisht.

...

Vendimi nr. 9, datë 27.05.1935 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(Zbatimi i afateve procedurale civile edhe në çështje penale, kur mungon parashikimi)

...

KryeProkuroria e Shtetit me shtojc-komunikatën e sajë nr. 183, dt. 6-3-1935 i solli këtij Këshilli aktet e të pandehurvet H. T. me shokë nga qarku i Përmetit, për shqyrtim e vendim, prej të cilave rezulton se: H. T., S. R., M. R. e N. B. nga katundi Salari e Tepelenës me vendimin e Këshillit Financiar të Përmetit nr. 15, d. 25-V-1934 ishin gjobit me 490. 50% 10 Fr. ari. përse kishin transmetue 327 krenë dhi pa pasë leje kalimi, si tre fish taks ligjier të ktyne dhe mbi apelimin e ktyne, gjykata Paqtuese e Përmetit me akt-gjykimin nr. 127, d. 10-X-1934 ka vendos: Në bazë të nenit 28 të Ligjës Kontrabandave d. 17-VI-1928 e nenit 185 të Pr. Penale, rrëzimin e kundërshtimit të kundreshtuesave të nalt shënuem, bamun vendimit të Financës, tue u detyrue edhe me pagimin e shpenzimeve gjykore Fr. ari (10) dhetë.

Ky akt-gjykim i diktuem prej katër të gjobuemvet, ishte prish me akt-gjykimin e Degës Penale të Diktimit nr. 854, d. 24-XI-1934 për këto shkaqe: Vendimi i gjykatës faktit shifet i cenueshëm sepse si mbas komunikimit të bamun të vendimit, të komisionit Financiar diktuesavet me d. 7-6-1934 afati i kundërshtimit mbaronte me 17-6-1934 por me qenë se kjo datë e mbrame e afatit kundërshtimuer asht e diel e cila konlorm nenit 509 të Shtojc. II Pr. C. nuk llogaritet dhe kështu dita e nesërme qi koincidon me ate të regjistrimit të kërkesës kundërshtimore konsiderohet ligjërishit dita e mbrame t' afatit të rekursit kundërshtimuer. Veç kësaj edhe sikur, mbas zbatimit të këtij parimi, nuk do të rezultonte dhanja e kërkesës kundreshtimit si dhanun mbrenda afatit qi e parashef neni 185 i Pr. P., me qenë se dispozita qi i përket afatit t' apelimit, si mbas nenit 30 të Dekret-ligjës mbi ndalimin e kontrabandave me d. 25-1-1927 asht e abroguem në rastin e kthimit të kësaj Dekret-Ligje në Ligjë me datë 17-VI-1928 Gjykata duhej t' aplikonte edhe nenin 171 të Pr. P. përse i përket distancës të banimit provizor të diktuesavet me qendrën e Gjyqit.

Gjykata Paqtuese e Përmetit tue mos i'u bind vendimit të D. P. të Diktimit, me akt-gjykimin nr. 5, d. 23-1-1935 ka insistue në vendimin e parë, për këto arsye: Tue marë parasyshë se përse i përket fillimit t'afatit për vendimet kësodore nuk eksiston asnji dispozitë ligjore të mapastajme qi të ketë ndryshue ose të jetë, në kundreshtim me nenin 185 të P. P., siç ngjet me nenin 171 t'asaj procedure i cili sadoqi urdhnon se kundërshtimi i vendimeve në mungesë bahet mbrenda pes ditve, porse neni 8 i ligjit mbi disa ndrrime e ka modifikue në mënyrë qi afati në fjalë fillon nga e nesërmja e komunikimit, pra nga sa sipër u tha, del rezultati se, afati i kundërshtimit mbaronte më d. 16-6-1934 d.m.th, në mbramje të ditës së shtuen dhe me qenë se kërkesa kundreshtimore e tyne asht depozitue në sekretari me 18-6-1934 asht jasht afatit ligjier, gjithëashtu dhe përse i përket zgjatimit afatit kundreshtimit

nga pikpamja e distancës, si mbas nenit 161 të P. P, kjo gjykatë nuk e shef me vend, pse këta në kohën e komunikimit të vendimit të Kësh. Financiar kan qenë banorë të katundit Petran të Përmetit, siç vërtetohet nga dëftesë komunikimi i ndodhun në dosje, i cili katund ka një distancë ma pak se 7 kilometra nga qendra e gjyqit.

Vendim: Me qenë se si pas parimeve të së Drejtës dispozitat e Procedurës Civile dhe Penale kompletojnë njëra tjetrën, kur jo vetëm konstatohet një mungesë në dispozitat e njerës prej tyre, por dhe kur aplikimi asht i pajtueshëm me natyrën e çashtjeve penale dhe t’ atyre Civile. Me qenë se dispozita e Titullit XXIII të Kap. II të Shtojcës së II të Pr. Civile mbi afatet, duhet të jetë e aplikushrne edhe për llogaritjen e afatevet të çashtjeve penale, pasi një aplikim i tillë nuk asht në kundrështim me natyrën e çashtjeve penale; Me qenë se nga dispozita e nenit 508 të shtojcës II të Pr. Civile rezulton se në llogaritjen e një afati të caktuern me ditë nuk numrohet dita në të cilën takon koha ose ngjarja mbas së cilës duhet të filloj afati dhe si pas nenit 509 t’ asaj Shtojce me gjithë qi të dielat dhe festat e tjera nuk pezullojnë fillimin dhe ecien e afateve ligjore dhe gjyqsore, por kur fundi i një afati takon në një ditë të diel ose feste, konsiderohet si e fundit ajo ditë pune qi vjen pas asaj të pushimit;

Me qenë se në bazë të ktyre vendimi i insistimit të gjykatës, me anën e të cilit asht konsiderue si ditë nisje t’ afatit t’ apelit (me gjithë që ligja e posacme e cilëson si kundrështim rrugën e rekursit kontra vendimeve të zyrove financiare, por nga natyra e saj rruga në fjalë ka karakterin e apelimit) dita e komunikimit të vendimit, nuk asht i ligjshëm pse ditë nisie duhet të konsiderohet d. 8-VI-1934. Me qenë se, me pranimin si datë nisie t’ afatit të datës së nalt-treguar afati plotësohet në ditën 17-VI-1934 dhe pasi kjo ditë ka qenë e Diel afati përmbushet me mbarimin e dates 18-VI-1934; se nga ana tjetër pasi kërkesa apelore asht regjistruar me datë 18-VI-1934, në bazë t’ arsyenavet të nalt-treguara duhet të pranohet si e banun n’ afat ligjor.

...

Vendimi nr. 13, datë 06.02.1935 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(Dekadenca, llogaritja e afateve, si dhe plotësimi i saj me afatet e parashkrimit)

...

Akt-gjykimi i Gjykatës Paqtuese të Gjinokastrës nr. 770, d. 11 dhetuer 1934, pëmban: “B. A. B. e M. A. K., nga katundi Lazarat, të përfaqsuem prej av. V. J., Xh. Xh. e N. J K., kanë ngrehë padië kundër N. R. V. M. e P. D., me cilsinë e tyne kryeplesqisë e katundit Derviçian, tue kërkuem ndalimin e tyne nga ndërhyrja dhe çytja që i u bajnë në kullotën e quejtun “Mushajalla”, e ndodhun në kufinin e Lazaratit, si dhe dorëmbajtjen e tyne në posedimin e kësaj kullote. Paditësit pretendojnë se këtë kullotje e kanë pasë gjithmonë në posedimin e tyne, e vetëm me d. 26 nanduer 1933 Zyra e Përmbarimit i’ a ka dorzuem

anës së paditun. Ana e paditun, e përfaqsueme prej av. V. Xh., L. Dh. e R. K., ka pretendue se padija e rivuemjes me atë të dorëmbajtjes nuk mund të bashkohen, se anës paditëse nuk i asht bamun ndonji çytje, mbasi nëpunësi i Përmbarrimit kur eksekuton një vendim nuk vepron arbitrarisht, dhe se padija nuk asht e ndigjueshme si e ngrehun jashtë afatit të caktuem prej ligjës.

Ana paditëse asht përgjegjë se padinë e bazon në nenin 1052 të K. Civ. dhe se asht ngrehë mbrenda afatit ligjues, mbassi me d. 25 ka qenë e dielë dhe me 26 nanduer 1924 ka qenë pushim me rastin e zisë për vdekjen e Nanës Mbretneshë. Gjykata, në fund, tue marrë parasyshë se nga procesverbali i përmbarruesit rezulton se paditësat janë çveshë nga posedimi i tokës në kontestim me d. 25 e 26 nanduer 1934 dhe padinë e kanë ngrehë me d. 27 nanduer 1934 d.m.th. jo n'afatin e caktuem prej nenit 1052 të K. Civ., tue marrë parasyshë se padija e papaditësave për me qenë e ndigjueshme duhej t'ishte paraqitë gjykatës para datës 25 nanduer 1934; Pr. Civ. invokue prej anës paditëse, nuk ka vend aplikimi në këtë rast, mbassi ky nen parasheh vetëm afatet për komunikime, por dhe sikuer të merren parssyshë të kremtet e pretendueme prej anës paditëse prap padija asht depozitue jasht afatit të parashtruem prej nenit 1052 të K. Civ. Prandaj, dhe pa hye në analizimin e pretendimeve të tjera të palëve, në bazë të nenit nalt-treguem, Vendosi: Rrefuzimin e padisë së ngrehun prej paditësave, të cilëve i'u janë ngarkuem edhe shpenzimet gjyqsore e shpërblimi advokatuer. I diktuem prej anës gjyqbjerrëse, bashkë me aktet e tjera të padisë erdhnë për shqyrtim në Gjyq të Diktimit edhe u protokoluen nën nr, 278 të rradorit themeluer.

Krye-Prokurorija me komunikatën nr. 65, d. 17 kallnduer 1935 mbassi lypë pranimin e kërkesës diktimore në pikpamje forme, për themel observon: Me qenë se, sikundër rezulton nga proces-verbali i Zyrës Përmbarrimit të Gjinokastrës ndodhun midis akteve, dorzimi i kullotjes në kontestim ka filluar me d. 25.XI.1933, kështu që viti është mbaruar me d. 25.XI.1934; me qenë se, simbas mejtimit që paravleu në jurisprudencë dhe në doktrinë, kur lëndimi i posedimit është bërë me më shum se një veprim, fillimi i një vjeti llogaritet që nga data e veprimit të parë, mbassi qyshë prej asaj dite është manifestuar shpirti (animus) për t'a lënduar posedimin e tjetrit. Pra, me qenë se vepra e parë e bërë për marrjen e posedimit nga paditësi prej Zyrës Përmbarrimit në favor të paditunvet ka filluar me d. 25.XI.1933, kështu që ka mbaruar me d. 24.XI.1934, duhej që ana paditëse t' a ngrinte padine posedimore më vonë den në mbrëmje të d. 24.XI.1934 dhe me qenë se nuk e ka bërë, e ka bjerrë këtë të drejtë; për këto, mbasi vendimi i Gjykatës Paqtuese të Gjinokastrës asht mbështetur në ligjë dhe mbasi arsyet e rreshtuara në kërkesën diktimore janë ligjorisht të pabazuara, asht e mejtimit që të vendoset ligjorimi i vendimit të diktimuar. Kërkesa diktimore, e dhanun n'afatin ligjues përmban këto shkaqe për prishje t'akt-gjykimit të diktuem: Se mbasi me 25 nanduer ka qenë e diel dhe me 26 t' atij muej pushim me rastin e zisë për vdekjen e Nanës Mbretneshë, gjykata nuk duhej të rrefuzonte padinë por duhej të kishte parasyshë nenin 509 i Sht. II. Pr. Civ. Vendim:

Me qenë se, është e vërtetë se afati vjetor i parapamë prej nenit 1052 të K.C., mbrenda të cilit duhet t'ushtrohet padija e dorëmbajtjes prej personës që çytet ose çveshet nga posedimi, asht afat dekadencia dhe jo parashkrimi, por edhe dekadencat nuk janë tjetër veçse parashkrime dhe aplikohen rregullat e parashkrimit në qoftë se nuk ekzistojnë për to rregulla të posaçme; dhe, pra, në mungesë të rregullave të tilla, për llogaritjen e afatit vjetor të nenit 1052 duhet t'aplikohet neni 2032 që disponon mënyrën e llogaritjes së parashkrimit; Me qenë se si pas dispozitës së qartë të paragrafit 1-rë të nenit nalt-treguar 2032 parashkrimi duhet llogaritet në ditë të plotë; se në bazë të këtij parimi dita e parë nuk duhet llogatitun tue u nisur afati nga nesërmja e ditës së parë, pse ndryshe në kundërshtim me tekstin dhe shpirtin e ligjës do të llogariteshin ditët në ma pak se 24 orë.

Me qenë se në bazë të këtyre, edhe sikurse të konsiderohet si datë e çveshjes dita e parë, që kanë filluar veprimet e përmbarimit, afati vjetor i parapamë prej nenit 1052 K. C. fillon nga data 25 nanduer 1933 dhe mbaron me datën 25 nanduer 1934 dhe pasi kjo e fundit ishte e dielë, që është pushim zyrtar dhe pra, paditësit ishin të ndaluar për arsye të forcës madhore të vepronin, tue ngrehur padinë atë ditë dhe në konformitet me pjesën e dytë të nenit 2033 të K. Civ. duhet afati vjetor të zgjatet edhe ditën 26 nanduer 1934, por pasi edhe këtë ditë, ditë e vorrimit të N. M. së Saj Nanës Mbretneshë; pretendohet prej anës paditëse se asht mbajtur pushim prej zyrave Shtetnore edhe në Gjinokastër, prandej gjykata para se të konsideronte padinë e regjistruar me d. 27 nanduer 1934, si të dhenë jashtë afatit vjetor duhej të hetonte në se ditën e nalt treguar u mbajt pushimi i pretenduar.

Me qenë se veprimi i kundërt i gjykatës nuk është i themeluar në ligjë dhe justifikon prishjen e vendimit; Me qenë se, nga ana tjetër, shkaqet diktimore nuk mundet të vihen në bisedim pasi këto shkaqe u paraqitën edhe në situatën e faktit, por kjo nuk i vuri në bisedim (dhe me arësye pse nuk hyri në shqyrtimin e mrapsimeve të tjera, tne refuzuar kërkesëpadinë si të dhënë jashtë afatit vjetor dhe pra, duhet mbi këto të shprehet gjykata e faktit dhe mandej mundet sipas rastit të rekurohet në Diktim. Për këto, Trupi i Diktimit (D. C.) me zana të përbashkëta dhe në nenin 232 të Pr. Civ., vendosi prishjen e akt-gjykimit të diktuem dhe këthimin e akteve Gjykatës Paqtuese të Gjinokastrës për veprime ligjore.

...

1936

Vendimi nr. 9, datë 21.03.1936 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Ndryshimi i shkakut të padisë (causa petendi) nuk relevohet kryesisht)

...

Akt-gjykim i Degës Civile të Diktimit nr. 210, datë 2 korrik 1935 përmban: Para gjykatës paqtuese të Gjinokastrës, Xh. N. me cilsinë e tij Drejtor' i Përgj. i Vakfeve Muhamedane, ka pasë ngrehë padië kundër I. S. Z., nga Gjinokastra, tue kërkuem të rivehet në posedimin e një çajri të ndodhun në vendin Burome, të katundit Karine, dhe t'i paguej 5 nap. ari damshpërblim për vjetin 1930. Tue qenë se i padituni ka deklarue se barin e çajrit e kishte ble prej H. T. dhe ky prej H. B., janë thirrë të dy fundit. H.B. insiston se kete çajr e ka në zotrimin e vet. Ana paditëse për provë të padisë ka paraqitë një titull kadastruer, gjithashtu ka ofrue deshmitarë për me provue se ka qenë pronë e vakëfit. Edhe personi i tretë H. B. ka kërkuë të merret kundërprova e tij se kete pronë e ka si pasunië të tij e jo si kujdestar. Mbas ndigjimit të deshimitareve, gjykata ka preferuem ata t'anës paditëse tue parashtruem edhe arsyenat që e kanë determinue në këtë mënyrë. Prandaj ka vendos ngritjen e nëdorisisë së personit të tretë H. B., i cili ka zenë vendin e të paditunit I. Z., prej çajrit të ndodhun në vendin Burome me kufijt e dijtun, dhe detyrimin e këtij me dorëzimin e çajrit zyrës së Vakefit të Gjinokastres. Kundër këtij vendimi nr. 495, datë 29.5.1934 H. B. ka rekurue në Diktim. Trupi i Diktimit mbasi e ka shqyrtue çashtjen e përfundon me këtë arsyetim:

- a) Se ana paditëse kushtituimin e livadhit për vakëf e ka provue me përmbajtjen e dokumentit kadastrial dhe me deponimet e dëshmitarëve të ndigjuem;
- b) Se ana e paditun ka paraqitë prova për shvleftësimin e kopjes së rregjistrit që difton pronën e ndërgjyqëshme për vakfë dhe se ky dokument u përforcue me deponimet e dëshmitarëve të ndigjuem;
- c) Se vërtet ana paditëse padiën e ka fillue padi posedimore, por në rrjedhim të gjyqit, çashtja asht zgjidhë si padi zotenimi, ndryshim ky që nuk asht në kundërshtim me ligjë;

Për këto ka vendos: Vërtetimin e akt-gjykimit të diktimuem: Rishtazi ana gjykimbjerrse ka rekurue përmirësimisht të gjitha aktet u protokoluën nën nr. 14 të rradorit themeluer.

Mbassi u lexue parashtresa përgjigje diktimore si dhe të gjitha aktet një nga një, çashtja u kuvendos dhe u dha ky vendim:

Shkakut i parë i kërkesës përmirësimore i përkrahun edhe me tre shkaqet e inseruara në komunikatën e Kryeprokuroriës nuk mundet të passjelli prishjen e vendimit, të cilit i kërkohet përmirësimi, pse, sikurse asht pranue edhe me atë vendim, sikurse rezulton kjarisht edhe nga kërkesëpadija dhe nga proces-verbali i gjykimit, ana paditëse ka ushtruar në fillim padijen posedimore dhe jo kumulativisht këte me atë të zotënimit dhe në vazhdim të gjykimit tue ndryshuar shkakun e padiës (causa petendi) ka kërkuar t'i adjudikohet zotënimit, i vendit të kontestuar dhe gjykata përfundimisht tue marrë dhe provat rreth zotënimit, këtë të drejtë ka adjudikuar; nga ana tjetër, posë që në kuptimin e vërtetë të nenit 13 të Sht. lre Pr. C. ndryshimi i shkakut të padijës nuk i përket rendit publik dhe si i tillë nuk mundet t' invokohet kryesisht, dhe ana e paditun, përmirësuese, nuk ka berë ndonji prapsim në këte drejtim praneë gjykatës së faktit, ndryshim' i shkakut asht i lejueshëm në padinat e ushtruara përpara Gjykatave Paqtuese, mbassi ndër to dominon procedimi verbal që nuk e karakterizon një formalizëm strikt.

Edhe shkaqet e tjera të kerkesës përmirësimore nuk janë të pranueshme pse sikurse tregohet hollësisht dhe në vendimin e Degës Civile, cilësija vakfënore e vendit të kontestuar, asht provuar ligjisht përpara gjykatës së faktit: nga ana tjetër, asht parim themelor procedural, në bazë të cilit dispozitat e procedurës së re mbi provat aplikohen edhe në gjykimet e vjetra, kuer këto dispozita zgjerojnë mjetet provimtare dhe shtojca e dytë e Pr. Civile nuk përmban ndonjë kufizim pet sa i përket mënyrës së deponimit të dëshmitarve (sikurse dispononte neni 1688 i Mexheles) dhe si dëshmitar mundet të ndigjohen edhe personat që relatojne një fakt që nuk e kanë parë vetë, por e kanë ndigjuar, pasi simbas legjislacionit të ri në çdo rast që janë të përmetueshëm dëshmitarët, lejohen edhe prezurnimet gjyqësore, dhe të tilla deduktohen edhe nga dëshmitarët që relatojne një fakt si të ndigjuar prej të tjerëve: Për këto, Këshilli i Përgjithshëm, me zane të shumta vendosi, rrëzimin e kërkesës përmirësmore.

...

Vendimi nr. 28, datë 29.12.1936 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së
 Diktimit
*(Pagimi i detave të trashigimit bëhet nga secili trashigimtar sipas pjesës që
 trashigon)*

...

Akt-gjykim i gjykatës paqtuese të Peqinit me nr. 30, datë 9 mars 1935 prej të cilit rezulton se, S. D., nga Elbasani, tue paraqitë akt. gjykimin e Degës Civ., të Diktimit nr. 7, datë 23.2.1933, ka kërkuar t'i rishikohet padija qi ka pasë ngrehë kundër trashigimtarëve të M. M., së shoqes së, këtij N., për vehte të saj dhe si ushtruese e pushtetit atënore mbi fëmijet e saj të mitun F. e E. M. M., padië e cila kishte për objekt detyrimin e trashigimtarëve të përmendun si dorzansa solidarë të B. D me i pague paditësit 45 napolona. Nga përmbajtja e akt-gjykimit të sipër me të Gjyqit të Diktimit rezulton se kjo gjykatë ka prish gjykimin e gjyqit të vendit që i adjudikonte kërkimet paditësit për këto shkaqe: a) përse nuk asht vue në bisedim shumja e dorzansë konformë nenit 1863 që e kishte pretendue ana e paditun: b) se nuk eksiston solidaritet ndërmjet trashigimtarëve, porse seicili trashigimtarë asht i detyruem me la detat e trashigimit në proporcion me pjesat që trashigon dhe mund të paditet vetëm: njani nga trashigimtarët kuer këtij i ka takue për pjesë prona e ipotekueme në rast që obligimi asht i pandashëm ose asht stipulue pandaeshmenija nga de-cujuesi. dhe c) se bashkëshorti pasjetues detyrohet me la detet vetëm kuer thirret në pronësie dhe po të ketë uzufuktin detyrohet me paguem vetëm kumatën.

Në fund të gjyqimit të zhvilluem për së dyti, pjesërisht faqësisht e pjesërisht në mungesë t'anës së paditun, gjykata tue konstatue se paditësi ka arkëtue fr. ari 110, nga vlefata e ullijve të debitorit kryesuer. Se e padituna nuk ka bamun ndonji deklaratë para kryesekretarit. Se E. ka vdek tue lanun t'amën të paditunën N., dhe të vllanë F. Se e padituna ka pranue trashigiminë e E., konform neneve 282, 287 e 661 të K. C. dhe ma në fund se ajo gëzon uzufuktin e 1/4 të pasunise së lanun nga Mexhidi dhe 1/5 e kësaj pasunije e ka në pronësi tue i trashigue prej djalit E., ka vendos detyrimin e anës së paditun, trashigimtare e M. M., që si dorëzanëse solidarë me i pague paditësit nap. ari 39 1/2 bashkë me kumatën ligjore të tyne. Akt-gjykimin relativ e ka kundërshtue e gjykuemja me cilsië që u përmendë, por gjykata tue mos i gjet të ligjëshme kundërshtimet e parashtrueme prej saj, ka vendos rrefuzimin e tyne dhe ligjorimin e akt-gjykimit të kundreshtuem. Ky gjykim asht diktimue prej gjykimbjerrësës. Trupi i Diktimit tue pamun se në këtë, gjykata lokale insistonte në vendimin e maparshëm të vetin, i a ka referue Këshillit të Përgjithshëm.

Ana diktimuese me kërkesën diktimore të dhanun n' afatin ligjuer, lyp prishjen e akt-gjykimit të sipërme për këto shkaqe: a) Pa të drejtë asht gjykue personalisht me pague si dorëzanëse solidarë, pse ajo pas nenit 486 të K. C. ka vetëm të drejtën e uzufuktin e nuk e trashigonte në pronësi të ndjerin M. M. b) Gabon gjykata kuer kujton se diktimuesja ka

pranue trashigimine e djalit të saj E., pse nuk asht provuem një herë pranimit i trashigimit nga i përmenduni. c) Se nuk mund të detyrohesh me paguem përshtetësi si trashigimtare E. jo vetëm për arsyt që u tha, por edhe për arsyet tjetër se ajo vetë e ka trashiguar bashkë me një të mitun dhe nuk asht ba ndenji inventar, mbassi dihet mirëfillit që kuer madhori konkuron me të mitun, duhet t' a pranojë trashigiminë me benefic inventari; ç) Se vetëm mbajtja e llogarit të vdekunit nuk e bane njeriun trashigimtarë të këtij në kuptimin që pretendohet në vendimin e diktimit.

Vendim: Gjyqi i Diktimit D. C. me vendimin e vet nr.19, datë 23.2.1993, dhe nr. aktgjykimi 7, ka prish atë të gjykatës së faktit dhe për arsye se kjo nuk kishte bamun fjalë mbi pretendimin e anës së paditun bazue në nenin 1863 të K.C dhe gjykata lokale me vendimin e vet të fundit, tue mos pranue thezën e mbrojtur prej Gjyqit të Diktimit se dhe dorëzanësi solidarë përfiton nga benefici i nenit 1863 t' atij kodi ka insistue në vendimin e vet të maparëshëm, por duke qenë se kjo pike nuk është diktimue prej anës së paditun, Këshilli i Përgjithshëm s' ka tagër m'u shpreh nëse neni i sipërtreguem aplikohet dhe për dorëzanitë solidarë ose jo; Me qenë se, simbas parimeve të konsakrueme prej K. C të ri nuk ekziston solidaritet në mes trashigimtarëve për pagimin e detave të trashigimit, por përkundrazi, seicili nga trashigimtarët detyrohet përshtetësi me la detat dhe barrët e trashigimit në proporcion me pjesën që trashigon dhe mundet me u padijtë ay trashigimtarë për të tanë nëse atij i ka takue në pjesën e tij prona, po qe e ipotekueme ose në rastin që obligimi asht i pandaëshëm ose prej de-cujuesit asht stipulue pandashmenija e detës. Dhe me qenë se solidariteti nuk e banë obligimin të pandashëm, pra, edhe obligimi solidarë pjestohet në mes trashigimtarëve në menyre që këto nuk obligohen solidarisht njëri për tjetrin, dhe kundrejtë kreditorit obligohen vetëm për pjesën trashigimore ose me gjithë pasunitë e tyne në rast që nuk asht pranue trashigimija me benefic inventari.

Gjykata insistuese tue i detyrue të gjithë trashigimtarët e de-cujuesit dorzanes pa ia ndarë sejcilit pjesën takuese, gabimisht ka pranue se trashigimtarët e t' obliguemit solidarisht detyrohen në këte menyre, prandej insistimi veprimisht (de facto) i gjykatës lokale nuk shifet në vend. Me qenë se gjykata insistuese në vendimin relativ nuk banë fjalë në se ana e i paditun e ka pranue ose jo trashigiminë e de-cujuesit të tyne, sadoqë në gjyqë ka pasë kontestime rreth kësaj pike, invokimi i anës diktimuese se nuk asht konstatue në se ajo e ka pranue ose jo trashigiminë si për vehte të saj, ashtu edhe për të mitunit, kjoftë shprehimisht ose heshtësisht tue posedue ose bamun veprime në mallin e trashigimisë, shifet në vend dhe vendimi i gjykatës lokale, edhe nga kjo pikëpamje meriton të prishet.

...

Vendimi nr. 5, datë 27.04.1936 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Analogjia dhe interpretimi i gjerë nuk lejohet në ligjat penale)

...

KryeProkurorija e Shtetit me shtojcë-komunikatën e sajë nr. 95/I, d. 31 kallnduer 1936, i solli këtij Këshilli për shqytim e vendim, aktet e të pandehunit Rr. A. K. nga qarku Elbasanit, prej të cilave rezulton se: “Rr. A. K. 90 vjeç, nga katundi Jagodinë e Elbasanit, asht marrë nën gjyq, i pandehuri, përse me qëllim damtimi t’ankueses F. H. nga ay qytet si dorëzanës i debitorëve të sajë, ka shitë pasunin e vet ndër të tjerë; dhe me akt-gjykimin e Gjykatës Kolegjiale t’ Elbasanit nr. 56/555 ex. 34, dt. 11 mars 1935 ishte vendosë, në bazë të nenevet 461 e 85 të Kod, Penal, dënimi i tij me 1 (nji) muej burgim dhe me (20) Fr. ari gjobë të randë, tue i’u pezullue ky ndëshkim për dy vjet kohë si dhe detyrimi i tij me pagimin e shpenzimeve gjykore Fr. ari 10 (dhjetë). Ky akt-gjykim mbi diktimitin e të pandehuni. R. K., me akt-gjykimin e diktimit nr. 560, d. 28.9.1935 ishte prishë për këto shkaqe:

Dispozita e nenit 462 të K. P. mbi të cilin asht themelue vendimi parashikon huamarrësin direkt që damton huadhansin e vet në mënyrë që rreshtohen n’ atë nen, dhe ky ekspresion që përmban neni në fjalë tue marrë parsyshë parimin e përgjithëshëm të së Drejtës Penale, që në çashtje ndeshkimore nuk tolerohet analogjija, nuk len vend për aplikimin e asaj dispozite edhe për dorëzansin. Gjykata faktit në rastin konkret nuk e ka marrë parasyshë këtë parim të konsakruem edhe 2 të K. P. Por Gjykata Kolegjiale e Elbasanit tue i’u bind vendimit të sipërme të Degës Penale të Diktimit, me akt-gjykimin e dytë të vetin nr, 982, d. 3.XII.1935 ka insistue n’akt-gjykimin e parë të sipërshënuem, përse arsye të rreshtueme në të, i cili ndodhet në mest t’aktevet dhe shkurtimisht janë këto: “Qëllimi i legjislatorit me vuemjen e dispozitës së nenit 462 të K. P. ka qene të mbrojë jo vetëm ata të cilët në bazë të një kontrate huaje kanë të drejtë me kërkue nga tjetri shumën e dhanun hua d m.th. huadhansit me me kuptimin e ngushtë të fjalës, por të gjithë ata që kanë të drejtë me kërkue diçka nga tjetri në bazë të një kontrate ose të ligjës, të cilët me dinakrina ose dhelpënina u shmangën detyrimevet të tyne siç deduktohet nga raporti justifikativ perkatëse me d. 1.X.1912 me të cilin ekspresisht ban fjalë se ligja e paraqituri për aprovim ka parasyshë çdo lloj debitori që vepron me dinakri për mos përmbushjen e obligimeve të tija si dhe nga jurisprudenca konstante të nenit 404 të K, Penal Grek, përkthim i të cilit me pak ndryshim asht neni 462 i K. P. Shqiptar, kur ligjëvuesi nuk asht shprehun në mënyrë të kjartë ose vullneti i tij nuk çfaqet i plotë me fjalët qi ka përdorë, atëhere lejohet armonizimi i interpretimeve dhe interpretimi logjik në raste të tilla ...”.

Vendimi i insistimit asht diktimue prej përfaqësuesit të pandehunit Rr., Av. B. Gj. Dega Penale e Diktimit tue pa se gjykata e vendit ka insistue në vendimit e maparëshëm të

vetin, me vendimin datë 22.I.1936, aktet i'a paraqit Këshillit të Përgjithëshëm të Diktimit, ndëpërmjet të KryeProkuroriës së Shtetit, si mbas nenit 346 të Pr. Penale. KryeProkurorija e Shtetit me shtojc-komunikatën në fjalë thotë:

Ligja duke ba fjalë në nenin 462 të K.P. për huadhanes nuk ka parasyshtë vetëm atë qi ka të drejtë të kërkojë prestimin e detyruar nga kontrato e huas. Nji kufizim i tillë nuk justifikohet as nga teksti, as nga qëllimi i ligjës, i cili me fjalën huadhanës ka parasyshtë, atë qi ka të drejtë të kërkojë nji prestim nga çdo raport juridik dhe jo vetëm nga ay i huas, sikundër gabimisht shprehet Gjykata e Diktimit D. P. Duke i dhanë këtë kuptim ligjës nuk interpretojmë ligjën me analogji, porse aplikojmë interpretimin intensif, i cili asht plotësisht i permetueshëm dhe në të drejtën penale, mbasi me interpretimin logjik mundet të zgjanohet ose të ngushtohet aplikimi i ligjës në konforrnitet me kuptimin e vërtetë të ligjës, i cili pat eksistuar në vullnetin e ligjvuesit. Theoria e bazuar në nenin 1 të K. P. dhe simbas të cilës gjykata duhet të mbërthehet në letren e ligjës duke mos patur të drejtë qi t' ekzaminojë shpirtin e tij me anën e interpretimit, asht prej kohe provuar si e gabueshme. Interpretimi dhe në të 'drejtën penale, deri sa përkufizohet në veprimin e vet nuk krijon ligjë të pa eksistuar, as ndryshon atë qi eksiston, por kërkon dhe gjënë kuptimin e vërtetë të ligjes, dhe e ndriçon atë kur nuk asht e deklaruar qarisht.

Pra, interpretimi në të drejtën penale jo vetëm qi nuk vjen në kundreshtirn me parimin e nenit të K. P. por përkundrazi dhe kontribuon në mbajtjen e tij plotësisht. Pa interpretimin puna e gjyqtarit d.m.th. aplikimi ekzakt i ligjës, bahet shumë e vështirë, e pamundur. Pra, me qenë se gjykata e faktit ka aplikue me vend ligjën, kërkojmë ligjorimin e vendimit t'insistimit. Ana diktuese me kërkesën diktimore të tij, lypë prishjen e vendimit t'insistimit përsa shkaqe të rreshtuna në te, e cila ndodhet në mest t' aktevet.

Me shqyrtim afatit diktimor u dha ky vendim. Me qenë se kërkesa diktimore regjistruer me d. 19.XI.1935 kundër vendimit të shqyptuem me d. 11 t'atij muji, asht e dhanun n' afat ligjor, Këshilli i Përgjithëshëm bashkërisht vendosi pranimin e sajë.

Me qenë se Kodi Penal Shqiptar në librin e parë dhe në Titullin 1 që flet mbi aplikimin e Ligjes Penale në nenin 1 disponon se: "askush nuk mund të ndëshkohet për nji vepër që ligja nuk e ka parapa shprehimisht si faj", në dispozitat e këtij nenit pra legjislatori, shpreh parimin themeluer të së drejtës ndeshkimore që në çashtje penale nuk lejohet që nji vepër e pa parashikueme prej ligjës si faj, qoftë me analogji ose me interpretim të gjanë të passjelli sanksione penale, tue dashi me evitue në këtë mënyrë, që zbatuesi i ligjës, tue e interpretue këte, të krijoj nji ligjë të paeksistuese: këtë parim përmban dhe neni 3 i dispozitave të përgjithëshme të K. C.

Me qenë se neni 462 i K. P. si. përmendet dhe në vendimin e gjyqit të Diktimit D.P. parashikon rasën që huamarrësi të damtojë huadhanësin e vet, në ndenji nga mënyrat e permenduna n' atë nen; dhe me qenë se dorëzansi, edhe pse garanton përmbushjen e detyrës së huamarrësit, nuk mundet ligjisht me i' u njisue këtij të fundit, mbasi të veçanta e të. Dallueme janë cillësit e tyne, dhe ligjvuesi tue përmend në nenin 462 termat

huadhanës dhe “kreditor” deduktohet se me qëllim ka ba këti dallim, Gjykata insistuese tue përfshij edhe dorëzansin nën termin huamarrës, përdorun prej nenit të sipërtreguem, nuk muer parasyshtë sa shënohet ma nalt, e metë kjo që vendimin e sajë t’ insistimit e ban të cënueshëm. Prandaj, Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit me vota të shumta dhe në kundërshtim me kërkimin e Krye-Prokuroriës së Shtetit, vendosi, në bazë të neneve 319, 332, 333 e 346 të Pr. P. prishjen e akt gjykimit t’insistimit të Gjyk. Kolegjiale t’ Elbasanit, dhe këthimin e akteve asaj gjykate për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 1, datë 07.08.1936 i Këshillit të Shtetit
(Bashkitë caktojnë çmimet e ushqimeve, por jo të akullit, pasi nuk është ushqim)

...

Seksioni i Administratës i mbledhun sot me datë 7 gusht 1936 ditën e premte para dreke, nën kryesin e z. Dr. Demir Villa dhe në ndodhje t’antarve z. Shefqet Frashëri dhe z. Dhimiter Popa, muer në shqyrtim shkresën nr. 5824, datë 29/VII/1936 të Ministris së P. të Mbrendëshme, me të cilën, paraqitet kundërshtimi i z. L. B. & H. B. dhe I. K., kundrejt vendimit nr. 150, datë 24/VII/1936, të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Durrësit. Seksioni, tue pa se parashtrisa apelore asht ba mbrenda afatit ligjuer, hyri në shqyrtimin e çështjes, nga e cila konstatohet se: Këshilli i Bashkis së Durrësit ka caktue, në bazë të nenit 8 paragraf 41 të ligjës së bashkive, çmimin e shitjes të një kallep akulli me pesh kgr. 12^{1/2}, në fr. ari 0.60, për me pre hovin e spekulatoreve, të cilët, thuhet në vendim, e mbajnë çmimin si mbas kërkesës e në dam të konsumatorve. Këshilli i Bashkis akullin e konsideron si një nga sendet ushqimore dhe me atë cilësi kujton se hyn në sferën e sendeve ushqimore që shënohen në nenin 8 § 41 të ligjës së bashkive, dhe, si e tillë, e quan vehten e sajë kompetente për me i caktue çmimin përkatës. Këshilli i Bashkis së Durrësit në konformitet me dispozitën e nenit që thamë ma sipër, vendimin përkatës i a ka referue Këshillit administrativ të vendit për të marre pëlqimin e tij që të hyej në zbatim.

Dhe Këshilli Administrativ i Durrësit me vendimin e tij nr. 150, datë 24/VII/1936 ka vendosun aprovimin e vendimit të sipërtreguëm të Këshillit të Bashkis së Durrësit, tue caktue çmimin e akullit që të shitet me nga fr. ari 0,60 çdo kallep prej kgr. 12^{1/2}. Vendimi i Këshillit Administratës në fjalë me datë 25/VII/1936, i ish komunikue z. I. K. si përfaqësues i fabrikës së akullit të z. L. B. & H. B. dhe I. K., dhe këta të fundit me datë 28/7/1936, kanë paraqitë, me anën e Ministris së P. të Mbrendëshme, Këshillit të Shtetit shkresën apelore, me të cilën kundërshtojnë vendimin e siperm nr 150, datë 24/VII/1936, të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Durrësit.

Ky Seksion, tue marrë parasyesh dispozitën e nenit 8 § 41 ku thuhet se: Bashkija ka të drejtë të caktoj çmimin maksimal të mishit dhe të bukës drejtë për së drejti, dhe në rast nevoje, gjith sendeve ushqimore, dhe mbasi akulli nuk ban pjesë nga sendet ushqimore që të hyejë në kategorinë e sendeve të shprehuna qarisht në dispozitën e ligjës në fjalë, me vota unanime vendosi anulimin e vendimit nr. 150, datë 24/VII/1936 të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Durrësit, për shkak se asht dhanë në kundërshtim me përmbajtjen e nenit 8 § 41 të ligjës së bashkive. Të interesuemit d,m.th. apeluesit ashtu dhe Bashkija e Durrësit, kanë tagër të diktojnë vendimin e sipërm të Seksionit të Administratës, mbrenda 20 ditëve nga data e komunikimit, në mbledhjen e përgjithshme të Këshillit të Shtetit.

...

1937

Vendimi nr. 8, datë 18.10.1937 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së

Diktimit

(Kur në gjykim pas kundërshtimit nuk shfaqet ana kundërshtuese kërkesa refuzohet)

...

Akt-gjykimi i Gjykatës Kolegjiale të Gjinokastës nr. 35, d. 6. tetuer 1936. i cili përmban J. G. dhe bashkëshortja e këtij K., e bija e J. M., nga Llovina e Libohovës, tue paraqitë akt-gjykimin me nr. 75, d. 8 prill 1936 të Gjyqit të Diktimit D. C., kanë kërkuem që konformë këtij të shikohet rishtazi padija ndërmjet tyne nga një anë dhe S. M., J. M., J. M., M. G. e J. P, prej këtij katundi, nga ana tjetër. Nga përmbajtja e aktevevet rezulton se padiën e ka pasë ngrehë S. M. e shokë se këtyne me akt-gjykimin nr. 77, d. 24.2.1933 u janë adjudikue kërkimet; se këtë akt-gjykim e ka kundërshtue J. G. dhe e shoqja, po u asht refuzue kërkesa kundërshtimore nga shkaku se nuk janë paraqitë. Këta të fundit mandej, kanë rekurue në Diktim kundër akt-gjykimin me nr 24, d 1.5.1935 që u rrefuzonte kundreshtimin dhe Dega Civile e Diktimit me akt-gjykimin e sipërm e ka prishë tue arsytuem se, ndoshta me të drejtë nuk asht pranuem lypja telegrafike e anës kundërshtare për shtymien e audiencës dhe asht rrefuzue kërkesa kundërshtimore për shkak të mos paraqitjes së sajë, por vendimi interlokutor i marrun me d. 17 tetuer 1934 me anë të cilit nuk i pranohej prapsimi i parashkrimit dhe ai i therneluem në nenin I589 të K, C. asht i gabueshëm.

Në këtë faze gjyqimi, Av. T. L., përfaqësues' i J. G. dhe i së shoqes të këtij ka kërkuem që gjykata t'i shtrohet vendimit të Diktimit dhe av. V. Zh., përfaqësues i S. M. e shokë, përkundrazi ka kërkuem t'insistohet në vendimin e parë. Gjykata, tue pamun nenin 217 të Pr. C., si mbas të cilit vetëm vendimet e preme janë të diktueshme. Tue pasë parasyshtë se po sa nuk i asht paraqitë ana kundërshtare, si mbas nenit 159 të Pr, C. nuk kishte si e provonte ndryshe nga ç'ka veprue, pse neni 158 i asaj procedure ka parasyshtë rastin kur gjykimi kundërshtimisht zhvillohet deri në fund në pranië të dy palëve. Tue pasë parasyshtë se vendimi i premun i asaj asht ai i rrefuzimit të kërkesës kundërshtimore i marrun vetëm e vetëm për shkak të mos paraqitjes t' anës kundërshtimore dhe vetëm kundrejt këtij kishtë të drejtë diktimi kjo anë, e jo edhe kundra vendimit interlokutor të datës 27.10.1934 pse kundër këtij e çdo tjetri që do të mundesh të mirresh gjatë zhvillimit gjyqësor që do të

kishte të drejtën të rekuronte po të mos kishte ngurue të paraqitej. Tue marrë parasyshë se po sa nuk pranoj rekursin diktimor për sa i përket rrefuzimit të kërkesës kundërshtimore për shkak të mos paraqitjes t'anës kundërshtare, Gjykata e Diktimit duhej të ligjoronte vendimin kundër të cilit rekurohej para saj, tue mos i shtrimun ma përtej shqyrtimet; Ka vendosë: Në bazë të neneve 134 e 249 të Pr. C., insistimin e saj n' akt gjykimin e ma parshëm nr. 24, d. 1.5.1935 që përman rrefuzimin e kërkesës kundërshtimore të J. G. dhe të bashkëshortes të këtij kundër akt-gjykimit mungimuer nr. 77, d. 24.II.1933. me anë të cilit të përmendunit detyrohen t'i dorëzojnë I 5 (pesëm-dhetë) copë toka e një shtëpi S. M. e shokë. Kundër këtij gjykimi ka rekurue diktimisht J. G. me bashkëshorten K. Trupi i Diktimit D. C., tue pamë se në këtë çeshtje ka insistim, me vendimin e vet d. 21.12.1936 i a ka referue aktet Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit për kompetencë.

Vendim: Me qenë se në parim, kuer në gjykimin e rrjedhuri pas këndërshtimit nuk çfaqet ana kundërshtuese, në themel të nenit 159 të Pr. Civ, dhe 62 të ligjës për Gjyqe Paqi, kërkesa kundërshtimore rrefuzohet, por kuer gjykimi ka rrjedhun në një pjesë faqësisht dhe janë dhanë vendime interlokutor me karakter definitiv edhe si kur të jetë rrefuzuar kerkesa për mungesën e anës kundërshtare Dega Civile e Diktimit ka tagrin të shqyrtojë, sipas rastit, edhe ato vendime. Me qenë se, në rastin konkret, vendimi interlokutor me d. 27.10.1934, i dhanë në pjesën e gjykimit të rrjedhur faqësisht me anën e të cilit gjykata ka rrefuzuar prapsimet e anës së paditun për sa i përket parashkrimit dhe aplikimt të nenit 1598 te K, C., ka natyrën e naltreguar sepse pranimi i atyne prapsimeve do t'influeconte eventualisht, në përfundimin e gjykimit.

Nga ana tjetër këto prapsime janë rrefuzuar kontra ligjës prei gjykatës pse nga proces-verbali i gjykimit të rrjedhur pas kundërshtimit (shif faqe 10 e 11) rezulton se ana diktimuese në vijë subordinative (d.m.th. n'ipotezën e mos pranimit të shkaqeve të tjera) ka parashtruar prapsimin e parashkrimit; gjithë në këtë mënyrë ka parashtruar edhe prapsimin e themeluar në nenin 1598 të K. P., dhe kësisoj nuk mundet të pranohet se ka pohuar cilësinë e tij të bujikut, pohim ky që do të passillte pa pranueshmeniën e mprapsimit të parashkrimit dhe arsyeja tjetër e atij vendimi nuk asht gjith'ashtu, e pranueshme pse, prapsimi i parashkrimit invokohet në çdo gjëndje të gjykimit, dhe asht i pajtueshëm me mohimin e bazës istorike të padiës së rivendikimit, kur ky mohim, si në rastin konkret, i referohet së drejtës së zotnimit të rivendikuist. Me qenë 'se, në bazë të këtyne, ligjisht Dega Civile ka shtrirë shqyrtimet e saj jo vetëm në cirkonstancat që kanë dhanë shkak në refuzimin e kërkesës kundërshtimore, por edhe në ligjëshmëniën e vendimit interlokutor të naltreguar dhe passi, si u shpiegue edhe ma nalt, vendimi asht i themeluar n'interpretim të keq te dispozitave ligjore dhe asht cenuar prej Degës Civile dhe nga këto arsylene, vendimi i insistimit duhet të prishet. Për këto, Këshilli i Përgjithshem të Diktimit me zana të pëtbashkëta në prishje dhe me zana të shumta ne tregim t' arsyenave në bazë të nenit 249 të P. C. vendosi prishjen e tij.

...

**Vendimi nr. 5, datë 30.06.1937 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së
Diktimit**

*(Ligjat hyjnë në fuqi një muaj pas shpalljes, përvec kur ligjat caktojnë një
afat të ndryshëm)*

...

T. S. nga qyteti i Gjinokastrës mbi padien penale të ngrehun prej Prokurories së vendit n'ëmën të se drejtës Botnore, ishte marë si i pandehun për mos punim në rrugë botore për vjetin 1934 dhe, me akt gjykimin e Gjykatës Filllore t'atij vendi nr. 212, datë 3.VII.1936 ishte vendos pafajsia e tij nga akuza e sipërme, simbas neneve 10 e 11 të ligjës së rrugavet, tue mos pas vend për marrjen e shpenzimeve gjykore mbasi ceshtja ndiqet n'ëmën të së drejtës Botnore. Ky akt-gjykim, mbi diktimimin e Prokurories së Shtetit ishte prish me akt gjykimin e Degës Penale të Diktimit nr. 718, datë 31.X.1936 për këto shkaqe: "Me qenë se detyrimi me pague taksën ose me punue në rrugë asht i ushtrimit të vjetit 1934 dhe në kohën e ngrehjes së padies ka qenë në fuqi ligja me datë 12.3.1932, por në kohën e shpalljes së vendimit ka qenë në fuqi dekret-ligja me datë 12.6.1936, botue ne fletoren zyrtare nr. 41, të këtij vjetim e cila në nenin 21 len pa fuqi ligjet e maparshme të rrugavet, dekret-ligja, të cilën gjykata nuk e ka pasë parasyshë. Me qenë se në bazë të Dekret-ligjës në fjalë asht ngrit kompetenca e gjykatavet me gjykue ata qi nuk paraqiten me punue ose me pague taksën tue u parashikue në nenin 9, tjetër mënyrë dhe tjetër autoritet nxjerrës, simbas § A dhe § C të nenit në fjalë, d.m.th nga zyrat financier në bazë të ligjës datë 29.3.1932 mbi nxjerrjen e t'ardhunave Shtetnore. Me qenë se tue qëndrue cashtja në këtë mënyrë, gjykata duhej të vendoste inkompetencën e sajë e jo pafajsin.

Por, Gjykata Filllore e Gjinokastrës me akt-gjykimin e dytë të vetin nr. 361, d. 26.XI.1936, tue mos i'u bindë vendimit të Degës Penale të sipërthanun, ka insistue n'akt gjykimin e parë nr. 212 d. 3.VII.1936, për shkaqet qi rreshton si pason: a) Dekret-ligja me datë 12.6.1936 botue në fletoren zyrtare me d.18.6.1936, nr.41, nuk kishte mbrijt në këtë gjykatë deri më 25.6.1936 që u dha vendimi; b) Pamvarësisht nga arsytimi i nalttreguem prap se prap dhe mbas shpalljes së Dekret-Ligjës në fjalë, kjo gjykatë asht kompetente me gjykue çashtjen sepse: a) ligja e rrugavet datë 1.4.1932 në nenin 11 për ata qi nuk konformohen me dispozitat e saja për me pague taksën relative ose me dalë me punue i shtohet si gjobë 5 ditë punim ma tepër ose 10 fr. ari gjobë, kurse simbas nenit 10 të dekret ligjës me datë 12.6.1936 ata që nuk paguajnë taksin e rrugës mbrenda vjetit financiar udhtues gjobiten me naltësimin e taksës prej Fr. ari 6 në fr. Ari 30; b) Asht parim i së drejtës penale se në qoftë se midis ligjës së kohës kur asht ba faji e ligjeve të mapastajme eksiston ndryshim aplikohet ligja ma favorabël për të pandehurin; qi kësisoj tue marrë parasyshë nenin 11 të ligjës me datë 1.4.1932 në kohën e së cilës asht ba faji dhe i cili cakton si sanksion për mos bindje 10 fr. ari gjobë, kurse dekret-ligja d. 12.6.1936 në nenin 10 ka

caktue si gjobë 30 fr ari, qi kësisoj po të vendosej inkompetenca e kësaj gjykate, autoritetet kompetente kishin me e dënue të pandehunin T. S. me 30 fr ari; c) Si mbas nenit 96 të Statutit Themeltar Dekret-ligjat duhet t'i paraqitet mbrenda 15 ditëve parlamentit dhe në qoftë se nuk paraqiten në këtë kohë, ose nuk pranohen nga Parlamenti quhen vetiu të rrëzueme, kështu tue mos u pa deri më sot në fletoren zyrtare qi Dekret- Ligja në fjalë të jetë pranue nga Parlamenti, vet-vetiu quhet e rrëzueme dhe nga kjo pikëpamje kjo Gjykatë asht kompetente. Veçanërisht edhe lajmërimi, me anë kasneci, për të detyruemit me punue në rrugë, nuk asht i ligjshme edhe nga kjo i pandehuni nuk mund të ndëshkohesh.

Dega Penale e Diktimit, tue pa se gjykata e faktit ka insistue ne vendimin e sajë si ma sipër, me vendimin kësaj Dege, datë 8 mars 1937, aktet i'a referon KryeProkurories së Shtetit për me i'a përcjell këtij Këshilli, sim bas 346 të Pr.Penale. KryeProkuroria me shtojc-komunikatën e ma sipërme, kërkon të thyhet vendimi i insistimit për këto arsye:

Duke marë parasysh se Dekret-Ligja e rrugavet me datë 12.6.1936, e cila simbas nenit 24 të sajë ka hyrë në fuqi që nga data e shpalljes së sajë në Fletoren Zyrtare d.m.th më datë 18.6.1936, datë kjo qi procedon atë të shqyptimit të vendimit të diktimuem. Duke marë parasyshë se me nenin 21 të kësaj Dekret-ligjë janë abroguar kryekëput ligjat e maparshme mbi rrugat, pra edhe ay me datë 12 mars 1932. Duke marë parasyshë se në Dekret Ligjën e re asht caktue një procedim i ndryshëm nga ay i ligjës maparshme dhe çashtja do të dëgjohet simbas ligjës së re në lighje me dispozitat e ligjës së re në lighje me dispozitat e ligjës për nxjerrjen e taksave shtetnore, kështu qi gjykata e faktit duhet të vendoste inkompetencën e vet mbi gjykimin e kësaj cashtjeje, mbasi ma parë gjykata e faktit të hetonte nëse Dekret-ligja në fjalë asht në fuqi ose jo; Me qenë se shkaqet qi parashtrohen në vendimin e insistimit nuk janë të ligjshme. Për këto kërkon, si u tha sipër, prishjen e këtij vendimi.

Këshilli i Përgjithshëm, pikë s'pari shqyrtojë afatin diktimor të kërkesës diktimor të kërkesës diktimore të Prokurories së vendit që diktimon vendimin e insistimit, dhe mbasi pa se kjo ash regjistruue me d. 23.XI.1936 kundra vendimit të shqyptuem me datë 16 t'atij muji, d.m.th asht dhanë mbrenda këtij afati ligjore, vendosi, pranimin e sajë dhe në themel me datë 22 maj 1937 ka dhanë këtë vendim. Me qenë se, në parim ka vend për shqyrtimin e çashtjes prej Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit kur eksiston konflikt midis doktrinës së çfaqur prej Degës Penale të Diktimit dhe vendimit të parë e të dytë të gjykatës së faktit dhe të dy këto vendime themelohen në ato arsena të së drejtës dhe të faktit. Me qenë se në rastin konkret sadoqi vendimi i parë i gjykatës faktit përsa i përket kompetencës asht i kundraligjshëm për arsyenat qi tregohen në vendimin e Degës Penale të Diktimit dhe arsyenat a, b (1-2) që përmenden në vendimin e dytë të Gjykatës së Faktit nuk shifen të themeluara në ligjë pse: A) si pas nenit 44 të Statutit Themeltar të Mbretnis ligjat hyjnë në fuqi 1 muaj pas shpalljes, përvec rastevet që ligjet caktojnë një afat të ndryshëm, dhe prej kësaj data prezumohet se kanë hyrë në dijenin e të gjithëve; Dekret-ligja e rrugavet në nenin 24 disponon se ajo hynë në fuqi c'prej datës së shpalljes në fletoren zyrtare ash tba me datë 18 qershor 1936, ditën 25 qershor që u shqyptue vendimi i parë kishte hyrë

në fuqi; b) Dekret-ligja e nalttreguer, si theksohet dhe në vendimin e masipërme të Degës Penale përmban edhe dispozita procedural, sic janë ato që i referohen kompetencës, dhe si të tilla këto dispozita janë t'aplikueshme për të gjitha padinat dhe për ato që ndodhin në vazhdim, pse asht parim themelor i të drejtës, në bazë të së cilit nuk mundt të fitohen të drejta relativisht me kompetencën e gjykatave, edhe sikur ligja e re të përmbajë dispozita më të favorshme, pasi rregullimi i kompetencës i shtrohet pushtetit ekskluziv të ligjvuesit. Por me qenë se dekret-ligja e rrugavet më datë 12 qershor 1936 në datën e shqyptimit të vendimit të dytë prej gjykatës së faktit 19 nëntor 1936 kishte ramë nga fuqia, tue mos u pranuar prej Parlamentit, dhe në këtë mënyrë Gjykata e Faktit u bë rishtazi kompetente për gjykimin e cashtjes, dhe mbasi kompetenca e paslindur themelohet në cirkunstanca të reja të së drejtës, të cilat s'i kishte as mundej t'i kishte parasyshtë Gjykata e Diktimit, në themel t'arsyenavet të ma sipërme, nuk eksiston konflikt përsa i përket kësaj pike. Me qenë se edhe përsa i përket themelit nuk ka vend për tu ba shqyrtime nga Këshilli i Përgjithshëm; pse Dega Penale në vendimin e saië nuk asht shprehun rreth pandeshmenis të të pandehurit dhe është kufizuar vetëm të preki cashtjen e kompetencës. Me qenë se në bazë të këtyne, tue mos mbetur vend për t'u ba shqyrtime prej këtij Këshilli, aktet për kompetencë duhet ti referohen Degës Penale.

...

Vendimi nr. 9, datë 31.12.1937 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit
(Shkaqe lehtësore për çashtje nderi u nji fen të pandehunvet sipas ligjës)

...

Me akt-gjykimin e Gjykatës Kolegjiale të Shkodrës nr. 173 ex. 35, datë 18.II.1936 ishte vendos: Fajtoria e të pandehunvet A. H. e H. I, nga katundi Kabash, të rreshtuem me datë 24.7.1934 si vrasëse të përbashkët me gjak të nxehët të M. M. nga ay katund, tue i'u akordue provokasionin e randë si dhe shkaqe lehtësore gjenerike, ngjamun me datë 23.7.1934 dhe në bazë të nenevet 403, 52 § II, e 59 të K. P. tue u marë dhe neni 56, nr. 2, i këtij Kodi për A. me moshë të vogël, dënimi i fajtorit A. H. me (2) dy vjetë, (2) muej e 20 ditë burgim, dhe dënimi i fajtorit tjetër H. I. me (4) katër vjetë 5 muej e 10 ditë burgim. Konfiskimi i armeve dhe detyrimi tyne me pagimin e shpenzimevet gjykore fr. ari (40) dyzet. Ky akt-gjykim me akt-gjykimin e Diktimit D. P. nr. 650, datë 20.X.1936 ishte prishë për këto arsye; I) Gjykata tue e konsiderue çashtjen si të ndodhun në provokasion shumë të randë e të rrept duket se asht bazue në deponimet e dyta të pandehunit dhe të dishmitarvet, pa i marrë parasysht deponimet e para dhe graden e krushqis qi lidhë znj. me gjinin e bashkshortit te saj. 2) Sadoqi Gjykata e konsideron znj. si grue të kushririt të pandehunvet, por kjo për H. asht gruja e ungjit, dhe për A. gruja e ungjit të T'et, dhe me qenë se ligja

në gjinin në shkallën ma t' afërme siç asht ungjëja (Halla-Tetua) në nenin 419 parashikon ndeshkim për fajin e kryem vetem me zbritje një të gjashten (1/6) deri (1/3) dhe në kuptim të ligjës, ku ligja vet cakton ndeshkim tue marë parasyshë cirkonstancat lehtësore, nuk mund të konkurojë veçanrisht këto në caktimin e ndeshkimit, çmimi i vepres së të pandehunvet në mënyrën e tregueme në vendimin e gjyqit, tue caktue dhe ndeshkim ma të lehtë sadoqi krushqija në ketë gradë nuk përfshihet në personat për të cilët ligja parashikon ndeshkime të lehta asht një shkelje e ligjës dhe interpretimit kundra tekstit të ligjës dhe qëllimit të ligjëvuesit. 3) Gjithashtu, Gjykata ka interpretue keq ligjen tue i akordue të pandehunvet shkaqe lehtësore gjenerike po për arsyenat qi kan determinue me e konsiderue çashtjen si të ndodhun në provokasion të rreptë dhe një veprim i tillë asht dhunim i ligjës, mbasi po për një shkak nuk mund t' aplikohen dy dispozita ligjore.

Gjykata Kolegjiale e Shkodres me akt-gjykimin e dytë nr. 20, datë 18.11.1937, tue mos i' u bind vendimit të sipërme të Diktimit, ka insistue n'akt-gjykimin e parë të vetin me nr. 173 ex. 35, datë 18.II.1936, po për arsyet qi kishte tregue në vendimin e parë, tue shtue se persa i përket njohtjes së provokasionit nuk asht tërheq vetëm prej afrimit familjar të parashikuëm prej art. 419, po prej fakteve të sipërmerreshtueme. Dega Penale e Diktimit, tue pa se Gjykata e vendit nuk i asht shtrur vendimit të saj, as ka tregue arsye të duhuna, aktet në fjalë, me vendimin e saj nr. s'ka, datë 28.V.1937 i' a ka referue Krye-Prokuroriës së Shtetit për me ia përcjell Këshillit të Përgj. të Diktimit, si mbas 346 të Pr. Penale. Krye-Prokuroria e shtetit me shtojc-komunikatën e sipërme kërkon ligjërimin e vendimit t'insistimit të gjykatës së aktit, për këto arsye: Duke marë parasyshë se Kodi Penal Shqiptar ka pranuar parimin e individualizimit, të ndëshkimit, si mbas të cilit ndëshkimi vendoset jo kontra deliktit, por kontra delinkuentit dhe kështu qi të sjell rezultat influencia e ndëshkimit mbi të, duhet të rregullohet konformë me temperamentin e tij shpirtnor dhe moral. Me qenë se nga rrjedhimi i gjykimit asht provue se i vrami M. M. hynte në shtëpi dhe turpnonte gruen znj. gjinie të tyre, qi bashkbanonte në strehen e tyne familjare dhe natën e ngjarjes kanë konstatue daljen e tij nga dhoma e grues znj, duke marrë parasyshë se simbas traditave dhe konceptionit të Shqiptarit mesatar një vepër e tillë që konsiston në turpnimin e një gruje gjinie dhe kryemja e kësaj vepre mbrenda në strehës familjare normon një cënim të nderit të randë dhe njollon keq stimën që gëzon një familje n'ambientin ku jeton dhe ca ma tepër kur ky ambient përbahe prej njerzish gati primitiv, ose me koncepte primitive për moralin; Duke marrë parasyshë se nën këto kondita të pandehunit kanë qenë provokuar shumë randë dhe rrept, kështu qi me të drejtë Gjykata ka aplikue nenin 52 § II. të Kodit Penal.

Duke marë parasyshë se sistemi i cirkonstancave lehtësore gjenerike mbeshtetet mbi konsiderimin se nuk mjafton t'i lihet Gjykatës pushteti të caktojë ndeshkimin midis maksimumit dhe minimumit të ndëshkimeve të caktuara prej Kodit Penal për fajet me vehte nuk mjafton parashikimi në Kod të disa shkaqeve t' influencojnë mbi pandehëshmenin dhe mbi ndëshkmin, si dobsia mendore, vdekja, gjendja nevojë moshë, provokimi etj, por

veç cirkonstancave ordinare të fajvet dhe përveç lehtësimeve posaçrisht të parashikuara prej ligjës mund t'eksistojne në çdo rast konkret posaçrisht, një shumicë cirkonstancash të paparashikuara dhe të pa caktuara apriori në mënyrë të përgjithshme, të cilat një ndjenj drejtësie imponon që të merret parasyshë, duke i dhanë Gjyqtarit pushtetin që të zbrës nën minimumin e ndëshkimit ordinar (Majno neni 273 § III); Duke marrë parasyshë nga sa u tha sipër rezulton se nuk ekziston asnjë ndalim ligjor për t'u zbatue shkaku lehtësor gjenerik i nenit 59 të K. P. mbasi të jenë zbatue ma parë shkaqet lehtësore ordinare, kështu që Gjykata e faktit me të drejtë ka vendos në këtë mënyrë. Pra, përse u ekspozue ma sipër vendimi i insistimit asht i ligjshëm.

Me qenë se Gjykata e Diktimit D.P, me vendimin nr. 650, datë 20.X.1936 ka pasë prish vendimin e Gjykatës së faktit, për arsye se nuk ekziston provokacion dhe se po për një shkak u ka akordue të pandehunvet shkaqe lehtësore ligjore dhe çmimore arsyetimi i atyne cirkonstancave në vendimin e insistimit nuk mund të konsiderohet se Gjykata i asht shtruar vendimit të Degës deri sa kundra atij vendimi insiston se në çashtjen konkrete ka provokacion, kështu Këshilli i Përgjithshëm me vota të shumta vendosi shqyrtimin e çashtjes mbasi ka insistim.

Vendim: Sadoqi Gjykata Kolegjiale ka insistue në vendimin e maparshëm, por ky vendim për arsyenat e poshtshënueme nuk asht i bazuem në ligjë.

I). Gjykata kontra rezultatit të gjykimit znj. B. e ka konsiderue kushrinë e të pandehunvet, kurse kjo, siç tregohet dhe në vendimin e Degës, për H. asht gruaja e ungjit dhe për A. gruaja e ungjit të t'et, kështu që në kuptim të ligjës ajo nuk asht nga gjinia ose krushqia për të cilët vet ligja në rastë flagrante parashikon përjashtimin nga ndëshkimi ose lehtësim të dënimit dhe kur nuk ekziston rasti i flagrancës mund të merren shkaqe lehtësore ligjore të tjera, por n' asnjë rast ligja nuk lejon që këto shkaqe t' aplikohen për çdo të pandehur.

II). Çdo person me ndjenja njerzore impresionohet ose emocionohet nga veprat deliktuoze po n'asnjë rast ligja nuk lejon që shtytjen nga këto ndjenja i impresionuemi të kryej vepra kriminale, se në një rast të tillë rregullin kishte me e zavendësue at me gjykimin sentimental të vetin, dhe për konsekuencë do të krijohej një gjendje anarkike çka del jashtë çdo qëllimi të një shteti t'organizuem, kështu që prekja e ndjeve e pa bazueme në një shkak t'arsyeshëm të njoftun si të tillë nga shoqëria e organizueme nuk mund të konsiderohet jo vetëm si provokacion i randë e i rreptë, por as si provokacion i thjeshtë, por vetëm mund t'i shërbejë Gjykatës Penal për konsedimin e shkaqeve lehtësore gjenerike.

III). Me qenë se siç tregohet edhe në vendimin e Degës, të pandehunit janë në një gradë krushqije aq të largme me znj. B. sa që siç ka deponue në hetimet e para e përmenduna zoje, i pandehuni H. këte ka dasht me e marrë për grue mbas vdekjes së bashkëshortit të vet, nën këto cirkonstanca të faktit pra njojtja e beneficimit të provokacionit në favor të pandehunvet asht pa vend mbasi vetë ligja në nenet 418 e 419 të K. P. në mënyrë kufizuese ka tregue personat të cilët mund të preken në nder nga veprimet e konsumueme në dam t' afermevet

të tyne dhe ligja nuk konsideron të prekun dhe persona aq të largmë sa që dhe martesë midis tyre nuk ndalohej.

IV) Me qenë se për arsyenat e sipërme njojtja e cirkonstances së provokacionit është një interpretim i gabueshëm i ligjit dhe arsyenat që tregojnë gjykata e faktit në vendimin e insistimit mund të shërbejnë vetëm për koncedimin të shkaqeve lehtësore gjenerike Këshilli i Përgjithshëm të Diktimit me vota të shumta, në kundërshtim me kërkimin e KryeProkurorisë së Shtetit, në bazë të neneve 314, 332, 335 e 346 të Pr. Penale, vendosi prishjen e vendimit të insistimit.

...

Vendim nr. 142, datë 24.05.1934 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit *(Mashtrimi me padinë pauliane)*

...

Akt-gjykimi i Gjykatës Paqtuese të Gjinokastrës me nr. 367, datë 8 maj 1933, prej të cilit rezultoi se J. L., nga Gjinokastri, i përfaqësuar prej Av. R. K., ka ngrehë padi kundër S. J. e Gj. S. J., të përfaqësuar prej av. V. J., dhe V. Zh., dhe kundër S. e Z. B. të gjithë banues të n'atë qytetit, të pretenduar se simbas akt-gjykimit të asaj gjykate me nr. 416, datë 10 korrik 1930, të vërtetuar me akt-gjykimin nr. 17, datë 25 prill 1931, të Gjyqit Diktimit Dega Civile, nga i padituni S. ka për të marrë 3250 Lir. It. dhe një nap. ari. Mbas shumë ditëve që iu komunikue akt-gjykimi i Diktimit, i përmenduni S. me qëllim që me e privue nga nxjerrja e asaj kredije i shiti gjithë pasuniën e tij të patundëshme së shoqes të paditunës Gj., dhe kjo më mbrapa një pjesë të kësaj pasunije u a shiti dhe u a ipotekojë dy të paditunve të tjerë.

Prandaj kërkon të vendoset anulimi i shitjes kontraktuale ndërmjet S. e Gj. me aktin nr. 1863 - 1359 d. 1.7.1931, të marrun nga noteri i vendit z. V. K., dhe transkriptue në zyrën e ipotekave të Gjinokastrës nën nr. 1032, vëllimi V. datë 2.7.1931, ashtu dhe anulimi i shitjes dhe i ipotekës që ka kontraktue e përmenduna Gj. me të dy të paditunit e tjerë, mbasi të gjitha këto janë bërë dam e në mashtrim të kredies së tij. Të paditunit S. e Gj., kanë vazhduar në gjyqë deri në fund, por dy të tjerët sadoqë janë paraqitë në krye, por në fund kanë mungue, dhe për këtë arsye asht vendos të zhvillohet gjyqimi në mungesë të tyre. Përfaqësuesi i paditësit i ka përkufizue padijen të lypë të anulohet vetëm shitja e pronave që gjenden në Mashkullorë me përjashtim të atyne që janë ipotekue në favor të S. B., ashtu dhe e pjesëve të shtëpiës që gjenden në lagjen Palorto, mbasi vlefte e këtyne e siguron kredien e tij. Avokat z. V. J. e V. Xh., janë mbrojtë se i përfaqësuesi i tyre S., shitjen e bani jo me qëllim që me damtue paditësin, por për me la disa borxhë për me rregullue disa punë private.

Gjykata të pasë parasyshë dhe çdo pretendim tjetër të ndërgjyqësave e rezultatit e gjyqimit observon se: a) Nga akt-gjykimi në fjalë i gjykatës së paqit, i ligjoruem prej

Gjykatës së Diktimit, provohet se paditësi ka për të marrë nga i padituni S. 3250 Lit. e një napolon ari, e se kjo kredië ka një datë më të parë se shitja e pretendueme në dam të tij; b) Nga deklaratat e palëve provohet që debitori, i padituni S., nuk ka pasunië tjetër që siguron krediën e paditësit, posë asaj pasunije që ka shitë së shoqes; c) Qëllimi i mashtrimit dhe dijenija e S. e Gj. që nga veprimi i shitjes do t'i vinte një dam kreditorit rezultojnë nga kjo që shitja u bë tri ditë pasë komunikimit t'akt-gjykimit, nga vendimi i dënimit i shqyptuem prej gjykatës Kolegjiale, dhe për këtë çashtje nga fakti që blesja është grueja e paditësit (debitorit) është dhe nga çdukja e çmimit dhe nga deklaratat e të paditunit S. që me atë çmim ka paguar debitorë të tjerë posë paditësit; ç) Nga deklaratat e paditësit dhe nga fakti që është paktue një çmim tepër i ulët rezulton se krediës së këtij s'i vjen ndonji dam nga e shitmja e një pjese të pasuniës prej Gj. tek Z., dhe ipotekimi tek S. B.

Në fund për të gjitha këto arsye, tue marrë parasyshë se edhe vetëm një pjesë e pasuniës së shitun nga S. bashkëshortes së tij i kanë ballë dhe e siguron krediën e paditësit, ka vendosur çashtjen me këtë dispozitiv : shitja u bë tri ditë pasë komunikimit t'akt-gjykimit, nga vendimi i dënimit i shqyptuem prej gjykatës Kolegjiale, dhe për këtë çashtje nga fakti që blesja është grueja e paditësit (debitorit) është dhe nga çdukja e çmimit dhe nga deklaratat e të paditunit Serjan që me atë çmim ka paguar debitorë të tjerë posë paditësit; ç) Nga deklaratat e paditësit dhe nga fakti që është paktue një çmim tepër i ulët rezulton se krediës së këtij s'i vjen ndonji dam nga e shitmja e një pjese të pasuniës prej Gj. tek Z., dhe ipotekimi tek S. B.; Në fund për të gjitha këto arsye, tue marrë parasyshë se edhe vetëm një pjesë e pasuniës së shitun nga S. bashkëshortes së tij i kanë ballë dhe e siguron krediën e paditësit, ka vendosur çashtjen me këtë dispozitiv; shitja u bë tri ditë pasë komunikimit t'akt-gjykimit, nga vendimi i dënimit i shqyptuem prej gjykatës Kolegjiale dhe për këtë çashtje nga fakti që blesja është grueja e paditësit (debitorit), është dhe nga çdukja e çmimit dhe nga deklaratat e të paditunit S. që me atë çmim ka paguar debitorë të tjerë posë paditësit; ç) Nga deklaratat e paditësit dhe nga fakti që është paktue një çmim tepër i ulët rezulton se krediës së këtij s'i vjen ndonji dam nga e shitmja e një pjese të pasuniës prej Gj. tek Z., dhe ipotekimi tek S. B.; Në fund për të gjitha këto arsye, tue marrë parasyshë se edhe vetëm një pjesë e pasuniës së shitun nga S. bashkëshortes së tij i kanë ballë dhe e siguron krediën e paditësit, ka vendosur çashtjen me këtë dispozitiv.

Sadoqë diktuesit për shkakët e tregueme në kërkesën e tyre diktimore atakojnë vendimin e gjyqit të Paqit të Gjinokastrës, me nr. 367, datë 8 maj 1933 që revokon shitëmbledhjen e bamun prej S. J., të e shoqëja e tij Gj. J., me aktin nr. 1863/1358, d. 1 korrik 1931, redaktue prej noterit publik të Gjinokastrës dhe transkriptue në zyrën e ipotekave t'atij qyteti, për sa i përket pronave shënue hollësisht në vendimin përfundimtar dhe vetëm sa të mjaftojnë me sigurie kredin e paditësit J. L., që kapet në 3250 Lir. It. dhe një napolon ari; por tue qenë se si përmendet dhe në vendimin interlokutor, elementet; Shkaku i dytë rradhit në kërkesë nuk efektton prishjen e vendimit të diktuem për arsye se padija e themelue në nenin 1182 të K. C., përveç Pauliane quhet edhe padië revokatore

në mënyrë që kreditorët me anën e kësaj padije obtenojnë revokimin e akteve të kryemuna prej debitorit në mashtrim të të drejtave të veta me efekt të përkufizuem të këtij revokimi në masën e damit të pësuem prej kreditorit aktiv; tuej mos u çartë akti, krye në mashtrim në raportët e të tretit me debitorin, kështu që në mes të këtyne akti dhe shkaku tjetër invokue prej diktues Gj. nuk justifikon prishjen e vendimit t'atkuem, pse nga faktet e rradhitina në vendimin përfundimtar të gjykatë e faktit, s'mund të vehet në dyshim dijenija që diktuesja ka pasun dijenië për karakterin mashtrues t'aktit të kryemun prej bashkëshortit të vet, e cila dijenië përveç e prova direkte mund të rezultojë nga cirkostancat e faktit nga të cilat mund të deduktohen prezumime si ngjamun në çashtjen e gjykueme. Dhe tuej qenë se për arsyenat e sipërfueme shkaqet diktimore nuk shkaktojnë prishjen. Dhe me qenë se gjyqi ka rrjedhë rregullisht dhe vendimi të cilit i kërkohet prishja, konformohet me ligjë. Për këto, Trupi i Diktimit Dega Civila në bazë të nenit 242 parag. II të Pr. Civ., me zana të përbashkëta vendosi ligjorimin e akt-gjykimit të diktueshëm. Diktuesit i ngarkohen fr. ari 10 shpenzime diktimore.

...

1938

Vendimi nr. 10, datë 28.05.1938 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së

Diktimit

(Rekursi ekstraordinar ushtrohet vetëm kundra vendimeve të Diktimit, që ligjërojnë vendimin e gjykatës së faktit)

...

Akt-gjykimi i Gjyqjit të Diktimit (D. C.) me nr. 88, d. 21 prill 1937 përmban: L. B. tregtar, në Durrës, ka pasë paditë S., të shoqen e M. B., banuese n' atë qytet, tue kerkue të vendoset: 1) mbyllja e gjashtë dritareve, dy në katin e poshtme e katër në katin e sipermë dhe shembja e taracave të godinës së re, që e padituna ka ngrëhë në kufinin e kopshtit të tij. 2) Prishja e kornizave të të dy kateve ose largimi i murit tue u respektue distanca ligjore. Edhe e padituna S. B. ka pasë paditë m' anë tjetër paditsin L. B. tue kerkue detyrimin e tij me hap hendekun që e zotnojnë së bashku, me largue dhenat e grumbullueme në rrazë të murit sajë dhe me i shpërblyem damin që i ka shkaktue muruave të shtëpis sajë. Gjykata Paqtuese e Durrësit para se cilës janë ngrëhë, e zhvillue këto dy padina me akt-gjykimin nr. 240. d. 23.XI.1936 ka vendos: Mbylljen e 6 ditoreve ne fjalë e shdukjen e pjesës së kornizave që shtrihen mbi pronën e paditsit L. B. 2) Ngritje e mases provizore t' urdhënueme në vazhdim të gjyqymit për hapjen e nji kanali dhe rrefuzimin e pretendimeve së të paditunës S. M. B.

Ky gjykim asht diktimue nga e padituna S. M. B. dhe Gjykata e Diktimit (D. C.) ka vendos prishjen e tij përsa i përket mbylljes së dritareve e rrefuzimin e padiës të diktimueses për hapjen e hendekut e të vrimës për kalimin e ujnave dhe për ngritjen e dhënave, tue e lanë të pa prekun përsa i përket kornizave për arsye se murin që mban kornizat diktimuesja e ka ngrëhë në vijën ndaëse të kufinit e jo në vend të vet tue e lanë nji distancë prej nji metre e gjymës, siç disponon neni 938 i K. Civ., dhe nga ana tjetër toka e hendekut përtej murit asht e paditsit L. B. Kundër ketij gjykimi ka rekurue permirësimisht gjyq-bjerrsj S. M. B. dhe aktet u protokolluen nën nr. 1331, të radhorit themelor.

Vendim: Me qenë se rekursi i përmirësimit asht nji rekurs i jashtzakonshëm që ushtrohet kondra vendimeve të Diktimit për shkaqet e rreshtueme në nenin 38 të ndryshuem të ligjit mbi disa ndrrime të ligjavet vepruese. Me qenë se simbas nr. 3 e 4, të nenit naltpërrnendun janë të përmirsueshëm dhe akt-gjykimet e Diktimit ndër të cilët ndodhet ndodhet nji

vendim në kundërshtim me dispozitën ligjore ose vendime që, kundërshtojnë njani tjetrin, deduktohet se rruga e përmirësimit nuk mund t'ushtrohet veçse kontra vendimevet të Diktimit që ligjorojnë definitivisht vendimin e gjykatës së faktit në tanësiën e tyne dhe jo kur pjesërisht ligjorojnë dhe pjesërisht e prishin atë vendim, se më një rast të tillë kërkuesi i përmirësimit për një çashtje kishte me vazhdue me ushtruar këte të drejtë për çdo pjesë të kerkimet të padiës, kontra mbajtjes së § 18 të nenit 38 të përmirësues, i cili disponon se nuk mund të kërkohet ma tepër se një herë përmirësim vendimi. Me qenë se për arsyenat e sipërme vendim'i i përmirësueshëm asht ay që zgjidhë në formë të preme çashtjen në tansin e saj dhe jo një kaptinë të kërkimit, kaptin e cila me vazhdimin e gjykimit mund të pësojë ndryshime tue qenë kjo cirkonstancë një nga shkaqet që lejojnë përmirësimin mbas nr. 4 të nenit naltëpërmendun. Me qenë se rekursi i përmirësimit të S. M. B. i ushtruar kundra vendimit nr. 88, d. 27.4.1937 të Degës Civile i cili përmban pjesërisht ligjorimin dhe pjesërisht prishjen nuk asht i pranueshëm në gjendjen e tashme as për pjesën e ligjorueme.

...

Vendimi nr. 17, datë 08.07.1938 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Veprimi i ligjit të shfuqizum për parashkrimin e prezumimit të pagimit)

...

Akt-gjykim i Degës Civile të Diktimit nr. 202, d. 14 korrik 1937 përmban: Kundërshtimet diktimore t'anës diktimuese O. L. nga Gjinokastrë, nuk u gjendën të themelueme; prandaj me shumicë votash u vendos vërtetim i akt-gjykimit të Gjykatës Fillore të Gjinokastrës nr. 49, datë 28 shtatuer 1936, mbas të cilit asht vendosë: 1) Rrefuzimi i kërkesës kundërshtimore të përmendunës kontra akt-gjykimit mungimuer t'asaj gjykate nr. 24, dt. 30.6.1936 që e gjykon si trashigimtare dhe nga pasunija e lanun prej të ndjerit M. L. me i pague H. C. nga Gjinokastrë, fr. ari 5486, bashkë me kamatën e tyne ligjore 9 % prej datës 9.I.1928 e deri më 1.4.1929, dhe 8% prej kësaj date e tehu. 2) Modifikim i akt-gjykimit në fjalë përsa i përket shpërblimit advukatuer në mënyrë që me këtë titull kundërshtarja të paguej fr. ari 50. 3) Rrefuzimin e kërkimit të paditsit për sekuestro gjyqsore. Arsyenat justifikative të rreshtueme në vendimin e gjyqit të Diktimit përmbliidhen në këto:

a) Këshilli i përgjithshëm i Diktimit në bazë të nenit 92 të Sht. II. të Pr. Civ. që disponon se: "vendimi përfundimtar i gjykatës nuk mund të jepet pa qenë vue në rregull personi që ka krye veprimet procedimore në favorin e njanit prej ndërgjyqësve", ka vendosë prishjen e vendimit të gjykatës së faktit, por me gjithë këtë prishje ato veprime kanë mbetë të vleftësueshme me verifikimin e konditës së ratifikimit. Prandej vendimi i gjykatës së faktit që ka pranue rrjedhjen e gjykimeve të maparëshme mbas ratifikimit të bamë në riprocedim nga ana paditëse, asht i ligjëshëm;

b) Parashkrimi pesëvjetuer i përmbajtur në nenin 146 të K. Tr. t'abroguem siç nxirret nga paragrafi i II i këtij neni ka karakteristikat e parashkrimit prezuntiv të paraveshtuem prej nenit 2039 e v. të K. C. në fuqi. Prandej parashkrimi i tillë nuk mund t'a invokojë as ay që ka mohue marrëdhënjen as ay që ka pohue detën. Kështu, në rastin konkret, nuk mund t'i pranohej anës diktimuese ky prapsim, mbassi kjo anë tue pretendue se nuk ka mujt me përfitue nga kullotja e marrun në pajtim ka lanë të kuptohet mos realizimin e pagimit që supozon neni në fjalë.

c) Se gjykata tue, pranue çmimin që i kishte ba Këshilli i Përgjithshëm provave të marruna më parë, nuk shkeli ndonji dispozitë, mbassi palët nuk paraqitën prova të tjera në riprocedim.

d) Simbas Kodit Tregtar t'abr. emetimi i një kambiali nuk prodhon përtërimin e raportit të paraeksistuem. tue i nëvendësue obligimit të vjetër një obligim të ri. Prandej në rastin konkret, duhet të pranohet bashkëeksistenca e dy raporteve, ay i të drejtës komune, dhe ay kambialuer, tue qenë ushtrueshme padija e themelueme në raportin kausal në rastë që nuk verifikohet inkasimi i kambialit për shkak parashkrimi dhe ngrehja e padis themelore e mbështetur në raportin themeluer, subortinativisht me padijen kambjalore, asht e pranueshme.

e) Vërtetë se gjykata ka gabue tue mos i konsiderue bileta n'urdhen aktet, në fjalë, e tue mos urdhënue përkthimin e mbishkrimit të type, por përfundimisht çashtjen e zgjidhë simbas ligjës, pse nuk kishte vend aplikimi dispozita e sipërme, e nenit 146 të K. Tr. t'abr.

Kërkesa përmirësore, e dhanun brenda afatit ligjue, përmban këto shkaqe për prishje t'akt-gjykimit të sipërm:

a) Simbas paragrafit të I-rë të nenit 92 të Sht. II të P. Civ. e 244 t'asaj Procedure, ratifikimi duhet të bahet para përfundimit të gjyqit, pse përndryshe vlefshëmënia e procedimit dhe e vendimit përfundimtar do te varesh nga pranimi i ndërgjyqsave.

b) gabimisht gjykata ka konsiderue se parashkrimi pesëvjetuer i nenit 146 të K. Tr. t'abr. ka karakteristikat e parashkrimit të shkurtën paraveshtuem nga neni 2039- të K. C. t'abr., pse parashkrimi i shkurtën në landë tregtare lypet nga natyra e vet për likuidimin e shpejtë të marrëdhënjeve tregëtare. Përveç kësaj, invokuesi i parashkrimit simbas §. të fundit të nenit 146 të K. Tr. t'abr. betohet se: "nuk i detyrohet gja", kurse mbas nenit 2032 të K.,C. në fuqi duhet të betohet se: "deta asht shue".

c) Edhe sikur të pranohet interpretimi i diktimit, se neni 146 i K. Tr. t'abr cakton një parashkrim, presuntiv, prap gjykata pa, arsye nuk i ka njoftë të drejtën e invokimit të këtij parashkrimit sepse deklarata e diktueses se nuk kemi mujt me përfitue, nga kullotja, prej forcës madhore nuk len të nënkuptohet mos realizimin e pagimit siç thotë, në vendimin e Diktimit.

c) Gjykata e Diktimit gabimisht nuk ka prishë vendimin e gjykatës së faktit që nuk i cilësonte aktet si bileta n'urdhën, posa edhe ajo vetë i cilëson të tilla.

d) Me qenë se Këshilli i përgjithshëm e prishi vendimin e gjykatës së faktit për mos

ratifikimin e porosisë, gjykata në riprocedim duhet t'i vente në bisedim dhe t'i riçmonte provat.

dh) Gabimisht gjyqi i Diktimit pranon se emetimi i një kambiali në urdhën ose i një bilete n'urdhën nuk prodhon përtrimin e raportit paraeksistuem sepse simbas theorisë Gjermane t'adaptueme prej theorisë Frënge, me lëshim të kambialit kemi përtëritje dhe kështu raporti dhe obligimi i dytë i mëkambëson të vjetrin. Edhe sikur të pranohet teza e Diktimit, prap se prap vendimi i përmirësuem asht i gabueshëm edhe pse nuk e autorizoj me provue pretendimin e përsëritjes,

e) Nuk i asht dhanun randësi pretendimit se H. C. kërkon të begatohet pa shkak në kurriz të saj sepse: a) kur ky asht padite nga Qeverija Greke si qeramarrës ka deklarue se nënqiramarrësi, dekujuet i përmirësuem kërkueses, nuk ka mujt me për fitue nga kullota prej forcës madhore. b) Se si qira nuk ka pague për atë kullotë ma tepër se 25 napolona.

Vendim: Me qenë se, pamvarësisht nga ligjëshmënia ose jo e arsytimit për pranimin e pikës së parë të pretendimit të rrjeshtuem në dy parashtresat përmirësore që i përket ratifikimit të veprimit të gjeruesit zotni av. K. kërkimi për përmirësimin e vendimit të Degës asht i ligjshëm, se si gjykata e ashtu edhe Dega Civile ishte e detyrueme me u konformue me vendimin e Këshillit të Përgjithshëm nr. 16, datë 19 nanduer 1935, vendimi i cili nuk mund të preket me një vendim tjetër të Këshillit. Me qenë se Këshilli i Përgjithshëm me vendimin e naltpërmendun ka pranue pikën e parë të kërkesës përmirësore të përmirësueses O. L., e cila midis të tjerave në faqen 2 përmban: ...në rast se jepet vendimi pa u legjitimue përfaqguesi duhet të anulohet procedimi i bamun dhe të prishet vendimi i dhanun.... dhe interpretimi i kundërtë do të kishte për efekt që vlefshmënia e një vendimi të mvarej nga pranimi i ma pasi i ndërgjyqsavet.... dhe për të forcuar këtë pretendim invokon dhe nenin 92 të ligjit taksavet dhe këto pretendime ana e përmirësueme në parashtresën përgjegjëse tue interpretue nenin 92 të Sht. II. Pr. C. dhe 92 të ligjit taksavet kërkon që të mos pranohet, Këshilli i Përgjithshëm në vendimin e naltpërmendun me fraza të shprehuna tue thanë midis të tjerave se, ndjekja e padies prej të porositunit o prej gjeruesit konsiderohet e vlefëshme kontra ndërgjyqsit në qoftë se paditësi ka dhanë porosi verbale, por para përfundimit të padiës duhet i porosituni të vihet në rregull në konformitet me paragrafin e parë të nenit 92 të Sht. II. Pr. C. dhe se me këtë shprehje ka pasë për qëllim që në rast mos ratifikimi deri në dhanjen e vendimit veprimet e kryeme prej të porositunit të jenë të pa qënuna, gja që deduktohet jo vetëm me invokimin e nenit 84 e 41 të Pr. Civ. e 91 e 524 të Sht. II. Pr. Civ., por edhe me shprehjen e qartë se: tue pranue shkaku i parë i kërkesës përmirësimore duhet përmirësue vendimi i degës. Që ka qenë ky qëllim i vendimit të Këshillit të Përgjithshëm dedukohet dhe nga mendimet e pjestarve që kanë qenë në pakicë në pikat e tjera të cilët kanë formue shumicën në pikën e parë dhe të cilët shprehimisht përmendin se pika e parë e kërkesës përmirësimore t'asaj koheje duhej pranue. Me qenë se nën këto kondita interpretimi i kundërtë që asht ba vendimit prej gjykatës së faktit dhe Degës Civile është një veprim që vjen në kundërshtim me vendimin e Këshillit të

Përgjithshëm dhe për këtë arsye vendimi i Degës përse i përket pranimit të ratifikimit është i përmirësueshëm;

Me qenë se kërkimi i përmirësimit përse i përket parashkrimit nuk është i ligjshëm sepse edhe sikur dëftesat të jenë bileta n'urdhën në rast që kanë konditat ligjore, parashkrimi i përmbajtur në nenin 146 të K. Tr. t'abroguem është prezumtiv i pagimit, analog me parashkrimin e shkurtën të K. Civ. në fuqi, dhe jo shues i obligimit, kështu që në rastin konkret, tue qenë se përmirësuesja ka mohue jo vetëm përfitimin por edhe nënshkrimin e dekujesit, nuk mund të përfitojë nga dispozita e nenit 146 të K. naltreguem siç me vend e ka rrefuzue edhe Dega.

...

Vendimi nr. 215, datë 23.09.1938 i Këshillit të Shtetit

(Balancimi midis interesave privatë dhe publikë, mbizotërimi i njërit prej tyre)

...

Këshilli i Shtetit, në mbledhjen e përgjithshme, të mbajtur sot me 23 shtatuer 1938, ditën e premte pas dreke, nën kryesinë e z. Dr. Mirash Ivanajt dhe në ndodhjen e antarve z. Kristo Floqi, z. Dr. Demir Villa, z. Rasim Kalakulla dhe z. Benedikt Blinishti, tue qenë pranë dhe z. Qazim Spahiu, një nga sekretarët e Këshillit të Shtetit, mori në bisedim kërkesën diktimore datë 4 qersher 1938, drejtue Këshillit të Shtetit dhe përcjellun me shkresën nr. 1397/IV, d. 4.6.1938 të Prefekturës s'Elbasanit, me të cilën diktimohet vendimi apeluer nr. 29, d. 23.V.1938 i Seksionit Administrativ të Këshillit të Shtetit. Sikundër kuptohet nga aktet e bashkangjituna, vendimi apeluer i nalt-përmendun, me qenë se mban datën 23.V.1938 dhe shkresa e Prefekturës së Elbasanit me të cilën përcjelllet kërkesa diktimore e nënshkrueme prej z. I. B., datën 4.6.1938, kërkimi i diktimit është bamun mbrenda afatit ligjues dhe prandaj mbledhja e përgjithshme hyri në meritën e çashtjes.

Nga studimi i akteve ta paraqitura merret vesh se Seksioni administrativ i Këshillit të Shtetit, për punimet e kanalizimeve që janë bamun në katundin Cërrikë të Elbasanit, ka vendosur se dominon interesi privat dhe paragrafi b i pikës 13 të nenit 4 të ligjës së tarifës doganore që parashef interesin publik, nuk është i aplikueshëm në rastin konkret dhe prandaj të treqind metra lineare tubat e ujit që ka sjell z. I. B. nga jashtë mos t'i përjashtohen nga taksi i përkatëshëm i doganës.

Z. I. B. në kërkesën diktimore parashtron e thotë se në çeljen e kanaleve dhe të kronjëve nuk dominon interesi privat, por publik sepse nga ujët që do sillen me këto tuba do përfitojnë edhe kufitarët e tjerë, prandaj kërkon prishjen e vendimit apeluer të Seksionit t'Administratës. Mbledhja e përgjithshme për me e sqarue çashtjen në një mënyrë të pa dyshimtë, me shkresën nr. 126/4, d. 8.6.1938 kërkoi shpjegime nga Prefektura e Elbasanit

për pikat e poshtshënueme 1) Kush ka hapë kanal in gjatësije 4 kilometrash, pronë e kujt asht dhe për ç`qellim asht ba? 2) Pronë e kujt janë tokat që gjenden bri dy anësh të kanalit të nalt-përmendun? 3) Çezmat që do të qesin ujin e Shkumbinit të naltësuem me anë pompe dhe t'inkanaluem në kanal in e hapet dhe pa tuba, a do të ushqehen me ujë pa ndërpreme kohe ose vetëm kur do të vaditen tokat? Prefektura Elbasanit me shkresën e saj përgjegjëse nr. 1397/VII, d. 27.VI.1938 thotë se: Kanali asht hapë prej z. I. B., me qëllim ujitjeje e asht pronë e tij, si dhe tokat që gjinden bri dy anëvet dhe kronjëret do t'ushqehen me ujë vetëm në stinën e verës.

Sikundër kuptohet nga shpjegimet e nalt-përmenduna qëllimi kryesor i punimeve të bamuna në katundin Cërrik tue qenë sigurim i interesit privat dhe kronjtë tue qenë se janë vetëm për stinën e verës dhe në rastin konkret dominimi i interesit privat tue qene i pa kontestueshëm dhe arsye të tjera ligjore për me anullue vendimin apeluer tue mos qenë parashtrur, mbledhja e përgjithshme me vota të njëjta vendosi ligjërimin e vendimit nr. 29, datë 23.V.1938 të Seksionit t'Administratës së Këshillit të Shtetit dhe refuzimin e kërkesës diktimore në fjalë.

...

1939

Vendimi nr. 53, datë 27.02.1939 i Këshillit të Shtetit
(E drejta e individit për të kundërshtuar aktin normativ të këshillit bashkiak)

...

Këshilli i Shtetit, në mbledhjen e përgjithshme, të mbajtur sot me datë 27/II/1939, ditë e hanë pas dreke, nën kryesinë e z. Dr. Mirash Ivanajt dhe në ndodhjen e antarve z. Kristo Floqi, z. Ajet Libohova, z. Dr. Demir Villa, z. Teki Selenica dhe z. Benedikt Blinishti, muer në bisedim lutjen diktimore të z. Jani Bitrit nga Vlora me të cilën diktimon vendimin apelor nr. 4, d. 14.1.1939 të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Vlorës. Mbledhja e përgjithshme, pasi konstatoj se lutja diktimore është dhënë brenda afatit ligjor hyri në meritën e çështjes. Diktimonjësi z. Jani Bitri kundërshton vendimin e sipërme të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Vlorës, duke parashtruar këto pretendime:

a) Vendimi i Këshillit Bashkiak për akordimin e lejes për ngrehjen e një ndërtese të destinuar për mulli, është i një karakteri të përgjithshme dhe si i këtillë nuk mund t'apelojë pranë Këshillit Administrativ prej z. S. B. qi nuk ka ndonjë cilësi për të përfaqësuar interesat bashkiake me karakter të përgjithshëm. b) Në bazën e § 1 t'art. 56 të ligjës së Bashkive e drejta e apelimit kundra vendimeve të Këshillave Bashkiake nuk mund t'u njihet gjith banorve të një qyteti gjer sa këtyre nuk i u preken direkt ose indirekt interesat e tyre dhe prandaj apelimi i z. S. B. është i pa qenë. c) Si pas art 484 të Shtojcës së dytë të Kodit të Procedurës Civile, ay që rekuron një rrugë ligjore duhet të ketë një interes, kurse në rastin konkret z. S. B. nuk justifikon apelimin e tij në këtë kuptim. ç) Injeneri i dërguar në vend nga Këshilli Administrativ, në raportin e tij, pa qenë mjek ka ç`faqur edhe mendime shëndetsore në kundërshtim me ato të mjekut të rastit dhe vendimi i Këshillit është bazuar mbi këto. d) Me ngrehjen e ndërtesës për mulli në vendin e caktuar nuk preket as bukuria e qytetit dhe as estetika e tij se pse motori që do të ngrihet do të jetë në shpinën e Hotel Tiranës, i cili edhe sot është rrethuar me Nallbanhane, garazhe dhe me motorë të tjerë. dh) Në Vlorë ka një sasi të madhe mullinjësh me motor të ndryshme, të cilët janë ngrehur në rrugat më kryesore dhe më të populluara, kurse motori qi do të ngrihet do të jetë në një cep të një vendi pa banorë të shumtë.

Për arsyet e sipër treguara z. J. B., në lutjet e tij diktimore, kërkon prishjen e vendimit të Këshillit Administrativ dhe lejimin për ngrehjen e ndërtesës për mulli. Mbledhja e përgjithshme, mbasi studioj dosjen përcjell me shkresën nr. 2136/15, ex 38, me 3 shkurt 1939, të Prefekturës së Vlorës, mbasi shqyrtoj vendimin nr. 4, me 14/1/1939, të Këshillit Administrativ, raportin e Kryetarit të Zyrës së P. Botore, lutjet e z. S. B. dhe drejtimet telegrafike të ndryshme konstatoj se: 1) Vendimi i Këshillit të Bashkisë nr. 78, me 30/XII/1938 për lejimin e J. B. për instalimin e një mulliri me fuqi motori 25 kuajsh në tokën e z. Dr. S. A., është dhënë pikërisht në konformitet me dispozitat e nenit 103 të ligjës së Bashkive. 2) Vendimi i më sipërmë i Këshillit të Bashkive – si gjith vendimet e tierë të këtij enti – mund t’apelohej përpara Këshillit Administrativ të Prefekturës lokale vetëm prej t’interesuarit të njoftuar individualisht konform me § 2 të nenit 56 të ligjës së Bashkive. 3) Vendimi në fjalë ka patur një karakter thjesht personal dhe prandaj pas komunikimit të tij mund të kundërshtohet po me këtë karakter prej atyre që u prekshin interesat por jo prej z. S. B. i cili apelimin e tij e ka bazuar në interesin publik të qytetit – zbukurim, estetikë, shëndetsi – mbrojtja e të cilave nuk u përkasin individëve, por autoriteteve të zgjedhur prej tyre të cilët janë të vetmit kompetent për kontrollim e për masa të tiera ku cenohen interesat e përbashkta të qytetarve. 4) Për arsyet e më sipërme, Këshilli Administrativ i Prefekturës së Vlorës vendimin e tij nr. 4, me 14/1/1939, nuk duhesh t’a bazonte në lutjen apeloze të z. S. B. të cilit në rastin në bisedim nuk i përkiste armiqësi se nuk ishte i interesuar. Gjith’ashtu këtij nuk i përkiste apelimi edhe sikur vet fakti të tregohesh si kur ishte një karakteri të përgjithshëm se pse si pas § 1 të nenit 56 të ligjës së Bashkive procedura e njoftimit dhe e afshimit të vendimeve kësodore është caktuar dhe vendimi në fjalë nuk mund të hyjë në këtë kategori. Për të gjitha këto arsye kryesore ky Këshill me unanimitet, pa patur nevojë të shprehet mbi vet faktin, vendosi prishjen e vendimit të Këshillit Administrativ të Prefekturës së Vlorës, si i dhanun në kundërshtim të hapët me ligjet në fuqi dhe ligjërimin e vendimit të Këshillit të Bashkisë së Vlorës për akordimin e lejes për ngrehjen e ndërtesës të destinuar për mulli drithi.

...

Vendimi i datës 30.05.1939 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së

Diktimit

(Padia për njohjen e zotërimit dallon nga ajo e posedimit)

...

Ligjërimin e akt-gjykimit të Gjykatës së Paqit të Vlorës me nr. 26, dt. 24.2.1939 që deklaronte rivamjen e paditësit në posedimin e pronave të ndodhura në Vlorë, me kufijtë e dituna. Aktet u morrën në shqyrtim prej Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit, i cili si bisedoi çështjen dha këtë vendim: A- Përsa i përket kërkesës së E.D. a) Pjesa që i referohet

paditësit H.K. Të gjitha shkaqet e kërkesës së përmirësimit i referohen çmimit të faktit, por, sikurse tregohet dhe në vendimin e Degës Civile nr. 89, dt. 30.5.1939, sipas të cilit kërkohet përmirësimi, gjykata e faktit ka treguar arsye të mjafta që e kanë determinuar në preferimin e dëshmitarëve dhe provave të tjera të parashtruara prej anës paditëse H. K., tue paqtue kontrathëniet që ekzistonin në deponimet e disa dëshmitarëve dhe tue kërkuar të sqaroheshin elementet e tjera që kishin rëndësi në formimin e bindjes të gjyqtarit dhe nga kjo arsye me vend Gjykata e Diktimit me vendimin e nalt-treguar ka ligjëruar atë të gjykatës së faktit, që, përfundimisht ka njojtur posedimin e paditësit në vendet e kontestuara.

b) Pjesa që i referohet të paditurve R.K dhe G.V. Sikurse tregohet dhe në vendimin e Degës Civile nr. 245, dt. 13 gusht 1937, në bazë të parimeve të përmbajtura në nenet 1043 e vijuesa të KC, posedimi i një vendi mund të fitohet dhe me anë përfaqësuesi, veprimet e të cilëve konsiderohen si të kryera në emër të porositësit, prandaj në rastin konkret tue marrë parasysh se të paditurit G.V. dhe R.K. kanë vepruar si përfaqësues të paditësit H.K., veprimi i tyre justifikohet pse është bërë pak pas mbarimit të kontratës.

B- Përsa i përket kërkesës së M.E.D: Sikurse edhe në vendimin e atakuar të Degës Civile, gjykata e faktit me arsye ligjore ka vendosur refuzimin e kërkesës së ndërhyrës së nalt-treguar, pse nga të gjithë termat e përdorura në të, rezulton se në anën e kësaj kërkohet njohja e zotimit dhe jo e posedimit, por një kërkim i bërë me rastin e gjykimit të padijes posedimore në bazë të parimeve themelore të procedurës nuk mundet të jetë i pranueshëm. Për këto, Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit, në bazë të ligjës me dt. 6.6.1937 mbi ndryshimin e neneve 29 e 30 të Sht. I-rë Pr. Civ. dhe nenit 38 të ligjës mbi disa ndryshime të ligjave vepruese, me zana të përbashkët vendosi: Ligjërimin e vendimit që i përket E.D dhe H.K, ashtu dhe ndërhyrës M.E.D. Gjithashtu, me vota të shumta u vendos ligjërimi i vendimit që i përket edhe R.K e G.V.

...

Vendimi nr. 13, datë 27.11.1939 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së Diktimit

(Kushtet për ngritjen e padisë në procesin penal)

...

Krye-Prokuroria e Shtetit me komunikatën e sajë nr. 522, d. 27.I.1938 i solli këtij Këshilli akt-gjykimin e D.P. të Diktimit nr. 422, d. 26.VI.1937 të diktimuem prej L.B., T.A., L.A., e prej përfaqësuesit të Ministrisë së Financavet Av. Z.I.A, si dhe aktet e tjera të kësaj padie, nga të cilat rezulton se: Me akt-gjykimin e sipërm të Gjyqit të Diktimit Dega-Penale, ishte vendos: Dënimi i të pandehunvet: L.B Kryetar i Intendancës Përgjithshme, T.A Nd. Inspektor i asaj Intendance; L.A ish-likuidator në repartin e Arkës së Përgjithshme t'Intendances; S.D ish-Arktar i Intendancës Përgjithshme; dhe, I.H ish-Arktar i Ministrisë Financavet, në bazë të nenit 203 të K.P. me nga treqind (300) Fr.ari gjobë të randë, the simbas nenit 86 t'atij Kodi,

pezullimi i këtij ndëshkimi për secilin për një kohë prej dy vjetësh, përse kishin ometue detyrat e tyre në kontrollimin e shpërdorimeve të Intendances së Përgjithshme të Komandës Mbrojtjes Kombtare të kryeme prej të vet-vramit M.Ç ish-shef seksioni i Repartit të Arkës Intendances. Krye-Prokuroria e Shtetit me komunikatën e nalt shkrueme, kërkon ligjërimin e Akt-Gjykimit të Diktimit D. P. tue parashtrur këto arsye: Vepra e diktimuesave L.B, T.A e L.A asht provue rregullisht, se vendimi i Degës Penale të Diktimit ka rrëzue një nga një gjithë pretendimet e tyre, të bame prej përfaqësuesit të tyre, me arsye të mbështetuna në ligjë.

Mbi diktiminin e përfaqësuesit të Ministrisë Financave. Duke marrë parasyshë se për t'u pranue padia civile prej fajit penal para juridiksionit represiv, duhet që dami të jetë konsekuencë dhe rezultat imediat i veprës të kontraligjshme të të pandehunit dhe jo cirkonstancave të tjera; dhe të pandehunit ishin dërgue në gjyq jo për përvetim por për ometim simbas nenit 203 të Kodit Penal. Diktuesit me kërkesat e tyre diktimore të dhanuna mbrenda afatit ligjor, kërkojnë prishjen e këtij vendimi, përse arsye dhe shkaqe të përmenduna në parashtrësar respektive të tyre, të cilat ndodhen të bashkueme me aktet. Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit mbasi pa se kërkesat diktimore janë dhanë në afat ligjor, vendosi pranimin e tyre, dhe si lexoi e shqyrtoi aktet në themel, me datë 27.XI.1939-XVIII dha këtë vendim:

Nga shqyrtimi i gjithë akteve të dosjes përkatëse rezulton se: 1) L.B Nënkolonel, Kryetar i Intendancës së Përgjithshme; 2) T.A Nd. Inspektor; 3) L.A ish likuidator; 4) S.D ish-Arkëtar po t'asaj Intendancë; dhe, 5) I.H ish-Arkëtar i Përgjithshëm i Ministrisë së Financave, janë dënue nga Dega Penale e Diktimit në virtyt të neneve 203 e 86 të K.P. me nga (300) Fr. ari gjobë të randë tue u pezullue ky ndëshkim për një kohë prej dy vjetësh për shkak se kanë ometue të kryemit e detyravet të tyre në rastin e kontrollimit të llogarive t'asaj zyre, kur i vet-vrami M.Ç ish-Shef i Repartit të Intendancës në fjalë ka përvetue shumën: Fr.ari 69.030,76 nga t'ardhunat Shtetnore.

Përse i përket diktimit të të pandehunvet: L.B, T.A dhe L.A: Me qenë se faji i tyre asht konsiderue nga Gjyqi i Diktimit si delikt i parapamun nga neni 203 i K.P. faj ky i cili ka ngjamun para d. 7.4.1939-XVII, dhe tue qenë se në virtyt të nenit 1 të Dekretit Mbretnor mbi amnistinë dhe faljen e fajevet ordinare d. 22.VI.1939-XVII konsiderohen t'amnistueme të gjitha fajet për të cilat ligja cakton një ndëshkim kontra lirisë personale jo ma shumë se 5 vjet ose ndëshkim gjobuer të bashkuem ose jo me ndëshkin kontra lirisë personale, dhe me qenë se faji i parapamun prej nenit 203 të K.P. përfshihet prej këtij neni. Për këto, Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit me vota të përbashkëta në bazë të nenit 1 të Dekretit Mbretnor të nalt-përmendun dhe § II të nenit 1 të Dekretit Mëkambësit të Përgjithshëm mbi normat e zbatimit të Dekretit në fjalë si dhe neni 92 të K.P. vendosi shuëmjen e padisë penale të ngrehun kontra të nalt-përmendunvet me amnisti.

Përse i përket diktimit të përfaqësuesit të Ministrisë së Financave: Sadoqë përfaqësuesi në fjalë me kërkesë-padien e tij d.16.7.935 asht kushtitue pale civile, tue kërkuue detyrimin e të pandehunvet me pague shumën e përvetueme nga i vet-vrami M.Ç, por tue qenë se, simbas neneve 1,2,3,4 të Pr. Penale e drejta personale lindet dhe ka vend

kur nga faji asht shkaktuar një dam material ose moral i një personi dhe vetëm kundra: 1) autorit të fajit, 2) bashkvepruesave direkt a indirekt, 3) kundra ometuesit, por në këtë rast të fundit kur dami asht shkaktuar si efekt i drejtpërdrejtshëm i ometimit a imprudencës; dhe, 4) ma së së fundi kundra personit civilisht përgjegjës.

Me qenë se, në rastin konkret, dami që i asht shkaktuar Shtetit, siç rezulton nga shqyrtimi i akteve penale, ka rrjedhë nga veprimi i përvetimit të hollave në periudha të ndryshme vepruar prej të vet-vramit M.Ç, si Drejtor i Repartit Ushtarak të Qendrës dhe jo drejtpërdrejtshëm nga ometimi i të pandehunvet të tjerë, që kanë munguar në kryerjen e detyrave të zyrës në kontrollimin e llogarive, mbasi siç ka pranuar dhe Dega Penale, ometimi i të pandehunvet nuk ka lidhje me përvetimin, kështu që nuk mund të konsiderohet se dami i psuem asht konsekuenca e domosdoshme e atij ometimi. Prandaj, Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit me vota të shumta tue pëlqyer edhe kërkimin e Krye-Prokuroris së Shtetit, në vështrim të nenit 437 të Pr.Penale vendosi ligjorimin e vendimit në fjalë përsa i përket padisë civile.

...

1940

Vendimi nr. 33, datë 15.04.1940 i Degës Civile të Gjykatës së Diktimit
(*Detyrimi për pagesë mujore të shërbyesit njihet vetëm nëse provohet qëllimi i punësimit*)

...

Dega Civile e Gjykatës së Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Andrea Saatçi vëren se, akt-gjykimi i Gjyqit të Paqit të Gjinokastrës me nr. 227, datë 11 qershter 1938, i cili përmban, M. H. e bija e I. B. nga katundi Poliçan dhe e përfaqësuar nga adv. Q. K., me kërkesën datë 21.2.1938, ka ngrehë padijë kontra Z. e E. L. B. dhe A. e K. Z. nga katundi Saraqinishtë, me cilësi trashigimtar të të ndjerit K. Z. tue pretendue se, de-cujusi i paditunve K. Z. në muajin nanduer 1922 kishte marrë paditësen si shërbëtore në shtëpinë e tij, e cila qysh prej asaj kohe deri në muajin nanduer të vitit 1937, që ka ngjah vdekja e përmendum e K. Z. ka shërbye pranë familjes së tij me këtë cilësi, tue kry gjithë punimet shtëpiake e të tjera të nevojshme. Ndonëse në kohën e marrjes së saj në shërbim nuk i qe caktue e drejta e shpërblimit mujor ose vjetor, për tu marrë parasysh kohën 15 vjeçare të trashigimit, e drejta e shpërblimit të punimeve të saj për atë periudhë është 12 fr. ari në muej dhe tue shumzue kjo me kohën e shërbimit arrin shumën 2160 fr. ari. Këtë shumë me gjithë shumë herë i u a ka pas kërkuar si de-cujusit vetë në gjallësinë e tij ashtu edhe mas vdekjes së tij trashigimtarëve të sipërmemndum, por ta kanë refuzue paguimin.

Dhe me qenë se të paditunit nuk kanë renovue të drejtën e trashigimit të de-cujusit të tyne, prandaj ka kërkuar detyrimin e të paditnvet me atë cilësi t`i pagujnë paditëse shumën e fr. ari 2160 bashkë me kamatën e tyne ligjore. Në rrjedhje të gjyqit që ka vazhduar në mungesën e të paditunës A., ana paditëse ka përsërit kërkesë-padinë. Të paditunit Z. dhe E. tue qenë të përfaqësuar prej av. V. Xh. e L. Dh. kanë prapësuar tue pretendue se padija asht marrë në shërbim prej de-cujusit të tyne jo si shërbëtore me rrogë, por si vajzë në shpirt me qëllim që pasi të rritej do të adoptohej e marthohej prej tij, prandaj paditëses nuk i vjen e drejta e ngrehjes së kësaj padie dhe kanë kërkuar rrefuzimin e saj. Mbas lejimit prej gjykatës palët ndërgjyqëse, për provim të pretendimeve të tyne kanë paraqit dëshmitar:

Gjykata mbasi ka ndigjue dëshmitarët dhe si ka analizue deponimet e tyne konstaton se, nga deponimet e dëshmitarëve të paditëses dhe sidomos dëshmitarit N. V. deponimet e të cilit vijnë në kundërshtim me deklaratat e të tjerëve, pretendimet e paditëses mbeten të

paprovueme dhe kështu ka preferue deponimet e dëshmitarëve të anës paditun, mbasi këta një zani kanë deklarue se nuk asht e vërtetë që paditësja të ketë qenë pajtue si shërbëtore me rrogë të caktueme prej të ndjerit K. Z. dhe se kondita ka qenë për ushqime e veshje. Për këto arsye dhe në bazë të nenit 100 të Sht. II. Pr. Civile ka vendos refuzimin e padisë, duke i ngarkue asaj edhe shpenzimet gjyqësore.

I diktuem prej gjyqbjerrësve të paradiftuem bashkë me aktet relative të padijes erdhnë për shqyrtim në Gjyqin e Diktimit edhe u protokoluen nën nr. 142/496/1066 të radhorit themeluer.

Mbasi u lexuen dhe u shqyrtuen me radhë aktet çështja u bisedue dhe u dha ky vendim. Të gjitha shkaqet e kërkesës diktimore për sa atakojnë vendimin e gjykatës për arsye se nuk i a adjudikoj anës diktimuese shërbimin që kishte kryer, një pagë shëmbëlllore sipas nenit 563 dhe 564 të KC t`abr. nuk janë të pranueshme për arsye se simbas këtyre neneve, paga shëmbëlllore i akordohej të pajtuesit që kishte shërbimin si profesion, kur ky kryente atë pa qenë faktuar një kusht shpërblimi ose kur shpërblimi ishte premtuer në një mënyrë gjenerike, por në rastin konkret as paditësja akur ka filluar shërbimin e ka pasur këtë profesion as dhe mundet të thuhet se shërbimi është paktuar, pra një kusht shpërblimi edhe kontra prestimi.

Por nga ana tjetër shkaqet e sipërtreguara të kërkesës diktimore duhet të pranohen për sa i përket adjudikimit të një pjesë të shumës së kërkuar me kërkesën e padijës dhe vendimi i gjykatës që ka refuzue padijën tërësisht dhe nuk e ka pranuar për një pjesë të saj, nuk është i themeluem për arsye se nga deponimet e dëshmitarit N. V., që ka thënë që trashigimlënësi i anës së paditun, në vitin 1922 tue e patun gruen të sëmure e tue mos pasur fëmijë të tijë, kishte nevojë për një shërbëtore dhe për këtë ishte drejtuar dëshmitarit dhe ky i rekomandoj paditësen atëherë në moshë 12 - 13 vjeç the me autorizimin e sëmës së paditëses dëshmitari mbeti dakort me K. Z. që ky të merrte paditësen sishërbëtore në shtëpinë e tij, me konditë që ai ta ushqente dhe ta rritte dhe kur kjo të arrinte në moshën e duhur, si mbas zakonit ta martonte.

Është provuar lidhja e konvencionit në kqto kondita. Këtë konvencion të lidhur midis trashigimlënësit anës paditur dhe s`ëmës së paditëses me ndërmjetësim e dëshmitarit N. V., në një kohë që paditësja ishte e mitur, e ka konfirmuar edhe kjo vetë kur është bërë madhore duke vazhduar të punojë pranë tij si shërbëtore me ato kondita të dituna prej saj. Refuzimi i pranimit të dëshmiës së dëshmitarit nga ana e gjykatës me arrsyetimin se, dëshmitari ka thënë se nuk ishte caktue sa do të ishte paga për shërbimin e paditëse, nuk është i ligjshmë për arsye se mos caktimi i pretimit të pajtuesit me një pagesë të përmuejshme ose të përvjetshme nuk i rrëzon vleftën dhe nuk i pakson besueshmërinë e dëshmiës të dëshmitarit për faktet që ky i ka dëshmuar duke treguar lidhjen e konvencionit me konditat e mësipërme.

Meqe se dëshmija e dëshmitarëve të tjerë si t` anës paditëse ashtu edhe t` anës paditun, që ka thënë se K. Z. e kishte marrë paditësen në shtëpinë e tij, me qëllim që ta kishte si

vajzën e tij, nuk përgënjeshtrohet deponimet e dëshmitarit N. V., mbasi ata tue mos ndodhur gati në kohën e lidhjes të konvencionit nuk kanë mundur të dinë edhe konditat me të cilat K. Z. e kishte marrë paditëse në shërbimin e tij dhe nuk rezulton nga dëshmia e atyne dëshmitarëve sikurse ka pranuar gjykata, që K. Z. prestimet në favor të paditëses për ushqim, veshje, etj., t'i bënte i shtytur vetëm nga një ndjenjë bamirësie dhe me qëllim libeliteti deri sa dëshmitarët kanë vërtetuar të gjithë nevojën e madhe që kishte pasur ky për shërbëtorë, mbasi bashkëshorten e kishte të sëmurë dhe fëmijët e tij nuk kushte dhe paditësja e i plotësonte të gjitha nevojat e shërbimit duke punuar sa në shpie aqë edhe punët bujqësore nëpër arat.

Meqenëse një konvencion i këtij lloji me konditat e treguera prej dëshmitarit N. V. i lidhun në kohën e KC t`abr. Duhet të konsiderohet i vlefshëm simbas dispozitave t`atij kodi për arrsyje se sa do që çmimi i pajtimit që konsistont enë ushqim, veshje dhe prokurimin e shpenzimevet të martesës së paditëse ka qenë i pacaktuem në vleftë, si mbas parimevet të KC t`abr. që regjonin qiradhënijen kur çmimi i qirasë ishte i pacaktuar në vleftë konvencioni bëhesh i anuluarshëm por në këtë rast që çmimi i pajtimit ka qenë i caktueshmë simbas zakonit, nuk ka arrsyje që të konsiderohet konvencioni i anulueshmë dhe t'i akordohet paditëses pagë shëmbëlllore, sikurse është kërkuar në kërkesën e padijës për shkak se konvencioni në këto kondita ka qenë i vlefshëm si mbas KC t`abr. sikurse ka qenë i vlefshëm simbas nenit 566 të këtij kodi dhe pajtimi i një rritësesë foshnje me kondita t'i prokurohej kësaj ushqim dhe veshje, pa qenë caktuar lloji dhe cilësija e mveshjes mbasi këto janë të caktueshme simbas zakonit. Për këto Trupi i Diktimit D. C. bashkarisht vendosi prishjen e akt-gjykimit të diktuem dhe këthimin e akteve Gjyqit të Paqit Gjirokastrës për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 318, datë 08.07.1940 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit
(Kanosje dhe privim lirie ndaj ndihmësgjyqtarit, llogaritja e dënimit dhe shuarje dënimi)

...

Dega Penale e Gjykatës së Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Agjah Libohova, e të anëtarëvet z. Neki Delvina, z. Irakli Noçka, z. Fuat Fico, e ndihmës anëtarit z. Selim Damani, sot në datë 5 qershier 1940 dha këtë vendim nr. 138. Në padien penale të ngrehun n'emën të Drejtës Botnore, kundra N. Th. B. 35 vjeç, kryeplak i katundit Derviçan, me shokë, të pandehun per faj privim lirie personal. Fakti. Me vendimin e Hetuesit të Gjinokastrës nr. 259, d. 28.9.1937 në bazë të nenit 128 të Pr. P. asht vendos nevoj-gjykimi i të (qujtunvet: 1) N. Th. B., 2) N. Dh. L., 3) S. K. Dh., 4) K. J. G., 5) K. Q. L., 6) K. Sh. R., dhe, 7) S. Th. N., për t'u gjykue para Gjyqit Kolegjal të atij qyteti, si të pandehun pse me d. 21.6.1937

i kanë privue lirin personale me violencë e friksim ankuesin J. Sh. ish-Ndihmes Gjyqtar Paqtues në Gjinokastër, tue e çue kontra dëshirës tij, vetëm për të shfryem urrejtjen e tyne kundrejt të damtuemit, në Rojë-Komandën e vendit mbi intervenimin e së cilës u la i lirë, faj ky që parashikohet prej n nit 162 të K.P.

Gjykata Kolegjiale e Gjinokastrës mbas procedimit të nisun me d. 9.X.1937 mbasi mblodhi provat e parashtrume nga akuza publike, si ndigjoj mbrojtimit e asistuesit të pandehunvet dhe fjalën e fundit të tyne me akt-gjykimin nr. 378, d. 17.XI.1937 ka vendos pafajsin e të pandehunvet dhe në bazë të nenit 50 nr.1, të K.P. pandëshkushmenin e të pandehunit S. K. dhe lirimn e këtyne nga burgu. Fajtorin e të pandehunvet: N. B., N. L. K. R., si autorë të privimit të liris personale të J. Sh. tue i ba friksime e mundime me d. 21.6.1937 e tue deklarue N. L. përsëritës të thjeshtë për herën e parë; dhe në virtyt të nenit 162 të K. P. dënimin e tyne me nga 3 vjet burgim të randë dhe me nga 500 fr. a. gjobë të randë; si mbas nenit 80, paragrafi 1, t'atij Kodi ndëshkimi i N. L. bahet 3 vjet e 3 ditë burgim i randë dhe 510 fr. ari gjobë të randë, tue i'u ngarkue këtyne shpenzimet gjykore fr. ari 30.

Ky vendim i diktueshëm kryesisht me komunikatën e Kryeprokuroris nr. 292, d. 11.1.1938 i suell kësaj Dege bashkë me aktet përkatse, e cila mbasi vueni çashtjen në bisedim me akt-gjykimin e saj nr. 548, d. 14.VII.1938, ka vendos ligjorimin e akt-gjykimit për të pandehunin K. R., ligjorimin e vendimit të fajsit për N. B. e N. L., dhe prishjen e atij dënimin për kta dy të fundit.

Gjykata Kolegjiale e vendit mbas rigjykimit të nisun me 4.8.1939 me vendimin e shqyptuem atë datë, lidhun me akt gjykimin nr. 402, d.16 i atij muji, ka vendos: Shuemjen e padis penale përsa i përket gjobës së parashikueme prej paragrafit II të nenit 162 të K.P. dhe në virtyt po të këtij paragrafi e nenit 238 t'atij Kodi dënimin e fajtorit N. B. me 3 vjet e 6 muej burgim të randë, në bazë të nenit 41 të K.P. i zbritet koha e vujtun me paraburgim prej d. 30.6.1937 deri me 26.6.1939, 1 vjet, 11 muej e 26 ditë, mbeten edhe 1 vjet, 5 muej e 4 ditë, ndëshkim ky që si mbas nenit 2, paragrafi 1, të dekretit në fjalë i falet krejt, tue mos mbet vend për ekzekutimin dhe, si mbas nenit 3 t'atij dekreti vihet nën vrejtim t' autoritetit të sigurimit publik për 1 vjet, 5 muej e 4 ditë; ngarkimin e tij me pagimin e shpenzimeve gjyk. Fr. a. 45.

Në ligjë, Trupi Gjykues i kësaj Dege vrejton: Me gjithë se Gjykata e faktit tue i'u shtrua vendimit të Këshillit të Përgjithshëm të Diktimit ka aplikue dënimin e të pandehunit N. B., shtesën e nenit 238 të K.P. për shkak të cilesis së tij, ashtu dhe dekretin Mbretnor mbi amnistin e faljen e fajevet ordinare d. 22.6.1939-XVII, por në zbatimin e dekretit në fjalë, siç theksohet edhe në komunikatën e Krye-Prokuroris së shtetit ka ra në gabim për arsye se: a) Gjoha e përmendun në nenin 162 § II të K. P. asht e bashkueme me ndëshkimin kontra liris personale që në maksimum kalon të 15 vjetët, kështu që Gjykata nuk duhesh të deklaronte shuemjen e saj me amnisti, por përkundrazi në bazë të nenit 2 t'atij dekreti faljen e gjobës; b) me qene se i pandehuni me d. 7.IV.1939-XVII ka ik prej burgut dhe si

mbas listës së dërgueme prej Prokuroris së vendit në Krye-Prokurori shifet që asht dorëzuem më vonë, koha, pra, e kalueme n'arati nuk duhej t'i llogaritej si e vujtun me paraburgim prandaj duhej hetue koha e aratisjes dhe ajo e dorëzimit të tij. Me qenë se veprimi i kundërt shkaktonte prishjen e akt-gjykimit, për këto, me vota unanime, në konformitet me kërkimin e Krye-Prokuroris së shtetit, në bazë të nenevet 314, 332 e 335 të Pr. P. vendosi prishjen e akt-gjykimit të Gjykatës Kolegjiale të Gjinokastrës dhe kthimin e akteve asaj Gjykate për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 208/a, datë 13.12.1940 i Këshillit të Shtetit
(Mendim i këshillit për gjykimin e Kryetarit të Komunës)

...

Këshilli i Shtetit, në mbledhjen e përgjithshme, të mbajtur sot me datë 13/XII/1940, ditë e enjte pas dreke, nën kryesinë e z. Dr. Kristo Floqit dhe në ndodhjen e antarëve z. Dr. Demir Villa, z. Benedikt Blinishti, z. Javer Hurshidi, z. Qazim Dani, z. Dr. Fuad Asllani, z. Faik Dishnica, z. Dr. Sureja Pojani, z. Bahri Omari, z. Qamil Vlora, z. Qazim Koculi, z. Kol Tromara, z. Dr. Ymer Nishani, z. Vangjel Goxhanami, z. Luigj Koliqi, z. Pertef Pogani, z. Vasil Avrami dhe z. Ismet Kryeziu, muer në bisedim shkresën nr. 4814, date 29.XI.1940 të Ministrisë së Drejtësis. Me shkresën e nënt-përmendun Ministria e Drejtësis në bazë të nenit 14 të ligjës mbi ndjekjen dhe gjykimin penal kundër nëpunsave të shtetit, i dërgon ketij Këshilli dosjen e akteve mbi hetimet paraparake kundra Kryetarit të Komunës së Vrapit, z. Hysni Musaj, i cili akuzohet për marrje mite nga Xh. B.

Mbi sa na nënt, në mbështetje të nenit të sipër shënuem, kërkohet mendimi i Këshillit të Shtetit, për zgjidhjen e konfliktit të lindur në mes Gjyqtarit Paqtues të Peqinit dhe Zav.N/Prefektit t'atij qarku, nëse ekzistojnë prova për dërgimin në gjyq të Kryetarit të Komunës z. Hysni Musaj. Mbledhja e përgjithëshme, pasi studioj një nga një aktet e dërgueme më të sipërmen tue marrë parasysh edhe raportin e dhënë të Seksionit të Drejtësis, në mbështetje të nenit 14 të ligjës mbi ndjekjen dhe gjykimin penal kundra nëpunsave civil të shtetit, me vota unanime çfaq mendimin se nuk ndodhen prova për dërgimin në gjyq të Kryetarit të Komunës së Vrapit z. Hysni Musaj.

...

1941

Vendimi nr. 100, datë 18.04.1941 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (*Përgjegjësia për djegien e pyjeve kur nuk identifikohet autori i ngarkohet kryepleqësis*)

...

Dega Penale e Gjykatës së Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Agjah Libohova, e të anëtarëve z. Neki Delvina, z. Irakli Noçka, z. Fuat Fico, e ndihmës anëtarit z. Selim Damani, dha këtë vendim nr. 100. Zyra e Pyjeve të Pukës, me shkresën e saj nr. 147/IV, datë 4-X-1939-XVII, i ka referue Gjykatës Paqtuese t'atjeshme proces-verbalin e mbajtur me d. 31 korrik 1939-XVII prej organvet t'asa. Zyrë kontra të quejtunvet: 1) D. M. ; 2) L. M.; 3) LL. P. ; 4) Gj.K., dhe 5) D. M. N., për t'u gjykue si të pandehun përse me datë 23-VII-1939-XVI kanë shkaktue djegëjen e pyellit shttenor të quejtun "Krraba", ndodhun në katundin Iballe të Pukës, ku janë djegun 350 cop drue ahu e pishë. Faj ky qi ndëshkohet prej nenevet 151,158 e 161 të ligjës së pyjevet me gjobë 7425 fr. shq. Gjykata Paqtuese e Pukës ka vendosun në bazë të nr. 2 t'nenit 37 të ligjës mbi organizimin e drejtesis inkompetencën e sa në gjykimin e kësaj padie mbasi gjoba kalon 4000 fr. shq. dhe referimin e akteve Prokuroris së Shtetit të Shkodrës për t'ja transmetue dosjerin për gjykim gjykatës kompetente. Prokuroria e Shtetit të Shkodrës me ankesën nr. 148/276/106, datë 27-V-1940-XVIII dosjen i ka referue Gjykatës Kolegjiale të vendit për gjykim, e cila ka vendosun pafajsin e tyne mbasi nuk u provue qi këta t'jen autorë të djegëjes ose pleqësie e katundit qi t'u përkasi përgjegjësia penale për mos zbulimin e fajit.

Kontra këtij vendimi përfaqësuesi ligjuer i Zyrës së Pyjeve të Shkodrës ka rekursue në Diktim me kërkesën e tij diktimore, mbrenda afatit ligjuer, me të cilën kërkon prishjen e akt gjykimit objekt shqyrtimi për arsye se Gjykata mendoj të thirri si dishrmitar kompozuesit e procesverbalit, e metë qi shkakton nulitetin e procedimit. Kryeprokuroria e shtetit në komunikatën e saj nr. 247/1344, datë 21-II-1941-XIX, i ka parashtrur kësaj dege aktet e këtij dosjeri për shqyrtim dhe kërkon në formë pranimin e kërkesës diktimore si të dhanun mbrenda afatit ligjuer dhe në themel kërkon ligjorimin e vendimit të diktimum për arsye se simbas nenit 158 të ligjës së pyjevet përgjegjësia e djegëjes, në rast mos identifikimi të shkaktarit të djegëjes i ngarkohen kryepleqësis së katundit qi kufizohet me pyllin e djegun, n'emën të popullsis së katundit, kurse në rastin konkret të pandehunit nuk janë krye-

pleqsi as nuk provohet qi këta t'a ken djeg pyellin, por siç theksohet në procesverbalin e mbajtur prej "mbrojtësit të pyjevet të pandehunit u murën në pyetje si të dyshimtë. Nën këto kondita. shkaqet e invokuese në parashtrësën diktimore nuk janë të themelueme.

Trupi-Gjykues i kësaj Dege, vrejton se: Shkaqet qi ka invokuerë zyra e pyjevet në rekursin diktimor nuk themelohen në ligjë për arsye se nga procedimi gjyqësor nuk ka rezultuarë me asnji mënyrë që të pandehurit të kenë qënë autorë të djegjes së pyllit. Gjith'ashtu të përmendunit nuk mund të quhen përgjegjës edhe n'emën të katundit mbasi nuk kanë pasë as që kanë aktualisht cilësin e pleqësisë, kështu që me të drejt Gjykata i ka deklaruarë të pafajshëm.

...

Vendimi nr. 10, datë 10.09.1941 i Këshillit të Shtetit (*Apelimi i akteve të organit epror administrativ*)

...

Seksioni i Administratës i mbledhun sot me datë 13/IX/1941 nën kryesin e z. Dr. Kristo Floqit dhe në ndodhjen t'antarve z. Javer Hurshidi, z. Ali Asllani, z. Qazim Koculi, z. Bahri Omari, z. Ismet Kryeziu, mori në bisedim shkresën e Ministrisë së Financave nr. 413/II, datë 25/VI/1941, përcjellë Këshillit të Shtetit. Zyra e kadastrës së Nënprefekturës Krujës, në bazë të dëshmisë të pleqsisë së katundit Mal'i Bardhë e të katundeve fqinjë, të procesit mbajtur në vend prej një komisionit të posaçëm dhe në bazë të vendimit të Këshillit administrativ të Krujës me nr. 134, d. 8/V1/1927, ka lëshuar një tapi për kullotjen dhe pyllin "Mal'i Bardhë" në emër të H. M. dhe të katërmbëdhjetë personave të tjerë. Tapija është lëshuar me datë 9/VI/1927 dhe numur 112/II. Ministria e Financës, me shkresën e saj nr. 831/V, datë 7/V/1928, drejtuar kryesisë së Këshillit Ministrues, veprimet e bame për lëshimin e tapisë i konsideron si ilegale dhe kërkon që Këshilli Ministrues të vendosë abrogimin e shfuqizimin e tapisë, si edhe dënimin e nëpunësve që kanë vepruar ilegalisht. Pasi kjo shkresë e Ministrisë së Financave kishte mbetur në Këshillin Ministrues qysh prej vitit 1928 pa u biseduar, Ministrija e Financave me shkresën e saj nr. 413/II, datë 25/VI/1941, i drejtohet Këshillit të Shtetit dhe në bazë të nenit 19 të ligjës mbi organizimin e Këshillit të Shtetit, kërkon që kjo çështje të bisedohet prej këtij Këshilli, si kuptohet në mënyrë apelimi.

Tue qenë se Ministrija e Financave, duke u mbështetur në nenin 19 të ligjës mbi organizimin e Këshillit të Shtetit, që i përket apelimit të vendimeve të këshillave administrative, shkresën e saj nr. 831, datë 7/V/1928, të drejtuar P. T. Këshillit të Ministrave, e konsideron si një apel kundra vendimit të Këshillit Administrativ të Nënprefekturës së Krujës dhe pasi këshilli Ministrues deri më sot nuk ka marrë ndonjë vendim, Ministrija e Financave i drejtohet Këshillit të Shtetit në bazë të nenit 19 të ligjës organike të këtij këshilli. Seksioni i Administratës, duke shqyrtuar çështjen nga kjo pikëpamje, konstatojë këto të meta:

a) Shkresa nr. 831, datë 7/V/1928, e drejtuar Këshillit të Ministrave dhe tash Këshillit të Shtetit, nuk përmban elementat e duhura të një apelimi sepse Ministrija në fjalë kufizohet vetëm në abrogiminin e tapisë në fjalë dhe në dënimin e nëpunësve fajtorë, në mënyrë administrative;

b) Ministrija e Financave nuk mund të pretendojë se vendimin e Këshillit Administrativ të Nënprefekturës së Krujës e ka apeluar përpara Këshillit të Ministrave sepse një pretendim i këtillë është kundër dispozitave të nenit 41, të ligjës së administratës, që ka qenë në fuqi asokohet, mbasi neni 41 në fjalë urdhnon kategorikisht se, vendimet e Këshillave Administrative të Nënprefekturave, brenda një afatit të caktuar, apelojnë përpara Këshillit Administrativ të Prefekturës, dhe jo përpara Këshillit të Ministrave, sikur ka ngjet në rastin konkret. Për arsyet e përmenduna, Seksioni i Administratës, me vota të përbashkëta vendosi refuzimin e hyrjes në meritë të çështjes. Ky vendim mund të diktimohet përpara Mbledhjes së Përgjithshme të Këshillit të Shtetit brenda afatit të 20 ditëve prej datës së komunikimit.

...

1942

Vendimi nr. 6 datë 15.05.1942 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së

Diktimit

(Mosarsyetime i vendimit gjyqësor shkakton prishjen e tij)

...

Prokuroria e Përgjithshme e Diktimit me shtojc-komunikatën nr. 1016/1, d. 9.11.1942 i solli këtij Këshilli për shqyrtim diktimor, aktet përkatse dhe vendimin e insistimit të Gjykatës Kolegjiale të Shkodrës nr. 471, d. 12.IX.1941 në çështjen e P.M. nga katundi Bëzhetë, nga të cilat rezulton se: Me vendimin e Hetuesit të Shkodrës nr. 188, datë 4.8.1939 ishin deferue para Gjykatës Kolegjiale te vendit, të qujtunit P. M. K. nga katundi Bëzhetë i Shkrelit i rreshtuem me 15.VII.1939 dhe, N. M. K. nga ay katund, për t'u gjykue e dënue, si mbas nenevet 128 të Pr. P. dhe 405 nr. 2 e 64 të K. P. pse, me d. 3.VII.1939, tue pasë shkue keq me nanën e tyne L. GJ. e kanë mbyt këtë dhe për të mbulue fajin e tyne i kanë vue zjarmin kasolles. Gjykata Kolegjiale e Shkodrës me akt-gjykimin nr. 422, 10.IX.1940 ka vendos: Pafajësin e të pandehunit N. M. K.; dhe, fajtorinë e të pandehunit P. M. K. si vrasës i nanës së tij L. Gj. për shkak grindjeje, tue i akordue këtij shkaqe lehtësore gjenerike, në virtyt të nenevet 405 nr.1 e 59 të K. P. dënimin e ketij me 30 vjet burgim, por mbasi faji ka ngja para datës 23.11.1940, si mbas nenit 2 të dekretit mbretnuer d. 4.III.1940 - XVIII, i falen dy vjet dhe i mbeten për të vujt edhe (28) vjet burgim të randë të kthym në burgim; detyrimin e tij me pagimin e spenzimevet gjykore fr. s. 51 ashtu dhe Fr .s.100 shpërblim avukator ne favor të Av. Z. M. P.

Ky vendim asht prishë me akt-gjykimin e D. P. të Diktimit nr. 234, d. 23.VI.194, për shkak se gjykata e faktit nuk kishte ba një analizim të ligjshëm të provavet dhe të indicievet të parashtrueme para sajë dhe pse pa vend nuk kisht pranue pyetjen e kapterit H. K. kërkuem prej mbrojtjes, i cili nuk mund të linte të lirë, për një javë një të pandehun me krim po të kishin rezultue indicie dhe prova qaq të randa kontra tij, siç pretendon Kryetari i Komunës, dhe për formimin e bindjes mbi gjendjen mendore të pandehunit P, duhej të kërkonte mendimin e Këshillit të Shëndetsis, e tjera. Gjykata Kolegjiale e Shkodrës me akt-gjykimin e dytë të vetin nr. 471, d. 12.IX.1941, tue mos i'u shtrua akt- gjykimit të sipërme të Diktimit, ka insistue në vendimin e parë të sipër-shënueme, për sa shkaqe të rrjeshtueme në to.

Prokuroria e Përgjithshme e Diktimit me shtojc-komunikatën e nalt-diftuene kërkon të vendoset ligjorimi i vendimit të fajësis dhe prishja e atij të ndëshkimit sepse Gjykata e faktit, çmimin e provavet e ka bazue n'arsyena të plot të cilat harmonizohen me cirkonstancat e faktit. Por, përse i përket pjesës së ndëshkimit, me gjithë se dënimi asht caktue në konformitet me ligjën, por, gjykata tue rigjykue çashtjen duhet të kishte aplikue dispozitat e nenit 2 të dekretit t'amnistis dhe faljes me 4.V.1941, të cilat janë ma të favorshme nga ato të nenit 2 të dekretit mbretnuer t'amnistis e faljes d. 4.3.1940. Mandej u lexuen e u shqyrtuen aktet përkatse një nga një, dhe si u pa se në këtë çështje ka insistim, si u kuvendue u dha ky vendim:

Të pandehunit fajtuer i vrasjes së nanës vet. Me qenë se arsyetimi i metë i vendimit justifikon prishjen e tij. Për këto, Këshilli i Përgjithshëm i Diktimit në kundrështim me kërkimin e Prokuroris Përgjithshme të Diktimit, me vota të shumta, në bazë të nenit 346 të Pr. Penale vendosi prishjen e vendimit t'insistimit dhe kthimin e akteve Gjykares Kolegjiale të Shkodrës për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 10, datë 28.09.1942 i Këshillit të Shtetit

(Apelimet ndaj vendimeve të Këshillave Administrativ të Nënprefekturave)

...

Seksioni i Administratës i Këshillit të Shtetit i mbledhun sot me datë 28.IX.1942, ditën e hanë paradreke, nën kryesin e z. Dr. Kristo Floqit dhe në ndodhjen t'antarve z. Vangjel Goxhomani, z. Teki Selenica, z. Dr. Sureja Pojani dhe në prezencë të sekretarit z. Bajram Frashëri, mori në shqyrtim lutjen apelore të apeluesit imigrandë z. V. N., kundra vendimit nr. 10, d. 30.IV.1942 të Komisionit t'Imigracionit të Lushnjes, drejtue Këshillit të Shtetit bashkë me aktet e tjerë përkatës nga ana e N/Prefekturës së Lushnjes, në bazë të paragrafit b të nenit 11 të Shtojcë-ligjës mbi vendosjen e emigrantëve. Seksioni i Administratës mbasi shqyrtoj e studjoj aktet e shkresat e tjera me vërejtje dhe dyke marrë parasysh:

I. Se vendimi i komisionit të imigracionit është bazuar në paragrafin b të nenit 11 të shtojcë-ligjës mbi vendosjen e imigrantëve, për me u dhanë të drejtë apelimi atyre që u janë marrë tokat e shtëpijat për shkak se ata i kanë shitur tokat e shtëpitë e tyre, si rezulton nga hetimet që ka bërë Komisioni në fjalë, procedurë kjo që vjen në kundërshtim me tërësin e paragrafit b po t'atij neni sepse sipas dispozitave të këtij paragrafi komisioni ka të drejtë të vendosë rekurimin apelisht para Këshillit të Shtetit, vetëm me rastin kur, para se imigrantët të kishin mbushur afatin 15 vjetve prej datës së dorëzimit të tokës, largohen prej tokës e prej shtëpijave e merren me një profesion tjetër, dyke lënë tokën të punohet me anë bujqësh.

II. Se, kur vërtetohet, se toka e shtëpijat e imigrantëve janë tjetësuar, ipotekuar ose ngarkuer me ndonjë obligim tjetër, si bjen fjala vërtetohet në rastin konkret me vendimin

e komisionit se janë shitur, atëherë si pas nenit 10 po të ligjës së përmendur, është në kompetencën e zyrës agrare e jo të komisionit të instalimit të imigrantëve, të vendosë me një herë marrjen e tokave e të shtëpijave nga imigrantët dhe dërgimin e tyre në gjyq. Prandaj Seksioni, tue marrë parasysh mbi sa më sipër, vendosi unanimisht se, nuk është kompetent për të gjykue apelisht mbi çështjen në mënyrën që asht paraqitur Këshillit të Shtetit, tue pasë për bazë vendimin e komisionit të sipër-përmendun dhe kështu i kthehet dorazi N'Prefekturës së Lushnjes për të vepruar si pas rasteve që paraqiten në konformitet me dispozitat e neneve 10 ose 11 të ligjës përkatëse.

...

1943

Vendimi nr. 3, datë 10.03.1943 i Këshillit të Përgjithshëm të Gjykatës së

Diktimit

(Vlera e pohimit gjyqësor si provë)

...

Sot me 15 mars 1943, paradrekte, u mlodh këshilli i formuem si ma sipër dhe u muer në shqyrtim ketë çashtje: Akt-gjykimi nr.82, datë 23 shkurt 1943 i Gjykatës Paqtuese të Tiranës përmban: “Në ri procedimin e padijës së ngrehun prej A. Sh., nga Dibra e banues në Tiranë, kunder Ll. e I. D., banuesa në Tiranë, në bazë t’akt-gjykimit nr.1, d. 2.2.1943 të Degës Civile të Diktimit, për lirimimin e dorzimin e shtëpisë së dhanun me qera anës së paditun; Gjykata, mbasi ka ndigjue pretendimet e mbrojtimit e palëve, në fund, ka deklarue: Se insiston në vendimin e vet të maparëshem me nr.293, d. 25.5.1942 dhe për konsekuencë detyrimin e të paditunvet me i lirue e dorzue paditësit shtëpinë e ndodhun në Tiranë rruga e Zajmit nr. 38. Kundër këtij akt-gjykimit ana gjyqbjerrëse ka rekurue në Diktim. Edhe Trupi i Diktimit tue konstatuem se në vendimin e kundërshtuen deklarohet insistimi ngs an’e gjykatës së faktit, aktet i a ka referue për kompetence Këshillit të Përgjithëshëm të Diktimit. Të gjitha aktet relative janë protokolue nen nr.42 të rradherit themeluer.

Kërkesa diktimore, e dhanun mbrenda afatit ligjuer, përmban këto shkaqe për prishje t’akt-gjykimit të sipërm: 1) Arsyet e insistimit të Gjykatës së faktit nuk janë të themelueme, për arsyenat e parashtrueme në kërkesën t’onë diktimore t`maparshme. Nuk asht e vertetë të jetë provue ndamja e bashkëjetesës. Kjo gja i rezultoj si Degës ashtu edhe Këshillit të Përgj. të Diktimit. Edhe sikur gi në regjistrat e gjendjes civile një person të rezultojë si i ndamë, nuk pushon me qenë një familje në rast si pjesë e familjes të një personi të ndodhet me banesë në shtëpie tjeter. Prandej, në ketë rast asht irelevante shënimi i çdo llojit në regjistrat e përkatëse, pse vetëm me këtë forcohet prova e pakontestueshme e jona. Mbasi u lexuen e u shqyrtuen të gjitha aktet çashtja u kuvendos me marrë këtë vendim:

Pohimi, përveç elementit materjal dhe subjektiv, të cilët i referohen objektit dhe personit që atë e kryen, duhet të përmbajnë edhe elementin intencjal (animus confitenbi) d.m.th. se deklarimi pohues duhet të bahet me qëllim që me të t’i prokurohet anës kundërshtare një provë, prej së cilës të mundet me përfitue; prandej, pranimi gjenerik e vag, ose i kondituem, si edhe ay i bamun me qëllim mbrojtjeje, nuk mundet të kushtituojnë në vështrim të

ligjës. Në çashtjen konkrete, deklarata e bamun prej anës së paditun n'udiençën e parë të procedimentit nuk mund të formojnë pohim në favor t'anës së tjetër përse i përket faktit të ndarjes midis atit e të birit, pse jo vetëm se tanësinë e asaj deklarate theksohet se nuk ka ngjamun ndonjë ndarje, por edhe sikurse ajo deklaratë t'interpretohej në vështrim të pranimit të ndarjes, persërië ajo nuk duhej të pranohej si një pohim, pse bamun me qellim mbrojtjeje, në mënyrë që mungon animus confitendi.

Por me gjithë ta, deklaratat e sipërme bashkue dhe me cirkonstancat e tjera, të rradhitura prej gjykatës, mund të merren në konsideratjon të meritueshëm, si përmendet dhe në vendimin e Gjyqit të Diktimit (D.C.), pasi ma parë të disponohet prova edhe eventualisht dhe kundraprova rreth pretendimit t'anës së paditun se nuk janë ndamun, mbasi në konformitet me rregullin e përgjithshëm konsakruar prej nenit 100 të Sht. II. Pr. C. pala që pretendon një fakt duhet t'a provoje, po t'i kontestohet prej anës tjetër. Fakti se, në rastin e këqyrjes, bashkëshortja e I. ka deklaruar se në shtëpië ndodheshin vetëm teshat e këtij të fundit dhe pse gjykatës mund t'i shërbejë si cirkonstancë për preferim të një njanës ose të tjetrës tezë, mbrojtun prej ndërgjyqësave, por kjo rrethanë, pa qenë përcjell me ndonjë provë, nuk e autorizon gjykatën mos me urdhënue provimin e faktit të kontestuen, tue a dipensue kësodore nga barra e provimit anën pretenduese.

Si nxjerret edhe nga leximi i vendimit të Gjykatës së Diktimit me d. 2.2.1943, kjo gjykatë tue përmendë pretendimin'e anës së paditun, se nuk asht ndamun as në fakt as në gjendjen civile, nuk asht shprehë në vështrim se ndarja për me qenë e efekëshme duhet të bahet me kryemjen e formaliteteve në gjendjen civile, por vetëm ka dashtë me riprodhue besnikisht mbrojtjen e anës së paditun, çka në mënyrë të kjartë rezulton dhe nga shënimi i mapasshëm në vendim të Diktimit d. 2.2.1943 pasi para se të disponohet prova dhe eventualisht dhe kundra prova rreth pretendimit t'anës rekuruese se të paditunit nuk janë ndamun. Mbasi, pra, për arsyenat e sipërme vendimi i gjykatës insistuese nuk shifet i themeluëm. Për këto, Këshilli i Përgjithëshëm i Diktimit, në bazë të nenit 249 të Pr.c. me zana të përbashkëta vendosi prishjen e akt-gjykimit të diktimuem dhe këthimin e akteve gjykatës së faktit per veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 219, datë 25.8.1943 i Këshillit të Shtetit
(Paligjshmëria e shpronësimit për interes publik)

...

Këshilli i Shtetit i mbledhun sot me 25 gusht 1943, ditën e mërkurë paradreke, me cilësi Diktimi, nën kryesinë e z. Dr.Kristo Floqit, me ndodhjen e anëtarëve z. Dr. Demir Villa, z. Benedikt Blinishti, z. Teki Selenica, z. Ali Asllani, z. Dr. Fuad Asllani, z. Faik Dishnica, z. Elmaz Kokona, z. Dr. Syrja Pojani, z. Seid Qemali, z. Nezir Leskoviku, z. Dhimitër

Poppa, z. Bahri Omari, z. Qamil Vlora, z. Dr. Xhevat Korça, z. Selami Tirana, z. Pertef Pogoni, z. Vasil Avrami, z. Ismet Kryeziu, z. Anton Krajni, z. Ymer Saraçi dhe z. Dr. Jakov Milaj dhe në prezencën e Zv. Kryesekretarit z. Jani Thomajt, mori në bisedim lutjen-parashtresën diktimore të diktimuesve V. e G. S. A., tregtar e banues në Korçë, me datë 16 korrik 1943 kundra të diktimuerit S. Th. Sh., tregtar e banues gjithashtu në Korçë, si dhe parashtresën përgjigjëse diktimore të S. TH. Sh. me datë 3 gusht 1943 bashkë me shtojcën tjetër përgjigjëse, ashtu edhe shkresën nr. 41135/13, d. 17 korrik 1943 të Ministris së P. të Brendëshme, me të cilat kerkohet prishja e vendimit nr. 11, datë 9.7.1943 të Seksionit të Administratës të Këshillit të Shtetit, të dhënë kundra vendimit nr. 357, d. 26.II.1943 të Këshillit të përbashkët të Administratës dhe të Bashkis së Korçës.

Gjithashtu mori në shqyrtim edhe gjithë aktet e tjera që i përkasin çështjes së shpronimit të një copë truallit, të pronësis së S. Sh., që gjendet në rrugën Mbretnesha Elena ne Korçë, të përcjellë që të gjitha Këshillit të Shtetit me anën e Prefekturës se Korçës. Mbledhja e përgjithshme, mbasi konstatoj pikë së pari lutje-parashtresën të diktimuesve z. G. e V. A. që ishte dhënë mbrenda afatit ligjor, hyri në meritën e çështjes. Diktimuesit G. e V. A. për arsytet që parashtrojnë hollësisht në parashtresën e tyre diktimore kërkojnë:

1) Pranimin e parashtresës së tyre, si të dhënë brenda afatit ligjor;

2) Të deklarohet inkompetent Këshilli i Shtetit për shqyrtimin e çështjes se shpronimit të tokës private të S. Sh. në Korçë, mbasi shpronësimi i truallit në favorin e tyre në kuptim të nenit 201 të ligjës së bashkive që asht definitive dhe ka marrë formën e preme me aprovimin e Ministris se P. të Mbrendëshme;

3) Në rast që mund të shqyrtohet në themel kjo çështje kërkojnë të vendoset ligjërimi i vendimit nr. 357, d. 24.6.1943 i Këshillit të përbashkët Administrativ të Prefekturës se Korçës, mbasi ky vendim, si në formë si në themel bazohet në dispozitat ligjore në fuqi. Ministria e P. të Mbrendëshme në shkresën e sajë nr. 41135/13 drejtuar Këshillit të Shtetit, për arsytet që parashtrojnë në atë shkresë, kërkon që Këshilli i Shtetit të deklarohet inkompetent për shqyrtimin e çështjes në bisedim, duke u bazuar në nenin 59 të ligjës së Administratës Civile dhe në nenet 201 dhe 204 të ligjës së bashkive. I diktimuari S. Sh. me parashtresën e tij përgjigjëse diktimore kërkon refuzimin e pretendimeve të anës diktimuese dhe ligjërimit e vendimit nr. 11, datë 9 korrik 1943 të Seksionit Administrativ të Këshillit të Shtetit, të dhënë në favorin e këtij.

Mbledhja e përgjithshme duke marrë parasyesh se në virtut të nenit 201 të ligjës së bashkive për shpronime për dobi publike, nevojitet eksistenca e vendimit të Këshillit Administrativ dhe ky vendim mbasi nuk është definitiv, por i shtrohet rekurimeve të parapame prej nenit 59 të ligjës së Administratis Civile dhe prej nenit 5 të ligjës mbi organizimin e Këshillit të Shtetit, në bazën e këtyre urdhënimeve shpreh mendimin e saj se pretendimi i mos kompetencës të Këshillit të Shtetit nuk ka bazë ligjore dhe prandaj duke refuzuar këtë pretendim në mbeshtetje të kompetencës së akorduer prej neneve të mësipërme hyri në shqyrtimin e thelbit të çështjes dhe konstatoj se:

1) Si mbas parimeve të përgjithshme që përmbahen në kapitullin IV të ligjës së bashkive, për sa u përket shpronësimeve, që bahen për dobi publike dhe jo, si në rastin konkret, për ato që kanë një karakter t'interetit privat.

2) Deklarimi i dobis publike për shpronsim, vetëm për rastet e parapame prej nenit 200 të ligjës së bashkive bahet me propozimin e bashkis dhe me mendimin e shfaqur prej Këshillit Administrativ të Prefekturës, kurse në çështjen në bisedim nuk ekziston ndonjë vendim i këtill si pas nenit 201 të ligjës së bashkive, prandaj çdo veprim i bamë në këtë rast asht i jashtëligjeshëm dhe si i këtillë, duhet të konsiderohet nul.

3) Në qoftë se Këshilli Administrativ i Prefekturës se Korçës me dhanjen e vendimit, së bashku me konsultin e Bashkisë t'atij qyteti, e konsideron sikurse ka dhanë njekohësisht edhe vendimin e urdhënuar prej nenit 201 të asaj ligje, ky pretendim nuk ka asnjë bazë ligjore, sepse në mbështetje të nenit të mësipërm, kompetencën e Këshillit Administrativ përmblihet vetëm në vendosjen e deklarimit të shpronimit për dobi publike edhe me këtë pushtet Këshilli Administrativ formohet, në tërësinë e tij juridike pa ndërhyrjen e konsultit të bashkis, kurse vendimi i Këshillit të përbashkët të Administratës dhe të Bashkis së Korçës, sipas nenit 204 të ligjës kufizohet vetëm në caktimin se ç'ka duhet berë me rastin e çpronimit pas ekzekutimit të plotë të shpronimit.

4) Edhe Ministria e P. të Mbrendëshme me urdhrat e saj dhe me parashtrësën q'i përcjellë këtij Këshilli, vendimit të komisionit të përbashkët kërkon t'i japë karakteristikat e një vendimi të Këshillit të Administratës të dhënë si pas nenit 201 të ligjës së bashkive, kurse vendimi i Këshillit Mikst si u theksua ma sipër, nuk asht vendimi i Këshillit të Administratës i dhënë për deklarim të dobis publike, por i dhënë në bazën e nenit 204 të asaj ligje me cilësinë e tij si një komision i posaçëm dhe si i këtillë nuk ka mundësi ligjore t'i avishet një detyre që i përket vetëm Këshillit të Administratës. Në mungesën e këtij vendimi, dhe në mungesën e deklarimit të dobis publike, Ministris se P. të Brendëshme nuk i mbetet asnji veprim ligjor që me pëlqimin e saj t'i japë formë definitive shpronimit. Per arsyet ligjore të cituara më sipër, mbledhja e përgjithshme me shumicë votash vendosi:

1) Refuzimin e parashtrësave diktimore të diktimuesvet z. V. e G. A.;

2) Anullimin e të gjithë veprimeve për shpronsimin e tokës të S. Sh., të bëra në bazën e vendimit nr. 357, d. 24.6.1943 të komisionit të përbashkët, të formuar prej Këshillit të Administratës dhe Konsultës së Bashkis së Korçës të dhënë në kundërshtim me dispozitat e masipërme të ligjës dhe ligjërimit në këtë kuptim, të vendimit nr. 11, datë 9 korrik 1943 të Seksionit t'Administratës së këtij Këshilli.

3) Njoftimin e këtij vendini për ekzekutim dhe kthimin e akteve për veprim.

...

1944

Vendimi nr. 220, datë 14.07.1944 i Degës Penale të Gjykatës së Diktimit (*Proces i parregullt për gjykimin e krimit homoseksual me të mitur*)

...

Dega Penale e Gjykatës së Diktimit nën kryesinë e Kryetarit z. Hasan Dosti, e të anëtarëve z. Neki Delvina, z. Niko Cico, z. Fuat Fico, e ndihmës anëtarit z. Pandeli Martiniani, sot më datë 14.VII.1944 u mbledhë në dhomën e posaçme botnore, pranë sekretarit K. K.T., për të bam shqyrtimet diktimue mbi aktet radiës penale të ngrehun n'emën të së drejtës kundra të pandehurvet R. A. e I. M., e regjistrueme nën nr. 223 të Radh.Them. të këtij viti të kësaj Dege, prej të cilës rezulton se: Në fakt. Gjykata Kolegjiale e Prishtinës me akt-gjykimin nr. 9, dat. 11.IV.1944, ka vendos, fajsinë e të panhurvet: 1) R. A., i biri A. dhe i A., vjeç 19, puntor nga Prishtina, i pamartuëm, i padënum, analfabet, 2) I. M., i biri R. dhe i Gj., vjeç 19, këpucar nga Prishtina, i pamartuëm, i padënum, analfabet, si autorë të turpënimit të kundranatyreshëm kryem prej tyre me datë 2.1.1943 në dam t'ankuësit F. I. po nga Prishtina në moshë 14 vjeçare dhe në mbështetje të nenit 364 nr. 1 në kombinim me nenin 367 të K.P. ndëshkon të dy fajtorët e sipërm me nga katër (4) vjet burgim të randë, që për efekte e nenit 1 të ligjës datë 28.IV.1937 konsiderohet burgim, vuëjtja e të cilit fillon qysh prej datës së rreshtimit të tyre, 2.1.1943. Shpenzimet gjykore fr. shqip. 30 u ngarkohen të dënuëmvvet. Ky vendim, tue qenë i diktuëshëm kryesisht simbas nenit 332 të Pr. Penale, së bashku me aktet e tjera të dosjes, i'u referue kësaj Gjykate me komunikatën e Prokuroriës së Përgjithëshme të Diktimit nr. 340, at.2.VI.1944.

Prokuroria e Përgjithëshme me komunikatën e sajë të sipërme, kërkon të vendoset prishja e këtij vendimi, për arsye se gjykata e faktit ndëshkimin e të pandehurvet dhe njohjen e tyre fajtor e ka mbështetur vetëm në deklaratat e ankuësit, deklaratat këto që bien n'kundërshtim me përmbajtjen e raportit mediko-legal. Dy të dënuëmit me anën e parashtrësës diktmore të dhënë prej asistuesit të tyre av. F. D. në Prishtinë me datën 22.IV.1944, si dhe me parashtrësën tjetër siktimore të depozituar prej av. z. Dr. S. S. me datën 15.V.1944 në Tiranë, në bazë të prokurës së posaçme të dhënë prej dy të dënuarve kërkojnë, përsa shkaqe që rreshtojnë në 'to t vendoset prishja e këtij vendimi, si të pa mbështetur në prova pozitive dhe bindëse.

Në të drejtë. Trupi-Gjykues i Diktimit (D.P.), vëren se, akt-gjykimi objekt i shqyrtimit nuk shifet i themeluem në pikën e së drejtës. Akt-gjykimi në përfundim të një interpretimi

të elementëve të faktit, ka pranue se të pandehurit R. A. dhe I. M. kanë krye aktin e turpënimin të përdhuntë të personit të F. I. Këtë mënyrë zgjidhje akt-gjykimi në radhë të parë e mbështet në kallzimet e F. I. Kto kallxime janë me të vërtetë të qarta dhe në tërësinë e tyre të lidhura njëra me tjetrën. Nga ana tjetër janë dhe kallzimet e të dy të pandehurve. Këta të dy pranojnë se kanë shoqëruar F. në cinema tu i kanë paguar dhe biletën dhe në mbarim të pamjes e kanë ftuar këtë në dugajën e tyre për me u ndihmuar në veprat e pastrimit të mureve të dugajës në kohë nate, por mohojnë të kenë zhvilluar një veprimtari të drejtueme për turpënimin për personin F.

Përveç këtyre dy palë kallximeve si mjet prove është vënë në bisedim dhe raporti i mjekut me datë 4.1.1943. Ky dokument përmban se nuk janë pa shenja lezionesh në anusin e F. I. që është vizituar prej mjekut më 3.1.1943, të nesërmen e të kryemit të aktit të përdhuntë të pretendum. Raporti mjeksor me të vërtetë nuk zgjithë në mënyrë të sigurtë në asnjë kupëtim çështjen që paraqitet delikate. Pra, kallzimet e F. I. të vleftësueshme në lidhje me ato të pandehurve, mund të përbëjnë një tërësi faktesh të afta për me themeluar zhvillimin e një veprimtarie të të pandehurve për një turpënim të përdhuntë kontra personit të F. I., porse këto mjete prove nuk meritojnë të quhen të mjafta për me vënë në dukje të kryemit efektif të aktit të turpënimin të përdhuntë, që në kuptimin e linjës konkretizohet me “immissio penis” në anusin e subjektit pasiv të deliktit, fakt i cili nuk vjen me gjet asnjë vërtetim me raportin e mjekut.

Në mungesë të provës pozitive të të kryemit material të aktit të “immissio penis in anus” veprimtaria e zhvillueme prej të pandehurve e drejtueme kontra personit fizik të F. I. mund të quhet se paraqet elementat përbase të deliktit të çnderimit të tentuëm, por jo të kryem. Pra, akt-gjykimi i Gjyqit të Prishtinës tue deklaruar i themelueme fajsinë e R. A. dhe I. M. si autorë të deliktit të turpënimin të F. I., nuk shifet mjaftësisht i arsyetuëm në formë, Mungesa e një arësytimi të mjaftë është një shkak prishjeje.

Për këto arësye, bashkarisht e konformë me kërkimin e Prokuroriës së Përgjithëshme të Diktimit, në mbështetje të nenevet 314, 332 e 335 të Pr. Penale, u vendos prishja e akt-gjykimit të Gjykatës Kolegjiale të Prishtinës nr. 9, datë 11.IV.1944 dhe urdhënimi i këthimit të akteve asaj gjykate për veprime ligjore.

...

1945

Vendimi nr. 4, datë 31.05.1945 i Seksionit Penal të Gjykatës së Naltë⁴ (*Hyrja e ligjit të ri në fuqi dhe gjykimi i çështjeve të papërfunduara*)

...

Trupi gjykues i seksionit të dytë të Gjykatës së Naltë formuem prej z. Neki Delvina Zv.kryetar, z. Irakli Noçka dhe z. Fuat Fico, këshilltarë, sot me datën 31 maj 1945 u mblodh në dhomën e posaçme tue pasun pranë sekretarin J. J., për të bam shqyrtimet diktimore mbi aktet e padis penale të ngrehun n'emen të së drejtës botnore kontra S. P. nga Elbasani, e regjistrueme në radhorin themeluar të këtij Seksioni nën nr. 4, të këtij vjeti, prej së cilës rezulton: Në fakt. Gjykata Kolegjiale e Elbasanit me akt-gjykimin nr. 16, d. 3 korrik 1944, ka vendos, mbasi i asht shtruem akt-gjykimin nr. 439, datë 29 dhetuer 1943 të Gjykates së Diktimit (D.P.), dënimin e fajtorit S. P. i biri i M. e i M. V, me dhetë (10) vjet, një (1) muej e dy (2) dit burgim të randë e me 1360 fr. shq. gjobë të randë, si mbas nenevet 448, nr.3, 4, 5, 6 e §.fundit, 80 § I (...) 6, 64 e 69, të Kodit Penal, i cili ndëshkimi si mbas nenit 1 të ligjës më datë 28 prill 1937 kthehet në burgim, por me qenë se fajet kan ngjamin para datës 7/IV/1939 dhe me qenë se dekretet e faljeve nr. 103, date 10/V/1941 dhe nr. 284, datë 7/XI/1942 janë ma të favorshme se ay i dates 22/VI/1939 dhe aplikohen së bashku, në mbështetje të dekreteve të sipër-tregueme që sejcili prej tyne i fal të dënuemit nga pesë vjet, ndëshkimi i rezultuem perfundimisht të danuemit që asht 7 vjet, 7 muej e 3 ditë burgim dhe 1360 fr. shq. gjobë të randë, asht i falun krejtë tue mos mbetun vend për vumjen e të dënuemit nën vrejtim t' autoritetit të sigurimit publik, si dhe detyrimin e tij me pagimin e 30 fr. shq. shpenzime gjykimi.

Ky vendim, tue qenë kryesisht i diktueshëm konformë nenit 322 të Pr. Penale, së bashku me aktet e tjera të dosjes i'u referue Degës Penale të Diktimit me komunikatën e Prokuroria se Pergjithëshme të Diktimit nr. 475, date 19/X/1944. Prokuroria e Pergjithëshme e Diktimit me komunikatën e sipërme kërkon të vendoset ligjorimi i vendimit si të regullshme në të drejtë e të ligjeshëm.

Në të drejtë: Seksioni i II-të i Gjykates së Naltë observon se i pandehuni nga Elbasani asht deferue në gjyq me vendimin e Gjykatës Hetuese për t'u gjykue për vjedhje të ndryshme

---

⁴ Ndryshon emërtimi nga Gjykatë Diktimi në Gjykatë e Naltë.

të § të fundit të nenit 448 të Kodit Penal. Aktet e të pandehunit i ishin parashtrur ish Degës Penale të Diktimit me komunikatën e Prokuroris së Përgjithëshme të Diktimit me datë 19/X/1944, dhe nga shkaku i operacionit për lirim të Tiranës dhe mos funksionimit të asaj Gjykate me datën e hymjes në fuqi të ligjës “Mbi organizimin e përkohëshëm gjyqësor” u gjet e mvarun përpara Degës Penale të Diktimit. Me qenë se, në virtut të nenit 65 të ligjës nëpërmendur çështjet e mbetura të mvaruna para ish Gjykatës së Diktimit gjykohen prej Gjykatave kompetente mbas kësaj ligje. Me qenë se, mbas § b të nenit 41 të asaj ligje Seksioni i II-të nuk ka kompetencë me gjykuje fajë që nuk janë të kompetencës të Gjykatave Popullore dhe mbas § të fundit të nenit në fjalë, gjykimi i kësaj çështje i përket Këshillit të Përgjithëshëm, Bashkarisht në bazë të nenevet të nalt-citueme vendosi inkompetencën e tij dhe kthimin e akteve Prokuroris së Përgjithëshme për t’ja referue për kompetencë Këshillit të Përgjithëshëm të Gjyqit Naltë.

...

Vendimi nr. 25, datë 31.10.1945 i Seksionit Penale të Gjykatës së Naltë
(Riorganizimi gjyqësor, krijimi i gjykatave të apelit dhe gjykatave popullore)

...

Trupi gjykues i seksionit të dytë të Gjykatës së Naltë formuëm prej z. Salim Luniku Kryetar, z. Neki Delvina dhe z. Irakli Noçka këshilltarë, sot më datë 31 tetuer 1945, tue pasë pranë dhe sekretarin J. J., u mblodh në dhomën e posaçme të bisedimevet për të shqyrtue çështjen e apellesit Y. H. K. banues në Tiranë. U këndue ma parë akt-gjykimi i Gjykatës së Prefekturës të Tiranës, nr. 4, datë 11 gusht 1945, cili ka këtë përmbajtje, në mbështetje të nenit 36 në lidhje me nenin 30 të ligjit mbi organizimin e përkohëshëm gjyqësor, inkompetencën e asaj gjykate për shikimin e padis penale të ngrehun prej apellesit Y. H. K. nga Tirana, i cili kundreshtonte vendimin e Këshillit Financiar të Tiranës, nr. 18, datë 18/V/1945, qi e dënonte me 5250 fr. shq. gjobë dhe me konfiskimin e rakis, për shkak se nuk ka ba deklarin e duhun në financën e vendit të 350 klgr. Raki. Shpenzimet gjykore i ngarkohen apellesit. Ky akt-gjykim diktimohet prej të nalt-përmendunit Y. K. dhe së bashku me aktet e tjera i’u referuen për shqyrtim këtij Seksioni me komunikatqn e Prokuroris së Përgjithëshme nr. 36, datë 29 tetuer 1945, tue u regjistruem në radhorin themeluer të çështjeve penale nr. 25, datë 29/X-1945. U këndue komunikata e sipërme e Prokuroria së Përgjithëshme, që përmban:

Në formë, vendimi i inkompetencës asht shqyptue më d. 11/8/1945 dhe kërkesa diktimore asht regjistruem me d. 21/8/1945 dhe kështu mbasi asht dhanë n’afat kërkojmë të vendoset pranimi i saj nga kjo pikpamje, mbasi janë plotsuar edhe konditat e tjera të formës. Mbi thelbin e çështjes: Edhe si kur të pranohet se esht ende në fuqi ligja mbi pijet alkoolike mbi këtë do të bëjmë fjalë kur t’a bjerë puna me shpalljen e ligjës mbi organizimin e përkohëshëm gjyqësor, që rivuri në fuqi ndër në juridiksionin e gradës së dytë “apelin” është e

domosdoshme nga nevoja vet e gjëravet, nga respekti i parimeve themelore procedimore, të nxirren kto përfundime:

Është e vërtetë se në regjimin e organizimit të vjetër gjyqsor vendimet e komisioneve financiare goditeshin pranë gjykatave fillore ose kolegjiale, duke u marrë parasyshë sasia e gjobës në lidhje me cakun e kompetencës së gjykatave në fjalë. Ky parim që ishte konsakruar dhe prej një jurisprudence të qëndrueshme, justifikohet nga fakti se si gjykata fillore, gjykata paqtuese ndër qarkë, ashtu edhe gjykata kolegjiale ishin me të vërtetë gjykata të shkallës së parë të pamvarura midis tyre, po duhej të pranohej se në krahasim me komisionet financiare ishin gjykata apeli, sipas kompetencës rispektive të tyre. Duhet të përmendet me këtë rasë se rekursi që kanë organizuar ligjat e posaçme kundër vendimeve të komisioneve financiare me të vërtetë emertohet “kundërshtim”, po në natyrën thelbësore të tij nuk asht tjetër veç se rekurs apeli.

Me ligjën e organizimit përkohshëm gjyqsor juridiksioni i gradës së dytë konsakrohet ndër në të gjithë fuqin e tij. Vendimet e juridiksionit të gradës së parë apeloheh pranë tij. komisionet financiare që gjykojnë në lëndë kontrabande nuk janë tjetër, veçse gjykata administrative të shkallës së parë. E kërkon, pra, respekti ndaj tërësisë së sistemit të ri që vendimet e komisioneve financiare të apeloheh në gjykatën e apelit. Dhe si gjykatë e tillë është gjykata e prefekturës. Në një përfundim të tillë harihet po të marrim parasyshë edhe kto: Në qoftë se vendimi i komisionit financiar goditet pranë gjykatës popullore dhe në çdo rasë atje duhet të sillet çështja si pas ligjit mbi organizimin të përkohshëm gjyqsor, vendimi i kësaj gjykate do t’apeloheh në çdo rasë si pas ligjës mbi organizimin e përkohshëm gjyqsor në gjykatën e Prefekturës.

Por atëherë do të kemi sikurse thot me shumë arsye edhe diktimuesi dy apeline kundër të njëjtit vendim, ç’ka veç që nuk pajtohet me sitemin tonë procedural po është në kundërshtim të dukshëm me parimet themelore të ekonomis gjyqsore. Një e metë tjetër e vendimit të goditur është edhe kjo: Gjykata e Prefekturës së Tiranës me gjithë që e ka cilësuar kërkesën e drejtuar kundër vendimit të komisionit financiar, si kërkesë apelo, po në formimin e saj nuk ka ndjekur rregullat që cakton ligja e organizimit të përkohshëm gjyqsor mbi formimin e gjykatës s’apelit. Neni 35 gërma c, urdhron në mënyrë të shprehur se në gjykimet e rekurseve apelo Gjykata e Prefekturës formohet me pjesëmarrjen e dy gjyqtarve të rëndshëm dhe të një gjyqtari popullor. Vetëm në çështje kriminale Gjykata e Prefekturës formohet me pjesëmarrjen e dy gjyqtarëve të rëndshëm dhe tre gjyqtarve popullorë. Per të gjitha kto arsye rekursi i anës diktimuese na duket i themeluar dhe prandaj kërkojmë të vendoset prishja e vendimit të Gjykaës së Prefekturës Tiranës nr. 4, datë 11 gusht 1945.

Në shqyrtim t’afatit diktimor u pa se vendimi i asht shqyptuem apeluësit Y. K. në datën 11 gusht 1945 dhe kërkesa diktimore e tij asht regjistruem në datën 21 t’atij muaji, prandaj u vendos pranimi i sajë si e dhanun mrenda afatit ligjor. U këndue kërkesa diktimore e diktuesit datë 21 gusht 1945, me të cilën kërkohet prishja e vendimit të diktimuem për

këto arsaya: 1) vendimet e Këshillave Financiare janë t'eksekutueshme, pra, janë të një grade me vendimet e ish gjykatave të shkallës së parë, të cilat mund t'apelojnë; 2) Rekursi kundër vendimeve të Këshillave Financiare para gjykatës kompetente është ay i apelit; 3) Vendimi i Financave si në rastin konkret, apelojnë përpara Gjykatave të Prefekturës dhe nuk kundërshtohen, rezulton prej faktit se kundërshtimet bahen kurdoherë përpara atyre gjykatave që kanë dhënë vendimin e kundërshtuar; 4) Gjykata e faktit në vendimin e diktuar tue vendosur inkompetencën e saj nuk ka caktuar gjykatën kompetente para së cilës duhet t'adresohet.

Me qenë se heshtësisht ka lenë të kuptohet se gjykata kompetente është ajo popullore, tue analizuar ligjin mbi organizimin e përkohshëm gjyqësor, nuk shifet ndonjë dispozitë që kësaj gjykate popullore t'i jetë akorduar attribute dhe funksione të një gjykate apeli dhe nga ana tjetër me qenë se të gjitha vendimet e gjykatave popullore apelojnë përpara gjykatave të prefekturës si mbas ligjës naltpermendur, kuptohet që vetëm Gjykatat e Prefekturave kanë tagrin me shikuar apelisht kësaj farë vendimesh. Po të pranohet teza e kundërt, duhet që vendimet e dhanura apelisht prej gjykatave popullore t'apelojnë për të dytën herë para Gjykatës së Prefekturës ose të diktimohen para saj tue marrë në këtë mënyrë cilësinë e një Gjykate Diktimi, sa që ligja shprehimisht këtë cilësi ja ka rezervuar ekskluzivisht Gjykatës së Naltë.

Mbasi u lexuan e u shqyrtuan të gjitha aktet me radhë, çashtja u biseduar me vendim: Trupi Gjyqësor i Seksionit të Dytë të Gjykatës së Naltë observon se, në themel të dispozitave të ligjës mbi ndjekjen e kontrabandave, vendimet e Këshillave Financiare kundër atyre që zihen në kontrabandë edhe t'atyre të pijeve alkoolike, siç ndodhë në rastin konkret janë të kundërshtueshme përpara gjykatës ordinare, kundërshtim i cili ka kuptimin e apelit. Gjykata kompetente e rasteve ksodore ishte ajo që rezultonte, në bazë të sasiës së ndëshkimit, e paqit, gjykata fillore ose kolegjiale, si pas organizimit gjyqësor të maparshëm është dhe jurisprudencës vazhduese. Kto gjykata vepronin, në realitet, si gjykata të gradës së dytë në shqyrtimin e vendimeve që fillimisht japin këshillat financiare të cilat mund të konsiderohen si gjykata fillore administrative.

Por, siç theksohet dhe në komunikatën e Prokurorisë së Përgjithëshme, me hymnjen në fuqi të ligjës mbi organizimin e përkohshëm gjyqësor ligjvuesi krijoi dhe gradën e dytë të gjyqimit, d.m.th. Apelin tue caktuar Gjykatën e Prefekturës kompetente për shqyrtimin e kontestimeve n'ushtrimin e këtij rekursi. Pra, është e natyrshme, si konsekuencë e mënyrës organizimit gjyqësor, që çështjet e kësaj kategorije të jenë të kompetencës t'asaj gjykate, Gjykata e Prefekturës, që posaçërisht ngarkohet me shqyrtimin e rekurseve apeloresh kundër vendimeve të dalura nga gjykatat fillore, siç janë gjykatat popullore, dhe duhet të cilësohen si të ktilla dhe Këshillat Financiare të krijuara prej ligjave speciale, për me marrë fillimisht vendime ndëshkimi në konstatimin e fajeve të kontrabandës.

Meriton të theksohet se ligja nr. 72, d. 22/V/1945 e ka lenë në fuqi ligjin mbi ndalimin e kontrabandave për sa i përket veprimeve procedurale për aplikimin e gjobave dhe të

dënimeve mbi fajet në pijet alkoolike. Nji e metë tjetër e gjykimit të diktimumit në këte rast rezultoi në formimin e Trupit të Gjykatës së Prefekturës gjykata asht formue me pjesë marrjen e pesë gjyqtarvet ç`ka mund të ndodhi vetëm në gjykimin e fajeve të cilësime kriminale si par. 2-b të nenit 35 të ligjës, organizimit të përkohëshëm gjyqësor në fuqi. Me qenë se shkaqet si ma sipër e bajnë të cënueshme gjykimin që formon objekt shqyrtimi. Per këto, bashkarisht dhe në konformitet me kërkimin e Prokuroris së Përgjithëshme, në bazë të nenit 2, paragraf b, të nenit 41 dhe 5, të fundit të nenit 36 të ligjës sipërshtueme, vendosi prishjen e vendimit nr. 4, datë 11 gusht 1945 të Gjykatës së Prefekturës së Tiranës dhe kthimin e akteve asaj gjykate për veprime ligjore.

...

Vendimi nr. 5, datë 02.02.1945 i Gjykatës së Naltë Ushtarake
(Dënim me vdekje i klerikut Lazër Shantoja për tradhëti ndaj atdheut)

...

Gjykata e Naltë Ushtarake e formueme prej Gaqo Floqi Kryetar dhe anëtarëve Frederik Nosi e Veledin Zejnli, në prezencën e Prokurorit Myftar Tares, sot më datë 2 fruer 1945 mori në shqyrtim aktet e të pandehunit Don Lazer Shantoja, 52 vjeç i lindun ne Shkodër e banues po atje, prift katolik, i dënuar me akt-gjykimin e Gjykatës Ushtarake të Krahinës Ushtarake të Korpusit III Shkodër, nr. 1, dt. 30.01.1945, me vdekje për shkak se ka qenë armik i popullit, në bazë të nenit 1 të ligjit nr. 21, dt. 15.12.1944 si sabotator i luftës dhe i pushtetit të popullit. Gjykata mbasi shqyrtoj proceset e para të mbajtura mbi pyetjen e të akuzuarit prej organeve kompetente, mbasi shqyrtoj procesverbalin e rrjedhjes së gjykimit para gjyqit të faktit, mbasi shqyrtoj të gjitha aktet e dokumentat që bëjnë pjesë në këtë dosje, ditari dorëshkrim i të pandehunit, mbasi mori meqimin e Prokurorit pranë kësaj Gjykate, i cili kërkoj të vendoset aprovimi i këtij akt-gjykimi si i rregullshëm dhe i ligjshëm, mbasi bisedojë çështjen nga pikëpamja e faktit dhe së drejtës observon:

Në fakt: Don Lazër Shantoja para datës 7 prill 1939 ka qenë në bashkëpunim dhe marrëveshje të plotë me tradhtarin Mustafa Kruja për lidhjen e akordit për përmbysjen e regjimit Zogut midis grupit të Mustafa Krujës dhe të grupit Bashkimi Kombëtar lidhur në vjetin 1938, si dhe për vendosjen e një regjimi fashist në Shqipëri dhe cjelljen në front të një Princi prej shtëpisë Savoja si mbret i Shqipërisë. Ka marrë subvencione nga pushtimi italian si i mërguar politik. Vepra e të naltpërmendunit cilësohet si një tradhëti e naltë kontra interesave të atdheut, indipendencës dhe të integritetit tokësuer të Shqipërisë, parashikuer prej nenit 15 të ligjës nr. 41, dt. 14.1.1945. Mbas agresionit fashist të 7 prillit 1943 asht kthyer në Shqipëri dhe ka bashkëpunuar politikisht me armikun në sferat e nalta të politikës dhe të regjimit fashist, duke u bërë agjent ma i besueshëm i Luegotencës dhe i D`Angello Melonit.

Në vjetin 1940 asht ngarkuar prej Luegotencës me mision për të vajtur në Egjipt ku ka mbajtur konferenca në koloninë shqiptare t'atjeshme tue bërë propogandë për fashizmin

dhe ka pregatit terrenin për veprimet e ardhshme ushtarake që do të ndodhnin atje me rastin e hyrjes t'Italisë Fashiste në luftë kontra aleatëve të mbëdhaj Angli-Franc-Amerikë. Ka propaganduar në demagogji të pashoqë si në tokën shqiptare ashtu dhe n'Itali me anë të radios (agitator) dhe me anë të shtypit (publicist), duke mbajtur dhe konferenca e fjalime si p.sh. fjalimi i mbajtur me rastin e dorëzimit të flamurit shqiptar në Romë më datë 28 shtator 1939. Ky fjalim asht shtypur dhe në një broshurë të veçantë në titullin Shqipnija në kuadrin e Perandorisë Romake”, ku midis të tjerash i pandehuni në faqen 4 ka thekshuar: “Sot e mbrapa Shqipnija do të bahet dhe do të mbetet përjetë Shqipni Romake, Shqipni fashiste”. E po këtë ditë dy flamujt të lumnueshëm nisen të valojnë në një shtizë të vetme; Dy kunora fatmadhe zunë me stolit kryet august të një mbreti të vetme; dy popuj fisnikë të vjetër i lidhi një fat i vetëm dhe i pandarë”.

Tradhtija e tij vihet në dukje fare mirë në faqen 5 të broshurës, ku midis të tjerave ka theksue: “Populli shqiptar nuk ka mujt kurrë me i tregue botës virtutet e tij të racës së vjetër, veçse në gji të një perandorije, në Romën e Qesarve, në Romën e Papave dhe sot e mbrapa këto vlera raca e jonë shqiptare asht shenjue të ja tregojë botës nën rojën e Benitto Mussolinit”. Në faqen 7 vazhdon: “Populli Shqiptar! E e ke humbun tij pamvarësinë tende ? Jo kurrë ! E ata shqiptar e ata italian që kujtojnë e thonë se tash asht barë provincë italiane, ma zi një koloni italiane, ata un u a themë kjartas e pa perde nuk kanë kuptue kurrë nga mendimi, nga qëllimi e nga vullneti i Benitto Mussolinit.”. Gjithshtu me anë traktesh të ngjitura ndëpër muret e Tiranës gjatë luftës Italo-Greke, ka shpall në mënyrë demagogjike një fjalim me titull: “Luftën e fitojmë na”, ku ngrinte në kulme heroizmat e ushtrisë italiane dhe se aksi Romë-Berlin-Tokio do të dilte triumfues karshi aleatëve Angli-Bashkim Sovietik-Amerikë.

Gjithashtu ka qene një nga shkaktarët e nxitjes dhe futjes së popullit shqiptar në luftë kundra fqinjve të tij Greqi-Jugosllavi dhe aleatëve, duke mbajtur fjalime në Shkodër në rastin e agresionit fashist kundra Greqisë. Si konsulent i kulturës popullore ka ekzaltue jetën dhe veprat e tradhtarit Mustafa Krujës në rastin e formimit të kabinetit “Kruja” dhe si president i Institutit Dante Alighieri” ka propagandue për fashizmin dhe tue përçarë popullin shqiptar. Mbas kapitullimit t'Italisë ka qenë një nga inisatorët e organizatorët e grupit fashist në Shqipëri “Parti Indipendente” lidhur me tradhtarët K. B. H. e Gj. M., etj.

Ka bashkëpunuar politikisht me okupatorin nazist, duke patur kontakte me agjentët e tij në Shqipërië, si kundër rezulton i provuar nga pohimi i tij, ku ka thënë se ka pasur kontakte me gjeneralin Filtstum, tue qenë prezent Mustafa Kruja e M. Gj. M. për mobilizimin e popullit kontra ushtrisë F.N.Ç. Ka patur lidhje të ngushta me tradhtarin e njoftun K. A., i cili edhe mbas lirimit të plotë të Shqipërisë nga thundra e okupatorit ka mobilizue popullin shqiptar, Malsinë e Shkodrës kundër ushtrisë N. Çlirimtare, kundra interesave të nalta t'atdheut dhe kundra pushtetit të popullit e ushtrisë së tij të ngrehur me gjak e sakrifica. Ka manevru deri më datë 28 janar 1945 tue qene Komandant i Mbeturinave të Forcave Reaksionare Feudale me qëllim që të luftojë kontra ushtrisë N. Çlirimtare.

Në Ligjë: Veprat si ma sipër të dënuarit Don Lazër Shantoja janë një tradhti e naltë kundra atdheut, kundra integritetit tokësuer, si dhe independencës së Shqipërisë dhe si armik i popullit e kriminel lufte njëkohësisht dhe propaganda e zhvilluar prej tij, parashikohen prej neneve 15 e 16 të ligjës nr. 41, dt. 14.1.1945. Mbase i pandehuni ka vazhduar në veprat e tija tradhtarë kundra pushtetit dhe ushtrisë, edhe mbase çlirimit të Shqipërisë nga thundra e okupatorit nazist, dhe me gjithë se ka marrë dijenie nga shpallja e Kryesisë së Këshillit Antifashist, i asht shmangur kësajë thirrje dhe përkundrazi ka vepruar deri momentin e fundit në krye të çetave të tij bashibuzuke, tue rezistue me armë deri sa asht zan rob prej ushtrisë N. Çlirimtare. Këto vepra e cilësojnë këtë si sabotator të luftës dhe të pushtetit dhe të parashikuara prej nenit 1 të ligjës nr. 21, dt 15-12-1944.

Me gjithë që akt-gjykimi i Gjykatës së faktit paraqet disa të mbeta formale, porse Gjykata e Naltë Ushtarake ka tagrin me i plotsue deri sa këto të mbeta nuk janë të një grade sa që të shkaktojnë prishjen e akt-gjykimit, dhe se Gjykata e faktit duke gjykuar si mbase dispozitave ligjore dhe interesave të luftës N. Çlirimtare, me vend ka aplikue ndëshkimin e merituar në përputhje me veprat e fajtorit. Prandaj, në bazë të nenit 31 të ligjit mbi organizimin e funksionimin e Gjykatave Ushtarake nr. 41, dt. 14-1-1945, botue në fletoren zyrtare nr. 3, datë 24-03-1945, konformë dhe mejtimit të prokurorit pranë kësajë Gjykate: Vendosi: Aprovimin e akt-gjykimit të Gjykatës Ushtarake të Krahinës Ushtarake të Korpusit III Shkodër nr. 2, dt. 30 janar 1945, si mbase të cilit asht vendosun ndëshkimi i fajtorit Don Lazër Shantoja nga Shkodra me vdekje. Njëkohësisht urdhënohet konfiskimi i pasunisë së tij në konformitet të dispozitave përkatëse.

...

1946

Vendimi nr. 431, datë 18.12.1946 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë⁵ (*Gjykimi i çështjes jashtë qendrës së gjykatës nuk e bën të pavlefshëm vendimin*)

...

Vendimi nr. 125, datë 2 dhjetor 1946 të Gjykatës së Prefekturës të Beratit të dhënë në procedimin penal kundër: M. D. i biri T. e i L., 40 vjeç, nga katundi Gjyshan i Lushnjës, bujk, i martue, me pesë fëmij, i pa dënuar më parë, analfabet dhe i paraburgosur që nga data 7.XI.1946, i akuzuar për vrasje dhe i dënuar në bazë të nenit 405, nr. 2 e 3, të K.P. me vdekje në litar, në pazar të Lushnjës. “Me datë 5.XI.1946 mblidhen në shtëpin e Sh. Gj. në katundin Gjyshan të Lushnjës Këshilli Popullor i fshatit, Kryetar i të cilit është Sh., Këshilli i Frontit dhe Komiteti i fshatarëve bashkë me gjithë popullin dhe vendosin që të hapin një rrugë në një anë të një toke të M. D. për të shkuar bagëti në kullotje. U zgjodh toka e M. D sepse edhe më parë rruga kalonte në atë tokë, pse ay vend është më i përshtatshëm dhe pse për këtë qëllim edhe Komiteti i fshatarëve nuk e mori parasysh me rastin e zbatimit të reformës agrare. Në atë mbledhje mer pjesë dhe M. D i cili kundërshton hapjen e rrugës dhe largohet nga mbledhja i zemëruar, duke i drejtuar Sh. Gj. këto fjalë: “shkoni dhe hapeni”. Në bazë të mendimit fshati shkon dhe e çel rrugën dhe Sh. e lajmëron të pandehurin M. që të mos ndalojë bagëtinë, duke kundërshtuar vullnetin e të gjithë fshatit dhe t’u thurë vendin që të mos i bëhet dëm.

Shkaku i sipërm e shtyn M. të hakmiret kundra Sh., dhe pasi për dy ditë mejton, merr vendim që të vrasë djalin e Sh. Me datë 7.XI.1946 M. shkon në Mal ku ndodhej I. djali 15 vjeçar i Sh., duke kullotur lopët dhe në një moment që djali ngrohesh në zjerm se e kishin zënë ethet, i afrohet i pandehuri dhe me një sopatë e qëllon tre herë në kokë. Prej plagëve të shkaktuara vdes për një orë. Pas kryerjes së veprës i pandehuri shkon dhe dorëzohet në Seksionin e Sigurimit të Lushnjës. Gjykata e Prefekturës së Beratit për të shpejtuar gjykimin e çështjes transferohet në Lushnjë dhe në përfundim të gjykimin, në konformitet me kërkimin e Prokurorit publik, me vendimin nr. 125, datë 2 dhjetor 1946 e deklaroi

---

⁵ Me organizimin e ri gjyqësor të përkohshëm nga 1945 deri në vitin 1946 funksionoi si Gjykata e Naltë, ndërsa me ligjin e vitit 1946 krijohet Gjykata e Lartë.

të pandehurin M. D fajtor për vrasjen vullnetare të kryer me paramejtim dhe me shpirt keqbërës dhe barbarik në personin e J. Sh. Gj, dhe në bazë të nenit 405, nr.2 e 3 të Kodit Penal e dënon në vdekje në litar në pazar të Lushnjës.

Prokuroria e Përgjithshme me komunikatën e saj nr. 771, datë 11.XII.1946, duke vënë në dukje rrethanat e ngjarjes dhe kriminalitetin e të pandehurit konkludon se hakmarrja e të pandehurit në rastin konkret është një shfryerje e egoizmit të tij të tepruar për të kundërshtuar vullnetit të gjithë fshatit, dhe që justifikohet vetëm nga prirja kriminale dhe nga egërsia e shpirtit të tij; nën këto rrethana, me vend vrasja është cilësuar prej gjykatës si e kryer me shpirt barbarik, duke mos u përjashtuar dhe elementi i paramejtimit, po të meret parasysh se i pandehuri për dy ditë ka mejtuar dhe maqinizuar me hollësi veprimin e tij.

Nga ana tjetër Prokuroria e Përgjithshme parashtron se transferimi i Gjykatës në Lushnjë, për gjykimin atje të çështjes, nuk justifikohet në bazë të legjislacionit tonë, i cili nuk njef parimin “ubi iudex ibi iudicium”⁶. Kjo deduktohet dhe nga neni 46 i ligjës mbi organizimin gjyqsor, që përjashtimisht lejon gjykimin jashtë qendrës së Gjykatës, por kjo e metë duke mos pasë influencuar në dhënien e vendimit ose në caktimin e dënimit nuk duhet të formojë shkak për prishjen e vendimit si pas nenit 21 të “Urdhënesës datë 31.X.1946”.

Vendim: Çështja në fakt qëndron sikur përshkruhet më sipër; për këtë ka aq prova të rregullta dhe të plota, midis të cilave deponimet e dëshmitarët okular H. D dhe pohimi i të pandehurit, sa që nuk mbetet as më i vogli dyshim se vrasja e J. Sh. Gj. u krye nga i pandehuri M. D dhe n’ato rrethana që pranon gjykata e faktit. Cilësimi i veprës së vrasjes e kryer me paramejtim dhe me shpirt barbarik e keqbërës është gjithashtu i themeluar në ligjë. Paramejtimi del nga fakti se i pandehuri mori vendimin që t’u kryej vrasjen pasi u mejtua për dy ditë, duke studjuar të gjitha rrethanat dhe duke zgjedhur mjetin adapt për ekzekutimin e veprës së projektuar. Shpirti barbarik dhe keqbërës i të pandehurit del nga fakti se vrasjen e kreu në një femijë 15 vjeçar, të sëmurë dhe të pazotë që të mbrohet, për t’u hakmarrë kundra atit të tij që e konsideronte përgjegjës për vendimin që mori katundi t’u hapë rrugën në tokën e tij. Hakmarrja në këto kondita është çfaqja e një egoizmi, të një pasioni të dobët, që jo vetëm nuk përjashton paramejtimin, por tregon shpirtin keqbërës të fajtorit dhe për pasojë rrezikshmërinë shoqërore të tij që justifikon dënimin e tij më të rëndë. Për arsyet e sipërme me të drejtë Gjykata e faktit ka gjetur në veprën e të pandehurit elementat e fajit të parashikuar prej nenit 405 nr.2 e 3 të Kodit Penal dhe e ka dënuar me vdekje.

Gjykimi i çështjes në Lushnjë jashtë qendrës së Gjykatës së Prefekturës, për arsye shpejtimi të gjykimit, nuk është një veprim i ligjshëm, si me të drejtë vë re dhe Prokuroria e Përgjithshme. Sipas legjislacionit tonë gjykatësit ordinerë gjykojnë dhe vendosin në qendrat e tyre. Vetëm për marrjen e një prove mund të transferohet Gjykata jashtë qendrës së saj. Përjashtimisht lejohet gjykimi jashtë qendrës së Gjykatës por vetëm për gjykatën e

⁶ Ku është gjyqtari bëhet gjykimi.

nënprefekturës dhe kur kjo të jetë urdhëruar nga Ministria e Drejtësisë (neni 46 i ligjës mbi organizimin gjyqsor). Por, pasi në rastin konkret dhunimi i ligjës nuk rezulton që të ketë influencuar në dhënien e vendimit, i cili në të gjitha pikat e tjera është i rregullt dhe u dha si pas formave procedurale, ay dhunim në bazë të nenit 21 t' Urdhënesës së Ministrisë së Drejtësisë datë 31.X.1946, nuk mund të shkaktojë prishjen e vendimit, por vetëm përmendet këtu për dijeni të gjykatës dhe për të mos u përsëritur. Vendosi: Ligjorimin e vendimit të Gjykatës së Prefekturës së Beratit nr.125 datë 2.XI.1946, që përmban dënimin me vdekje të M. D. Vendimi ekzekutohet mbasi të jetë Dekretue prej Presidiumit të Kuvendit popullor.

...

1947⁷

Vendimi nr. 233, datë 13.05.1947 i Plenumit të Gjykatës së Lartë
(Çështje të padisë së pronësisë mbi tokën pas reformës agrare)

...

Duhet të vendoset ndalimi i procedimit që ka për objekt ara dhe kullotje, kur pala që pretendon të drejtën e zotërimit mbi ato prona nuk merret me bujqësi, pasi një person i tillë në bazë të dekret ligjës nr. 253 dt. 27.5.1946, me aplikimin e Reformës Agrare nuk mundet më të zotëroj pasuri bujqësore (Vendimi i Seksionit Civil nr. 690 (1946). Zgjidhja e sipërme është me vend. Pronari privat që nuk merret me bujqësi, nuk mundet të zotëroj, pas aplikimit të reformës agrare, toka bujqësore, pasi të gjitha tokat e tij u çpronësuan në favor të bujqërve me dekret-ligjën nr. 253 dt. 27.5.1946. Gjithashtu, nuk mundet të zotërojë as kullotje pasi këto u shpronësuan në favor të shtetit me ligjën mbi reformën agrare (neni 25). Për konsekuencë ay nuk ka më cilësinë të qëndrojë si paditës në një padi rivendikimi për prona të natyrës së sipërme dhe as si i paditur në qoftë se nuk ka as posedimin e atyre pronave.

Nuk mundet të justifikohet ish-pronari të qëndrojë në procedimin as për faktin se, sipas nenit 6 të Dekret-ligjës së sipërme mund t`i njihet e drejta e një shpërblimi të çpronësimit, po qe se kjo e drejtë nuk i është njohur më parë prej organit kompetent që është Komiteti Ekzekutiv i Prefekturës. Nuk mundet të thuhet se Komiteti Ekzekutiv i Prefekturës nuk mund t`ia njoh të drejtën e shpërblimit, pa që kërkuesi të paraqesë më parë vendimin e gjyqit që e njeh pronar. Këtë Komiteti Ekzekutiv mund t`ia bëj dhe in eventum d.m.th. për eventualitetin që kërkuesi do të provojë rregullisht se ka qenë zotëruesi i pronave të shpronësuar. Me këtë mënyrë veprimi arrihet plotësisht qëllimi i ligjës sepse shkarkohen gjykatat nga shqyrtimi i çështjeve dhe nga dhënia e vendimeve që në shumicën e rasteve nuk do të kishin vleftë praktike, çduket mundësia për ish-pronarët të vazhdojnë ose të ngrehin padira të rea vetëm nga një shpirt kundërshtimi për reformën agrare, duke sjellë në gjyqe bujqërit ose shtetin dhe duke iu shkaktuar shpenzime të kota dhe më në fund u sigurohen të drejtat atyre nga pronarët që meritojnë akordimin e shpërblimit.

...

---

⁷ Vendimet 1946-1976 janë marrë nga revista Drejtësia Popullore, e cila i botonte në formë të shkurtuar vendimet.

Vendimi nr. 510, datë 21.XI.1947 i Gjykatës së Lartë
(Shkaqet e anulimit të martesës)

Në bazë të legjislacionit të vjetër burri munt të kërkonte anulimin e martesës, për shkak se gruaja e tij kish qenë “grua publike” dhe këtë fakt nuk e dinte para celebrimit të martesës. Nënë regjimin e parimeve të rea demokratike gjyqtarët në çështjet e çkurorëzimit dhe të padive për anulim të martesës duhet të mos tërhiqen nga dispozita ligjore të cilat nuk njohin barazinë e gruas me burrin dhe nga paragjykimet dhe konceptsonet e shoqërisë borgjeze, e cilla fuqinë e saj e bazon në padrejtësi dhe në privilegjet që kishte burri dhe klasa sundonjëse. Për anulim të martesës për shkak lajthimi në cilësitë thelbësore të bashkëshortit, duhen quajtur cilësi thelbësore të metat të cilat do të largonin bashkëshortin nga lidhja e martesës po të kishte pasur dijeni mbi ato para se të martohej.

Si cilësi thelbësore të bashkëshortit munt të konsiderohen: veset e kontranaturshme, impotencia, dënimi i mëparshëm për vepër poshtëruese (infamante), barra e gruas me person tjetër dhe profesioni i pandershëm, por duhet: 1) që e meta të jetë e tillë që të bëjë të padurueshme vazhdimin e jetës bashkëshortore; 2) të ketë ekzistuar para celebrimit të martesës dhe 3) bashkëshorti që e invokon të mos ketë patur dijeni para celebrimit të martesës. Në këtë drejtim duhen zhvilluar hetimet e gjykatës për të vendosur mbi padinë që ka për objekt anulimin e një martese, për shkak se bashkëshortja para lidhjes së martesës ka qenë “grua publike”.

...

Vendimet nr. 102 dhe nr. 445, të vitit 1946 të Seksionit Penal
(Vrasja për hakëmarrje nuk është një rrethanë lehtësonjëse)

...

Fajtori që në regjimin e vendosur pas çlirimit bën një vrasje i shtytur nga zakoni i hakmarrjes, që mbahet akoma në disa krahina të vendit t`onë nuk duhet të meritojë lehtësim të dënimit për të vetmin shkak se ka vepruar nën influencën e atij zakoni, në qoftë se nuk konkurojnë shkaqe të tjera lehtësore. Hakmarrja është një zakon i një shoqërije të prapambetur, i papajtuëshëm me organizimin shoqëror të sotëm që synon vëllazërimin e popullit me anë të bashkëpunimit të të gjithë anëtarëve të shoqërisë, t`aftë për punë, në rindërtimin e vendit dhe për konsekuencë në mirëqenien e kolektivitetit. Për mbrojtjen e këtij organizimi shoqëror janë organet që vet populli i ka zgjedhur, gjykatat, kështu që vet-gjyqsija, sidomos me anë të vrasjes për hakmarrje shemb themelet e shoqërisë së organizuar. Veç kësaj zakoni i hakmarrjes pengon zhvillimin e shoqërisë, duke e privuar këtë nga kontributi që do t`i jepnin viktimat e këtij zakoni, që në shumicën e rasteve paguajnë gabime të perosnave të tjerë dhe duke shtuar armiqësinë në popull.

Cenohen rëndë interesat e shoqërisë me zakonin e hakmarrjes dhe për konsekuencë shoqëria duhet të mbrohet kundra këtij rreziku. Mbrojtja më e përshtatshme në këtë rast është që gjykatat të japin dënime të repta. Me dënimin e rehtë jo vetëm që fajtori do të ndalohet nga përsëritja e veprës, por edhe anëtarët e tjerë të shoqërisë të prirë nga ndjenja e hakmarrjes do të heqin dorë nga vrasjet. Në këtë mënyrë do të arrihet në çdukjen e zakonit të hakmarrjes dhe në realizimin e qëllimit të dënimit që është mbrojtja e shoqërisë.

...

Vendimi nr. 3, datë 02.05.1947 i Plenumit

(Detyrimi reciprok për ushqim mes bashkëshortëve, gjatë martesës dhe pas shkëputjes)

...

B.S. me padinë e dl. 16.3.1942 ka kërkuar nga bashkëshorti i saj S.P. një pension ushqimor. Gjykata e Prefekturës së Tiranës në formë të masës provizore më dt. 17.3.1942 ka detyruar të paditurin t'i paguaj paditëses 80 fr. në muaj. Në vazhdim të procedimit, i padituri me padinë e dt. 23.7.1942 ka kërkuar çkëputimin. Më pas edhe paditsja ka kërkuar çkëputimin me kundër-padinë e dt. 17.10.1944. Të tri këto padira u bashkuan dhe në përfundim Gjykata e Prefekturës me vendim dt. 28.2.1946 ka vendosur zgjidhjen e martesës për fajin e të dyve dhe detyrimin e të paditurit S.P. t'i paguanjë paditëses B.S. 80 fr. në muaj, qysh prej datës 16.3.1942 gjer sa vendimi mbi çkëputimin të marrë formë të prerë. Si shkak çkëputimi për B.S. Gjykata pranonte se kjo qysh në janar 1945 ka bashkëjetuar si burrë e grua me E. S. P.

Mbi diktimin e bërë prej S.P. vendimi i sipërme është ligjoruar si prej Seksionit të Dytë ashtu edhe prej ish Këshillit të Përgjithshëm të t'ish-Gjykatës së Lartë, duke u modifikuar vetëm në këto pika: se detyrimi për pagimin e pensionit ushqimor vazhdon gjer sa u dha vendimi nga ana e Seksionit të Dytë të Gjykatës së Lartë. Kundra vendimeve të sipërme ka ushtruar rekursin për mbrojtjen e ligjeshmërisë Prokurorija e Përgjithëshme, duke kërkuar prishjen e tyre për arsye se, detyrimi për pagimin e ushqimit duhet të pushojë qysh prej ditës që bashkëshortja u bë fajtorë e shkeljes së detyrimeve t' imponuara nga lidhja e martesës,

Mbi këtë kërkesë Gjykata e Lartë ka dhënë këtë vendim: Çështja juridike q' i parashtrohet për zgjidhje mbledhjes së përgjithëshme është kjo: Kur duhet të pushoj detyrimi për pagimin e ushqimit të vendosur me masë provizore në favor të një bashkëshorti, në vazhdim të procedimit për çkëputim që përfundon me zgjidhjen e martesës për faj t' atij bashkëshorti?

Si Gjykata e Prefekturës ashtu dhe Gjykata e Lartë me vendimet e tyre të cituara më sipër, e para kanë pranuar se në këtë rast pagimi i ushqimit duhet të vazhdojë deri sa vendimi që deklaroi zgjidhjen e martesës të marrë formë të prerë dhe e dyta se ky detyrim duhet të vazhdojë deri në ditën q' u dha vendimi i Seksionit të Dytë të Gjykatës së Lartë.

Pikëpamjet e sipërme janë të gabuara. Martesa është një raport juridik që themelohet në bashkëjetesën e burrit dhe të gruas dhe që krijon të drejta edhe detyra reciproke midis bashkëshorteve. Nga fakti i bashkëjetesës lind dhe obligimi reciprok për bashkëshortët t'ushqejnë njeri tjetrin, kur njeri prej tyre nuk ka mjetet e jetesës dhe është i paaftë për punë ose ndodhet pa punë. Por ky obligim pushon kur bashkëshorti që ka nevojë për ushqim me fajin e tij shkakton çartjen e bashkëjetesës që është themeli i martesës.

Obligimi i ushqimit, kur ky nuk ekzekutohet vullnetarisht, bëhet i ekzekutueshëm me vendim të gjykatës. Gjykata edhe para se të japë vendimin e sajë definitif mundet në formë të një mase provizore të vendosë detyrimin e bashkëshortit me pagimin e ushqimit. Kjo masë provizore munt të merret qoftë me procedimin që ka për objekt kryesor një kërkim për ushqim, qoftë në një procedim çkurorëzimi ku kërkimi për ushqim paraqitet incidentalisht.

Pagimi i ushqimit i vendosur në formë të një mase provizore, për shkak të natyrës së tij, formon një ekzekutim të përkohëshëm paraprak të vendimit definitif, që do të jepet mbi çështjen dhe justifikohet nga parashikimi se vendimi definitif do të jetë në favor të bashkëshortit që kërkon ushqimin. Kur me vendimin definitif gjykata pranon se fajtor për çartjen e bashkëjetesës është bashkëshorti që me masën provizore kishte obtenuar të drejtën e ushqimit, duke pranuar në këtë mënyrë se ay nuk legjitimohet në kërkimin e tij për ushqim, vendimi i masës provizore humbet çdo bazë juridike dhe për konsekuencë ay duhet me një herë të bjerë nga fuqija.

Konsekuencë llogjike e ketyre parimeve është se me dhënien e vendimit definitif që nuk pranon kërkesën. për ushqim, pushon me një herë dhe pa prituri që vendimi të marrë formën e prerë, detyrimi për pagimin e ushqimit të vendosur prej Gjykatës me masë provizore në vazhdim të procedimit. Pra, edhe në çështjen konkrete detyrimi i S.P. për pagimin e një pensioni ushqimor prej fr. shq. 80 në muaj i vendosur me masë provizore, qysh prej datës 16.3.1942 në favor t'ish bashkëshortes së tij B.C., duhet të pushoj me datën që u dha vendimi i Gjykatës së Shk. I-rë, që deklaroi çkurorëzimin.

Pushimi i detyrimit për pagimin e ushqimit parimisht edhe rregullisht ka efekt për kohën prej dhënies së vendimit, por në çështjen konkrete që Gjykata e Prefekturës pranon se gjatë procedimit të kurorëzimit e paditura B.C. është bashkuar me një person tjetër, me të cilin bashkëjeton si burrë e grua, pushimi i detyrimit për pagimin e ushqimit, në rast se ky nuk është paguar, duhet të ketë efekt qysh prej datës që ajo krijon bashkëjetesën e re. Pagimi i ushqimeve të prapambetura në këtë rast do të shërbente jo vetëm për nevojat e jetesës së bashkëshortes fajtores, por edhe për të mbuluar shpenzimet e bashkëjetesës së saj me një personë tjetër, gjë që është në kundërshtim me një koncept juridik të drejtë dhe moral. Në bazë t'arësyeve të sipërme vendimet e atakuara duhet të prishen dhe çështja të gjykohet rishtazi nga Gjykata e Prefekturës për konstatimin e datës ekzakte, kur e paditura u bashkua si burrë e grua me E.S.P. dhe pastaj t'urdhërojë shkarkimin e paditësit nga pagimi i ushqimit qysh prej asaj date.

...

1948

Vendimi nr. 161, datë 3.12.1948 i Seksionit Penal të Gjykatës së Lartë (*Retroaktiviteti i dispozitave të pjesës së përgjithshme të Kodit Penal*)

...

Neni 104 i Kodit Penal është një dispozitë transitore që ka për qëllim të rregullojë faktin e çështjeve penale të papërfunduara me vendim të formës së prerë. Në këto përfshihen jo vetëm çështjet që janë në dorë, por edhe të tjerat, për të cilat nuk është çelur procedimi penal. Ky kuptim i neni në fjalë që disponon se për fajet e kryera para hyrjes në fuqi të K.P., për të cilat nuk është dhënë akoma vendim i formës së prerë, do të zbatohen dispozitat e Kodit Penal të ri. Nga kjo dispozitë duhet të nxjerrim kuptim se, munt të zbatohen me fuqi prapavepruese dispozitat e KP të ri edhe kur këto nuk janë më të favorshme për të pandehurin. Me një interpretim të tillë do të pranohet se nuk munt të aplikohen për fajet të kryera para hyrjes në fuqi të KP të ri parimet themelore të neni 95 të KP, dhe sidomos të paragrafëve 1 dhe 2 të tij.

Kjo deduktohet nga përmbajtja e paragrafit 3 të neni 95 të KP, i cili parashikon rastin kur munt t`aplikohet me fuqi prapavepruese ligja e re që krijon përgjegjësi penale ose ashpëron dënimin për një faj të caktuar. Për t`u aplikuar ligja e re me fuqi prapavepruese është konditë që të parashikohet në dispozitë të veçantë. Nga fraza “faj penal të caktuar” dhe “dispozitë të veçantë”, që përmban paragrafi i 3, i neni 95 vihat në dukje se retroaktiviteti i ligjit nuk munt të bëhet me dispozita gjenerike të neni 104 të KP, e cila e ka qëllim tjetër veçse të ndalojë aplikimin e dispozitave të KP, edhe sikur të jenë më të favorshme për fajet penale që janë gjykuar me vendim të formës së prerë. Parimi i aplikimit të ligjës së re penale, kur kjo është më e favorshme për të pandehurin (neni 95 i KP) dhe që vlen edhe përsa i përket dispozitave të pjesës së përgjithshme të KP ka vend vetëm për ligjet që kanë hyrë në fuqi pas çlirimit, d.m.th. me ligjet e vëna nga pushteti i shtetit të ri.

Sa për legjislacionin penal të vjetër, ky, sipas neni 3 të ligjës nr. 61, datë 17 maj 1945 mbi vleftën e dispozitave ligjore që ishin në fuqi në kohën para datës 7 prill 1939, konsiderohet i abroguar, në kuptim që dispozitat e ndryshme të tij nuk njihen nga shteti i ri si dispozita në fuqi, d.m.th. si ligja të tij, por disa nga ato dispozita juridike munt të përdoren si rregulla të së drejtës atje ku mungojnë dispozita të shtetit të ri dhe në qoftë se ato rregulla nuk janë në kundërshtim me parimet e rendit të ri shtetëror dhe shoqëror, gjë

kjo që konfirmohet dhe në interpretimin e dhënë nga Presidiumi i Kuvendit Popullor me dekretin nr. 392, dt. 25-1.1947.

Për konsequencë, gjer sa ligjet e vjetra nuk njihen nga shteti i ri si dispozita juridike dhe gjer sa me hyrjen në fuqi të pushtetit të ri ato humbasin edhe vlefën e tyre transitore si rregulla të së drejtës në lidhje me lëndën e rregulluar nga ligja e re, ato ligja në asnjë mënyrë nuk munt të shërbejnë për krahasim me ligjën e re, për të gjetur ligjën më të favorshme për të pandehurin. Pranimi i të kundërtës do të thotë në substancë aplikimi i ligjës së vjetër qoftë dhe si rregull i së drejtës edhe në t' ardhmen në kundërshtim me qëllimin dhe kuptimin e nenit 3 të ligjës nr. 61, dt. 17 maj 1945.

Udhëzimi nr. 86, datë 10.V.1948 i Plenumit

(Dispozitat penale para okupacionit në lidhje me sendet e monopolizuara më parë dhe me tregtimin e tyre)

Dispozitat penale të vjetra mbi sendet e monopolizuara nuk vlejné sot si rregulla juridike. Shkelja e dispozitave në fuqi mbi prodhimin dhe tregëtinë e sendeve që më parë kanë qenë objekt monopoli, formon sipas rastit, fajin penal të tregëtisë së ndaluar, të spekulimit dhe të sabotimit ekonomik ose edhe fajin e kontrabandës, në rast se sendet futen fshehurazi në Shqipëri prej së jashtmi. Në gjykatat është paraqitur çështja nëse mund të zbatohen sot sanksionet penale të parashikuara prej dispozitave të vjetra, të vëna para 7 prillit 1939, mbi sendet e monopolizuara si letër-cigare gurë-çakmaku, shkrepsa, krypa, karburanta, etj. Monopolet shtetërore të regjimeve të kaluara megjithëse paraqiteshin si forma veprimtarie ekonomike që kufizonin lirinë e plotë n' ushtrimin e tregëtisë, liri kjo që është një nga parimet themelore të sistemit kapitalist, në realitet ato monopole t' ushtruara zakonisht nga grupe kapitaliste private nuk ishin veçse forma të veçanta të spekulimit kapitalist.

Monopole të kësaj natyre nuk mund të kenë vend në shtetin popullor t'onë, ku për çdukjen e spekulimit dhe për plotsimin në mënyrë të drejtë të nevojave të popullit shteti është drejtonjës kryesor i veprimtarisë ekonomike, duke e ushtruar këtë me anë të organizatave të ndryshme ekonomike të tij, në bazë të një plani ekonomik, të cilit i nënshtrohet edhe ekonomija kooperativiste dhe gjer diku edhe ajo private. Veprimtaria ekonomike e shtetit, e themeluar në pronësinë shoqërore të të gjitha po thuaj mjeteve kryesore të prodhimit, përfshin jo vetëm prodhimin, por dhe qarkullimin produkteve dhe plotësimin e nevojave të konsumit të gjerë për shtetasit, si dhe kontrollin direkt të tregëtisë së jashtme dhe kontrollin indirekt mbi ekonominë private.

Në një rend ekonomiko-shoqëror të tillë dispozitat e vjetra mbi monopolet shtetërore, si dhe sanksionet penale për shkeljen e këtyre dispozitave, nuk mund të vlejné as si rregulla juridike në kuptim të nenit 3 të ligjës me dt. 17 maj 1945. Çdo shkelje e dispozitave në

fuqi mbi prodhimin dhe tregëtinë e sendeve, duke u përfshirë dhe ato që më parë ishin objekt monopoli, formon sot, sipas rastit, fajin e tregëtisë së ndaluar, të spekulimit dhe të sabotimit ekonomik, ose dhe fajin e kontrabandës në rast se sendet futen fshehurazi në Shqipëri prej së jashtmi.

Vendimet nr. 91, datë 25.8.1948, nr. 103, datë 16.9.1948 dhe nr. 111, datë 1.10.1948, të Gjykatës së Lartë

(Spekullimi mbi arin - Ligja mbi ndalimin e tregëtisë së arit dhe ligja mbi tregëtinë e ndaluar, spekulimin dhe sabotimin ekonomik. Ligja më e butë)

Gjykata edhe kundra të pandehurve që kanë kryer veprat e tyre në 1945 dhe 1946, d.m.th. kur ishte në fuqi ligja me nr. 63, dt. 18 maj 1945 mbi ndalimin e tregëtisë së ndaluar, spekulimit dhe sabotimit ekonomik, duke parashtruar këto arsye: ligja e re është më e favorshme për të pandehurit, pasi ligja e vjetër përveç dënimit me privim të lirisë me punë të detyruar cakton dhe dënimin me privim të lirisë përjetë dhe me vdekje, kurse ligja e re cakton dënimin me privim të lirisë me punë të detyruar dhe sa për dënimin me konfiskim të pasurisë, ligja e re këtë dënim e cakton si aksesor.

Pikëpamja e sipërme e gjykatës është e gabuar për arsye se ajo merr parasysh dënimin e caktuar in abstractio prej ligjës, kurse çështja e aplikimit të ligjës më të butë, duhet të zgjidhet në bazë të dënimit in concreto. Kjo do të thotë se konsiderohet më e butë ajo ligjë, aplikimi i së cilës në rastin konkret rezulton si më e favorshme për autorin, duke marrë parasysh dispozitat e ligjës në tërësi, si sa i përket dënimeve kryesore, ashtu edhe për sa u përket dënimeve aksesore dhe pasojave juridike të dënimit.

Në bazë të këtij rregulli, në rastet konkrete për të cilat gjykata ka pranuar se veprat e të pandehurve duhet të dënohen me disa vjet privim të lirisë me punë të detyruar, ligja më e butë është ajo me nr. 63, dt. 18 maj 1945, e cila bashkë me privimin e lirisë me punë të detyruar nuk cakton si dënim aksesor dhe konfiskimin e pasurisë, sikurse bën ligja e re. Do ishte më e butë ligja e re për rastin konkret, vetëm nëse gjykata do të pranonte se veprat e të pandehurve duheshin dënuar me vdekje ose me privim të lirisë përjetë.

Kuptohet se personi i dënuar në bazë të ligjës së vjetër mbi ndërtimin e tregëtisë s'arit nuk munt të dënohet edhe me konfiskimin e pasurisë. Por lind çështja se si do të veprohet për sa i përket arit që i është gjetur dhe sekuestruar të pandehurit. Kjo çështje zgjidhet në këtë mënyrë: Ari që formon send faji duhet të konfiskohet. Për këtë neni 4 i ligjës është i qartë. Për arin tjetër që nuk munt të konsiderohet si send faji, duhet bërë një dallim midis arit monetar shufre ose derdhur në kallëpe dhe që në bazë të ligjës është i ndaluar të qarkullojë midis privatëve në çdo formë (shitje, peng, çkëmbim, etj.), por vetëm mund të çkëmbehet me kart-monedha në Bankën e Shtetit dhe atij që formon stoli, si unaza,

bylyzykë, mamudije, venetike, etj., qarkullimi i të cilave sipas ligjës është i lirë (neni 2 i ligjës mbi ndalimin e tregëtisë s`arit).

Për sa i përket arit me monedha, shufra ose e derdhur në kallëpe, ndodhje e tij këtej e tutje në duart e të pandehurit, përbën një send të rrezikshëm, pasi i pandehuri munt ta vërë rishtazi në qarkullim, d.m.th. të bëjë me anë të këtij një veprim, që ligja për interesa më të larta të shtetit e ka ndaluar absolutisht dhe me sanksione nga ato më të rënda. Që i pandehuri, duke disponuar këtë, munt të kryejë edhe në të ardhmen veprime qarkullimi të ndaluara, nuk është një supozim, siç mund të jetë për çdo person që mban ar, por është mundësi e themeluar, siç u provua nga veprimtaria e gjeritanishme e të pandehurit dhe që është vërtetuar me vendimin e gjyqit. Në këto kondita, arsyet e mbrojtjes shoqërore kërkojnë që ari të hiqet nga duart e të pandehurit dhe mjeti efikas për këtë është konfiskimi i këtij ari.

Një masë e tillë nuk është në kundërshtim me nenin 4 të ligjës për ndalimin e tregëtisë s`arit që thotë se dënohet edhe me konfiskimin e arit, që përbën objektin e deliktit dhe të kundërvleftës së caktuar për shkëmbim. Kjo dispozitë gjenerike, e interpretuar në lidhje me qëllimin e legjislatorit, që ka qenë dënimi sa më i rrept i tregëtisë së arit, duke caktuar edhe dënimin kapital, nuk mund të pranohet se ka dashur të përfshijë në konfiskim vetëm arin si send faji dhe të përjashtojë arin tjetër që mban i pandehuri, edhe në ato raste akoma kur nga veprimtaria e tij e gjeritanishme në lidhje me arin tregon se ari në duart e të pandehurit është një send i rrezikshëm për shoqërinë.

Prandaj, gjykata, duke aplikuar ligjën e vjetër mbi ndalimin e tregëtisë së arit, përveç dënimit me privim të lirisë me punë të detyruara, duhet si dënim aksesor të konfiskojë arin dhe kundërvleftën e tij, që kanë shërbyer për kryerjen e veprimit të kundërligjshëm, si dhe mund - nuk është e detyruar - të konfiskojë edhe arin tjetër që nuk formon send faji dhe që i është gjetur të pandehurit në rast se ky ar është në monedha, shufra ose derdhur në kallëpe d.m.th. është nga ato sende ari qarkullimi i të cilëve është i ndaluar prej ligjës.

Për sa i përket arit që formon stoli, si unaza bylyzykë mahmudie, venetike etj., pasi qarkullimi i këtyre sendeve është i lirë si pas ligjës, nuk munt të konfiskohen në aplikim të ligjës së vjetër mbi ndalimin e tregtis së arit, përveç kur këto mund të jenë sende faji sepse p.sh. kanë shërbyer si kundërvleftë për çkëmbim të një sasive ari në monedha.

...

1949

Vendimi nr. 43, datë 8.6.1949 i Gjykatës së Lartë
(Lidhja familjare si rrethanë lehtësonjese në kryerjen e krimit)

...

N.A. është gjykuar nga Gjykata e Prefekturës së Vlorës për vrasje të munguar në dëm të së resë të xhaxhajt të tij M.A., për shkak se kjo dyshohej se kishte fëmijë të zënë jashtë martesë. Vendimi i gjykatës atakohet me rekurs ankim, i cili nuk është regjistruar në sekretarinë e gjykatës, po i është referuar kësaj gjykate me anën e seksionit të mbrëndshëm dhe me anën e këtij rekursi kërkohet lehtësim i dënimit se ka vepruar për shkaqe të rënda familjare. Gjykata e Lartë pranon rekursin e ushtruar në afat dhe e refuzon në themel me këto arsena.

Rekursi i ankimit kundra vendimit të shpallun më datë 8.4.1949, megjithëse në këtë gjykatë është regjistruar më datë 28.4.1949, duhet të pranohet si i dhënë në afatin ligjor, për shkak se më dt. 18.4.1949 i është paraqitur seksionit të punëve të mbrendshme të Vlorës, i cili më atë datë, me shkresë nr. 7-229, ja ka përcjellë kësaj gjykate në vend që t'ia dorëzonte gjykatës që pati dhënë vendimin, prandaj u vendos pranimi i tij në formë.

Në shpirtin e të pandehurit predominon mendimi prapanik i marrjes së nderit me derdhje gjaku dhe jo me rrugën ligjore. Dhe në ipotezën se vërtetohet provokimi i dështimit të fëmijës të zënë jashtë martesës prej të vesë së xhaxhajt të tij, ky nuk kishte asnjë të drejtë të vepronte ashtu siç veproi, por ta denonconte atë për të marrë dënimin e merituar sipas ligjave të shtetit. Po të pranohet për të pandehurin një rrethanë e veçantë lehtësore, siç kërkon ky në rekursin e tij, që përkrahë edhe Prokuroria e Përgjithshme, do të përkrahej zakoni i larjes së nderit me gjak, zakon të cilin ligjat e Republikës Sonë kërkojnë ta çdukin për gjithmonë nga vendi i jonë. Veçanërisht edhe mbas zakonit të mirëkuptuar, nuk i binte të pandehurit të vepronte në atë mënyrë kontra një gruaje me të cilën nuk ka asnjë lidhje gjinie apo krushqie, por vetëm lidhje familjare. Por rrethanat familjare, që të mund të shërbejnë si rrethana lehtësore, duhet të jenë të rënda për autorin dhe si të tilla janë ato që janë lidhur me personin e tij ose me persona të gjinisë së afërme të tij.

Udhëzimi nr. 14, datë 22.VII.1949 i Plenumit

(Cilësimi i saktë juridik i veprave që lidhen me keqpërdorimin e kredisë bankare)

...

Veprat e të dy rasteve në shqyrtim paraqesin në konditat e soçme një rrezikshmëri shoqërore dhe nuk parashikohen shprehimisht si faj penal prej ndonjë dispozite ligjore të veçantë. Për të konstatuar nëse veprat në shqyrtim formojnë ose jo faj penal dhe për të caktuar, në rastin afirmativ se çfarë faj formojnë, duhet që të bëhet një dallim në lidhje me qëllimin e marrjes ose atë të përdorimit të të hollave ose të lëndës së ndërtimit. Nga një dallim i tillë del se kemi tre kategori personash rreth qëllimit të marrjes së të hollave ose të lëndës së ndërtimit dhe një kategori në lidhje me qëllimin e përdorimit të tyre.

Në kategorinë e parë kemi ata që të hollat ose lëndën e ndërtimit i marrin qysh në fillim me qëllim që t'i përdorin për nevoja të tjera dhe jo për destinimin e caktuar. Personat e kësaj kategorie, për të marrë të hollat ose lëndën e ndërtimit, duhet pa tjetër jo vetëm që të mos kenë treguar qëllimin e vërtetë të tyre, porse edhe me dinakëri të afta për të gënjer të kenë gabuar nëpunësit kompetentë të Bankës së Shtetit ose ata t'organeve kompetente të pushtetit, duke ju bërë atyre të besuarshme se të hollat ose lëndën e ndërtimit do t'i përdorin për destinimin e caktuar. Në qoftë se këta nuk do të kishin bërë, me dinakëritat e përdorura, të besuarshme një gjë të tillë, Banka e Shtetit nuk do t'i jipte të holla dhe pushteti nuk do t'i jipte lëndë ndërtimi.

Personat e kësaj kategorie, duke vepruar kështu, kryejnë fajin e mashtrimit të kualifikuar dhe të dënuarshme nga praktika gjyqësore. Nuk ka dyshim se fajin e mashtrimit të kualifikuar e kryejnë edhe ata të cilët, me gjithë se nuk janë në konditat për të përfituar nga krediti agrar ose nga lënda e ndërtimit e destinuar për emigrantët, me dinakëri të afta për të gënjer gabojnë nëpunësit kompetentë të Bankës së Shtetit ose pushtetit dhe marrin të holla ose lëndë ndërtimi. Në kategorinë e dytë kemi ata të cilët, pamvarësisht nga fakti nëse ndodhen ose jo në konditat e kërkuara për të përfituar nga krediti agrar ose nga lënda e ndërtimit, me qëllim specifik për të sabotuar realizimin e qëllimeve të pushtetit në këta sektorë, kërkojnë dhe marrin të holla ose lëndë ndërtimi. Këta persona kryejnë fajin e sabotimit ekonomik të dënuarshme prej nenit 6 të ligjës mbi ndjekjen e tregëtisë së ndaluar, spekulimit dhe sabotimit ekonomik.

Në kategorinë e tretë kemi ata të cilët të hollat ose lëndën e ndërtimit i marrin me qëllim që t'i përdorin për destinimin e caktuar, porse më vonë për arsye të ndryshme i përdorin për nevoja të tjera dhe jo për destinimin e caktuar. Personat e kësaj kategorije të hollat nga Banka e Shtetit ose lëndën e ndërtimit nga pushteti i kanë marrë me detyrimin që t'i përdorin për destinimin e caktuar dhe në besimin e një përdorimi të tillë u janë dorëzuar. Për këtë arsye këta, duke bërë një përdorim të ndryshëm nga ai i destinimit të caktuar, kryejnë fajin e keqpërdorim besimit të dënuarshme nga praktika gjyqësore.

Në kategorinë e katërt kemi ata të cilët të hollat ose lëndën e ndërtimit i kanë marrë me qëllim që t'i përdorin për destinimin e caktuar porse ma von me qëllim specifik që të sabotojnë realizimin e pushtetit në këta sektorë nuk i përdorin për destinimin e caktuar. Faji i mashtrimit të kualifikuar që kryhet nga personat e kategorisë së parë dhe ai i keqpërdorim besimit nga ata të kategorisë së tretë, munt të konkurojë me fajin e spekulimit ekonomik të kryer po prej atyre personave me të njejtin objekt. Kurse faji sabotimit ekonomik, që kryhet nga personat e kategorisë së dytë dhe të katërt, nuk konkuron me fajin e mashtrimit të kualifikuar të kryer prej personave të kategorisë së parë, dhe as me atë të keqpërdorim besimit, të kryer prej atyre të kategorisë së tretë.

Nuk konkuron sepse faji i mashtrimit në një rast të tillë përdoret si mjet dhe si ky faj ashtu dhe ai i keqpërdorim besimit absorbohen prej fajit më të rëndë, që është ai i sabotimit ekonomik.

Udhëzim

1) Kryejnë fajin e mashtrimit të kualifikuar dhe të dënuarshmë nga praktika gjyqësore ata të cilët kërkojnë dhe marrin të holla nga Banka e Shtetit ose lëndë ndërtimi nga pushteti me qëllim që t'i përdorin për nevoja të tjera dhe jo për destinimin e caktuar dhe pastaj i përdorin për këto nevoja;

2) Kryejnë fajin e sabotimit ekonomik ata të cilët me qëllim specifik që të sabotojnë realizimin e qëllimeve të pushtetit në këto sektorë, kërkojnë dhe marrin të holla nga Banka e Shtetit ose lëndë ndërtimi nga pushteti;

3) Kryejnë fajin e keqpërdorim besimit ata të cilët kanë marrë të holla nga Banka e Shtetit ose lëndë ndërtimi nga pushteti, me qëllim që t'i përdorin për destinimin e caktuar, porse më vonë i përdorin për nevoja të tjera;

4) Kryejnë fajin e sabotimit ekonomik ata të cilët kanë marrë të holla nga Banka e Shtetit ose lëndë ndërtimi nga pushteti, me qëllim që t'i përdorin për destinimin e caktuar, porse me vonë me qëllim specifik që të sabotojnë realizimin e qëllimeve të pushtetit në këta sektorë, që nuk i përdorin për destinimin e caktuar;

5) Fajt i mashtrimit të kualifikuar dhe ai i keqpërdorim besimit, të kryer si më sipër, munt të konkurojë secili me fajin e spekulimit ekonomik. Kurse faji i sabotimit ekonomik, i kryer si më sipër, nuk konkuron me atë të mashtrimit të kualifikuar dhe as me atë të keqpërdorim besimit.

...

Udhëzimi nr. 2, datë 25.1.1949 i Plenumit
(Mbi rishikimin e vendimeve të formës së prerë në lëndë penale)

...

Në bazë të legjislacionit të vjetër rishikimi i vendimeve penale të formës së prerë, që përmbanin dënimin e të pandehurit, mund të kërkohej vetëm në favor të tij dhe pikërisht në këto raste të caktuara:

a) Kur pas një dënimi për vrasje paraqiteshin prova nga të cilat dilnin indicie të mjafta mbi të qenurit gjallë të viktimës së pretenduar.

b) Kur pas një dënimi për krim ose delikt jepet një vendim dënimi i ri po për atë fakt kontra një të pandehuri tjetër, dhe të dy dënimet nuk munt të pajtohen, dhe kur kontradikta e këtyre dënimeve është provë pafajësie për njërin ose tjetrin të pandehur;

c) Kur një nga dëshmitarët e dëgjuar, pas dhënies së vendimit të dënimit, ka qenë ndjekur dhe dënuar për dishmi, të rremë të bërë kontra të pandehurit;

c) Kur, pas një dënimi lind ose zbulohet një fakt i ri kur paraqiten prova të panjohura në kohën e gjyqimit dhe që janë të një natyre, që vërtetojnë pafajsinë e të dënuarit. E drejta për të kërkuar rishikimin e vendimit i përkiste në tre rastet e para:

1) Ministrin të Drejtësisë;

2) Të dënuarit, dhe kur ky ish i pazoti, përfaqësonjësit të tij ligjor;

3) Pas vdekjes së të dënuarit ose pas deklarimit të absencës së tij, bashkëshortit, femijëve, prindërve të tij, ose atyre që kishin marrë prej tij një porosi të shprehur. Në rastin e katërt kur zbulohet fakt i ri ose dilnin prova të reja e drejta për të kërkuar rishikimin i përkiste vetëm Ministrin të Drejtësisë. Kërkimi i rishikimit të vendimit deklarohet i papranuarshëm kur nuk bëhej mbrenda dy vjeteve, nga data që palët kishin marrë dijeni të faktit që u jeptë të drejte të kërkonin rishikimin. Kërkesat e rishikimit i shqyrtonte ish Gjykata e Diktimit (D.P.) së cilës i paraqiteshin me anë të Prokurorisë së Përglithshme.

Nga një studim i çështjes rezulton se zbatimi i praktikës së vjetër të institucionit të rishikimit, në kohën që ka hyrë në fuqi legjislacioni penal i ri, paraqitet i metë u përsa u përket shkaqeve të kërkimit të rishikimit dhe në disa pika i papajtuarshme me legjislacionin e ri, përsa i përket procedurës që duhet ndjekur. Duhet vënë në dukje se sipas praktikës së vjetër mund të kërkohej rishikimi i një vendimi vetëm kur ky vendim përmbante dënimin e të pandehurit dhe vetëm në dobi të këtij të fundit. Nuk munt të kërkohej rishikimi i vendimit në dëm të të pandehurit, kur gjykata kish dhënë pafajsi ose një dënim të butë megjithëse për shkaqe të zbuluara pas deklarimit të vendimit rezultonte se i pandehuri duhej të deklarohet fajtor për atë faj ose duhet të dënohej më rëndë nga sa ish dënuar. Praktika e vjetër gjyqësore ish konseguente me parimet e procedurës penale të kohës që nuk lejonin të atakohej një vendim i formës së prerë, nuk ish atakuar me rekursin e zakonshëm që ka qenë rekursi i diktimit. Edhe ushtrimi i këtij rekursi ka qenë i kufizuar, për shkak se Prokurorija Publike nuk kish të drejtë

të atakonte me efekt në Gjykatën e Diktimit vendimet e pafajësisë të dhëna në lëndë kriminale.

Vetëm në kohën e fundit praktika e vjetër gjyqësore, duke u bazuar në një ligjë të posaçme pranoi që ish Gjykata e Diktimit të shqyrtojë dhe të prishë me efekt kur ish rasti, vendimet e pafajësisë të dhëna në lëndë kriminale, kur ekzistonte një rekurs diktimor i ushtruar nga Prokurorija e Përgjithshme. Por praktika e vjetër gjyqësore nuk pajtohet me legjislationin e ri i cili kërkon që vendimi që jepet nga gjykata të jetë i drejtë në substancë dhe lejon që të gjitha vendimet, pa përjashtim të atakohen me rekursin e ankimit si prej palëve ashtu edhe prej Prokurorisë Publike, jo vetëm në dobi të të pandehurit, por edhe në dëm të tij. Legjislationi penal i ri vetë dhe më tutje lejon Prokurorinë Publike të atakojë me efekt me rekursin për mbrojtjen e ligjshmërisë çdo vendim të formës së prerë, gjithashtu, qoftë në dobi qoftë në dëm të të pandehurit.

Në bazë të këtij parimi procedural të pranuar nga legjislationi jonë i ri logjika e gjërave kërkon që Prokurorija Publike të ketë të drejtë të kërkojë edhe rishikimin e vendimit penal të formës së prerë në dëm të të pandehurit ku ky është deklaruar i pafajshmë ose është dënues, në rast se ekzistojnë konditat që lejojnë rishikimin e vendimit d.m.th. në rast se më vonë zbulohen rrethana ose prova që vërtetojnë se i pandehuri është fajtor ose se vepra për të cilën është dënues, rëndësohet me rrethanat ose me provat e zbuluara.

Në bazë të arsyeve të treguara më sipër gjendet me vënd vendimi i Këshillit gjyqësor i Gjykatës së Lartë (nr. 137, dt. 3.XI.1948) që ka pranuar të lejohet kërkimi për rishikimin e një vendimi penal që përmban dënimin e të pandehurit, kur më pas dalin rrethana ose prova se i pandehuri në fjalë para se të jepet vendimi, kish kryer vepra të tjer, të cilat së bashku me atë për të cilën u dha vendimi formojnë një faj vazhdues. Në të gjitha rastet, të drejtën për të kërkuar rishikimin e vendimit e ka Prokurorija Publike e cila me ligjet e reja është i vetmi organ që kontrollon ligjëshmërinë e veprimeve të organeve të pushtetit. Këtë të drejtë Prokurorija Publike mund t'a ushtrojë dhe mbi kërkimin e të interesuarve që do ti drejtohen për këtë qëllim.

Duke marrë parasysh sa u parashtrua më sipër dhe në bazë të nenit 55, d, të ligjës mbi organizimin gjyqësor, Plenumi i Gjykatës së Lartë u jep gjykatave këto udhëzime:

Prokurorija Publike ka të drejtë të kërkojë në Gjykatën e Lartë që të vendoset rishikimi i një vendimi penal të formës së prerë në këto raste:

1) Kur pas një dënimi për vrasje paraqiten prova nga të cilat dalin indicie të mjafta mbi të qenurit gjallë të viktimës së pretenduar:

2) Kur pas një dënimi për faj penal, jepet një vendim i ri po për atë fakt kontra një të pandehurit tjetër dhe midis dy dënimeve ka papajtueshmëri, e cila është provë pafajësie për njërin ose tjetrin të pandehur;

3) Kur një nga dëshmitarët e dëgjuar pas dhënies së vendimit, është ndjekur dhe dënues për dëshmi të rremë të bëra kontra të pandehurit;

4) Kur pas dhënies së një dënimi lind ose zbulohet një fakt i ri ose kur paraqiten prova të panjohura në kohën e gjykimit dhe që janë të një natyre që vërtetojnë pafajësinë e të dënuarit;

5) Kur pas dhënies së një vendimi pafajësi ose dënimi që ka marrë formë të prerë zbulohen rrethana dhe prova të rea të cilat vetëm ose së bashku me ato që kish parasysht gjykata në kohën e dhënies së vendimit provojnë se i pandehuri e ka kryer fajin për të cilin kish marrë pafajësi ose ka kryer një faj më të rëndë nga ai për të cilin ish dënuar. Për rastin e fundit rishikimi i vendimit munt të kërkohet brenda një afati prej një viti që fillon të ecë nga dita që Prokurorija Publike ka marrë dijëni për zbulimin e provave dhe të rrethanave të rea. Për këto rastet e para kërkimi i rishikimit nuk i shtrohet ndonjë afati. Mbi rishikimin e vendimit vendos Gjykata e Lartë së cilës duhet t`i drejtohet kërkimi i prokurorisë publike.

...

1950

Udhëzimi nr. 1, datë 27.2.1950 i Pleniumit

(Zbatimi i ligjit të ri me efekt prapaveprues pavarësisht efekteve negative)

...

Me zbatimin e dekretligjësë së sipërme mbi fajet penale kundra pasurisë, që ka hyrë në fuqi qysh më datë 1 janar 1950, kanë lindur në praktikën gjyqësore disa probleme për të cilat gjykatat nuk janë të kjarta. Për unifikimin e praktikës gjyqësore në lidhje me këto probleme, Pleniumi i Gjykatës së Lartë në mbështetje të nenit 55 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, vendosi t'u japë gjykatave këto udhëzime:

1) Për fajet kundra pasurisë shtetërore dhe shoqërore të kryera para datës 1 janar 1950 dhe që nus ishin parashikuar nga ligja mbi mbrojtjen e pasurisë së përbashkët të popullit nr. 435, datë 27/5/1947 si p.sh. grabitja, mashtrimi, dëmtimi, etj. si dhe për fajet kundra pasurisë private do të zbatohen denimet e caktuara në ligjën e re mbi fajet penale kundra pasurisë, pa marrë parasyshë se këto dënime mund të jenë edhe më të rënda nga ato që mund të jepeshin në bazë të praktikës gjyqësore të gjertanishme. Ky rregull duhet aplikuar kurdoherë që me një ligjë të re parashikohen faje dhe caktohen dënime në lidhje me vepra, që deri në këtë kohë konsideroheshin faje në bazë të praktikës gjyqësore të mëparshme dhe denoheshin në bazë të rrezikshmerisë shoqërore që ato paraqitnin në kohën e gjykimit.

2) Kur për vjedhjen ose për vërtetimin e një sendi me vleftë të vogël, të kryer para ditës 1 janar 1950, ka vend zbatimi i minimumit të dënimit të caktuar nga ligja për atë faj, duhet të jepet dënimi i caktuar prej nenit 5 § 1 i fundit të ligjës mbi mbrojtjen e pasurisë së përbashkët të popullit, që fillon nga 6 muaj privim lirie me punë të detyruar dhe jo dënimi i caktuar nga neni 12 i ligjës se re mbi fajet penale kundra pasurisë, që fillon nga një vit privim lirie. Është e vërtet se privimi i lirisë me punë të detyruar është një lloj dënimi më i rëndë se privimi i lirisë, por kur këto dy dënime, të ndryshme në llojin, ndryshojnë dhe në kohë vazhdimin me një disproporcion të madhe midis tyre, siç ngjan në rastin e sipërme, duhet të jepet dënimi më i shkurtër në kohë me gjithë se më i rëndë në lloj, sepse ay është dënimi që cenon më pakë lirinë e të pandehurit.

3) Me grup personash sipas paragrafit të dytë të neneve 9,11,15,16 17 dhe 18, të ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë, duhet kuptuar bashkimi i dy ose më shumë personave që janë marrë vesh që më parë për të kryer një ose më shumë vjedhje dhe përvetime të tjera

ose dëmtime. Personat e bashkuara për kryerjen e një ose më shumë nga këto fajet kanë përgjegjësi penale të rëndësuar për faj të kryer nga një grup, pa marrë parasysh nëse që të gjithë këta kanë marrë pjesë dhe sa herë kanë marrë pjesë direkte në kryerjen e këtyre fajeve. Në qoftë se nuk kanë mundur të realizojnë qëllimet për të cilat ata ishin marrë vesh, do të kenë përgjegjësi penale vetëm për përgatitje ose tentativë në kryerjen e këtyre fajeve.

4) Faji konsiderohet i kryer për herë të parë, në kuptim të neneve 12 dhe 19, të ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë, kurdoherë që autori nuk ka kryer më parë një tjetër faj vjedhje, shpërdorim besimi, mashtrimi ose dëmtimi. Nuk është e domosdoshme që në lidhje me fajin e mëparshëm të ekzistojnë konditat e përsëritjes sipas nenit 59 të K. P. Kështu mund edhe të jetë parashikuar dënimi i dhënë për fajin e parë ose të kenë kaluar pesë vjet nga vuajtja e atij dënimi ose ky dënim jetë hequr (neni 92 i K.P.), amnistuar plotësisht (neni 93 i K.P.) ose falur plotësisht (neni 94, paragrafi 2 i KP). Në të gjitha këto raste faji i ri nuk mund të konsiderohet i kryer për herën e parë. Por kur është i parashikuar faji penal i mëparshëm ose amnistuar, faji i ri, do të konsiderohet si i kryer për herën e parë sepse në këtë rast nuk ekziston prova se me të vërtetë i pandehuri ka kryer një faj tjetër më parë.

5) Një faj i kryer për herën e dytë në rrethanat lehtësonjëse të neneve 12 dhe 19, të ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë, në qoftë se ekzistojnë konditat e përsëritjes të kërkuara nga neni 59 i K. P., do të dënohet sipas rastit në bazë të paragrafit të dytë të neneve 9, 11, 15 dhe 18, të ligjës, për ndryshe do të dënohet në bazë të paragrafit të parë të këtyre neneve.

6) Fajet e falsifikimit dhe të mitës që parashikoheshin shprehimisht prej ligjës së abroguar mbi mbrojtjen e pasurisë së përbashkët të popullit do të dënohen si fajet penale në bazë të praktikës gjyqësore, të themeluar në legjislacionin e vjetër, në konkurim me fajet e shpërdorimit të besimit ose të përvetimeve të tjera të parashikuara nga ligja mbi fajet penale kundra pasurisë.

7) Mos bërja e inventarit dhe mos mbajtja e librave ose mos mbajtja e tyre me rregull, që parashikoheshin si fajet penale në vedit prej neneve 7 e 9 të ligjës së abroguar mbi mbrojtjen e pasurisë së përbashkët të popullit, nuk dënohen sot si fajet penale të veçanta nga përvetimet e ndryshme të pasurisë në qoftë se nga këto veprime të çrregullta i shkaktojnë ndonjë dëm pasuror ndërmarrjes ekonomike ose institutit, vepra sipas rastit do të mundë të shkaktojë përgjegjësi penale për dëmtim nga pakuplesta në bazë të nenit 13 të ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë, për ndryshe do të ketë vetëm përgjegjësi disiplinore.

8) Dëmtimi pasurisë bujqësore shtetërore, shoqërore dhe private nga shpendët e ndryshme shtëpiake, si p.sh. pata, gjela deti, pula, etj., nuk shkakton përgjegjësi penale për dëmtim nga pakujdesia në bazë të ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë, por vetëm përgjegjësi civile kundra të zotit të tyre.

9) Marrja nën administrim pa autorizim të një pasurie që duhet të kalojë në pronësinë ose në administrimin e shtetit dhe që dënohej në bazë të nenit 6 § i dytë i ligjës së abroguar

mbi mbrojtjen e pasurisë së përbashkët të popullit, do të dënohet sot në bazë të ligjës së re mbi fajet penale kundra pasurisë si vjedhje, shpërdorim besimi ose përvetësim tjetër në qoftë se ajo vepër, sipas rrethanave konkrete, përmban elementat e ndonjërit nga këto fajet ashtu si kërkohen këto prej ligjës së re.

10) Dispozitat e nenit 24 të ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë nuk aplikohen për fajet e kryera përpara hyrjes në fuqi të kësaj ligje. Pra, në lidhje me këto fajet mund të zbatohet si zbutja e dënimit, ashtu edhe pezullimi i ekzekutimit të dënimit.

11) Për dëmet e shkaktuara nga kafshët ose bagëtitë që i ka nën ruajtje një fëmi, që nuk ka mbushur moshën 14 vjeç, prindi ose personi tjetër që ja ka besuar fëmisë për ruajtje, nuk është përgjegjës penalisht për dëmtim nga pakujdesia, veçse kur duke marrë parasyshtë moshën e fëmisë, llojin dhe numrin e kafshëve ose të bagëtive, si edhe të gjitha rrethanat e tjera të ngjarjes rezultojnë se prindi ose personi tjetër ka treguar një pakujdesi evidente, duke ja besuar fëmisë ruajtjen e kafshëve ose të bagëtive.

...

Udhëzimi nr. 2, datë 27.2.1950 i Plenumit

(Ngritja e padisë penale me kërkesë të palës së dëmtuar dhe roli i prokurorit)

...

Sipas nenit 9 të ligjës mbi Prokurorinë Publike të Republikës Popullore të Shqipërisë, Prokurori Publik për çështjet penale detyrohet të ngrehi dhe të përfaqësojë padinë penale para gjithë gjykatave të juridiksionit të tij, për të gjitha fajet që ndiqen kryesisht dhe të marri pjesë në gjykimin e çështjeve penale që ndiqen mbi kërkimin e anës dëmtuar, kur çmon se kjo është në mbrojtje të interesit publik ose të personave të cilëve u nevojitet mbrojtja e veçantë e shtetit. Nga dispozitat e sipërme të nenit 9 të ligjës lart-përmendur rezultojnë se vetëm për çështjet penale që ndiqen kryesisht Prokurori Publik është i detyruar të ngrehi padinë penale dhe të përfaqësojë këtë në gjyq, ndërsa në çështjet që ndiqen mbi kërkimin të anës dëmtuar, ky ka fakultet të marri pjesë kur çmon se ndodhja e tij është në interes të mbrojtjes së interesit publik ose të personave që kanë nevojë për mbrojtje të veçantë të shtetit.

Nga këto deduktohet se për fajet që ndiqen mbi kërkim të anës dëmtuar, Prokurori nuk është i detyruar të ngrehi padi penale dhe as t'a mbrojë këtë në gjyq, por ana e dëmtuar mundet kur nuk procedon Prokurori t'a ngrehi vetë padinë dhe t'a mbrojë këtë në gjyq. Duke marrë parasyshtë se prokurori në padinë të tilla mundet, kur e çmon atë se mbrojtja e tyre në gjyq është në interesin publik ose të personit që ka nevojë të mbrohet, t'a ndjekë këtë dhe ta mbrojë në gjyq, anën e dëmtuar kërkimin për ndjekjen penale duhet t'ia parashtrojë Prokurorit dhe në rast se ky deklaron se nuk do të ngrehi padi ose nuk do t'a mbrojë në gjyq, kjo i paraqitet gjyqit i cili detyrohet ta hetojë në procedimin gjyqësor dhe të japi vendimin e

rastit. Në këtë rast i dëmtuari paditës ka të drejtë të parashtrojë prova për provimin e padisë së tij dhe të ushtrojë dhe rekursat e rëndësishme. Për unifikimin e veprimeve të organeve të Prokurorisë dhe të gjykatave. Plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 55 të ligjës mbi organizimin gjyqësor vendosi të japi këto udhëzime:

1) Padia penale për fajet që ndiqen mbi kërkimin e anës dëmtuar, kur Prokurori Publik nuk ngreh padi penale dhe nuk çmon si të nevojshme mbrojtjen e saj prej tij në gjyq, ngrihet prej anës dëmtuar.

2) Padia i paraqitet Prokurorit i cili ja transmeton gjykatës me shënim se ky nuk do të ngrehi padi, ose me shënim të tillë ja dorëzon t'ntesuarit për t'a paraqitur dhe mbrojtur vetë në gjyq.

3) Gjykata pa pjesëmarrjen e Prokurorit do të hetojë gjyqësisht çështjen dhe do të japë vendimin e rastit.

4) Ana e dëmtuar ka të drejtë të ushtrojë rekursat e rregullshme kontra vendimit.

5) Nuk ka asnjë pengim që gjatë procedimit Prokurori të marrë pjesë në gjyq kur çmon se kjo është në mbrojtje të interesit publik.

...

Udhëzimi nr. 8, datë 22.8.1950 i Plenumit (*Kuptimi i "qëllimit" në fajin e sabotimit ekonomik*)

...

Nga studimi i praktikës gjyqësore rezulton se gjykatat nuk janë të qarta në se konsiston qëllimi i dëmtimit t'nteresave t'ekonomisë kombëtare ose i kundërshtimit të politikës ekonomike shtetërore, që kërkohet nga ligja në lidhje me fajin e sabotimit ekonomik (neni 5 i ligjës mbi ndjekjen e tregëtisë së ndaluar, të spekulimit dhe të sabotimit ekonomik). Është e qarte se për qëllim, në këtë rast nuk kuptohet qëllimi si formë fajësie (neni 11 parag. 2 i K.P.), por kuptohet intencioni i fajtorit që me veprimin ose mosveprimin e tij të dëmtojë interesat e ekonomisë kombëtare ose të kundërshtojë politikën ekonomike shtetërore. Autori në fajin e sabotimit ekonomik vepron jo vetëm me qëllim si në çdo faj tjetër d.m.th. me ndërjegje se po bën një vepër shoqërisht të rrezikshme, por edhe se ay këtë e bën për t'arritur qëllime të caktuara dhe që janë dëmtimi i interesave t'ekonomisë kombëtare ose kundërshtimi i politikës ekonomike shtetërore. Pra, në fajin e sabotimit ekonomik fajtori vepron siç thuhet në praktikën gjyqësore, me qëllim të kualifikuar ose me qëllim specifik.

Por nuk është e domosdoshme se autori të synojë drejt për së drejti në arritjen e qëllimeve të sipërme. Mjafton që ay të jetë i ndërjegjshëm se vepra e tij në vet vedit përmban një atentat kundra objekteve të sipërme d.m.th kundra interesave të ekonomisë kombëtare ose kundra politikës ekonomike shtetërore. Kjo do të thotë se sabotimi ekonomik munt të kryhet jo vetëm me qëllim direkt, por edhe me qëllim indirekt ose eventual d.m.th. jo vetëm kur autori deshiron ardhjen e pasojave të parashikuara në ligjë, po edhe kur ay, duke

ditur se nga vepra e tij munt të shkaktohen këto pasoje, pranon ardhjen e tyre. Që sabotimi ekonomik munt të kryhet edhe me qëllim indirekt ese eventual, nuk duhet dyshuar po të merret parasysh se ligja e jonë, për disa raste të caktuara, parashikon figurën e fajit të sabotimit ekonomik edhe kur vepra është kryer nga pakujdesia.

Gjykatat inferiore janë edhe më paqarta dhe konfuze në lidhje ne konstatimin e qëllimit të dëmtimit interesave t'ekonomisë kombëtare ose të kundërshtimit të politikës ekonomike shtetërore dhe sidomos për faje të kryera në sektorin e bujqësisë. Konstatimi i qëllimit të sabotimit është një çështje fakti. Një qëllim i tillë pa dyshim duhet të rezultojë nga të gjitha rethanat e çështjes, duke marrë parasysh gjykata si elementet objektive ashtu edhe ato subjektive te veprës.

Në ligjë përmenden disa raste që munt të formojnë fajin e sabotimit ekonomik në sektorin e bujqësisë (nr 3,4,5,7,8,11,13, e 14 të nenit 5 të ligjës mbi ndjekjen e tregëtisë së ndaluar, spekulimit dhe sabotimit ekonomik). Por këto raste, që si shembulla tregohen prej ligjës, nuk janë të vetme. Sabotimi ekonomik munt të bëhet edhe me mos përmbushjen nga ana e ekonomive bujqësore të detyrimeve të tyre të ndryshme kundrejt shtetit. si p.sh. mos dorëzimi i detyrimeve me dritherat dhe në produktet e tjera bujqësore dhe blegtorale, fshehja nga ana e tyre e burimeve të ardhurave për t`ju çmangur tatimit mbi ekonomine bujqësore e tjera.

Dispozitat përkatëse që parashikojnë këto shkelje (neni 20 i urdhëresës nr 7, datë 10.3.1949 mbi grumbullimin e drithrave, neni 13 i urdhëresës nr 2, datë 4.2.1950 mbi dorëzimin e detyrimeve të mishit, neni 13 i urdhëresës nr. 4, datë 4.2.1950 mbi dorëzimin e detyrimeve të mishit, neni 11 i urdhëresës nr. 4, datë 4.2.1950 mbi dorëzimin e detyrueshëm të grumbullimit të leshit, neni 13 i ligjës mbi tatimin e ekonomis bujqësore, etj) referujnë në ligjën mbi ndjekjen e tregëtisë së ndaluar, spekulimit dhe sabotimit ekonomik, në përgjithsi, kështu që sipas rethanave konkrete të veprës, shkelja munt të formojë, sipas rastit, ose tregëti të ndaluar ose spekulim ose sabotim ekonomik. Nga kjo del se çdo refuzim dorëzimi të detyrimeve ose çdo informatë e pasaktë në lidhje me ekonominë bujqësore nuk formon medeomos fajin e sabotimit ekonomik, por munt të formojë vetëm fajin e tregëtisë së ndaluar të parashikuar nga neni 1, pika 7, i ligjës përkatëse.

Në këto raste do të munt të pranohet eksistenca e fajit të sabotimit ekonomik kur nga të gjitha rethanat në të cilat është kryer vepra rezulton se fajtori, duke mos dorëzuar detyrimet e tij ose duke dhënë informata të pasakta ka patur edhe qëllim të dëmtojë ekonominë kombëtare ose të kundërshtojë politikën ekonomike shtetërore, duke u kuptuar ky qëllim ashtu si u shpjegua me lart. Rethana nga të cilat munt të rezultojë një qëllim i tillë do të jenë p.sh. kur fajtori jo vetëm që nuk dorëzon sasinë e detyruar të prodhimit, por edhe e ka prishur duke e fshehur në tokë, kur dorëzon produkte jo to kualitetit të kërkuar. p.sh. t`përziera qëllimisht me lëndë të huaja ose të njomë, kar pret pemët që t'i zbritet koeficienti i tatimit bujqësor: kur me veprat e tij ka shkakuar dëme të konsideruashme; kur qoftë dhe në forma të mbuluara ka shtypur edhe fshatarët e tjerë ose ka propaganduar që edhe këto mos t'i përmbushin detyrimet

e tyre ose të fshehin burimet e të ardhurave të tyre; kur fajtori nuk i përmbush detyrimet e tij kundrejt shtetit pas një marveshje me fshatarë të tjerë ose në mënyrë sistematike ose me përsëritje, etj. Por edhe ekzistenca e ndonjerës nga rethanat e sipërme nuk do t' thotë se vepra duhet cilësuar patjetër si sabotim ekonomik. Ato rrethana nuk duhet të merren të ç' këputura nga personi i fajtorit. Origjina dhe gjendja shoqërore e fajtorit kanë një rëndësi të madhe për konstatimin e qëllimit specifik në ato faje që kërkohet një qëllim i tillë dhe sidomos në fajin e sabotimit ekonomik që rregullisht është një faj i armikut të klasës. Prandaj në qoftë se veprat e kryera në rrethanat e sipërme prej fshatarëve të varfër ose edhe të mesëm nuk munt të cilësohen kurdoherë si sabotime ekonomike, ato të kryera prej kulakëve duhet të cilësohen si sabotime ekonomike. Kulaku, si armik i klasës, rregullisht është i ndërgjegjshëm se me veprën e tij po dëmton interesat e ekonomis kombëtare ose kundërshton politikën ekonomike shtetëror. Veç kësaj kulaku, në shumë raste, për shkak të origjinës dhe të gjendjes së tij shoqërore, edhe pa bërë propagandë të hapur, ushtron një influencë moralo negative mbi elementat e paqëndruarshëm dhe mbi fshatarët e varfër në mënyrë që këta të shtyhen për të bërë atë që do kulaku, ndërsa kulaku vetë për të fshehur veprimtarinë e tij armiqësore në dukje si korrekt në përmbushjen e detyrimeve të tij kundrejt shtetit. Në të gjitha rastet e sipërme që rezultojnë qëllimi i sabotimit në veprat e mospërmbushjes së detyrimeve shtetërore dhe të fshehjes së objekteve bujqësore, këto vepra duhet të goditen rrept dhe shpejt. Do t' ishin një gabim politik i rëndë që ato vepra të cilësohen si tregëti e ndaluar dhe për pasojë të goditen butë, në konditat e sotme të të ashpërsimit të luftës së klasave dhe sidomos në sektorin me shumë rëndësi të furnizimeve bujqësore, e blegtorale dhe të tatimeve bujqësore realizimi i të cilave sipas planit ka një influencë të madhe në ngritjen dhe zhvillimin e industrisë në vendin tonë, konditë e domosdoshme për ndërtimin e socializmit. Duke marrë parasysh sa më sipër Plenumi i Gjykatës së Lartë në mbështetje të nenit 55 të ligjës mbi organizimin gjyqsor, vendosi ti jap gjykatave, këtë udhëzim:

1) Sabotimi ekonomik munt të kryhet jo vetëm me qëllim direkt por edhe me qëllim indirekt ose eventual, d.m.th. jo vetëm kur autori me veprën e tij dëshiron drejt për së drejti dëmtimin e interesave të ekonomisë kombëtare ose kundërshtimin e politikës ekonomike të shtetit, por edhe kur ay duke qenë i ndërgjegjshëm (duke ditur) se nga veprat e tij munt të shkaktohen pasojat e sipërme, pranon ardhjen e tyre.

2) Konstatimi i qëllimit (intencionit) të dëmtimit të ekonomisë kombëtare ose të kundërshtimit të politikës ekonomike shtetërore është ajë çështje fakti. Gjykata këtë qëllim do ta nxjerrë nga të gjitha rethanat e çështjes, duke marrë parasysh si elementët objektivë dhe subjektivë të veprës.

3) Faji i sabotimit ekonomik munt të kryhet me refuzimin e dorëzimit të detyrimeve të ndryshme shtetërore ose me fshehjen e burimeve të të ardhurave bujqësore nga ana e fshatarëve, në qoftë se këto vepra janë kryer në rethana të tilla, nga të cilat munt të rezultojë edhe qëllimi i sabotimit. Duhet pranuar se ekziston qëllimi i sabotimit, kur këto vepra janë kryer prej kulakëve.

4) Gjykatat duhet të goditin shpejt dhe rrept fajtorët për sabotim ekonomik në mënyrë që dënimet të ushtrojnë një influencë pozitive mbi elementat e tjerë të paqëndrueshëm dhe në këtë mënyrë të ndihmohet në efikasitetin realizimi i planit të përgjithshëm shtetëror dhe veçanërisht atë i grumbullimit në rrethet e tyre.

...

1951

Vendimi nr. 698, datë 09.06.1951 i Seksionit Penal (*Mosrëndimi i pozitës të të pandehurit në mungesë*)

...

Gjykata Popullore e Shkodrës ka pasë dënuar në mungesë Ç.T. dhe G.J. me dy muaj punë korrektonjëse për prekjen e cipës publike nga ushtrimi i kurvërisë prej tyre dhe mbas kundërshtimit dënon këto me 3 muaj privim lirie. Vendimi i atakuar nga të pandehurat u vërtetua në fakt nga Gjykata e Lartë, duke u modifikuar në pjesën e dënimit me këtë arsytim: “Është provuar plotësisht nga procedimi penal se Ç.T. dhe G.J., duke banuar në një shtëpi në lagjen Ballabane të Shkodrës e kanë bërë shtëpinë e tyre një qendër korupcioni. Duke lejuar që aty të frekuentojnë njëri-tjetër të ndryshëm me qëllim bashkimi seksual, duke shitur trupin e tyre me të holla, ato i kanë prishur qetësinë dhe kanë ofenduar cipën publike të banorëve të lagjes lartpërmendur. Natën e 27.9.1950 në shtëpinë e të lartpërmendurave Ç.T. dhe G.J. është bërë një shamata e madhe nga tre persona të huaj që kanë ardhur në atë shtëpi. Këto persona janë grindur aq sa kanë tentuar të therren me thika.

Me vend pra gjykata i ka dënuar të dy lartpërmendurat pse kanë prishur qetësinë publike të lagjes, duke e bërë shtëpinë e tyre qendër korupcioni. Kjo nuk pajtohet me moralin e shoqërisë socialiste ku njerëzit punojnë dhe rojnë me frutin e punës së tyre dhe jo duke shitur me të holla trupin e tyre për t`u bashkuar seksualisht. Por gjykata e faktit ka gabuar duke u dhënë të pandehurave në rigjykimin e çështjes një dënim më të rëndë se ay i dhënë në mungesë. Në këtë rast gjykata nuk duhesh të jepte një dënim më të rëndë për të njëjtat fakte që dalin të provuara gjatë gjykimin të parë.

...

Vendimi nr. 134, datë 10.03.1951 i Seksionit Penal (*Konkurimi i abuzimit të detyrës me fajin e mashtrimit*)

...

Gjykata Popullore e Lezhës ka deklaruar fajtor të pandehurin L.K. se, duke mashtruar përgjegjësin e seksionit të tregtisë, ka hequr pa të drejtë në dobi të vetë një sasi misri. Vendimi është ligjëruar nga Gjykata e Lartë me vërejtjen që vijon: Nga provat e administruara vihet në

dukje se i pandehuri Li.Nd.K., duke përfituar nga cilësia e tij si Kryetar i Këshillit Popullor të Katundit Shebe, në listat e bashkëfshatarëve që furnizohen me misër nga pushteti, ka vënë edhe emrin e vet, kështu prej 15 tetor deri më 15 dhjetor 1950 ka mundur të përfitojë racion për gjashtë frymë, kgr 96, kundrejt një shpërblimi prej 450 lekë kilogramin, me gjithë se ka prodhuar misër dhe më datë 15 tetor kishte në shtëpi rreth 200 kilogram.

Gjykata e faktit, veprën e të pandehurit e ka cilësuar si mashtrim të kryer, në dëmin e ndërmarrjes së grumbullimit, kurse duhet ta kishte dënuar edhe për fajin e abuzimit të detyrës, mbasi i pandehuri është dërguar për gjykim, për fajin e mashtrimit të kryer me cilësinë e tij si Kryetar Këshilli. Abuzimi i detyrës prej të pandehurit në rastin konkret konsiston në vënien e emrit të tij në listën e fshatarëve që përfitojnë racionin e garantuar në misër, vepër të cilën munda ta kryejë duke përfituar nga cilësia e tij, por mbasi çështja shqyrtohet mbi ankimin e të pandehurit dhe pozita e tij nuk mund të rëndësohet, përmendet vetëm sa për dijeni të gjykatës.

Shkaqet e parashtruara prej të pandehurit në rekurs nuk janë të pranueshme, moshja e kaluar e të pandehurit nuk e çkarkon atë nga përgjegjësia penale sepse vepra e tij drejtohet kundër sektorit ekonomik dhe paraqet rrezikshmëri shoqërore për të cilën i pandehuri ka qenë i ndërgjegjshëm edhe për shkak të cilësisë së tij si Kryetar Këshilli. Gjithashtu, është pa vend pretendimi se ka dashur të merrte racionin e dy nipave që ndodhen në punët e pushtetit, mbasi pamvarësisht nëse atyre u takonte racioni, ay ka përfituar për të gjithë pjesëtarët e familjes, mbasi ka deklaruar se nuk kishte misër në shtëpi.

...

Udhëzimi nr. 3, datë 31.03.1951 i Pleniumit

(Vepra seksuale me të mitur dënohet pavarësisht pëlqimit të tij)

...

Në lidhje me fajin e turpërimit të një personi që nuk ka mbushur moshën 14 vjeç për të cilin me udhëzimin e Pleniumit të Gjykatës së Lartë nr 3, datë 27.2.1950, është thënë se ndiqet dhe dënohet penalisht edhe kur bashkimi seksual është kryer me pëlqimin e të vogëlit, ka lindur çështja në praktikën gjyqësore nëse për ndjekje penale të një faji të tillë është e domozdoshme kërkimi i të vogëlit ose të prindërve të tij. Duke marrë parasysh se bashkimi seksual me një person që nuk ka akoma pjekurinë seksuale, siç janë personat që nuk kanë mbushur moshën 14 vjeç, është shumë i dëmshëm për shëndetin e të miturit, del se ajo vepër paraqet një rrezikshmëri të theksuar dhe si e tillë ajo duhet ndjekur dhe sikur i vogli ose prindërit e tij të mos kenë ushtruar ankim. Prandaj Pleniumi i Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 55 të ligjës mbi organizimin gjyqësor vendosi të japë gjykatave këtë udhëzim: Turpërimi i një personi që nuk ka mbushur moshën 14 vjeç, i kryer qoftë edhe me pëlqimin e tij, ndiqet penalisht edhe sikur i vogëli ose prindët e tij mos të kenë ushtruar ankim.

...

Vendimi nr. 142, datë 29.01.1951 i Seksionit Civil

(Mosmarëveshjet lidhur me shtetëzimet e pasunive private nuk zgjidhen në gjykatë)

...

N.L., administrator i pasurisë së shtetit në Shkodër ka paditur në Gjykatën e Prefekturës Shkodër Z.B., A. H., e Q.H., duke kërkuar që të deklarohet e simuluar kontrata e shkëmbimit e lidhur nga njëra anë prej të paditurit Z.B. dhe nga ana tjetër prej të gjithë të paditurve të tjerë me akt norterial dhe me objekt 2 shtëpi njëra prej të cilave është shtetëzuar pa shpërblim si e të paditurit A.H. Gjykata e Lartë, duke shqyrtuar çështjen në shkallë të dytë, mbi ankimin e paditësit ka prishur vendimin e atakuar me këtë arsyetim:

Në bazë të dekretligjës mbi shtetëzimin e disa ndërtesave private është shtetëzuar një shtëpi e A.H. në Shkodër. Kjo shtëpi dhe kufijtë e saj sipas nenit 5 të dekretit në fjalë do të caktohen nga Komiteti Ekzekutiv i Rrethit të Shkodër, që është ngarkuar me zbatimin e këtij dekreti në rrethin e tij. Ana paditëse padijën e simulimit e ka ngrehur për shkak se shtëpija në kontestim që është shtetëzuar si e A.H., figuron e regjistruar në zyrën e ipotekave të Shkodrës qysh në vitin 1946 në emrin e Z.B. dhe për këtë shkak nuk ka mundësi të regjistrohet në emrin e shtetit mbas dekretligjës së shtetëzimit. Kjo gjëndje padyshim është krijuar nga informata jo të sakta të Komitetit Ekzekutiv të qytetit të Shkodrës, duhet t`i jetë dhënë para shtetëzimit organeve më të larta. Për eliminimin e kësaj gjëndje të parregullt nuk është rruga gjyqësore që ka zgjedhur ana paditëse, administrata e pasurisë së shtetit, por rruga administrative, duke u interpretuar dekreti i shtetëzimit nga ana e Presidiumit të Kuvendit Popullor se cilën shtëpi ka dashur të shtetëzonte në rastin konkret, duke e caktuar pronën në kufi dhe emërimin e pronarit mbi të cilën figuronte e regjistruar në zyrën e ipotekave në kohën e shtetëzimit.

Në shtetëzimet e pasurisë private shteti provon si pushtet e jo si një kontraktues ose kreditor i thjeshtë, i cili kur ndodhet para veprimeve të simuluar të debitorit të tij është i detyruar t`i atakojë këto me anë të gjyqit. Dekretligja mbi shtetëzimin e disa ndërtesave private nr. 801, datë 22.03.1950 merr parasysh si pronarin ashtu edhe cilësinë e objektit, por secili nga këto elementa ka prevaluar për shtetëzimin e çdonjëri nga objektet e shtetëzuara, nuk i lejohet gjykatës ta shqyrtojë sepse i përket çmuarjes diskrecionale të organit që ka nxjerrë aktin e shtetëzimit. Prandaj edhe nga kjo pikëpamje organi kompetent për zgjidhjen e çështjes është Presidiumi i Kuvendit Popullor, të cilit duhet t`i drejtohet Komiteti Ekzekutiv i Qytetit të Shkodrës.

...

1952

Vendimi nr. 732, datë 12.06.1952 i Kolegjit Civil

(Beja nuk pranohet si mjet prove)

...

Gjykata Popullore e Rrethit të Tiranës mbi padinë e A.D. kontra M.Sh. me shokë ka vendosur sipas padisë, duke pranuar këtë të provuar dhe me benë plotësore që bëri ana paditëse. Vendimi i atakuar nga të paditurit u prish nga Gjykata e Lartë me këtë arsytim: “Edhe beja plotësore që gjykata e faktit i ka referuar anës paditëse nuk pajtohet me parimet e së drejtës sonë procesuale të re. Beja si mjet prove, qoftë plotësore, qoftë decisore ose estimatore mbështetet në parime teokratike, idealiste të së drejtës procesuale borgjeze, të cilat vijnë në kundërshtim me parimet procesuale të së drejtës sonë popullore dhe pra gjykata nuk duhej të rekuronte në marrjen e kësaj prove.

...

Vendimi nr. 244, datë 28.02.1952 i Kolegjit Civil

(Disponimi testamentar nuk ka vleftë nëse nuk respekton rezervën ligjore)

...

Kolegji Arbitror ka zgjidhur konfliktin e vjetër midis B.S. me shokë për pjesëtim të pasurisë që u vjen trashëgim nga i ati. Vendimi i kolegjit u atakua pranë Gjykatës së Lartë e cila dy pika të rekursit, që i përkasin vlefshmërisë së testamentit dhe barrëve të trashëgimisë i rrefuzoi me këto arsyttime: “Kundrejtë këtij trashëgimi ligjor i padituri invokon trashëgimin testamentar, duke paraqitur një testament noterial, me anë të së cilit trashëgimlënësi J.B. i a la trashëgim gjithë pasurinë Sh. Ky testament duke qenë në rregull nga forma dhe pjesërisht edhe nga përmbajtja vlen të merret parasysh, dhe aq më tepër pse ana paditëse pretendoi fallsitetin e tij gjë që nuk u provua. Mirpo testamenti i paraqitur nga ana e paditur prek rezervën ligjore, prandaj në rastin konkret, në bazë të dispozitave ligjore, ka vleftë vetëm pjesërisht.

Përkufizimin e vlefshmërisë së testamentit vetëm mbi këtë pjesë e pranon edhe ana e paditur. Kështu, pasi të hiqet $\frac{1}{3}$, pjesa në favor të Sh. atëherë $\frac{2}{3}$ pjesë që mbeten, duhet të pjesëtohen në mes të gjithë trashëgimtarëve, duke përfshirë edhe Sh. sipas rregullave

ligjore në fuqi në kohën e çeljes së trashëgimisë dhe “jo sipas dispozitave të feraizit”, siç thuhet në testament. Veç kësaj testamenti flet edhe mbi pagimin e shpenzimeve të varrimit të trashëgimlënësit dhe mbi dërgimin e një bedeli në Mekë brenda një kohë prej 5 vjetësh nga vdekja e tij. Për sa i përket kësaj të fundit, d.m.th. dërgimit të bedelit në Mekë, kjo konsiderohet nul dhe pa efekt. Një gjë e tillë, e cila pretendohet nga ana e paditur në kërkesën ankimore nuk mund të pranohet dhe as që mund të sanksionohet për arsye se që nga viti 1942, që ka ngjarë vdekja e decujusit dhe deri më sot, kanë kaluar 5 vjet. Dhe sa për shpenzimet e varrimit të decujusit kjo është e ligjshme dhe duhet të rëndojë mbi të gjithë masën e trashëgimit në shumën 1200 franga shqiptare, sa është pranuar nga vetë palët. Kundërshtimet e palëve, që kjo të rëndojë vetëm mbi pjesën e disponueshme vetëm a po mbi pjesën e padisponueshme siç pretendohet edhe për 3000 franga shqiptare shpenzime meremetimesh të bëra nga i padituri në shtëpinë që duhet të pjesëtohet, nuk mund të pranohet sepse nuk pajtohet me eqitenë dhe gjykimin e njeriut të drejtë. Natyra e këtyre shpenzimeve është e tillë që nuk vjen në kundërshtim me rregullën e ligjës civile, sipas së cilës rezerva ligjore trashëgohet në pronësi të plotë pa ndonjë barrë ose konditë.

...

Vendimi nr. 163, datë 19.02.1952 i Kolegjit Civil

(Konfliktet për administrimin e mekameve rregullohen nga komunitetet fetare)

...

Gjykata Popullore e Beratit ka shqyrtuar një padi rreth administrimit të një mekami dhe ka vendosur mbi themelin e çështjes. Vendimi i atakuar u prish nga Gjykata e Lartë me këtë arsyetim: Paditësat me kërkesë padijën e tyre kërkojnë: ndalimin e të paditurit nga ndërhyrja e padrejtë dhe arbitrare që bën mbi drejtat e tyre me qëndrimin ilegal të funksioneve të kujdestari në mekamin e Baba Aliut dhe detyrimin e tij për t'u larguar nga mekami, duke i lënë të lirë në ushtrimin e kujdestarisë legjitime. Siç shpjegojnë në historikun e padisë, paditësat pretendojnë se në mënyrë trashëgimije prej të paralindurve të tyre, kanë qënë ngarkuar me detyrën e kujdestarisë të mekemit të mësipërm, por në muajin prill të vitit 1950 i padituri është paraqitur n' autoritet lokale, që të ushtronte dhe ky kujdestarinë e mekemit dhe qysh prej kësaj kohe po ndërhyr arbitrarisht në të drejtën e kudestarisë. Në këto kondita konflikti në mënyrën e parashtruar nga ana e paditësë nuk është i një natyre, që hyn në sferën e raporteve juridike të së drejtës civile. E drejta civile, siç dihet, rregullon rradhë të parë raportet e pronësisë, d.m.th. raportet pasurore të determinuara nga një gjendje shoqërore si dhe raportet e prodhimit. Në rastin konkret paditësat nuk pretendojnë, si del përmbajtja e kërkesë padijës së tyre, ndonjë të drejtë zotërimi mbo mekamin, që kështu të supozohej se objekti i padisë të ish padi rivendikimi dhe as mund

të kenë të drejtë të pretendojnë ndonjë të drejtë të tillë, pse siç dihet, mekamet si prona prej destinimit të tyre hyjnë në zotnimin e komuniteteve fetare si persona juridikë që shërbejnë për kultin, ç'ka rezulton dhe nga neni 10 i ligjës mbi komunitetet fetare nr. 743, dt. 25.11.1949 (gaz. 90/1946). Nga ana tjetër, paditësat padijën e tyre nuk e ngrehin me cilësin e përfaqësuesit të personit juridik, ne patrimonin e të cilit hyn mekami, dhe as gjatë vazhdimit të gjyqit paditësat janë paraqitur si të tillë. Nga ana tjetër objekti i padisë nuk të cilësohet dhe as si padijë çveshje nga posedimi nga ana e të paditurit, pasi një gjë e tillë nuk rezulton qartë nga përmbajtja e kërkesë padijës. Por edhe sikur të pranohet se objekti i padisë është ay i padijës posidimore të rivumjes në posedim të mekamt mbassi kërkohet në mënyrë të shprehur “i të paditur ndërhyrja” dhe çveshja arbitrare e paditësave, përsëri padija e paditësit duhet të refuzohet, pse siç dihet, padijet posedimore. për të qenë të dëgjueshme, duhet të ngrihen mbrenda vjetit, që kanë ndodhur aktet arbitrare të çveshjes, ndërsa vetë paditësat pohojnë se këto kanë ngjarë në fillim të vitit 1950 dhe padija është ngritur më datë 15.10.1951.

Në rastin konkret paditësit nuk pretendojnë, siç del nga karakteri administrativ mbassi kontestohet se kush është kujdestar legjitim i mekamt: paditësat ose i padituri. Një konflikt i tillë hyn në kompetencën e komunitetit fetar përkatës, i cili sipas neneve 6 dhe 10, të ligjës nr. 743, dt. 26.11.1949 mbi komunitetet fetare është krejt i lirë të rregullojë organizimin dhe funksionimin e ceremonive dhe shërbimeve fetare në bazë të dogmave, kanuneve dhe statuteve të tyre. Në këto kushte, pa të drejtë gjykata ka hyrë në shqyrtimin e këtij konflikti dhe pra vendimi i saj meriton të priset, mbassi duhej të vendoste rrefuzimin e padisë për shkak inkompetence lëndore.

...

Vendimi nr. 4, datë 31.10.1952 i Plenumit të Gjykatës së Lartë *(Mbi zbatimin e dënimit me kusht)*

Për të zbatuar dënimin me kusht caktohet në ligjë vetëm një konditë: shkalla e rrezikshmërisë së të dënuarit të jetë e tillë sa nuk ka nevojë për veçimin ose detyrimin e tij me punë korrektonjëse. Nuk cakton ligja kriter për t'u konstatuar ekzistenca se mungesa e kësaj kondite, por e lë në dorën e gjykatës që të vërtetojë në çdo rast konkret nëse ka vend për pranimin e saj. Kjo rrethanë si dhe fakti se në të kaluarën gjykatat tona (gjykatat popullore, gjykatat ushtarake dhe Kolegji Penal e Ushtarak i Gjykatës së Lartë) nuk kanë zbatuar drejtë dënimin me kusht dhe në disa raste kanë bërë pa vend përdorim në shkallë të gjerë të këtij institucioni ligjor, bëjnë të nevojëshme që të caktohen kriteret mbi zbatimin e dënimit me kusht.

Gjykata duhet të ketë parasyshë se dënimi me kusht është në vetë vete dënim dhe si i tillë mundet të zbatohet vetëm në pajtim me qëllimet që plotëson dënimi. Qëllimi i dënimit që të edukoj dhe përmirësoi fajtorin si dhe qëllimi tjetër i tij që të ushtrojë influencën mbi

antarët e lëkundëshëm të shoqërisë duhet të konsiderohen si bazë për përcaktimin e kunditës që lejon zbatimin e dënimit me kusht. Kur me dënimin me kusht nuk plotësohen qëllimet e dënimit dhe nuk zbatohet detyra e previnimit të përgjithshëm nuk ka vend të vendoset nga anë gjykatës ky dënim. Për krimet që paraqesin rrezikshmëri të madhe për shkak të natyrës së tyre si çfaqje e theksuar e mbeturinave kapitaliste në ndërgjegjen e njerësve ose për shkak të dëmit të math që sjellin në shoqëri, dënimi me kusht nuk ndihmon në ushtrimin e një influence edukative dhe as përmbush detyrën e dënimit, çështja e prevencionit shoqëror.

Në këto raste, siç janë krimet e përvetimit të pasurisë shtetërore dhe shoqërore, krimet kundra shtetit, mashtrimet me hedhjen e fallit ose të një natyre tjetër të përgjithëshme, sjellja e padenjje në shoqëri në forma të rënda, mangarija etj., nuk duhet të zbatohet dënimi me kusht edhe sikur për të dënuarin do të mjaftonte, për shkak të rrezikshmërisë së tij të pakët, ky dënim. Në raste të rralla kur nga rrethanat e çështjes rezulton për krimin e kryer një rrezikshmëri shoqërore shumë e vogël, mundet të bëhet përjashtim. Në lidhje me këtë nuk duhet harruar se dënimi me kusht konsiderohet nga masat e gjëra të popullsisë si një lloj pafajsie dhe krijohet përshtypja se mbeten pa u dënuar këto krime të rrezikshme.

Për të ushtruar dënimi influencë edukonjëse në qytetarin e lëkundëshëm të një rrethi ose të një qendre pune, ku kanë ndodhur shpesh krime të së njëjtës kategori, duhet gjithashtu të mos zbatohet dënimi me kusht kundër këtyre krimeve. Si mbas nenit 50 të KP dënimi me kusht mundet të zbatohet në llojin e dënimit me burgim pamvarësisht nga masa e dënimit të caktuar nga ligja ose nga gjykata. Nga kjo nuk duhet kuptuar se edhe në dënime të rënda mundet të zbatohet kurdoherë dënimi me kusht. Dënime të rënda jepen për krime që kanë rrezikshmëri shoqërore dhe që fajtorët e këtyre krimeve duhet të edukohen e të përmirësohen nënë vuajtjet e dënimit. Prandaj nuk duhet të lejohet zbatimi i dënimit me kusht për krime të rënda ose për dënime me burgim të caktuara në një masë të madhe, përveç kur jashtëzakonisht kondita të posaçme imponojnë zbatimin e nenit 50 të Kodit Penal.

Përveç këtyre kritereve të përgjithëshme duhet të mirren parasyshtë edhe disa kritere të posaçme për çdo rast konkret. Për të konstatuar kur i dënuari paraqitet në shkallë rrezikshmërije të tillë sa nuk ka nevojë për vuajtjen e dënimit, duhet gjykata të marrë parasyshtë rrethanat e kryerjes së kumit, pendimin që tregon vetijat e tija personale dhe të dhënat që vërtetojnë se shpallja e vendimit mjafton për edukimin e tij. Gjykata kur vendos dënim me kusht duhet të arësyetojë plotësisht vendimin duke vënë në dukje rrethanat që lejojnë dënimin me kusht.

Duke çmuar sa është e nevojëshme të orientohen gjykatat mbi kriteret që duhen të mirren parasyshtë në rastin e zbatimit të dënimit me kusht, Plenumi i Gjykatës së Lartë në mbështetje të paragrafit të dytë të nenit 48 të ligjës mbi organizimin gjyqësor vendosi tu jap gjykatave këtë udhëzim: Nuk këshillohet zbatimi i dënimit me kusht në këto raste:

- a) Në krimet me rrezikshmëri shoqërore të madhe;
- b) Në krimet që është zbatuar dënimi i rëndë;
- c) Në krimet që kryhen shpesh në një rreth ose qendër pune

Në rastet e tjera do të cmohet shkalla e rrezikshmërisë së të dënuarit për të vërtetuar në se duhet të zbatohet dënimi me kusht, duke marrë parasysh këto:

- a) rrethanat e kryerjes së krimit;
- b) vetijat e të dënuarit;
- e) qëndrimi i të dënuarit pas kryerjes së krimit dhe shkalla e pendimit të tij, dhe, të dhëna që vërtetojnë se shpallja e vendimit mjafton për edukimin e të dënuarit;

Vendimi i gjykatës kur shpallet dënimi me kusht, duhet të përmbajë arsyetim të plotë të rrethanave që e bëjnë të ligjshme dhëniën e këtij dënimi.

1953

Vendimi nr. 139, datë 19.02.1953 i Kolegjit Civil

(E drejta e bashkëshortit të papunë të përfitojë pension ushqimor)

...

Gjykata Popullore e Tiranës me padien e E.K. ka vendosur detyrimin e A.K. t`i paguajë pension ushqimor prej 1500 lekë në muaj nga data e padisë. Vendimi i atakuar me ankim nga ana e paditur është ligjoruar nga Gjykata e Lartë me këtë arsytim: “Neni 12 i ligjës mbi martesën disponon se: “bashkëshorti që nuk ka mjete jetese dhe që nuk është i aftë për punë ose është pa punë ka të drejtën e ushqimit nga bashkësori tjetër, kur ky është në gjëndje që t`i japë këtë ndihmë”. Ligja kur cakton gjëndjen e papunësisë së bashkëshortit si konditë për të drejtën e tij të pensionit ushqimor karshi bashkëshortit tjetër nuk kupton cilëndo gjëndje papunësie. Nuk mund të pranohet se ka të drejtën e pensionit bashkëshorti i cili ka krijuar vetë situatën e papunësisë.

Rregullisht të gjithë qytetarët si gratë dhe burrat duhet të jenë në gjëndje pune mbasi në vendin tonë janë krijuar konditat që të ketë për të gjithë punë. Kur një bashkëshort nuk punon pse nuk interesohet vetë për punë ose nuk do të punojë, këtij nuk duhet t`i njihet e drejta që të kërkojë ushqim nga bashkëshorti tjetër. Vetëm kur për kondita objektive nuk mund të punojë bashkëshorti, plotësohet kërkesa e ligjës për të patur të drejtën për pension ushqimor karshi bashkëshortit tjetër. Kjo mund të ndodhi p.sh. kur bashkëshorti është sëmurë, ka fëmijë të vegjël dhe nuk ka se kush të kujdeset për ata ose nuk gjenden çerdhe në vendin ku banon, ndalohet të punojë se kujdeset për një të sëmurë të familjes ose është i shkuar nga mosha e raste të tjera të tilla.

...

Vendimi nr. 1280, datë 11.11.1953 i Kolegjit Civil
(Pushimi i paralindjes nuk mund të bashkohet me lejen e lehonisë)

...

Gjykata Popullore e Gjinokastrës mbi padien e Th.E. kontra R.T. dhe Ll.K., me objekt detyrimin e anës së paditur që t'i paguanë 3000 lekë, që i kanë ndaluar me vendim të kontrollit, mbasi ka administruar provat ka vendosur detyrimin e R.T. që t'i paguajë paditëses shumën objekt padie 3000 lekë si shpërblim për 31 ditë pushim të lejes së lindjes. Vendimi i atakuar me ankim nga ana e paditur është prishur dhe gjykuar në themel nga Gjykata e Lartë me këtë arësytim: "Sipas nenit 123 të K.Punës paditësja kish të drejtë për një pushim prej 45 ditë para lindjes dhe 45 ditë pas lindjes. Këto perioda janë të ndryshme, krejt të veçanta dhe nuk mund të bashkohen në kuptim që kur për gabim në parashikim të lindjes nuk shfrytëzohet tërësisht perioda e paralindjes, diferenca nuk mund të gëzohet në periodën e mbaslindjes.

Kjo vlen edhe për të kundërtën kur perioda para lindjes, për mos parashikim të drejtë të datës së lindjes, zgjat më tepër se afati i parashikuar në ligje dhe e interesuara gëzon një pushim më të gjatë ky nuk kompensohet në periodën e paslindjes. I njëjti sistem është ndjekur dhe në nenin 25 të Dekretit mbi sigurimet shoqërore, që ka shkurtuar lejen e barrës para lindjes. Ana paditëse në vend që të gëzonte 45 ditë leje barre para lindjes sa i njihte ligja e kohës atëherë në fuqi, ka gëzuar 10 ditë për shkak të mos përcaktimit të datës së lindjes nga e cila dipendon dhe fillimi i gëzimit të lejes. Porse paditësja gabimisht dhe pa të drejtë restin 45-10-35 ditë e ka bashkuar me lejen e pas lindjes së fëmijës (me lejen e leonës), kështu që në kundërshtim me nenin 123 të Kodit të Punës, është shpërblyer me 3000 lekë shpërblim më tepër nga fondi i sigurimeve shoqërore. Dihet nga shkenca e mjeksisë që përcaktim i datës së lindjes varet (për konsekuencë dhe llogaritja dhe fillimi i lejes së barrës bëhet) kryesisht, duke u mbështetur në thënjet e gruas shtatzënë që kur nuk i kanë ardhur rregullat (menstruacionet) dhe mejtimi i mjeksisë është shumë relativ, pasi kjo periodë është relativisht jo e sigurtë. Nën këto kondita, fakti se paditësja, humbi 35 ditë nga e drejta e pushimit të barrës nuk mund t'i ngarkohet veçse asaj.

Gjithashtu paditësja si grua direkt e interesuar duhej të ish në dijeni që ligja nuk lejon bashkimin e një pjese të lejes së barrës me lejen e lehonës. Pamvarësisht nga kjo, padijenja e ligjës nuk është justifikim, pse është prezumim ligjor që ligjet e shpallura rregullisht hyjnë në dijeninë e shtetasve dhe prandaj ata duhet t'ju konfirmohen. Arësytimi i gjykatës që pranon se faji nuk qëndron tek paditësja sepse kjo nuk e dinte ligjën, por tek punëdhënësi ose tek përfaqësuesi i komitetit profesional pse këta duhet ta dinin ligjën është i kundraligjeshëm. Parimisht që të gjithë ndërgjyqësit duhet të dinë ligjën dhe jo vetëm punëdhënësi dhe askush nuk mund të çkarkohet nga përgjegjësi e rrjedhur nga padijenja e ligjëve. Në fakt, në rastin konkret paditësja ka qënë më e interesuar si grua shtatzënë dhe pra ka ditur ose

duhet të dinte mirë se kur duhej të këthehej në detyrë dhe nuk mund të bashkonte 35 ditët e lejes së barrës, që gabimisht kish humbur, me 45 ditët e lejes së lehonës. Aq më pak legjitimohet paditësja të kërkojë për ditët që ajo ndejti tej lejes për të nxjerrë përgjegjës punëdhënësin ose komitetin profesional ose maminë.

Përgjegjëse kryesore është vetë paditësja qoftë për parashikimin drejtë të së lindjes së fëmijës, qoftë në bashkimin e lejes së lehonës me ditët që paditësja humbi nga leja e barrës. Është e vërtetë se Drejtori i Bankës ka përgjegjësi karshi Drejtorisë Përgjithëshme të Bankës që lejoj paditësen të përdorë lejen e humbur para lindjes në periodën e lejes së barrës, por kjo është një shkelje e detyrës së tij dhe nuk lidhet direkt kauzalisht me shkeljen e ligjës nga paditësja, për të pranuar përgjegjësinë civile të plotë dhe për të shkarkuar paditësen nga përgjegjësia kryesore dhe direkte që i bije asaj. Punëdhënësi duhet të dijë kur duhet të këthehet nëpunësi mvartës nga leja. Por ay nuk mund t'i ndjekë dhe t'informohet mbi gjithë sa u ndodhin mvartësve, këta janë direkt të detyruar të njoftojnë punëdhënësin për ç'ka u ngjet. Kështu për deri sa leja qoftë e barrës qoftë e lehonës mvaret nga dita e lindjes, i takonte paditëses të mos çonte pa punë tej lejes së lehonës së akorduar me ligjë. Për deri sa paditësja ka ndjenjur vetë pa punë tej kësaj leje dhe për deri sa nuk ka lajmëruar për lindjen e fëmijës punëdhënësin, është e padrejtë që për këtë kohë të bëhet përgjegjës punëdhënësi. Paditësja, për deri sa pa të drejtë ka përfutuar 31 ditë leje tej asaj të akorduar nga neni 123 të Kodit të Punës dhe është çlodhur, është e drejtë të mos paguhet qoftë nga sigurimet shoqërore dhe në rast se gabimisht është paguar është e ligjshme dhe e drejtë që të mos begatohet pa shkak, por të këthejë të hollat që ka marrë, prandaj gjykata duhet të vendoste refuzimin e padisë.

...

Vendimi nr. 1, datë 26.11.1953 i Plenumit
(Mbi krimin e qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë)

...

Praktika gjyqësore e gjertanishme tregon se në aplikimin e nenit 211 të K.P. shumë gjykata gabojnë dhe nuk i kanë të qartë elementët përbërës të krimin të parashikuar nga ky nen dhe nuk janë në gjëndje të përcaktojnë sidomos kuptimin e dëmit të rëndësishëm, që kërkohet për të patur figurën e nenit 211 të K.P. Nga ana tjetër gjykatat nuk e kanë të qartë në se neni 211 i KP aplikohet vetëm atëherë kur ka dëm të rëndësishëm apo edhe atëherë kur kishte mundësi, që të vinte një dëm i tillë. Disa gjykata, si p.sh. Gjykata Popullore e Rrethit të Pogradecit, kanë konsideruar si dëm të rëndësishëm vetëm faktin e qëndrimit të pakujdesëshëm në detyrë, pakujdesi kjo që mund të sillte pasoja të rëndësishme, pa marrë parasysh se këto pasoja kanë munguar. Nuk është e qartë për shumë gjykata edhe çështja e vetë përcaktimit të rrethit të personave, që mund të përgjigjen sipas nenit 211 të KP d.m.th. nuk është kuptuar drejtë kush është person zyrtar. Janë marrë në përgjegjësi penale persona,

që nuk kanë patur cilësitë e personit zyrtar dhe as nuk kanë plotësuar funksione të caktuara të një personi të tillë, vetëm për faktin se ata nuk kanë kryer në mënyrë të kujdesëshme punën që u ishte ngarkuar. Nuk është kuptuar nga gjykatat se ndërmjet qëndrimit të pakujdesëshëm në detyrë të personit zyrtar dhe dëmit të rëndësishëm, duhet që të ekzistojë lidhja kauzale e drejt për drejtë. Më së fundi, duke shqyrtuar dhe duke vendosur mbi faktet e qëndrimit të pakujdesëshëm në detyrë, gjykatat nuk nxjerrin me saktësi detyrat që duhet të kryente personi zyrtar për të evituar dëmin e rëndësishëm, d.m.th. nuk përcaktojnë veprimet konkrete, që duhet të kryeshin, por që nuk janë kryer nga personi zyrtar. Ato mjaftohen shpesh me fraza të përgjithëshme mbi qëndrimin e pakujdesëshëm, pa treguar se ku konsiston konkretisht ky qëndrim i pakujdesëshëm.

Këto veprime të parregullta kanë sjellë si rezultat merrjen në përgjegjësi penale të personave edhe atëherë kur: 1) dëmi nuk ka qenë i rëndësishëm, ose 2) nuk ka patur fare dëm; 3) zgjerimin e kuptimit të personit zyrtar, 4) dënimin e personave edhe atëherë kur dëmi nuk ka ardhur nga mos veprimi i personit zyrtar dhe më në fund, 5) mos përcaktimi në mënyrë konkrete i veprave që duhet të kryente personi zyrtar ka sjellë si rezultat dënime për qëndrim të pakujdesëshëm në përgjithësi dhe jo për vepra konkrete të kryera nga pakujdesija.

Ka patur raste që nga ana e gjykatave popullore janë dënuar për qëndrim të pakujdesëshëm në detyrë persona, që janë paraqitur me defiçite të vogla. Janë dënuar për qëndrim të pakujdesëshëm personat zyrtar, që nga pakujdesija kanë lënë pa vulosur sirtaret e tovalinave ose dyert e dhomave ku kishte dokumenta sekrete edhe n'ato raste kur këto dokumenta as kanë humbur, as kanë rënë në duar të njerëzve të huaj ose t'atyre, që nuk kishin të drejtë të njiheshin me to. Gjykatat kanë dënuar sipas nenit 211 të KP barinjtë kur nga pakujdesija e tyre kanë humbur bagëti, pa marrë parasysh se barinjtë, kur kanë mbi vehte brigadierë, nuk mund të konsiderohen si persona zyrtarë.

Është dënuar personi zyrtar për faktin se kur është larguar nga zyra nuk ka parë në se e shoi zjarrin personi tjetër që ndodhej në zyrë dhe qi u largua pas këtij me gjithse ndërmjet tyre nuk kishte lidhje mvartësije, por vetëm sepse zyrat e tyre komunikonin me njera tjetrën ose është dënuar përgjegjësi i stacionit të ndërzimit për faktin se demu ngordhi nga ngrënja e një këpushe të infektuar, pa marrë parasysh se personi i lart përmendur nuk mund të dinte se këpusha ishte e infektuar ose jo. Është dënuar përgjegjësi i ndërmarrjes për faktin se ka shkaktuar anomalira në funksionimin e ndërmarrjes, pa treguar ku dhe në ç'farë konsistojnë këto anomalira dhe pa thënë ç'farë duhet të bënte për evitimin e tyre personi zyrtar dhe ç'farë nuk ka bërë. Për të përmirësuar punën e gjykatave në këtë drejtim dhe për t'i dhënë fund këtyre të metave, që dëmtojnë interesat shtetërore dhe shoqërore, si dhe ato të qytetarëve. Plenumi i Gjykatës së Lartë të Republikës Popullore të Shqipërisë jep këtë udhëzim:

1) Në përcaktimin e dëmit të rëndësishëm gjykatat duhet të kanë parasysh këto:

a- dëmi i rëndësishëm material përcaktohet duke marrë shumën e të hollave që mungon në krahasim me fuqinë ekonomike të sektorit të punimeve, që drejton personi zyrtar dhe me vlerat materiale që prodhohen ose ruhen në këtë sektor. Një shumë e përcaktuar të

hollash ose një sasi të caktuar malli mund të jetë dëm i rëndësishëm në një rast dhe të mos jetë i tillë në një rast tjetër. Duhet patur parasysh se kur entiteti i shumë të hollave mungon ose i mallit që është prishur ose mungonte në vehte është i math, atëherë dëm duhet të konsiderohet i rëndësishëm.

b) mund të konsiderohet dëm i rëndësishëm edhe një dëm i vogël që ka sjellë si rezultat ndërprerjen e prodhimit ose mos funksionimin e ndërmarrjes në tërësi ose pjesërisht për një kohë relativisht të gjatë.

c) dëm të rëndësishëm kemi edhe atëherë kur megjithëse nuk ka humbje në të holla ose në mall, por kur nga veprimet e pakujdesshme të personit zyrtar është shkaktuar çrregullim i math në punë, anomali të mëdha në administrimin ndërmarrjes ose institutit shtetëror ose shoqëror, që kanë sjellë si rezultat mos realizimin e planeve shtetërore në kohën e caktuar ose mos funksionimin normal të ndërmarrjes ose institutit. Dëm i rëndësishëm duhet konsideruar edhe mosdërgimi i evidencave dhe i statistikave në kohën e duhur, kur kjo ka sjellur si rezultat mos përpilimin e planeve shtetërore dhe mos paraqitjen e kërkesave për materiale të ndryshme të rëndësishme në kohën e duhur.

Dëm të rëndësishëm kemi edhe atëherë kur nga qëndrimi i pakujdesshëm i personit zyrtar është shkaktuar mos furnizimi i rregullt i popullsisë me artikuj ushqimorë dhe industrialë ose kur një numri të caktuar qytetarësh, që kanë të drejtë, nuk është dhënë mundësija të ushtrojnë të drejtat e tyre elektorale. Në çmimin e rëndësisë së dëmit duhet të mirret parasysh edhe fakti i pagimit ose shlyerjes së tij.

2) Figurën e krimit të parashikuar nga neni 211 i KP nuk e kemi kur megjithëse personi ka vepruar nga pakujdesija, nga kjo pakujdesi nuk është shkaktuar dëm i rëndësishëm. Neni 211 i KP kërkon ardhjen e dëmit të rëndësishëm dhe jo mundësinë e ardhjes së një dëmi të tillë.

3) Në përcaktimin e personit zyrtar duhet patur parasysh se si i tillë nuk mund të konsiderohet çdo punonjës i institutit ose ndërmarrjes shtetërore ose shoqërore. Duhet përjashtuar sidomos puntorët, anëtarët e thjeshtë të kooperativave bujqësore dhe t'artizanatit, si dhe teknikët që nuk plotësojnë funksione administrativo-ekonomike. Persona zyrtarë konsiderohen edhe ata punonjës që përkohësisht ngarkohen me funksione administrativo-ekonomike të caktuara dhe për një kohë të caktuar.

4) Figurën e krimit të parashikuar nga neni 211 i KP e kemi vetëm atëherë kur ndërmjet veprimeve të pakujdesëshme të personit zyrtar dhe pasojave të rëndësishme ka lidhje kauzale të drejt për drejtë.

5) Në shqyrtimin e çështjeve që kanë të bëjnë me krimin e parashikuar nga neni 211 i KP gjykatat nuk duhet të mjaftohen vetëm me konstatimin e një qëndrimi të pakujdesëshëm në detyrë në përgjithësi, por duhet të skjarojnë veprimet konkrete që kishte për detyrë të kryente personi zyrtar dhe që nuk janë kryer prej tij, si dhe masat konkrete që ai duhet të merrte, por nuk ka marrë, për të evituar ardhjen e dëmit të rëndësishëm.

...

1954

Udhëzimi nr. 4, datë 30.09.1954 i Plenumit

(Mbi zbatimin e dispozitave që parashikojnë përvetimet kundër pasurisë socialiste)

...

Mbas hyrjes në fuqi të Kodit Penal më 1 shtator 1952 në praktikën gjyqsore kanë lindur probleme të ndryshme në lidhje me zbatimin në nevet 84 - 86, të Kodit Penal, për të cilat gjykata, si ato të shkallës së parë dhe ato të shkallës së dytë, nuk kanë vepruar në mënyrë të njëllojt. Me qëllim që të unifikohet praktika gjyqsore dhe të forcohet lufta kundër krimeve të përvetsimit të pasurisë shtetërore dhe shoqërore, të cilat paraqesin rezikshmëri shoqërore të madhe, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 52 parag. II të ligjës mbi organizimin gjyqsor, vendosi t'i japë gjykatave këtë: udhëzim:

1. Përvetimi i pasurisë shtetërore dhe shoqërore i kryer më shumë se një herë, kur vlefata e tërë pasurisë së përvetsuar nuk është e vogël (neni 85 i K.P.).

a) Përvetësim i pasurisë socialiste (shtetërore dhe shoqërore) është i kryer më shumë se një herë, si në rastet kur fajtori ka qenë dënuar me parë për përvetsim, ashtu dhe në rastet kur gjykata konstaton se i pandehuri ka kryer dy ose më shumë përvetsime, qoftë dhe pa qenë dënuar më parë për ndonjë nga këto përvetësime.

b) Përvetësimi është kryer më shumë se një herë, edhe në ato raste kur gjykata konstaton se përvetsimi i parë është kryer para hyrjes në fuqi të Kodit Penal më 1 shtator 1952.

c) Një përvetësim i kryer më parë nuk mund të meret si rethane rëndonjëse si mbas nenit 85 të K.P., kur për këtë krim është parashkruar ndjekja penale (neni 52 K.P.) ose është hequr dënimi (neni 56 të K.P.).

d) Për të patur rethanën rëndonjëse të përsëritjes si mbas nenit 85 të K.P., është e nevojshme që përvetsimi i parë të jetë kryer kundër pasurisë socialiste dhe jo të qytetarëve. Mënyra e kryerjes së përvetsimit herën e parë me vjedhje dhe herën e dytë me shpërdorim ose mashtrim nuk ka rëndësi për cilësimin e përvetsimit, si të kryer më shumë se një herë.

e) Përvetësim i kryer më shumë se një herë konsiderohet dhe përvetësimi i kryer në mënyrë sistematike ose të vazhduarshme. Përvetsimi i kryer në mënyrë sistematike ose të vazhduarshme quhet përvetësim i kryer për një kohë relativisht të gjatë por herë pas here me shuma të ndryshme të hollash ose pasurije. Çdo përvetësim i kryer në këtë mënyrë, është

një më vehte, edhe në qoftë se përvetsimet e ndryshme janë kryer mbrenda një intervali të shkurtër kohe,

2. Përvetësim i pasurisë socialiste nga një grup i organizuar personash (neni 85 K.P.)

a) Per grup të organizuar duhet kuptuar grupi i përbërë prej dy ose më shumë personash të organizuar më parë për kryerjen e nje ose më shumë përvetitimeve.

b) Në qofte se grupi i organizuar është krijuar për të kryer përvetësime, por prej tij nuk është kryer asnjë përvetësim, atëherë pjestarët e grupit do dënohen sipas nenit 10 dhe nenit 85 të K.P., për veprime përgatitore ose tentativë përvetësimi.

3. Përvetësim i pasurisë socialiste i kryer me përpjestime të mëdha. Me gjith se ligja nuk tregon se ç`ka janë përpjestimet e mëdha, gjykata këto do t`i përcaktojë rast pas rasti. Gjykata, në përcaktimin e përpjestimeve të mëdha, do udhëhiqet jo vetëm nga sasija e madhe e të hollave ose e pasurisë së përvetsuar, por edhe nga kushtet konkrete të vendit dhe të kohës së kryerjes së përvetësimit, karakteri i pasurisë së përvetsuar dhe pasojave të dëmshme që ridhnin nga krimi, (si p.sh, përvetësimi i karburantit gjatë fushatës së mbjelljeve, korrjeve, shirjeve në S.M.T. përvetësim. i prodhimeve ushqimore ose lëndëve djegëse në kondita të vështira lokale, përvetësim i materialit ose veglave të ndryshme, që nuk prodhohen në vend, por importohen nga jasht dhe gjinden me vështirsi, etj. edhe kur vlefata në vetvete nuk është me përpjestime të mëdha).

4. Përvetësimi i pasurisë socialiste duhet të cilësohet në bazë të nenit 84 të K.P., kur vlefata e sendit të përvetësuar nuk është e vogël dhe kur përvetësimi nuk është kryer me përsëritje, në mënyrë të vazhduarshme, nga një grup i organizuar personash ose me përpjestime të mëdha. Edhe vlefata e vogël në vetvehte duhet konsideruar jo e vogël, kur në rethana të caktuara përvetësimi i saj i ka shkaktuar një dëm të ndijeshëm, ndërmarrjes ose institutit shtetëror ose shoqëror.

5. Gjykata e faktit mundet, mbas rezultatit të hetimit gjyqsor të çështjes, të cilësoj krimin e parashikuar nga neni 85 K.P. për të cilin ishte dërguar i pandehuri në gjyq, në bazë të neneve 84 dhe 211 të K.P., për deri sa me këtë cilësim nuk rëndohet pozita e tij. I pandehuri që është dërguar për t`u gjykuar në bazë të nenit 85 të K.P. mundet të dënohet në bazë të nenit 84 dhe 211 të K.P., kur rezulton se një pjesë e të hollave ose e mallrave për të cilat ishte dërguar në gjyq nuk është përvetsuar, por është provuar se është dëmtuar nga qëndrimi i pakujdesëshëm në detyrë. Një veprim i tillë deri sa nuk rëndohet pozita e të pandehurit, mund të bëhet nga gjykata e faktit.

6. Fallsifikimi për të përvetësuar ose përvetësimi me anë fallsifikimi të dokumentave (nenet 214 ose 254 të K.P.) duhet të konsiderohet si një krim - ai i përvetësimit të pasurisë socialiste (nenet 84, 85, 86, K.P.).

7. Personi që fallsifikon dokumentat e grumbullimit të prodhimeve bujqësore one blegtorale me qëllim që t`i shmanget plotësisht ose pjesërisht shlyrjes së detyrimeve, nuk kryen përvetësimin e pasurisë socialiste, por fallsifikim të dokumentave zyrtare me qëllim përdorimi (neni 254 K.P.).

8. Gjykata penale që shqyrton dhe padinë civile duhet të bëjë çdo përpjekje për të përfunduar bashke me çështjen penale dhe padinë civile. Me qëllim që të luftohet vonimi dhe zvarritja në gjykimin e krimeve kundër pasurisë socialiste, gjykata nuk duhet të bëjë një zbatim të gjërë të nenit 286 të K.Pr.P. Dërgimi i padisë civile për gjykim në gjykatën civile pa vend duhet të evitohet.

9. Krimi i mos kallximit për rastet që është i detyruar kallximi sipas nenit 226 të KP, duhet të konkurojë me krimin e nenit 87 të KP, pse rregullat e bashkjetesës socialiste u venë qytetarve detyra që duhet të paravlejnjë mbi interesin privat.

10. Përvetësimi i pasurisë socialiste i kryer në mënyrë dhe me përpjestime të mëdha i shoqëruar me agjitacion dhe propagandë kundër pushtetit është sabotim (neni 71 K.P.).

11. Krimi i shpërdorimit të pozitës zyrtare (neni 207 K.P) nuk konkuron me krimin e përvetësimit (nenet 84 - 86 të K.P). Megjithë se në veprën e përvetësimit të pasurisë socialiste nga një person i tillë zyrtar ka dhe elemente të krimit të shpërdorimit të pozitës zyrtare, krimi i fundit thithet nga krimi i përvetësimit dhe si pasojë gjykata duhet të japë një dënim të vetëm për përvetësim.

12. Kur krimi i përvetësimit kryhet në grup të organizuar personash, shpërblimi i dëmit duhet t'i ngarkohet në rrugë solidare gjithë pjesëtarëve të grupit, pamvarësisht nga sasija e përvetësuar nga secili pjesëtar i grupit.

13. Abrogohen udhëzimet e Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 1, datë 27.2.1950 mbi zbatimin e dekretligjës mbi fajet penale kundër pasurisë, ay me nr. 9, dt. 22.8.1950 në lidhje me veprat e fallsifikimit t'akteve në konkurim me faje penale të tjera, ay me nr. 10, dt. 22.8.1950 në lidhje me veprën e fallsifikimit të dëftesës së dorëzimit ose të flet detyrimit të kryer nga ana e prodhonyesit për t'ju shmangur kryerjes së detyrimeve shtetërore, ay me nr. 11, dt. 5.10.1950 në lidhje me fajet penale kontra pasurisë të kryera për herë të parë ose me përsëritje, si dhe vendimi i Plenumit nr. 5, dt. 30.04.1951 në lidhje me zbatimin e ligjës mbi fajet penale kundra pasurisë.

...

Udhëzimi nr. 1, datë 15.03.1954 i Plenumit

(Për zbatimin e dispozitave penale ndaj atyre që nuk paguajnë tatimin e detyruar)

...

Praktika gjyqësore e gjertanishme tregon se n'aplikimin e nenit 105 § 1 të KP, shumë gjykata nuk kanë të qartë elementet përbërës të krimit të parashikuar nga ky nen dhe kanë gabuar sidomos në lidhje me marrjen e masës administrative, që kërkohet për të patur figurën e këtij krimi. Që të kemi krimin si mbas paragrafit të I-rë të nenit 105 të KP kërkohen tre kondita: a) mos pagimi i tatimit të detyruar të ndodhë brenda afatit të caktuar; b) i tatuari

të ketë mundësi pagimi dhe nuk paguan; c) Kundra të tatuarit të jetë marrë në këtë vit ose në vitin e kaluar masa administrative për nxjerrjen e tatimit. Nuk mund të kemi krimin si mbas të paragrafit të parë të nenit 105 të KP, në rast se mungon njëra prej këtyre konditave.

Konditën e parë kemi në qoftë se afati i caktuar për pagimin e talimit nga organet financiare ka mbaruar. Nuk mund të bëhet fjalë për mos pagimin e tatimit n'afat në qoftë se organet financiare e kerkojnë atë para mbarimit të afatit. Konditën dytë e kemi kur personi ka mundësitë materiale për të paguar tatimin dhe kur këtë ay nuk e paguan. Për konstatimin e kësaj kondite ligja nuk tregon kriteret. Këtë çështje e zgjidh gjykata, duke u bazuar n'administrimin e provave të paraqitura gjatë zhvillimit të gjykimit. Në lidhje me ish tregtarët e mëdhenj, gjykata nuk duhet të bazohet vetëm në pasurinë e palujtshme të tyre, por edhe në atë të luajtshme, të cilën mund ta mbajnë të fshehur. Gjykata për të konstatuar mundësinë e pagimit nga elementa të tillë mund të marrë parasysh edhe materialin e paraqitur nga organet kompetente. Të gjithë këto n'analizë të fundit si çështje fakti i vlerëson gjykata. Konditën e tretë e kemi kur kundrejt të tatuarit në këtë vit ose në vitin e kaluar financiar të jenë marrë masa administrative për nxjerrjen e një tatimi tjetër, gjë që do të thotë se duhet të ketë ndodhur një mos pagim tatimi tjetër i mëparshëm nga i detyruari dhe për ketë të jenë marrë masa shtrënguese administrative për nxjerrjen e tij. Kështu për të patur krimin e parashikuar nga neni 105 § I-rë i KP duhet të kemi mos pagim tatimi nga i detyruari në përsëritje. Për kuptimin e masave administrative për nxjerrjen e tatimit duhet të kihet parasysh dispozitat e neneve 17 dhe 20 të dekretligjës mbi nxjerrjen e t'ardhurave shtetërore. Kështu p.sh. kemi krimin e mos pagimit të tatimit mbi t'ardhurat e ekonomisë bujqësore si mbas parag. 1-rë të nenit 105 KP, kur i detyruari për pagimin e një tatimi mbi të ardhurat e ekonomisë bujqësore me gjithë se ka kaluar afati i caktuar nga organet financiare për pagimin e tatimit dhe me gjithë se ka patur mundësitë e pagimit, dhe kundra tij në këtë vit ose në vitin e kaluar ka qenë marrë masa shtrënguese administrative për nxjerrjen e një tatimi, i cili mund të jetë si ay mbi t'ardhurat e ekonomisë bujqësore të vitit kaluar ose një lloj tatimi tjetër i këtij viti dhe ky refuzon të paguaj. Zbatimi i paragrafit të parë të nenit 105 të KP nuk është kuptuar në mënyrën e treguar më sipër dhe gjykatat kanë dhënë vendime të gabuara. Nga ana tjetër mospagimi i tatimit prej një ish tregëtari të madh, pa të drejtë është cilësuar në bazë të paragrafit të dytë të nenit 105 të KP, duke barazuar kështu borgjezin e qytetit me kulakun.

Disa gjykata të tjera nuk shqyrtojnë gjatë zhvillimit të gjykimit mundësinë e pagimit të tatimit nga ana e të akuzuarit, por mjaftohen vetëm në faktin e mospagimit të tatimit. Një gabim tjetër në punën e gjykatave qëndron edhe në faktin se janë konsideruar si tatime të ndryshme këstet e një tatimi dhe marja e masave administrative për mos pagimin e një kësti është konsideruar e mjaftueshme për dërgimin e personit në gjyq, kur ai nuk ka paguar këstin tjetër. Po kështu, kanë gabuar gjykatat kur kanë konsideruar si të mjaftueshme dhënien e një afati të ri për pagimin e një tatimi mbasi ishin marrë më parë masat administrative kundër personit, që nuk kishte paguar të njëjtin tatim brenda afatit të caktuar. Mos pagimi

i tatimit mbas caktimit t'afatit të ri për pagimin e të njëjtit tatim për të cilin ishin marrë masa administrative është konsideruar pa të drejtë si mospagim tatimi me përsëritje në kuptimin e paragrafit të parë të nenit 105 të KP. Në këtë drejtim ka gabuar edhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë.

Për aplikimin e paragrafëve të dytë dhe të tretë të nenit 105 të KP gjykatat duhet të kenë parasysh se për këto paragrafë nuk kërkohet marrja e masave administrative, por personi ka përgjegjësi penale vetëm atëherë kur ai nuk ka pasur mundësi të paguajë tatimin dhe se ka paguar atë brenda afatit të caktuar nga organet financiare. Gjykatat edhe në këto raste duhet të hetojnë mundësinë e pagimit të tatimit nga personi që nuk e ka paguar në afatin e caktuar. Për të zhdukur të metat e mësipërme dhe me qëllim që të përmirësohet puna e gjykatave në këtë drejtim Plenumi i Gjykatës së Lartë nxjerr këtë udhëzim:

1. Kemi figurën e krimit të parashikuar nga paragrafi i parë i nenit 105 të KP atëherë kur personi nuk paguan tatimin në afatin e caktuar: Kur personi ka pasur efektivisht mundësinë e pagimit të tatimit dhe nuk e paguan; kur kundër tij në këtë vit ose në vitin e kaluar janë marrë masa shtrënguese administrative për nxjerrjen e një tatimi tjetër.

2. Nuk mund të konsiderohen tatim të ndryshme këstet e të njëjtit tatim dhe as nuk mund të konsiderohet si tatim tjetër, tatimi që nuk është paguar në kohën e caktuar, kur për pagimin e tij, pas marrjes së masave shtrënguese administrative është, dhënë një afat i ri për pagimin

3. Për figurën e krimeve të parashikuara nga paragrafët 2 dhe 3 të nenit 105 të KP ligja nuk kërkon që të jenë marrë më parë masa administrative. Për këto krime, duhet që personi të ketë pasur mundësinë efektive për pagimin e tatimit dhe të mos e ketë paguar brenda afatit të caktuar.

4. Për efekt të përgjegjësisë penale, ish-tregëtarët dhe matrapazët nuk mund të barazohen me kulakët. Veprat e tyre, kur janë të gjitha elementët e krimit të mospagimit të tatimit, duhet të cilësohen si mbas paragrafit të parë të nenit 105 të KP.

...

Vendimi nr. 7, datë 02.03.1954 i Plenumit

(Ndalimi i disponimit të pasurisë me testament jashtë rrethit të trashëgimtarëve ligjorë)

...

Gjykata Popullore e Shkodrës mbi padiën e N.Sh., F.Gj. dhe V.C. kontra Komitetit Orthodox lokal të Shkodrës, me objekt anulimin e testamentit nr. 8, datë 4.6.1952, të marrë nga noteri publik E.S., mbasi testatorja, motra e tyre N.S. në kohën që ka deklaruar si trashëgimtarë të përgjithshëm me titull universal anën e paditur mbi të gjithë pasurinë e saj të lujtshme dhe të paluajtshme, nuk ka qenë e saktë nga mendja, mbasi ka administruar

provat, përfundimisht ka vendosur rrëzimin e padisë si të pa provuar. Ky vendim i atakuar me rekurs ankimi nga paditëset, ka qenë ligjëruar nga Gjykata e Lartë me këtë arsësim: “nuk është vërtetuar që testatorja N.S. të ketë qenë në gjëndje mendore jo të mirë në kohën që bëri testamentin në favor të kishës orthodokse të Shkodrës...”. (..) Nga ana tjetër, sa ish testatorja gjallë paditëset nuk kanë kërkuar ndalimin d.m.th. privimin nga zotësia për të vepruar, ndalim të tillë nuk e kanë kërkuar as edhe në kohën që është redaktuar testamenti. Ky vendim është atakuar me kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë nga Prokurori i Përgjihëshëm. Plenumi Gjykatës së Lartë, duke pranuar rekursin për mbrojtjen e ligjshmërisë së Prokurorisë Pergithëshme ka vendosur prishjen e vendimeve me nr. 299, dt 18.4.1953 të Gjykatës Popullore të Shkodrës dhe nr. 1346, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke ardhëruar kthimin e akteve për veprime ligjore Gjykatës Popullore të Shkodrës me këtë arsësim:

Nga shqyrtimi i akteve provohet se me vdekjen e testatores N.S. më datë 09.01.1953, kjo ka lënë si trashigimtarë ligjore të saj vetëm motrat N.F. dhe V., paditëset e tanishme. Në bazë dhe të udhëzimit të Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 3, dt. 26.11.1953 mbi zbatimin e rregullave të së drejtës mbi trashigiminë me testament, mund të disponohet pasuria me testament në favor të njërit ose më shumë personave nga ato që hyjnë në kategoritë e trashigimtarëve ligjore ose në favor të organeve shtetërore dhe organizatave shoqërore. Vetëm në mungesë të personave që hyjnë në trashëgim si trashigimtarë ligjore dhe vetëm atëherë mund të disponohet pasuria me testament në favor të personave të tretë. Në rastin konkret, trashëgimlënësja ka lënë si trashëgimtare të saj ligjore tri motrat e saj, paditëset. Pra, ajo nuk mund të dispononte pasurinë e saj me testament në favor të një personi fizik ose juridik jashtë rrethit të trashigimtarëve ligjore siç ishte komuniteti orthodoks. Pra, testamenti me titull universal dhe me disa porosi që pasuria të mos tjetërsohet, por nga të ardhurat t’i bëhen trashigimlanëses testatore disa shërbime fetare dhe ndërtimi i varrit, vjen në kundërshtim me rregullimin e mësipërmë dhe është i pavletshëm.

...

1955

Udhëzimi nr. 7, datë 21.12.1955 i Plenumit

(Mbi krimin e vrasjes të parashikuar prej neneve 143 dhe 144 të Kodit Penal)

...

Me gjithë rënien e vazhdueshme të kriminalitetit në vendin tonë, gjatë vitit 1955 numri i krimeve të vrasjes ka qenë i konsiderueshëm. Përgjithësimi i praktikës në lidhje me krimet e parashikuara nga nenet 143 dhe 144 të Kodit Penal (KP) tregon se, në përgjithësi vrasjet janë kryer nga persona në moshë madhore dhe nga burra, ndërsa pjesmarrja e grave ka qenë e kufizuar si në rolin e ekzekutorit direkt, ashtu dhe në atë të bashkëpuntorit. Vrasje të kryera nga të miturit nuk ka pasur. Në shumicën e tyre dërmonjëse vrasjet kanë qenë të parapregatitura, d.m.th. se shkaqet, që kanë determinuar në kryerjen e krimit kanë lindur që më parë. Konstatohet se vrasjet e cilësuar (neni 144 K.P.) janë kryer disa për shkaqe xhelozije, disa për shkak interesi material dhe shumica për shkaqe të ndryshme të dobta (si p.sh. për shkak fyerjeje ose rahjeje të mëparëshme, për grindje midis bashkëshortësh dhe më shpesh për shkak marrëdhënesh seksuale). Siç shihet ky lloj kriminaliteti e gjen shpjegimin e vet në mbeturinat e theksuara mikroborgjeze, në ndërgjegjen e disa elementave në shoqërinë tonë, të cilat i ndaloinë këta të fundit që konfliktet t'i zgjidhin në mënyrën e kërkuar nga ligja.

Nga sa u tha më lart del e nevojshme të kërkohet në gjykimin e çështjeve në lidhje me krimin e vrasjes, nga njëra anë, respektimi konsequent i të githa kërkesave të Kodit Procedurës Penale, nga ana tjetër, një politikë dënimi e ashpër. Vetëm në këtë mënyrë puna e gjykatave do të shërbejë si një mjet i fuqishëm ndihmus në luftën që zhvillon Partija dhe shteti kundër mbeturinave mikroborgjeze në ndërgjegjen e qytetarëve. Nga përgjithësimi i praktikës gjyqësore u konstatuan një seri të metash të ndryshme. Këto të meta i referohen si fazës së hetuesisë, ashtu edhe fazës së gjykimit. Ato kanë të bëjnë si me zbatimin e rregullave proceduarjale ashtu dhe me zbatimin e ligjës materjale. Të metat kryesore që u zbuluan gjatë përgjithësimit janë këto:

Shpejtësija në hetime nuk ka qenë e kënaqëshme, (gjithmonë duke patur parasysh rëndësinë që paraqesin këto krime në momentin aktual), gjë që sigurisht ka influencuar negativisht në luftën kundër këtijë lloji kriminaliteti. Ka patur raste kur hetimet janë

zvarritur në mënyrë të palejshme nga organet e hetimit. Kështu, p.sh. hetimet në lidhje me dosjen nr. 108, që i përket Gjykatës Qarkut Tiranë kanë vazhduar 7 muaj e 20 ditë. Organet e policisë kanë zhvilluar hetime për një periudhë kohe prej 5 muaj e 14 ditë, ndërsa nga përfundimi i hetimeve dhe gjer në përpilimin e akt akuzës çështja është zvaritur një muaj. Seanca përgatitore ia këthen dosjen prokuroris për arsye të mos plotësimit të kërkesave të nenit 116 të KPP. Prokurorija edhe një herë pa i plotësuar kërkesat e lart përmendura ia dërgon gjykatës dosjen, ndërsa kjo e fundit e këthen përsëri duke insistuar në kërkesat e para. Këto lëvizje të dosjes kanë zënë një kohë prej 2 muaj e 6 ditë. Po kështu, hetimet në lidhje me dosjen nr. 288, që i përket Gjykatës Qarkut Kukës kanë vazhduar 72 ditë ndërsa mund të përfundoheshin në 3-4 ditë. E njëjta gjë ndodh me dosjen nr. 120, që i përket Gjykatës Qarkut Shkodër. Hetuesija dhe gjykimi i kësaj çështjeje kanë vazhduar prej 30.10.1953 deri më 11.4.1955, për shkak të hetimeve të dobta dhe të një serie shkeljesh të rënda proceduriale. Vlen të shënohet se kjo çështje ka përfunduar me pafajsi.

Në lidhje me krimin e vrasjes, rëndësi të madhe ka zhvillimi i hetimeve në vendin e ngjarjes. Nga përgjithësimi konstatohet se hetimet jo gjithmonë zhvillohen në vendin ku ka ndodhur ngjarja, gjë që pengon shpesh herë zbulimin e shpejt të krimit, si dhe fiksimin e drejtë të provave. Kështu p.sh. në çështjen nr. 146, që i përket Gjykatës Qarkut Korçës, jo vetëm të gjitha provat ndodheshin në katundin ku u bë vrasja, por edhe zhvillimi i hetimeve në vendin e ngjarjes paraqitesh mjaft i lehtë. Në çështjen nr. 272, që i përket Gjykatës Qarkut Dibër, në vendin e ngjarjes është mbajtur vetëm procesverbal i kqyrjes dhe është pyetur një dëshmitar, ndërsa duhesh dhe mundesitë ishin të pyeteshin atje dhe gjithë dëshmitarët e tjerë. Kjo do të bënte që hetimet të përfundonin më shpejt dhe me cilësi më të mirë. Lidhur me procesverbalet e vendit të ngjarjes duhet thënë se lënë shumë për të dëshiruar. Siç u konstatua në pjesën më të madhe, këto procesverbale nuk janë mbajtur në rregull si mbas kërkesave të KPP. Disa prej tyre formulohen në mënyrë krejt të shkurtër, nuk kanë karakter përshkrues, nuk përmbajnë konstatimet në lidhje me vendin e ngjarjes dhe me viktimën. Disa të tjerë nuk kanë as formën dhe as përmbajtjen e procesverbalit të vendit ngjarjes: në to bëhet fjalë jo për vendin e ngjarjes, por jepen konkluzione në lidhje me mënyrën se si është kryer krimi ose me fajsinë e personave të ndryshëm që janë marrë si të pandehur ose jo.

Kështu p.sh. në dosjen nr. 275, që i përket Gjykatës Qarkut Beratit në vend të procesverbalit të vendit ngjarjes ndodhet një relacion i organeve të policisë. Në dosjen nr. 146, që përket Gjykatës Qarkut Korçës, jo vetëm që procesverbalit të vendit ngjarjes nuk ka formën e një akti procedural, mbasi është bërë në një copë letër të papërshtatëshme, por ay flet në lidhje me fajësinë e të pandehurve. Po kështu në procesverbalin e vendit ngjarjes që i përket dosjes nr. 138 të Gjykatës Qarkut Shkodër, në vend që të përshkruhet me hollësi vendi i ngjarjes dhe pozicioni i viktimës bëhet fjalë mbi mënyrën e kryerjes së krimit dhe subjektin e krimit: “vdekja i është shkaktuar viktimës - thuhet aty nga goditja e rëndë, që

është bërë nga i pandehuri Sh. Viktima është gjetur para portës t'avllisë së tij rreth dhjetë metro larg shtëpisë. Ay kishte dalë në hijen e manit dhe të portës për të fjetur. Vrasja nga i pandehuri është bërë me paramejtim. Ay ka shfrytëzuar rastin që viktima ishte në gjumë. Në hetuesi, si dhe në gjykimin e krimeve të vrasjes është i domosdoshëm raporti i dhënë nga mjeku kompetent, i cili duhet tu japë zgjidhje një seri problemesh të lidhura me medicinën legale. Konstatohet se raportet mjeksore, megjithse, si regull, nuk kanë munguar në të gjitha çështjet, paraqiten jo të kënaqëshme nga përmbajtja e tyre. Ato janë shumë të shkurtra, shumë herë të pakuptushme dhe si rjedhim ndihmojnë pak organet e drejtësisë në zgjidhjen e drejtë të çështjeve. Kjo ngjet edhe sepse hetuesat nuk u përcaktojnë mjekëve rethanat që ata duhet të shkruajnë. Ka raste kur raportet nuk lëshohen nga mjekët, por nga punonjës të tjerë të mjeksisë, që nuk i kanë aftësit e duhura për të kryer një punë të tillë kaq delikate. P.sh. në dosjet nr. 111 dhe 108, që u përkasin respektivisht Gjykatave të Qarqeve Durrës dhe Tiranë ekzistojnë raporte mjekësore të dobta shumë, të përpiluara nga infermierët, megjithse mundësit kanë qenë për thirrjen e mjekut. Raporti mjeksor që i përket dosjes nr. 272 të Gjykatës Qarkut Dibër është i pakuptueshëm nga përmbajtja e tij nuk del se kur është bërë ndërhyrja kirurgjike.

Nga përgjithësimi i praktikës konstatohet se edhe në gjykimin e çështjeve në lidhje me krimin e vrasjes kanë patur vënd të meta të ndryshme. Problemi i shpejtësisë në gjykimin e çështjeve nuk ka qenë i kënaqshëm (gjithmon duke patur parasysh rëndësin që paraqesin krimet e vrasjes në momentin aktual). Vlen të shenohet p.sh. se gjykimi i çështjes nr. 95, që i përket Gjykatës Qarkut Tiranës, ka vazhduar 40 ditë, megjithse e gjithë veprimtaria e gjykatës ka konsistuar në pyetjen e dy dëshmitarëve, të dëmtuarës dhe të pandehurës, të cilët banonin që të gjithë në Tiranë dhe bile në një ndërtesë. Gjykimi i çështjes nr. 272, që i përket Gjykatës Qarkut Dibër, ka vazhduar 56 ditë sepse, ndër të tjera të pandehurve nuk u është komunikuar akt-akuza në afatin e kërkuar nga KPP. Po kështu, gjykimi i çështjes nr. 119, që u përket gjykatave të qarqeve Dibër dhe Shkodër-Kukës, ka vazhduar 3 muaj e 12 ditë ndër të tjera edhe për faktin se ka kaluar nga një gjykatë në tjetrën.

Për tu vënë në dukje është edhe fakti se gjykimi i të gjitha çështjeve është bërë në selin e gjykatës, gjë që tregon se nga ana e gjykatave nuk është kuptuar se zhvillimi i gjykimit në vendin ku ka ndodhur ngjarja, para banorëve të fshatit apo të një objekti industrial etj., në prezencën apo në rethin e të cilëve është kryer krimi shumë herë, e rrit në një mënyrë të konsiderushme efektin edukativo-shtrëngues të vendimit gjyqësor. Psh, duhesh gjykuar në vend çështja nr. 68, që i përket Gjykatës Qarkut Durrës-Elbasan, e cila ka të bëjë me tentativën e vrasjes të kryetarit të këshillit të fshatit për shkak se ky i fundit, duke ushtruar detyrën e tij, kishte ndaluar të gjykuarin të martohej me një vajzë të mitur, që disa kohë më parë ay e kishte marre për t'a rritur; gjithashtu çështja nr. 332, që i përket Gjykatës Qarkut Vlorë duhesh pa tjetër gjykuar në vendin e ngjarjes, përveç të tjerave dhe për shkakun se në katundin ku u krye krimi u çfaqën në mënyrë të dukeshme paragjykimet e vjetra (çështja që u përmend ka të bëjë me vrasjen e shëmtuar nga ana e dy të gjykuarve të bashkëshortëve

të tyre dhe të një personi të tretë). Po ashtu, duhesh gjykuar në vendin e ngjarjes çështja nr. 211, që i përket Gjykatës Qarkut Dibër, e cila ka të bëjë me një vrasje të shkaktuar si rjedhim i një konflikti për çështjen e ujit.

Në përgjithësi politika e goditjes nga ana e gjykatave ka qenë e drejtë; ato kanë qenë të rrepta në dhënjen e dënimeve. Me gjithë këtë vërtetohen raste kur gjykatat kanë caktuar dënime jo të përshtatshme dhe kjo për arsye sepse cilësimi ligjor i veprës ka qenë i gabuar ose sepse nuk është çmuar drejtë rrezikshmëria shoqërore e krimit dhe autorit të tijë. Kështu p.sh. në çështjen nr. 180, që i përket Gjykatës Qarkut Vlorë duhej që kryesori nga të tre të pandehurit të dënohesh më rëndë; ose në dosjen nr. 55, që i përket gjykatës Qarkut Beratit për shkak të cilësimit të gabuar janë caktuar dënime të buta kundrejt të gjykuarve.

Cilësimi ligjor i veprave në përgjithësi ka qenë i drejtë, por ka patur dhe raste cilësimi të gabuar qoft nga organet e hetuesis apo nga gjykatat. Në çështjen nr. 29, që i përket Gjykatës Qarkut Gjirokastrë nga organet e hetuesisë vepra është cilësuar në bazë të germës “c” të nenit 114 të KP, ndërsa duheshin aplikuar dhe gërmat “a” dhe “d”, të nenit sipërm, mbasi vrasja është kryer për shkaqe të dobta dhe kundër një personi që nuk mund të mbrohet. Të njejtin gabim e ka përsëritur edhe Gjykata e Qarkut Gjirokastrë, e cila përveç asaj që u përmend më sipër, ka zbatuar dhe pikën “a” të nenit 43 të KP. Ndërsa Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë konstaton gabimin në zbatimin e nenit 43 të K.P. por lë në heshtje nevojën e aplikimit të germave “a” dhe “d” të nenit 144 të K.P. Po kështu gjykata e Qarkut Gjirokastrë në çështjen nr. 113 nuk aplikon germën “b” të nenit 43 të KP. megjithse kjo ishte e nevojshme sepse krimi ishte kryer nën influencën e rethanave të rënda personale dhe familjare. Për këtë vendimi ndryshohet nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë. Në çështjen nr 327 Gjykata e Qarkut Tiranë pa e arsyetuar ka zbatuar nenin 44 të K.P., duke e zbatuar dënimin nën kufitë e parashikuar nga neni 144, ose në çështjen nr. 248, që i përket Gjykatës Qarkut Durrës-Elbasan vepra është cilësuar gabimisht edhe në bazë të germës “dh” të nenit 144 të K.P., megjithse personi kundër të cilit është bërë tentativa e vrasjes nuk ka qenë nën kujdestarinë e posaçme të të pandehurës. Ky gabim ka influencuar dhe në masën e dënimit, e cila ka qenë e rëndë, prandaj është ndryshuar nga Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Në çështjen nr. 68, që i përket Gjykatës Qarkut Durrës-Elbasan, gabimisht vepra është cilësuar simbas nenit 10-144. Vrasja e kryetarit të këshillit të fshatit për shkak të veprimtarisë së tijë zyrtare duhet konsideruar si krim që parashikohet prej nenit 67 të KP (akt terrori). Konstatohet se në rastet kur subjekti krimit kryen një vrasje dhe një tentativë vrasjeje, vepra e tijë cilësohet gabimisht në bazë të neneve 10 dhe 144 të KP. Një cilësim i tillë lë përshtypjen se ndodhemi vetëm para një tentative vrasjeje. Në të tilla raste është e drejtë që vepra të cilësohet në bazë të nenit 144 gërma “b”, ndërsa në pjesën arsyetuese dhe urdhëruese të vendimit të bëhet fjalë dhe për tentativën. Në ato raste kur personi ka kryer dy ose më shumë tentativa vrasjeje të parashikuara nga nenet 143 ose 144 të KP, vepra e tijë duhet të cilësohet jo vetëm në bazë të germës “b” të nenit 144 të KP, por edhe në bazë të nenit 10 të K.P. Vërehet në përgjithësi se gjykatat nuk e bëjnë drejtë dallimin e

rrethanave rëndësore të gërmës “a” të nenit 144 të KP. Gjykata, duke interpretuar gjerë termin e hakmarrjes, e zbatojnë këtë dhe në ato raste kur vrasja kryhet për shkaqe të tjera të dobta, si p.sh. kur vrasja kryhet për shkak të një fyerjeje të mëparshme ose të një rrahjeje etj. Po kështu, vërehet se gjykatat nuk e kanë të kjashtë se ç’duhet kuptuar me termin zili në kuptimin e gërmës “a” të nenit 144 të KP, p.sh. si e kryer për zili është konsideruar vrasja e shkaktuar nga zemërimi i vllaut për faktin se motra ka lidhje intime me një person. Gjykatat gjithashtu shpesh herë nuk e kanë të kartë se konkurimi i shkaqeve të përmendura në gërmat e ndryshme të nenit 144 të K.P. tregon një rrezikshmëri shoqërore më të madhe të krimit dhe autorit të tijë. Në vendimin nr. 82 Gjykata e Qarkut Shkodër pa të drejtë e ka dënuar të pandehurin Y., edhe në bazë të gërmës “b” të nenit 144 të K.P., mbasi akuza me të cilën ay ka ardhur para gjyqit është formuluar vetëm në bazë të gërmës “a” të nenit 144 të K.P. Shpesh herë gjykatat pa të drejtë mjaftohen me përmendjen e gërmës “a” të nenit 144 të K.P. në vendim, pa përcaktuar shkakun, që i referohet çështjes konkrete. Vendimi i gjykatës në këte rast mbetet përsa i përket shkakut të krimit i pa përcaktuar dhe si pasojë përveç të tjerave pengon të gjykuarin të realizojë të drejtën e mbrojtjes para instancave gjyqësore më të larta. Konstatohen raste kur gjykatat kanë cilësuar simbas gërmës “b” të nenit 144 të KP dy vrasje të kryera në kondilat e tronditjes së fortë psiqike të castit të shkaktuar nga fyerja e rëndë ose dhuna e viktimës, gjë që nuk është aspak e drejtë për arsye sepse neni 144 i K.P në gërmën “b” ka parasysh vetëm dy ose më shumë vrasje të cilësuar ose nga ato që parashikon neni 143 i K.P.

Nga ana e gjykatave nuk është kuptuar qartë se cilët janë personat që konsiderohen se kanë kujdes të veçantë për viktimën. Si të tillë nuk duhen kuptuar të gjithë ata që kanë një farë kujdesi mbi viktimën por ata që kanë për detyrë të kujdesen vecanërisht për të si p.sh prindërit për fëmijët e tyre të mitur, kujdestarët, adoptuesit, fëmijët madhorë për prinderit e tyre të paaftë për punë, si dhe personat e tjerë, që me ligjë ose me marrëveshje të posaçme kanë patur për detyrë që të kujdeseshin në mënyrë të vecantë për viktimën. Në përgjithësi vërehet se në vendimet e gjykatave nuk përmendet dhe qëndrimi i viktimës para vërtetimit të krimit, në ato raste kur viktima në një mënyrë apo në një tjetër ka provokuar ngjarjen. Vendimet e gjykatave shpesh herë paraqiten të njëanshme. Në to përmenden vetëm rrethanat që rëndojnë pozitën e të pandehurit dhe nuk behet fjalë për qëndrimin e padrejtë të viktimës edhe në ato raste kur kjo lehtëson pozitën e të parit. P.sh. në vendimin që i referohet çështjes nr. 349 të Gjykatës Qarkut Shkodër nuk është marrë parasysh fakti që viktima së bashku me pjestarët e familjes së tij kanë qenë provokatorët kryesorë të krimit. Për këto arsye Plenumi i Gjykatës së Lartë çmoi të jepë këtë udhëzim:

1) Gjykatat duhet t’i japin rëndësi të posaçme shqyrtimit të çështjeve në lidhje me krimin e vrasjes. Ato, duke i kushtuar gjithë kujdesin e tyre gjykimit të këtyre çështjeve, si mbas kërkesave të Procedurës Penale, dhe duke caktuar masa dënimi të rrepta kundra autorëve të krimit, do të ndihmojnë në edukimin e qytetarëve, që kanë mbeturina mikroborgjeze në ndërgjegjen e tyre.

2) Shpejtësija në hetimin dhe gjykimin e krimit të vrasjes është faktor vendimtar për zbulimin e krimit, si edhe për zgjidhjen e drejtë të çështjes dhe demaskimin e fajtorit. Sa më e shkurtër do të jetë periudha midis kryerjes së krimit të vrasjes dhe dënimit të tij, aq më i madh do të jetë efekti edukativo-shtrëngus i vendimit të gjykatës. Prandaj organet e hetimit dhe gjykatat duhet t'i japin rëndësinë e duhur problemit të shpejtësisë. Ato, duke rritur intensivitetin në punë dhe duke ngritur cilësinë e kësaj të fundit, duhet të shkurtojnë në minimum afatin hetimor dhe atë të gjykimin.

3) Faktor me rëndësi për zbulimin e shpejtë të krimit të vrasjes. për evitimin e mbulimit dhe të çdukjes së provave gjyqësore është zhvillimi sa të jetë e mundur i më shumë veprimeve hetimore nga organet e hetuesisë ose nga gjykata në vendin e ngjarjes. Nuk duhet harruar se si rregull vendi i ngjarjes, sidomos në momentet e para të kryerjes së krimit është plot me material provues për hetuesinë dhe gjykatën.

4) Duhet të kihet parasysh se procesverbali i vendit të ngjarjes është një dokument me rëndësi të madhe procedurale, ay kur mbahet në rregull është pasqyra më e mirë e rethanave të vendit të ngjarjes, të cilat mbas kryerjes së krimit për shumë arsye mund të çduken ose të ndryshohen. Në këtë procesverbal duhet në mënyrë përshkruese dhe të plotë të fiksohet pozita e vendit të ngjarjes, objektet e ndryshme që gjinden në vendin e ngjarjes dhe pozicionet e tyre, pozicioni i viktimës, si dhe çdo gjë, që konstatohet mbi këtë të fundit. Në procesverbalin e vendit të ngjarjes duhet të shënohen ndryshimet që ka pësuar vendi i ngjarjes, si edhe viktima (në qoftë se ndryshime të tilla kanë ndodhur). Nuk lejohet që në këtë dokument të bëhet fjalë në lidhje me mënyrën e kryerjes së krimit ose mbi fajësinë e personave të ndryshëm.

5) Në vrasjet, zakonisht, para organeve të hetuesisë dhe gjykatave paraqiten probleme të ndryshme me karakter medikolegal, zgjidhja të cilave ndihmon shumë dhe në disa raste është determinante për zbulimin e krimit dhe autorit të tij. Në këtë vështrim pjesmarria e mjekut specialist në kqyrjen e viktimës, si edhe raporti mediko-legal që ky lëshon në përfundim marrin një rëndësi të madhe për çështjen. Për shkak të aftësive jo të mjaftushme infermierët dhe personeli tjetër që nuk kanë përgatitjen e mjekut nuk mund ta zëvendësojnë këtë të fundit në zgjidhjen e problemeve thjesht medikolegale të lindura me rastin e vrasjes. Raportet mjeksore në këto raste duhet të jenë të përgatitura mirë, d.m.th. të jenë të kuptueshme për organet e drejtësisë të plota dhe përshkruese. Si rrjedhim në vendin e ngjarjes duhet të thërritet mjeku.

6) Me qëllim që të ngrihet efekti edukativ shtrëngus i vendimeve në lidhje me krimin e vrasjes, gjykatat duhet radhë mbas radhe për çështje që ato e shikojnë se ndihmojnë në edukimin e masave, ta zhvillojnë gjykimin në vendin e ngjarjes ose në qendren e banuar që ndodhet afër këtijë.

7) Gjykatat në lidhje me politikën e dënimit kanë vepruar drejt. Ato duhet dhe në të ardhmen të jenë gjithmonë të rrepta në caktimin e masës së dënimit kundër fajtorëve në vrasje. Çdo hezitim në këtë drejtim dëmton luftën kundër këtijë llojë kriminaliteti.

8) Gjykatat duhet vazhdimisht në vendimet e tyre të argumentojnë cilësimin ligjor, që i bejnë veprës. Një argumentim i tillë përveç të tjerave është i nevojshëm dhe për ta ndihmuar të gjykuarin të mbrohet në instancat më të larta.

9) Në rastet kur është kryer një vrasje dhe së bashku me të dhe në tentativë vrasjeje vepra duhet të cilësohet vetëm në bazë të nenit 144 gërma b të KP, si dhe në bazë të pikave të tjera, ndërsa në arsyetimin e vendimit dhe në pjesën urdhëruese të tijë duhet të bëhet fjalë edhe për tentativën vrasjes. Dy ose më shumë tentativa vrasjeje të parashikuara nga nenet 143 ose 144 të K.P., duhet të cilësohen në bazë të gërmës b të nenit 144 të KP dhe në bazë të nenit 10 të KP. 10) Me hakmarrje në vështrim të gërmës a të nenit 144 të KP duhet kuptuar vetëm rasti, kur vrasja bëhet për të marrë hakën e një personi të vrarë ose të plagosur më parë, d.m.th. kur vrasja e fundit është përgjigje e një vrasjeje ose plagosjeje të mëparëshme.

11) Me zili në vështrim të gërmës a të nenit 144 të K.P. duhet kuptuar vetëm xhelozija e burrit kundrejt bashkëshortes, të dashurës, të fejuarës ose anasjelltas.

12) Konkurimi i shkaqeve të përmendura në gërmat e ndryshme të nenit 144 të KP tregon një rrezikshmëri shoqërore më të theksuar të krimit, prandaj shtimi në akt-akuzë i shkaqeve që nuk janë përmendur në vendimin e marrjes si të pandehur ose në vendimin e gjykatës i shkaqeve që nuk përmbahen në akt-akuzë është rëndësi i pozitës së të pandehurit dhe si i tillë nuk lejohet.

13) Si mbas nenit 144 gërma b të K.P. duhet të cilësohen vetëm rastet kur ekzistojnë dy ose më shumë vrasje të cilësuar ose nga ato që parashikohen prej nenit 143 të K.P. Si rrjedhim, kur subjekti kryen dy ose më shumë vrasje nga ato që parashikohen prej nenit 145 të K.P., ay duhet të dënohet veças për çdo vrasje dhe përfundimisht në bazë të nenit 48 të K.P. të bëhet bashkimi i dënimeve. Po kështu, duhet vepruar edhe atëherë kur njëra vrasje parashikohet prej nenit 143 të K.P. dhe tjetra përmban ekstremet e nenit 145 të K.P., si dhe në rastet zbatimit të neneve 146 dhe 147 të K.P.

14) Si persona që kanë për detyrë të kujdesen veçanërisht për viktimën duhen konsideruar prindërit, për fëmijët e tyre të mitur, kujdestarët, adoptuesit, fëmijët madhorë për prindërit e tyre të paaftë për punë, si dhe personat e tjerë që me ligjë ose me marrëveshje të posaçme kanë patur për detyrë, që të kujdesohen në mënyrë të posaçme për viktimën.

15) Për ta bërë efektin e tyre edukative vendimet e gjykatave duhet të jenë para së gjithash objektive. Në rastet kur viktimat me qëndrimin e tijë shoqëror të padrejtë ka provokuar kryerjen e krimit, kur mungojnë kushtet e mbrojtjes së nevojshme, gjykata jo vetëm që një rrethanë të këtillë duhet ta ketë parasysh në caktimin e masës së dënimit për të gjykuarin, por në arsyetimin e vendimit të sajë duhet të vërë në dukje krahas veprës kriminale të të gjykuarit, edhe qëndrimin e dobët shoqëror të viktimës.

...

Udhëzimi nr. 3, datë 20.04.1955 i Plenumit
(Mbi parashkrimin në lëndë civile)

...

Mbas hyrjes në fuqi të dekretit nr. 1870, dt. 30 maj 1953 mbi parashkrimin e padisë, i cili është shkrirë në pjesën e përgjithëshme të Kodit Civil me disa ndryshime të vogla, kanë lindur probleme të ndryshme në lidhje me zbatimin e drejtë dhe uniformë të parashkrimit nga të gjitha gjykatat. Kështu që shihet e nevojshme dhënia e disa skjarimeve në lidhje me zbatimin e parashkrimit. Prandaj Plenumi i Gjykatës së Lartë të Republikës Popullore të Shqipërisë, duke u bazuar në nenin 52 § II-të të ligjës mbi organizimin gjyqësor vendosi të japi këtë udhëzim:

1) Parashkrimi i padisë. Pjesa e përgjithshme e KC trajton vetëm parashkrimin shues. Në bazë të nenit 82 të pjesës së përgjithshme të KC, kur në ligje nuk caktohet ndryshe e drejta e padisë parashkruhet: a) Me kalimin e një viti e gjysëm në konfliktet midis institucioneve, ndërmarrjeve dhe organizatave shtetërore, kooperativiste ose shoqërore; b) me kalimin e tre vjetëve për pasurinë e luajtëshme ose të gjashtë vjetëve për pasurinë e paluajtëshme në konfliktet midis qytetarëve ose midis privatëve dhe institucioneve, ndërmarrjeve dhe organizatave shtetërore, kooperativiste ose shoqërore. Zbatimi i parashkrimit shues nuk i sjellë si pasojë anës së paditur lindjen e së drejtës të humbur nga ana paditëse. Kjo e drejtë kalon në favor të shtetit, përveç rastit kur ka vend zbatimi i parashkrimit fitues.

2) Fillimi i parashkrimit. Në praktikën gjyqësore janë hasur vështirësi në lidhje me momentin e fillimit të parashkrimit. Në bazë të paragrafit të parë të nenit 77 të pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil, parashkrimi fillon nga çasti që lind e drejta e padisë. Këtu nuk është fjala për të drejtën procedurale të ngrehjes së padisë sepse çdo person kur mejton se ka të drejtë, mund të paraqesë padi në gjykatë në çdo kohë. Ky paragraf ka parasysh paraqitjen e padisë për t'ushtuar mbrojtjen e të drejtave kur shkelet e drejta materiale (e drejta substanciale). Në përgjithësi fillimi i ecjes së parashkrimit koncidon me momentin e lindjes të së drejtës së padisë. a) Duke caktuar këtë parim në detyrimet fillimi i parashkrimit shues nuk është i njëjlojtë për çdo lloj kontrate. Siç dihet në detyrimet kontraktuale duhet të dallojmë detyrime të lindura nga një veprim dhe detyrime të lindura nga një mos veprim, si dhe detyrime me afat të caktuar dhe pa afat të caktuar. Shumica e detyrimeve kontraktuale janë ato që lidhen midis palëve me afate të caktuara. Në detyrimet kontraktuale të lidhura me afat të caktuar, parashkrimi fillon që nga momenti i mbarimit (skadimit) t'afatit të kontratës, p.sh. në rastin e huadhënies për një kohë të caktuar, parashkrimi fillon të ecë që nga koha që huamarrësi duhet të kthejë huan. Po kështu dhe për kontratën e depozitës me afat të caktuar. Në detyrimet kontraktuale të lidhura pa afat si p.sh., të huas ose të depozitës pa afat, etj. parashkrimi fillon që nga momenti i lindjes së detyrimit d.m.th. nga momenti i dhënies së huas ose lënies së pasurisë në depozitë. Në qoftë se detyrimi është i përbërë

nga një serë pagesash periodike (detyrimet ushqimore të përmuejshme ose semestrare ose pagimet e përvitëshme të qirasë, etj.), atëherë për çdo pagesë periodike parashkrimi fillon të ecë veçanërisht në mbarim të çdo muaji, semestri ose në mbarim të çdo viti respektiv.

Në obligimet që lindin në lidhje me mos kryerjen e veprimeve që duheshin kryer, parashkrimi fillon të ecë që nga momenti që pala e interesuar mori njoftim mbi mos kryerjen e veprimit që duhej kryer. Për shembull: B lejon që fqinja e tij A të ndërtojë shtëpinë duke mbështetur pullazin në murin e B dhe duke marrë detyrim t'i verë strehës një ulluk. Pasi mbarohet se ndërtoari shtëpija, A nuk e ndërton ullukun. E drejta e padisë së B. kondra A, për t'a detyruar të ndërtojë ullukun fillon të parashkruhet që nga data që i interesuari mori njoftim se nuk u bë ulluku. Në detyrimet kontraktuale të lindura në lidhje me një mos veprim ecja e parashkrimit fillon që nga momenti i kryerjes së veprimit që sipas kontratës nuk duhej të bëhej. Për shembull më 28 maj 1954 një autor i një romani lidhi me shtëpinë botonjëse një kontratë botimi. Në fund të vitit 1954 ky autor po për këtë roman lidh një tjetër kontratë botimi me një tjetër shtëpi botonjëse. Momenti i ecjes së parashkrimit të padisë së shtëpisë botonjëse të parë kundër autorit të këtij romani fillon që nga data e lidhjes së kontratës me shtëpinë botonjëse të dytë, d.m.th. që nga fundi i vitit 1954.

Tjetër shembull, një person i jep me qira për pesë vjet një person tjetër një shtëpi me kusht që të mos hapë pus në oborr, por ujet ta marrë në çesëm. Qiramarrësi e shkel këtë detyrim dhe hap pusin. Momenti i parashkrimit për çartjen e kontratës fillon qysh nga shkelja e detyrimit, d.m.th. që nga hapja e pusit dhe jo që nga koha që qiradhënësi mori dijeni mbi hapjen e pusit. Për paditë me objekt shkaktim dëmi nga një veprim ose mosveprim jo kontraktual, parashkrimi fillon që nga momenti i shkaktimit të dëmit dhe jo që nga kryerja e veprimit ose të mosveprimit të kundraligjshëm. Për shembull: sot një personi i shtypet këmba nga një automobil dhe me mjekime të pakta shërohet; pas dy vjetësh në frakturën e këmbës shkaktohet tuberkuloz kocke dhe nga komisioni mediko-legal ky person deklarohet invalid i grupit të dytë. Në këtë rast për kërkimin e shpërblimit të dëmit parashkrimi fillon jo që nga momenti që u shtyp personi nga automobili, por që nga momenti që komisioni mediko-legal arriti në konkluzion se tuberkulozi i kockës ishte pasojë e shtypjes së automobilin dhe u deklarua invalid i grupit të dytë.

Tjetër shembull: Nga mos dhënia e një mjekimi një të sëmurit nga mjeku më dt. 1.5.1954, këtij më dt. 10.10.1954 i shkaktohet gangrenë në këmbë dhe si pasojë i pritët këmba të sëmurit. Që kur fillon të ecë parashkrimi i kërkes padisë të të sëmurit kondra personit që nuk i bëri mjekimet e nevojshme? Momenti i parashkrimit fillon që nga data që u çfaq dëmi (gangrena) dmth, nga dt. 10.10.1954 dhe jo nga dt. 1.5.1954, që nuk i u bënë të sëmurit mjekimet. Për padijet e regresit (e këthimit) sipas rregullit të përgjithëshëm, duke u bazuar në nenin 77 të pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil parashkrimi fillon që nga momenti i pagesës ose dhënies së shumës që kërkohet në rrugë regresi ose që nga momenti i dhënies së vendimit kur konflikti është zgjidhur në rrugë gjyqësore. Për shëmbëll: A-së i humbet një kalë, të cilin e gjen B-ja. B-ja ia shet C-esë dhe C-ja ia shet

D-së. C-ja dhe D-ja janë me mirëbesim. Pas 8 muajsh A-ja e gjen kalin në duar të D-së dhe me vendim gjyqi e merr. Parashkrimi i padisë së D-së për kërkimin e të hollave nga C-ja në rrugë regresi fillon që nga momenti i dhënies së vendimit të gjykatës në favor të A-së. Për C-në kundra B-së parashkrimi i padisë fillon që nga momenti që gjykata dha vendimin në favor të D-së.

Tjetër shembull: Mushkat e ndërmarjes lëndë-djegëse i kanë shkaktuar një dëm një fshatari. Dëmi u çmua dhe ndërmarrja i pagoi dëmin fshatarit më dt. 2.5.1955 në rrugë paqësore. Parashkrimi për padien e regresit të ndërmarjes kundra rojtësit fajtor për mos ruajtjen e mushkave që të mos dëmtonin fshatarin, fillon që nga data që ndërmarrja i pagoi dëmin fshatarit d.m.th. që nga data 2.5.1955 dhe jo nga data e ngritjes së padisë së regresit

b) Në lidhje me konfliktet në të drejtën e pronësisë midis qytetarëve, midis qytetarëve dhe institucioneve, ndërmarrjeve ose organizatave shtetërore, kooperativiste ose shoqërore, ecja e parashkrimit fillon që nga momenti që shkelet e drejta. Kjo vlen edhe për të drejten e autorit. Në bashkëpronësi e drejta e padiës fillon që nga momenti që njeri bashkëpronar i mohon të drejtën bashkëpronarit tjetër. Mohimi i të drejtës mund të shprehet edhe me anë të veprave ose të ndryshimeve që mund të bëhen në pasurinë e përbashkët. Kjo zgjidhet nga gjykata rast pas rasti. Përsa i përket padisë midis trashëgimtarëve në lidhje me sendet e luejtëshme ose të paluejtëshme, në bazë të nenit 19 të dekretit mbi trashëgiminë, padija parashkruhet me kalimin e tre vjeteve nga koha e çeljes së trashëgimisë. Për sendet e humbura ose të vjedhura ecja e parashkrimit fillon jo që nga momenti që humbi ose u vodh sendi, por që nga momenti që sendi u gjend nga pronari në duar të çdo personi. Kjo ka rëndësi, sepse pronari i sendit të humbur ose të vjedhur nuk është në gjëndje të dije se në duart e kujt ndodhet sendi, ay nuk di se cili është i padituri, ai nuk di se kundra kujt ta ngrejë padinë. Prandaj nuk ka mundësi të fillojë parashkrimi që nga momenti, që sendi humbi ose u vodh.

3) Parashkrimet e shkurtëra. Pjesa e përgjithëshme e Kodit Civil përveç parashkrimit shues trajton dhe parashkrimet e shkurtëra të parashikuara nga neni 83 i kësaj ligje. Këto lloj parashkrimesh nuk i nënshtrohen zgjatjes së afatit të parashkrimit. Mbi këtë flet paragrafi i dytë i nenit 85 të pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil. Po kështu, këto lloj parashkrimesh nuk u nënshtrohen pezullimit ose ndërprerjes së parashkrimit. Mirëpo ka raste që në ligje të veçanta ekzistojnë parashkrime të shkurtëra. Kur në këto ligje nuk bëhet fjalë në se duhet të zbatohet ose jo zgjatja, pezullimi ose ndërprerja e parashkrimit, gjykatat duhet t'udhëhiqen nga analiza e brendisë së marrëdhënieve juridike, dmth, në qoftë se marrëdhëniet juridike janë të karakterit të parashikuar nga neni 83 i pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil, duhet të mos aplikohet zgjatja pezullimi ose ndërprerja e parashkrimit, në rast të kundërt duhen aplikuar rregullat e përgjithëshme të parashkrimit.

4) Marja kryesisht e parashkrimit. Në bazë të nenit 81 të pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil, kur afati i parashkrimit është plotësuar, gjykata është e detyruar ta marrë parasysh

këtë dhe kur palët nuk e kërkojnë. Kjo ka rëndësi të vecantë sepse zbatimi dhe zgjatja e parashkrimit kryesisht është jo vetëm një e drejtë por edhe detyrë e givkatës. Zbatimin e këtij neni mjaft givkata nuk e kanë parasysh në kohën e ngritjes së padisë ose gjatë gjykimit të çështjes. Prandaj gjykatat nuk duhet ta lenë pas dore zbatimin e këtij neni. Neni 81 i pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil flet mbi zgjatjen e parashkrimit, por në të nuk flitet mbi kriteret që duhet të ndiqen për zgjatjen e parashkrimit. Ky nen duhet të zbatohet nga gjykatat sipas rrethanave konkrete që paraqiten, p.sh. sëmundje e rëndë, zhvillimi të ulët kultural i një personi, gjendja shoqërore dhe ekonomike, qenija jashtë shtetit e një personi, e të tjera, Çështja e zgjatjes së parashkrimit meret parasyshë nga ana e gjykatës jo vetëm me kërkesën e palëve, por dhe kryesisht.

5) Mos parashkrimi i të drejtës. Në bazë të nenit 76 të pjesës së përgjithëshme të Kodit Civil, nuk parashkruhet e drejta e shtetit, kooperativave dhe organizatave të tjera shoqërore për kërkimin e pasurisë se tyre të luejtëshme ose të palujtëshme nga cilido posedues i paligjshëm. Duhet patur parasyshë se e drejta e padisë së shtetit për kërkimin e pasurisë shtetërore nuk parashkruhet as kundër kooperativave dhe organizatave të tjera shoqërore. Gjithashtu, nuk parashkruhet e drejta e shtetit për të kërkuar nxjerrjen e tatimeve, taksave dhe pagesave të tjera të detyrueshme. Rrjedhimisht e drejta e shtetit kundra organizatave kooperativiste, organizatave të tjera shoqërore dhe qytetarëve nuk parashkruhet vetëm përsa i përket të drejtës së pronësisë, ndërsa ajo parashkruhet në lidhje me detyrimet kontraktuale dhe jo kontraktuale. Gjithashtu, e drejta e organizatave kooperativiste dhe organizatave të tjera shoqërore kundra qytetarëve nuk parashkruhet vetëm përsa i përket të drejtës së pronësisë, ndërsa ajo parashkruhet në lidhje me detyrimet kontraktuale dhe jo kontraktuale.

Për shëmbull: Kooperativa e Konsumit të qytetit të Tiranës ka lidhur një kontratë furnizimi drush me disa qytetarë. Qytetarët, të cilët kanë marrë një shumë paradhënije nuk e plotësojnë kontratën në afatin e duhur. Kontrata çartet dhe sipërmarrësit detyrohen të kthejnë paradhënijen e marrë tej sasisë së druve të dorëzuara. E drejta e kooperativës së konsumit për të kërkuar tepricën e paradhënijes, parashkruhet me kalimin e tre vjeteve që nga momenti i moskryerjes së detyrimit. Shëmbëll tjetër: Një fermë shtetërore i jep me qira një kooperative bujqësore një kalë me një karocë. Parashkrimi i padisë fillon të ece pas skadimit të kontratës vetëm në lidhje me kërkimin e shpërblimit të qirasë, por jo dhe e drejta për kërkimin e kalit dhe të karrocës. Parashkrimi për kërkimin e kalit dhe karrocës nuk ecën dhe ferma shtetërore ka të drejtë t'i kërkojë nga kooperativa bujqësore në çdo kohë.

...

Udhëzimi nr. 2, datë 14.05.1955 i Plenumit
(Rregullat dhe kushtet për ndryshimin e akuzës gjatë gjykimit)

...

Nga praktika gjyqësore e gjertanishme konstatohet se gjykatat kanë hasur vështirësi në lidhje me zbatimin e nenit 272 të KPP që bën fjalë për ndryshimin e akuzës gjatë zhvillimit të hetimeve gjyqësore. Sipas këtij neni, kur nga të dhënat, që kanë dalë nga gjykimi, shihet e nevojshme të ndryshohet formulimi i parë i akuzës, gjykata kryesisht ose me kërkesën e çdo pale jep vendim në lidhje me këtë dhe ua njofton palëve. Në qoftë se formulimi i ri i akuzës nuk sjell një dënim më të rëndë dhe rrethanat e çështjes mund të skjarohen plotësisht gjatë seancës gjyqësore, gjykata vazhdon gjykimin e çështjes. Kur shihet e nevojshme të merren prova të reja në lidhje me ndryshimin e formulimit të akuzës, gjykata kryesisht ose me kërkesën e çdo pale e dërgon çështjen për plotësim hetimesh, Në qoftë se formulimi i ri i akuzës sjell një dënim më të rëndë çështja duhet të dërgohet për plotësim hetimesh. Pakjartësitë më të mëdha në këtë drejtim kanë të bëjnë me paragrafin e 11-të të këtij neni. Gjykatat nuk e kanë të kuartë çfarë duhet kuptuar me fjalët “formullim i ri i akuzës, nuk sjell një dënim më të rëndë”. Disa gjykata e kanë trajtuar paragrafin e dytë të nenit 272 të KPP në mënyre formale. Ato kanë shikuar vetëm masën e dënimit të nenit në bazë të të cilit ishte formuluar akuza e parë dhe masën e dënimit të nenit të ri. Një qëndrim i tillë është i gabuar. Nuk mjafton të shihet vetëm masa e dënimit të nenit të mëparshëm dhe të nenit të ri të akuzës sepse një gjë e tillë në thelb shpesh herë mund të keqësojë pozitën e të pandehurit. Përveç masës së dënimit është e nevojshme të shihet edhe karakteri i veprës për të cilën akuzohet në fillim i pandehuri, si dhe karakteri i veprës për të cilën ai akuzohet pas ndryshimit të formulimit të akuzës. Ka raste kur vepra të ndryshme nga ana e karakterit të tyre, sjellin si pasojë dënime të ndryshme dhe me gjithë këtë ndryshimi i akuzës do ta keqësonte pozitën e të pandehurit me gjithë se dënimi i nenit të ri është më i butë se ai i nenit të mëparshëm,

Kështu, për shëmbull, neni 211 i Kodit Penal (KP) parashikon një dënim më të rëndë se ai i nenit 86 të KP, por me gjithë këtë ndryshimi i akuzës nga neni 211 në nenin 86 të KP rëndon pozitën e të pandehurit për shkak se karakteri i veprës së dytë është shumë më i rëndë se ai i veprës së parë. Po kështu, keqësohet pozita kur ndryshohet akuza nga neni 86 në nenin 211 të K.P., për shkak se neni 211 i KP parashikon një dënim më të rëndë se ai i nenit 86 të KP. Ndryshimi i akuzës nga një nen me dënim më të rëndë në një nen tjetër me dënim të barabartë ose më të butë, mund të bëhet vetëm atëherë kur edhe karakteri i veprës së dytë nuk ndryshon ose kur është më i favorshëm për të pandehurin.

Kjo mund të ndodhë në dy raste: 1) kur po të njëjtave rrethana të çështjes u jepet një cilësim juridik më i butë, p.sh. një person është dërguar në gjyq për plagosje të rëndë nga pakujdesija, ndërsa gjatë gjykimit del se plagosja nuk ka qënë e rëndë, por e lehtë, duke

mbetur të pandryshuara të gjitha rrethanat e ngjarjes; 2) kur bien disa rrethana të cilat më parë e bënin veprën më të kualifikuar, dhe kur me zhdukjen e tyre, vepra merr një karakter më të butë p.sh, personi është dërguar në gjyq për përvetesim të pasurisë socialiste dhe vepra ishte cilesuar sipas nenit 85 të KP. Gjatë gjykimit rezulton se të hollat prej tij janë marrë në mënyrë të paligjshme, por ai nuk ka dashur t'i përvehtësojë, por ai ka patur për qëllim që t'i kthejë më von. Duke munguar qëllimi i përvehtësimit, ai nuk mund të përgjigjet më sipas nenit 85 të KP, por në bazë të nenit 207 të tij. Në të dy këto raste të drejtat e të pandehurit janë të garantuara. Në rastin e parë çështja nga ana e faktit nuk ndryshon, kështu që pandehuri ka mundësi të vazhdojë mbrojtjen e tij, pa patur rrezik që të dëmtohet nga ndryshimi i akuzës. Po kështu, ai ka mundësi të mbrohet edhe në rastin e dytë. Para se të ndryshohej akuza ai ishte përgatitur që të mbrohej kundër të gjitha rrethanave, duke përfshirë këtu edhe rrethanat cilësonjëse. Pas ndryshimit të formullimit të akuzës, ai do të mbrohet vetëm në lidhje me rrethanat e zakonshme të veprës për të cilën akuzohet, por jo më kundër rrethanave cilësonjëse. Kuptohet se zhdukja e rrethanave cilësonjëse e lehtëson mbrojtjen e të pandehurit.

Në të tilla rrethana gjykata mund të bëjë ndryshimin e formullimit të akuzës dhe, në rast se çështja mund të skjarohet plotësisht gjatë gjykimit, ajo duhet ta vazhdojë atë. Në qoftë se pas formullimit të ri të akuzës ka nevojë për hetime të reja, gjykata duhet të pezullojë gjykimin dhe ta dërgojë çështjen për plotësim hetimesh. Në rast se masa e dënimit të ri është më e madhe se ajo e nenit të mëparshëm ose në qoftë se masa e dënimit nuk ndryshon se është më e butë, por karakteri i veprës është më i rëndë, gjykata pasi të marrë vendim mbi ndryshimin e akuzës dhe pasi t'ia njoftojë këtë palëve, duhet të pezullojë medoemos gjykimin e çështjes dhe ta dërgojë atë për zhvillim hetimesh. Edhe në rast se gjykata pas përfundimit të hetimeve gjyqësore dhe duke u ndodhur në dhomën e këshillimit, arrinë në përfundimin se duhet të ndryshohet formullimi i akuzës, ajo duhet të marrë vendim mbi riçeljen e hetimeve gjyqësore dhe mbi ndryshimin e formullimit të akuzës. Pas kësaj, në qoftë se nuk ka nevojë për zgjerim hetimesh ose në qoftë se rrethanat e çështjes mund të skjarohen gjatë gjykimit, gjykata zhvillon hetimet gjyqësore në mënyrën e zakonshme.

Gjykata duhet të pyesë përsëri të pandehurin (në rast nevojë edhe dëshmitarët dhe ekspertët), t'i japë fjalën prokurorit, mbrojtësit dhe fjalën e fundit të pandehurit. Pas kësaj gjykata tërhiqet përsëri në dhomën e këshillimit. Në rast se pas ndryshimit të formullimit të akuzës nevojiten hetime të reja ose akuza e re është më e rëndë, për shkak të masës së dënimit ose për shkak të karakterit të veprës së re, gjykata pezullon gjykimin e çështjes dhe e dërgon atë për zgjerim hetimesh. Kundër vendimit të ndryshimit të formullimit të akuzës palët kanë të drejtë t'ankohen ose të protestojnë. Gjykata është e detyruar t'i marrë në shqyrtim ato. Në rast se formullimi i ri i akuzës është më i favorshëm për të pandehurin dhe të gjitha rrethanat e çështjes mund të skjarohen gjatë hetimeve gjyqësore, gjykata me tu paraqitur ankimi ose protesta duhet të vendosë nëse gjykimi do të vazhdohet ose jo. Në rast se gjykata vendos që gjykimi të vazhdojë, palët ruajnë të drejtën që të paraqesin ankimin

dhe protestën kundër vendimit të ndërmjetëshëm të gjykatës së bashku me ankimin dhe protestën që ato kanë të drejtë të bëjnë kundër vendimit përfundimtar (neni 303 i KPP të ndryshuar).

Në rast se gjykata vendos pezullimin e gjykimit, si dhe në rast se formullimi i ri i akuzës është më i rëndë për të pandehurin ose në rast se çështja pas ndryshimit të formullimit t'akuzës ka nevojë për hetime të reja atëherë ankimi dhe protesta shqyrtohen nga ana e gjykatës së shkallës dytë, pa pritur që gjykata e shkallës së parë të japë vendimin përfundimtar. Në të tilla raste paraqitja e ankimit dhe e protestës bën që çështja të mos shkoj në prokurori për zgjerim hetimesh, por të dërgohet në gjykatën e shkallës së dytë, e cila shqyrton themelësinë dhe ligjshmërinë e vendimit të gjykatës së shkallës së parë mbi ndryshimin e formullimit të akuzës. Në të tilla raste gjykata e shkallës së dytë ose e lë në fuqi vendimin e ndërmjetëshëm të gjykatës së shkallës së parë dhe çështja pas kësaj i shkon prokurorisë për zgjerim hetimesh dhe për të riformuluar akuzën ose e prish vendimin e ndërmjetëshëm dhe çështjen ia dërgon për gjykim gjykatës së shkallës së parë. Gjykata e shkallës së dytë ka të drejtë gjithashtu që t'urdhërojë një formullim tjetër të ri t'akuzës dhe çështjen t'ia dërgojë prokurorisë, kur formullimi i ri rëndon pozitën e të pandehurit ose kur është e nevojshme të zgjerohen hetimet. Kur çështja dërgohet për zgjerim hetimesh organet e hetuesisë duhet të kryejnë të gjitha veprimet proceduriale, që parashikohen nga KPP për marrjen e një personi si të pandehur dhe për dërgimin e tij në gjyq. Për të zhdukur të metat e hasura në praktikën gjyqësore dhe për të përmirësuar punën, Plenumi i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 2, datë 14.3.1955 jep këtë udhëzim:

1. Kur gjatë zhvillimit të hetimeve gjyqësore dalin rrethana të reja, të cilat e bëjnë të detyrueshme ndryshimin e formulimit t'akuzës, gjykata kryesisht ose me kërkesën e palëve merr vendim të ndërmjetëshëm mbi këtë dhe u a komunikon palëve.

2. Kur formulimi i ri i akuzës nuk sjell një dënim më të rëndë dhe kur karakteri i veprës së re nuk është më i rëndë ose është më i butë, gjykata pas marrjes së vendimit për ndryshimin e formulimit të akuzës, vazhdon gjykimin e çështjes, në rast se nuk ka nevojë për hetime të reja, ose në rast se gjatë gjykimit mund të skjarohen të gjitha rrethanat e çështjes. Në rast se nevojiten hetime të reja, çështja, kryesisht nga gjykata ose me kërkesën e palëve, pezullohet dhe dërgohet për zgjerim hetimesh.

3. Kur formulimi i ri i akuzës sjell një dënim më të rëndë ose kur formulimi i ri është me karakter më të rëndë, pamvarësisht nga masa e dënimit, e cila mund të jetë e barabartë, ose më e butë, çështja duhet të pezullohet dhe duhet të dërgohet për hetime të reja.

4. Kur nevoja e ndryshimit të formulimit t'akuzës i del gjykatës në dhomën e këshillimit me rastin e dhënies së vendimit përfundimtar, ajo merr vendim për riçeljen e hetimeve gjyqësore dhe për ndryshimin e formulimit t'akuzës dhe këtë ua komunikon palëve. Pas kësaj gjykimi vazhdon në mënyrë të zakonëshme, duke u ndjekur rregullat e pikave 2 dhe 3 të këtij udhëzimi.

5. Kundër vendimit të ndryshimit të formulimit t'akuzës mund të bëhet ankim dhe protestë. Gjykata në të tilla raste duhet të vendosë në lidhje në vazhdimin ose jo të gjykimit. Në rast se ajo vendos të vazhdojë gjykimin e çështjes, ankimi dhe protesta bëhen së bashku me ankimin dhe protestën kundër vendimit përfundimtar. Në rast se gjykata vendos të pezulloj gjykimin e çështjes (në bazë të kërkesës së palëve), si dhe kur çështja, pas ndryshimit të formulimit t'akuzës, dërgohet për zgjerim hetimesh, ankimi dhe protesta bëhen kundër vendimit të ndryshimit të formulimit t'akuzës, pa pritur, që gjykata të japë vendimin përfundimtar.

6. Kur çështja dërgohet për zgjerim hetimesh për shkak të ndryshimit të formulimit t'akuzës, organet e hetuesisë duhet të kryejnë të gjitha veprimet proçeduriale, që parashikohen nga KPP për marrjen e një personi si të pandehur dhe për dërgimin e tij në gjyqë.

...

1956

Udhëzimi nr. 5, datë 26.11.1956 i Plenumit (*Mbi veprat penale në fushën e tregëtisë*)

...

Disa gjykata kanë gabuar në lidhje me zbatimin e neneve 96, 97, 99 dhe 190, të KP. Nenet 96 e 97 ndodhen në kapitullin që flet për krimet në fushën e tregëtisë, ndërsa neni 190 në kapitullin e krimeve të bëra kunder pasurisë së qytetarëve. Disa gjykata gabimisht kanë përjashtuar tregëtarët privatë nga përgjegjësia sipas neneve 96 e 97, duke kujtuar se këto nene mund të zbatohen vetëm për subjektet që bëjnë pjesë në sistemin e rrjetit të tregëtisë socialiste, ndërsa për tregëtarët private këto gjykata kanë kërkuar që të zbatohet neni 190. Gjykatat duhet të kenë parasysh se për nenet 96 e 97, subjekte të krimit mund të jenë një lloj si punonjësit e rrjetit të tregëtisë socialiste, ashtu edhe tregëtarët privatë, të cilët ushtrojnë zejën e tyre me leje të rregullt. Deri sa tregëtia private njihet nga shteti nuk ka arsye pse të përjashtohen tregëtarët privatë nga efektet e dispozitave që merren me rregullimin e veprimtarisë normale në fushën e tregëtisë. Për të mirën e konsumatorit dhe për të lehtësuar kërkesat e tij, shteti i ka lejuar tregëtarët privatë që të ndihmojnë në qarkullimin e mallrave që bëhen nga sektori socialist i tregëtisë, i cili mban pa tjetër pozitat dominuese. Në këtë rast dhe sipas frymës së vendimeve të fundit të qeverisë në lidhje me tregëtinë private, shteti u ka njohur tregëtarëve privatë të drejta nga të cilat dalin edhe detyra të caktuara. Kur tregëtarët privatë, me qëllim fitimi të paligjeshëm, mashtrojnë blerësit në peshë e në matje dhe kur përdorin në shitjen e mallrave vegla matëse jo të sakta, duhet të dënohen sipas nenit 96 dhe jo sipas nenit 190 të KP.

Kur tregëtarët privatë, me qëllim fitimi të paligjeshëm, shesin mallra me çmime më të larta nga ato të caktuara prej organit kompetent (në rastin kur këto çmime janë caktuar), si edhe kur shesin mallra të një lloji më të dobët me çmimet e caktuara për një lloj më të lartë, duhet të dënohen sipas nenit 97 dhe jo sipas nenit 190 të KP. Duhet patur parasysh se shitja e mallrave me çmime më të larta nga ana e tregëtarëve privatë nuk është mashtrim sepse këto nuk përdorin gënjeshtren ose shpërdorimin e besimit për t'ia arritur qëllimit. Këto haptazi kërkojnë që blerësi t'u paguaj çmimin e caktuar prej tyre dhe jo atë të caktuar prej organit kompetent për sektorin privat. Si mbas vendimit nr. 348, dt. 27.08.1956 të Këshillit të Ministrave është ndaluar tregtia me komision nga ana e privatëve. Tregëtarët privatë që vazhdojnë veprimtarinë e shitjes së mallrave me komision pas datës 1 tetor 1956 shkelin

rregullin e tregëtisë të përcaktuar në vendimin e më sipërmë dhe si rrjedhim kryejnë krimin e parashikuar nga neni 99 i KP. Po të njëjtin krim kryejnë edhe personat që blejnë drithëra me qëllim rishitje (me përjashtim të furxhive kur ata drithin e blejnë për ta bërë bukë), si edhe ata që blejnë drithra jashtë rrethit administrativ të caktuar. Sipas vendimit të përmendur të Këshillit të Ministrave furrfarët private duhet ta shesin bukën me çmimet unike shtetërore. Në rast të kundërt, ata kryejnë krimin e parashikuar nga neni 97 i KP. Po këtë krim kryejnë ata kur shesin bukën e kualitetit të dobët me çmimin e bukës së kualitetit me të lartë.

Në lidhje me prodhonsit që i shesin vetë konsumatorit prodhimin e tyre, çështja qëndron ndryshe, prandaj ata i shesin prodhimet e tyre në bazë të marrëveshjes së lirë me blerësin, duke u orientuar nga çmimet e përgjithshme të tregut. Pra, prodhonsit që u shesin mallin e tyre konsumatorëve, kur ata nuk janë të detyruar të respektojnë çmimet e caktuara nuk kryejnë krim. Gjithashtu, kundër prodhonsve që i shesin direkt konsumatorit prodhimet e tyre nuk mund të zbatohet neni 96 i KP. Në rast se prodhonsit mashtrojnë në peshë ose në matje konsumatorin, veprat e tyre duhet të cilësohen sipas nenit 190 të KP. Po me këtë nen duhet të cilësohen edhe veprat e atyre prodhonsve që u shesin konsumatorëve mallra të një lloji të dobët, duke i paraqitur si të llojit më të mirë. Të tilla vepra të prodhonsve kur kryhen në dëm të ndërmarjeve, instituteve shtetërore ose shoqërore, duhet të cilësohen sipas rastit në bazë të neneve 84, 85 ose 86 të KP. Prandaj në bazë të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor Plenumi i Gjykatës së Lartë jep këtë udhëzim:

1) Tregëtarët privatë kur në ushtrimin e tregëtisë së tyre mashtrojnë në peshë dhe në matje ose shesin mallra me çmime më të larta nga ato të caktuara prej organit kompetent, përgjigjen penalisht në bazë të neneve 96 e 97 të KP.

2) Prodhonsit që i shesin direkt konsumatorit prodhimet e tyre kur mashtrojnë në peshë e në matje përgjigjen për krimin e mashtrimit sipas nenit 190 të KP dhe kur këto vepra i kryejnë kundrejt shtetit, në bazë të nenit 84, 85 ose 86 të KP si pas rastit.

3) Shitja e mallrave me komision nga tregëtarët privatë dhe blerja e drithit mbrenda ose jashtë rrethit administrativ të caktuar, me qëllim rishitjeje në natyrë (pa e përpunuar) duhet të cilësohen në bazë të nenit 99 të KP.

...

Vendimi nr. 34, datë 11.04.1956 i Kolegjit Civil

(Sendi i lënë peng, me kalimin e afatit, nuk kalon në pronësi të pengmarrësit)

...

Mbi padien e A.B. kondra I.M., me objekt pagimin e 30,000 lekë vleftën e një kali të shitur ose 15.000 lekë dhe të mbajë pelën që i kishte lënë peng, Gjykata Popullore e Tepelenës ka vendosur në mungesën e të paditurit konformë padisë së paditësit. Këtë vendim e ka lënë në fuqi edhe Gjykata e Qarkut Gjinokastër. Kondra dy vendimeve të sipërme ka bërë kërkesë

për mbrojtje të ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i kësaj Gjykate, ka prishur vendimet e sipërme përveç të tjerave me këtë arësyetim: "... Gjykata, në kundërshtim me parimet juridike, ka pranuar si të vlefshme kontratën si mbas të cilës pengmarrësit i njifet e drejta të mbajë sendin e dhënë peng në rast se debitori nuk shlyen detyrimin në afatin e caktuar. Dihet se është e pavlefshme çdo marëveshje në të cilën pranohet se kreditori mund të bëhet pronar i sendit të lënë peng ose ipotekë, pa kryer formalitete ligjore, në rast se debitori nuk ekzekuton obligimin e tij në kohën e caktuar. Një marëveshje e tillë është e pavlefshme, edhe sikur të bëhet pas vënies së pengut ose të ipotekës. Pengu, duke qenë garanci për realizimin e një të drejte, duhet të shitet n'ankand, duke marrë kreditori shumën e garantuar dhe diferencën pronar i pengut...".

Vendimi nr. 97, datë 24.04.1956 i Kolegjit Civil (*Shpërblimi për dëmin e kafshëve të siguruara*)

...

Mbi padien e ngritur nga D.A. kontra Institutit Sigurimeve Shtetënore (Peshkopi), me objekt pagimin e vleftës së një kau të siguruar që i ka ngordhur. Në vazhdim të kësaj padie ana e paditur ka bërë padie regresi kontra S.M. Përfundimisht mbas administrimit të provave gjykata e ka detyruar anën e paditur me pagimin e shumës së siguruar, duke pranuar padien e regresit të ngritur nga enti sigurues dhe duke e detyruar S.M. me i pague Drejtorisë Sigurimeve Shtetërore Peshkopi shumën që ky ent është detyruar t'i paguaj paditësit. Vendimi i atakuar me ankim nga gjykuari S.M. është lënë në fuqi nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, përse i takon detyrimin të entit sigurues me pague paditsit shumën e lekëve 7342 dhe e ka ndryshuar atë në lidhje me padien e regresit të ngritur nga enti sigurues kontra S.M., duke e refuzuar këtë padie, përveç të tjerave me këtë arësyetim: Nga materialet e çështjes ka rezultuar e provuar se paditësi D.A. më 1953, ka siguruar për periudhën 16.3.1953 - 16.4.1954 pranë Degës së Sigurimeve Shtetërore të Peshkopisë një kau për lek 7695. Për sigurimin vullnetar të kaut paditësi D.A. i pagoi agentit të sigurimit S.M. një shumë prej lekë 353, që ishte primi për një vit. Kau i siguruar në këtë mënyrë ngordhi. Ky fakt u provua rregullisht.

Neni 33 i urdhëresës së qeverisë nr. 14, dt. 5.4.1951 mbi sigurimin vullnetar të gjës së gjallë, që ka qenë në fuqi në kohën e sigurimit të kaut, disponon se ne rast ngordhje ose therje të detyrueshme të kafshëve, të qeve, lopëve, buajve dhe bullicave, dëmi shpërblehet në bazë të shumës së siguruar, nga e cila zbritet vlefta e mishit të ngrënëshëm". Por megjithëse vendimi i gjykatës që detyron organet e sigurimeve, që të shpërblejnë paditësin për kaun e ngordhur është i drejtë, pjesa e vendimit për pranimin e padies së regresit të entit sigurues kundër të paditurit S.M. nuk është e bazuar. Kjo pjesë e vendimit duhet të priset dhe padia e regresit duhet të refuzohet, jo për arësyen e përmendur nga i padituri, se është

shkelur neni 63 i ligjit mbi Pjesën e Përgjithëshme të Kodit Civil, por për arsye të tjera. Padia e regresit duhesh refuzuar për këto arsye:

1) Pamvarësisht nga vonesa e derdhjen me kohë të primit të paguar nga paditesi, nga ana e të paditurit S.M., si agjent i sigurimeve dëmi (ngordhja e kaut) nuk rrodhi për faj të tij, por për shkaqe të tjera (aksidentale) të pamvarura nga vullneti i tij. Enti sigures do të detyrohej njësoj me pagimin e vleftës për lek 7695, për kaun e ngordhur edhe sikur i padituri t'a derdhte me kohë primin e lekëve prej 353, paguar nga paditësi D.A. më datë 20.04.1953. Enti sigures ka humbur vetëm interesin që do të sigurate mbi shumën prej 353 lek po të ishte derdhur kjo më datë 20.08.1953 por disa ditë para mbasi u pague (20 prill 1953). Por interesi ligjor mbi këtë shumë prej lek 353 prej afro pesë muaj nuk është veçse një shumë e parëndësishme dhe ka vend të vilet nga i padituri dhe në rrugë administrative. Për shkelje disiplinore nga ana e të paditurit mund të ketë vend për masa administrative. 2) Padia e regresit nuk është e pranueshme dhe për një arsye tjetër, pse nuk është paguar taksa e padies, e cila duhet të nxiret dhe për padien e regresit.

...

1957

Vendimi nr. 19, datë 30.03.1957 i Kolegjit Penal

(I pandehuri nuk gjykohet në mungesë, kur nuk provohet se i fshihet drejtësisë)

...

Gjykata Popullore e Beratit ka gjykuar dhe dënuar për përvetim në mungesë D.D. me qënë se nuk ishte paraqitur me gjithëse kishte njoftim të rregulltë për ditën dhe orën e caktuar për gjykim dhe kundra vendimit të dhënë në mungesë ka pranuar dhe gjykuar çështjen në bazë të një kërkesë kundërshtimore. Vendimet e sipërme atakohen me kërkesë për mbrojtjen e ligjëshmërisë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, ka prishur vendimet e gjykatës së faktit me këtë arësyetim: Mosparaqitja e të pandehurit në gjyq, edhe kur rezulton t'i jetë njoftuar rregullisht dita e gjykimit, nuk tregon aspak se ai i fshihet gjykimit. Prandaj me qënë se edhe në rastin konkret ka ndodhur e njëjta gjë, gjykata nuk duhej ta gjykonte çështjen në mungesë por t'i përsëriste letër-thirrjen të pandehurit ose të urdhëronte sjelljen e tij përdhunisht. Neni 231 i Kodit të Procedurës Penale lejon gjykimin në mungesë vetëm kur e kërkon i pandehuri dhe e pranon gjykata ose kur i pandehuri i fshihet gjykimit.

Gjykimi i çështjes nga Gjykata Popullore e Beratit nën rrethanat e përmendura më lart, në bazë të nenit 317, pika 3, të KPP, përbën shkak për prishjen pa tjetër të vendimit. I gabuar është vendimi nr. 134, dt. 26.12.1956 i Gjykatës Popullore të Beratit, edhe për shkak se pranon vendimin kundërshtimor. Dispozitat procedurale në fuqi nuk lejojnë kundërshtimin kundra vendimit të dhënë në mungesë. Kur ekzistojnë konditat e nenit 231 të KPP vendimi i dhënë në mungesë mund të atakohet me ankim në shkallë të II-të dhe jo me kundërshtim para gjykatës së faktit. Si rrjedhim bëhet i cenusshëm dhe vendimi kundërshtimor nr. 4, dt. 21.1.1957 i Gjykatës Popullore Berat.

...

Udhëzimi nr. 3, datë 06.07.1957 i Plenumit
(Në lidhje me gjykimin e çështjeve që lindin nga qiraja e banesave)

...

Nga një përgjithësim që Gjykata e Lartë i ka bërë praktikës në lidhje me konfliktet e qirave të banesave, si dhe nga nevoja e lindur për t' u kuptuar drejtë dispozitat e reja ligjore mbi qiranë, shifet e domosdoshme që t' i vihen në dukje gjykatave gabimet e ndryshme që janë konstatuar. Gjykatat nuk çmojnë sa duhet rëndësinë që ka vendosja e marrëdhënieve kontraktuale të sakta në lidhje me qiradhënien e banesave. Ato nuk i japin rëndësi sa duhet përgatitjes paraprake të çdo çështje të qirasë së banimit. Nuk mbajnë mirë procesverbalin e seancave gjyqësore. Nuk marrin masa që në këto çështje palët të paraqitin provat e nevojshme të shkrojtura, sic janë kontrata e qirasë, kur është rasti padive e ngritura nga pronarë të banesave personale, certifikata e gjendjes familjare dhe dokumentave të tjera të nevojshme. Ka raste kur bëhen fshirje ose korrigjime në procesverbalin gjyqësor pa u bërë vërtetimet përkatëse në fund të procesverbalit. Ka raste kur palët nuk janë pajisur me përfaqësimin e duhur për të vepruar para gjykatës. Gjithashtu, kur bëhen kqyrje direkte në vend procesverbalet shpeshë herë janë të thata, të pa firmuara nga trupi gjykues ose gjyqtari i deleguar, pa datë dhe me korrigjime.

Në faturat që lëshojnë zejtarët dhe personat e tjerë private për shitjen e mallrave ose për shërbimet që kryejnë dhe që paraqiten si provë shkresore në lidhje me paditë që lindin nga qiraja e banesave nuk aplikohen pullat. Në këtë mënyrë shkelin dispozitat e neneve 4, 11, 13 të dekretit mbi taksën mbi aktet dhe taksën e pullës. Por dhe kur aplikohen pullat nuk çvleftësohen në rregull. Një numër i madh çështjesh i vjen gjykatës për shqyrtim për shkak të mungesave të kushteve në raportet midis qiramarrësve dhe qiradhënësve, të cilët kushtet e gëzimit të banesës nuk i kanë rregulluar me anë kontratë të shkruar, në mënyrën dhe formën e rregullt ligjore. Në disa raste gjykatat nuk e kanë të qartë se kur fillon e drejta e ngritjes së padisë për mos pagimin e qirasë, sipas pikës "a" të nenit 266 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet. Kjo e drejtë lind pas tre muajësh që nga koha kur mbaron afati i pagimit të qirasë. Afati i pagimit të qirasë mujore të banesës mbron në bazë të marrëveshjes së palëve. E drejta e ngritjes së padisë lind pra, pas kalimit të tre muajve nga dita e mbarimit të këtij afati të pagimit të qirasë.

Neni 242 i ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet i jep të drejtë qiradhënësit të kundërshtojë me anën e gjykatës përsëritjen e kontratës, kur ai ose antarët e familjes së tij kanë nevojë për të banuar vetë në banesën e dhënë me qira. Hetimi i nevojës për banesë, për shkak të kushteve familjare ose të kushteve të ndërtesës, ka rëndësi dhe duhet të bëhet me kujdes nga ana e gjykatës. Gjykata nuk duhet të lejojë përsëritjen e kontratës së qirasë vetëm kur nga rethanat e çështjes çmon se ndërtesa e dhënë me qira i nevojitet me të vërtetë

pronarit të shtëpisë për të banuar vetë ose antarët e familjes. Për të konstatuar nevojën e domosdoshme gjykata sipas rastit, është mirë të bëjë kqyrjen në vend. Neni 243 i ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet lejon çkëmbimin e ndërtesave të banimit midis qiradhënësit dhe qiramarrësit, por vetëm kur banesa e qiramarrësit ka kushte të barabartë me atë të qiradhënësit. Me kushte të barabarta duhet kuptuar afërsisht barazija e sipërfaqes së banimit si mbas normave të caktuara nga organet kompetente, e konditave higjienike, por jo dhe barazija në lidhje me largësinë e banesave nga qendra e qytetit ose qendra e punës.

Ka raste kur këto kritere nuk meren parasysh nga gjykatat, të cilat kërkojnë shpeshë barazinë ideale. Me hyrjen në fuqi më 1 mars 1937 të ligjës nr. 2359, datë 15.11.1956 mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, ka lindur nevoja që t`u jepen udhëzimet gjykatave në lidhje me zbatimin e drejtë të kapitullit XII dhe sidomos të kapitullit XIII të ligjit të lartpërmendur. Prandaj me qëllim që të vendoset uniformitet ne praktike dhe të zbatohen drejtë nga të gjithë gjykatat nenet 221, 272 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet që kanë lidhje me qiranë e banesave, Plenumi Gjykatës së Lartë vendosi t`u jap gjykatave këtë udhëzim:

1) Gjykatat duhet t`i japin rëndësi të madhe përgatitjes paraprake të padive në lidhje me qiranë e banesave.

2) Për të hetuar nevojën e domosdoshme për banesë simbas nenit 242 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, kur është e nevojshme duhet të bëhet një kqyrje në vend nga gjykata për të konstatuar këtë nevojë për banesë të qiradhënësit ose të familjes së tij.

3) Gjykata nuk duhet të lejojë zgjidhjen e kontratës, kur qiradhënësi me pretekstin e nevojës për sipërfaqe banese, kërkon nxjerrjen e qiramarrësit nga banesa me qëllim që atë t`ia japë me qira një personi tjetër ose kur pronari i shtëpisë e shpërdoron të drejtën e vet të pronësisë për të spekuluar me sipërfaqen e banimit.

4) Kur provohet se është marrë qira më e madhe nga ajo që kanë vendosur organet shtetërore për një sipërfaqe të caktuar banimi, gjykata duhet të nisë kundër fajtorëve ndjekje penale në bazë të nenit 140 të Kodit Penal.

5) Neni 243 i ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet nuk tregon se ç`duhet kuptuar me kushte të barabarta të sipërfaqes së banimit. Me kushte të barabarta të sipërfaqes së banimit, si mbas nenit të lartpërmendur, duhet kuptuar barazija afërsisht e sipërfaqeve të banimit simbas normave të caktuara nga dispozitat qeveritare, simbas konditave higjienike, por jo dhe barazija në lidhje me largësinë e banesave nga qendra e qytetit ose qëndrës së punës.

6) Kur padija ka për objekt zgjidhjen e kontratës së qirasë para mbarimit të afatit, për shkak se qiramarsi nuk paguan qiranë mbrenda tre muajve nga mbarimi i afatit të caktuar për pagim (neni 266 pika "A"), gjykata duhet të hetojë mirë në çdo rast në se mos pagimi i qirasë ka ardhur me dashje dhe qëllim nga qiramarrësi ose për shkaqe te arsyeshme. Duhet të hetohet në se paditësi ka krijuar qëllimisht kushte për mos pagim të qirave.

7) E drejta e ngrehjes së padisë për zgjidhjen e kontratës së qirasë për shkak mos pagimi qiraje sipas pikes “a” të nenit 266 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, fillon pas tre muajësh që nga koha kur mbaron afati i pagimit të qirasë.

8) Kur padija ka për objekt zgjidhjen e kontratës së qirasë, para mbarimit të afatit për shkak se qiramarrësi ose antarët e familjes së tij shkatërojnë, dëmtojnë sistematikisht ndërtesën dhe vendet e përdorimi të përbashkët (që janë pronë socialiste), gjykata e ka për detyrë të hetojë në se konsiston shkatërimi ose dëmtimi ndërtesës. Njëkohësisht gjatë gjykimit të çështjes gjykata duhet të marrë në bisedim dhe të vendosi çështjen e shpërblimit të dëmeve nga personat e nxjerrun nga banesa, duke thirrë për të marrë pjesë në çështjen organet e prokurorisë ose organin shtetëror ose shoqëror që administron pasurinë socialiste.

9) Kur kontrata e qirasë së banesave zgjidhet para mbarimit të afatit në bazë të nenit 266, pika “d” e ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet gjykata e ka për detyrë të verifikojë mirë, nëse shtëpia ka efektivisht nevojë për një riparim rrënjësor, kryerja e të cilit kërkon lirim të domosdoshëm të lokalit dhe nëse personit që nxirret nga banesa, mund t’i jepet me marrëveshje të palëve përkohësisht një lokal tjetër në të njëjtën shtëpi.

10) Sipas nenit 255 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, sipërfaqja e banimit duhet t’i ruhet edhe atij personi ose antari të familjes, që është dërguar përkohësisht për të punuar në një vend tjetër, për të ndjekur kurse specializimi, nxënësve dhe studentëve gjatë kohës që ndjekin studimet në shkollat dhe institutet jashtë qytetit të tyre të banimit.

11) Kur prokurori si mbas nenit 271 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, refuzon të aprovojë urdhërin e administratës për nxjerrjen nga ndërtesa e banimit, komiteti Ekzekutiv i K.P0 të rrethit ose të qytetit ku ndodhet ndërtesa ose administrata e organizatës socialiste, që ka në pronësi ose administrim ndërtesën e banimit, ka të drejtë që me padijë t’i drejtohet gjykatës për zgjidhjen e konfliktit.

12) Personat që banojnë në bazë të kontratës së nënqiramarrjes, si dhe personat që banojnë në sipërfaqen e banimit të qiramarrësit me cilësinë e kujdestarit ose me cilësinë e mikut ose të lidhjes së gjinisë, nuk kanë të drejtë të pamvarur mbi sipërfaqen e banimit të zënë prej tyre, dhe kushtet e gëzimit të sipërfaqes së banimit prej tyre, përcaktohen me marrëveshje midis palëve.

13) Me familje si mbas nenit 245 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, duhen kuptuar bashkëshorti i qiramarrësit, fëmijët e tij dhe personat në ngarkim, Gjinija tjetër do të quhen si antarë të familjes në rast se midis tyre dhe qiramarrësit ka ekonomi të përbashkët. Çështja e mësipërme do të zgjidhet rast pas rasti nga gjykata në bazë të rrethanave konkrete. 14) Qiramarrësi i dënuar, i cili më vonë ka dalë i pafajshëm ka të drejtë të kërkojë kthimin e banesës në rrugë gjyqësore, pamvarësisht nga kohëvazhdimi i mungesës së tij.

15) Rregjistrimi ose çrregjistrimi i një peroni në librin e shtëpisë nuk provon në mënyrë të domosdoshme të drejtën e fitimit ose humbjen e të drejtës mbi sipërfaqen e banimit.

16) Në bazë të nenit 251 të ligjës mbi veprimet juridike dhe mbi detyrimet, vendet e përdorimit të përbashkët (guzhinë, koridoret, shkallët, banjat, bodrumet, etj) nuk mund të disponohen nga organi administrativ. Këto vende të përdorimit të përbashkët u takojnë në mënyrë të barabartë të gjithë qiramarrësve të banesës. Okupimi i vendit të përbashkët nga banori me qëllim përdorimi personal, është një shkelje e të drejtave të kontratës mbi qiranë. Konfliktet e këtij lloji janë në kompetencë të gjykatës.

17) Personi që ka blerë nga pronari shtëpinë ku banon vetë pronari, ka të drejtë të kërkojë nxjerrjen nga banesa si të pronarit të mëparëshëm, ashtu edhe të antarëve të tjerë të familjes së tij, në qoftë se nuk është parashikuar ndryshe në kontratë.

...

1958

Vendimi nr. 159, datë 20.06.1958 i Kolegjit Civil
(Kompetenca për zgjidhjen e konflikteve pasurore civile)

...

Mbi padien e Bashkimit të Kooperativave të Rrethit Fier kundra Arkës së Kursimeve Vlorë, me objekt: detyrimin e anës paditur me pagimin e shumës lekë 95.361, Gjykata e Qarkut Vlorë me vendimin nr. 89, dt. 22-6-1958 ka vendosur detyrimin e anës paditur me i pague anës paditëse shumën lekë 86.741 dhe refuzimin e padisë, përsa i përket kërkkimeve të tjera. Kundra vendimit të sipërmë ka bërë kërkesë ankimi ana e paditur. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka prishur vendimin e gjykatës së faktit me këtë arësyetim: Konflikti i lindur midis Bashkimit të Kooperativave të Rrethit Fier dhe Arkës Kursimeve të Vlorës është zgjidhur pa të drejtë nga Gjykata e Qarkut Vlorës. Ky konflikt ekziston midis një instituti shtetëror dhe një enti kooperativist dhe objekti i padisë është me vleftë përmbi 50 000 lekë, prandaj simbas dekretit nr. 1872, dt. 7-6-1954 mbi arbitrazhin shtetëror dhe dekretit nr. 1777, datë 3-12-1953 mbi kompetencat e gjykatave në çështjet civile, çështja nuk hyn në juridiksionin e gjykatave, por në atë të arbitrazhit shtetëror. Në bazë të këtyre dy dekreteve konfliktet pasurore civile që lindin nga kontratat midis instituteve ndërmarrjeve dhe organizatave shtetërore dhe shoqërore hyjnë në kompetencën e arbitrazhit shtetëror. Ato hyjnë në kompetencën e gjykatave popullore vetëm kur vlefta e padisë nuk i kalon të 50 000 lekët. Në rastin konkret konflikti është midis Bashkimit të Kooperativave të Konsumit dhe Arkës së Kursimit, ay ka për objekt një vleftë prej 95.361 lekë, prandaj gjykata duhej të deklaronte inkompetencën e saj dhe çështjen ta dërgonte për kompetencë në arbitrazhin shtetëror.

...

Vendimi nr. 188, datë 09.11.1958 i Kolegjit Penal

(Prova e fajësisë në kryerjen e veprës penale të dobësimit të pushtetit popullor)

...

Gjykata e Qarkut Vlorë ka deklaruar fajtores Q. H. për krimin e parashikuar dhe të dënuar nga neni 72 § I-rë të K. P. dhe përfundimisht me vendimin e saj nr. 42, dt. 10-9-1958 e ka dënuar. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë ankimi e gjykuara. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka prishur vendimin e sipërmë me këtë arësyetim: Ka rezultuar e provuar se e gjykuara Q. H. ka shkruar pesë letra që në përgjithësi kanë përmbajtje armiqësore, prej të cilave një e ka venë 10 metro afër shtëpisë, një tjetër e ka hedhur nën një man në një largësi prej 300 - 400 metro larg shtëpisë së saj dhe tre letrat tjera të mbështjella në një gazetë i ka vënë në çatinë e shtëpisë ku banonte familiarisht. Të gjitha këto letra kanë rënë në dorë të të vëllajt të të gjykuarës, i cili i ka dorëzuar në organet e sigurimit të shtetit. E pyetur e gjykuara si në hetuesi ashtu dhe para gjyqit ka shpjeguar se letrat i ka shkruar ajo, por jo me qëllim propagande dhe agjitacioni kundër pushtetit popullor d.m.th. për të minuar ose dobësuar pushtetin, por vetëm për të rënë në duart e vëllait të saj A. H., i cili do t'i dorëzonte në organet e sigurimit dhe kështu, sipas mendimit të saj, do ta mirrnin me sy të mirë dhe të rihabilitohej ky dhe familja e tij për shkak se A. H. qe përjashtuar nga Partija dhe qe proceduar disa ditë më parë.

Që janë shkruar me këtë qëllim këto letra dhe jo me qëllim që të përhapë një ose shumë ide me përmbajtje kundër pushtetit në rreth të gjerë ose të kufizuar, d.m.th. jo me qëllim që të minohet e dobësohet pushteti popullor, rezulton nga fakti se të gjitha letrat kanë rënë në dorë të A. H., vëllait të të gjykuarës Q. H., i cili me njëherësh i ka dorë nga organet kompetente. Letra e parë është gjetur fare afër shtëpisë së A. H., vëllai të gjykuarës, letra e dytë megjithëse u hodh 300 - 400 metro larg shtëpisë dhe ra në dorën e një kushëriri të së pandehurës, ajo mori të gjitha masat që ky këtë letër t'ia dorëzoje A. H. Letrat e tjera e gjykuara i ka hedhur disa ditë më vonë në çati. Ndërsa të tre letra pastaj ja dorëzon të vëllait, duke pretenduar se i kishte gjetur si të hedhura nga persona të tretë. Po të kishte për qëllim e gjykuara që me shkrimet e saj të bënte propagandë nuk do të merrte masa që letrat e saj të binin në dorë të vëllait të saj A. H. shtëpisë së saj dhe në vende ku mund të gjendeshin ose të shifeshin. Ajo mund t'i përhapte larg nga një rreth personash jo të kufizuar dhe jo nga të afërmit e familjes së saj. Gjithashtu, e gjykuara me asnjë mënyrë nuk ka patur për qëllim që të vëllait t'i bëjë thirrje për ta minuar e dobësuar pushtetin popullor. E gjykuara, duke shkruar letrat, nuk synonte në përhapjen e një ose më shumë ideve me përmbajtje kundër pushtetit tek i vëllaj saj, pasi po të kishte qëllim të tillë ajo pa u ekspozuar mund t'i bënte agjitacion verbalisht. Që e gjykuara ka kurdisur letrat jo me qëllim propagandistik, por siç ka menduar dhe shpjeguar ajo për t'i bërë mirë vëllait të saj A. H. Kjo rezulton nga përmbajtja e letrave dhe nga shpjegimet e dhëna prej të gjykuarës. Në fakt letrat janë me

një sigëll ose anonime. Por nga përmbajtja e disa prej tyre p.sh. shif letrën nr. 2 rezulton sikur këto letra janë shkrojtur nga diversant i qojtur S. A., i cili thuhej se qarkullonte afër katundit Kosovë e Madhe dhe që i drejtohej A. H. për t'u arratisur dhe për t'u bashkuar me të. Unë, thotë e gjykuara, duke shkruar letrat nuk kam ndonjë qëllim tjetër veçse atij që mendova se me këtë mënyrë do ta ndihmoja vëllanë të fitojë besimin n'organet shtetërore mbas dorëzimit të letrave. Unë qesh e sigurtë se vëllai im do t'i dorëzonte në organet e pushtetit dhe kështu do të fitonte besimin e mapërparshëm si njeri i pushtetit.

Në këto rrethana në rastin konkret nuk kemi krimin e agjitacionit dhe të propagandës kontra pushtetit popullor. Nga ana subjektive krimi agjitacionit kërkon që tek personi të ketë ekzistuar dashja për të minuar dhe dobësuar pushtetin popullor, gjë që në rastin konkret mungon. Qëllimi i dobësimit dhe i minimit të pushtetit popullor zakonisht vërtetohet nga vetë përmbajtja e fjalëve të shkruara, por në rastin konkret rezulton në mënyrë të kjartë që e gjykuara me shkrimet e saj nuk ka pasë për qëllim të minojë ose dobësojë pushtetin popullor, me gjithëse po të mirreshin këto shkrime të shkëputura nga ana subjektive përmbajtja e tyre është armiqësore.

...

Vendimi nr. 73, datë 30.03.1958 i Kolegjit Civil

(Ligjshmëria e aktit administrativ kontrollohet nga organi më i lartë, jo nga gjykata)

...

Mbi padien e F. J. kundra Z. S. me objekt: njohjen e pronësisë mbi një copë tokë dynym 2675 dhe marrjen e masës provizore për ndalimin e të paditurit me krye punime në tokën, Gjykata Popullore e Kavajës me vendimin e saj nr. 40, dt. 12-2-1958, ka vendosur: njohjen e pronësisë mbi tokën në kontestim e paditësit F. J. dhe detyrimin e të paditurit Z. S. të largohet nga toka në kontestim. Ky vendim është prishur me vendimin nr. 52, dt. 10-3-1958 të Gjykatës së Qarkut Elbasan-Durrës. Kundër vendimit të mësipërmë ka bërë kërkesë për mbrojtje ligjshmërie Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka prishur vendimin e Gjykatës së Qarkut Elbasan, duke lënë në fuqi vendimin e Gjykatës Popullore të Rrethit Kavajë me këtë arësyetim: ...Dihet se komisioni i çështjeve agrare sipas nenit 18, pika "b" të dekretit mbi sistemimin agrar të tokave dhe rregjistrimin e tyre ka të drejtë të japi në pronësi pa shpërblim toka të lira për shfrytëzim personave të veçantë.

Duke prishur vendimin e gjykatës popullore, gjykata e qarkut veproi jasht kompetencës së saj. Ajo ka venë në bisedim ligjshmërinë e vendimit të komisionit për çështje agrare. Por gjykata nuk ka të drejtë të kontrollojë vendimet e organeve administrative kur ato janë marrë brenda sferës së veprimtarisë dhe kompetencës së tyre. Deri sa akti administrativ është nxjerrë nga organi shtetëror ose personi zyrtar, që realizon kompetencat e tija, me

aktin bashkohet, si rregull i përgjithëshëm, prezumimi i drejtësisë së aktit. Në këtë mënyrë për të çvleftësuar aktin administrativ, i cili është dhënë nga organi kompetent mbrënda sferës së kompetencave të tija dhe në bazë të ligjës, kur ky akt nuk është i përsosur, kërkohet vendimi nga distanca kompetente më e lartë, që të deklarojë se akti që ka të metë është i pavlefshëm.

Në rastin konkret, vendimi i komisionit për çështjet agrare, i cili konsiderohet si i dhënë jo në rregull mund të shqyrtohet me ankim që merret në shqyrtim nga Komisioni Qendror i Çështjeve Agrare pranë Ministrisë së Bujqësisë (neni 22 i dekretit mbi sistemimin agrar të tokave dhe rregjistrimin e tyre), prandaj Gjykata e Qarkut, duke hyrë në themel të aktit administrativ ka dalë jasht kompetencave të saja. Ajo ka shkelur kompetencat e një organi administrativ, i cili ka të drejtë të prishë vendimin e organit të tij më të ulët.

...

1959

Udhëzimi nr. 5, datë 10.10.1959 i Plenumit

(Mbi kushtin penal dhe gjobën)

...

Instituti juridik i kushtit penal dhe i gjobës që është një nga mjetet e sigurimit të ekzekutimit të detyrimeve paraqet një rëndësi të veçantë për shkak se nxit debitorët (organizatat socialiste ose shtetasit) që të ekzekutojnë detyrimet e tyre për realizimin e planit të shtetit dhe për plotësimin e nevojave të shtetasve. Nga shqyrtimi i praktikës gjyqësore në lidhje me kushtin penal dhe gjobën del se disa gjykata nuk janë të qarta mbi kuptimin e kushtit penal dhe nuk bëjnë dallimin midis këtij dhe gjobës. Kur në kontratë është caktuar kushti penal, kreditori ka të drejtë të kërkojë vetëm kushtin penal dhe jo dëmin që nuk e kalon shumën e kushtit penal; ndërsa kur është caktuar gjoba, kreditori ka të drejtë të kërkojë jo vetëm gjobën, por edhe dëmin, qoftë ky në sasi më të vogël se gjoba. Gjoba caktohet vetëm në marrëdhëniet midis organizatave socialiste (Neni 115 § i II-të të L. V. J. D.).

Në kuptimin e kamatëvonesës vërehet se haset vështirësi për arësye se në L. V. J. D. nuk përmendet kamatëvonesa si mjet sigurimi të ekzekutimit të detyrimeve, ndërsa aktet legjislative të dala më parë e përmendin këtë si mjet sigurimi. Me termin kamatëvonesë të përdorur para hyrjes në fuqi të L. V. J. D. ose edhe në kontratat e palëve si mjet për ekzekutimin e detyrimeve duhet kuptuar kushti penal ose gjoba. Në praktikë nuk bëhet dallimi për rastin kur kushti penal është caktuar për mos ekzekutimin e detyrimit dhe kur është caktuar për rastin e ekzekutimit të detyrimit jo në mënyrën e duhur. Në rastin e parë (Parag. i I-rë i nenit 116 të L. V. J. D.) kushti penal caktohet me qëllim që të nxitet debitori të ekzekutojë plotësisht detyrimin. Kur debitori nuk ekzekuton detyrimin kreditori ka të drejtë të kërkojë zbatimin e kushtit penal, si dhe shpërblimin e pjesës së dëmit që nuk mbulohet nga kushti penal, por jo së bashku ekzekutimin e detyrimit dhe kushtin penal. Me gjithë këtë kur debitori është i gatshëm të ekzekutojë detyrimin në natyrë, kreditori ka të drejtë të kërkojë ekzekutimin e detyrimit ose zbatimin e kushtit penal. Në rastin e dytë (paragr. i II-të i nenit 116 të L. V. J. D.) kushti penal caktohet me qëllim që të nxitet debitori të ekzekutojë detyrimin në mënyrën e duhur, d.m.th. në kohën, cilësinë, asortimentin e parashikuar e të tjera.

Kur debitori nuk ekzekuton detyrimin në mënyrën e duhur, kreditori ka të drejtë të kërkojë së bashku ekzekutimin në natyrë të detyrimit, kushtin penal dhe shpërblimin e

dëmit që nuk mbulohet nga kushti penal. Në marrëdhëniet midis organizatave socialiste përdoret vetëm forma e dytë e kushtit penal sepse organizatave socialiste nuk iu lejohet të heqin dorë nga ekzekutimi i detyrimit në natyrë (neni 118 i L. V. J. D.). përveç kur është parashikuar ndryshe nga dispozita të qeverisë. Në praktikë nuk ka patur uniformitet në çështjen e zbatimit të kushtit penal, kur ky është parashikuar në kontratat tip dhe nuk është parashikuar shprehimisht në kontratën e lidhur midis palëve. Duhet pranuar se për kontratat tip, që nuk janë të detyrueshme, mos parashikimi i kushtit penal në kontratat e lidhura midis palëve, nuk i jep të drejtë kreditorit të kërkojë zbatimin e kushtit penal të kontratës tip.

Mirëpo për kontratat tip që në bazë të ligjës janë të detyrueshme për palët, siç janë kontratat tip të S. M. T. me kooperativën bujqësore (neni 329 L.V.J.D.) dhe kontrata e grumbullimit (neni 335 i L. V. J. D.), edhe sikur në kontratën e lidhur midis palëve të mos parashikohet kushti penal, ky do të zbatohet. Veçanërisht duhet përmendur se në lidhje me kontratën e furnizimit, kur kushti penal ose gjoba është parashikuar në kushtet themelore të furnizimit të mallit ose në mungesën e tyre, në marrëveshjet protokollare, edhe sikur në kontratën e furnizimit të lidhur midis palëve të mos jetë parashikuar kushti penal ose gjoba, ky do të zbatohet në masën e parashikuar në kushtet themelore ose në marrëveshje protokollare (neni 193 i L. V. J. D.).

Kur në kontratën e lidhur midis palëve është parashikuar kusht penal ose gjobë në masë të ndryshme nga sa parashikohet në kushtet themelore ose në marrëveshjet protokollare ose në kontratën tip të detyrueshme në bazë të ligjës për palët, nuk zbatohet kushti penal ose gjoba e kontratës, por zbatohet kushti penal ose gjoba të parashikuar në këto akte. Në disa raste gjykatat në çështjen e zbatimit të kushtit penal kanë pranuar që organizatat socialiste të heqin dorë nga kërkimi i kushtit penal. Në raste të tjera gjykatat nuk e kanë zbatuar kushtin penal ose gjobën kur nuk e kanë kërkuar vetë organizatat, duke urdhëruar vetëm ekzekutimin e detyrimit. Një praktikë e tillë nuk është e drejtë për arsye se, siç dihet, organizatat socialiste janë të detyruara të kërkojnë realizimin e të drejtave të tyre. Duke qënë se kushti penal në asnjë rast nuk kuptohet pa qënien e një detyrimi (kryesor) që garantohet prej tij, ai varet nga vlefshmëria ose jo e detyrimit. Pavlefshmëria e detyrimit kryesor passjellë pa tjetër edhe pavlefshmërinë e kushtit penal.

Gjithashtu, debitori shkarkohet krejt nga pagimi i kushtit penal ose gjobës vetëm n'ato raste kur ai nuk ka përgjegjësi (faj) për mos ekzekutimin e detyrimit ose për ekzekutimin jo në mënyrën e duhur. Kjo rrjedh nga karakteri plotësonjës i kushtit penal dhe gjobës. Pra, jasht rasteve të sipërme nuk u lejohet gjykatave të shkarkojnë krejt debitorin nga pagimi i kushtit penal ose gjobës. Gjykatat kanë të drejtë vetëm të ulin masën e kushtit penal ose të gjobës kur konstatojnë se kushti penal ose gjoba është tepër e madhe në përpjesëtim me dëmin e pësuar ose kur detyrimi është ekzekutuar pjesërisht. Përveç këtyre kriterëve ligjore gjykatat nuk mund të marrin për bazë kriterë të tjera p.sh. gjendjen ekonomike të palëve, siç është vepruar gabimisht në kushti penal në kontratat e furnizimit është kontraktuar në disa raste. përqindje mbi vleftën e mallit, ky llogaritet në bazë të vleftës së kostos tregëtare

të mallit ashtu siç përmendet në vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 109, datë 1.4.1959 mbi rritjen e sanksioneve në protokoll-marrëveshjen dhe kontratën tip të furnizimit (G.Z. nr. 2 e vitit 1959). Kostoja tregëtare nuk është çmimi i mallrave që u shiten me pakicë, gjykata për të gjetur koston tregëtare për çdo mall duhet të pyesë palët ose organin shtetëror kompetent. Forma shkresore duhet për provim të marrëveshjes mbi kushtin penal dhe jo për vlefshmërinë. Gabimisht gjykatat nuk kanë pranuar kushtin penal kur vetë palët kanë pohuar ekzistencën e tij në kontratën e lidhur midis tyre. Për të zhdukur të metat që vrehen në praktikën gjyqësore dhe për të siguruar një kuptim të qartë dhe uniformitet në zbatimin e ligjës, Plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, vendosi të japë këtë udhëzim:

1. Kushti penal është një mjet sigurimi për ekzekutimin e detyrimeve dhe caktohet në të holla ose në vlera të tjera pasurore. Në detyrimet midis organizatave socialiste kushti penal nuk mund të caktohet veçse në të holla. Me fjalën kamatëvonesë të përdorur në dispozitat ligjore para hyrjes në fuqi të L. V. J. D. kuptohet kushti penal ose gjoba.

2. Kur kushti penal është caktuar për mos ekzekutimin e detyrimit, kreditori ka të drejtë të kërkojë zbatimin e kushtit penal dhe shpërblimin e pjesës së dëmit të provuar që nuk mbulohet nga ky kusht. Kur kushti penal është aktuar për ekzekutimin e detyrimit jo në mënyrën e dehur, kreditori ka të drejtë të kërkojë së bashku ekzekutimin e detyrimit, kushtin penal dhe dëmin e provuar që nuk mbulohet nga kushti penal. Në marrëdhëniet midis organizatave socialiste lejohet vetëm kushti penal i formës së dytë.

3. Dallimi në mes të kushtit penal dhe gjobës qëndron në faktin se kur është caktuar kushti penal veprohet sipas pikës 2 të këtij udhëzimi, ndërsa kur është caktuar gjoba, kreditori ka të drejtë të kërkojë ekzekutimin e detyrimit, gjobën, si dhe gjithë dëmin që provon se ka pësuar, edhe sikur dëmi të jetë më i vogël se gjoba.

4. Gjoba caktohet vetëm në detyrimet midis organizatave socialiste.

5. Mos parashikimi i kushtit penal ose gjobës në kontratën e lidhur midis palëve, nuk i jep të drejtë kreditorit të kërkojë zbatimin e kushtit penal ose gjobës që bëjnë fjalë kontratat tip që nuk janë të detyrueshme për palët. Kushti penal ose gjoba e parashikuar në kontratat tip të detyrueshme për siç janë kontrata e S. M. T. me kooperativën bujqësore ose kontrata e grumbullimit, zbatohet edhe për raste kur nuk është parashikuar në kontratën e lidhur midis palëve. Në kontratën e furnizimit të lidhur midis palëve, kur kushti penal ose gjoba nuk është parashikuar në mënyrë të shprehur, por parashikohet në kushtet themelore të furnizimit të mallit ose në mungesën e tyre, në marrëveshjet protokollare, ky do zbatohet në masën e parashikuar në kushtet themelore ose në marrëveshje protokollare (Neni 193 i L. V. J. D.).

6. Kur në kontratën e lidhur midis palëve është parashikuar kusht ose në kontratë tip penal ose gjobë në cakë të ndryshme ose nga sa parashikohet në kushtet themelore ose në marrëveshje protokollare të detyrueshme për palët në bazë të ligjës, nuk zbatohet masa e caktuar në kontratë, por zbatohet kushti penal ose gjoba e parashikuar në këto akte.

7. Shkarkimi krejt i debitorit nga pagimi i kushtit penal ose te gjobës nuk lejohet, veçse në ato raste kur debitori nuk ka përgjegjësi për mos ekzekutimin e detyrimit ose për ekzekutimin jo në mënyrën e duhur (nuk ka faj).

8. Nuk lejohet ulja e kushtit penal ose e gjobës për shkak të gjendjes ekonomike të debitorit. 9. Kur kushti penal ose gjoba është kontraktuar në një përqindje mbi vleftën e mallit, ky llogaritet në bazë të vleftës së kostos tregëtare të mallit.

10. Forma shkresore e parashikuar nga neni 120 i L. V. J. D. nuk kërkohet për ekzistencën e marrëveshjes mbi kushtin penal ose gjobën, por në provimin e kësaj marrëveshje (Neni 41 i L. V. J. D.).

...

Udhëzimi nr. 7, datë 29.12.1959 i Plenumit
(Mbi vërtetimin gjyqësor të fakteve juridike)

...

Mbas hyrjes në fuqi të Kodit të Procedurës Civile në lidhje me vërtetimin gjyqësor të fakteve juridike kanë lindur probleme të rëndësishme, për të cilat gjykatat nuk kanë ndjekur një praktikë të njejtë. Në radhë të parë nuk është kuptuar rëndësia që kanë vendimet për vërtetimin gjyqësor të një fakti nga i cili varet lindja ndryshimi ose shuarja e të drejtave personale ose pasurore. Vendime të tilla duhet të jepen vetëm në rastet e përcaktuara posaçërisht nga ligja, përndryshe ka rrezik që i interesuari ta përdorë vendimin për të hedhur në dorë një pasuri që nuk i përket ose nëpërmjet të tij t'i shmanget pagimit të taksës mbi aktet për ngritjen e padisë përkatëse. Në radhë të dytë, duke marrë parasysh se këto lloj vendimesh merren pa palë kundërshtarë ka mundësi, që kur nuk thirren personat e interesuar në përfundimin e kërkesës dhe nuk mirren prova të plota, të jepen vendime që nuk i përgjigjen realitetit dhe kështu të dëmtohen interesat e organizatave shtetërore, kooperativiste ose shoqërore, si dhe të shtetasve të veçantë.

Nga ana tjetër, me qënë se vendimet në lidhje me këto çështje nuk kanë fuqi provuese kundër personave që nuk kanë qënë thirrur në gjykimin e çështjes, personat e interesuar mund të ngrehin padi sipas rregullave të përgjithëshme, duke u shkaktuar burokraci në gjykatë. Prandaj gjykatat nuk duhet të shqyrtojnë në mënyrë të përciptë dhe formale çështjet e vërtetimit gjyqësor të fakteve dhe të japin vendimin e pa verifikuar mirë shpjegimet e kërkuesit, ato nuk duhet të përfundojnë gjykimin pa thirrur personat që janë të interesuar në përfundimin e çështjes. Nuk i kushtohet rëndësia e duhur përmbajtjes së kërkesës për vërtetimin e fakteve. Simbas nenit 345 të K.Pr.C., kërkesa duhet të plotësojë tre kushte. Në kërkesë duhet të tregohen: a) qëllimi për të cilin kërkohet vërtetimi i faktit. Kjo gjë ka rëndësi se nga përcaktimi i qëllimit për të cilin kërkohet vërtetimi gjyqësor, gjykata do të ketë mundësi të kuptojë drejtë pasojat e vendimit të thërrasë personat e interesuar në

çështje dhe të administrojë provat e nevojshme; b) Shkaqet për të cilat nuk mund të merret akti ose për të cilat nuk mund të bëhet përsëri; c) provat rreth shkakut të pamundësisë së marrjes ose të bërjes përsëri të aktit dhe rreth faktit që kërkohet të vërtetohet. Kur kërkesa nuk plotëson kushtet e mësipërme ajo mbetet pa veprim.

Gjyqtari lajmëron kërkuesin duke i caktuar atij një afat për plotësimin e të metave (neni 117 i K.Pr.C.). Duhet të kuptohet se gjykatat, nuk vërtetojnë çdo fakt, por mund të marrin në shqyrtim kërkesën për vërtetimin vetëm të atyre fakteve nga të cilat mvaret lindja, ndryshimi ose shuarja e të drejtave personale ose pasurore dhe akti i duhur nuk mund të merret me ndonjë rrugë tjetër ose është çdukur ose ka humbur dhe nuk është e mundur të bëhet përsëri. Në shumë raste gjykatat nuk kërkojnë shkaqet për të cilat nuk mund të merret akti, ose për të cilat nuk është e mundur që akti të bëhet përsëri, provat me të cilat do të provohet si shkak për të cilin nuk mund të merret akti ose nuk mund të bëhet përsëri, ashtu dhe fakti që kërkohet të vërtetohet. Ka raste kur kërkuesi duhet të paraqesi prova me shkresë, të cilat të vërtetojnë pamundësinë e marrjes nga organi kompetent të dokumentit që vërteton faktin (nga gjendja civile pamundësinë për të lëshuar çertifikatën e lindjes, të vdekjes; nga shkolla mos mbajtjen ose humbjen e arkivave; nga seksioni i arsimit të mos pasjes shënime për sejcilin mësues për periudhën para datës 1.1.1945 etj.) ose pamundësinë e bërjes përsëri të dokumentit të çdukur ose humbur.

Megjithëse neni 346 i K.Pr.C. e urdhëron shprehimisht, në praktikë ka raste që nuk përcaktohen personat, institucionet, ndërmarrjet ose organizatat shtetërore, kooperativiste ose shoqërore që mund të jenë të interesuara në vërtetimin gjyqësor të faktit dhe nuk thirren ata në gjyq. Megjithëse ekzistojnë të dhëna nga të cilat del se në zgjidhjen e çështjes kanë interes persona dhe organizata të tjera përveç kërkuesit, shpesh herë këto nuk thirren në seancë gjyqësore. Mos thirrja e tyre në gjyq, kur është rasti si persona që janë të interesuar në përfundimin e kërkesës, bëhet shkak për lindje konfliktesh të tjera. Është në kundërshtim me ligjën praktika simbas së cilës në disa raste merren në shqyrtim çështje mbi vërtetimin gjyqësor të fakteve, të cilat simbas ligjeve në fuqi, janë në kompetencën e organeve administrative (ndrrimi i emërit personal, adoptimi, vërtetimi se një person ka tejkaluar planin në punë, etj.). Megjithatë kur akti është kryer nga organi administrativ kompetent, por është çdukur ose ka humbur dhe nuk është e mundur të bëhet përsëri, në këtë rast mund të vërtetohet ky fakt nga gjykata simbas procedimit të vërtetimit gjyqësor të faktit (për shembull, kur akti i adoptimit është bërë pranë organit kompetent, por regjistri është çdukur ose ka humbur dhe nuk mund të rindërtohet, gjykata mund të vërtetojë faktin se adoptimi është kryer).

Vlen të përmendet se nuk duhet të ngatërrohet padia për vërtetimin e qënjes ose mosqënjes së një marrëdhënjeje juridike (neni 111 paragr. 3 i K.Pr.C.) me kërkesën për vërtetimin gjyqësor të fakteve (neni 344). Në rastin e parë kemi zgjidhjen e një konflikti me palë kundërshtare, kurse në rastin e dytë nuk kemi konflikt. Ka raste kur ngatërrohet korrigjimi i akteve të gjendjes civile (neni 10 i dekretit mbi regjistrimin e akteve të gjendjes

civile) me ndrrimin e emërit dhe mbiemërit (neni 18 i ligjit mbi emërin personal). Dihet se korrigjimi bëhet nga gjykata simbas procedimit të veçantë mbi vërtetimin gjyqësor të fakteve, ndërsa ndërrimi bëhet me rrugë administrative me anë të organeve të Ministrisë së Punëve të Brendshme. Kur gjatë shqyrtimit të kërkesës, ka lindur një konflikt midis kërkuarit dhe një personi tjetër të interesuar për të drejtën civile që ka lidhje me vërtetimin e faktit, gjykata në bazë të nenit 348 të K.Pr.C., duhet të vendosi pushimin e shqyrtimit të çështjes dhe të udhëzojë palët që konfliktin ta zgjidhin me padie sipas rregullave të përgjithshme.

Kur vërtetimi gjyqësor i faktit mund të merret në rrugë tjetër (administrative), gjykata nuk duhet vetëm të refuzojë kërkesën, por duhet të udhëzojë kërkuarin se ku duhet të drejtohet për të mbrojtur ose siguruar të drejtat e tija. Edhe në ato raste kur vërtetimi gjyqësor i fakteve ka rëndësi të veçantë, gjykatat pa vend nuk e kanë parë të nevojshme të thërrasin në gjyq për të marrë pjesë prokurorin. Duke u marrë parasysh sa u tha më lart, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 52 pika 2 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, me vendimin nr. 7, datë 29.12.1959 vendosi t'u japë gjykatave këtë udhëzim:

1) Gjykata duhet me vëmendje të veçantë të shqyrtojë kërkesat për vërtetimin gjyqësor të fakteve dhe në mënyrë të vendosur të luftojë kundër përpjekjeve që të përdoret gjykim i posaçëm për vërtetimin gjyqësor të fakteve, me qëllim që të shtihet në dorë në mënyrë të padrejtë një pasuri, pension, etj. ose për t'ju shmangur pagimit të taksave mbi aktet.

2) Gjyqtari nuk duhet të pranojë kërkesën për vërtetimin e fakteve, që nuk plotëson kushtet e kërkuar nga neni 345 i K.Pr.C.

3) Nuk duhet të bëhet vërtetim gjyqësor i fakteve juridike (simbas kap. XXVIII të K.Pr.C.), kur akti i kërkuar mund të merret me rrugë administrative ose me padie në bazë të rregullave të përgjithshme.

4) Vërtetimi gjyqësor i fakteve mund të bëhet sidomos: a) Për korrigjimet në aktet e gjendjes civile, të rrjedhura nga gabimet që kanë ngjarë me rastin e rregjistrimit të tyre (neni 10 i dekretit mbi rregjistrimin e akteve të gjendjes civile dhe mbajtjen e evidencës së tyre G.Z.nr. 7/1958, f. 307); b) Për akt-lindjet dhe vdekjet që nuk janë marrë në afatet ligjore nga organet kompetente; c) Për lidhjet e gjinisë së personave, si dhe për qënjen në ngarkim të trashëgimtarëve, kur kjo kërkohet për efekte trashëgimi; d) Për aksidentin në punë, kur nuk ka qënë e mundur që të mbahet procesverbal, siç lypet nga neni 27 i ligjit të sigurimeve shoqërore dhe neni 93 i udhëzimit të Presidiumit Qendror të Bashkimeve Profesionale mbi zbatimin e ligjës, mbi sigurimet shoqërore shtetërore; e) Për kohën e kaluar në punë si punëtor ose nëpunës në shërbim shtetëror ose qendra pune të njohura me dispozita të qeverisë para datës 1.1.1945, kur nuk është e mundur që kjo të provohet me dokumenta të nxjerra nga rregjistra ose akte zyrtare të kohës, të ruajtura pranë organeve kompetente dhe në mungesë të tyre, për rastet e parashikuara nga pika "c", "ç", "d", të urdhëruesës së qeverisë nr. 11, datë 25/7/1959, mbi disa ndryshime në urdhëruesën nr. 14, datë 6/X/1958 mbi librezat e punës.

5) Mund të bëhet vërtetim gjyqësor të fakteve juridike, edhe në lidhje me aktet që janë marrë më parë, kur akti është çdukur ose ka humbur dhe nuk është e mundur të bëhet përsëri (siç janë çështjet mbi konstatimin e fakteve të celebrimit të martesës, të vendimit të kurorëzimit, të lidhjes së adoptimit para organit kompetent, të lindjes, të vdekjes, etj.).

6) Vërtetimi gjyqësor i fakteve bëhet vetëm atëherë, kur fakti ka sjell pasoja juridike (lindje, ndryshim ose shuarje të të drejtave personale ose pasurore), kur vërtetimi nuk mund të mirret në mënyrë tjetër dhe kur rreth tij nuk ka konflikt nga një person tjetër.

7) Gjykatat duhet që në arësyetimin e vendimit të përmendin faktin e vërtetuar dhe provat në bazë të të cilave është vërtetuar fakti.

8) Vendimi i gjykatës mbi vërtetimin e faktit, që duhet të rregjistrohet në rregjistrat e gjendjes civile (si akt-lindje, akt-vdekje) nuk zëvendëson dokumentin përkatës, por shërben vetëm për përpilimin e aktit që nuk është marrë, është çdukur ose humbur. Prandaj, ky vendim duhet të përmbajë të gjitha elementët që kërkohen për regjistrimin e këtyre akteve. P.sh. për lindjet ose vdekjet elementat kryesore të kërkuaara respektivisht nga nenet 17 dhe 38 i dekretit mbi regjistrimin e akteve të gjendjes civile dhe mbajtjen e evidencës së tyre (G.Z. nr. 7, viti 1958). 9) Kompetente për vërtetim të fakteve është gjykata ku ka banimin kërkuesi dhe kur kërkohet vërtetimi i faktit në lidhje me një send të palujtshëm, gjykata popullore ku ndodhet ky send. 10) Vërtetimi i faktit shqyrtohet në seancë të hapur me trup gjykues dhe kur çështja paraqitet e rëndësishme gjykimi zhvillohet me pjesëmarrjen e prokurorit.

11) Kur nga kërkesa ose gjatë shqyrtimit të çështjes del se në përfundimin e kërkesës janë të interesuar persona, institucione, ndërmarrje ose organizata shtetërore, kooperativiste ose shoqërore gjykata, pa tjetër, duhet t'i thërrasi këta si të interesuar.

12) Kundër vendimit, me të cilin pranohet ose nuk pranohet kërkesa, mund të bëhet ankim sipas rregullave të përgjithëshme, si nga kërkuesi ashtu dhe nga personat e interesuar që janë thirrur në gjyq si të interesuar. Kundër vendimit mund të bëhet protestë nga prokurori. Personat që nuk janë thirrur në gjyq nuk mund të bëjnë ankim.

13) Vendimi nuk ka fuqi provuese kundër personave ose organizatave që kanë qënë thirrur në gjyq si persona të interesuar në rast se e kundërshtojnë faktin e vërtetuar në vendim (neni 347 paragr. 3 i K.Pr. C.). Ky vendim nuk është i detyrueshëm për gjykatën që shqyrton çështjen me procedurë të zakonëshme me kundërshtarë.

...

Vendimi nr. 35, datë 17.03.1959 i Kolegjit Penal

(Hetimet kundër shtetit bëhen nga organet e sigurimit, jo nga organet e gjurmimit)

...

Gjykata e Qarkut të Korçës me vendimin e seancës përgatitore nr. 2, datë 8.1.1959 ka kthyer aktet prokurorisë për shkak se hetimet janë bërë nga organet e gjurmimit. Vendimi i atakuar me protestë nga Prokurori i Korçës u prish nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë me këtë arësyetim: Nga materialet e çështjes rezulton se hetimet janë zhvilluar në konformitet me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale. Në bazë të nenit 114/1 të K. P. P. hetimet për krimet kundër shtetit zhvillohen nga organet e Sigurimit të Shtetit. Edhe në rastin konkret në lidhje me nenin 121/II K. P. hetimet janë zhvilluar nga një hetues i Sigurimit të Shtetit dhe jo nga ndonjë organ gjurmimi. Në rastin konkret nuk rezulton që hetimet të jenë zhvilluar nga komandanti i repartit ushtarak ose prej të ngarkuarit për hetimin e krimeve të kryera nga ushtarakët, prandaj edhe pranimi në vendimin e seancës përgatitore se hetimet janë zhvilluar nga organet e gjurmimit është i gabuar. Në këto kushte lidhur me çështjen konkrete nuk ka ndonjë shkelje procedurale në hetimin e saj dhe nuk ka vend për zbatimin e nenit 116/II të K. P. P. Për dijeni të gjykatës përmendet se po të rezultojë që hetimet për krimin e agjitacionit dhe të propagandës janë zhvilluar nga një organ gjurmimi, ato duhet të konsiderohen të pavlefshme.

Prandaj në një rast e tillë nuk do të qe e mjaftueshme që çështja të kthehej organeve të prokurorisë për kryerjen e veprimeve të parashikuara nga neni 116/II K. P. P., pasi do të duhej që çështja t'u kthehej për kryerjen e të gjitha hetimeve nga hetuesit e organeve të sigurimit. Në bazë të nenit 114/III të K. P. P. rezulton se organeve të gjurmimit mund t'u ngarkohen për hetime vetëm krimet e parashikuara nga neni 113 i K. P. P. Pra, kompetenca e organeve të gjurmimit për të kryer hetime mbi autorizimin e prokurorit është e kufizuar vetëm për disa krime. Si rrjedhim ligja nuk lejon që organet e gjurmimit të kryejnë hetime, qoftë edhe me autorizimin e prokurorit, as për krimet kundër shtetit dhe as për krimet ushtarake. Duke qenë kështu kuptohet se lidhur me krimet ushtarake dhe ato kundër shtetit nuk mund të zbatohet neni 116/II i K. P. P.

...

Vendim nr. 130, datë 29.05.1959 i Kolegjit Penal

(Kontrabanda duke blerë ose shitur mallra të kaluara në kufij shtetërorë)

...

Gjykata e Qarkut Durrës ka deklaruar fajtorë për krimin kontrabandes N. B., Sh. T., etj. dhe përfundimisht me vendimin e saj nr 12, dt 1-4-1959 i ka dënuar në bazë të neneve 94

§ II-të të K. Penal me heqje të lirisë me afate të ndryshme. Kundra këtij vendimi kanë bërë ankim të gjykuarit. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së faktit, duke ndryshuar masën e dënimit vetëm për një të gjykuar me këtë arsye: Nga materialet e ndodhura në dosje del se të gjithë të gjykuarit kanë blerë ose shitur sende dhe mallëra të ndryshme që janë kaluar në kufitë e Republikës Popullore të Shqipërisë fshehurazi nga kontrolli doganor. Këto mallëra janë sjellë nga marinarë të ndryshëm të huaj që kanë ardhur herë pas here në vëndin tonë në portin e Durrësit. Sendet janë blerë ose me lekë qarkullues ose me dollarë amerikanë ose me monedha ari. Kështu, disa prej të gjykuarve i kanë blerë ato nga të parët dhe pastaj i kanë shitur në popull. Këto veprime janë kryer nga të gjykuarët qoftë si blerës direkt, qoftë si blerës të dytë, që kanë ditur dhe aprovuar veprimet kondrabortiste të të parëve, me të drejtë janë cilësuar nga gjykata e faktit në bazë të nenit 94 të K. Penal ashtu siç orienton Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë në vendimin e vet nr. 13, dt. 14 shkurt 1959, në lidhje me këto çështje.

Si subjekte të kondrabortës në bazë të nenit 94 të K. Penal, në kombinim me nenin 91 gërmat “a” dhe “b” të Kodit të Doganave konsiderohen jo vetëm blerësat, por edhe shitësat e sendeve që kalohen fshehurazi në kufijt e R.P.Sh. Sh.T. etj., kanë blerë herë pas here mallëra që kanë hyrë kondrabortë dhe që shumica e tyre nuk tregëtoheshin në tregun shtetëror ose edhe në qoftë se tregëtoheshin shiteshin nga të gjykuarët më shtrejt se sa ata i blenin. Kështu janë blerë e shitur nga të gjykuarët mallëra kondraborte, si shami naylon, orë marka “Pobjeda”, “Atlantik”, e “Dalbano”, bluza naylon, cigarishte, çorape xhami e seta puro, gurë çakmaku e të tjera sende... Kështu, me të drejtë, gjykata e faktit ka pranuar se i gjykuari Sh. T. sipas pohimeve të bëra prej tij në hetuesi gjatë gjykimit të çështjes, sipas atribuimeve të të gjykuarve Xh. B. etj., si dhe sipas dëshmisë së dëshmitarëve S. E. dhe Q. H. gjatë vjetëve 1957 dhe 1958 ka blerë në mjaft raste dhe në periudha të ndryshme orë marka “Pobjeda”, “Atlantik” e “Dalbano”, bluza naylon, çorape grashë, doreza meshini, pipa duhani, mbi 10 kg gurë çakmaku e të tjera sende nga marinarët e huaj fshehurazi, pa kaluar nga kontrolli doganor.

Veprimtaria kriminale e këtij të gjykuari është kryer më tepër se dy herë brenda tre vjetëve dhe është bërë si mjeshëtri, prandaj me të drejtë gjykata e faktit e ka dënuar atë në bazë të nenit 94 § II-të të K. Penal, në kombinim me nenin 92, gërma “e” e Kodit të Doganave. Veç këtij krimi i gjykuari Sh. ka kryer edhe krimin e parashikuar nga neni 103 i Kodit Penal. Ai ka blerë napolona ari dhe dollarë nga G. L. etj. Monedhat e arit dhe dollarët ky i gjykuar i ka marrë për të blerë mallërat e ndryshme që hynin kondrabortë nga marinarët e huaj në vëndin tonë.

...

1960

Udhëzimi nr. 1, datë 31.03.1960 i Plenumit
(Mbi zbatimin e disa dënimeve plotësonjëse)

...

Nga shqyrtimi i çështjeve të ndryshme penale rezulton se gjykatat ose nuk zbatojnë fare disa nga dënimet plotësonjëse, kur një zbatim i tillë është i detyrueshëm ose e bëjnë këtë në mënyrë të gabuar. Disa nga dënimet plotësonjëse janë të detyrueshme për tu zbatuar në kushte të caktuara, ndërsa disa të tjera zbatohen vetëm atëherë, kur nga rrethanat e çështjes gjykata çmon se një zbatim i tillë është i nevojshëm. Po i njejtë dënim plotësonjës në disa raste duhet të zbatohet në mënyrë të detyrueshme, ndërsa në raste të tjera kjo bëhet vetëm atëherë kur e çmon gjykata. Personit mund t'i hiqen vetëm ato të drejta, që ai gëzon në kohën e dhënies së vendimit dhe jo edhe ato të drejta, që ai mund të fitojë më vonë. Studimi i praktikës gjyqësore tregon se gjykatat kanë gabuar më tepër në zbatimin e dënimeve me humbjen e së drejtës elektorale, me heqjen e titujve të nderit dhe të dekoratave, me heqjen e gradës, me heqjen e së drejtës së pensionit dhe me konfiskimin e pasurisë.

Dënimi me heqjen e së drejtës elektorale, mund të jepet vetëm atëherë kur gjykata jep një dënim me heqje të lirisë ose me internim për një kohë më shumë se dy vjet. Ky lloj dënimi duhet të jepet jo kundër të gjithë të dënuarve, por vetëm kundër atyre, që mund ta përdorin këtë të drejtë në dëm të interesave të masave punonjëse të vendit tonë. Këtu është fjala në radhë të parë për zbatimin e këtij dënimi kundër atyre që kanë kryer krime kundër shtetit si dhe atyre që kanë kryer krime të tjera veçanërisht të rënda dhe kundër atyre që me krimin e kryer kanë treguar se nuk janë të denjë ta gëzojnë për një periudhë të caktuar këtë të drejtë. Dënimi me heqjen e titujve të nderit dhe të dekoratave për të cilin bën fjalë neni 29 i K. P. vendoset detyrimisht nga gjykata, kur ajo cakton një dënim me heqje të lirisë 10 vjet e lartë. Është pikërisht kjo dispozitë që më shpesh nga të tjerat nuk zbatohet nga gjykatat. Këtu është fjala për një heqje të detyrueshme, prandaj gjykatat kur shqyrtojnë vepra për të cilat jepet më tepër se 10 vjet heqje lirie, duhet të pyesin të pandehurit në se kanë dekorata dhe tituj nderi. Në qoftë se japin dënime me 10 vjet e lartë heqje lirie, ato janë të detyruara që t'i heqin të dënuarit të gjitha dekoratat dhe titujt e nderit. Vetëm kur gjykatat japin dënime me heqje të lirisë ose me internim nga 1 gjer në 10 vjet, ato e kanë fakultative të drejtën që të vendosin edhe këtë masë

dënimi plotësonjëse. Heqja e titujve të nderit dhe të dekoratave është e përhershme d.m.th. pa afat.

Heqja e gradës si dënim plotësonjës jepet nga gjykata kur ajo çmon se ushtaraku fajtor nuk është i denjë për mbajtjen e gradës që ai ka patur në kohën e kryerjes së krimit ose të dhënjes së dënimit. Ky dënim plotësonjës duhet t'i jepet për krimet të kundra shtetit, për krime të rënda, si dhe për krime të tjera, kur ushtaraku me veprën e kryer ka diskredituar në sy të punonjesve graden ushtarake. Ky lloj dënimi jepet edhe kundër gjeneralëve, admiralëve, oficerëve dhe nënoficerëve rezervë ose në lirim, kur kryejnë krime kundër shtetit, krime të rënda ose kur çmohet se ata nuk janë më të denjë për mbajtjen e gradës. Me heqjen e gradës nuk duhet kuptuar degradimi nga një gradë më e lartë në një gradë më të ulët, por heqja e gradës plotësisht dhe kthimi i fajtorit në ushtar të thjeshtë. Kjo masë merret kundër gjeneralëve, admiralëve, oficerëve dhe nënoficerëve të Ushtrisë Popullore ose të Ministrisë së Punve të Mbrendëshme. Ky lloj dënimi jepet për gjithmonë, si nga gjykatat ushtarake, ashtu dhe nga gjykatat e tjera. Humbja e së drejtës së pensionit, vendoset në mënyrë të detyrueshme kur personi dënohet me heqje të lirisë për një kohë jo me pak se 10 vjet.

Në rastet e dënimeve me heqje të lirisë ose me internim për një kohë nga 1 gjer në 10 vjet, e drejta e pensionit mund të hiqet, kur e çmon gjykata dhe kur i pandehuri ka kryer një krim me qëllim fitimi. Të tilla krime quhen në radhë të parë të gjitha llojet e përvetimeve, si ato në dëm të pasurisë socialiste, si dhe ato në dëm të pasurisë private. Humbja e së drejtës së pensionit jepet për një kohë nga 1 gjer në 5 vjet. Konfiskimi i pasurisë është vetëm dënim plotësonjës dhe jepet nga gjykata vetëm në rastet e parashikuara shprehimisht nga ligja. Sipas legjislacionit tonë konfiskimi mund të jetë i plotë ose i pjesëshëm, i detyrueshëm ose fakultativ. Edhe kur konfiskimi është i detyrueshëm ay mund të jepet i plotë ose i pjesëshëm, Praktika tregon se gjykatat, kur konfiskimi është i detyrueshëm, vendosin zakonisht konfiskimin e plotë të pasurisë së të pandehurit. Një praktikë e tillë është pjesërisht e drejtë.

Konfiskimi i plotë i pasurisë duhet të jepet vetëm atëherë kur vepra paraqet rrezikshmëri të theksuar shoqërore ose kur i pandehuri u përket klasave të përmbysura. Praktika tregon se gjykatat tona e zbatojnë konfiskimin e plotë të pasurisë jo sepse një konfiskim i tillë është i nevojshëm në të gjitha rastet, por sepse ata nuk dinë pasurinë konkrete të të pandehurit dhe për të dalë nga kjo gjendje vendosin konfiskimin e plotë. Për të mos lejuar të meta në këtë drejtim është e nevojshme që gjykatat të kërkojnë në seancë pregatitore nga organet e hetuesisë rregjistrimin e pasurisë së të pandehurve sa herë që ligja parashikon konfiskimin e detyrueshëm ose fakultativ të pasurisë. Megjithëse janë bërë përmirësime, prap se prap gjykatat, kur vendosin konfiskimin e pjesëshëm të pasurisë nuk tregojnë me saktësi pasurinë konkrete që duhet të konfiskohet. Ato mjaftohen në mjaft raste duke thënë se është vendosur konfiskimi i pasurisë së luajtëshme ose konfiskimi i pasurisë së palujtshme. Vlen të theksohet se shpesh herë nga përmbajtja e vendimeve të gjykatës nuk del e qartë nëse vendosur konfiskimi i plotë ose i pjesëshëm i pasurisë. Kjo ndodh sepse në vendimet e gjykatës përdoren zakonisht fraza të tilla dhe me konfiskimin e pasurisë.

Të tilla fraza lënë shteg për keqkuptime. Në lidhje me rastet kur konfiskimi i pasurisë është sipas ligjës fakultativ, gjykatat duhet të kenë parasysh se ky lloj dënimi duhet të zbatohet me kujdes. Ajo duhet të ketë jo karakter të zakonshëm, por të jashtëzakonshëm. Dihet se krimet kryhen jo vetëm nga elementë të klasave të përmbysura, por edhe nga elementë, që rrjedhin nga masat punonjëse të vendit tonë. Dihet gjithashtu se konfiskimi i pasurisë është një lloj dënimi, që prek jo vetëm interesat e atij, që dënohet, por edhe interesat e pjestarëve të familjes tij dhe në radhë të parë të fëmijëve. Dënimi i bashkëshortit dhe i prindit në vetvehte dëmton interesat e familjes. Ky dëmtim bëhet akoma më i theksuar kur vendoset edhe konfiskimi i pasurisë. Ja sepse gjykatat tona duhen të tregohen të kujdesëshme për zbatimin e këtij lloj dënimi. Lidhur me konfiskimin e pasurisë gjykata kur vendos këtë lloj dënimi, duhet të ketë gjithnjë parasyshë gjendjen familjare të të dënuarit, si dhe gjendjen ekonomike familjare. Ka raste kur gjykatat nuk e kanë parasyshë këtë.

Megjithëse pas daljes së vendimit të qeverisë mbi sendet që nuk mund të konfiskohen puna e gjykatave në këtë drejtim ka qenë më e saktë, prap se prap vrehen të meta. Këto të meta vërehen në konfiskimin në disa raste, të sendeve, që për shtetin nuk paraqesin ndonjë vlerë, por që për familjen e të dënuarit janë të nevojëshme, megjithëse nuk hyjnë në kategorinë e sendeve të domosdoshme. Nga ana tjetër jo gjithmonë gjykatat kanë parasysh faktin se antarëve të familjes duhet t'u lihen sende ushqimore dhe të holla kudo që gjenden, të mjaftueshme për të siguruar jetesën për 3 muaj. Sipas ligjës ushqimet dhe të hollat që lihen duhet të jenë të barabarta me shpërblimin mesatar për 3 muaj të një puntori për çdo antar të familjes.

Gjykatat ose përmbauesit gjyqësor në disa raste nuk kanë patur parasysh se kur vendoset konfiskimi i plotë i pasurisë dhe në të njëjtën kohë edhe detyrimi i të pandehurit për të paguar dëmin e shkaktuar nga veprimtaria kriminale, duhet që nga pasuria e konfiskuar të paguhet dëmi dhe vetëm pastaj pjesa që mbetet të shkojë në favor të buxhetit shtetëror. Vetëm atëherë kur pasuria e konfiskuar nuk e mbulon në tërësi sasinë e të hollave, që duhet të paguaj i dënuari, kjo pjesë duhet të nxiret nga të ardhurat e mëvonëshme të tij. Në këtë drejtim gjykatat duhet të tregojnë më tepër kujdes dhe të ndihmojnë më mirë përmbauesit gjyqësor. Kur vendoset konfiskimi i pjesëshëm i pasurisë veprohet sipas nenit 6 të dekretit mbi konfiskimin. Në këtë rast shteti përgjigjet vetëm për pjesën e detyrimeve, që nuk përballohen me pasurinë, që mbetet e pa konfiskuar dhe gjithmonë brenda ativityt të pasurisë së konfiskuar. Gjykatat duhet të kenë parasyshë se konfiskimi pa vend i pasurisë dëmton rëndë interesat e qytetarëve kur ky konfiskim nuk është i drejtë. Po në të njëjtën mënyrë duke patur parasyshë se akoma me rëndë dëmtohen interesat e shtetit kur nuk vendoset konfiskimi i pasurisë kundrejt matrapazëve dhe kondrabandistëve të cilët me anë të veprimeve kanë grumbulluar pasuri të mëdha në kurriz të masave punonjëse.

Gjykatat në disa raste kanë gabuar lidhur me dënimet plotësonjëse, kur kanë bërë bashkimin e dënimeve kundër një personi që ka kryer më tepër se një krim. Ato i kanë caktuar dënimet plotësonjëse kur kanë bërë bashkimin e dënimeve kryesore në bazë të nenit

48 të K.P. megjithëse nuk i kishin caktuar ato për çdo krim të veçantë. Duke vepruar kështu, ato kanë shkelur paragrafin e fundit të nenit 48 të K.P. i cili thotë se së bashku me dënimin përfundimtar gjykata ka të drejtë të shtojë një ose më shumë nga dënimet plotësonjëse të dhëna prej saj për çdo krim të veçantë. Për të ndihmuar gjykatat në punën e tyre dhe për të evituar të metat e sipërme, Plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të II-të të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor me vendimin nr. 1, datë 31/III/1960 vendosi të japë këtë udhëzim:

1. Humbja e së drejtës dekoratave vendoset nga gjykata kur ajo jep një dënim me heqje të lirisë ose me internim me punë korektonjëse më shumë se dy vjet kur personi ka kryer krime kundër shtetit, krime veçanërisht të rënda ose kur çmohet se ai nuk është i denjë ta gëzojë këtë të drejtë për një kohë të caktuar.

2. Heqja e titujve të nderit dhe e dekoratave vendoset detyrimisht kur gjykata jep një dënim me heqje të lirisë jo më pak se 10 vjet. Këtë dënim gjykata mund ta japë edhe atëherë kur jep një dënim me heqje të lirisë dhe me internim për një afat gjer në 10 vjet, kur çmon se personi nuk është i denjë të mbajë këto.

3 Heqja e gradës si dënim plotësonjës zbatohet atëherë kur konstatohet se ushtaraku ka kryer krime kundër shtetit, krime të tjera të rënda ose kur çmohet se nuk është më i denjë të mbajë gradën që ka patur në kohën e kryerjes së krimit ose të dhënjes së vendimit. Ky lloj dënimi jepet edhe kundër ushtarakëve rezervë ose në lirim. Me heqjen e gradës nuk kuptohet degradimi por heqja e gradës plotësisht dhe kthimi i fajtorit në ushtar të thjeshtë.

4. E drejta e pensionit hiqet detyrimisht kur gjykata jep një dënim me heqje të lirisë jo më pak se 10 vjet. Kur krimi është kryer me qëllim fitimi, e drejta e pensionit mund të hiqet edhe në rastet kur gjykata jep një dënim me heqje të lirisë ose me internim me punë korektonjëse nga 1 gjer më 10 vjet.

5. Konfiskimi zbatohet vetëm në rastet e parashikuara shprehimisht në nenet e Pjesës së Posaçme të Kodit Penal. Konfiskimi mund të jetë i plotë ose i pjesëshëm, i detyrueshëm ose fakultativ. Konfiskimi i plotë duhet të zbatohet në raste të rralla. Kur konfiskimi është fakultativ, ai duhet të vendoset nga gjykata me kujdes. Kur vendoset konfiskimi i pjesëshëm i pasurisë, në vendim duhet të tregohet sendet e vjetra, që për shkak të amortizimit të tyre, nuk paraqesin ndonjë interes për shtetin, nuk duhet të konfiskohen edhe në qoftë se nuk hyjnë në kategorinë e sendeve, që përjashtohen detyrimisht nga konfiskimi. Kur vendoset konfiskimi i plotë i pasurisë nga pasurija e konfiskuar duhet të nxirret detyrimi i të dëmtuarit për pagimin e dëmit dhe pastaj pjesa që mbetet duhet të kalojë në favor të shtetit. Kur vendoset konfiskimi i pjesëshëm i pasurisë, detyrimet e të dënuarit nxirren nga pasurija e pa konfiskuar. Kur kjo pasuri nuk i mbulon detyrimet e të dënuarit, atëherë ato nxirren edhe nga pasurija e konfiskuar, por shteti përgjigjet gjithmonë vetëm mbrenda aktivitetit.

6. Kur personi ka kryer më tepër se një krim dhe kur bëhet bashkimi i dënimeve, kundër tij mund të caktohen dënime plotësonjëse vetëm në qoftë se ato janë caktuar më parë për çdo krim të veçantë (paragrafi i fundit i nenit 48 të K.P.).

...

Udhëzimi nr. 3, datë 01.04.1960 i Plenumit

(Mbi gjykimin e padive të çkurorëzimit)

...

Një rëndësi të veçantë ka gjykimi i padive të çkurorëzimit pasi ato prekin direkt martesën dhe familjen që janë nën mbrojtjen e shtetit (neni 19 i Kushtetutës të R.P.Sh.). Këto gjykime kërkojnë një shqyrtim veçanërisht të kujdesëshëm dhe për shkakun se kanë pasoja jo vetëm për bashkëshortët ndërgjyqës, por edhe për fëmijët e tyre, të cilët nuk janë në gjykim. Për këto arsye gjykimi i padive të çkurorëzimit u është lënë për kompetencë gjykatave të qarqeve. Gjykatat në lidhje me çështjet e çkurorëzimit në përgjithësi, kanë ndjekur një politikë gjyqësore të drejtë, ato janë treguar të matura duke pranuar çkurorëzimin për paditë e bazuara dhe kanë luftuar koncepte prapanike, duke refuzuar ato të ngritura nga mendje lehtësija ose për shkaqe jo serioze të pabazuara. Me gjith'atë, studimi i praktikës gjyqësore tregon se ka patur raste që gjykimin të këtyre konflikteve familjare nuk i është dhënë rëndësia e duhur, veçanërisht është treguar kujdes i paktë për çështjet, që kanë lidhje me paditë e çkurorëzimit, siç janë ruajtja, edukimi i fëmijëve, detyrimi ushqimor për fëmijët etj. dhe që gjykohen bashkë me padinë për çkurorëzim. Plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të nenit 52 paragraf II të ligjës mbi organizimin gjyqësor me vendimin nr. 3, datë 1-4-1960 jep këtë udhëzim:

1. Kërkesa për kryerjen e veprimeve për pajtim mund të paraqitet si në gjykatën në rrethin e së cilës bashkëshortët kanë patur banimin e tyre të përbashkët të fundit, ashtu dhe në gjykatën në rrethin e së cilës ka banimin i padituri. Me kërkesën e paditësit ose të paditurit, gjykata mund të vendosë, kur ka shkaqe të arësyeshme, që çështja të dërgohet për kryerjen e veprimeve të pajtimit në gjykatën e vendit ku ka banimin paditësi. Si shkaqe të arësyeshme për të cilat mund të pranohet një kërkesë e tillë, janë vështirësitë e treguara nga kërkuesit për t'u paraqitur personalisht në gjykatë, rrethanat simbas të cilave çmohet se veprimet e pajtimit mund të kenë sukses më tepër në vend banimin e paditësit etj. Gjykata duhet të tregojë kujdes të veçantë dhe vetëm kur çmon se ekzistojnë shkaqe që e bëjnë të domosdoshme një dërgim të tillë, të vendosë që çështja të dërgohet në gjykatën e vend banimit të paditësit.

2. Veprimet e pajtimit, të cilat zhvillohen me trup gjykues të rregullt bëhen me dyer të hapura ose të mbyllura si ta çmojë gjykata, duke u mbajtur procesverbal gjyqësor. Veprimet e pajtimit nuk kryhen me anë përfaqsesi, por bashkëshortët duhet të paraqiten personalisht. Arritja e pajtimit të bashkëshortëve tregon punën serioze të kryer prej gjykatave për forcimin e familjes. Duhet t'i jepet fund qëndrimit formal të disa gjykatave popullore në lidhje me kryerjen e veprimeve të pajtimit, të cilat lejojnë të rregjistrohen në procesverbal disa fraza të përgjithëshme se pajtimi nuk u arrit dhe nuk ndërhyjnë në mënyrë aktive për zbulimin dhe zhdukjen e shkaqeve të vërteta të mosmarrë veshjeve të bashkëshortëve. Gjykata Popullore në shqyrtimin e çështjes në lidhje me veprimet e pajtimit ka për detyrë, së pari, të hetojë të gjitha rrethanat e çështjes me qëllim që të përcaktohen shkaqet e vërteta të ngritjes së padisë

dhe së dyti, të përpiqet t'i pajtojë palët. Prandaj gjykata duhet të marrë iniciativën dhe t'u propozojë palëve konditat e mundëshme për pajtimin e tyre. Për të patur më tepër sukses kur është rasti, gjykata mund të thërrasë edhe persona nga të afërmit e bashkëshortëve ose të tjerë që mund të ndihmojnë në arritjen e pajtimit. Pretendimet e bashkëshortëve duhet të shënohen me hollësi në procesverbalin e kryerjes së veprimeve të pajtimit. Në përfundim të veprimeve të pajtimit, në rast se bashkëshortët pajtohen, atëherë marrëveshja e pajtimit shënohet në procesverbal, i cili nënshkruhet nga gjyqtarët dhe të dy bashkëshortët dhe gjykata vërteton pajtimin. Në rast se ndërgjyqësit nuk dijnë të shkruajnë atëherë kjo përmendet në procesverbal. Shkaqet për të cilat u arrit pajtimi midis bashkëshortëve nuk mund të formojnë bazë të ligjeshme për ngritje të një padije çkurorëzimi. Në rast se pajtimi i bashkëshortëve nuk arrihet, gjykata merr një vendim për mos arritjen e pajtimit dhe me këtë veprimet e pajtimit marrin fund. Ky vendim nuk jepet në emër të popullit.

3. Kur është dhënë vendim nga gjykata se nuk është e mundur të arrihet pajtimi dhe bashkëshorti i cili ka kërkuar kryerjen e veprimeve të pajtimit nuk ngre padijen e çkurorëzimit, bashkëshorti tjetër nuk mund të ngrejë këtë padi pa kërkuar më parë ai, kryerjen e veprimeve të pajtimit.

4. Për të gjitha rastet që parashikon ligja në të cilat nuk duhen të kryhen veprimet e pajtimit vendos kryetari i gjykatës së qarkut të vendit ku do të ngrihet padija, me kërkesën e bashkëshortit që do të ngrejë padinë për çkurorëzim.

5. Paditë e çkurorëzimit gjykohen në gjykatën e qarkut, juridiksioni i së cilës përfshin gjykatën popullore që ka kryer veprimet e pajtimit. Kur nuk ka vend për kryerjen e veprimeve të pajtimit kërkesëpadija për çkurorëzim ngrihet në gjykatën e qarkut që është kompetente sipas nenit 35 të K Pr. C. Me kërkesën e paditësit ose të paditurit, gjykata e qarkut në të cilën është ngritur padija për çkurorëzim, mund të vendosë, kur ka shkaqet të arësyeshme, që çështja të dërgohet për shqyrtim në gjykatën e qarkut të vendit ku ka banimin paditësi. Kur gjatë fazës së kryerjes së veprimeve të pajtimit është vendosur që çështja të shqyrtohet nga gjykata e vendbanimit të paditësit, mundet që gjykata e qarkut të këtij vendi, të vendosë që çështja t'i kthehet gjykatës së qarkut të vendit ku bashkëshortët kanë patur banimin e përbashkët të fundit ose gjykatës së vendit ku ka banimin i paditurit.

6. Para se të caktohet dita e gjykimit të çështjes, gjykata duhet të bëjë veprimet përgatitore, sipas rregullave të përgjithëshme dhe të kërkojë nga gjykata popullore në rrugë administrative dosjen e procesverbalin e kryerjes së veprimeve të pajtimit.

7. Në gjykimin e padisë së çkurorëzimit përsëri gjykata duhet të synojë në pajtimin e bashkëshortëve. Për këtë arsye ajo është e detyruar të hetojë kryesisht në çdo gjendje të gjykimit shkaqet e ngritura prej bashkëshortëve dhe të hetojë nëse i përgjigjen realitetit.

8. Kur çkurorëzimi kërkohet nga të dy bashkëshortët në bazë të paragrafit II të nenit 56 të ligjës mbi martesën nuk mjafton marrëveshja e bashkëshortëve, por duhet që faktet e parashtruara prej tyre gjykata t'i shqyrtojë me kujdes se mos janë të trilluara dhe po të jetë nevoja të kërkojë kryesisht prova në mënyrë që ajo të bindet se marrëdhënjet e bashkëshortëve janë tronditur aq

thellë sa që nuk ka mundësi vazhdimi i martesës. Gjykimi i padis së çkurorëzimit ruan parimin e kontradiktorialitetit edhe kur zgjidhja e martesës kërkohet prej dy bashkëshortëve në bazë të paragrafit II të nenit 56 të ligjës mbi martesën. Prandaj edhe në këtë rast padia për çkurorëzim duhet të ngrihet me kërkesën e paraqitur prej njerit nga bashkëshortët kundrejt tjetrit dhe jo me një kërkesë të përbashkët. Marrëveshja e bashkëshortëve për çkurorëzim mund të përmendet në kërkesëpadi ose në një deklaratë të veçantë që i bashkëngjitet padisë.

9. Gjykata kur vendos çkurorëzimin është e detyruar që në vendimin e saj të përmend pa tjetër se kujt do t'i lihen fëmijët për ruajtjen dhe edukim. Kur prindërit nuk merren vesht mbi këtë çështje ose kur marrëveshja e tyre nuk pajtohet me interesat e fëmijëve, gjykata vendos kryesisht mbi ruajtjen, edukimin dhe mbajtjen e fëmijëve të lindur nga martesë. Prindi, të cilit nuk i janë besuar fëmijët, ka të drejtë të ketë marrëdhënie personale me ta. Gjykata është e detyruar që me vendimin e çkurorëzimit të rregullojë mënyrën e mbajtjes së këtyre marëdhënjeve, duke përcaktuar vendin, kohën dhe mënyrën e takimit të prindit me fëmijët që nuk i janë besuar, gjithmonë në pajtim me interesin e fëmijëve. Në rast se një gjë e tillë nuk përmbahet në vendim dhe ka mosmarrëveshje midis prindërve në lidhje me këto marëdhënie, gjykata kompetente e qarkut (e vendit të banimit të të paditurit) shqyrton çështjen mbi kërkimin e palës së interesuar dhe përcakton mënyrën e mbajtjes së këtyre marëdhënjeve. Vendimet që rregullojnë këto lloj marëdhënesh, me ndryshimin e rrethanave, mund të ndryshohen nga gjykata e qarkut e vendbanimit të të paditurit mbi kërkimin e palës së interesuar.

10. Masat e përkohëshme në lidhje me ushqimin, rritjen dhe edukimin e fëmijëve të mitur, në lidhje me ushqimin e bashkëshortit, si dhe për përdorimin e pasurisë së vënë gjatë martesës, mund të mirren gjatë gjykimit sipas nenit 316 të K.Pr.C., por jo gjatë kryerjes së veprimeve të pajtimit. Këto masa gjykata mund t'i marrë edhe me kërkesën e njerës palë dhe kur e shef të arësyeshme mund t'i ndryshojë gjer sa të japë vendimin përfundimtar, në të cilin duhet të shprehet për vërtetimin ose heqjen e tyre.

11. Kur gjykata çmon se gjykimi i padive të parashikuara nga neni 315 të K.Pr.C. bashkë me padinë e çkurorëzimit e vështirson shumë shqyrtimin e kësaj të fundit, mund të vendosë veçimin dhe dërgimin e këtyre padive në gjykatën kompetente sidomos për kthimin e dhurimeve ose për pjestimin e pasurisë bashkëshortore.

12. Në bazë të nenit 315 të K.Pr.C. padia e ushqimit të bashkëshortit nevojtar mund të ngrihet bashkë me padinë e çkurorëzimit ose veças, por kjo padi ka për objekt detyrimin për ushqim gjatë martesës, kurse padia që ka për objekt detyrimin e bashkëshortit për ushqimin pas çkurorëzimit duhet të vendoset sipas nenit 70 të ligjës mbi martesën bashkë me vendimin e zgjidhjes së martesës. Detyrimi për ushqim i bashkëshortit nevojtar vendoset jo vetëm kur bashkëshorti deklarohet fajtor, por edhe kur martesë zgjidhet pa fajin e asnjërit.

13. Kur vendoset çkurorëzimi për shkak grindjesh që kanë tronditur aq thellë raportet bashkëshortore sa që jetesën e përbashkët e kanë bërë të padurueshme, duhet të tregohet konkretisht ku qëndrojnë këto grindje. Por në këtë rast gjykata duhet të ketë parasyshë se

mosmarrëveshjet e përkohëshme në familje dhe konfliktet ndërmjet bashkëshortëve, që janë shkaktuar nga shkaqe të rastit, sikurse edhe dëshira e pabazuar në shkaqe serjoze e njërit ose e të dy bashkëshortëve, për të mos vazhduar martesën, nuk mund të konsiderohen baza të mjaftueshme për zgjidhjen e martesës. Vetëm në rast se shkaqet e parashtruara janë serjoze dhe vazhdimi i martesës vjen në kundërshtim me moralin socialist dhe nuk mund të krijojë kondita normale për jetën e përbashkët dhe edukimin e fëmijëve, atëherë gjykata të zgjidhë martesën.

14. Kur gjykata nga provat e administruara sjellë bindje mbi pamundësinë e vazhimit të martesës, mund të vendosi çkurorëzimin edhe për shkaqe të tjera, në rast se gjatë gjykimit në shkallë të I-rë paditësi ka ndryshuar shkakun e padisë dhe kur ky ndryshim është gjetur me vend nga gjykata. Kështu në rast se padia është ngritur për një shkak të parashikuar nga neni 56 i ligjit mbi martesën gjykata nuk mund të vendosë çkurorëzimin, po të mos vërtetohet ky shkak, edhe sikur të vërtetohet një shkak tjetër i parashikuar p.sh. nga neni 57 ose 59 të kësaj ligje, në rast se më parë gjatë gjykimit nuk është bërë ndryshimi i shkakut të padisë. Po kështu, në rast se padia është ngritur në bazë të nenit 57 dhe nuk vërtetohet padia për këtë shkak, gjykata nuk mund të vendosë çkurorëzimin në bazë të nenit 59 të po kësaj ligje, pa u bërë më parë ndryshimi i shkakut të padisë. Por kur fakti që parashtrohet në padien e çkurorëzimit parashtrohet si shkak për zgjidhjen e martesës nga një dispozitë ligjore tjetër nga ato në cakton paditësi, gjykata mund të vendosë çkurorëzimin në bazë të dispozitës ligjore oë parashikon këtë shkak. Kështu kur paditësi kërkon çkurorëzimin për shkelje kurore për shkak se i ka gjetur bashkëshortit të paditur një letër dashurije drejtuar një personi të tretë, gjykata mund të vendosë çkurorëzimin, duke vlerësuar drejt faktin në bazë të nenit 59 të ligjit mbi martesën, pasi gjykata nuk lidhet nga referimi në dispozitën ligjore që bën paditësi.

Gjithashtu, në rast se nuk vërtetohet rrethana e përmendur në padi dhe vërtetohet një rrethanë tjetër që parashikohet nga e njëjta dispozitë mbi të cilën është bazuar padia, gjykata mund të vendosë çkurorëzimin pa u bërë ndryshimi i shkakut të parashtruar në padi, me qenë se në një rast të tillë ndodhemi para dy rrethanash të ndryshme të përfshira në një shkak ligjor për çkurorëzim.

15. Deri sa vendimi që deklaron çkurorëzimin nuk ka marrë formë të prerë, palët mund të pajtohen para gjykatës së shkallës së dytë. Në këtë rast prishet vendimi i shkallës së parë që ka deklaruar çkurorëzimin dhe vendoset rrëzimi i padisë.

16. Në vendimin e çkurorëzimit duhet të tregohet në se martesë është zgjidhur pa faj ose me fajin e të dy bashkëshortëve ose të njerit bashkëshort, duke u përcaktuar se cili bashkëshort është fajtor.

17. Padia për anulimin e martesës dhe padia për vërtetim ose mos vërtetimin e qenies së martesës, mund të bashkohet me padinë për çkurorëzim, por padia për çkurorëzim nuk mund të bashkohet me këto në qoftë se më parë nuk janë kryer veprimet për pajtim.

18. Pezullohet gjykimi i padisë së çkurorëzimit kur gruaja është me barrë, si dhe kur ka fëmijë të vegjël nën një vit, deri sa fëmija të arrijë moshën një vjeç. Ky pezullim bëhet vetëm kur e kërkon gruaja.

19. Efektet e vendimit të çkurorëzimit fillojnë që nga data që vendimi ka marrë formë të prerë dhe jo nga dita e regjistrimit në aktet e gjendjes civile

20. Udhëzimi i Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 3, datë 8-6-1954 mbetet pa fuqi.

...

Vendimi nr. 8, datë 12.11.1960 i Plenumit
(Mbi dhurimet e bëra përpara ose gjatë martesës)

...

Nga studimi praktikës gjyqësore konstatohet se neni 66 i ligjes mbi martesën nuk është kuptuar gjithmonë drejtë dhe rrjedhimisht nuk është zbatuar në mënyrë uniforme. Çështjet në lidhje me kthimin ose jo të dhurimeve të bëra përpara ose gjatë martesës nuk zgjidhen gjithmonë drejtë. Në gjykimin e këtyre padive, në mjaft raste nuk ka uniformitet. Duke qënë se konfliktet në lidhje me dhurimet e bëra me rastin e martesës ose gjatë martesës në më të shumtën e rasteve gjykohen jo me padi në vehte, por bashkë me padinë për çkurorëzim ose anulim martese, gjykatat, duke përqëndruar vëmëndjen e tyre në zgjidhjen e objektit kryesor të padisë, raporteve pasurore të bashkëshortëve midis të cilëve edhe problemit të dhuratave, nuk i kushtojnë kujdesin e mjaftueshëm. Për këto arsye, Plenumi i Gjykatës së Lartë, me qëllim që të çduken të metat e mësipërme, në bazë të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, me vendimin nr. 8, datë 12.XI.1960 vendosi të japë këtë udhëzim:

1) Dhurimet e zakonëshme që bashkëshortët u kanë bërë njëri tjetrit përpara ose gjatë martesës, nuk kthehen në asnjë rast, kur zgjidhet martesë me çkurorëzim (neni 66 paragr. I i ligjës mbi martesën).

2) Gjithashtu dhurimet e zakonëshme të bëra gjatë fejesës (premtim martese) ose bashkëjetesës në fakt, me mos celebrimin e martesës ose me ndarjen në fakt nuk kthehen (neni 218 i L. V. J. D.).

3) Dhurimet jo të zakonëshme (të jashtëzakonëshme) që bashkëshortët i kanë bërë njëri tjetrit përpara ose gjatë vazhdimit të martesës, në parim kthehen në gjendjen në të cilën ato ndodhen në kohën kur ka lindur shkaku i zgjidhjes së martesës. Nga parimi i sipërmë bëhet ky përjashtim: bashkëshorti i pafajshëm mban dhurimet që ka marrë nga bashkëshorti për fajin e të cilit zgjidhet martesë.

4) Bashkëshorti i pafajshëm nuk mund të mbajë dhurimet jo të zakonëshme (jashtëzakonëshme), që ka marrë nga bashkëshorti tjetër, që nuk deklarohet fajtor me rastin e zgjidhjes së martesës. Kështu kur martesë zgjidhet pa fajin e asnjërit, dhurimet e jashtëzakonëshme që ka marrë njeri bashkëshort nga tjetri, kthehen reciprokisht në gjendjen që ato ndodhen në kohën kur ka lindur shkaku i zgjidhjes së martesës.

5) Dhurime të zakonëshme janë si peshqeshet e rastit ashtu dhe ato që prej natyrës ose prej vleftës së tyre relativisht të vogël konsiderohen si të tilla (p.sh. veshmbathja, nishani i fejesës, dhurimet për raste festash ose përvjetorish, datëlindjesh, etj.). Çështja nëse

dhurimet janë të zakonëshme ose të jashtëzakonëshme, zgjidhet nga gjykata rast pas rasti. Për këtë gjykata duhet të ketë parasysh zakonin e vendit, natyrën e sendeve të dhuruara (stoli, veshmbathje, etj.), vleftën totale të sendeve të dhuruara, gjendjen ekonomike dhe të ardhurat e bashkëshortëve.

6) Kur zgjidhet martesë vetëm për fajin e njerës palë, gjykata nuk duhet të bëjë dallim nëse dhurimet që i janë bërë palës tjetër janë të zakonëshme ose të jashtëzakonëshme, pasi pala e pafajëshme i mban të gjitha dhurimet.

7) Dhurimet e jashtëzakonëshme, kur martesë nuk celebrimet, kthehen vetëm n'ato raste që parashikon neni 220 i L. V. J. D.

8) Padija për kthimin e dhurimeve pa kërkuar çkurorëzimin nuk mund të pranohet. Megjithatë edhe pa u kërkuar çkurorëzimi bashkëshorti të cilit i janë bërë dhurimet, mund të ngrerë padi për kthimin e këtyre dhurimeve, që bashkëshorti tjetër i mban pa të drejtë sepse me dhurimin sendet e dhuruara kanë kaluar në pronësi të bashkëshortit tjetër.

9) Kur refuzohet padija për çkurorëzim nuk duhet të zgjidhet çështja e dhurimeve që bashkëshortët i kanë bërë njeri tjetrit. Gjer sa martesë nuk është zgjidhur midis bashkëshortëve të gjitha dhurimet e jashtëzakonëshme, që i janë bërë njërit bashkëshort nga tjetri, i mbeten atij që i ka marrë si pronë e tij personale.

10) Dhurimet qofshin të zakonëshme ose të jashtëzakonëshme, që i bëhen bashkëshortit me rastin e martesës ose gjatë martesës nga persona të tretë ose familjarët ose miq e shokë të bashkëshortit tjetër, i përkasin atij që i janë dhuruar dhe me rastin e zgjidhjes së martesës këto nuk kthehen më.

11) Nuk mund të quhen dhurime ato sende që me gjithë se jepen nga njëri bashkëshort bashkëshortit tjetër, janë objekte të tilla që përdoren efektivisht për ekonominë e përbashkët të bashkëshortëve. Në këtë rast objekti dhurohet vetëm në mënyrë simbolike. Këto objekte zakonisht me vleftë jo të vogël mund të blihen në ditë festash prej njërit ose tjetrit bashkëshort në radhë të parë për të plotësuar nevojat e familjes dhe në radhë të dytë për të kënaqur njerin nga bashkëshortët.

12) Sendet që sjell me vehte bashkëshorti në shtëpinë e bashkëshortit tjetër për përdorim të tij ose të përbashkët, nuk quhen dhurime, por i përkasin bashkëshortit që i ka blerë.

13) Me rastin e anulimit ose deklarimit të paqenë të martesës, çështja e dhurimeve rregullohet në bazë të nenit 54 të ligjës mbi martesën në këtë mënyrë: a) Kur të dy bashkëshortët nuk kanë ditur shkakun e inekzistencës ose të anulimit të martesës, secili nga bashkëshortët mban për vehte dhurimet që i janë bërë nga bashkëshorti tjetër ose nga personat e tjerë; b) Kur të dy bashkëshortët janë fajtorë për anulimin e martesës, asnjeri nuk ka të drejtë të kërkojë kthimin e dhurimeve që i ka bërë bashkëshorti tjetër; c) Kur njeri bashkëshort është fajtor dhe tjetri jo, bashkëshorti i pafajshëm mban për vehte dhurimet që ka marrë dhe përveç kësaj ka edhe të drejtë t'i kthehen dhurimet që i ka bërë bashkëshortit tjetër.

...

1961

Vendimi nr. 1, datë 28.01.1961 i Plenumit

(Mbi dallimin midis kontratës së punës me akord dhe kontratës së sipërmarrjes)

...

Vihet re se gjykatat nuk bëjnë gjithmonë dallimin midis kontratës së sipërmarrjes (neni 283 i L.V.J.D.D.) që është marrëdhënia juridike civile dhe kontratës së punës (neni 4 i Kodit të Punës) dhe sidomos të kontratës së punës kur shpërblimi i punës bëhet me marrëveshje (akord) (neni 99 paragrafi i fundit i K.P.). Për këtë shkak marrëdhëniet juridike që lindin midis palëve kontraktuese nga kontrata e sipërmarrjes pranohen pa të drejtë si marrëdhënie juridike të punës. Në këtë mënyrë, sipërmarrësi përfiton jo vetëm fitimet që rrjedhin nga kontrata e sipërmarrjes, por edhe të drtejtat dhe privilegjet që u njihen punëtorëve. Gjithashtu, pranohet në mënyrë të gabuar se ndodhemi përpara kontratës së punës, vetëm pse palët e titullojnë kontratën si të tillë për shkak se ndalohet kontrata e sipërmarrjes, ndërsa në fakt jemi para një kontrate sipërmarrjeje. Me vendimet nr. 91, datë 15-9-1959, nr. 27/10, datë 8-9-1959 të Këshillit të Ministrave, ndalohet dhënia në sipërmarrje e veprave të ndërtimit, por disa ndërmarrje, në kundërshtim me këto vendime, kontratën e sipërmarrjes për ndërtime të ndryshme e paraqesin në formë si kontratë pune dhe në themel kontraktojnë dhënien e ndërtimeve në sipërmarrje. Gjykatat, duke mos patur të qarta elementët e këtyre dy kontratave, duke ngatërruar elementët dalluese kryesore midis kontratës së punës dhe asaj të sipërmarrjes dhe sidomos, duke mos kuptuar drejtë natyrën juridike të kontratës së punës me copë, me marrëveshje (akord), dhe sistemin e pagimit të saja, lejojnë që të shkelen normat ligjore. Duke vepruar disa ndërmarrje në mashtrim të ligjës jo vetëm rëndohet arka e shtetit me shpenzime të kota, por shtrembërohet parimi mbi sistemin e pagave në fuqi dhe si rrjedhim arrihet në mashtrimin e punëtorëve nga elementa të pandërgjegjshëm. Duke qenë se në praktikë nuk janë të qarta elementët përbërëse të dy këtyre kontratave dhe për pasojë as edhe kriteret dalluese kryesore të tyre dhe me qëllim që të zbatohen drejtë dispozitat ligjore dhe të sigurohet uniformiteti në praktikën gjyqësore, Plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të paragrafit II të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, me vendimin nr. 1, dt. 28-1-1961 vendosi të japë këtë udhëzim:

1- Kontrata e punës me marrëveshje (akord) nuk është veçse një kontratë pune me copë ku shpërblimi nuk është i thjeshtë as progresiv, por me marrëveshje. Kontrata e punës me akord parashikohet nga neni 4 dhe 10 të Kodit të Punës në kombinim me paragrafin e fundit të nenit 99 të Kodit të Punës dhe lidhet në përputhje me dispozitat e vendimeve të Këshillit të Ministrave nr. 440, datë 27/X/1960 dhe nr. 441, datë 27/X/1960 G.Z. mbi pranimin e rregullores mbi kushtet e dhënies së punës me marrëveshje (akord). Pra, ndryshimi midis kontratës së punës me akord dhe asaj të sipërmarrjes është po ay që egziston midis çdo kontrate pune dhe kontratës së sipërmarrjes.

II- Kontrata e punës me akord, duke mos qenë një lloj kontrate më vehte, ka natyrën juridike si çdo kontratë pune tjetër dhe lidhet me një person ose grup personash në pajtim me dispozitat e lartpërmendura dhe pra kriteret dalluese midis kontratës së punës dhe të sipërmarrjes vlejnë edhe për të bërë dallimin midis kontratës së punës me akord dhe të sipërmarrjes. Këto kritere kryesore janë:

1) Në kontratën e punës me akord punonjësi bën pjesë në një kolektiv punonjësish të caktuar (ndërmarrje, institucion), ku ai është i detyruar të respektojë rregullat mbi rendin e mbrendshëm të punës, orarin dhe kohën normale të punës (8 orëshin e punës), rregulloren mbi sigurimin teknik etj., ndërsa sipërmarrësi është i pavarur, ay organizon punën për të cilën është porositur sipas kriterëve dhe dëshirës së tij pa bërë pjesë në një kolektiv punonjësish.

2) Objekti i detyrimit të kontratës së punës me akord ashtu si në kontratën e punës që parashikohet nga neni 4 i K.P është kryerja e një pune të caktuar ose e një detyre të caktuar, në një vend të caktuar, kurse objekti i detyrimit në kontratën e sipërmarrjes sipas nenit 283 të L. V. J. D. është një vepër e caktuar. Në kontratën e punës, punonjësi detyrohet të kryej një lloj pune sipas specialitetit, profesionit ose detyrës së tij, në një ndërmarrje, organizatë ose institucion shtetëror (me përjashtim të rasteve të parashikuara nga neni 20 i K. Punës), kurse sipas kontratës së sipërmarrjes, sipërmarrësi detyrohet t'i dorëzojë porositësit rezultatin e një pune konkrete.

3) Në bazë të kontratës së punës, punonjësi është i detyruar që brenda një kohe të caktuar të kryej një masë pune të caktuar sipas kategorisë së tij. Masa e punës matet nëpërmjet normës së prodhimit të detyrueshëm ose nëpërmjet kohës, orarit të detyrueshëm të punës ose edhe nëpërmjet të dy njësive të matjes së masës së punës. Në kontratën e punës me akord, pagesa bëhet sipas sasisë dhe cilësisë së punës së kryer pavarësisht nga fitimet ose humbjet e organizatës socialiste. Posaçërisht në kontratën e punës me akord, pagesa e punës bëhet duke patur për bazë normën e punës dhe kategorinë e punëtorit sipas nenit 5 dhe 6 të vendimit nr. 440 ose nenit 9 të vendimit nr. 441, datë 27-10-1960 të Këshillit të Ministrave. Ndërsa sipërmarrësi nuk lidhet nga ndonjë detyrim në lidhje me masën e punës që do të kryej brenda intervalit të kohës së caktuar, ay ka vetëm një detyrim të dorëzoj rezultatin e punës sipas kontratës brenda afatit të parashikuar dhe shpërblimi i punës bëhet sipas marrëveshjes së palëve në bazë të leverdisë ekonomike të tyre. Sipërmarrësi paguhet për rezultatin e punës për shumën e parashikuar në kontratë.

III- Përveç kriterëve të sipërme kryesore, gjykatat për të bërë dallimin midis dy kontratave mund të udhëhiqen edhe nga veçoritë e mëposhtëme jo kryesore:

1. Sipas kontratës së punës, punëtori ose nëpunësi e kryen detyrimin e vet personalisht dhe vetëm përjashtimisht me pëlqimin e qendrës së punës mund t'ia ngarkojë atë një personi tjetër (neni 16 i Kodit të Punës), kurse sipas kontratës së sipërmarrjes vepra kryhet me punën e personave të tjerë, me përjashtim të rasteve kur për shkak të cilësive personale të sipërmarrësit ky është i detyruar të kryej veprën personalisht.

2- Punëtori ose nëpunësi e kryen punën gjithmonë me materialet që siguron qendra e punës (punëdhënsi), kurse sipërmarrësi detyrohet të kryejë veprën me materialet e tij, përveç kur parashikohet ndryshe.

3- Kur shpërblimi i punës bëhet me marëveshje (akord) presupozohet zakonisht ekzistenca e një kontrate pune në kuptim të nenit 4 të K. Punës, brenda kuadrit të së cilës lidhet marëveshja me akord. Vetëm përjashtimisht, kur institucioni shtetëror nuk ka plotësuar listëorganikat e fuqisë punëtore dhe ndërmarrja nuk ka plotësuar planin e fuqisë punëtore, mund të jepet punë me akord edhe në persona privatë me një herë me rastin që këta pranojnë të bëhen punëtorë të institucionit ose ndërmarrjes shtetërore d.m.th, kur lidhin kontratën e punës. Marrëdhëniet juridike në kontratën e punës me akord lindin zakonisht pas lidhjes së kontratës së punës, kur përcaktohen në mënyrë të posaçme objekti i punës me akord dhe mënyra e shpërblimit të saj, ndërsa në kontratën e sipërmarrjes marrëdhëniet juridike lindin kurdoherë që në momentin e lidhjes së kontratës.

4- Likuidimi i shpërblimit në kontratën e punës me akord behet pas përfundimit të punës dhe kur kjo zgjat më tepër se 15 ditë, jepet shpërblim i pjesëshëm në bazë të matjeve të përafërta 15 ditore, ndërsa në kontratën e sipërmarrjes likuidimi i llogarive bëhet zakonisht pas dorëzimit të veprës, përveç kur urdhërohet ndryshe në kontratë.

5- Në kontratën e punës me akord nuk mund t'u jepet puntorëve paradhënie, kurse sipas kontratës së sipërmarrjes, sipërmarrësi mund të marrë paradhënie po qe se një gjë e tillë është parashikuar në kontratë.

6- Në kontratën e punës me akord puntorët përfitojnë shpërblime për kursimet e realizuara prej tyre në materiale, kurse kursimet që realizon sipërmarrësi mbi materialet e tij shkojnë tërësisht në dobi të tij dhe kur është parashikuar që vepra të bëhet me materialet e porositesit, kursimet i përkasin atij përveç kur është parashikuar ndryshe.

IV Nga dallimi i mësipërmë i kontratës së punës me akord dhe asaj të sipërmarrjes rrjedhin edhe pasoja të ndryshme që rradhiten më poshtë:

1 Sipas kontratës së punës me akord, rreziku për dëmtimin ose humbjen e rastit (pa faj) të materjaleve që përdor dhe përpunon punëtori, është në ngarkim të punëdhënësit dhe jo të puntorit, i cili nuk përgjigjet për këto dëme, kurse sipas kontratës së sipërmarrjes këto lloj dëme llogariten në ngarkim të sipërmarrësit deri sa nuk ka dorëzuar veprën e caktuar.

2. Pasojat për mos kryerjen e punës së caktuar brenda afatit janë të ndryshme në kontratën e punës me akord nga ato për mos dorëzimin e veprës brenda afatit të caktuar

në kontratën e sipërmarrjes. Sipas kontratës së punës me akord, kur puntorët nuk kryejnë detyrimin e tyre brenda afatit të caktuar shpërblimi i punës rregullohet nga Kodi Punës (neni 101 i Kodit Punës dhe § 2 të nenit 7 të vendimit nr. 441, datë 27/10/1960 të Këshillit të Ministrave në kontratën e punës në bujqësi). Ndërsa sipërmarrësi në rast se nuk dorëzon veprën brenda afatit të caktuar ay përgjigjet sipas nenit 93 të L. V. J. D. ose dispozitave 84 - 88 të po kësaj ligje sipas rastit.

3- Kur gjykata çmon se kontrata e lidhur midis palëve është me të vërtetë kontratë pune me akord, duhet ta dërgojë çështjen për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve në komisionin e pajtimit të qendrës së punës përkatëse, sipas paragrafit të fundit të nenit 6 të vendimit nr. 440, datë 27/X/1960 të Këshillit të Ministrave ose nenit 10 të vendimit nr. 441, datë 27/X/1960 të Këshillit të Ministrave, kurse mos marrëveshjet midis sipërmarrësit dhe porositësit zgjidhen nga gjykata.

V- Kur nga përmbajtja e kontratës së lidhur midis palëve rezulton se mungojnë elementat e kontratës së punës me akord, edhe sikur palët të jenë shprehur se kanë lidhur kontratë pune me marrëveshje (akord), gjykatat duhet ta cilësojnë kontratën si kontratë sipërmarrje kur egzistojnë elementat e kësaj të fundit. Në rast se kontrata e sipërmarrjes ndalohet të lidhet midis palëve dhe kontraktuesit e paraqesin atë si kontratë pune me akord, gjykata duhet ta deklarojë të pavlefshme.

...

Vendimi nr. 4, datë 15.06.1961 i Plenumit

(Mbi afatet e ngritjes së padisë për vërtetimin dhe kundërshtimin e njohjes së atësisë)

...

Nga studimi i praktikës gjyqësore vërehen se gjykatat nuk kanë kuptim të njëjtë mbi natyrën e afateve të parashikuara nga nenet 25, 28, 29 dhe 31 të ligjës mbi raportet në mes të prindërve dhe fëmijëve. Disa gjykata për këto afate zbatojnë rregullat e përgjithëshme të së drejtës civile mbi parashkrimin (nenet 75 81 të P.P. të Kodit Civil), disa të tjera i konsiderojnë ato si afate parashkrimi të një lloji të veçantë, të cilat nuk zgjaten, nuk pezullohen dhe nuk ndërpriten. Gjithashtu, vërehet se praktika gjyqësore nuk është e njëjtë në lidhje me çastin e fillimit të ecjes së afatit për ngritjen e padisë për vërtetimin e atësisë së fëmijës së lindur jasht martesës (neni 25 i ligjës mbi raportet në mes prindërve dhe fëmijëve), për kundërshtimin e atësisë së fëmijës së lindur nga bashkëshortja e paditësit gjatë vazhdimit të martesës ose pas zgjidhjes së martesës (neni 28 i ligjës mbi raportet në mes prindërve e fëmijëve), të padisë së nënës që kundërshton prezumimin ligjor të atësisë (neni 29) dhe të kundërshtimit të atësisë nga ana e një personi që e konsideron vehten si atin e fëmijës (neni 31 i ligjës mbi raportet në mes prindërve dhe fëmijëve). Prandaj, Plenumi i Gjykatës së Lartë me qëllim që të

sqarohen pikat e përmendura më sipër dhe për të siguruar unifikimin e praktikës gjyqësore, në bazë të nenit 52 parag. II-të të ligjës mbi organizimin gjyqësor me vendimin nr 4, dt. 15-6-1961 jep këtë udhëzim:

I. Ecja e parashkrimit të padisë për vërtetimin e atësisë së fëmijës (neni 25) fillon që nga data e lindjes së fëmijës dhe jo nga momenti marrjes dijeni mbi lindjen e fëmijës.

II. Nëna mund të kundërshtojë që të jetë at'i fëmijës së saj bashkëshorti ligjor i saj, por padia duhet të ngrihet brenda 6 muajve nga lindja e fëmijës dhe jo nga data e marrjes së aktit të lindjes ose të marrjes dijeni prej saj se ati fëmijës është shënuar një person që nuk është at.

III. Burri mund të kundërshtojë atësinë e fëmijës që ka lindur bashkëshortja e tij gjatë vazhdimit të martesës ose para se të kenë kaluar 300 ditë nga zgjidhja e martesës, brenda 6 muajve nga dita që ay ka marrë dijeni mbi lindjen dhe jo nga dita që ay ka marrë njoftim se bashkëshortja fëmijën e ka lindur nga raporte me person tjetër.

IV. Personi që e konsideron vehten si at të fëmijës së lindur jasht martesës, mund të kundërshtojë atësinë e një personi tjetër që e ka njohur këtë fëmijë si të tij vetëm brenda një viti nga rregjistrimi i atësisë në rregjistrat e gjendjes civile dhe jo nga data e marrjes dijeni mbi rregjistrimin.

V. Afatet për ngritjen e padive të parashikuara nga dispozitat e nenit 25, 28, 29 dhe 31 të ligjës mbi raportet në mes prindërve dhe fëmijëve, janë afate të një lloj parashkrimi të veçantë, që nuk mund të zgjaten për çfardo shkak qoftë, por mund të pezullohen ose ndërpriten kur ekzistojnë kushtet e parashikuara nga neni 86 dhe neni 89 i Pjesës Përgjithëshme të Kodit Civil.

VI. Paragrafi i III-të i udhëzimit të Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 3, datë 20-4-1955 (botuar në buletin e Gjykatës së Lartë të vitit 1955, pika 736 dhe Drejtësia Popullore nr. 3/1955 fq. 58) mbi parashkrimet e shkurtëra, rreshti i pestë, ku thuhet "Parashkrimel e parashikuara nga neni 83 i Pjesës së Përgjithëshme të Kodit Civil nuk u nënshtrohen pezullimit ose ndërprerjes së parashkrimit", mbetet pa fuqi.

...

Vendimi nr. 66, datë 21.04.1961 i Kolegjit Civil

(Shpërblimi për shpronësimin bazohet tek nevoja dhe dobia reale në momentin e vlerësimit)

...

Mbi padien e F. B. kundër Kom. Ekz. të K. P të Qytetit Tiranë, me objekt caktimin e vleftës së shtëpisë së çpronësuar, Gjykata Popullore e Rrethit Tiranë, me vendimin e saj nr. 338, dt. 15-2-1961, ka vendosur vlerësimin e të gjitha pronave të paditësit në shumën 445.782 lekë. Gjykata e Qarkut të Tiranës, që e ka shikuar çështjen në shkallë të dytë mbi ankimin

e paditësit me vendimin e saj nr. 95, dt. 8-3-1961 ka vendosur prishjen e vendimit të mësipërmë. Kundër vendimit të Gjykatës së Qarkut Tiranë, ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimin e kësaj gjykate me këte vërejtje:

Gjykata e Qarkut Tiranë, ka pranuar në vendimin e saj se shpërblimi i puseve me rastin e çpronësimit të tyre duhet të caktohet në bazë të vleftës së materialeve me të cilat ato janë ndërtuar. Ky orientim i Gjykatës së Qarkut të Tiranës nuk është i saktë. Në bazë të nenit 6 të ligjës mbi çpronësimet dhe rekuizimet shpërblimi i pasurisë që çpronësohet është baras me vleftën e tregut që ajo ka ditën që bëhet vlerësimi i saj. Pra, në bazë të kësaj dispozite është e nevojshme të kihet parasysh se shpërblimi duhet të llogaritet në bazë të vleftës që pasuria ka në treg ditën që bëhet vlerësimi i saj për efekte çpronësimi dhe jo në bazë të vleftës që ajo ka pasur në kohën e ndërtimit. Përveç kësaj, për t'u përcaktuar drejtë shpërblimi i pasurisë që çpronësohet, duhet të mbahet parasysh gjithashtu se çfarë dobi reale ajo sjellë në momentin e vlerësimit të saj. Edhe në rastin konkret përse i përket vlerësimit të puseve duhet të kihet parasysh dhe të hetohen ato rrethana që janë të nevojshme për të përcaktuar masën e dobishmërisë së tyre. Vlen të mbahet parasysh rrethana se në qytetin e Tiranës ka ujësjellës. Ekzistenca e ujësjellësit pakëson në një far shkalle dobinë e çdo pusi. Kështu, dy puse me gjithëse të njejtë, për faktin se ndodhen njeri në një qytet ku ka ujësjellës dhe tjetri në një qytet ku nuk ka të tillë, nuk kanë të njejtën vleftë në treg. Midis rrethanave që lypset të hetohen në radhë të parë duhet të shikohet nëse pusët kanë ose jo ujë. Një pus që ka shteruar e ka humbur vlerën e tij si pus, prandaj ay do të ketë një far vlere vetëm në rast se mund të shërbejë për të plotësuar ndonjë nevojë tjetër. Mund të ndodhë gjithashtu që një pus të mos ketë asnjë vleftë për shkak se ujët e tij është i infektuar. Veç kësaj për secilin pus duhet të shikohet nëse ai i përket një shtëpije në të cilën është instaluar ose jo ujë i pishëm. Rëndësi ka gjithashtu të skjarohet nëse ujët e tyre përdoret për të pirë apo për të larë ose për të vaditur ose për diçka tjetër. Vetëm pas skjarimit të rrethanave të përmendura më lart dhe t'atyre që mund të çmohen të nevojshme, si dhe pas vlerësimit të tyre në tërësi, gjykata do të jetë në gjendje të çmojë dobinë reale të pusave dhe të caktojë për ata një shpërblim të drejtë në pajtim me nenin 6 të ligjës mbi çpronësimet dhe rekuizimet.

...

Vendimi nr. 5, datë 27.05.1961 i Kolegjit të Posaçëm të Gjykatës së Lartë
(Dënim me vdekje i oficerit Teme Sejko dhe të tjerë)

...
 Këshilli Gjyqësor i Posaçëm i Gjykatës së Lartë i caktuar me dekretin nr. 3260, datë 27.04.1961, i përbërë nga Shuaip Panariti Kryetar i Gjykatës së Lartë, Gjeneral Major Muharrem Kokomani Komandant i Repartit 9357, Kolonel Sotir Spiro anëtar i Gjykatës

së Lartë, Kolonel Bejto Isufi Komandant i Repartit 3700, si dhe Hilmi Telegrafi anëtar i Gjykatës së Lartë, me pjesëmarrjen e Prokurorit të Përgjithshëm Aranit Çela, në seancat e hapura mori në shqyrtim çështjen penale të të pandehurve:

1. Teme Sejko, i lindur në Konispol dhe banues në Tiranë, i martuar me dy fëmijë, me arësim të lartë, fshatar i pasur, nëpunës, ish oficer në gradën Kundëradmiral, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

2. T. D., i lindur në Filat të Çamërisë dhe banues në Elbasan, i martuar me dy fëmijë, me arësim të lartë, fshatar i pasur, nëpunës, ish Kryetar i Komitetit Ekzekutiv të rrethit Elbasan, i dekoruar me gjashtë urdhra e medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

3. A. D. i lindur në Konispol dhe banues në Tiranë, i martuar me katër fëmijë, me arësim 7-vjeçar, fshatar i pasur, nëpunës, në gradën ushtarake nënkolonel në rezervë, mban nëntë medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

4. A. A. i lindur në Konispol, i martuar me katër fëmijë, me arësim fillor, fshatar i mesëm, nëpunës, nënkryetar i kooperativës bujqësore, mban tre medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

5. H. M. i lindur në Konispol, i martuar me pesë fëmijë, me arësim fillor, fshatar i varfër, ishnëpunës, tani pensionist, mban gradën kapiten në rezervë, ka tetë urdhëra e medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

6. S. M. i lindur në Spatër të Filatit Greqi dhe banus në Tiranë, i martuar me një fëmijë, me arësim të lartë, fshatar i pasur, nëpunës, toger në rezervë, mban gjashtë urdhëra e medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

7. N. G. i lindur në Mexhidije Greqi dhe banus në Vrinë të Sarandës, i martuar me pesë fëmijë, me arësim 3 klasë shkollë fillore, fshatar i varfër, bari, pranë Ndërmarrjes Blegtorale Vrinë, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

8. J. P. i lindur dhe banues në Vervë të Sarandës, i martuar pa fëmijë, me arësim 3 klasë fillore, fshatar i mesëm, bujk, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

9. A. K. i lindur në Koskë të Greqisë dhe banus në Konispol, i martuar me tre fëmijë, fshatar i varfër, bujk i kooperuar, bari, i dekoruar me tre urdhëra e medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

10. A. V. i lindur në Konispol dhe banues në Elbasan, i martuar me dy fëmijë, me arësim 7-vjeçar, nëpunës, fshatar i mesëm, i dekoruar me dy urdhëra e medalje, i padënuar ndonjëherë, i arrestuar më 28.07.1960.

Të akuzuar me akt-akuzën e Prokurorisë së Përgjithshme dt. 01.05.1961, për krimet e parashikuara nga nenet 76 të KP në kombinim me 64, 69 dhe 73 të tij. Këshilli Gjyqësor mbasi dëgjoi apollojin e të pandehurve, pretencën e prokurorit i cili kërkoi të deklarohen fajtorë të gjithë të pandehurit dhe të dënohen si vijon: Teme Sejko, T. D., A. R., S. M., H. M., A. Xh. dhe N. G. në bazë të nenit 76 në kombinim me nenet 64, 69 e 73 të K. P. me vdekje, konfiskimin e pasurisë dhe me heqjen e të drejtave në bazë të pikave “a” dhe “b”, të

nenit 27 të K. P. Të pandehurit J. P. e A. O. në bazë të neneve 76 në kombinim me nenet 64, 69, dhe 73 të K.P., e dënohen me nga 25 vjet heqje të lirisë, konfiskimin e pasurisë dhe me heqjen e të drejtave. I pandehuri A. V. në bazë të nenit 76 në kombinim me nenet 64, 69 dhe 73, të K. P. të dënohet me 20 vjet heqje të të lirisë, me konfiskimin e pasurisë dhe me humbjen e të drejtave simbas “b” të nenit 27 të K. P.

Mbasi dëgjoi fjalën e avokatëve mbrojtës të të pandehurve të cilët kërkuan (...) të mos zbatohet kundër tyre dënimi me vdekje për një dënim tjetër me heqje të lirisë. Disa nga të pandehurit e tjerë kërkuan që kundra tyre një masë dënimi më e butë nga ajo që kërkoj përfaqësuesi i akuzës. Mbasi dëgjoi fjalën e fundit të të pandehurve Teme Sejko e të tjerë thanë se janë të penduar për krimeve kryer dhe kërkuan mëshirë. Për të pandehurin A. Xh., me qënë se fjala e tij e fundit nuk u dëgjua për shkak se simbas raportit mjeksor është i sëmurë dhe nuk mund të paraqitej, me vendim të ndërmjetshëm u vendos veçimi dhe pezullimi i çështjes deri në shërimin e tij, vëren:

Gjatë gjykimit u vërtetua se të pandehurit Teme Sejko, T. D., A. R., S. M., A. Xh., H. M., A. V., J. P., N. G. dhe A. S., duke qënë pjesërisht të rekrutuar që më parë në periudha të ndryshme nga zbulimi grek dhe pasi i kishin shërbyer këtij zbulimi në mënyrë individuale, duke dhënë informata në karakter sekret në vitin 1951 dhe më vonë janë bashkuar dhe kanë krijuar një organizatë kriminale. Kjo organizatë kriminale, që u krijua me urdhër të zbulimit grek, i shërbente në të njëjtën kohë edhe zbulimit amerikan si dhe atij jugosllav. (...) U vërtetua se kjo organizatë kishte për qëllim të organizonte një kryengritje t’armatosur për të përmbysur pushtetin popullor, të krijonte banda të armatosura brenda vendit, të ndihmote kalinin në teritorin e Shqipërisë të bandave t’armatosura të krijuara në Greqi dhe Jugosllavi dhe të bënte agjitacion e prapagandë kundër pushtetit popullor. (...) Duke marrë parasysh se pushteti popullor nuk mund të rrëzohej nga kjo organizatë, imperialistët amerikan dhe monarko-fashistët grekë në bashkëpunim me revizionistët jugosllavë, do të përdornin përpjekjet e kësaj organizate kriminale si shkak që të futnin ushtritë e tyre nga toka dhe si shkak për të ndërhyrë flota e 6 e SH.B.A. nga deti për të përmbysur pushtetin popullor dhe për të vendosur një pushtet kapitalist. Për të realizuar këtë plan kriminal kundër Republikës Popullore të Shqipërisë, zbulimi grek, organizoi në vitin 1950 në Konispol takimin midis kriminelit dhe agjentit të zbulimit grek H. R. me të pandehurin Teme Sejko. Në këtë takim kriminelit H. R., përveç informatave që i kërkoj të pandehurit Teme Sejko, i ngarkoi detyrën që të krijonte një organizatë kriminale, e cila duhet të kryente një punë të organizuar në shërbim të zbulimeve të huaja dhe duhej të shtrinte veprimtarinë e saj në Konispol, Sarandë dhe në vise të tjera të Shqipërisë. Këjo organizatë u krijua me agjentë të zbulimit grek Teme Sejko, A. R., T. D. etj. (...) U provua se i pandehuri Teme Sejko, pasi u takua me H. R., në fund të vitit 1951, në vendin e quajtur Jerne, ka bërë një mbledhje në të pandehurit A. R., T. D. dhe me persona të tjerë, ku është krijuar organizata dhe antarëve të saj u janë ngarkuar këto detyra: të ngjallnin pakënaqësi për elementa të lëkundëshëm, të rekrutonin elementa të rinj, kryesisht elementa

të prekur nga reformat e pushtetit popullor dhe të krijonin grupe të tjera agjenturiale në vende të ndryshme.

Organizata duhet të krijonte më mirë ndërlidhjen me zbulimin grek, të dërgonte informacione dhe të zbatonte udhëzimet që do të vinin nga qendra zbulimit grek. Në mbledhje u vendos që i pandehuri Teme Sejko të punonte për të marë infomata ushtarake dhe për të rekrutuar njerëz të tjerë në ushtri. I pandehuri A. R. do të bënte po të njëjtën gjë në Ministrinë e Mbrojtjes, ndërsa pandehuri T. D. do të punonte për të plotësuar detyrën e organizatës në rrethin e Sarandës. Më vonë në këtë organizatë kanë bërë pjesë edhe të pandehurit A. Xh., H. M., S. M., J. P., A. O., A. V. e N. G.. (...) U provua se të pandehurit Teme Sejko, me të tjerët kanë bërë agjitacion e prapagandë kundër pushtetit popullor, duke folur kundër masave që merte pushteti për zhvillimin e bujqësisë e të industrisë. Ata kanë thënë se gjoja në zonën e Konispolit nuk ndërtohet asgjë dhe se popullsia çame nuk trajtohej mirë për shkak se në udhëheqjen e partisë të qeverisë nuk ka asnji person nga kjo krahinë. Duke plotësuar detyrat ngarkuara nga zbulimi grek, organizata e drejtuar nga të pandehurit Teme Sejko, A. R. , T. D., ka rekrutuar në shërbim të zbulimeve të huaja të pandehurit S. M., A. Xh., H. M., J. P., A. O., A. V., etj., të cilët janë ndarë në grupe dhe janë caktuar për të punuar në vende të ndryshme.

(...) Gjatë gjykimit u provua se në grupin e Konispolit bënin pjesë A. Xh., J. P., H. M., A. O., n'atë të Tiranës të pandehurit A. R. e S. M., në grupin e Elbasanit T. D. dhe A. V., në atë të vlllehëve N. G.. Këto grupe, që në tërësinë e tyre përbënin organizatën kriminale, kanë rekrutuar agjentë në shërbim të zbulimeve të huaja, kanë mbledhur dhe kanë dërguar informata me karakter sekret shtetëror zbulimit grek dhe kanë krijuar ndërlidhje të rregullta me këtë zbulim. Për të siguruar ndërlidhjen dhe me qëllim që të mos zbulohet këtu mbrenda veprimtaria armiqsore e këtij grupi, u organizua arratisja e I. O., i cili rrezikonte punën e organizatës për shkak të veseve të këqija. Për arratisjen I. O. i pandehuri Teme Sejko është takuar në Konispol në muajin dhjetor 1954 dhe janar 1955 me kriminelin H. R.. Në këtë takim është vendosur arratisja e I. O. dhe është krijuar versioni sipas të cilit u kap dhe u vra në tokën greke nga diversantët grekë. Për të bërë më të besueshën këtë version, radio Athina, lëshoi një komunikatë të posaçme mbi gjoja vrasjen e I. O. në tokën greke. Disa nga pjestarët e kësaj organizate, për të maskuar në mirë legjendën e kurdisur për vrasjen gjoja të I. O., shkuan për ngushëllim në familjen e tij në Konispol. Pas kësaj ngjarjeje, I. O. ka hyrë në Shqipëri si diversant i ngarkuar me detyra që të lidhte zbulimin grek me këtë organizatë kriminale.

(...) Zbulimi grek ka mbajtur lidhje me këtë organizatë nëpërmjet të kanalit të Korçës, me anë të të pandehurit N. G.. Përveç lidhjeve të mësipërme, organizata ka patur lidhjet e sajë të brendëshme dhe në zbulimin grek edhe nëpërmjet të pandehurve H. M., J. P., A. O. U vërtetua se i pandehuri Teme Sejko ka patur lidhje edhe me P. P., para se ky të arratiset në Jugosllavi. Teme Sejko deklaroi para gjykatës se gjatë vitit 1955 në një bisedim që ka patur me P. P., ky i fundit ka pyetur për H. R. Kjo pyetje sipas të pandehurit, e ka shqetësuar

dhe e ka bërë të mendojë se mos po i bëhej ndonjë provokacion. Për të ditur me siguri se cili ishte P. P., i pandehuri Teme ka lajmëruar për bisedën H. R. dhe ky i njoftoi se biseda e P. P. ishte përpjekje për të vendosur hidhje me të. Në të njëjtën kohë ai e porositi të lidhej me P. P., duke përdorur parullën “i çali të kujton dhe nuk të harron”. I pandehuri Teme spjegoi para gjykatës se e zbatoi këtë udhëzim dhe vendosi lidhjet ne P. P., të cilit i tregoi se kujt i shërbente dhe e vuri në dijeni për disa nga antarët e organizatës, si për T. D., A. R., A. Xh., etj. Nga P. P. ay mori vesh se “i çali” ishte Gjenerali i U.D.B. jugosllave D. M.. Përveç kësaj në takimin që ka bërë Teme Sejko me H. R., ky i fundit e udhëzoi Teme Sejkon që të vihej në dijeni mbi punën e organizatës dhe të lejohej përdorte kanalet ndërlihdhëse të kësaj organizate për punë e tija në zbulimin jugosllav. (...) Gjatë gjykimit u vërtetua se Teme Sejko, para se të largohej jashtë shtetit për studime, është takuar në nëndor të vitit 1955 në Konispol me kriminelin H. R.. Në këtë takim u vendos që ndërlihdhjen midis zbulimit grek dhe organizatës do ta mbante i pandehuri T. D.

Gjatë hetimit gjyqësor u provua se në mungesë të të pandehurit Teme, i pandehuri T. D. ka mbajtur lidhje ne zbulimin grek, duke dërguar dhe marrë letra nëpërmjet të pandehurit A. O. Në vitin 1956, përveç informatave të tjera që i kanë dërguar zbulimit grek, i pandehuri T. D., së bashku me A. R., kanë përgatitur një raport informativ për zbulimin grek, ku midis të tjerave flitej edhe për disfatën, që kishin përsuar pjestarët e organizatës në konferencën e partisë të qytetit të Tiranës të vitit 1956 dhe mbi masat e mara kundër tyre. Në këtë raport përmënde se pozita e P. P. mbas konferencës nuk ishte dobësuar, por përkundrazi ishte sabotuar në zgjedhjen e tij në Kongresin si anëtar i Komitetit Qendror të P.P.Sh. Ky raport u përgatit sipas kërkesës së H. R. dhe i u dërgua të pandehurit A. O. (...) U vërtetua se i pandehuri Teme Sejko ka pasur pastaj takime me H. R. dhe P. P. Këto takime janë bërë në muajin maj dhe gusht të vitit 1958. Në takimin e parë që është bërë n’afërsi të Konispolit i pandehuri Teme, ka biseduar me H. R. dhe I. O. dhe u ka dhënë atyre informata të hollësishme mbi organizimin e flotës ushtarake mbi bazat e saj, mbi armatimet, kuadrin , mundësinë e remontit, rezervat e karburantit, etj.

Në këtë mbledhje shpjegoi i pandehuri Teme Sejko, P. P. i tha se në Greqi do të bëhej një mbledhje ndërmjet kuadrove të zbulimit grek dhe jugosllav, ku do të përcaktohej plani i kryengritjes s’armatosur në Shqipëri dhe ku do të mernin pjesë edhe H. R. me P. P. I pandehuri Teme spjegoi se P. P. e porositi të punojë me kujdes për përgatitjen e kryengritjes s’armatosur. Pas këtij takimi u bë një mbledhje në Durrës, ku muarën pjesë të pandehurit Teme Sejko, T. D., A. R. dhe persona të tjerë. Në këtë mbledhje u bisedua mbi udhëzimet që kishte marrë i pandehuri Teme Sejko nga H. R. dhe P. P. dhe u përgatit një projekt-plan mbi mënyrën e veprimeve brënda vendit, për kohën e kryengritjes. Njëkohësisht u caktuan bazat se ku do të strehoheshin diversantët që do të hynin në tokën e Republikës Popullore të Shqipërisë dhe u caktuan zonat se ku do të vepronin të pandehurit. Projekt-planin që u diskutua dhe u përgatit në këtë mbledhje nga kjo organizatë kriminale, i u dërgua zbulimeve të huaja bëhej ndërmjet H. R. dhe P. P. në drejtusit organizatës kriminale në pranverën e

vitit 1960, por ky takim ne gjith interesinin e Teme Sejkos, nuk u bë sepse H. R. dhe P. P. nuk erdhën në takim.

U provua se në muajin shkurt të vitit 1960, ka kaluar kufirin shtetëror të Republikës Popullore të Shqipërisë diversanti I. O. Ai ka ardhur në Elbasan dhe është takuar me të pandehurin T. D., të cilit i ka dorëzuar edhe letrën e zbulimit grek. Së bashku me T., ai ka shkuar në Durrës, ku është bërë një mbledhje në të cilën kanë marrë pjesë edhe të pandehurit Teme Sejko, A. R., si edhe persona të tjerë. Në këtë mbledhje janë marrë në shqyrtim udhëzimet përfundimtare në lidhje me organizimin e kryengritjes s'armatosur që do të bëhej në gjysmën e dytë të vitit 1960, në pragun e Kongresit IV.

I pandehuri Teme Sejko spjegoi para gjykatës se në përmbysjen e pushtetit popullor do të merrnin pjesë forcat ushtarake të Greqisë dhe Jugosllavisë, si dhe flota e 6 e SH.B.A. Ai spjegoi se, sipas bisedimeve që ka patur ne H. R. dhe P. P., si dhe në bazë të udhëzimeve të dërguara nga zbulimi grek, përmbysja e pushtetit popullor do të bëhej në këtë mënyrë. Në Shqipëri do të futeshin grupe diversantësh të përbëra nga t'arratisur shqiptarë të pregatitur posaçërisht për këtë qëllim në Greqi, Jugosllavi dhe vënde të tjera. Këto grupe që do të strehoheshin në bazat e krijuara nga organizata kriminale, do të fillonin në momentin e caktuar, veprime diversioni dhe terrori, kundër institucioneve shtetërore dhe njerëzve të pushtetit popullor. Me fillimin e veprimeve nga ana e grupe të diversanteve do të fillonin veprimet në kufirin shqiptar edhe forcat e rregullta ushtarake të Greqisë, Jugosllavisë dhe të SH. B. A. Në të njëjtën kohë grupe, të posaçme diversante, të krijuara nga specialistët grek, jugosllavë dhe amerikanë, do të futeshin në thellësi të territorit shqiptar për të penguar veprimet e ushtrisë të Republikës Popullore të Shqipërisë. Trazirat e brendëshme, si dhe provokacioni që do organizohej me anë të flotës shqiptare nga Teme Sejko, kundër flotës 6 të SH.B.A. ose nga mbytja ose dëmtimi i ndonjë anije amerikane nga minat e vëna po nga anijet e SH.B.A. do t'i jepnin shkak ndërhyrjes s'armatosur të SH.B.A. kundër Republikës Popullore të Shqipërisë.

Teme Sejkua shpjegoi se gjatë këtyre veprimeve ai duhej të zaptonte ishullin e Sazanit dhe me anë të artillerisë do të pengonte daljen e flotës shqiptare nga gjiri i Vlorës, ku ajo pastaj do të asgjësohej nga flota e 6 e SH.B.A. Për të venë në zbatim këtë plan kriminal, vepruan aktivisht edhe të pandehurit S. M., H. M., J. P., A. O., N. G. e A. V.. U provua se i pandehuri Teme Sejko është vënë në shërbim i zbulimit grek dhe amerikan në vitin 1950, A. R. në vitin 1952, dhe T. D. në vitin 1951. Këta duke çfrytëzuar përgjegjësite e rëndësishme, që kanë patur n'aparatin shtetëror, për një kohë të gjatë, u kanë dorëzuar zbulimeve të huaja informata ushtarake, politike dhe ekonomike. Të tre të pandehurit simbas detyrave të ngarkuara nga zbulimi grek, kanë rekrutuar persona të ndryshëm të cilët më pas i kanë aktivizuar për kundër pushtetit popullor. U provua se i pandehuri Teme Sejko, ka rekrutuar si agjent të pandehurit T. D. dhe H. M.. I pandehuri T. D, ka rekrutuar të pandehurin A.V. e të tjerë, ndër sa A. R. ka rekrutuar të pandehurin S. M.

Të tre të pandehurit kanë bërë takime me kuadro të zbulimeve amerikanë, jugosllav dhe grek, siç janë P. P., H.T. dhe I. O., të cilët i kanë informuar për veprimtarin e organizatës

dhe nga ata kanë marë udhëzimet për organizimin e kryengritjes s'armatosur. Në vazhdim të veprimtaris së tyre armiqsore, të pandehurit Teme Sejko, T. D., dhe A. R., kanë bërë mbledhje, në të cilat kanë shtruar çështjen e kryengritjes s'armatosur, kanë caktuar bazat për diversantët që do të vinin nga jashtë, armatosjen e pjestarve t'organizatës dhe krijimin e bandave këtu mbrenda, kanë caktuar mënyrën se si do të fillonte kryengritja e armatosur dhe kanë kordinuar veprimtarinë e kësaj organizate kriminale me zbulimet e hueja për fillimin e kryengritjes dhe futjen e forcave ushtarake greke, jugosllave dhe të flotës së 6 të SH.B.A. në Republikën Popullore të Shqipërisë.

Për të realizuar detyrat organizatës, të tre të pandehurit kanë bërë dhe agjitacion propagandë për kundër pushtetit popullor. Këta gjatë takimeve që kanë patur me persona të ndryshëm, u kanë paraqitur gjëndjen në Shqipëri në kundërshtim ne realitetin, u kanë folur për kundër sistemit kooperativist dhe u janë shprehur për ndryshimin e shpejtë të situatës dhe të vendosjes në Shqipëri të një regjimi kapitalist. Si i pandehuri J. P. dhe A. O.S., duke qënë antare t'organizatës armiqësore, kanë bërë agjitacion e propagandë, kanë aprovuar planin e organizatës për kryengritjen e armatosur në ndërhyrje nga jashtë për rrëzimin me forcë të pushtetit popullor. I pandehuri N. G., në vitin 1955 është bërë agjent i zbulimit grek me ndërmjetësinë e diversantit S. K. (...)

U provua se ky i pandehur, ka grumbulluar infomata me karakter sekret shtetëror dhe këto ia u ka dorëzuar zbulimeve të huaja. I pandehuri N. G., duke qënë antar i kësaj organizate armiqsore, ka folur për kundër pushtetit popullor, ka ndihmuar bandën e diversantëve që kryesohesh nga "I. P. në kryerjen e detyrave që asaj i ishin ngarkuar nga zbulini grek dhe gjatë vitit 1959 ka shoqëruar diversantin I. O. për Elbasan, ku ky i fundit është takuar me të pandehurin T. D. Veprat kriminale që kanë kryer të pandehurit, paraqesin rrezikshmëri shoqërore veçanërisht të theksuar. Veprat e tyre kanë qënë drejtuar kundër panvarësisë së Republikës Popullore të Shqipërisë, integritetit toksor dhe sigurimit të saj të jashtëm. Të pandehurit kanë ndihmuar aktivisht shtetet e huej dhe agjente të tyre për përgatitjen e një kryengritjeje t'armatosur për të përmbysur me forcë pushtetin popullor të Republikës Popullore të Shqipërisë. Ata u kanë dhënë agjenturave të hueja informata me karakter sekret dhe kanë dëmtuar në këtë mënyrë rëndë interesat e popullit dhe të shtetit shqiptar. Në caktimin e masës së dënimit për sejcilin të pandehur, Këshilli Gjyqsor ka parasysh rrezikshmërinë shoqërore veçanërisht të theksuar, që paraqesin krimet e kryera, personalitetin e sejcilit të pandehur dhe shkallën e aktivitetit të çdo të pandehuri në përmbushjen e detyrave kriminale të organizatës. Për të pandehurit Teme Sejko, T. D, A. R., H. M., Këshilli Gjyqsor nuk gjen asnjë rrethanë lehtësore, mbasi veprimtaria e këtyre të pandehurve, ka qënë shumë e gjërë dhe paraqet rrezikshmëri shoqërore tepër të theksuar.

Për këto arsye, Këshilli Gjyqsor i Posaçëm i Gjykatës së Lartë të Republikës Popullore të Shqipërisë në mbështetje të neneve 278, 279, 284, të K. P. Penale vendosi:

Të deklarojë fajtorë të pandehurit Teme Sejko, T. D, A. R., H. M. S. M., N. G., J. P. A. O., dhe A. V., për krimin e tradhëtis ndaj atdheut për organizimin e bandave t'armatosura

dhe për krimin e agjitacionit e propagandës kundër pushtetit popullor, në bazë të neneve 64, 69 dhe 73 në kombinim me nenin 76 të Kodit Penal, dhe i dënon: Teme Sejko: a) në bazë të nenit 64 në kombinim me nenin 76 të K.P. dënon me vdekje e pushkatim, me konfiskimin e pasurisë së tij dhe në bazë të nenit 28 të K. P. me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë e të gjithë të tjerët.

...

1962

Vendimi nr. 17, datë 30.05.1962 i Kolegjit Penal

(Mbylljen e të pandehurit në institut mjekësor e vendos gjykata, jo organet e shëndetësisë)

...

Gjykata e Qarkut Vlorë me vendimin e saj nr. 28, dt. 29-8-1961 ka vendosur pushimin e çështjes kundër A. B., e akuzuar për vrasjen e foshnjës së sajë, duke u urdhëruar që ajo të dërgohet për mjekim të detyrueshëm në spitalin civil nr. 2 të Tiranës. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Penal i Gjykatës Lartë ka ndryshuar vendimin e gjykatës së faktit, duke vendosur: pushimin e çështjes penale kundër A. B. dhe mbylljen e saj në një institut mjekësor për mjekim të detyrueshëm, me këte arësytim: Sipas nenit 280 të KPP kur gjykata pranon se personi në kohën e kryerjes së krimit, nuk ka qenë i përgjegjshëm, vendos pushimin e çështjes. Po sipas dispozitës së sipërme, kur çmon se personi i konsideruar i papërgjegjshëm nuk mund të lihet i lirë me që është i rrezikshëm për shoqërinë, gjykata vendos që kundër atij të zbatohen masat mjeksore dhe urdhëron që ai të mbyllet në një institucion mjeksor.

Megjithë këtë, gjykata nuk duhet të përcaktojë institutin se kudo të mbyllet personi i deklaruar i papërgjegjshëm. Mbajtja e personit në këtë ose atë institut varet nga karakteri i sëmundjes nga e cila aj vuen dhe nga mjekimet që duhet t'i behen atij. Këtë çështje duhet ta zgjidhin organet e shëndetësisë. Janë pikërisht organet e shëndetësisë ato, që me kërkesën e organeve qi merren me ekzekutimin e vendimeve, të përcaktojnë karakterin e mjekimeve dhe vendin se ku do të bëhen këto mjekime. Përcaktimi i vendit se ku do të bëhet mjekimi varet në radhë të parë nga karakteri i sëmundjes dhe i mjekimeve, por ai varet dhe nga fakti se ku mund të vendoset në këtë ose atë periudhë të caktuar ky ose ai i sëmurë. Këto çështje zgjidhen nga organet e shëndetësisë, në bazë të kërkesës së organeve që merren me ekzekutimin e vendimeve.

...

Vendimi nr. 55, datë 14.06.1962 i Kolegjit Civil

(Dhurimi i pasurisë së paluajtshme nuk provohet me dëshmitarë por me akt publik)

...

Mbi padien e N. N. kundër N. X me objekt: detyrimin e të paditurit të njohi pronar paditësin mbi një furrë pjekje dhe mbi truellin që ajo është ndërtuar, si dhe pagimin e qirasë për periudhën janar - tetor 1961, baras me lekë 5.000. Gjykata Popullore e Korçës me vendimin e saj nr. 112, datë 3-2-1962 ka vendosur: 1) Detyrimin e të paditurit N. X. të njohi paditësin N. N. pronarë mbi një furrë buke; 2) Detyrimin e të paditurit t'i paguajë qiranë për përdorimin e furrës nga janari deri në tetor 1961 lekë 5.000 paditësit N. N. Ky vendim është lënë në fuqi nga Gjykata e Qarkut Korçë me vendimin nr. 48, datë 19-3-1962, që e ka gjykuar çështjen në shkallë të dytë me ankim. Kundër dy vendimeve të sipërme ka bërë kërkesë për mbrojtjen ligjeshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, ka prishur vendimet në fjalë, përveç tjerave me këtë arësytim:

Nga materialet e çështjes ka rezultuar se në tokën e K. X. me 1942 është ngritur një furrë nga K. X. dhe dhëndëri i tij N. N. N. ka pretenduar se në oborrin që i dhuroi i vjehri K. X. me materiale dhe të holla të tij ka ngritur një furrë. Dëshmitarët e secilës palë dëshmojnë, ata të paditësit në favor të tij, ata të paditurit në favor të këtij të fundit. Gjykata pa baza të mjaftueshme ka preferuar dëshminë e dëshmitarëve të paditësit. Paditësi N. dhe i padituri N. kanë bashkëpunuar për një kohë të gjatë kur midis tyre kishte marrëdhënie familjare të mira. Në intervale të ndryshme, secili ka patur furrën në posedim, duke marrë dhe qira për lokalin. I padituri N. ka paguar edhe shpenzime për meremetimin e furrës. Gjykata, pa të drejtë ka lejuar që paditësi N. të provojë me dëshmitarë se K. X. me 1942 i dhuroi atij oborrin mbi të cilin është ndërtuar furra. Dihet se dhurimi i pasurisë së palujtëshme nuk mund të provohet me dëshmitarë. Sipas ligjës së kohës (1942) dhurimi i një sendi të palujtëshëm provohet me akt publik me shkresë private. Gjykata, po ashtu, pa të drejtë ka lejuar proven me dëshmitarë për dhurimin e sendit të palujtshëm, pretenduar nga paditësi N., duke u bazuar në pikën 4 të nenit 180 të K. P. C. Por, dhurimi i një pasurije të tillë, pa u kryer në format e duhura shkresore, si para çlirimit ashtu edhe tani, është një veprim juridik i pavlefshëm dhe nuk mund të provohet me dëshmitarë.

Përveç asaj, paragrafi 4 i nenit 180 e K. C. zbatohet në dhurimet dhe në përgjithësi për kontratat, për të cilat ligja kërkon shkresë për vlefshmërinë e tyre, siç është rasti konkret i dhurimit të një pasurije të palujtëshme... Nga materialet e dosjes, ka të dhëna se furra është ndërtuar nga K. X., ati i të paditurit N. X., në bashkëpunim me dhëndërrin. Se sa ka qenë kontributi e secilit nuk ka dalë e qartë. Kontributi i secilit duhet të hetohet me rastin e rigjykimit.

...

1963

Vendimi nr. 32, datë 24.05.1963 i Kolegjit Civil

(Dhënia me qira e shtëpisë vetëm me autorizim të Komitetit Ekzekutiv)

...

Mbi padien e E. V. kundër L. K., me objekt: lirim shtëpije (dy dhoma dhe një sallon) të dhëna me qira, Gjykata Popullore Berat, me vendimin e saj nr.115, datë 26-2-1963 ka vendosur detyrimin e të pandehurit që t'i lirojë dhe dorëzojë paditësit një nga dhomat që ay mban me qira, mbasi më parë t'i sigurohet një sipërfaqe tjetër banimi. Gjykata e Qarkut Vlorë që e ka gjykuar çështjen në shkallë të dytë mbi ankim me vendimin e saj nr. 51, datë 21-3-1963, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së faktit. Kundër këtyre dy vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka prishur vendimet në fjalë me këte arësyetim:.

Gjykata Popullore si dhe Gjykata e Qarkut Vlorë me vendimet e tyre pranojnë se paditë si duke hequr dorë nga privilegji i akorduar nga neni 5 ligjës mbi zbatimin e L.V. J. D. me rastin e dhënies me qira të një pjesë të shtëpisë, marrëdhëniet e qirasë të kësaj pjesë të banesës do të rregullohen sipas dispozitave mbi qiranë e banesave dhe posaçërisht sipas kushteve të parashikuara nga neni 242 i L. V. J. D., mbasi një dhomë që mban i padituri është e pabanueshme dhe nga ana tjetër familja e paditësit ka nevojë vetëm për një dhomë, gjykatat kanë detyruar të paditurin t'i lirojë një nga dhomat që mban i padituri, pasi t'i sigurohet një sipërfaqe tjetër banimi të paditurit.

Këto vendime duhet të prishen për shkak se nuk është hetuar në se kontrata e qirasë është lidhur ose jo në bazë të autorizimit të zyrës së strehimit. Është e vërtetë se ndërtesat e destinuar për banim të ndërtuara më datë pas datës korrik 1954 nga shtetasit për të banuar vetë nuk i shtrohen normës së sipërfaqes së banimit, por për deri sa paditësi në rastin konkret nuk u kufizua ta përdorë ekskluzivisht për nevojat e tij familjare, për të lëshuar me qira këtë pjesë të banesës sipas nenit 240 të L. V. J. D., duhej të merrte autorizim nga komiteti ekzekutiv i K. P. të qytetit të vendit ku ndodhet ndërtesa. Edhe sipas nenit 1 të urdhërësës së qeverisë nr. 2, datë 21-3-1958 mbi mënyrën e dhënies me qira të banesave, kërkohet gjithmonë autorizimi me shpresë i seksionit të strehimit për lidhjen e kontratës së qirasë. As neni 240 i L. V. J. D. dhe as nenet 1, 2 e 5 të urdhërësës së qeverisë nr. 2, datë 21-3-1958 të lartpërmendur nuk bëjnë ndonjë përjashtim që ndërtesat në qytet që përdoren për banesë, të lira ose të ndërtuara

rishtas, pronë shtetërore ose e personave privatë të jepen me qira pa autorizim me shkrim të dhënë sipas rastit nga organet e parashikuara nga neni 1 ose 2 të urdhresës.

Pra, gjykatës i binte për detyrë të hetonte sa më sipër për të parë në se kontrata është e ligjshme ose jo dhe pasojat që rrjedhin nga një kontratë e tillë. Në qoftë se është dhënë autorizim për lidhje të kontratës së qirasë, atëherë paditësi legjitimohet të kërkojë zgjidhjen e kontratës së qirasë në kushtet e kërkuara nga nenet 242 të L. V. J. D. dhe pra i padituri duhet të lirojë banesën pasi t'i sigurohet një sipërfaqe tjetër banimi. Por në qoftë se kontrata e qirasë është lidhur jo në bazë të autorizimit të seksionit strehimit, atëherë gjykata duhet të vendosë sipas nenit 270 të L. V. J. D.

...

Vendimi nr. 154, datë 15.10.1963 i Kolegjit Penal

(Grabitja, sulm për të shtënë në dorë pasurinë e tjetrit me dhunë, pavarësisht nga sukcesi)

...

Gjykata e Qarkut Durrës ka deklaruar fajtor Sh. V. për krimet e parashikuara nga paragrafi I-rë i nenit 180 në kombinim me nenin 10, nenit 81 dhe paragrafi III-të të nenit 180 të K.P. dhe 48 po të këtij Kodi dhe përfundimisht me vendimin nr. 18, datë 20-9-1963 e ka denuar me 7 vjet heqje të lirisë. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim i gjykuari. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka ndryshuar vendimin e gjykatës së faktit lidhur me cilësimin e veprës me këtë arësyetim: Përveç sa sipër me datën 9-11-1963 afër gjysmës së mezit të natës, i gjykuari Sh. V. ka tentuar të vjedhë pasurinë e qytetarit U. Sh. Më datën e sipërme i gjykuari ka shkuar dhe është takuar me të dëmtuarin U. K., prej të cilit ka kërkuar gjoja të blente mjete për gjuetinë e peshkut. Pasi ka përfutuar nga mikpritja e qytetarit të lartpërmendur, i gjykuari ka studjuar mirë pozicionin e shtëpisë, të oborrit dhe kështu afër mesit të natës, shkoi për të vjedhur.

I gjykuari ka hyrë në dhomën e U. Sh., i cili flinte së bashku me gruan e tij, derën e së cilës e gjeti hapur. Pasi ai është vënë në dyshim se mos ndonjëri prej njerëzve të shtëpisë kishin dalë jashtë, kontrollon me dorë në krevat. Mirëpo me që U. Sh. ka ndier që dikush kishte hyrë në dhomë, hapi dritën dhe e kapi të gjykuarin. Në përleshje e sipër, i gjykuari me thikën që kishte me vete e ka plagosur në dorë U. Sh. dhe kështu u largua nga banesa e tij pa i arritur qëllimit të përvetimit të pasurisë së qytetarit. Gjykata veprën e të gjykuarit e ka cilësuar si tentativë grabitje. Ky cilësim është i gabuar. Krimi i grabitjes quhet i konsumuar qysh nga momenti që bëhet sulmi për të shtënë në dorë pasurinë e tjetrit me anë të dhunës ose me kanosje për të përdorur dhunë aty për aty, pavarësisht në se u hodh në dorë kjo pasuri ose jo nga ana e fajtorit.

Gjithashtu jemi para krimin të grabitjes edhe në ato raste kur fajtori pasurinë e tjetrit e ka shtënë në dorë pa përdorur dhunë ose kanosje, por në kohën kur ai kërkon të largohet është

diktuar nga pronari i saj ose një person i tretë dhe kundër këtij personi ai përdor dhunën fizike ose psikike për të tërhequr nga posedimi pasurinë e tjetrit. Në rastin konkret nuk jemi para hipotezës së parë as para rastit të dytë. I gjykuari në shtëpinë e U. Sh. ka shkuar për të vjedhur pasurinë e tij. Ai nuk e ka sulmuar të dëmtuarin me qëllim që të shtinte në dorë pasurinë e tij me dhunë. Përkundrazi nga provat që janë administruar nga hetuesia dhe gjykata ka dalë e qartë se kur U. Sh. ka ndezur dritën, ky i fundit ka tentuar të largohet pa marrë asnjë send nga pasuria e të dëmtuarit. Ai është kapur nga U. Sh. dhe me qëllim që të shpëtojë nga duart e tij e ka plagosur atë në dorë me anë të thikës. Pra, në rastin konkret vepra e të gjykuarit Sh. duhej cilësuar si plagosje e lehtë me dashje konform paragrafit I-rë të nenit 149 të K. P. Në të njëjtën kohë i gjykuari do të përgjigjesh edhe për tentativë vjedhjeje në dëm të pasurisë së tjetrit. Por duke qenë se ai ka kryer vjedhje të pasurisë së tjetrit më shumë se një herë dhe se shumica e përvetuar së bashku me atë që do të përvetonte në dëm të pasurisë të U. Sh. nuk mund të konsiderohet e vogël, vepra duhet cilësuar në bazë të paragrafit dytë të nenit 180 të K. Penal.

...

Vendimi nr. 24, datë 19.04.1963 i Kolegjit Civil

(Largimi nga puna i punëmarrësit bëhet vetëm pasi të jetë shprehur komisioni i pajtimit)

...

Mbi padien e S. H. kundër Oficinës së Min. P. Brendëshme, me objekt rimarrje në punë dhe pagimi për 20 ditë rrogë për shkak se është pushuar arbitrarisht, Gjykata Popullore e Tiranës me vendimin e saj nr. 116, datë 25-1-1963, ka vendosur detyrimin e anës paditur që të rimarrë në punën e mëparëshme paditësin. S. H. dhe pagimin dhe të 20 ditë rrogë që paditësi ka ngelur pa punë. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjëshmërisë Prokurori i Përgjithëshëm. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së faktit me këtë arsësim: ... Paditësi ka pretenduar përpara gjyqit se është pushuar me motivacione të ndryshme gjoja për vjedhje, shpërdorim të pasurisë socialiste, ndërsa në librezën e punës i është shënuar se është pushuar për pakujdesi në detyrë. Përfaqësuesi i anës paditur, duke iu përgjegjur padies ka shpjeguar se pushimi është bërë pasi paditësi doli defçit 4000 litra benzinë, se motivacioni në librezën e punës së paditësit për pakujdesi është bërë prej tyre dhe se paditësi është marrë si i pandehur për krim lidhur me detyrën (fallsifikim nga personi zvrtar).

Gjykata ka hetuar çështjen vetëm në drejtim se mos pushimi i paditësit është bërë mbi kërkimin e hetuesisë ose si efekt i ndonjë vendimi dënimi penal. Në përfundim të hetimit, pasi i ka dalë e provuar se pushimi nuk është bërë mbi kërkimin e organeve të hetuesisë (prokurorisë) dhe se paditësi ka dalë i pafajshëm nga gjykata me vendim penal të formës së prerë për akuzën e krimit të parashikuar nga neni 206 i K.P., ka pranuar

padien dhe ka detyruar anën e paditur ta rimarrë në punë paditësin dhe ka detyruar atë t'i paguaj për 20 ditë rrogë për kohën që paditësi ka ngelur pa punë. Por, gjykata gabimisht ka lënë pa shqyrtuar çeshtjen e pushimit lidhur me motivacionin e pakujdesisë në detyrë, që përmendet në librezën e punës.

Gjykata nuk ka vënë në bisedim faktet e parashtruara prej palëve lidhur me motivacionin për të cilin është bërë pushimi. Ajo nuk ka bërë as cilësimin ligjor të shkakut të pushimit në veshtrim të nenit 26 germa e të Kodit Punës. Në këtë drejtim shkaqet e parashtruara në kërkesë për mbrojtje të ligjëshmërisë së Prokurorit të Përgjithëshëm janë të drejta dhe vendimi i gjykatës paraqitet i metë. Gjykata Popullore e Tiranës pa hyrë në themel duhet të shqyrtonte padinë e paditësit. Përderi sa paditësi ka kundërshtim si për pushimin e tij dhe për motivacionin e këtij pushimi. Konflikti i punës midis ndërgjyqësave më parë duhej të shqyrtohej në komisionin e pajtimit të qendrës së punës. Në rastin konkret, gjykatës i ka rezultuar se ky pushim është bërë direkt nga punëdhënësi, pra, jo në konformitet me procedurën që parashikohet nga neni 195 germa "a" e Kodit të Punës.

Sipas kësaj dispozite, administrata e ndërmarrjes ose institutit detyrohet t'i parashtrijë komisionit të pajtimit që të shqyrtojë më parë zgjidhjen e kontratës së punës për shkak se ay nuk plotëson detyrimet e tij që rrjedhin nga kontrata e punës (në rastin konkret për shkak se paditësi si shef karburanti është treguar i pakujdesshëm në kryerjen detyrës dhe që përmendet në librezën e punës nga punëdhënësi). Dihet se zgjidhja e kontratës së punës në rastet e parashikuara nga germa "c" dhe "ç" të nenit 26 të Kodit Punës, kur punëtori ose nëpunësi kundërshton, nuk mund të bëhet veçse me vendim të komisionit të pajtimit (paragraf i fundit i nenit 26 të K.P.).

Nga ana tjetër, kur nuk respektohet rregulli i mësipërmë, punëtori ose nëpunësi ka të drejtë t'i drejtohet komisionit të pajtimit ose gjykatës, të cilët nuk hyjnë në shqyrtimin e çështjes, por duke konstatuar se janë shkelur § II-të i nenit 26 dhe neni 195 i K.P., vendosin rimarrjen në punë të punëtorit nga administrata dhe kur është rasti e detyron këte t'i paguaj 20 ditë pagë konform nenit 140 të Kodit Punës. Në këte drejtim është shprehur dhe udhëzimi i Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 6, datë 30-12-1957. Duke qenë se në rastin konkret vertetohet se konflikti i ndërgjyqësave për pushim nga puna në bazë të gërmes "c" të nenit 26 të Kodit Punës nuk është vendosur nga komisioni i pajtimit, pushimi i bërë nga ana e paditur pa respektuar procedurën e kërkuar nga neni 26 paragraf i fundit dhe neni 195 të Kodit Punës është i kondraligjeshëm. Për këto arsye, vendimi për rimarrje në punë të paditësit dhe pagimi për 20 ditë pagë është i drejtë. Në rastin konkret, pavarësisht nga arësyetimi jo i bazuar i gjykatës së faktit, përderisa ajo në pjesën urdhëruese të vendimit të saj ka urdhëruar rimarrjen e S. H. në punë nga Dega e Organizim Kompletimit (Oficina automobilistike) e Ministrisë së Punëve të Brëndëshme në Tiranë, gabimi i gjykatës në arësyetim ndreqet kryesisht nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke e zgjidhur vetë çeshtjen në pajtim me nenin 274 të K.P.C.

...

Vendimi nr. 1, datë 04.06.1963 i Plenumit
(Caktimi i dënimit me internim, si dënim kryesor dhe plotësues)

...

Internimi, sipas neneve 17 dhe 21 të K. P. është dënim kryesor dhe plotësonjës. Si dënim kryesor në bazë të nenit 21 të K.P internimi jepet për një kohë nga një gjer në dhjetë vjet dhe mund të bashkohet ose jo me punën korrektonjëse. Kur internimi, si dënim kryesor jepet me punë korrektonjëse, atëherë i dënuari do ta vuaj punën korrektonjëse gjatë gjithë afatit të dënimit me internim, duke i'u ndalur atij gjer në 1/4-tën e rrogës dhe duke patur ai të gjitha pasojat e parashikuara në nenin 23 të KP. Kur në sanksionin e nenit të pjesës së posaçme të K.P. është parashikuar maksimumi i dënimit me internim, si dënim kryesor, atëherë minimumi i dënimit sipas nenit 21 të K. P. është një vit. Si dënim plotësonjës internimi pa punë korrektonjëse jepet për një kohë nga gjashtë muaj gjer në pesë vjet. Sikurse të gjitha dënimet e tjera plotësonjëse, internimi, në këte rast vuhet pasi të jetë vuajtur dënimi kryesor.

Internimi, si dënim plotësonjës jepet nga gjykata kur ajo çmon se personi krimin e ka kryer ndër të tjera, edhe për faktin se është influencuar nga ambjenti në të cilin ka banuar dhe kur ka rrezik që, po për këte shkak, ai mund të kryej krime të tjera, po qe se do të rikëthehet menjëherë pas vuajtjes së dënimit kryesor në të njëjtin ambjent. Megjithkëtë, nga disa gjykata nuk është patur parasysh se, edhe si dënim plotësonjës internimi nuk mund të zbatohet vetëm sipas kriterit të sipërm. Sipas § II-të të nenit 17 të K. P. internimi, si dënim plotësonjës, mund të jepet vetëm në rastet e parashikuara në pjesën e posaçme të këtij kodi. Po kështu, gjykatat nuk kanë patur parasysh se internimi, qoftë si dënim kryesor, qoftë si dënim plotësonjës, nuk mund të jepet kundër personave, që kanë qenë të mitur, kur kanë kryer krimin. Për të zhdukur të metat e konstatuara lidhur me zbatimin e këtij lloji dënimi, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të pikës 2 të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, jep këtë udhëzim:

1. Internimi me ose pa punë korrektonjëse, si dënim kryesor, jepet për një kohë nga një vit gjer në dhjetë vjet. Kur internimi si dënim kryesor jepet me punë korrektonjëse, atëherë ajo vuhet gjatë gjithë kohës, që vazhdon të vuhet edhe dënimi me internim dhe passjell të gjitha pasojat e parashikuara nga neni 23 i K. P.

2. Internimi pa punë korrektonjëse, si dënim plotësonjës, jepet për një kohë nga gjashtë muaj gjer në pesë vjet dhe mund të jepet vetëm në rastet e parashikuara shprehimisht në nenet e pjesës së posaçme të Kodit Penal.

3. Internimi, qoftë si dënim kryesor, qoftë si dënim plotësonjës, nuk mund të jepet kundër personave, që kanë qenë të mitur në kohën e kryerjes së krimit.

...

1964

Vendimi nr. 1, datë 28.02.1964 i Plenumit

(Mbi konfliktet që lindin nga kontrata e transportit të mallrave)

...

Praktika gjyqësore në lidhje me konfliktet që rrjedhin nga kontratat e transportimit të mallrave nuk ka qenë uniforme. Dispozitat në lidhje me kontratën e transportimit të mallrave (nenet 337 - 360, 367 - 373 të L. V. J. D.) janë zbatuar edhe për transportimet e vogla të rastit, të kryera nga organizatat shtetërore, kooperativiste ose shoqërore, që nuk merren me transportimin ose nga personat e veçantë (neni 347 i L. V. J. D.). Disa gjykata, kur shqyrtojnë konfliktet në lidhje me kontratën e transportimit e kanë parasysh procedurën e kërkesave (nenet 367 - 373 të L. V. J. D.), ndërsa disa të tjera nuk e kanë parasysh këtë procedurë, duke mos kërkuar respektimin e saj para se konflikti t'i paraqitet gjykatës (neni 367 i L. V. J. D.). Gjithashtu, pa të drejtë gjykatat në disa raste në transportimet e përziera kanë pranuar padinë kundra transportuesit të fundit, kurse dihet se për humbjet dhe dëmtimet gjatë transportimit, përgjigjet transportuesi i parë (neni 19 § I-rë i urdhëresës nr.13, datë 29-8-1955 mbi transportimin e mallrave).

Disa gjykata, kur zgjidhin konfliktet që lindin nga transportimi i mallrave, nuk kanë parasysh sa duhet afatet e parashkrimit (neni 372 i L. V. J. D.) për llojet e ndryshme të transportimit si dhe afatet për procedurën e kërkesave (nenet 367 - 373 të L. V. J. D.). Gjithashtu, disa gjykata nuk kanë të qarta afatet e paraqitjes së kërkesave dhe të padisë, si dhe dokumentat, që duhet t'u bashkohen atyre. Në disa raste gjykatat janë mjaftuar të llogarisin vetëm afatin e paraqitjes së padisë paa përgjigjes së dhënë nga transportuesi, pas kalimit të afatit që duhet t'i jepesh përgjigje, pa hetuar në se kërkesat drejtuar transportuesit është dhënë ose jo brënda afatit. Kështu, p.sh. ka pasur raste që kërkesat kundra transportuesit janë paraqitur me vonesë në vend të 6 muajve, pas një viti ose në vend të një viti, pas një viti e gjysëm ose dy vjetësh dhe gjykata ka marrë parasysh vetëm afatin dy mujor për ngritjen e padisë pas dhënies së përgjigjes ose pas kalimit të afatit për dhënien e përgjigjes, kurse në afatin e parashkrimit duhet të llogariteshin edhe afatet e kërkesave. Gjithashtu, në lidhje me përgjegjësinë nga humbjet dhe dëmtimet gjatë transportimit, disa gjykata ngarkojnë me përgjegjësi pa të drejtë, ndërmarrjen ose organizatën, që i përket automjeti dhe jo ndërmarrjen ose organizatën transportuese, n'ato raste kur agjensitë e transportit

automobilistik presin policngarkesën kur bëhet transportimi i mallrave me automjetet e të tretëve (vendimi nr. 389, datë 17-12-1962 mbi masat për përmirësimin e punës në sektorin e transportit në ekonomi G. Z. nr. 10/1962). Me qëllim që të mënjanohej të metat e përmendura më lartë dhe të sigurohet uniformiteti i praktikës gjyqësore, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 52 § 11-të të ligjes mbi organizimin gjyqësor, vendosi t'u japë gjykatave këtë udhëzim:

1. Dispozitat e Kapitullit XIX të L. V. J. D. në lidhje me transportimin e mallrave, nuk zbatohen për transportimet e vogla të rastit, të kryera nga organizatat shtetërore, kooperativiste ose shoqërore, që nuk merren me transportimin ose nga persona të veçantë. Për transportime të vogla të rastit që kryhen nga organizatat kooperativiste ose shoqërore që nuk merren me transportim ose nga persona të veçantë, zbatohen rregullat e përgjithëshme të kontratave civile d.m.th. rregullat që kanë lidhje sipas rastit me kontratën e porosisë, qirasë etj. (neni 33 i L. V. J. D.).

2. Kontrata e transportimit të mallrave provohet me fletë-ngarkesën.

3. Para se të ngrejë padi në gjykatë kundër transportuesit, dërguesi ose pritësi i mallrave duhet të ketë respektuar procedurën e kërkesave (nenet 367 - 373 të L. V. J. D.).

4. Gjykata nuk mund të hyjë në shqyrtimin e padive të dërguesit ose pritësit të mallit pa u paraqitur më parë nga këto dokumenti me të cilin vërtetohet kryerja e procedurës së kërkesave. Në rast se nuk është respektuar procedura e kërkesave, gjykata nuk hyn në shqyrtimin e çështjes, por me vendim të marrë nga gjyqtari i vetëm e kthen kërkesëpadinë (neni 117 i K.P.C. dhe pika 2 e 11 të udhëzimit nr 4, datë 1-4-1960 të Plenumit të Gjykatës së Lartë mbi veprimet pregatitore në çështje civile).

5. Dërguesi ose pritësi i mallit ka të drejtë të ngrejë padi brënda dy muajve nga dita që kanë marrë përgjigjen e transportuesit ose nga dita e kalimit të afatit për përgjigje. Në konfliktet e kontratës së transportimit të mallrave, afati maksimal i parashkrimit përbëhet: a) Nga afati i kërkesave që dërguesi ose pritësi i bën transportuesit (1 vit në transportimet detare dhe transportimet e përziera, përveç kërkesave për gjobë dhe 6 muaj për gjithë kërkesat e tjera neni 369 i L. V. J. D.); b) nga afati brënda të cilit duhet të përgjigjet transportuesi (4 muaj për kërkesat që rrjedhin nga transportimet e përziera, përveç kërkesave për gjobë dhe 2 muaj për gjithë kërkesat e tjera (neni 370 i L. V. J. D.); dhe, c) nga afati dymujor për ngritjen e padisë. Padia e paraqitur mbas kalimit të afateve të sipërme rrëzohet si e parashkruar.

6. Për pretendimet e transportuesit kundrejt dërguesit ose pritësit nuk kërkohet bërja e procedurës së kërkesave.

7. Padia e transportuesit për transportimet detare dhe të përziera, mund të ngrihet brenda një viti prej datës së lindjes të së drejtës së padisë, ndërsa për transportimet direkte dhe për gjobat brënda 6 muajve. Kjo padi e paraqitur jash afateve të përmendura më sipër refuzohet si e parashkruar.

8. Në kontratën e transportimit të përzier të mallrave për humbjet dhe dëmtimet, duhet të paditet transportuesi i parë. Padia ngrihet në gjykatën e vendit ku ka qendrën

transportuesi i parë (neni 19 i urdhëresës nr.13, datë 29-8-1955 mbi transportimin e mallrave) ose në vendin e ekzekutimit të detyrimit të detyrimit.

9. Kur mallrat transportohen me lloje të ndryshme transporti (transport i përzier) për mbrritjet e tyre në destinim në kohën e kontraktuar përgjigjet transportuesi i parë. Në këtë rast nuk lejohet denoncimi i padisë. Në të gjitha rastet e tjera transportuesi i parë ka të drejtë në bazë të nenit 127 të K.P.C. t'i denoncojë padinë personit të tretë (transportuesit të dytë ose të tretë), nga i cili mund të kërkojë një garanci ose shpërblim në rast se do ta humbasë çështjen.

10. Për shpërblimet e dëmeve (humbje ose dëmtime) të shkaktuara gjatë transportimit të mallrave me automjetet e të tretëve, përgjigjet pala transportuese që pret policën dhe jo personi të cilit i përket automjeti.

11. Procesverbalet e përpiluara, sipas nenit 354 të L. V. J. D. dhe nenit 12 të rregullores mbi mënyrën e dokumentimit dhe të qarkullimit të mallrave dhe vlerave monetare, duhet të paraqiten në gjykatë për të provuar dëmin, humbjen dhe avarin e mallit (G.Z. n. 17/1955).

12. Bashkë me padinë duhet të paraqiten dhe dokumentat përkatëse që janë: fletë-ngarkesa, fletë-dalja e mallit, shpenzimet, procesverbalet e mbajtura për humbjen ose dëmtimin e mallrave, si dhe dokumentat në lidhje me përfundimin e procedurës së kërkesave. Në lidhje me konfliktet për transportimet e përziara, gjykata duhet të kërkojë edhe dokumentat e parashikuara nga neni 3 i rregullores mbi mënyrën e dokumentimit të gjendjes dhe të qarkullimit të mallrave, materialeve dhe vlerave monetare.

13. Për konfliktet në lidhje me gjobat të rrjedhura nga vonesat në ngarkim-shkarkim të mallrave, përgjigjet sipas rastit, dërguesit ose pritësi (neni 16 i urdhëresës nr. 13, datë 29-8-1955 mbi transportimin e mallrave). Për vonesat e transportuesit (për vënien në dispozicion të automjeteve dhe për transportimin e mallrave me vonesë) ky përgjigjet simbas nenit 357 të L. V. J. D., neni 20 të urdhëresës nr.13, datë 29-8-1955 dhe pikës 1-a të kontratës tip për transportimin e mallrave.

14. Shpërblimi i magazinazhit, që parashifet nga neni 4 i urdhëresës nr.19, datë 21-12-1955 mbi magazinazhin e mallrave (ashtu siç është ndryshuar nga urdhëresa e qeverisë nr. 10, datë 3-7-1958) nuk mund të zbritet nga gjykata simbas nenit 119 të L.V. J. D. për ditët që shënohen në tabelën e nenit 3 të urdhëresës së lartpërmendur. Kur vonesa kalon caqet e tabelës së nenit 3 të urdhëresës së lartpërmendur dhe shpërblimi i magazinazhit dyfishohet trefishohet, ky ose shpërblim ka karakter kushti penal dhe mund të ulet nga gjykata simbas nenit 119 të L. V. J. D.

15. Vonesat në ngarkim-shkarkim provohen me shënimet e bëra nga palët kontraktonjëse dhe kur dërguesi ose pritësi refuzojnë t'i bëjnë shënimet në fletë-udhëtim, me shënimet e bëra nga transportuesi simbas nenit 17 të urdhëresës nr.13, datë 29-8-1955. Shënimet e transportuesit në këtë rast të fundit vlejnë si provë deri sa mos të provohet e kundërta.

...

Vendimi nr. 22, datë 10.04.1964 i Kolegjit Civil
(Kushtet për pranimin e padisë posedimore)

...

Mbi padien e H. L. kundra Kom. Ekz. të K. P. Kavajë, me objekt në fillim pushimin e cënimit, si masë provizore ndalimin e prishjes së mureve rrethuese (neni 112 i L. Pronësisë) dhe më vonë ndryshimin e padisë në padi posedimore (neni 40 i L. Pronësisë), Gjykata Popullore e Kavajës me vendimin nr. 377, dt. 31-12-1963, përfundimisht ka vendosur refuzimin e padisë. Gjykata e Qarkut të Durrësit me vendimin nr. 11, datë 27/1/1964 si gjykatë e shkallës së dytë, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së faktit. Kundër këtyre dy vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimet në fjalë me këtë vërejtje:

Një e metë gjendet në faktin se gjykata popullore e Kavajës në arësytimin e vendimit nuk e ka veçuar plotësisht gjykimin posedimor nga gjykimi i themelit. Kjo gjë përmendet në 8 e fundit të nenit 40 të dekretit mbi pronësinë, ku thuhet: “personi që ka bërë cënimin ose çveshjen nga posedimi nuk ka të drejta, gjatë shqyrtimit të çështjes, të pretendoj se është vetë pronar ose ka një të drejtë më të fortë nga ajo e poseduesit”. Gjykata Popullore në vendimin e saj ka përmendur terthorazi çështjen e pronësisë mbi muret rrethuese, për të cilën është pretenduar cënimi. Por deri sa konflikti (padia posedimore) përfundimisht është zgjidhur drejtë, duke u refuzuar padia si e pabazuar, e meta e lartëpërmendur, e cila nuk ka penguar zgjidhjen e drejtë të çështjes, përmendet vetëm për dijeni të gjykatës.

Dihet se në padinë posedimore gjykata duhet të ketë parasysh sa vijon: 1) që paditësi të ketë qenë posedues i sendit, 2) që posedimi i sendit të jetë çenuar ose që të jetë çveshur nga posedimi i sendit, 3) që cënimi ose çveshja nga posedimi të jetë bërë pikërisht nga i padituri; 4) që të mos kenë kaluar 6 muaj nga data e cënimit ose çveshjes nga posedimi. Në rastin konkret paditësi H. L. nuk ka provuar se ai ka qenë posedues i mureve rrethuese. Kjo ka dalë nga dëshmia e dëshmitarëve Z. T., D. N, S. K. Dëshmitari i fundit ka vënë në dukje se muret rrethuese kanë qenë në posedim të shtetit, i cili kohët e fundit ka treguar interesim për to si mure me vlerë historike. Duke marrë parasysh sa më sipër, vendimet e gjykatave duhet të lihen në fuqi.

...

Vendimi nr. 8, datë 13.05.1964 i Kolegjit Penal
(Kushtet për të konsideruar mashtrimin si krim vazhdues)

...

Gjykata Popullore Elbasan ka deklaruar fajtor R. N. për krimin e parashikuar nga neni 185 § II-të të K.P., dhe përfundimisht me vendimin nr. 97, datë 15-VII-1963 e ka dënuar me 4 vjet heqje të lirisë etj. Mbi ankimin e të gjykuarit, Gjykata e Qarkut Durrës me vendimin

e saj nr. 84, datë 5-VIII-1963, ka prishur vendimin e gjykatës së faktit dhe ja ka kthyer aktet për rigjykim. Mbas rigjykimit, gjykata popullore e ka cilësuar krimin me § e I-rë të nenit 185 dhe me vendimin e saj nr. 172, datë 11-XI-1963 e ka dënuar R. N. me dy vjet heqje të lirisë, etj. Gjykata e Qarkut Durrës që e ka gjykuar çështjen mbi ankim si gjykatë e shkallës së dytë, me vendimin e saj nr. 177, datë 9-XII-1963, ka vendos prishjen e vendimit të mësipërmë të Gjykatës Popullore Elbasan dhe pushimin e çështjes. Kundër këtyre dy vendimeve të fundit ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjëshmërisë Prokurori i Përgjithshëm. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka prishur vendimet në fjalë me këtë arësytim:

Është vërtetuar se i gjykuari R. N. ka përvetësuar me anë mashtrimi 85.000 lekë në dëm të L. P. I gjykuari e ka gënjyer L. se gjoja i ka gjetur një nuse për të vëllanë dhe për të bërë rrobat e nusërisë i ka marrë një herë 50.000 lekë dhe më vonë edhe 35.000 lekë të tjera. Në fakt i gjykuari nuk kishte biseduar as me nusen, as me prindët e saj për këtë fejesë. Nga ana tjetër, vajza, për të cilën bënte fjalë ai që e fejuar me një person tjetër. Gjykata Popullore e Elbasanit ka arrirë në konkluzionin se meqë 50.000 lekët janë marrë nga i gjykuari para se të delte dekreti nr. 3603, datë 23/XI/1962 mbi amnistinë, akuza për përvetimin me anë mashtrimi në këtë shumë duhet të amnistohet. Për pasojë me vendimin nr. 172, datë 11/XI/1963 e ka dënuar të gjykuarin vetëm për përvetim me anë mashtrimi të 35.000 lekëve.

Gjykata e Qarkut të Durrësit, me vendimin nr. 177, datë 9/XII/1963, duke e konsideruar krimin të kryer që në shtator 1962 kur u bë marrëveshja midis të gjykuarit dhe L. P. ka zbatuar dekretin mbi amnistinë për gjithë shumën e përvetuar dhe e ka pushuar çështjen. Të dy këto vendime janë të pabazuar dhe si të tillë duhet të prishen. Gjykata Popullore e Elbasanit ka gabuar sepse pa të drejtë e ka ndarë krimin në dyshë edhe për atë pjesë të përvetimit që është kryer para dekretit nr. 3603, datë 23/IX/1962 mbi amnistinë e ka pushuar çështjen në bazë të këtij dekreti, ndërsa për pjesën tjetër të përvetuar pas amnistisë e ka deklaruar fajtor dhe ka dënuar të gjykuarin. Në rastin konkret është kryer vetëm një veprim mashtrues, si rezultat i të cilit janë përvetuar 85.000 lekë. Fakti që këta 85.000 lekë janë marrë dy herësh, nuk do të thotë se kemi dy krime. Përderisa i gjykuari mashtrimin e bëri për të marrë të gjithë shumën, në veprën e tij kemi vetëm një figurë krimi. Ky krim në rastin konkret është vazhdues. Edhe gjykata e qarkut ka gabuar që e ka konsideruar krimin të përfunduar që në momentin e kryerjes së veprimeve të para mashtruese. Krimi përvetimit me anë mashtrimi quhet i përfunduar nga momenti i marrjes së paligjësme të pasurisë së tjetrit dhe i kthimit të saj në dobinë personale ose të personave të tretë. Në rastin konkret shuma e fundit u përvetua në fund të janarit 1963. Prandaj në këto kohë krimi duhet konsideruar i përfunduar plotësisht.

...

1965

Vendimi nr. 1, datë 09.07.1965 i Plenumit

(Mbi rivendosjen në afatin e parashkrimit)

...

Nga përgjithësimi i praktikës gjyqësore del se gjykatat nuk i zbatojnë në mënyrë uniforme dispozitat përkatëse në lidhje me rivendosjen në afatin e parashkrimit, se ato shpesh japin vendimin mbi rivendosjen ose mos rivendosjen në afat të parashkrimit, pa treguar provat dhe arsyet mbi të cilat mbështesin vendimet e tyre. Disa gjykata nuk kanë të qartë se pala e interesuar kërkimin për rivendosjen në afatin e parashkrimit duhet ta bëjë bashkë padinë e themelit dhe jo me kërkesë të veçantë. Kërkimi për rivendosjen në afatin e parashkrimit dhe padia e themelit duhet të shqyrtohen së bashku për shkak se parashkrimi është institut i së drejtës materiale dhe se rivendosja në afat lidhet ngushtë me të drejtën e cenuar. Ka raste, kur gjykatat çështjen e rivendosjes në afatin e parashkrimit e zgjidhin me vendim të ndërmjetëshëm që në fillim të gjyqimit, ndërsa disa të tjera këtë e bëjnë në mbarim të gjyqimit, në vendimin përfundimtar.

Disa gjykata, megjithëse arrijnë në përfundim se padia shtë parashkruar dhe nuk ka shkaqe të arësyeshme për të rivendosur paditësin në afatin e parashkrimit, nuk japin vendim për rrëzimin e padisë si të parashkruar, por e shqyrtojnë atë në themel pa qenë nevoja për një gjë të tillë. Mjaft herë gjykatat kur japin vendimin, nuk tregojnë qartë se për çfarë marrëdhënie juridike është bërë rivendosja në afatin e parashkrimit (civile, familiare, të punës kooperativiste), dispozitën ligjore mbi të cilën bazohet, kur ka filluar të ecë dhe kur ka mbaruar afati, sa kohë ka zgjatur fakti pengues që ka bërë të pamundur ngritjen e padisë, përpjekjet që ka bërë paditësi, kur është rasti, për të mbrojtur të drejtën e shkelur para kalimit të afatit, lidhjen kauzale midis rrethanës penguese dhe pamundësisë për të ngritur padinë. Disa gjykata lenë në harresë nenin 81 të ligjës mbi pjesën e përgjithëshme të Kodit Civil, i cili ve rregullin se parashkrimi i plotësuar merret në shqyrtim nga gjykata dhe pa u kërkuar nga pala e interesuar, d.m.th. dhe kryesisht. Gjithashtu, ato nuk kanë pasur parasysh se, simbas nenit 85 të ligjës së lartpërmendur, edhe pa kërkesën e palës së interesuar merret parasysh jo vetëm pezullimi dhe ndërprerja, por edhe rivendosja në afatin e parashkrimit, me përjashtim të rivendosjes në afatin e parashkrimit të padisë posedimore.

Si rregull i përgjithëshëm, padia duhet të rrëzohet kur paditësi ka lënë të plotësohet afati i parashkrimit pa kërkuar mbrojtjen gjyqësore. Rivendosje në afatin e parashkrimit lejohet vetëm në raste të jashtëzakonëshme për shkaqe të bazuara, duke u arësytuar vendimi në mënyrë bindëse. Në nenin 35 të ligjës mbi pjesën e përgjithëshme të Kodit Civil nuk tregohen kriteret që duhet të ndiqen për rivendosjen në afatin e parashkrimit, prandaj varet nga gjykata të bëjë çmuarjen rast pas rasti të fakteve ose të rrethanave që parashtrihen nga pala e interesuar si shkaqe të bazuara për mos ushtrimin e së drejtës në kohën e duhur. Gjykatat shpesh herë nuk kanë pasur parasysh pikën 4 të udhëzimit nr. 3, datë 20/IV/1955 mbi parashkrimin në lëndë civile.

Si shkaqe të bazuara për rivendosjen në afatin e parashkrimit mund të konsiderohen ato rrethana që e bëjnë objektivisht të pamundur ose e vështirësojnë shumë paraqitjen e padisë brënda afatit të caktuar nga ligja, pengesa që nuk janë kapërxyer dot megjithë përpjekjet serioze të bëra, kur është rasti, nga mbajtësi i së drejtës subjektive të shkelur. Po ashtu, gjykatat nuk kanë pasur parasysh se pamundësia për të çdukur rrethanat që pengojnë ngritjen në kohën e duhur të padisë ekziston vetëm atëherë kur personi i interesuar ka marrë masat e nevojshme për mënjanimin e tyre. Një rrethanë e cila çmohet si fakt pengues në një rast për një person të caktuar, në një kohë të caktuar, mund të mos jetë si e tillë në një rast tjetër për një person tjetër, në një kohë tjetër. Për të pasur uniformitet në praktikën gjyqësore dhe për të mënjeluar të metat e gabimet në punën e gjykatave në lidhje me zbatimin e drejtë të nenit 85 të ligjës mbi pjesën e përgjithëshme të Kodit Civil, Plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të 8 11-të të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë vendosi të japë këtë udhëzim:

1) Rivendosja në afatin e parashkrimit, ashtu si pezullimi dhe ndërprerja e tij, merret në shqyrtim nga gjykata kryesisht dhe pavarësisht nëse është kërkuar ose jo nga pala e interesuar.

2) Nuk lejohet rivendosja në afatin e parashkrimit në paditë posedimore.

3) Gjykata nuk mund të shqyrtojë kërkimin për rivendosjen në afatin e parashkrimit kur ai nuk është paraqitur bashkë me padinë e themelit.

4) Si shkaqe të bazuara për rivendosjen në afatin e parashkrimit të padisë, mund të konsiderohen ato rrethana, që e bëjnë objektivisht të pamundur ose e vështirësojnë shumë paraqitjen e padisë brenda afatit të caktuar nga ligja, d.m.th. pengesa që nuk mund të kapërxehehin nga pala e interesuar.

5) Në gjykimin e çeshtjes, gjykata është e detyruar të mbledhë të gjitha provat e nevojshme dhe të zbulojë rrethanat konkrete për të cilat u la të plotësohej afati i parashkrimit.

6) Rivendosja në afatin e parashkrimit bëhet nga gjykata me vendim të ndërmjetëshëm të arësytuar në mënyrë bindëse, para se të kalohet në shqyrtimin e konfliktit në themel. Kundër këtij vendimi lejohet ankim dhe protestë bashkë me vendimin përfundimtar. Kundër vendimit që nuk pranon rivendosjen në afat mund të ushtrohet ankim si për çdo vendim përfundimtar.

7) Me vendimin e gjykatës, me të cilin pranohet ose nuk pranohet rivendosja në afatin e parashkrimit, duhet të tregohen me qartësi lloji i afatit të parashkrimit, dispozita ligjore që e parashikon, koha e fillimit dhe e mbarimit të këtij afati, koha kur ka filluar dhe mbaruar afati pengues, vështirësitë që ka ndeshur mbajtësi i të drejtës subjektive për të mënjnuar pengesat në ushtrimin e së drejtës së padisë, si dhe lidhje kauzale midis pamundësisë për të kërkuar mbrojtjen ligjore me anë të padisë dhe kalimit të afatit parashkrimit.

8) Gjykata kur arrinë në përfundimin se padia është parashkuar dhe nuk ka shkaqe të arësyeshme për të rivendosur paditësin në afatin e parashkrimit, duhet ta rrëzojë padinë pa u shprehur në lidhje me themelin e çështjes, e jo të pushojë gjykimin vetëm për këte shkak.

9) Gjykata e shkallës së dytë, duhet të shqyrtojë bazueshmërinë dhe themelueshmërinë si të vendimeve me të cilat është rivendosur paditësi në afatin e parashkrimit, ashtu edhe ato me të cilat është pranuar rivendosja në afatin e parashkrimit dhe të prishë vendimin kur konkluzionet e gjykatës së shkallës së parë nuk janë të bazuara dhe të themeluara.

10) Çfuqizohen paragrafi i III-të (parashkrimet e shkurtëra) të udhëzimit nr. 3, datë 20/IV/1955 mbi parashkrimin në lëndë civile dhe pika 5 e udhëzimit të Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 4, datë 15/VI/1961 mbi afatet e ngritjes së padisë për vërtetimin dhe kundërshtimin e atësisë së fëmijës.

...

Vendimi nr. 8, datë 29.04.1965 i Kolegjit Penal *(Subjektet e veprës penale të shtytjes në martesë të miturit)*

...

Gjykata Popullore e Dibrës ka deklaruar fajtorë S. H. dhe Xh. D. për krimin e parashkuar nga neni 170 i KP dhe përfundimisht, me vendimin e saj nr. 101, datë 21/XII/1964 i ka dënuar të parin me 6 muaj dhe të dytin me 4 muaj heqje të lirisë. Këtë vendim e ka lënë në fuqi Gjykata e Qarkut të Tiranës që e ka gjykuar çështien mbi ankim në shkallë të dytë me vendimin e saj nr. 8, 19/1/1965. Kundër këtyre dy vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka prishur vendimet e sipërme vetëm përse i përket të dënuarit S. H., duke e pushuar çështjen për mungesë të elementave të krimit dhe duke e lënë në fuqi përse i takon Xh. D., me këtë arësytim:

Vendimet e gjykatave, në pjesën, që i përket të gjykuarit S. H. janë të pabazuara dhe duhet të prishen. I gjykuari S. H. është dënuar në bazë të nenit 170 të KP. Sipas këtij neni kanë përgjegjësi penale personat, që fejojnë ose që shtynë për t'u fejuar të miturët që nuk kanë mbushur moshën 16 vjeç. Si persona të tillë në këtë dispozitë përmenden, në radhë të parë, prindërit dhe kujdestarët, d.m.th. ata që kanë mundësi, duke ushtruar në mënyrë të parregullt të drejtat e tyre, t'u imponojnë personave nën 16 vjeç vullnetin e tyre. Përveç

kësaj, në këtë dispozitë thuhet se kanë përgjegjësi penale për fejesën e të miturve nën 16 vjeç ose për shtytjen e tyre për t'u fejuar edhe persona të tjerë, por duke u nisur nga përmbajtja e vetë dispozitës së sipërme dhe nga fakti se çfarë raporti mbron ajo. Duhet pranuar se si të tillë mund të jenë vllëzërit ose motrat e personit, që nuk ka mbushur moshën 16 vjeç, xhaxhallarët, tezet, hallat, dajat dhe të tjerë të afërm, që kanë mbi të miturin një farë pushteti, që kanë mundësi t'i imponojnë atij vullnetin e tyre dhe që mund ta detyrojnë të fejohej me një person të caktuar. I gjykuari S. H. është personi që është fejuar me L. Ai si rrjedhim nuk mund të futet në kategorinë e personave të tjerë për të cilat bën fjalë neni 170 i KP dhe në të cilët kanë përgjegjësi kur fejojnë ose nxisin për t'u fejuar ata, që nuk kanë mbushur moshën 18 vjeç.

...

1966

Vendimi nr. 67, datë 04.10.1966 i Kolegjit Civil

(Kontrata e rentës jetësore është e lejueshme nëse nuk vjen në kundërshtim me ligjën, planin ekonomik të shtetit, rregullat e bashkëjetesës socialiste)

...

Mbi padinë e K.O. kundër P.L. me objekt zgjidhjen e kontratës së shitjes me rentë jetësore për shkak të mosekzekutimit nga ana e paditur dhe në rradhë të dytë ekzekutimin e rentës jetësore në të holla 200 lekë në muaj (Neni 187 i L.V.J.D.) lidhur me nenin 5 të P.P. të Kodit Civil dhe nenin 33 parag. I-rë të L.V.J.D. gjykata popullore e Korçës me vendimin nr. 258, datë 1 mars 1966 ka vendosur: rrëzimin e padisë ngritur nga paditësja, detyrimin e të paditurit P.L. që të paguaj në favor të paditëses K.O. 130 lekë në muaj si rentë jetësore. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjëshmërisë Prokurori i Përgjithshëm. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka ndryshuar vendimin e gjykatës së faktit, duke e detyruar të paditurin të paguaj në favor të paditëses një rentë jetësore prej 150 lekë në muaj, përveç të tjerave me këtë arësyetim:

Midis paditëses K.O., lindur më 1890, grua e vej dhe pa fëmij dhe të paditurit P.L. nip i të parës, lindur më 1912, me 12 mars 1957 është lidhur një kontratë shitblerjeje të gjysmës së shtëpisë, me kusht shërbimi sa të jetë gjallë shitësja K. Nga njëra anë, K.O. i shiste gjysmën e shtëpisë nipit P.L., nga ana tjetër, P.L. merrte përsipër që të pleqëronte shitësen deri në vdekje, duke i siguruar asaj mjetet e jetesës sa të jetë gjallë dhe atë të veshmbathjes, për të cilat do të ketë nevojë ajo, dhe mbas vdekjes të bëjë gjithë shpenzimet e varrimit, Më poshtë në kontratën e lartpërmendur thuhet sa vijon: “Palët pranuan që shitësja të jetojë së bashku me blerësin deri sa të jetë gjallë. Detyrimi i P.L. për ushqim, veshmbathje, banim në favor të K.O. burimin e ka jo te ligja por te kontrata që është lidhur midis palëve ndërgjyqësa. Gjykata në caktimin e shumës prej 130 lekë të reja asajë ka pasur parasysh më shumë gjendjen ekonomike të P. se sa nevojat e K.O. Kjo kontratë, megjithëse nuk parashikohet si tip më vete kontrate, në legjislacionin civil është e lejueshme për shkak se nuk vjen në kundërshtim me ligjën, me planin ekonomik të shtetit, me rregullat e bashkëjetesës socialiste dhe nuk dëmton shtetin (neni 33 parag. I-rë i L.V.J.D.).

Kontrata e lidhur midis palëve, përsa i përket paditëses K. ka pasur për qëllim që të sigurojë jetesën e saj sa të jetë gjallë, pavarësisht nga të ardhurat që mund të kishte i padituri P. në kohën e lidhjes së kontratës ose më vonë. Në rradhë të parë do të merren në shqyrtim nevojat e paditëses K. për ushqim, veshmbathje dhe banim, dhe jo të ardhurat që realizon i padituri P. Por edhe nga pikëpamja e të ardhurave që ka në familje P.L. po të shqyrtohesh çështja, do të rezultonte se P. dhe bashkëshortja E. marrin të dy së bashku rreth 900 lekë të reja në muaj. Duke u përbërë familja e tij prej 5 personave, duke u shtuar dhe K., që së bashku bëhen 6 persona, secilit person do i takonte një kuotë prej rreth 150 l.r. në muaj. Gjykata, duke caktuar shumën prej 130 l.r. në muaj për paditësen K. nuk e ka plotësuar në favor të paditëses K. as këtë kuotë prej 150 l.r.

Kjo gjykatë, pa qenë nevoja që çështja të dërgohet për rigjykim, e cakton shumën që duhet t'i paguhet çdo muaj K. nga nipi P.L. në 150 lekë të reja. I padituri P.L. ka përfituar gjysmën e shtëpisë me kontratën e shitblerjes me kusht shërbimi. Më vonë, në rast se për shkak të rrethanave që nuk varen nga ai gjendja materiale e tij do të ndryshonte aq shumë sa që ai nuk do të ishte në gjendje që t'i siguronte paditëses K. mjetet e jetesës, P.L. do kishte të drejtë të kërkonte zgjidhjen e kontratës dhe lirimin e tij nga detyrimi për të paguar në të ardhmen shumën e caktuar prej 150 l.r. në muaj. Në rastin e mësipërmë, me zgjidhjen e kontratës gjysma e shtëpisë do t'i kthehesh paditëses K., duke mos qenë kjo e detyruar që ta shpërblejë atë për shpenzimet e bëra gjatë në atë kohë për mbajtjen e saj.

...

Vendimi nr. 121, datë 23.08.1966 i Kolegjit Penal

(Përpyekja e punonjësit të tregëtisë të puthë klienten e mitur është shpërdorim i pozitës zyrtare)

...

Gjykata e Qarkut të Tiranës, me vendimin e saj nr. 121, datë 4/VIII/1966 ka ndryshuar akuzën në ngarkim të H.A. nga tentative për marrëdhënie seksuale me dhunë me një vajzë që nuk ka arritur pjekurinë seksuale të parashikuar nga neni 161, paragrafi i) në krimin e shpërdorimit të pozitës zyrtare parashikuar nga neni 199 paragrafi i) i K.P. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë ankimi i gjykuari, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së faktit, duke urdhëruar kthimin e akteve po gjykatës në fjalë për zgjidhjen e çështjes përfundimisht nëse i pandehuri është ose jo fajtor për akuzën e ndryshuar, me këtë arësyetim: ... Duke marrë parasysh spjegimet në hetuesi dhe gjyq të vajzës 14 vjeçare D.T. dhe të pandehurit H.A., se ai vetëm ka dashur ta puthi D. dhe jo të bashkohet seksualisht me atë, ndryshimi i akuzës nga neni 166 paragrafi I në nenin 199 paragrafi I i K.P. ka qenë i drejtë. Të përpiqesh të puthësh kundër vullnetit një vajzë të mitur në një dyqan të tregëtisë socialiste shtetërore, i cili është një lokal ku njerëzit venë

për të plotësuar nevojat e jetesës përditëshme duke blerë sende të konsumit, nuk është një fyerje e thjeshtë, siç pretendohet në ankim, por shpërdorim i pozitës zyrtare. Kryerja e veprave të tilla të paligjëshme, si puthja e një vajze të mitur që shkon për të blerë kalema në dyqanin e shtetit, diskrediton tregëtinë socialiste dhe shkakton ose mund të shkaktojë dëm të rëndësishëm interesave shtetërore.

...

1967

Vendimi nr. 227, datë 19.12.1967 i Kolegjit Penal

(Spiunazhi qubet i kryer edhe në fazën e mbledhjes së të dhënave me qëllim transmetimi)

...

Me vendimin nr. 72, datë 27/XI/1967 Gjykata e Qarkut të Shkodrës ka deklaruar fajtor Th. dhe në bazë të nenit 65 të K.P. e 73/1 të K.P. e ka dënuar: Kundër këtij vendimi është ankuar i gjykuari. Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë e ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së qarkut Shkodër me këtë arsytim: ...Pretendimi i të gjykuarit se krimi i spiunazhit ka mbetur në fazën e përgatitjes ose shumë shumë në atë të tentativës nuk është i bazuar. Për t'u konsideruar krimi i spiunazhit i kryer nuk është e domosdoshme që të dhënat me karakter sekret t'i jenë transmetuar zbulimit të një shteti të huaj një organizatë kundër revolucionare ose personit të interesuar, por mjafton fakti i grumbullimit ose i ruajtjes së tyre me qëllim që të transmetohen në momentin e volitshëm. Gjatë gjykimit është vërtetuar se i gjykuari ka grumbulluar të dhëna mbi numrin e forcave ushtarake të rrethit ku ka banuar, armatimin dhe organizimin e tyre. Është vërtetuar gjithashtu se ai ka grumbulluar të dhëna lidhur me rezervat shtetërore. Në këto rrethana vepra e të gjykuarit nuk mund të konsiderohet si përgatitje për spiunazh.

...

Vendimi nr. 132, datë 24.07.1967 i Kolegjit Civil

(Konfiskimi i sendeve duhet të jetë i specifikuar një nga një)

...

Mbi padinë e Seksionit Financiar të Kom. Ekz të K.P. të rrethit Shkodër, kundër S., S.L. etj. dhe ndërhyrësve kryesorë H.H. dhe S.P., me objekt përcaktimin e pjesës takuese të të dënuarit S.L. si dhe përjashtimin nga konfiskimi të një shtëpije të naltë në lagjen Vojo Kushi në Shkodër, gjykata e qarkut të Shkodrës, me vendimin nr. 56, datë 26 maj 1967 ka vendosur: 1) pjesa e S.L. në shtëpinë e madhe Shkodër që i rrjedh trashëgim nga i ati L.L. është 1/3, kjo i takon shtetit kundrejt konfiskimit të pasurisë vendosur nga gjykata e

qarkut të Shkodrës me vendimin nr. 46, datë 9/XI/1966. 2) Përjashtimin nga konfiskimi të një shtëpije përdhese, ndërtuar në oborrin e shtëpisë së madhe mbasi ajo është pasuri e trashëgimtarëve të G.L. etj. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim H.H. Kolegji civil i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimin e mësipërmë, duke shtuar në pjesën urdhëruese të tij edhe këto: 5 copë karrike, një raft dykapakësh, një abazhur, një arkë grashë, një kredencë, që shënohen në Nr. rendor 3,4,5,6,9 e 10 të faqes 3 të procesverbalit me datë 27 janar 1967 mbajtur nga ndihmës përmbaruesi i Shkodrës, I.T. si pronë personale e të dënuarit S.L., kalojnë në pronësi të shtetit me këtë arsyetim: ... Gjykata, megjithëse çeshtjen në tërësi e ka zgjidhur drejtë, ka rënë në gabim pse në pjesën urdhëruese, si pjesë e të dënuarit S.L, nuk ka përmendur edhe sendet e lujtëshme, pronë personale e SL, që konfiskohen dhe i kalojnë shtetit. Kjo e metë ndreqet nga kjo gjykatë pa qenë nevoja për dërgimin e çeshtjes për rigjykim.

...

Vendimi nr. 26, datë 24.02.1967 i Kolegjit Penal
(Dënimi me kusht nëpërmjet riedukimit nga kolektivi)

...

Gjykata e Qarkut të Tiranës me vendimin nr. 49, dt. 12.12.1966 midis të tjerëve ka dënuar dhe A.GJ. në bazë të nenit 81 të K.P. për përvetim të pasurisë socialiste me vleftë të vogël. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim i gjykuari. Kolegji penal i Gjykatës së Lartë ka ndryshuar vendimin e sipërm duke ja dhënë me kusht me këtë arsyetim: ...Përsa i përket të gjykuarit A.GJ. ka rezultuar se është treguar thellësisht i penduar. Kolektivi punonjës ka vënë në dukje se po punon me një forcë të shumëfishuar për të shlyer fajin që ka kryer, po tregohet i palodhëshëm dhe po bën një punë të madhe për riedukimin e tij. Babai i tij ka rënë dëshmor në minierën e Bulqizës dhe ka në ngarkim 5 fëmijë. Duke marrë parasysh edhe kërkesën e kolektivit punonjës për ta marrë përsipër ta edukojë këtë person me virtutet e njeriut të shoqërisë socialiste, në rastin konkret shkalla e rrezikshmërisë shoqërore të të gjykuarit nuk është e atillë sa që të bënte të domosdoshme izolimin e tij nga shoqëria. Në këto rrethana dënimi me kusht ka për t'ja mbritur qëllimit të tij edukonjës.

...

1968

Vendimi nr. 7, datë 05.02.1968 i Kolegjit Civil
(*Vlerësimi nga gjykata i deklarimeve të dëshmitarëve*)

...

Mbi kërkesën e M.D. me objekt vërtetim fakti të qenies në marrëdhënie pune, gjykata popullore e Sarandës me vendimin nr. 187 datë 7.7.1967 ka vendosur rrëzimin e padisë së M.D. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjëshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Këshilli gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e vendimit të sipërm, përveç të tjerave me këtë arsëyetim: ...Vendimi i gjykatës popullore të Sarandës duhet të prishet për shkak të hetimit të pamjaftueshëm. Gjykata ka rrëzuar kërkesën sepse ka çmuar që dëshmitarët M.A., L.R. dhe B.D., nuk thonë të vërtetën. Këtë dyshim rreth vërtetësisë së thënieve të dëshmitarëve, gjykata e ka arsëyetuar duke vërejtur midis të tjerash se: "...Dëshmitari M.A. deklaroi se ka pasur 2000 puntorë për ndërtimin e postave kufitare të periferisë së Konispolit, numur ky i ekzagjeruar dhe kur u pyet nëse mbante mend emrat e të gjithë puntorëve, deklaroi se nuk i mbante mend. Dëshmitari L.R., deklaroi midis të tjerave se ishte si përgjegjës i puntorëve në vitin 1950 dhe se në atë kohë që i moshës 18 vjeç, fakt ky që nuk duhet të jetë i vërtetë sepse me moshë të tillë, nuk mund të ngarkohej në atë kohë me një përgjegjësi të tillë dhe të dy me dëshmitarin B.D. kur u pyetën nëse i mbanin mend të gjithë emrat e punëtorëve, deklaruan se nuk i mbanin mend.... Ky arsëyetim, llogjikisht, nuk mund të qëndrojë. Dihet se faktet e ndodhura shumë kohë më parë, zbehen dhe shuhen gradualisht nga kujtesa e secilit, sidomos ato që janë më pak interesante dhe më pak të rëndësishëm. Kështu mund të ndodhë edhe me emrat e puntorëve me të cilët është punuar para 10–15 vjetësh, veçanërisht kur numri i tyre ka qenë i madh. Prandaj, nuk mund të kërkohej që dëshmitarët të mbajnë mend emrat e të gjithë punëtorëve dhe në qoftë se nuk i mbajnë mend, të nxirret përfundimi që ata gënjejnë edhe për thëniet e tjera. Gjithashtu nuk mund të thuhet se dëshmitari L.R. me qenë se në vitin 1950 ishte 18 vjeç, nuk mund të ishte përgjegjës punëtorësh e prandaj, nuk thotë të vërtetën. Qysh nga viti 1946 e këndej, Kushtetuta jonë ka pranuar se shtetasit që kanë mbushur moshën 18 vjeç, mund të zgjidhen në të gjitha organet e pushtetit shtetëror. Pra nuk kishte arsëye gjykata të pranonte se në moshën 18 vjeç dëshmitari nuk mund të ishte përgjegjës punëtorësh në ndërmarrjen bujqësore. Por, edhe në qoftë se gjykata nuk formoi

bindjen me thëniet e tre dëshmitarëve të përmendur, mund të zgjeronte hetimin gjyqësor, duke kërkuar prova të tjera nga kërkuesia ose t'i mirte kryesisht vetë.

...

Udhëzimi nr. 3, datë 29.06.1968 i Plenumit

(Mbi punën me ndihmës gjyqtarët)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë në mbledhjen e datës 29.6.1968 mbasi mori në shqyrtim veprimtarinë e gjykatave lidhur me punën e bërë me ndihmës gjyqtarët për vitin 1967 dhe për tremujorin e parë të vitit në vazhdim, konstatoi: Në përgjithësi gjykatat i kanë kushtuar një kujdes më të madh punës me ndihmës gjyqtarët si për aktivizimin e tyre gjatë gjykimit të çështjeve, ashtu edhe në punët jashtë gjyqësore. Ato kanë vlerësuar drejt rolin e nd. gjyqtarëve si hallkë e rëndësishme që lidh gjykatën me masat punonjëse dhe që siguron pjesëmarrjen aktive të këtyre masave në dhënien e drejtësisë dhe për mbrojtjen e ligjëshmërisë socialiste. Është përmirësuar puna e gjykatave në drejtim të ngritjes së nivelit ideo-politik të nd. gjyqtarëve, për t'i bërë ata sa më të aftë për të kuptuar drejtë brendinë politike e ideologjike të ligjeve tona dhe për t'i zbatuar ato, duke vënë kurdoherë në plan të parë politikën e Partisë, vijën e masave dhe duke zhvilluar me të gjitha forcat luftën e klasave.

Në ndryshim nga e kaluara, është bërë një punë më e mirë në drejtim të ngritjes së nivelit të tyre profesional, duke përdorur si forma për këtë seminarët, bisedat, leksionet dhe punën individuale rast pas rasti. Si pasojë e një pune përgatitore më të mirë, vihet re një pjesëmarrje më e madhe dhe më aktive e ndihmës gjyqtarëve gjatë gjykimit të çështjeve penale e civile dhe një interesim më i madh për përfundimin e tyre. Kjo ka gjetur pasqyrimin e vet në faktin që ndihmës gjyqtarët përgatiten më mirë për gjykimin e çështjes, duke u njohur që më parë me materialet e dosjes dhe duke marrë shqyrtimet e nevojshme si për anën faktike ashtu edhe për problemet juridike të çështjes në gjykim. Nga ana tjetër kjo ka gjetur pasqyrimin e vet edhe në faktin që ndihmës gjyqtarët bëjnë më shumë pyetje dhe marrin pjesë më gjallërisht në zgjidhjen e të gjitha problemeve që dalin gjatë gjykimit ashtu dhe në diskutimin e problemeve në dhënien e vendimit përfundimtar.

Përmirësime janë dukur edhe në aktivizimin e ndihmës gjyqtarëve në punët jashtë gjyqësore. Kështu ata në mjaft raste me inisiativën e tyre, kanë ndërhyrë për të zgjidhur çështje e konflikte që kanë lindur në qendrën e punës ku ata punojnë, ose në lagje e fshat dhe me ndërhyrjet e tyre, duke bashkëpunuar me organet e pushtetit dhe me organizatat e masave, kanë bërë që mjaft çështje të zgjidhen në vend pa qënë nevoja që t'i kalojnë gjykatës për gjykim. Nga ana tjetër, vetë gjykatat kanë ngarkuar ndihmës gjyqtarët që të zgjidhin këtë ose atë çështje konkrete, që ka ardhur për gjykim dhe në këtë drejtim janë bërë përparime sepse shumë nga ato janë zgjidhur jashtë gjykatës. Një punë deri diku e

mirë është bërë edhe duke ngarkuar ndihmës gjyqtarët për të verifikuar ose saktësuar në vend, probleme të caktuara që kanë dalë gjatë gjykimit të çështjes dhe që kërkojnë zgjidhje. Është rritur dhe aktiviteti i ndihmës gjyqtarëve në drejtim të popullarizimit të vendimeve të gjykatave, të ligjeve dhe të dispozitave të tjera nëpër qendra pune, prodhimi, lagje e fshat.

Janë forcuar lidhjet dhe kontaktet midis gjykatave dhe ndihmës gjyqtarëve. Kjo ka qënë e mundur të bëhet jo vetëm me anë të mbledhjeve dhe seminareve të zhvilluara për këtë qëllim por edhe me anë të informacioneve dhe të lidhjeve të vazhdueshme individuale. Në këtë mënyrë ndihmës gjyqtarët ndihmohen në punën e tyre duke marrë skjarimet e nevojshme për dispozitat ligjore që duhet të kenë parasysh për zgjidhjen e kësaj apo asaj çështjeje konkrete dhe nga ana tjetër, gjykatat informohen në mënyrë të vazhdueshme për problemet që lindin në këtë ose atë zonë të juridiksionit të tyre. Megjithatë, në punën me ndihmës gjyqtarët ekzistojnë akoma një seri të metash dhe dobësish, të cilat kanë lidhje me mos vlerësimin sa duhet të rolit të tyre si sjellës të frymës dhe hovit revolucionar të masave punonjëse të vendit tonë në gjykatat popullore.

1) Në disa gjykata akoma nuk është bërë sistem pune përgatitja e duhur e ndihmës gjyqtarëve në mënyrë që ata ta njohin sa më mirë dosjen që po gjykojnë, si nga ana e rrethanave të çështjes ashtu dhe nga ana juridike e saj. Në shumë raste gjyqtarët janë mjaftuar vetëm me një relativitet të thjeshtë gjë që ka sjellë si pasojë që gjatë gjykimit dhe dhënies së vendimit përfundimtar ndihmës gjyqtarët të mos lozin rolin e tyre dhe të mos marrin pjesë aktive në sqarimin e të gjitha rrethanave të çështjes dhe në këtë mënyrë të mos japin kontributin e tyre shumë të vlefshëm në dhënien e vendimit përfundimtar. Nuk i është vënë rëndësia e duhur çështjes së ndarjes së materialeve gjyqësore në episode apo në pjesë akuze, në mënyrë që për cilindo nga këto pyetje të drejtojnë ky ose ai ndihmës gjyqtar. Ka gjykata që nuk kanë bërë asnjë punë në këtë drejtim.

2) Të dobëta janë lidhjet me ndihmës gjyqtarët për të ndihmuar ata në punën e tyre dhe për të marrë dijeni mbi problemet që ka kjo ose ajo zonë në mënyrë që të merren masat e nevojshme në këtë drejtim. Format e përdorura duke organizuar seminare ose me anë të informacioneve nuk janë të mjaftueshme dhe nuk plotësojnë të gjitha ato që kërkojnë kushtet e reja dhe vrulli revolucionar i masave punonjëse, për mbajtjen e lidhjeve të vazhdueshme dhe sa më të ngushta me ndihmës gjyqtarët.

3) Në drejtim të popullarizimit të vendimeve të gjykatave dhe të ligjeve ka akoma shumë të meta, si përsa i përket përgatitjes së ndihmës gjyqtarëve për ta bërë këtë popullarizim ashtu dhe përsa i përket numurit të atyre që janë aktivizuar. Në një pjesë të gjykatave kjo është akoma në fazën e sajë fillestare.

4) Shumë pak janë aktivizuar ndihmës gjyqtarët në drejtim të skjarimit të çështjeve që lindin gjatë gjykimit, duke shkuar ata vetë për të verifikuar dhe skjaruar çështjen në vend.

5) Ka akoma mjaft ndihmës gjyqtarë që nuk aktivizohen në luftën parandaluese si dhe për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve dhe të konflikteve ose të çështjeve që ndiqen mbi ankim në mënyrë që këto të zgjidhen me pajtim.

Duke marrë parasysh sa u përmënd më lart, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 52 të ligjës mbi organizimin gjyqësor, vendosi t'u japë gjykatave këtë udhëzim:

1) Pjesëmarrja e ndihmës gjyqtarëve në dhënien e drejtësisë në vëndin tonë është një nga faktorët vendimtar për ruajtjen dhe thellimin e karakterit popullor-revolucionar të vetë drejtësisë sonë. Kjo duhet kuptuar gjithmonë si një problem i rëndësishëm politik dhe ideologjik në zgjidhjen e drejtë të të cilit duhet shkuar jo vetëm pa asnjë hezitim, por përkundrazi me guxim dhe me inisiativë. Për një përmirësim të mëtejshëm të punës me nd. gjyqtarët, është e domosdoshme që të bëhet një punë më e organizuar dhe sistematike për ngritjen ideo-politike dhe juridike, në mënyrë që të ngrihet niveli i tyre sidomos, në kushtet e krijuara, kur ndihmës gjyqtarët jo vetëm do të marrin pjesë në gjykimin e çështjeve penale e civile në gjykatat e rrethit, por ata vetë do të drejtojnë gjykatat popullore të fshatrave, qyteteve dhe lagjeve të qyteteve.

2) Të bëhen përpjekje akoma më të mëdha për të aktivizuar më shumë ndihmës gjyqtarët, sidomos ata të fshatit, për të zgjidhur çështjet dhe konfliktet që dalin në qendra pune e prodhimi, në lagje e në fshat për të bërë që shumë prej tyre të mos t'i kalojnë gjykatës për gjykim. Përpjekje serioze duhet të bëhen edhe për të aktivizuar të gjithë ndihmës gjyqtarët sidomos për zgjidhjen e çështjes para se personi i interesuar t'i drejtohet gjykatës.

3) Porositen gjykatat që të punojnë edhe më tepër akoma në drejtim të rritjes së aktivitetit të ndihmës gjyqtarëve gjatë gjykimit të çështjeve. Për këtë është e nevojshme të gjinden forma sa më të përshtatshme për t'i aktivizuar ata. Kjo kërkon përmbi të gjitha që drejtimin të pyetjeve nga ndihmës gjyqtarët, sipas episodeve ose akuzave, t'i jepet rëndësia e duhur; sepse në këtë mënyrë tek ndihmës gjyqtarët do të rritet ndjenja e përgjegjësisë për detyrën e ngarkuar dhe nga ana tjetër ndihma që do t'i jepet gjykatës në zgjidhjen e çështjeve do të jetë sa më efektive. Gjithashtu të gjitha gjykatat duhet të aktivizojnë sa më shumë ndihmës gjyqtarët për të sqaruar në vënd ose për të verifikuar rrethanat që dalin para dhe gjatë gjykimit të çështjeve, të cilat kërkojnë zgjidhje.

4) Porositen gjykatat që të punojnë akoma më shumë në drejtim të forcimit të lidhjeve dhe të kontakteve me ndihmës gjyqtarët. Forma e përdorur në përgjithësi, duke organizuar seminare ose mbledhje të herë mbas herëshme konsiderohen të pamjaftueshme për zbatimin gjërësisht të vijës së masave. Nga ana tjetër, po kështu duhet të konsiderohen të pamjaftueshme dhe informacionet me shkrim që ndihmës gjyqtarët i dërgojnë gjykatës për punën e tyre jashtë gjyqësore. Duhet të bëhen përpjekje edhe më të mëdha për të patur me ta sa më shumë kontakte e lidhje të vazhdueshme personale, për t'i ndihmuar ata dhe për t'u informuar prej tyre, për punën e bërë dhe për rastet e shkeljeve të ligjeve dhe të konflikteve që ka në këtë ose në atë qendër pune, lagje, fshat etj.

5) Çështjes së aktivizimit të ndihmës gjyqtarëve për popullarizimin e legjislacionit dhe të vendimeve gjykatat duhet t'i japin rëndësinë e duhur dhe këto duhet t'i konsiderojnë si mjete të rëndësishme për parandalimin e krimeve dhe të shkeljes së ligjeve. Në këtë drejtim duhet të bëhet shumë më tepër punë nga të gjitha gjykatat e rretheve. Duhet të kuptohet se

për të patur rezultatet e dëshiruara, ndihmës gjyqtarët duhet të kenë të qartë qëllimin përse popullarizohet ky ose ai vendim, ose dispozitë ligjore, ashtu edhe çështjet që ngrihen dhe zgjidhen në vendimet e gjykatave.

6) Gjykatat duhet t'i kushtojnë kujdes të vecantë përhapjes së eksperiencës lidhur me punën gjyqësore e jashtëgjyqësore të ndihmësgjyqtarëve.

7) U ngarkohet për detyrë gjykatave që të forcojnë lidhjet e ndihmës gjyqtarëve me prokurorët popullorë, me organet e pushtetit dhe me organizatat e masave, në mënyrë që të koordinohet puna gjë që pa dyshim do të japë rezultate të mira në çështjen e forcimit të ligjëshmërisë tonë socialiste.

8) Porositen gjykatat që të punojnë në drejtim të forcimit të rolit të ndihmës gjyqtarit dhe të ngritjes së autoritetit dhe të besimit të tij tek masat.

...

1969

Vendimi nr. 145, datë 29.03.1969 i Kolegjit Penal

(Mashtrim për përfitim konsiderohet edhe kur ai bëhet në dobi të personave të tjerë)

...

Gjykata e Rrethit të Sarandës, me vendimin nr. 6, datë 24.II.1969 ka deklaruar fajtor I.M. për krimin e parashikuar nga neni 93 i Kodit Penal. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim e gjykuara. Kolegji penal i Gjykatës së Lartë e ka lënë në fuqi vendimin e sipërmë me këtë arësytim: ... Është e vërtetë se si gjatë hetimit, ashtu edhe gjatë gjyqimit të çështjes nuk është vërtetuar që I. të ketë mashtruar për të nxjerrë përfitime materiale në dobi të saj. Por për të patur figurën e krimit të parashikuar nga neni 93 i K.P. nuk është e domosdoshme që përfitimi të jetë vetëm për vehte. E gjykuara ka mashtruar qytetarë të ndryshëm dhe përfitimin material e ka kaluar në dobi të ndërmarrjes. Ky fakt nuk e shkarkon atë nga përgjegjësia penale, sepse ajo ka marrë në mënyrë të paligjësme pasurinë e qytetarëve duke i mashtruar ata dhe këtë pasuri e ka këthyer në dobi të një personi të tretë, që në këtë rast ishte ndërmarrja.

...

Vendimi nr. 2, datë 20.01.1969 i Kolegjit Civil

(Detyrimi për respektimin e rezervës ligjore në çështje të trashëgimisë)

...

Mbi padinë e N. kundër R., S., R. e S. etj., me objekt pjestimin e pasurisë së luejtëshme e të paluejtëshme që kanë në bashkëpronësi, gjykata e rrethit të Shkodrës me vendimin nr. 1177, datë 25.X.1966 ka vendosur: pjestimin e katër shtëpive dhe dy dyqaneve që ndodhen në bashkëpronësi të ndërgjyqësave duke bërë ndarjen në natyrë në katër pjesë, siç përmendet hollësisht në te. Ky vendim është lënë në fuqi nga ish gjykata e qarkut të Shkodrës me vendimin Nr. 275 datë 5 dhjetor 1966. Kundër këtyre dy vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë kryetari i Gjykatës së Lartë. Kolegji civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e të dy vendimeve të sipërme si dhe të vendimeve që janë

dhënë më pas për këtë çështje dhe kthimin e çështjes për rigjykim po gjykatës së rrethit të Shkodrës me këtë arësyetim:

... Të dy këta vendime janë të gabuar sepse njohin si të vlefshëm tërësisht, një testament që vjen në kundërshtim me urdhërimet e neneve 21 paragrafi 2 dhe 33 paragrafi i dytë të Dekretit mbi trashëgiminë. Në bazë të këtij testamenti janë përjashtuar nga trashëgimia fëmijët e mitur të fëmijëve të trashëgimlënësës si dhe djali i saj R. që ka qenë i paaftë për punë. Por disponime të tilla vijnë në kundërshtim me nenet 21 dhe 33 të Dekretit mbi trashëgiminë. Sipas nenit 33 të këtij Dekreti, trashëgimlënësi nuk mund të përjashtojë nga trashëgimia ligjore jo vetëm fëmijët e tij të mitur, por as edhe trashëgimtarët e tjerë të mitur që trashëgojnë me përfaqësim (nenet 21 paragrafi 2) as edhe trashëgimtarët e tjerë të paaftë për punë që thirren në trashëgim.

Pikpamja e mbajtur nga gjykata në arësyetimin e vendimit se, për të pasur vend trashëgimia me përfaqësim duhet të kenë vdekur personat nga i heqin ata të drejtat, d.m.th. trashëgimtarët e përjashtuar, është e gabuar. Paravdekja e trashëgimtarit të përjashtuar nuk është shkak i vetëm ligjor për të hyrë në trashëgim, me të drejtë përfaqësimi të paslindurit e tij. Kjo del nga përmbajtja e qartë e paragrafit të dytë të nenit 21 të Dekretit mbi trashëgiminë. Në këtë dispozitë përmenden 4 raste kur në vendin e njerit prej fëmijëve të trashëgimlënësit, hyjnë me përfaqësim fëmijët e tij. Këto raste janë: Kur njeri nga fëmijët 1) ka vdekur para trashëgimlënësit, 2) ose është bërë i padenjë për të trashëguar, 3) ose ka hequr dorë nga trashëgimi, 4) ose është përjashtuar nga trashëgimi. Sipas kësaj dispozite, në këto raste (pra edhe kur fëmija është përjashtuar nga trashëgimi) në vendin e tij hyjnë me përfaqësim fëmijët e tij, dhe në qoftë se edhe këta për shkaqet e sipërme nuk mund, ose nuk duan të jenë trashëgimtarë, fëmijët e këtyre, e kështu me rradhë. Nga certifikatat e gjendjes civile të ndodhura në dosje rezulton se në kohën e çeljes së trashëgimisë, kanë qenë të mitur fëmijët e trashëgimtares N., si dhe fëmija M. e djalit R., që trashëgimlënësja ka përjashtuar nga trashëgimia. Me testamentin e lartpërmendur është prekur gjithashtu edhe rezerva ligjore e vajzës së trashëgimlënësës të quajturës A. V., e cila, nga certifikata e gjendjes civile të ndodhur në dosje rezulton se në kohën e çeljes së trashëgimisë ka qenë e paaftë për punë, e datlindjes 6.IX.1885, dhe si e tillë nuk mund të përjashtohet nga trashëgimia.

Po me këtë testament është prekur edhe rezerva ligjore e djalit të paaftë për punë të trashëgimlënësës, të quajturit R.Gj. Nga materialet e ndodhura në dosje vërtetohet se R.GJ., me vendimin nr. 201, datë 23.VI.1960 të Gjykatës së Qarkut Shkodër, i është hequr zotësia për të vepruar dhe është vënë në kujdestari. Prandaj edhe në këtë rast disponimi me testament, i cili prek rezervën ligjore të djalit R., që është i paaftë për punë, është i pavlefshëm. Pjesa ligjore që u rezervohet trashëgimtarëve të përmendur në nenin 33 paragrafi II-të të dekretit mbi trashëgiminë rrjedh nga ligja dhe jo nga vullneti i trashëgimlënësit. Në çështjen objekt gjykimi, fëmijët e mitur, të fëmijëve të trashëgimlënësës H., thirren në trashëgim për shkak se prindërit e tyre janë përjashtuar nga trashëgimi. Në këto kushte, me qenë se me disponimet e bëra në testamentin e trashëgimlënësës H., është prekur rezerva

ligjore e trashëgimtarëve të mitur si dhe e atyre të paaftë për punë që thirren në trashëgim, gjykata pa vend e ka deklaruar atë të vlefshëm, kurse, në bazë të nenit 46 gërma “d” të Dekretit mbi trashëgiminë ajo duhej të deklaronte atë pjesërisht të pavlefshëm. Për pasojë vendimet e gjykatës janë të cënueshëm.

...

Vendimi nr. 92, datë 24.02.1969 i Kolegjit Penal

(Marrja e sendit nga tjetri me besimin se i përket atij formon krimin e vetëgjyqësisë)

...

Gjykata e rrethit të Elbasanit me vendimin nr. 12, datë 27.I.1969 ka deklaruar fajtor M.Ç. për krimin e parashikuar nga neni 81 i K.P. Kundër vendimit është ankuar i gjykuari. Kolegji penal i Gjykatës së Lartë e ka ndryshuar vendimin me këtë arësyetim: ... Është vërtetuar se i gjykuari M.Ç. ka marrë një sasi misri dhe fasuleje me vlefte 592.75 lekë në arat e kooperativës bujqësore Labinot-Fushë të rrethit të Elbasanit dhe e ka transportuar në shtëpinë e tij. Ka rezultuar e provuar se parcela ku është korrur misri, më përpara ka qënë në pronësi të të gjykuarit, kurse më vonë i ka kaluar kooperativës, megjithëse i gjykuari ka vazhduar edhe më pas ta çfrytëzojë atë si kopësht personal. Në vitin e kaluar, në frymën e zbatimit të iniciativave revolucionare për zvogëlimin e kopshteve personale, kooperativa bujqësore ka vënë dorë mbi këtë tokë duke e mbjellur atë me misër, megjithë kundërshtimet e vazhdueshme të të gjykuarit. Duke mos qënë dakort me këto veprime të kooperativës dhe gjithmonë duke kujtuar se i takon e drejta e çfrytëzimit të kësaj toke si kopësht personal, i gjykuari ka bërë të gjitha përpjekjet e mundëshme për ta shtënë në dorë atë përsëri. Këto kërkesa dhe pretendime të tij janë quajtur të padrejta dhe si të tilla nuk janë përkrahur; megjithatë, ai ka vazhduar të mos heqi dorë nga këto kërkesa.

Në këto rrethana, del e kjartë se i gjykuari nuk ka dashë të përvetojë pasurinë e kooperativës. Ai ka marrë vetëm misrin e arës që pretendonte se i takonte atij ta çfrytëzonte, d.m.th. ka realizuar me forcë një të drejtë që ai kujtonte se i përkiste. Këtë gjë e tregojnë një seri rrethanash si p.sh. korrja e misrit jo në toka të tjera të kooperativës, por pikërisht në tokën ku i gjykuari ka pretenduar të drejtën e përdorimit të saj si kopësht personal; mënyra se si ai ka vepruar duke vjelur prodhimin ditën dhe jo natën, jo fshehurazi, por në prani të mjaft personave, fakti se ai nuk ka marrë masa për ta fshehur misrin me një herë, por e ka lënë atë në arë me ditë të tëra, të mbledhur në kapa dhe më në fund, kur i është bërë thirrje nga kryesia e kooperativës për të dorëzuar misrin i gjykuari ka refuzuar jo duke mohuar marrjen e këtij prodhimi, por duke theksuar se atë nuk do ta dorëzonte, për derisa toka që ai e konsideronte të tijën i ish marrë me forcë. Të gjitha këto vërtetojnë se mungon qëllimi

i përvehtësimit dhe për pasojë cilësimi ligjor i veprës në bazë të nenit 81 të K.P. është i pabazuar. Në veprën e të gjykuarit janë të gjithë elementët e figurës së krimit të parashikuar nga neni 246 i K.P. Si rrjedhim cilësimi ligjor i veprës së gjykuarit duhet ndryshuar, nga neni 81 në nenin 246 të K.P.

...

Vendimi nr. 125, datë 20.03.1969 i Kolegjit Penal

(Dënim me vdekje i klerikut Marin Shkurti me familje për tradhëti ndaj atdheut në formën e arratisjes)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë i përbërë nga Zëvendëskryetari i Gjykatës së Lartë Llazi Stratobërdha dhe anëtarët Liri Gjoliku dhe Jani Vasili mori në shqyrtim çështjen penale që u përket të gjykuarve

1. Marin Shkurti, 36 vjeç, lindur dhe banues në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatar i mesëm, bujk i kooperuar, ish klerik, me arësim teologjik, i pa martuar, i pa dënuar më parë, i arrestuar më 27.11.1968.

2. N. Sh., 44 vjeç, lindur dhe banues në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatar i mesëm, bujk i kooperuar, me arësim autodidakt, i martuar me tre fëmijë, i pa dënuar më parë, i arrestuar më 27.11.1968.

3. J. Sh., 41 vjeç, lindur dhe banues në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatar i mesëm, bujk i kooperuar, me arësim fillor, i martuar me dy fëmijë, i pa dënuar më parë, i arrestuar më 27.11.1968.

4. G. Sh., 32 vjeç, lindur dhe banues në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatar i mesëm, bujk i kooperuar, me arësim fillor, i martuar me dy fëmijë, i pa dënuar më parë, i arrestuar më 27.11.1968.

5. Ll. Sh., i datëlindjes 1950, lindur dhe banues në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatar i mesëm, anëtar i kooperativës bujqësore, me arësim 7-vjeçar, i pa martuar, i pa dënuar, i arrestuar më 27.11.1968.

6. P. Sh., 46 vjeç, e lindur dhe banuese në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, anëtare e kooperativës bujqësore, analfabete, e martuar ka tre fëmijë, e pa dënuar, e arrestuar më 27.11.1968.

7. L. Sh., 43 vjeç, lindur dhe banuese në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatare e mesme, anëtare e kooperativës bujqësore, me arësim autodidakte, e martuar ka dy fëmijë, e pa dënuar, e arrestuar më 27.11.1968.

8. L. Sh., 32 vjeç, lindur dhe banuese në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatare e mesme, anëtare e kooperativës bujqësore, me arësim fillor, e martuar ka dy fëmijë, e pa dënuar, e arrestuar më 27.11.1968.

9. R. Sh., e datëlindjes 1986, lindur dhe banuese në fshatin Samrish të rrethit Shkodër, me origjinë shoqërore fshatare e mesme, anëtare e kooperativës bujqësore, e veh, analfabete, e pa dënuar, e arrestuar më 27.11.1968.

Të akuzuar se në bashkëpunim midis tyre kanë kryer krimin e tradhëtisë ndaj atdheut me anën e arratisjes i parashikuar nga neni 64, në lidhje me nenin 14 të KP, ndërsa i gjykuari N. Sh. edhe për krimin e agjitacionit dhe propagandës kundër pushtetit popullor sipas nenit 73/1 të KP.

Gjykata Popullore e Shkodrës i ka dënuar fajtorë për veprat e mësipërme dhe i ka dënuar: Marin Shkurti me vdekje e pushkatim, me konfiskim të pasurisë dhe me heqjen e të drejtës elektorale për 5 vjet kohë. N. Sh. me vdekje e pushkatim, me konfiskim të pasurisë dhe me heqjen e të drejtës elektorale për 5 vjet kohë. J. Sh. me njëzet vjet heqje të lirisë, me konfiskim të pasurisë dhe me heqjen e të drejtës elektorale për 5 vjet kohë. G. Sh. me njëzet vjet heqje të lirisë, me konfiskim të pasurisë dhe me heqjen e të drejtës elektorale për 5 vjet kohë. Ll. Sh. me gjashtë vjet heqje të lirisë dhe konfiskim të pasurisë. P. Sh. me dhjetë vjet heqje të lirisë dhe konfiskim të pasurisë. L. Sh. me dhjetë vjet heqje të lirisë dhe konfiskim të pasurisë. L. Sh. me dhjetë vjet heqje të lirisë dhe konfiskim të pasurisë. Ky dënim është dhënë me kusht për 5 vjet kohë. R. Sh. me dhjetë vjet heqje të lirisë dhe konfiskim të pasurisë. Ky dënim është dhënë me kusht për 5 vjet kohë. Të dënuarit janë ankuar, duke paraqitur shkaqet si më poshtë:

Marin Shkurti pretendon se, Gjykata ka zgjedhur një dënim tepër të rëndë që nuk përshtatet me motivin e kryerjes së këtij krimi. Gjykata duhet të bënte një analizë të përgjithshme të shkaqeve që kanë determinuar. Në ankim shprehet se, “Kemi mendue se jemi marrë familisht me sy të keq. Disa akuza kanë qenë pa vend dhe menuem se do të merreshin masa penale. Këto shkaqe suellën tek ne idenë për t`u arratisur. Pa vend Gjykata pranon se kam marrë pjesë në bërjen e barkës. Për këtë nuk kam dijtun asgjë. Edhe për vendimin përfundimtar për arratisje nuk kam ditur gjë, veçse u bashkova me vëllezrit natën e ngjarjes. Në arrati qëndrova një kohë jo të gjatë dhe nuk kam kryer akte të tjera për me rëndue fajin tem. Duke marrë parasysh se jam penduer dhe kam kuptuar rëndësinë e krimit, Gjykata duhet të zgjidhte ndaj meje një masë dënimi me heqje lirie.”.

N. Sh. ka pretenduar në ankim se, vendimi i gjykatës është i gabueshëm, kur më ngarkon organizimin e arratisjes, kur këtë fakt ja ngarkon edhe vëllajt tim Marin. Dënimi nuk është individualizuar në harmoni me shkaqet që më kanë shtye për të kryer krimin. Ne bamë këtë faj, duke menduar se mbas dy kontrolleve të shtëpisë, menduam se do të arrestoheshim. Këtë ide të frikës, gjykata duhej ta kish hetuar mirë dhe ta kish vlerësuar më drejt. Rjedh nga një shtresë e mesme bujqësh dhe kemi bërë pjesë në kooperativën bujqësore prej 12 vjet më parë. Kam punuar mirë, nuk jam prekë nga asnjë reformë e pushtetit popullor. Pra, unë nuk kam patur ndonjë bazë që të ushqente këto ndjenja të mija armiqësore. Nuk është e vërtetë që të kem agjituari e propaganduar kundra pushtetit popullor. Kam qenë në gjendje të mirë si anëtar i kooperativës bujqësore, prandaj është e

arsyeshme që të mos i kem folë kujt për kundra pushtetit popullor. Jan analfabet, u jam bindë familjarëve në veprën e arratisjes. Këtu kam qëndrue për një kohë të shkurtër dhe nuk kam kryer ndonjë aktivitet tjetër kriminal. Kam grue e femijë. E kam kuptuar rëndësinë e fajit dhe kjo ka qënë një shkollë për mua. Prandaj të jepet një dënim më i butë me heqje të lirisë

Ll. Sh. pretendon se, nuk kom dijtë asgjë për vendimin për arratisje. Këtë e morra vesh natën e ngjarjes, kur më ngritën nga gjumi. Kam qënë në influencën direkte të të gjykuarëve të tjerë dhe nuk mundë të rezistonja. Shkalla e rezikshmërisë personale time është mjaft e kufizuar. As që kam rënë në kontakt me agjenturën e huaj, gjatë kohës së arratisë. Jam në moshë të re i penduar thellësisht për krimin e kryer, se në shtëpi kanë mbetur gjashtë fëmijë me dy gra dhe prej tyre vetëm njëra është e aftë për punë. Prandaj, jo vetëm që duhej të më kufizohej dënimi në minium, por ka vend që të jepet edhe me kusht, simbas paragrafit të fundit të nenit 46 të K. P. nuk duhej të donohesha me konfiskim të pasurisë.

P. Sh. e L. Sh. ka pretenduar se, është e vërtetë që ne kemi kryer krimin e nenit 64 të K. P., por gjykata duhej ta kish parasysh se ne si gra nuk na pyeti askush dhe simbas ambientit ku jetonim nuk patëm forcën që duhej për t'a kundërshtuar atë. Në këtë drejtim ne kemi treguar vetëm një veprimtari pasive. Gjykata duhej të kish parasysh se mua P., mu dënua bashkëshorti N. me vdekje dhe djali Ll. me gjashtë vjet heqje të lirisë, ndërsa mua L. mu dënue bashkëshorti J. me 20 vjet heqje të lirisë. Kemi fëmijë të vegjël, prandaj vuajtja e dënimit do të peshojë shumë rëndë ndaj tyre. Kemi kuptuar fajësinë dhe jemi penduar thellësisht, prandaj ka vend që dënimi të na jepet me kusht. Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë mbasi dëgjoi relacionin e anëtarit Jani Vasili, prokurorin Enver Hicka që kërkoi lenien në fuqi të vendimit dhe mbasi e bisedoi çështjen në tërësi mori vendim.

Vendimi i gjykatës paraqitet i drejtë. Nëntë të gjykuarit në bashkëpunim midis tyre, kanë kryer krimin e tradhtisë ndaj atdheut, duke u arratisur në Jugosllavi natën e datës 14.XI.1968. I gjykuari N. Sh. ka kryer edhe krimin e agjitacionit dhe propagandës kundër pushtetit popullor. Nga materialet e çështjes vërtetohet se në muajin shkurt 1967, si rezultat i masave revolucionare të drejtuara ndaj fesë dhe zakoneve prapanike, i gjykuari Marin Shkurti është larguar nga fshati Stejkë, ku ka shërbyer si prift dhe ka ardhur me banim në familjen e tij, në fshatin Samrish të rrethit të Shkodrës. Nga kjo kohë atij i është besuar edhe drejtimi i familjes, në vend të vëllait të gjykuarit N. Sh. Në pretendimin se si klerik nuk mund të punonte për mjaft kohë, ai nuk ka dalë në punë, edhe pse në drejtim të tijë u vu një fletë-rrufe.

Ndërkohë ay vazhdonte të kryente në shtëpi ritet fetare. Këtë qëndrim e kanë përkrahur edhe të gjykuarit e tjerë. Jo vetëm kaqë, por nën influencën e tij dhe me përkrahjen e të gjykuarit N, të katër vëllezërit kanë vendosur që në kushtet më të përshtatëshme të arratisen në Jugosllavi, duke kaluar kështu në pozitë armiqësore kundër pushtetit popullor. Për këtë shkak, qysh në muajin mars 1967, ata përgatitën bashkërisht në banesën e tyre një lundër me të cilin do të kalonin kufirin dhe që e kanë mbajtur të fshehur deri në ditën e arratisjes.

Biseda me një përmbajtje të tillë këta i kanë bërë dhe herë të tjera, posaçërisht në dhomën e të gjykuarit Marin Shkurti dhe në prani dhe të gjykuarëve të tjerë. Në këtë mënyrë që ta gjithë këta, për pak kohë u vunë në dijeni dhe kanë aprovuar vendimin për tu arratisur në Jugosllavi.

Meqënëse i gjykuari Marin nuk pajtohej me qëndrimin revolucionar që mbahej ndaj fesë dhe zakoneve prapanike, Këshilli Popullor i fshatit ka kontrolluar dy herë banesën e tij, duke marrë botimet dhe materialet fetare të gjetura.

Nq datën 14.XI.1968, i gjykuari J. është thirrur nga Këshilli Popullor i fshatit për të dhënë sqarime mbi çështjen e një kazani rakije. Të gjykuarit kenë dyshuar se mos nga ky shkak u behej ndonjë kontroll tjetër në shtëpi dhe me këtë rast do të zbuloheshin dhe përgatitjet e tyre për arratisje. Prandaj, natën e kësaj date, me lundrën e përgatitur e kanë zbatuar vendimin e marrë, duke u arratisur familisht në Jugosllavi, nëpërmjet lumit të Bunës. Gjatë qëndrimit në Jugosllavi, të gjykuarit Marin, N., J., G., janë marrë në pyetje nga organet e U.D.B-së Jugosllave dhe rezultoi që u kanë dhënë informata të ndryshme me karakter ekonomik, politik e ushtarak për aq sa kanë dijtur. Pas kësaj, organet jugosllave, në datën 26.XI.1968, në kundërshtim me vullnetin e të gjykuarëve, i kanë dorëzuar ata në organet tona të kufirit. Nga Nga materialet e çështjes është vërtetuar se i gjykuari N. Sh., edhe para përgatitjes për arratisje ka zhvilluar agjitacion e propagandë kundër pushtetit popullor. Në këto biseda ay është shprehur kundër sistemit tonë shoqëror e shtetëror dhe kunder sistemit kooperativist.

Pretendimi i të gjykuarit Marin Shkurti, se nuk ka marrë pjesë në ndërtimin e barkës, nuk është i bazuar dhe gjykata e faktit me të drejtë nuk e ka pranuar atë. Është vërtetuar se barka është ndërtuar në banesën e tyre mbas ndarjes së tij dhe se me iniciativën e tij, u zbatue çështja e arratisjes së tyre në Jugosllavi. Në këto rrethana jo vetëm i gjykuari Marin si drejtues i kësaj familje (dhe si prift), por edhe pjestarët e tjerë të familjes, kanë patur dijeni mbi mjetin dhe mënyrën se si do të kalohej kufiri. I pa bazuar duket edhe pretendimi tjetër i tij dhe i të gjykuarit N., se krimin e kanë kryer jo për shkak të qëndrimit armiqësor, por për shkak të frikës së arrestimit nga të ashtuquajturat masa të padrejta të marra nga Këshilli Popullor i fshatit apo nga kryesia e kooperativës bujqësore.

Para të gjithash vërtetohet se ndaj të gjykuarëve janë bërë kritika ose janë marrë masa me karakter thellësisht edukativ, sikurse do të veprohej ndaj çdo punonjësi që nuk ka qenë i rregullt në punë ose që ka qenë skllav i zakoneve prapanike apo i ideologjis fetare. Natyrisht që këtu nuk mund të bëhet fjalë për ndonjë keqtrajtim, siç pretendojnë ata pa vënd. Nga ana tjetër vërtetohet se të gjykuarit kishin vendosur të arratiseshin, duke bërë edhe përgatitjet e nevojshme, më përpara se Këshilli Popullor apo populli i fshatit të kritikonte këto qëndrime të tyre. Në këtë drejtim i gjykuari N. si në hetuesi ashtu edhe në gjyq, ka shpjeguar se ideja për t' u arratisë në Jugosllavi na ka lindi qysh sa ka ardhur vëllaj jonë, që ish prift në katundin Stojkë. Në këto rrethana bahet e qartë se veprimtaria e të gjykuarve lidhur me këtë krim ka qenë frymëzuar fund e krye nga qëllimi i tyre armiqësor e kundërrevolucionar ndaj

pushtetit popullor. Përsa i përket krimit të agjitacionit, e propagandës kundër pushtetit popullor të kryer nga i gjykuari N., ay ka rezultuar i provuar nga thëniet e dëshmitarëve P. Z., D. Gj., J. Gj., etj.

I pa bazuar është edhe pretendimi i të gjykuarve Marin e N. për një lloj dënimi më të butë. Shkalla e rrezikshmërisë shoqërore e veprës së tyre është e madhe. Ata tradhëtuan Atdheun dhe njëkohësisht u kanë dhënë organeve jugosllave informata me karakter politik, ekonomik e ushtarak, natyrisht për aqë sa ishin në dijeni. Gjykata e ka përcaktuar dhe e ka çmuar drejt veprimtarinë kriminale të sejcilit të gjykuar. Me të drejtë ajo ka arritur në përfundimin se i gjykuari Marin Shkurti ka qënë personi që ka vënë në lëvizje të gjykuarit e tjerë, pra organizatori kryesor i ksaj veprimtarie kriminale. Mbështetja kryesore e tij ka qënë i gjykuari N., si vëllaj më i madh në moshë. Lidhur me të gjykuarat P. e L. Sh., pa vend pretendohet se ato janë vënë në dijeni për arratisje vetëm natën e datës 14.XI.1968. Zhvillimi i gjykimit ka vërtetuar se ato kanë filluar të vihen në dijeni për këtë plan kriminal qysh kur bashkëshortët e tyre e kanë biseduar këtë fakt e sidomos gjatë ndërtimit të barkës. Gjykata ka patur parasysh shkallën e pjesmarrjes së tyre në krim, si dhe rrethanat familjare që ato kanë parashtruar në kërkesë. Është për këtë shkak që gjykata ka caktuar për ato minimumin e dënimit që parashikohet nga kjo dispozitë. Një dënim afër minimumit ka caktuar edhe për të gjykuarin Ll., por simbas nenit 46 paragrafi i fundit i Kodit Penal, ndaj tij nuk duhej dhënë si dënim edhe konfiskimi i pasurisë. Për këto arsye, Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në mbështetje të pikave 1 dhe 4, të KP vendosi, lënien në fuqi të vendimit për të gjykuarit Marin, N., J., G., P., L., L., e R. Sh. Ndryshimin e vendimit për të gjykuarin Ll.Sh. dhe në bazë të neneve 64 e 14, të K. P. e dënon me 6 (gjashtë) vjet heqje të lirisë.

...

1970

Vendimi nr. 818, datë 07.12.1970 i Kolegjit Penal

*(Vënia e jetës në rrezik për të shpëtuar pasurinë socialiste si rrethanë
lehtësuese)*

...

Gjykata e Rrethit të Tiranës me vendimin nr. 218, datë 29.10.1970 ka deklaruar fajtor Gj. për krimin e parashikuar nga paragrafi I-rë i nenit 149 të K.P. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim i gjykuari. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka ndryshuar vendimin e mësipërmë duke zbatuar nenin 50 të K.P. dhe duke ja dhënë dënimin me kusht për dy vjet kohë, me këtë arësyetim: ... Por vendimi lidhur me dënimin, me heqje të lirisë i dhënë për të gjykuarin Gj. ka vend të ndryshohet. Nga shkresa Nr. 3667 datë 3.12.1970 e Drejtorisë së P. të Brëndëshme (Rajoni Policisë Nr. 3) të Tiranës, del se i gjykuari Gj. më datën 20.11.1970, ka vënë jetën në rrezik për të shpëtuar pasurinë socialiste. I përmenduri pa marrë parasysh rrezikun e zjarrit (N.I.SH. këpuca Tiranë) është hedhur në flakë për fikjen e tij, duke u dalluar ndër personat e tjerë që kanë marrë pjesë në shuarjen e zjarrit. Ngjarja ka ndodhur, siç u përmend edhe më sipër në një kohë që gjykata e kish dhënë vendimin përfundimtar. Kjo rrethanë tregon një rrezikshmëri të një shkalle të tillë të të gjykuarit sa që e bën të panevojshëm veçimin e tij nga shoqëria. Zbatimi i nenit 50 të K.P. bëhet nga vetë kolegji pa qenë e nevojshëm dërgimi i çështjes për rishqyrtim gjykatës popullore të rrethit të Tiranës, me që të gjykuarit nuk i rëndohet pozita e tij.

...

Vendimi nr. 438, datë 23.05.1970 i Kolegjit Civil

(Pushimi i gjykimit për mungesë të legjitimitetit aktiv nuk vendoset pasi janë marrë provat nga gjykata)

...

Mbi padinë e H. B. kundër kooperativës bujqësore Levan Plakë, me objekt detyrimin e anës së paditur me pagimin e 1.650 lekëve për begatim pa shkak në bazë të nenit 501 të L.V.J.D., Gjykata e Rrethit të Beratit me vendimin nr. 83, datë 14.4.1970 ka vendosur: rrëzimin e padisë së anës paditëse si të pabazuar. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim paditësi. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e ka prishur vendimin e mësipërmë me këtë arësyetim: "... Gjykatës nuk i lejohet që pasi të ketë marrë provat që ajo i çmon të nevojshme për zgjidhjen e konfliktit gjyqësor dhe pasi të ketë dëgjuar edhe zërin e masës, të pushojë gjykimin për mungesë legjitimiteti aktiv. Me rastin e gjykimit të çështjes konkrete, gjykata duhet të mbajë parasysh këto:

Së pari është e nevojshme që ana e paditur kooperativa bujqësore Levan Plakë të përcaktojë me dokument zyrtar konkretisht me emër anëtarët e familjes bujqësore me kryefamiljarë H.B., të cilëve u referohet ndalesa nga ditët e punës me vleftë 1600 lekë dhe në çmasë nga anëtarët e përcaktuar. Duke marrë parasysh se në rastin konkret, gjykata e ka filluar gjykimin e çështjes në themel, ajo duhet që në zbatim të nenit 112 të lejojë zëvendësimin e paditësit H.B. duke respektuar rregullat e parashikuara në dispozitën në fjalë. Në rast se del se ndalesa e shpërblimit për ditët e punës i përket pjesërisht ndonjë anëtari tjetër të familjes së këtij të fundit, atëherë kuptohet se H.B. do të vazhdojë të qëndrojë si paditës por vetëm për pjesën e tij.

Gjykata duhet të ketë parasysh se kur ndodhemi para një kërkimi të anëtarit të kooperativës bujqësore për pagimin e ditëve të punës, padia nuk duhet të ngrihet në bazë të nenit 501 të L.V.J.D. por në bazë të nenit 33 të L.V.J.D. dhe nenit 12 të statutit tip të kooperativave bujqësore, të aprovuar me vendimin Nr. 27 datë 23.3.1968 të Këshillit të Ministrave. Vlen të përmendet gjithashtu se në bazë të nenit 501 të L.V.J.D. padia e begatimit pa shkak ngrihet vetëm atëherë kur për kërkimin konkret nuk është e mundur të ngrihet një padi tjetër.

...

1971

Vendimi nr. 113, datë 13.02.1971 i Kolegjit Penal

(Shkaqet shëndetësore nuk justifikojnë largimin nga vendi i internimit pa leje)

...

Gjykata e Rrethit të Elbasanit ka deklaruar fajtor H. për krimin e parashikuar nga germa “a” e nenit 7 të dekretit 1906. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim i gjykuari. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka lënë në fuqi vendimin e mësipërmë me këtë arsyetim: ... I gjykuari e pohon fajësinë e tij, por pretendon se ai ka qenë i detyruar ta bënte këtë për shkak të gjendjes shëndetësore. Ky pretendim i tij nuk është i bazuar. Largimi nga vendi i internimit pa lejen e organeve përkatëse për arsye shëndetësore, nuk është një shkak i ligjeshëm që të justifikojë veprimet e tij. Sikundër rezulton dhe nga materialet e kësaj çështje, në vendin ku ata ishin dërguar si të internuar me vendim të posaçëm të organit kompetent, kanë edhe shërbim mjekësorë të rregulltë, ku i gjykuari mund të mjekohej ashtu si edhe të tjerët.

...

Vendimi i datës 27.01.1971 i Kolegjit Penal

(Morfinomania nuk është rrethanë lehtësuese)

...

Gjykata e Rrethit të Elbasanit me vendimin e datës 29/XII/1970 ka deklaruar fajtor K. për krimin e parashikuar nga paragrafi i III-të i nenit 250 të K.P. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë ankimi i dëmtuari. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka lënë në fuqi vendimin e mësipërm me vërejtje: ...Por gjykata ka gabuar duke zbatuar në favor të të gjykuarit nenin 44 të K.P. duke zbritur dënimin nën minimumin e parashikuar nga ligja. Zbatimi i kësaj dispozite kërkon që në favor të të gjykuarit të konkurrojnë rrethana të jashtëzakonëshme, të cilat i referohen si rrezikshmërisë shoqërore të veprës ashtu dhe rrezikshmërisë shoqërore të autorit të saj ose të të dyjave bashkë. Pa të drejtë ajo ka pranuar si rrethanë të tillë të jashtëzakonëshme, në kuptim të kësaj dispozite, qënien e të gjykuarit nën influencën e “sëmundjes” së morfinomanisë. Morfinomania nuk është sëmundje, ajo është një ves

i keq që ekziston tek ky njeri si rezultat i influencës së ideologjisë borgjeze në formimin e karakterit të tij. Rrethanat e jashtëzakonëshme në kuptim të nenit 44 të K.P mund t'i referohen edhe personalitetit të fajtorit, por ato duhet të jenë medoemos të atilla që të dëshmojnë për një shkallë më të vogël të rrezikshmërisë shoqërore të krimit dhe të autorit të saj. Ndërsa në rastin konkret kjo rrethanë që ka pranuar gjykata, nuk mund të konsiderohet as lehtësonjëse në kuptim të nenit 43 të Kodit Penal. Megjithëkëtë, kjo i vihet në dukje gjykatës si e metë meqenëse çështja shqyrtohet në shkallë të dytë mbi ankimin e të gjykuarit dhe nuk mund të keqësohet pozita e tij.

...

Vendimi i datës 26.03.1971 i Plenumit

(Nuk ka përgjegjësi penale për vepra që nuk parashikohen nga ligji penal)

...

Me vendimin datë 23.11.1970, Gjykata e Rrethit të Tiranës ka deklaruar fajtor të gjykuarin M. në bazë të nenit 275 të K.P. Kundër këtij vendimi ka pas bërë ankim i gjykuarit. Kolegji penal i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimin e mësipërm përse i përket fajësisë së të gjykuarit duke e ndryshuar atë vetëm përse i përket masës së dënimit, duke e dënuar të gjykuarin me 6 muaj punë korektonjëse dhe me ndalimin e 1/6 së rrogës, duke urdhëruar vuajtjen e dënimit pranë qendrës së punës së tij. Kundër këtyre dy vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjëshmërisë Prokurori i Përgjithshëm. Plenumi i Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e vendimeve të lartpërmendura dhe dërgimin e çështjes organeve të prokurorisë së rrethit të Tiranës për plotësim të hetimeve me këtë arësytim:

Nga përmbajtja e nenit 275 të K.P., del se kjo dispozitë, është bardhë, d.m.th. për të pasur figurën e krimit të parashikuar nga ky nen, duhet të ekzistojnë dispozita të tjera që të parashikojnë rregulla mbi mbajtjen e armës. Një dispozitë e tillë është dekreti nr. 2414, datë 4.3.1957 në përmbajtjen e të cilit parashikohen shprehimisht rregulla mbi mbajtjen e armëve. Mirëpo me qenë se në nenin 9 të këtij dekreti, thuhet “shkelja e dispozitave të këtij dekreti, kur vepra nuk formon krimin e parashikuar nga neni 273 i K.P., dënohet në rrugë administrative, me qortim shoqëror”, i gjykuari M. nuk mund të përgjigjet penalisht për shkeljen e dispozitave mbi armët, sepse një shkelje e tillë nuk parashikohet si krim nga ligja në fuqi. Përveç kësaj nuk është pasur parasysh se në veprën e sipërpërmendur ekzistone elementët e figurave të krimit të parashikuar nga nenet 273 e 143 të K.P.

Nga materialet e çështjes ka rezultuar e provuar se i gjykuari ka marrë nga vëllai i tij armën e gjuetisë dhe, mbasi e ka çbllokuar, e ka përdorur atë disa herë, pa qenë i pajisur me lejen përkatëse. Meqenëse i gjykuari pa qenë i pajisur me leje nga organet kompetente, ka përdorur armën e gjuetisë, vepra e tij formon krimin e parashikuar nga neni 273 i K.P. Sikurse u përmend me sipër, i gjykuari ka lënë armën e gjuetisë së bashku me gjerdhanin

me fishekë të varur në murin e dhomës d.m.th. në një vend të tillë që nuk përjashtoj mundësia e veprimit mbi armët, të personave të mitur. Duke e lënë armën në një vend të pasigurtë, i gjykuari duhej, dhe i kishte të gjitha mundësitë, të parashikonte ardhjen e pasojës shoqërisht të rrezikëshme. Fakti që arma është marrë dhe përdorur nga fëmija i mitur I. Ç., nuk e ndërpret lidhjen kauzale ndërmjet veprimit të gjykuarit dhe pasojës së ardhur, për shkak se i mituri nuk është në gjendje të kuptojë rëndësinë e veprimeve të tij, si dhe rreziqet që rrjedhin nga ato veprime dhe, nuk është subjekt i së drejtës penale.

...

Vendimi i datës 14.07.1971 i Kolegjit Civil

(Kreditë bankare si tituj ekzekutivë ndaj trashëgimtarëve të kedimarrësit)

...

Mbi padinë e degës së bankës së shtetit Tiranë kundër R., F. dhe Gj.. me objekt pagimin e shumës lek 292 mbetur pa shlyer nga kredia e dhënë për ndërtim shtëpije (neni 415 i LVJD), Gjykata e Rrethit të Tiranës me vendimin datë 24.5.1971 ka vendosur: pranimin e padisë dhe detyrimin e të paditurve që t'i paguajnë degës së bankës së shtetit të Tiranës shumën lekë 238,30 e mbetura e kredisë së pashlyer. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim i paditur R. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e gjykimit me këtë arësyetim: Vendimi i gjykatës duhet të prishet dhe të pushohet gjykimi i çështjes për shkak se padia nuk mund të ngrihej. Është vërtetuar se Banka e shtetit, dega e Tiranës, atit të të paditurve i ka akorduar kredi për merementimin e çatisë së godinës pronë e tij. Nga kredia e akorduar ka mbetur pa shlyer një pjesë e saj megjithëse ka kaluar afati i shlyerjes. Të paditurit, duke pasur pretendime kanë refuzuar shlyerjen e shumës së mbetur. Në këto kushte ana paditëse ka ngritur padinë objekt gjykimi. Kjo padi nuk duhej të ngrihej.

Sipas nenit 365, germa “e” të K.P.C., aktet e bankës së shtetit, me të cilat provohet kredia e saj janë tituj ekzekutivë dhe për këtë arsye ato vihen menjëherë në ekzekutim pa qenë nevoja e marrjes së ndonjë vendimi gjyqësor. Në këto rrethana, gjykata pa të drejtë ka marrë në shlyerim padinë e paraqitur prej Bankës së Shtetit, dega e Tiranës. Këto akte janë tituj ekzekutivë jo vetëm ndaj debitorit, në emër të të cilit është çelur kredia, por edhe ndaj trashëgimtarëve të tij, të cilët sipas nenit 14 të dekretit “Mbi trashëgiminë”, përgjigjen për borxhet që rëndojnë mbi pasurinë trashëgimore në përpjestim me pjesët e tyre dhe gjer në vleftën e pasurisë trashëgimore që kanë marrë. Të paditurit kanë trashëguar prej atit të tyre shtëpinë e banimit, për merementimin e së cilës është dhënë kredia.

...

1972

Vendimi i datës 07.06.1972 i Kolegjit Civil

(Veprimet administrative në lidhje me truallin në pronësi private nuk hyjnë në juridiksionin gjyqësor)

...

Mbi padinë e Q. kundër komitetit ekzekutiv të rrethit të Kavajës, me objekt pushim cënimi në bazë të nenit 112 të ligjës “Mbi pronësinë”, gjykata e rrethit të Kavajës me vendimin datë 27.4.1972 ka vendosur: inkompetencën e gjykatës për gjykimin e padisë. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim paditësja. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimin e mësipërm me këtë arësyetim: ... Spostimi i bërë nga ana e komitetit ekzekutiv të truallit prej 280 m² të paditësit, me vendim të posaçëm, për nevoja të rregullimit të një rruge kalimi për banorët e bllokut nr. 7 të qytetit të Kavajës është një veprim që hyn ekskluzivisht në kompetencën e tij. Në bazë të nenit 6 të dekretit nr. 4823 datë 2.3.1972, ndryshimet dhe kalimet e tokave si dhe konfliktet që rrjedhin për shkak të këtyre veprimeve, zgjidhen nga komitetet ekzekutive përkatëse. Prandaj, në rastin konkret, paditësi mund t`i drejtohet me kërkesë organit më të lartë nga ku varet komiteti ekzekutiv i k.p. të qytetit të Kavajës, por jo gjykatës, për shkak se natyra e këtij konflikti është e tillë që nuk përfshihet në juridiksionin gjyqësor.

...

Vendimi i datës 31.8.1972 i Kolegjit Penal

(Dallimi midis përgatitjes dhe tentativës në një vepër kriminale)

...

Gjykata e Rrethit të Skraparit, me vendimin datë 25.7.1972 ka deklaruar fajtor A. dhe M., për krimin e parashikuar nga neni 64 në lidhje me nenet 10 e 12 të KP. Kundër këtij vendimi kanë bërë ankim të dy të gjykuarit. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka ndryshuar vendimin në fjalë me këtë arësyetim: ... Por ajo ka gabuar duke e cilësuar veprën e të gjykuarve si tentativë për arratisje. Siç dihet tentativë, në një vepër kriminale, kemi vetëm atëherë kur veprimet e subjektit si objektivisht ashtu dhe nga pikpamja subjektive,

janë drejtuar drejtpërsëdrejti në kryerjen e krimit, d.m.th subjekti me veprimet e tij është drejtuar në cënimin drejtpërsëdrejti të objekti konkret, të cilën ai kërkon të dëmtojë. Kurse nga materiale e çështjes rezulton se të gjykuarët janë kapur në qytetin e Fierit.

Që këtej e deri në momentin kur ata do të realizonin veprën kriminale, kanë pasur përpara një serë pengesash. Veç kësaj, siç kanë pohuar dhe vetë të gjykuarët pasi ata të arrinin në Ersekë, do të futeshin në pyll për të studjuar më parë vendin nga do të arratiseshin. Të gjitha këto tregojnë se ata nuk i kishin bërë të gjitha përgatitjet e duhura objektivisht ashtu dhe nga pikpamja subjektive, akoma nuk i kishin krijuar vetes të gjitha kushtet për t'u arratisur d.m.th. nuk kishin arritur në atë fazë të veprimtarisë kriminale, pas së cilës pritet të vijë vetëm rezultati kriminal nëqoftëse ata nuk do të pengoheshin nga ndonjë rrethanë e pavarur prej tyre. Në këto rrethana pra vepra e të gjykuarve duhet cilësuar si tradhëti ndaj atdheut, në formën e arratisjes mbetur në fazën e përgatitjes.

...

Vendimi i datës 24.10.1972 i Kolegjit Ushtarak *(Ulja me ndërgjegje e dinjitetit ushtarak)*

...

Gjykata e Rrethit të Korçës (kolegji ushtarak) me vendimin datë 12.9.1972, në bazë të neneve 213 e 217 të KPP ka vendosur kthimin e çështjes në ngarkim të R. prokurorisë ushtarake për të përpiluar akuzë të re në bazë të nenit 328 të Kodit Penal. Kundër këtij vendimi ka bërë protestë prokurori ushtarak. Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Ushtarak të Gjykatës së Lartë, ka vendosur prishjen e vendimit të mësipërmë dhe kthimin e çështjes për rigjykim po kolegjit ushtarak të gjykatës së rrethit Korçë, me këtë arësyetim: I pandehuri R. është akuzuar se në praninë e disa personave ka rrahur të miturin 14 vjeçar Y. Personat që e kanë parë ngjarjen kanë thënë se i pandehuri përveç që e ka rrahur të dëmtuarin, e ka ndjekur atë nga pas me vrap nëpër rrugë të fshatit, duke qenë me uniformë ushtarake të çrregulltë, pa kapele dhe në çorape. Për këtë sjellje të pandehurit, gjykata në seancë përgatitore ka vendosur që çështja t'i kthehet organeve të prokurorisë për t'u hetuar çështja në drejtim të krimit të parashikuar nga nenit 328 i KP.

Gjykata arësyeton në vendim se veprimi që ka kryer i pandehuri në praninë e një mase jo të vogël njerëzish ul dinjitetin e ushtrisë në sytë e punonjësve. Prandaj kërkohet që të bëhet edhe përpilimi i ri i akuzës. Ky konkluzion i gjykatës nuk përputhet me ligjën. Në të gjitha rastet kur ushtarakët kryejnë vepra shoqërisht të rrezikshme, d.m.th. kur kryejnë krime, ulin njëkohësisht edhe dinjitetin ushtarak, por jo çdo rast mund të jetë në kuptim të nenit 328 të Kodit Penal. Duhet pasur parasysh se simbas nenit 328 duhet të konsiderohen si ulje e dinjitetit ushtarak kryerja nga ana e ushtarakut e veprave të kundraligjeshme, qofshin këto dhe fyerje, rrahje ose plagosje etj. kur bëhen në vende publike ose në prani

të shumë personave, porse kjo dispozitë kërkon veç të tjerave që ushtaraku të ketë lejuar me ndërgjegje uljen e dinjitetit ushtarak. Kjo anë e çështjes e që ka rëndësi të veçantë është hetuar dhe nga aktet e grumbulluara nga prokuroria ka dalë se i pandehuri ka vepruar në dëm të Y. për shkak se ky i kishte goditur, kishte ngacmuar vajzën e tij M. Në këto kushte nuk mund të thuhet se i pandehuri ka lejuar me ndërgjegje uljen e dinjitetit ushtarak.

...

1973

Udhëzimi nr. 1, datë 18.04.1973 i Plenumit (*Mbi dënimin me punë korektonjëse*)

...

Dënimi me punë korektonjëse, si një nga llojet e dënimit të parashikuar nga Kodi Penal, për të ushtruar efektin e duhur edukatonjës, duhet të vuhet nga personi i dënuar me të gjitha pasojat që rrjedhin prej tij. Por, në praktikë, vërehet se në mjaft raste dënimi me punë korektonjëse nuk vlerësohet drejtë. Në caktimin e tij gjykatat nuk udhëhiqen nga kritere të drejta që e bëjnë këtë lloj dënimi efektivisht një masë penale edukonjëse. Nga ana tjetër gabimisht mendohet se puna korektonjëse, kur caktohet të vuhet në qendrën e punës së të dënuarit ai duhet të vuhet në profilin e punës që kishte i dënuari më parë. Edhe në fazën e ekzekutimit, në mjaft raste, nuk respektohen të gjitha kërkesat e ligjës. I dënuari me punë korektonjëse, me pretekste të ndryshme, largohet ose transferohet nga vendi i caktuar para se të vuajë tërësisht dënimin; nuk njoftohet zyra e përmbarrimit kur i dënuari shmanget pa arësye nga vuajtja e dënimit ose nuk e kryen atë në rregull; nuk zbatohet kundër tij të gjitha pasojat e parashikuara prej nenit 23 të Kodit Penal.

Nga vlerësimi jo i drejtë që i bëhet, puna korektonjëse është kthyer në një lloj gjobe që paguhet me ndalesa të përmuajshme të një pjese të pagës. Në disa raste nuk është patur parasysh kërkesa e ligjës kur i dënuari me punë korektonjëse thirret për të kryer shërbimin e detyrueshëm ushtarak. Me qëllim që gjykatat ta vlerësojnë si duhet dënimin me punë korektonjëse dhe tu përmbahen disa kritereve të drejta në caktimin dhe ekzekutimin e tij në përputhje me kërkesat dhe qëllimet e ligjës, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 14 të ligjës “Mbi organizimin gjyqësor të RPSH”, vendosi të japi këtë udhëzim:

1. Dënimi me punë korektonjëse si rregull duhet të caktohet për tu vuajtur në prodhim, jashtë qendrës së punës së të dënuarit.

2. Dënimi me punë korektonjëse mund, si përjashtim, të caktohet të vuhet në qendrën e punës së të dënuarit, në prodhim, kur gjykata çmon se në këtë mënyrë do të ushtrrojë efekt më të mirë edukonjës.

3. Në raste të rralla, si përjashtim, gjykata, kur konstaton se i dënuari nuk është i aftë për punë në prodhim për shkak moshe ose për arësye shëndetësore, mund të caktojë që dënimi të vuhet në atë profil pune ku punonte edhe më parë i dënuari.

4. Kur i dënuari është antar i kooperativës bujqësore, punën korektonjëse do ta vuajë, si rregull, në sektorë ku puna është më e vështirë, duke u nënshtruar të gjitha rregullave të organizimit të punës në kooperativën bujqësore.

5. Kur në vendimin e gjykatës nuk është caktuar qendra e punës ku do të vuhet dënimi, kjo caktohet nga zyra e përmbarrimit që është ngarkuar me ekzekutimin e vendimit. Qendra pune ku duhet të vuhet puna korektonjëse mund të jenë ndërmarrje të tjera të këtij lloji, të cilat mund të caktohen që më parë prej organeve të pushtetit, në marrëveshje me organet gjyqësore. Përgjegjësat e qendrave të punës do t'i mbajnë në punë të dënuarit dhe nuk mund ti largojnë veçse kur bëhet i pazbatueshëm vendimi në atë qendër për shkaqe objektive, por gjithënjë në marrëveshje me zyrën e përmbarrimit.

6. Përmbarruesi gjyqësor do ta shoqërojë të dënuarin në qendrën që është caktuar për të vuajtur dënimin dhe ia rekomandon kolektivit (brigadës ose repartit ku do të punojë) për ta patur në mbikqyrje dhe për ta ndihmuar gjatë gjithë kohës që vazhdon dënimi. Në të njëjtën kohë drejtuesave të qendrës së punës u vë në dukje se për të dënuarin do të kenë parasysh se përveç ndalesave nga paga që përcakton vendimi, edhe pasojat e tjera që parashikon ligja për gjithë kohën që do të vazhdojë vuajtja e dënimin me punë korektonjëse (neni 23 i Kodit Penal).

7. Kur i dënuari me punë korektonjëse është pensionist, ndalesa në masën e caktuar në vendim, bëhet mbi pagën që do të marrë nga puna që i është ngarkuar të bëjë. I dënuari nuk përfiton pensionin gjatë gjithë kohës që vuan dënimin me punë korektonjëse.

8. Përmbarruesi gjyqësor, herë pas here, do të verifikojë dhe të informohet në vënd, si shkon zbatimi i vendimit. U rekomandohet organeve të prokurorisë dhe atyre të kontroll-revizionit të verifikojnë nëse kundër të dënuarve zbatohet edhe kërkesat e tjera të ligjës, që janë pasojë e dënimin me punë korektonjëse.

9. Në përfitimet e tjera që humbet i dënuari me punë korektonjëse, gjatë vuajtjes së dënimin, në bazë të paragrafit të tretë të nenit 23 të Kodit Penal, përfshihen: përfitimet nga sigurimet shoqërore shtetërore (për paaftësi të përkohshme në rast sëmundje, karantine, aksidenti, leje barre dhe lindjeje, ndihmë në të holla për riaftësim në punë, për lindje fëmije dhe shpenzime varrimi), si dhe kompensimi, për veshmbathje, shtesat për fëmijë (kur këtë nuk e përfiton bashkëshorti tjetër), leje pushimi të zakonshme dhe plotësuese, leje për shkak të vazhdimin të shkollës natën ose korespondencë.

10. Ditët e paaftësisë për punë (për shkak sëmundje, karantine, aksidenti, leje barre dhe lindje) i llogariten të dënuarit me punë korektonjëse si kohë dënimi e vuajtur.

11. I dënuari me punë korektonjëse, gjatë kohës që vuan dënimin nuk thirret për stërvitje mësimore (zbore ushtarake).

12. Përmbarruesi gjyqësor kur konstaton se i dënuarit me punë korektonjëse thirret për të kryer shërbimin ushtarak të detyruar, i propozon gjykatës së vendimit ku do të vuhet dënimi që të vendosë përjashtimin nga vuajtja e këtij dënimi ose të pezullohet ekzekutimi i dënimin gjatë gjithë kohës së kryerjes së shërbimit ushtarak (neni 15 paragraf i fundit të ligjës mbi shërbimin ushtarak të shtetasve).

13. Kur i dënuari me punë korektonjëse shmanget pa arësye nga vuajtja e dënimit (nuk i përgjigjet thirrjes për të shkuar në punë, largohet nga puna, nuk e kryen punën në rregull, nuk realizon pa shkaqe të arsyeshme normën, shkel disiplinën dhe rregullat e organizimit të brëndshëm të punës), përgjegjësat e qendrës së punës duhet të njoftojnë menjëherë përmbartuesin gjyqësor të ngarkuar me zbatimin, i cili këtë ia denoncon gjykatës së rrethit. Gjykata, me precedencë, bën zëvendësimin e dënimit me punë korektonjëse sipas nenit 24 të Kodit Penal.

...

Vendimi i datës 04.04.1973 i Kolegjit Civil
(Dëmshtëpërblimi i familjarëve të viktimës caktohet mbi masën që ai shpenzonte për mbajtjen e tyre)

...

Mbi padinë e B. kundër NTASH Kukës, me objekt shpërblim nga shkaktimi i vdekjes së mbajtësit të familjes (neni 489 i LVJD-së), gjykata e rrethit të Kukësit, me vendimin datë 15.2.1973 ka vendosur: detyrimin e anës së paditur me pague në favor të B. për vete dhe dy fëmijët e mitur M. dhe E. një shpërblim mujor prej 180 lekë, nga 60 lekë për secilin. Shuma e sipërme do të paguhet derisa përfituesit të bëhen të aftë për punë. Shpërblimi fillon nga data 6.1.1973. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim paditësja. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimin e mësipërmë, duke urdhëruar që e drejta e shpërblimit të dëmit të fillojë nga data 8 korrik 1972, me këtë arësyetim: ... Është vërtetuar se me automjetin e anës së paditur, mjet me burim rreziku të shtuar, bashkëshortit të paditëses me datën 8 korrik 1972 i është shkaktuar vdekja. Sipas nenit 489 të LVJD-së, kur shkaktohet vdekja, personat e mitur dhe të paaftë për punë që kanë qenë në ngarkim të të vdekurit plotësisht ose pjesërisht si dhe personat që kishin të drejtën e ushqimit prej tij, shpërblehen për dëmin që kanë pësuar.

Masa e shpërblimit, kur personi i vdekur nuk përfiton nga sigurimet shoqërore shtetërore, si në rastin konkret, caktohet nga gjykata duke mbajtur parasysh atë pjesë të pagës që ai efektivisht shpenzonte për mbajtjen e personave të mitur si dhe të atyre të paaftë për punë në ngarkim të tij. Në rastin konkret, gjykatës, nga hetimet që ka bërë, i ka rezultuar se bashkëshorti i paditëses, gjatë tre vjetëve të fundit, nga puna në kooperativën bujqësore ka realizuar një të ardhur mesatare mujore prej 180 lekë. Duke mbajtur parasysh se ai nxirrte edhe disa të ardhura të tjera, gjykata me të drejtë ka pranuar në vendimin e saj që ana e paditur të detyrohet vetëm me pagimin e një shpërblimi mujor prej 180 lekë. Ky shpërblim do të paguhet për paditësen për shkak se ajo është e paaftë për punë për një vit kohë (sipas raportit mjekësor) dhe për dy fëmijët e saj të mitur në moshën 15 dhe 13 vjeç.

Pretendimi i paditëses se masa e shpërblimit është e ulët në krahasim me nevojat e tyre, nuk është i bazuar. Masa e shpërblimit caktohet jo sipas nevojave por duke u marrë për bazë ajo pjesë e pagës që merrte personi që ka vdekur dhe që duhej efektivisht qi të shpenzonte për mbajtjen e personave të mitur dhe të paaftë për punë. I vërehet gjykatës se ajo gabimisht ka caktuar si datë të fillimit të pagimit të shpërblimit atë të ngritjes së padisë. Sipas pikës 12 të udhëzimit të Plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 2, datë 18.6.1958 “Mbi shpërblimin e dëmit rrjedhur nga shkaktimi i vdekjes ose dëmtimi i shëndetit”, e drejta e shpërblimit fillon ga çasti i shkaktimit të dëmit (vdekjes ose dëmtimit të shëndetit) dhe jo nga data e padisë. Pra, në rastin konkret, e drejta e shpërblimit fillon nga data 8 korrik 1972. Kjo e metë e lejuar nga gjykata mund të riparohet nga ky kolegji pa qenë nevoja e cëimit të vendimit.

...

Vendimi nr. 1, datë 24.05.1973 i Këshilli Gjyqësor të Kolegjit Penal
(Krimi i kryengritjes në kampin e burgimit dhe të internimit si krim ndaj atdheut)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal, me asistimin e sekretarit Y. M. dhe me pjesmarrjen e prokurorit para Gjykatës së Lartë Zaim Miftari në datën 23/V/1973, në qendrën e Minierës “Spaç”, shqyrtoi në seancë gjyqësore me dyer të hapura, çështjen penale që u përket të pandehurve:

1. S.D, lindur në Tiranë dhe banues në Fier, me arsim 7 vjeçar, i dënuar më parë me 10 vjet heqje lirie, në bazë të neneve 64-10-12 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 24.XII.1970.

2. D.B, lindur dhe banues në Starovë të Pogradecit, me arsim 6 klasë fillore, i dënuar më parë me 12 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 dhe 177 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 19.VIII-1971.

3. H.P, lindur në Hekal të Fierit dhe banues në Elbasan, me arsim, i dënuar me parë me 13 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 te K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 17.IV.1965.

4. L.V, lindur dhe banues në Oblik të Shkodrës, me arsim 7 vjeçar, i dënuar më parë me 20 vjet heqje lirie në bazë të nenit 64 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 11/VII/1968.

5. H.S, lindur dhe banues në Shkodër, me arsim të mesëm, i dënuar më parë me 16 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10- 14,73/1 dhe 218 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 4.VI.1966.

6. S.L, lindur dhe banues në Rëmbec të Korçës, me arsim 7 vjeçar, i dënuar më parë me 13 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 2/XII/1969.

7. D.K, lindur dhe banues në Tiranë, me arsim 7 vjeçar, i dënuar më parë me 8 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 dhe 305/1 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 7.XI.1970.

8. P.Z, lindur dhe banues në Rrushkull të Durrësit, me arsim të mesëm, i dënuar më parë me 10 vjet heqje lirie në bazë të neneve 73/1 dhe 12 të K.P., dënim të cilin po e vuan prej datës 18.VIII.1971.

9. J.P.lindur dhe banues në Tremull të Sarandës, me arsim 7 vjeçar, i dënuar më parë me 15 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 të K.P., dënim të cilin e vuan prej datës 18.1.1962.

10. L.B, lindur në Psar të Zi të Kolonjës dhe banues në Nderinas të Fierit, me arsim 7 vjeçar, i dënuar më parë me 12 vjet heqje lirie në bazë të neneve 73/1 dhe 235 të K.P., dënim të cilin e vuan prej datës 2/XII/1968.

11. L.K, lindur dhe banues në Vlorë, me arsim 2 klasë të mesme, i dënuar më parë me 25 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 të K.P., dënim të cilin e vuan prej datës 3/X/1960.

12. S.D, lindur në Menkulas të Korçës dhe banues në Plug të Lushnjës, me arsim fillor, i dënuar më parë një herë si kriminel lufte me 30 vjet burgim dhe me vonë dënuar me 25 vjet heqje lirie në bazë të neneve 64-10 të K.P., dënim të cilin e vuan prej datës 2/XI/1959.

Të akuzuar se kanë kryer krimin e parashikuar prej nenit 76 në kombinim me nenet 72 dhe 73/II të Kodit Penal. Në përfundim të gjykimit Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë pasi shqyrtoi gjithë materialet e çështjes dhe pasi dëgjoi prokurorin, i cili përfundimisht kërkoi të deklarohen fajtorë të gjithë të pandehurit dhe për krimet që akuzohen të dënohen përfundimisht: 1. S.D, me vdekje pushkatim. 2.D.B, me vdekje pushkatim. 3. S.L, me 25 vjet heqje të lirisë, 4. H.P, me vdekje pushkatim. 5. D. K, me 25 vjet heqje të lirisë, 6. P.Z, me vdekje pushkatim, 7. P.V, me 25 vjet heqje të lirisë, 8. J.P, me 25 vjet heqje të lirisë, 9. L.B, me 25 vjet heqje të lirisë, 10. S., me 25 vjet heqje të lirisë, 11. L.K, me 25 vjet heqje të lirisë, 12. H.S, me 25 vjet heqje të lirisë, mbasi dëgjoi mbrojtjen dhe fjalën e fundit të të pandehurve që kërkuan pafajësi vëren se:

Të gjithë të pandehurit e lartpërmendur, duke qënë armiq të popullit dhe të Republikës Popullore të Shqipërisë, kanë organizuar në kampin ku vuanin dënimet për krime kundra shtetit të kryera më parë, një revoltë të hapur me qëllim për të minuar pushtetin e popullit. Nëpërmjet një veprimtarie të organizuar kriminale të pandehurit mundën të tërhiqnin mbas vehtes të dënuarit e tjerë dhe iu kundërvunë personelit drejtues të kampit, duke përdorur dhe dhunën e hapët. Qëllimi i të pandehurve, sikurse rezultoi gjatë zhvillimit të hetimit dhe gjykimit, ishte, nga njëra anë krijimi i çrregullimeve në kamp, paralizimi me dhunë i veprimtarisë të udhëheqjes së kampit dhe përfundimisht zgjerimi i kësaj veprimtarie edhe jashtë kampit dhe, nga ana tjetër, paralizimi i punës në minierë, minimi i planit ekonomik të Shtetit.

Sikurse rezultoi e provuar me iniciativën dhe nën udhëheqjen e të pandehurve të lartpërmendur, me veprimtarinë e tyre praktike më datat 21 - 23 maj 1973, u bë brenda

kampit organizimi i të dënuarëve, u caktuan elementat drejtues të revoltës, u përcaktuan objektivat e veprimtarisë armiqësore që përfundimisht synonin në rrëzimin e pushtetit popullor, u shkatërruan objektet e propagandës dhe pasuri tjetër e shtetit, u vendosen parulla të shkrojtura me përmbajtje të hapët armiqësore, u përdor kundërshtimi dhe shtrëngimi me anën e dhunës në drejtim të personelit të shërbimit të kampit duke u çfrytëzuar me këtë rast dhe një seri mjetesh të pregaditura qysh më parë si copa hekuri, drunj e të tjera, u paralizua për tre ditë rrjesht prodhimi në minierë, duke i shkaktuar një dëm të rëndësishëm shtetit dhe u bënë tentativa për një zgjerim të veprimtarisë armiqësore jashtë kampit, krime këto të gjitha të parashikuara prej nenit 76 në kombinim me nenin 72 të K.P.

Gjithashtu, gjatë zhvillimit të hetimeve dhe gjykimit rezultoi e provuar se që të gjithë të pandehurit me qëllim për të arritur objektivat e tyre armiqësore kanë zhvilluar në mënyrë të hapët veprimtari agitacioni e propagandë me gojë dhe me shkrim, duke hedhur parulla me përmbajtje armiqësore kundër pushtetit popullor kundër Partisë së Punës së Shqipërisë dhe kundër rendit socialist krim ky që parashikohet prej nenit 73 paragrafi i II-të i K.P. Të pandehurit D.B, S.D, D.K dhe J.P në vazhdim të veprimtarisë së tyre armiqësore, edhe mbasi u shtyp revolta duke qënë të paisur me mjete të tilla siç janë copa hekuri të pregaditura qysh më parë etj. u vërsulën mbi forcat e rendit me qëllim dëmtimi fizik të tyre, krim ky i parashikuar prej nenit 67 - 10 të K.P.

Gjatë gjykimit të çështjes doli se të gjithë pandehurit paraqesin rrezikshmëri të madhe shoqërore, por rrezikshmërinë më të theksuar e paraqesin të pandehurit S.D, D.B, H.P dhe P.Z. Këta të pandehur, jo vetëm kanë lozur rolin e nxitësit ose të organizatorit, por edhe vetë këta gjatë tre ditëve 21, 22, 23 maj 1973 janë treguar më aktivët për të realizuar në praktikë veprimtarinë e këtij grupi armiqësor. Në këto kondita, të katër të pandehurit e përmendur më lart, janë elemente të pakorigjueshëm dhe justifikohet zbatimi i llojit të dënimit më të rëndë. Përse u përket tetë të pandehurve të tjerë, këshilli gjyqësor për shkak të veprimtarisë së tyre armiqësore si dhe rrezikshmërisë personale të tyre, e gjen me vend të zbatojë maksimumin e dënimit me heqje të lirisë që parashikon ligja.

Fajësia e të gjithë të pandehurve u vërtetua pjesërisht me vetë thëniet e tyre që kanë bërë para hetuesisë e para gjyqit, me atribuimet që këta i bëjnë njëri tjetrit, me thëniet e dëshmitarëve F. L., U. Z., N. N., Gj. Ç., M. P., B. M., I. Dh., K. M., si dhe, me relacionin e komandës së repartit 303 Spaç. Këta dëshmitarë vunë në dukje para kësaj Gjykate se të gjithë të pandehurit kanë kryer veprimtarinë armiqësore sikundër janë akuzuar. Thëniet e këtyre dëshmitarëve janë të besueshme, mbasi këta kanë qënë të pranishëm në vendin ku është zhvilluar ngjarja. Për këto arsye, Këshilli gjyqësor i kolegjit penal të Gjykatës së Lartë, në bazë të neneve 278 dhe 279 të K.P.P vendosi: të deklarojë fajtorë të pandehurit për pjesmarrje në një organizatë kundër pushtetit popullor, me qëllim për të kryer krimin e sabotimit ekonomik dhe në bazë të neneve 76, 72 e 28 të K.P. i dënon:

1.S.D, me vdekje pushkatim, me konfiskimin e pasurisë të pjesës së tij dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë.

2. D.B., me vdekje pushkatim, me konfiskimin e pasurisë të pjesës së tij dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë.

3. H. , me vdekje pushkatim, me konfiskimin e pasurisë të pjesës së tij dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë.

4. P.Z, me vdekje pushkatim, me konfiskimin e pasurisë të pjesës së tij dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë.

5. D.K, 6. L.B, 7. S.L, 8. S.D, 9. L.V, 10. J.P, 11. H.S dhe 12. L.K, me nga 25 (njëzetepesë) vjet heqje të lirisë me konfiskimin e pasurisë së pjesës së tyre dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë.

Të deklarojë fajtorë të gjithë te pandehurit për krimin e agjitacionit e propagandës kundër Pushtetit Popullor që ka sjellë pasoja veçanërisht të rënda dhe në bazë të nenit 73/ II të K.P.

Për të pandehurit e dënuar me heqje të lirisë, vuajtja e dënimit u fillon nga data 24 maj 1973. Ky vendim është i formës së prerë. Vendimi nuk mund të vihet në ekzekutim për të pandehurit e dënuar me vdekje deri sa të kthehet përgjigja nga Presidiumi i Kuvendit Popullor për faljen e jetës. U shpall në Spaç, sot më datën 24.5.1973.

...

1974

Udhëzimi nr. 1, datë 10.01.1974 i Plenumit
(*E drejta e banimit të bashkëshortëve kur zgjidhet martesë*)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbledhjen e tij të datës 10.VI.1974, pasi mori në shqyrtim praktikën gjyqsore të vjetëve të fundit lidhur me banesën bashkëshortore, vuri re se gjykatat në përgjithësi i kanë kushtuar kujdesin e duhur, me rastin e gjyqimit të padive për zgjidhje martesë, edhe shqyrtimit të kërkesave të palëve lidhur me të drejtën e banimit të tyre në banesën që kanë patur gjatë bashkëjetesës. Më të shumtën e herëve vendimet e dhëna prej tyre për zgjidhjen e këtyre kërkesave kanë qenë të bazuarë. Gjykatat, për të vendosur për të drejtën e banimit të ish bashkëshortëve në banesën që kanë pasur gjatë martesës, janë udhëhequr nga kritere të drejta siç janë kryesisht interesi i fëmijëve e fajësia e palëve në zgjidhjen e martesës, disa herë edhe mundësia e njërit ose tjetrit bashkëshort për tu sistemuar përkohësisht gjetkë. Pozitiv është gjithashtu fakti se ato në shumicën e rasteve, përveç vendimeve të dhëna për zgjidhjen e këtyre kërkesave, u kanë bërë organeve kompetente të administratës shtetërore rekomandime të përshtatshme (është fjala për rekomandimet e gjykatave para hyrjes në fuqi më 15 janar 1974 të dekretit nr. 5125, datë 4.12.1973 “Mbi të drejtën e banimit të bashkëshortëve në rast zgjidhje martesë), për sisteminin veças të ish bashkëshortëve të lënë me banim në të ndara të veçanta të së njëjtës banesë, me qëllim parandalimi të konflikteve dhe të veprave kriminale eventuale. Me gjithë këtë, në gjykimin e kërkesave për njohjen e së drejtës së bashkëshortëve për të banuar në banesën që kanë pasur gjatë martesës, vërehen edhe këto të meta:

1) Në mjaft raste gjykatat nuk japin vendime të bazuarë lidhur me konfliktet e banesës bashkëshortore vetëm për shkak se ato të tre kriteret, që ndjek tashmë praktika gjyqsore në zgjidhjen e këtyre çështjeve, i marrin në shqyrtim në mënyrë mekanike, në vend që t'i vlerësojnë në lidhje të ngushtë me njëri tjetrin dhe në mënyrën më të përshtatshme për rastin konkret.

2) Në disa raste nuk ka patur një kuptim të drejtë lidhur me nocionin “banesë e bashkëshortëve gjatë martesës”, duke konsideruar si të tillë të gjitha të ndarat e banesës ku kanë jetuar bashkëshortët, edhe ato që këta mund të kenë pasur në përdorim të përbashkët

me fëmijët e tyre madhorë ose me anëtarë të familjes prindërore të burrit apo të gruas. Një kuptim i tillë i gabuar i ka çuar gjykatat që në vendimet e tyre të disponojnë në favor të njërit ose tjetrit bashkëshort edhe për të ndarën që këta kanë pasur në përdorim të përbashkët me një person të tretë (përveç fëmijës së mitur çdo person tjetër) dhe ta lënë këtë të fundit arbitrarisht pa sipërfaqe banimi. Me nocionin “banesë e bashkëshortëve gjatë martesës” kuptohen vetëm ato të ndara të banesës, që, gjatë martesës, kanë qënë në përdorim ekskluziv të bashkëshortëve dhe të fëmijëve të tyre të mitur.

3) Ka gjykata, të cilat, duke mos u thelluar mbi rëndësinë e së drejtës së gëzimit të sipërfaqes së banimit, si një nga të drejtat themelore të shtetasve, përqëndrohen më tepër në hetimin e rrethanave që kanë të bëjnë me padinë për zgjidhjen e martesës dhe i lënë të pa hetuara ose i hetojnë përciptazi rrethat, sqarimi i të cilave, është i nevojshëm për zgjidhjen e drejtë të kërkesës së bashkëshortëve për banesën bashkëshortore.

- Mossqarimi si duhet i përbërjes së banesës bashkëshortore, i numërimit, destinimit dhe sipërfaqeve së të ndarave të saj, është njëra nga mungesat në hetim që hasen më dendur në praktikën gjyqësore. Në mjaft raste gjykatat e shkallës së parë nuk bëjnë kqyrjen në vend të banesës bashkëshortore, edhe kur një kqyrje e tillë është e domosdoshme.

- Disa gjykata nuk bëjnë asnjë hetim konkret lidhur me shkallën e mundësisë së njërit ose tjetrit bashkëshort për t`u strehuar përkohësisht gjetkë, edhe në rastet kur bashkëshortët kushtet e tjera i kanë të barabarta dhe lënjen e njërit pa banesë e arsyetojnë me mundësinë e tij për t`u sistemuar gjetkë: ato arrijnë në një përfundim të tillë pa hetuar këtë rrethanë në mënyrë të gjithanëshme dhe të plotë.

- Gjykatat disa herë nuk mbajnë parasysh sa duhet se hetimi i rregulltë dhe përcaktimi drejt i bashkëshortit fajtor ose i prindit që do të mbajë fëmijët është i domosdoshëm jo vetëm për shkak të rëndësisë që kanë këto dy çështje në vet-vehte por edhe sepse zgjidhja si duhet e tyre ndikon në një shkallë të madhe në zgjidhjen e drejt të kërkesës së bashkëshortëve për njohjen e së drejtës së banimit në banesën që kanë patur gjatë martesës.

- Këto të meta në hetim disa herë i kanë shpурë gjykatat që të japin vendime haptazi të pabazuar lidhur me banesën bashkëshortore. Herë të tjera ka ndodhur që në përfundim të hetimit gjyqësor të padisë për zgjidhje martese, ato për mungesë hetimi të kërkesës, të mos kenë qënë në gjendje të vendosin edhe për banesën bashkëshortore dhe si pasojë të kenë bërë veçimin e kërkesës për tu gjykuar si çështje më vehte.

4) Edhe pas daljes së dekretit nr. 5125 dt. 4.12.1973 “Mbi të drejtën e banimit të bashkëshortëve, në rast zgjidhje martese”, vendimet e mjaft gjykatave, për çështjet në fjalë, e kanë pjesën urdhëruese të hartuar në mënyrë të pasaktë dhe jo të plotë, mungesë kjo që vështirëson ekzekutimin e tyre nga përmbarimi dhe zbatimin e detyrimeve të parashikuara në to për organet e administratës shtetërore dhe për palët ndërgjyqsa në pajtim me nenet 2 dhe 3 të dekretit të përmendur më lart.

- Në vendimet e këtyre gjykatave në përgjithësi mungon detyrimi i organit kompetent të administratës shtetërore për strehimin e palës së lënë përkohësisht pa sipërfaqe banimi.

- Gjithashtu, në mjaft raste vendimet nuk përmbajnë, në mënyrë të shprehur detyrimin e palëve për të liruar banesën kur organi kompetent i administratës shtetërore t`u japë sipërfaqe banimi gjetkë.

- Disa herë njerës palë i është lënë për banim guzhina, duke ju njohur kjo si sipërfaqe banimi. Një disponim i tillë vjen në kundërshtim me nenin 251, paragrafi 2 i LVJD.

- Përveç këtyre të metave, vërehet edhe mungesa e uniformiteti të përmbajtjes së pjesë urdhëruese për raste të së njëjtë kategori.

5) Janë vënë re edhe interpretime gjyqësore të pabazuara të nenit 63 të Kodit të Familjes, përmbajtja e të cilit është përsëritur në paragrafin e parë të nenit 1 të dekretit “Mbi të drejtën e banimit të bashkëshortëve, në rast zgjidhje martesë”. Disa herë gjykatat kanë vendosur mbi të drejtën e bashkëshortëve për të banuar në banesën që kanë patur gjatë martesës. Kjo praktikë është e parregulltë, mbasi nuk pajtohet me përmbajtjen e dispozitave të lartpërmendura, sipas të cilave lidhur me banesën bashkëshortore gjykata vendos jo kryesisht por me kërkesën e secilit bashkëshort dhe vetëm me vendimin që zgjidh martesën. Për të parandaluar dëmtimin eventual të interesave të bashkëshortëve si dhe për të eliminuar konfliktet që mund të lindin në të ardhmen, gjykatat në bazë të nenit 14 të KPC, duhet të bëjnë të gjitha përpjekjet e nevojshme, për t`ju bërë të njohur bashkëshortëve, të drejtat që atyre u njeh neni 63 i Kodit të Familjes.

6) Disa gjykata nuk i trajtojnë si konflikte përbarimore rastet kur të dyja palët ose njëra prej tyre nuk pranojnë të lirojnë sipërfaqen e banimit në banesën që kanë patur gjatë martesës dhe të strehohen në banesën që u është dhënë nga organi kompetent i administratës shtetërore, në zbatim të vendimit gjyqësor. Ky qëndrim i gjykatave është bërë disa herë shkak për mbetjen formale të vendimeve, të dhëna prej tyre për banesën bashkëshortore.

Duke marrë parasysh sa u tha më sipër, Plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të nenit 14 të ligjës “Mbi organizimin gjyqësor”, vendosi të japë këtë udhëzim:

1) Me rastin e gjykimit të padive për zgjidhje martesë, gjykatat duhet t`i kushtojnë kujdesin e nevojshëm edhe gjykimit të kërkesve të bashkëshortëve lidhur me banesën bashkëshortore, së pari, sepse këto kanë të bëjnë me të drejtën e banimit, njërën nga të drejtat themelore të shtetasve, së dyti, sepse për shkak të natyrës së tyre të ndërlikuar ato paraqesin vështirësi në zgjidhje dhe, së treti, për shkak se mungesa e vëmendjes së duhur në zgjidhjen e tyre mund të dëmtojnë fondin e strehimit.

2) Gjykatat, për të vendosur lidhur me kërkesën e bashkëshortëve për njohjen e së drejtës së banimit në banesën që kanë patur gjatë martesës, njohjen e së drejtës së banimit në banesën që kanë patur gjatë martesës, duhet të udhëhiqen kryesisht nga kriteret: interesi i fëmijëve të mitur dhe fajësia e palëve në zgjidhjen e martesës, duke ju lënë si rregull banesa ose pjesa më e përshtatshme e saj bashkëshortit që i janë besuar për rritje fëmijët ose bashkëshortit jo fajtor. Në zgjidhjen e këtyre konflikteve gjykatat duhet të mbajnë parasysh edhe mundësinë efektive të njerit ose tjetrit bashkëshort për t`u strehuar përkohësisht gjetkë, në ato raste kur për shkaqe objektive banesa mund ti lihet vetëm njërës palë dhe bashkëshortët

janë në kushte përafërsisht të barabartë. Në gjykimin e çdo kërkesë gjykatat të mos mjaftohen me një shqyrtim mekanik të kriterëve të përmendura më lart, por t'i vlerësojnë ata në lidhje të ngushtë me njëri tjetrin dhe në mënyrën më të përshtatëshme për rastin konkret.

3) Me nocionin banesë bashkëshortore “ose banesë e bashkëshortëve gjatë martesës”, gjykatat duhet të kuptojnë vetëm ato të ndara të banesës, të cilat, gjatë martesës kanë qënë në përdorimin eskuziv të bashkeshortëve dhe të fëmijëve të tyre të mitur.

4) Gjykatat duhet t'i kushtojnë një kujdes të posaçëm hetimit të plotë të të gjitha rrethanave, sqarimi i të cilave është i nevojshëm për zgjidhjen e kërkesës së palëve për banesën bashkëshortore.

- Ato duhet të hetojnë përbërjen e banesës bashkëshortore, numrin, destinimin dhe sipërfaqen e të ndarave të saj. Të bëjnë kqyrjen në vend të banesës bashkëshortore kur një kqyrje e tillë është e nevojshme. Kur është rasti, gjykatat të vlerësojnë drejtë nevojën e hetimit konkret të shkallës së mundësisë së njerit ose tjetrit bashkëshort për t'u strehuar përkohësisht gjetkë. Për një sqarim të mirë të kësaj rrethane të hetohet përbërja e familjeve prindërore të palëve, sipërfaqja e banimit që këto kanë, marrëdhëniet e secilit bashkëshort me familjen e vet prindërore, gatishmërinë e kësaj të fundit për ta mbajtur atë përkohësisht në banesën e vet. Në vlerësimin e këtyre rrethanave, gjykatat duhet të kenë parasysh, luftën kundër konceptit prapanik që gruaja të kthehet në banesën e prindërve të saj.

- Duhet të mbahet parasysh nga gjykatat se hetimi i plotë i rrethanave lidhur me shkallën e fajësisë të njerit ose tjetrit bashkëshort si edhe i atyre lidhur me problemin e lënjes së fëmijëve për rritje dhe edukim ka rëndësi të madhe jo vetëm për të përcaktuar drejtë fajësinë e bashkëshortëve dhe prindin të cilit do t'i lihen për rritje fëmijë por, edhe për faktin se nga zgjidhja që do t'u jepet këtyre dy çështjeve kushtëzohet në një shkallë të ndjeshme edhe zgjidhja drejtë e kërkesës së palëve për njohjen e së drejtës së banimit në banesën që kanë patur gjatë martesës.

- Për një hetim dhe vlerësim të drejtë të rrethanave lidhur me banesën bashkëshortore, mund të dëgjohet për këtë çështje edhe mendimi i përfaqësuesit të këshillit popullor të lagjes ose të qendrës së punës së palëve për shkak të kompetencave të tyre për strehimin e punonjësve.

5) Me qëllim unifikimi të praktikës gjyqësore lidhur me zbatimin e dekreti nr. 5125 dt. 4.12.1973 “Mbi të drejtën e banimit të bashkëshortëve në rast zgjidhje martesë”, si për zgjidhjen drejtë të kërkesave të palëve për banesë, ashtu edhe për ekzekutimin në kohë të vendimeve përkatëse nga zyrat e përmbarrimit, gjykatat përsa i përket pjesës urdhëruese të vendimeve të tyre duhet të mbajnë parasysh sa më poshtë:

a) Kur sipërfaqja e banimit të banesës bashkëshortore përbëhet nga një dhomë e vetme, gjykatat duhet të vendosin lënien e dhomës për banim njërës palë, detyrimin e palës tjetër të lirojë dhomën dhe strehimin e kësaj të fundit (me përjashtim të rasteve kur nuk lind nevoja për strehimin e palës se mbetur pa sipërfaqe banimi) nga komiteti ekzekutiv i këshillit popullor të qytetit dhe për Tiranën nga ai i rrethit.

b) Kur sipërfaqja e banimit të banesës bashkëshortore përbëhet nga një dhomë e vetme, që ndodhet në të njëjtën banesë ku banon edhe familja prindërore e njëjës palë, ose që është pronë e njëjës pale apo e prindërve të kësaj të fundit, gjykatat në dhënien e vendimit duhet të mbajnë parasysh jo vetëm interesat e bashkëshortëve por edhe ato të familjes prindërore që bashkëbanon me ta si edhe të drejtat e palës pronare. Prandaj për këto raste, kur arrihet në përfundimin se duhet lënë përkohësisht pa sipërfaqe banimi pala pronare ose ajo palë familja prindërore e cilës banon në të njëjtën banesë me bashkëshortët, gjykatat duhet t'ja lënë dhomën e vetme për banim palës familja prindërore e së cilës banon në të njëjtën banesë me ndërgjyqësat ose palës pronare, me kusht që pala tjetër ta mbajë në posedimin e saj ekskluziv deri sa Komiteti Ekzekutiv i Këshillit Popullor të qytetit ose të rrethit ta sistemojë këtë në banesë tjetër.

c) Kur banesa përbëhet nga një dhomë e guzhinë gjykatat duhet të kenë parasysh që të mos e disponojnë guzhinën si sipërfaqe banimi sepse një veprim i tillë vjen në kundërshtim me nenin 215/2 të LVJD. Në këto raste gjykatat duke marrë parasysh rrethanat e çështjes konkrete vendosin në njerën nga këto mënyra:

- Banesa (dhomë e guzhinë) t'i lihet për banim njerës palë me kusht që tjetra të mbajë në posedimin e saj ekskluziv dhomën ose guzhinën deri sa Komiteti Ekzekutiv i qytetit t'i japë sipërfaqe banimi në banesë tjetër.
- Një pjesë e banesës (dhoma) t'i lihet për banim njerës palë, ndërsa palës tjetër t'i lihet vetëm posedimi ekskluziv i guzhinës deri sa K. Ekzekutiv i KP. të qytetit t'i japë kësaj të fundit sipërfaqe banimi në banesë tjetër. Me strehimin e palës që kishte në posedim guzhinën, kjo e ndarë kalon në dispozicion të strehimit. Pala së cilës i është njohur e drejta e banimit në dhomë detyrohet ta lirojë atë nëqoftëse edhe kësaj K. Ekzekutiv i KP të Qytetit i jep perfaqe banimi gjetkë.
- E gjithë banesa dhomë e guzhinë t'i lihet për banim njerës palë. Kjo të bëhet vetëm në ato raste kur për arsye të ndryshme bashkëbanimi i të dy palëve në një hyrje të tillë është absolutisht i pamundur. Pala tjetër të lirojë banesën. Komiteti. Ekzekutiv i K.P. të qytetit detyrohet t'i japë kësaj pale sipërfaqe banimi në një banesë tjetër.

ç) Kur banesa bashkëshortore përbëhet nga dy dhoma ose më tepër, gjykatat rregullisht duhet t'u njohin të drejtën e banimit në banesë të dy palëve, duke i lënë për banim një pjesë të caktuar njerës palë, pjesën tjetër palës tjetër dhe të vendosin detyrimin e palëve të lirojnë pjesën e banesës që u është lënë për banim, kur K. Ekzekutiv i K.P. të Qytetit ose të rrethit t'u japë njerës apo tjetrës palë ose të dy palëve sipërfaqe banimi në banesë tjetër.

b) Në bazë të nenit 63 të Kodit të Familjes gjykatat duhet të marrin në shqyrtim çështjen e banesës bashkëshortore vetëm mbi kërkesën e palëve, të bërë gjatë gjykimit të padisë për zgjidhje martesë, dhe të vendosin për të me vendimin që zgjidh martesën. Për të parandaluar dëmtimin eventual të interesave të palëve, gjykatat në bazë të nenit 14 të KPC, duhet të bëjnë të gjitha përpjekjet e nevojshme për t'u njohur bashkëshortëve, të drejtat që u njeh neni 63 i Kodit të Familjes.

7) Kur njera palë nuk pranon të strehohet në banesën që i jep organi kompetent i administratës shtetërore, në zbatim të vendimit përkatës të gjykatës, mbasi e gjen të papërshtatëshme, çështja duhet të zgjidhet si konflikt përbarimor (kundërshtim i veprimeve përbarimore), duke u mbajtur parasysh kriteret e përgjithëshme që ndiqen për rastet e zgjidhjes së kontratës së qirasë në bazë të një vendimi gjyqësor.

8) Kur vendimi përmban detyrime për Komitetin Ekzekutiv të K.P. të Qytetit ose të rrethit, gjykata vendos që pasi ai të marrë formën e prerë një kopje e tij t`i dërgohet organit përkatës të administratës shtetërore për të gjetur zbatim neni 2 i dekretit nr. 5125, dt. 4.12.1973 “Mbi të drejtën e banimit të bashkëshortëve në rast zgjidhje martesë”.

...

Vendimi i datës 10.04.1974 i Kolegjit Civil

(Mosnjoftimi në afat për dëmtimin e kulturave bujqësore të siguruara sjell humbjen e së drejtës për kërkimin e shpërblimit të dëmit)

...

Mbi padinë e kooperativës bujqësore të bashkuar Melan, kundër drejtorisë së arkave të kursimit në Peshkopi, me objekt pagimin e primit të sigurimit në bazë të neneve 430 e vijuesa të LJVD-së, Gjykata e Rrethit të Dibrës, me vendimin datë 14.2.1974, ka vendosur: pranimin e kërkesës. Kundër këtij vendimi ka bërë kërkesë ankimi ana e paditur. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, ka vendosur prishjen e vendimit të mësipërmë, dhe, duke e gjykuar çështjen në fakt, ka rrëzuar kërkesë padinë si të pabazuar në ligjë, me këtë arësyetim: Me datën 12.3.1973, palët ndërgjyqësa kanë lidhur kontratën për sigurimin vullnetar të kulturave bujqësore. Në bazë të kësaj kontrate, ana paditëse ka paguar primin e caktuar, kur ana e paditur ka marrë përsipër të paguajë dëmin e shkaktuar, në kushtet e përcaktuara nga rregullorja nr. 36, datë 29.5.1969 “Mbi kushtet e sigurimit vullnetar të kulturave bujqësore”. Nga dokumentat që ndodhen në dosje, ka rezultuar e provuar se me datën 4.4.1973 paditësja ka lajmëruar anën e paditur se kulturat bujqësore janë dëmtuar nga ngricat. Sipas njoftimit të bërë me shkrim del se ngricat që kanë dëmtuar kulturat bujqësore kanë ndodhur me datën 14-17.3.1973.

Meqenëse rreziku që ka shkaktuar dëmin, ka ndodhur në datat 14-17.3.1973, kurse lajmërimi për ndodhjen e këtij dëmi i është bërë anës së paditur me datën 4.4.1973, kjo e fundit ka refuzuar të paguaj primin e sigurimit, me arësyetimin se lajmërimi për ndodhjen e dëmit është bërë tej afateve të kërkuara nga germa “b” e nenit 8 të rregullores nr. 36 datë 29.5.1969. Gjykata, megjithëse ka pranuar se lajmërimi për ndodhjen e rrezikut është bërë nga ana paditëse tej afatit të kërkuar nga neni 8, duke arësyetuar në vendimin e saj se ky afat nuk ka kuptimin e humbjes së të drejtës për kërkimin e dëmit prej të siguruarit, ka detyruar anën e paditur të shpërblejë dëmin e shkaktuar. Ky përfundim i arritur nga gjykata, vjen në

kundërshtim me ligjën. Neni 8 i rregullores “Mbi kushtet e sigurimit vullnetar të kulturave bujqësore” përcakton qartë detyrat që duhet të zbatohet i siguruari në kontratën e sigurimit.

Nga përmbajtja e nenit 18 të rregullores së lartpërmendur, del se ana e paditur nuk shpërblen dëmin edhe në ato raste kur i siguruari nuk ka zbatuar detyrat e parashikuara nga neni 8 i kësaj rregulloreje. Në këto rrethana, nga përmbajtja e dispozitave të lartpërmendura, del e qartë se moslajmërimi i siguresit prej të siguarit brenda 5 ditëve nga dita e ndodhjes së dëmit, i humbet të drejtën të siguarit të kërkojë shpërblimin e dëmit të shkaktuar nga rreziku i parashikuar në kontratë. Meqenëse për rrethanat e pranura në vendimeve saj, gjykata nuk ka zbatuar drejt kërkesat e ligjës, në bazë të nenit 274 të KPC, çështja duhet të zgjidhet në fakt nga ky këshill, duke u rrëzuar kërkesëpadia e anës paditëse si e pabazuar në ligjë.

...

Vendimi i datës 31.01.1974 i Kolegjit Penal

(Në cilësimin e veprës penale ka vendësi nëse autoriteti ka vepruar si zyrtar apo përfaqësues i pushtetit)

...

Gjykata e Rrethit të Elbasanit, me vendimin datë 12.12.1973, ka deklaruar fajtor A. për krimet e parashikuara nga paragrafi II-të i nenit 239 dhe paragrafi i II-të i nenit 241 të Kodit Penal. Kundër këtij vendimi ka bërë ankim i gjykuari. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, ka vendosur prishjen e vendimit të mësipërmë dhe kthimin e çështjes për rigjykim po gjyktës së rrethit të Elbasanit, me këtë arësyetim: ... Nga provat, ka rezultuar se të dëmtuarët, duke qenë anëtarë të kryesisë së këshillit popullor të kooperativës bujqësore të bashkuar Shirgjan në rrethin e Elbasanit, kanë shkuar për të bërë matjen e kallamave që kishte prerë i gjykuari në kopështin personal të nënës së tij. Këtë matje do ta bënë me qëllim që të përcaktohej vlefta e kallamave të prerë dhe të ngarkohej i gjykuari për të paguar të hollat, mbasi ishte vendosur që ky kopësht t’i hiqej nënës së tij dhe t’i jepej kooperativës bujqësore. Kur kanë mbërritur në vend, ata kanë bërë fjalë me të gjykuarin. Ky është revoltuar, ka goditur me grusht sekretarin e këshillit dhe, në të njëjtën kohë, ka fyer dhe kryetarin e këshillit popullor. Gjykata, ka pranuar se këto vepra të të gjykuarit, janë drejtuar kundër veprimtarisë normale të organeve të pushtetit dhe, për pasojë, i ka cilësuar ato në bazë të paragrafëve të dyta të neneve 239 e 241 të Kodit Penal.

Ky konkluzion i gjykatës është i pabazuar. Ajo nuk ka hetuar si duhet se cili organ ka vendosur për t’ia hequr kopështin personal të nënës të të gjykuarit, këshilli popullor i fshatit apo mbledhja e përgjithëshme e kooperativës bujqësore. Për të sqaruar këtë pikë, duhet, veç të tjerave, të merret dhe të administrohet si provë edhe akti me të cilin është vendosur lidhur me këtë problem. Po të rezultojë se ky vendim është marrë nga mbledhja e

përgjithëshme e kooperativës bujqësore dhe të dëmtuarët kanë shkuar për të bërë vlerësimin e kallamave të prera nga i gjykuari jo si anëtarë të këshillit popullor, por thjesht si anëtarë të komisionit që mund të jetë formuar nën drejtimin e kryesisë së kooperativës bujqësore, atëherë veprat që ka kryer ndaj tyre i gjykuari, nuk duhen cilësuar në bazë të neneve 239 dhe 241 të KP, por në bazë të neneve 244 dhe 167 të KP. Kjo për arsye se të dëmtuarët kanë vepruar jo si përfaqësues të pushtetit, por vetëm si persona zyrtarë. Ndërsa po të dalë se vendimin e sipërmë e ka marrë këshilli popullor dhe të dëmtuarët janë caktuar prej tij për të bërë vlerësimin e kallamave që kishte prerë i gjykuari, atëherë ata kanë vepruar si përfaqësues të pushtetit. Për pasojë veprat e kryera nga i gjykuari duhet të cilësohen në bazë të neneve 239 e 241 të Kodit Penal.

...

1975

Vendimi i datës 09.04.1975 i Kolegjit Civil

(Kur gjatë zgjidhjes së martesës gruaja është shtatzënë, ka të drejtë të kërkojë pezullimin e gjykimit)

...

Mbi padinë e A.A kundër F.A me objekt zgjidhje martese, gjykata e rrethit Tiranë me vendimin datë 15.3.975 ka vendosur zgjidhjen e martesës për fajin e paditësit. Kundër këtij vendimi është ankuar e paditura. Këshilli gjyqsor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë e ka prishur vendimin e lartpërmendur me këtë arsytim: ... Vendimi i gjykatës duhet të priset, për shkak se nuk është bazuar në një hetim të plotë e të gjithanshëm të çështjes. Gjykata nuk ka zbatuar kërkesat e nenit 14 të KPC, nuk i ka ndihmuar palët të mos dëmtohen nga padijenja e ligjës. Në bazë të dispozitës së lartpërmendur gjykata duhet t'u shpjegojë palëve dispozitat ligjore që kanë të bëjnë me çështjen e tyre dhe të drejtat që u japin këto dispozita. Një ndër këto është edhe ajo e parashikuar nga neni 316 KPC, sqarimi i së cilës ka rëndësi thelbësore në gjykimin e një padie shkurorëzimi. Nga procesverbali i seancës gjyqsore nuk rezulton që gjykata të ketë luajtur rolin e saj aktiv, të ketë sqaruar të paditurën për përmbajtjen e nenit 316 të KPC, që kishte rëndësi për çështjen. Kjo e metë e bën vendimin të cënueshëm.

Gjatë gjykimit në shkallë të dytë e paditura ka pretenduar se është shtatzënë dhe ka kërkuar prishjen e vendimit dhe pezullimin e çështjes. Për të vërtetuar këtë pretendim, ajo i ka bashkëngjitur kërkesës ankimore fletën e konsultores të spitalit obstetrik gjinekologjik të Tiranës, në të cilën figurojnë të regjistruara vizitat e saj për shkak të shtatzanisë. Sipas këtij dokumenti, me date 22.3.1975 e paditura ka qenë 13-14 javësh shtatzënë. Në këto kushte përderisa kjo kërkesë u paraqit gjatë gjykimit të çështjes, ajo duhet të merret në shqyrtim nga gjykata, pasi në bazë të paragrafit të III të nenit 316 të KPC, kur gruaja është me barrë, me kërkesën e saj, gjykimi i padisë së shkurorëzimit pezullohet gjersa fëmija të arrijë moshën 1 vjeç. Kjo dispozitë ka karakter urdhërues. Prandaj, vendimi i duhet të priset dhe çështja e kthehet për rigjykim. Në rast se do të rezultojë i vërtetuar pretendimi paditurës, gjykata është e detyruar të pranojë kërkesën e saj dhe vendosë pezullimin e gjykimit, në pajtim me germën "dh" të nenit 225 të KPC.

...

Vendimi i datës 16.06.1975 i Kolegjit Penal
(Dënimi penal si akt politik i intensitetit të luftës së klasave)

...

Gjykata e Rrethit Tiranë, me vendimin datë 26.5.1975, ka deklaruar fajtor të gjykuarin B. B. në bazë të nenit 73/I-rë e 46/III-të të Kodit Penal dhe e ka dënuar me 1 vit e 6 muaj heqje të lirisë. Kundër këtij vendimi ka bërë protestë prokuroria e rrethit të Tiranës. Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 16.6.1975, ka prishur vendimin e lartpërmendur dhe e ka kthyer çështjen për rigjykim, ndërmjet të tjerave, edhe me këtë arsytim: ...Gjykata, në caktimin e masës së dënimit për çdo fajtor, nuk duhet të niset thjesht vetëm nga konsiderata juridike dhe të përgjithshme. Dënimi është një akt politik, është qëndrimi i shtetit të diktaturës së proletariatit ndaj veprës dhe fajtorit, prandaj shkalla e rrezikshmërisë shoqërore të veprës, të fajtorit që përbëjnë faktorët bazë për caktimin e tyre politik, ideologjik dhe shoqëror. Ky vlerësim bëhet mbi bazën e një analize të thellë shkencore të rrethanave të çështjes lidhur ngushtë me vendin dhe kohën e kryerjes së krimit, me intensitetin e zhvillimit luftës së klasave në periudhën e dhënë duke mbajtur parasysh kurdoherë se në ç'masë vepra kriminale ka prekur interesat e Partisë dhe të popullit, sa i ka shërbyer fajtori me veprimet e tij armikut të klasës.

...

Vendimi i datës 22.03.1975 i të Kolegjit Civil
(Shitja e shtëpisë pa akt noterial dhe pa pëlqimin e komitetit ekzekutiv është e pavlefshme)

...

Mbi padinë e M.P. kundër S.V. me objekt njohje pronësie mbi një shtëpi banimi, Gjykata e Rrethit Tiranë, me vendimin datë 3.3.1975 ka vendosur rrëzimin e padisë. Kundër këtij vendimi është ankuar paditësja. Këshilli Gjyqsor i Gjykatës së Rrethit të Tiranës ka lënë në fuqi vendimin e lartpërmendur, ndërmjet të tjerave, edhe me këtë arsytim: ... Shkaqet e parashtruara në ankim janë të pabazuara. Nga shqyrtimi i çështjes ka rezultuar se ndërmjet palëve ndërgjyqëse paditëses M.P. e të paditurës S.V. është lidhur më datën 5.9.1969 një marrëveshje, në bazë të së cilës e para ka blerë nga e dyta një shtëpi kundrejt çmimit prej 9000 lekë. Marrëveshja në fjalë, ashtu siç me të drejtë ka pranuar gjykata në vendim, në bazë të nenit 5 të LVJD-së lidhur dhe me nenin 41 të ligjës "Mbi pronësinë", është e pavlefshme, për shkak se është bërë me shkresë të thjeshtë e jo me akt noterial dhe se nuk është marrë pëlqimi i komitetit ekzekutiv (leja e shitjes). Në këto rrethana, gjykata me vend e ka deklaruar veprimin juridik të shitjes si të pavlefshëm.

...

Vendimi i datës 22.03.1975 i Kolegjit Penal

(Krimi i përvetimit të pasurisë socialiste është me rrezikshmëri shoqërore të theksuar)

...

Gjykata e Rrethit Librazhd, me vendimin datë 18.1.1975, ka deklaruar fajtor të gjykuarin A. M. në bazë të neneve 81 e 244 të Kodit Penal. Kundër këtij vendimi është ankuar i gjykuari. Këshilli Gjyqsor i Gjykatës së Rrethit të Librazhdit ka lënë në fuqi vendimin e lartpërmendur në pjesën që ka deklaruar fajtor të gjykuarin në bazë të nenit 244 të Kodit Penal dhe e ka prishur atë për krimin e parashikuar nga neni 81 i Kodit Penal, duke vendosur pushimin e gjykimit për këtë krim. Kundër vendimit të Këshillit Gjyqsor ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë. Këshilli gjyqsor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë me vendimin datë 23.3.1975 e ka prishur vendimin e këshillit gjyqsor në pjesën që ka vendosur pushimin e çështjes dhe ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së rrethit të Librazhdit, ndërmjet të tjerave, edhe me këtë arësyetim:

... Këshilli gjyqsor që ka shqyrtuar çështjen në shkallë të dytë, mbi ankimin e të gjykuarit, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së rrethit përse i përket dënimit të të gjykurit me një vit heqje të lirisë për krimin e goditjes së personit zyrtar dhe ka pushuar çështjen për krimin e përvetimit në bazë të paragrafit të fundit të nenit 3 të Kodit Penal, duke arsyetuar se vepra ndonëse formalisht parashikohet nga neni 81 i Kodit Penal, për shkak të rëndësisë së saj të vogël, nuk është shoqërisht e rrezikshme prandaj dhe nuk quhet krim. Është e vërtetë se sipas paragrafit të fundit të nenit 3 të Kodit Penal veprimet ose mosveprimet, që, megjithëse nga ana formale mund të përmbajnë tiparet e ndonjë krimi, nuk konsiderohen kriminale dhe për pasojë, nuk dënohen, sepse nuk janë shoqërisht të rrezikshme për shkak të rëndësisë së tyre të vogël.

Raportet shoqërore që preken nga veprimet kriminale kanë karakter objektiv, prandaj edhe rrezikshmëria shoqërore e çdo vepre kriminale ka karakter objektiv dhe, duke u nisur nga ky karakter, bëhet dhe vlerësimi i saj. Qoftë shoqëria në tërësi, qoftë dhe gjykata, kur merr në shqyrtim një vepër kriminale të caktuar, bën vlerësimin e saj lidhur me rrezikshmërinë shoqërore, duke u nisur në radhë të parë nga raporti shoqëror që është prekur dhe, sa më i rëndësishëm që të jetë raporti shoqëror që preket nga vepra kriminale, aq më e madhe është edhe rrezikshmëria shoqërore e veprës. Krimi i përvetimit të pasurisë socialiste, për vetë raportin shoqëror që prek, bazën ekonomike të shtetit tonë, është me rrezikshmëri shoqërore të theksuar. Është e vërtetë se shumica e përvetuar ka rëndësi për të bërë kualifikimin ligjor të veprës respektivisht në pajtim me nenet 79, 80 e 81 të Kodit Penal si dhe për masën e dënimit që duhet dhënë fajtorit, por ajo nuk përbën faktorin e vetëm dhe determinant për të vlerësuar rrezikshmërinë shoqërore të veprës, d.m.th. të krimit të përvetimit të pasurisë socialiste. Rrezikshmëria shoqërore e veprës përcaktohet, në

radhë të parë, nga raporti shoqëror që preket, nga fakti se në ç'masë vepra kriminale prek interesat e popullit dhe sa me këtë apo atë vepër kriminale i shërbehet direkt apo indirekt armikut të klasës.

Për ta zbatuar drejt dispozitën e lartpërmendur të Kodit Penal, duhet nisur jo thjesht nga konsiderata tekniko-juridike, por në radhë të parë, nga ato politiko-ideologjike, siç janë nevoja e luftës kundër kriminalitetit dhe interesi i edukimit të elementit të lëkundshëm të shoqërisë. Si rrjedhim, në zbatimin e kësaj dispozite ligjore ka rëndësi analiza e disa faktorëve të tjerë të rëndësishëm, siç janë shkalla e përhapjes së këtij apo atij lloj krimi, koha dhe vendi ku kryhet krimi, stadi i zhvillimit të luftës së klasave në momentin e dhënë. Të gjithë këta faktorë të marrë së bashku duhen vlerësuar nga gjykata për të përcaktuar rrezikshmërinë shoqërore të çdo vepre konkrete kriminale. Veç kësaj, për të mbrojtur pasurinë socialiste nga përvetuesit, dekretligja mbi gjykatat e fshatrave e ka ngushtuar në maksimum sferën e zbatimit të paragrafit të III-të të nenit 3 të Kodit Penal duke konsideruar krim edhe përvetimet e vogla deri në vleften 200 lekë

Në rastin konkret, këshilli gjyqsor që ka pushuar çështjen për krimin e përvetimit të pasurisë socialiste në bazë të paragrafit të fundit të nenit 3 të Kodit Penal ka lënë në harresë faktorët e sipërm dhe ka bërë vlerësimin e rrezikshmërisë shoqërore të veprës së të gjykuarit mbi bazën e vleftës së përvetuar nga ai. Me këtë qëndrim mbajtur nga këshilli gjyqsor nuk i shërbehet masave që ka marrë Partia dhe pushteti në drejtim të forcimit të luftës për zhvillimin, administrimin dhe mbrojtjen e pasurisë socialiste. Në këto rrethana, vendimi i këshillit gjyqsor duhet të priset dhe të lihet në fuqi ai i gjykatës se faktit.

...

1976

Vendimi i datës 04.02.1976 i Kolegjit Ushtarak

(Ndalimi i dënimit më shumë se një herë për të njëjtën vepër, nga ligji penal dhe ushtarak)

...

Gjykata e Rrethit Shkodër (Kolegji Ushtarak), me vendimin datë 12.1.1976, ka deklaruar fajtor të gjykuarin A.M. në bazë të nenit 305/1 të Kodit Penal dhe e ka deklaruar të pafajshëm atë për krimin e parashikuar nga neni 318/1 të Kodit Penal. Kundër këtij vendimi është ankuar i gjykuari. Kolegji Ushtarak i Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 4.2.1976, e ka lënë në fuqi vendimin e lartpërmendur, ndërmjet të tjerave, edhe me këtë arsytim: ...Rregullisht, masat administrativo-disiplinore të marra më parë ndaj fajtorëve, nuk mund t'i oendojë organet e drejtësisë për zbatimin e dënimeve të parashikuara nga Kodi Penal kur këta janë fajtorë për një krim konkret. Por, nga ky rregull duhet të bëhet përjashtim për rastet kur ushtarakë të veçantë, në rrethana lehtësonjëse kryejnë një nga krimet e parashikuara nga paragrafi i parë i neneve 310,318,325 e 326 të Kodit Penal si dhe nga nenet 315 e 317 të këtij Kodi. Ky përjashtim bëhet për shkak se në vetë paragrafin e II-të të këtyre dispozitave është parashikuar e drejta e komandave ushtarake eprore që të zbatojnë rregulloren e disiplinës së Ushtrisë Popullore ndaj atyre fajtorëve që e kanë kryer krimin në rrethana lehtësonjëse. Prandaj, për rastet kur komandat ushtarake në bazë të këtyre dispozitave e kanë dënuar një herë më parë fajtorin, gjykata nuk mund ta dënojë përsëri po për të njëjtën vepër dhe duke u bazuar gjithashtu në Kodin Penal.

...

Vendimi i datës 07.12.1976 i Kolegjit Civil
(Kushtet për të fituar pronësinë mbi sendin me parashkrim fitues)

...

Mbi padinë e E.C. kundër I.K. me objekt njohjen e pronësisë mbi një dhomë, Gjykata e Rrethit të Elbasanit, me vendimin datë 29.6.1976, ka vendosur njohjen e paditësit pronar mbi dhomën objekt zëvendësimi. Kundër këtij vendimi ka ushtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë Prokurori i Përgjithshëm. Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 7.12.1976, ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së rrethit të Elbasanit dhe kthimin e çështjes për rigjykim, midis të tjerave, me këtë arsye: ...Në bazë të nenit 44 të dekretit “Mbi pronësinë” pronësia me anë të parashkrimit fitues fitohet vetëm në ato raste kur poseduesi posedimin mbi sendin e ka fituar me anë të një veprimi juridik që ka pasur për qëllim kalimin e pronësisë. Në rastin konkret, nga provat e administruara, nuk ka rezultuar që paditësi të drejtën e mbështetjes mbi murin rrethues ta ketë fituar me anën e një veprimi juridik që ka pasur për qëllim kalimin e pronësisë. Prandaj, ai nuk mund të njohet pronar mbi këtë mur. Meqënëse i padituri ka lejuar paditësin të mbështetet mbi murin rrethues, ky i fundit mbi këtë mur nuk ka fituar gjë tjetër, veç se të drejtën e mbështetjes.

...

Udhëzimi nr. 1, datë 13.07.1976 i Plenumit
(Për zbatimin e dispozitave mbi përgjegjësinë materiale për dëmtimin e pasurisë socialiste)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbledhjen e datave 12-13 korrik 1976, mbasi shqyrtoi studimin mbi praktikën gjyqsore të urdhërzhdëmtimeve, konstatoi: Gjykatat, në shqyrtimin e padive me objekt urdhërzhdëmtimi, në përgjithësi, janë treguar të kujdesshme dhe kanë zbatuar drejtë orientimet e Partisë dhe normat ligjore që rregullojnë institutin e përgjegjësisë materiale. Këto çështje ato i kanë parë në syrin politik dhe vendimet e tyre kanë ndihmuar për forcimin e disiplinës proletare në mbrojtjen e pasurisë socialiste, kundra koncepteve dhe qëndrimeve liberale ndaj pronës. Krahas gjykimit të çështjeve konkrete, ato kanë bërë përgjithësime e sinjalizime dhe, në të njëjtën kohë, kanë punuar për njohjen dhe popullarizimin e dispozitave ligjore që rregullojnë mbrojtjen dhe administrimin e pasurisë socialiste. Megjithë këtë, në gjykimin e çështjeve që kanë të bëjnë me përgjegjësinë materiale të punëtorëve, nëpunësve dhe anëtarëve të kooperativave bujqësore, vërehen akoma të meta dhe paqartësi në zbatimin uniform të ligjit.

Gjykatat jo në të gjitha rastet kanë vlerësuar rëndësinë politike dhe ekonomike të gjykimit të çështjeve lidhur me përgjegjësinë materiale. Ato nuk kanë zbatuar kurdoherë kërkesat për

ngritjen e procesit gjyqsor në një shkallë më të lartë, dhe nuk janë treguar gjithmonë aktive në zbulimin e shkaqeve të dëmtimeve të pasurisë socialiste, në përcaktimin e personave fajtorë si dhe në marrjen e masave për parandalimin e këtyre dëmtimeve. Në gjykimin e çështjeve konkrete, gjykatat nuk bëjnë kurdoherë një punë të thelluar në përcaktimin e elementëve të domosdoshëm të përgjegjësisë materiale, sidomos të dëmit efektiv dhe të personave fajtorë. Në lidhje me dëmin efektiv, nuk zbatohen si duhet dispozitat përkatëse mbi amortizimin, firot ligjore dhe kompensimet midis mungesave e tepricave.

Të meta e gabime vërehen veçanërisht në përcaktimin e përgjegjësisë së përbashkët, ku masa e zhdëmtimit nuk caktohet në përputhje me shkallën e fajësisë dhe rrethanat në të cilat është shkaktuar dëmi. Gjykatat, në disa raste, në bazë të paragrafit të parë të nenit 148 të KPC vendosin pushimin e gjykimit të padisë me objekt urdhërzhdëmtimi, duke u bazuar vetëm në kërkesën e palës paditëse, pa hetuar mirë nëse kjo heqje dorë nga gjykimi është në interes të mbrojtjes së pasurisë socialiste. Ka raste që gjykatat nuk përcaktojnë drejtë ndërgjyqsinë si dhe organet kompetente që legjitimohen në nxjerrjen e urdhërzhdëmtimit. Duke marrë parasysh sa u tha më sipër, Plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 14 të ligjit “Mbi organizimin gjyqsor”, me vendimin nr. 1, datë 13.7.1976 vendosi të japë këtë udhëzim:

1. Mbrojtja e pronës socialiste është një nga detyrat themelore të shtetasve dhe kusht i domosdoshëm për zhvillimin e mëtejshëm të rendit tonë socialist. Prona socialiste si bazë e zhvillimit dhe e forcimit të rendit socialist, e ngritjes së mirëqenies materiale dhe kulturore të punonjësve, burimi i fuqisë së Atdheut, kërkon jo vetëm vendosjen e rregullave dhe marrjen e masave të ndryshme ekonomiko-juridike që parandalojnë dëmtimet dhe krijojnë mundësi për zëvendësimin e dëmeve të shkaktuara, por, në radhë të parë, ngritjen e ndërgjegjes së masave punonjëse për mbrojtjen e pronës socialiste si një domosdoshmëri objektive për ndërtimin e socializmit në vendin tonë. Duhet luftuar më mirë për edukimin e masave, për krijimin tek ato të koncepteve të drejta mbi pronën socialiste dhe të intensifikohet lufta kundër armiqve tanë, të cilët, nëpërmjet diversionit ideologjik, synojnë të minojnë bazën ekonomike të rendit tonë socialist.

2. Ruajtja e pasurisë socialiste është, në radhë të parë, një problem i madh politik e ideologjik. Prandaj, pa dobësuar e pa zbutur masat penale e administrative, gjykatat duhet të vënë theksin në punën edukative me njerëzit. Për këtë, është e domosdoshme që, nën udhëheqjen e Partisë, të bashkëpunohet më mirë me organizatat e masave dhe gjithë punonjësit për të forcuar luftën kundër dëmtuesve të pasurisë socialiste. Gjykatat, në gjykimin e zhdëmtimeve, duhet të udhëhiqen nga parimi se zhdëmtimi i pasurisë socialiste duhet të bëhet deri në një, qindpërqind dhe, kur është rasti, ky zhdëmtim të kombinohet edhe me masa të tjera kundër atyre që me veprimtarinë e tyre janë bërë shkaktarë për dëmtimin e pasurisë socialiste.

3. Gjykatat duhet të vlerësojnë seriozisht problemin e zhdëmtimeve dhe t'i kushtojnë më shumë rëndësi gjykimit të tyre. Më tepër kujdes duhet t'i kushtohet gjykimit të

urdhërzhdëmtimeve para kolektivave punonjëse, duke marrë në kohë masat e nevojshme për përgatitjen e gjykimit, me qëllim që gjykimi i këtyre çështjeve t'i shërbejë më mirë edukimit të masave. Si rregull urdhërzhdëmtimet duhen gjykuar në kolektivin ku është shkaktuar dëmi dhe t'u bëhen masave punonjëse të njohura shkaqet e vërteta që ndikojnë në dëmtimin e pasurisë socialiste dhe, me ndihmën e tyre, të merren masa për parandalimin e dëmtimeve. Për të arritur këtë, gjykatat duhet të zbatojnë drejtë të gjitha kërkesat për ngritjen e procesit gjyqësor në një shkallë më të lartë. Një kujdes të posaçëm duhet t'i kushtojnë ato sidomos hetimit të gjithanshëm të rrethanave të çështjes, për të përcaktuar drejt fajtorët që kanë shkaktuar dëmin dhe që kanë përgjegjësi materiale.

4. Punëtori, nëpunësi ose anëtari i kooperativës bujqësore ka përgjegjësi materiale të plotë kur me veprimet ose mosveprimet e tij gjatë kryerjes së punës ose detyrës, i ka shkaktuar dëm ndërmarrjes, institucionit, organizatës ose kooperativës bujqësore ku ai punon. Punëtori, nëpunësi ose anëtari i kooperativës bujqësore që i shkakton një dëm pasuror qendrës së tij të punës, ndryshe nga përgjegjësia pasurore civile, detyrohet të paguajë dëmin efektiv dhe jo fitimin e munguar; përgjigjet gjithmonë me faj, dhe, kur dëmi është shkaktuar bashkërisht nga disa persona, detyrohet të shpërblejë dëmin në përpjestim me shkallën e fajësisë dhe jo solidarisht.

5. Përgjegjësia materiale e plotë e punëtorëve dhe nëpunësve duhet dalluar edhe nga instituti i ndalesave nga paga që rregullohet nga nenet 41, 42 dhe 43 të Kodit të Punës. Paga e punëtorit ose nëpunësit si dhe çdo shpërblim tjetër që i përket atij nga puna, nuk mund të preket përveç rasteve të kthimit të shumave të paguar tepër, të kthimit të paradhënieve si dhe të rasteve të tjera që parashikohen shprehimisht me ligj ose me dispozita të Këshillit të Ministrave. Për kthimin e paradhënieve dhe shumave të paguara tepër, ndryshe nga përgjegjësia materiale, administrata e ndërmarrjes, institucionit ose organizatës urdhëron drejtpërdrejt të bëhet ndalesa nga paga dhe punëtori ose nëpunësi ankimin mund ta bëjë në bazë të nenit 58 të Kodit të Punës, ankim i cili nuk pezullon ekzekutimin. Për ndalesat nga paga nuk zbatohet neni 54 i Kodit të Punës.

6. Rregullisht kur punëtori, nëpunësi ose anëtari i kooperativës bujqësore i shkakton një dëm pasuror një ndërmarrjeje, institucioni, organizate ose kooperative bujqësore me të cilën nuk është në marrëdhënie pune, por dëmi është bërë në lidhje me kryerjen e detyrave, atëherë përgjegjësi pasurore civile ndaj ndërmarrjes, institucionit, organizates ose kooperativës bujqësore të dëmtuar ka qendra e punës ku punon punëtori, nëpunësi ose anëtari i kooperativës, kur vërtetohen kushtet e parashikuara nga nenet 473. 480/I e 481 të LVJD-së. Për dëmet që shkaktohen në kushtet e nenit 480/II të LVJD-së ka përgjegjësi pasurore personi juridik vetëm kur për fajin e vet ose të organeve të tij ka marrë në shërbim punonjës të papërshtatshëm ose nuk ka ushtruar mbikqyrjen e duhur mbi veprimet e tyre. Por, ndërmarrja, institucioni, organizata ose kooperativa bujqësore që civilisht është detyruar të paguajë dëmin e shkaktuar nga punonjësit e saj, në kushtet e sipërme, ka të drejtë që ndaj tyre të kërkojë zhdëmtimin sipas dispozitave mbi përgjegjësinë materiale.

7. Përgjegjësia materiale e plotë ekziston kur vërtetohen së bashku këta elementë të domosdoshëm: dëmi efektiv, veprimi ose mosveprimi i kundërligjshëm, lidhja shkaksore midis dëmit efektiv dhe veprimit ose mosveprimit të kundërligjshëm si dhe faji i punëtorit, nëpunësit ose anëtarit të kooperativës bujqësore për dëmin e shkaktuar.

8. Me dëm efektiv duhet kuptuar pakësimi ose shvleftësimi efektiv i pasurisë që disponon ndërmarrja, institucioni, organizata ose kooperativa bujqësore. Në pasurinë disponibël hyjnë mjetet e prodhimit dhe të qarkullimit si dhe aktivet e tjera. Kur ndodh humbje ose shkatërrim i pasurisë, dëmi efektiv përcaktohet nga vlera e pasurisë së humbur ose të shkatërruar, minus vlerën që përfaqëson shkallën e konsumimit (përdorimit, amortizimit). Ndërsa kur kemi dëmtim, zakonisht ndodh një shvleftësim i pjesshëm i pasurisë, prandaj dëmi efektiv do të jetë sasia e shvleftësimit të pasurisë ose vlefata e shpenzimeve që nevojiten për vendosjen e gjendjes së mëparëshme. Për përcaktimin e dëmit efektiv të gjësë së gjallë, të kihet parasysh udhëzimet e Ministrisë së Bujqësisë. Për mallrat dhe materialet e ndryshme që me dispozita të posaçme parashikohet firo ligjore, përcaktimi i dëmit efektiv bëhet pasi zbriten përqindjet e caktuara. Në përcaktimin e dëmit efektiv, kur është rasti, zbatohen edhe rregullat mbi kompensimin e tepricave me mungesat e parashikuara në nenin 48 të vendimit të Këshillit të Ministrave Nr. 64 datë 26.12.1966 “Mbi qarkullimin dhe dokumentimin e vlerave monetare dhe materiale”.

9. Detyrimi i punëtorit, nëpunësit ose anëtarit të kooperativës bujqësore për të paguar dëmin që i ka shkaktuar ndërmarrjes, institucionit, organizatës ose kooperativës bujqësore, sipas dispozitave mbi përgjegjësinë materiale, lind vetëm atëherë kur ai ka faj (me dashje ose nga pakujdesia) për shkaktimin e dëmit.

10. Punëtori, nëpunësi ose anëtari i kooperativës bujqësore nuk ka përgjegjësi materiale për dëmin kur ai ka ardhur për shkak të ndodhjes së tij në gjendjen e mbrojtjes së nevojshme.

11. Kur dëmi është rezultat i veprimeve ose mosveprimeve të kundërligjshme të disa punonjësve, ata kanë përgjegjësi materiale të plotë të përbashkët në përpjestim me shkallën e fajësisë të secilit, edhe kur disa prej tyre nuk janë në marrëdhënie pune me ndërmarrjen, institucionin ose organizatën ku është shkaktuar dëmi. Në të gjitha këto raste është e domosdoshme të sqarohet ku konsiston konkretisht bashkëfajësia, cili është roli i sjelljes së kundërligjshme të secilit në shkaktimin e dëmit dhe, në pajtim me këtë, të caktohet masa e zhdëmtimit.

12. Në bazë të nenit 54 të Kodit të Punës dhe neneve 9 e 9/a të statuteve të kooperativave bujqësore, zhdëmtimi mund të ulet në raste të veçanta duke marrë parasysh së bashku ose veças, sipas rastit, si rrethanat në të cilat është shkaktuar dëmi dhe kushtet vetiake të punëtorit, nëpunësit ose anëtarit të kooperativës bujqësore. Me rrethana në të cilat është shkaktuar dëmi duhen kuptuar tërësia e kushteve materiale dhe tekniko-organizative që duhet t'i sigurojë ndërmarrja, institucioni, organizata ose kooperativa bujqësore punonjësit për ruajtjen dhe administrimin e pasurisë socialiste, kushtet atmosferike si dhe rrethana të tjera që kanë influencuar në ardhjen ose shtimin e dëmit. Me kushte vetiake të punëtorit,

nëpunësit dhe anëtarit të kooperativës bujqësore duhen kuptuar në radhë të parë ato rrethana të veçanta që lidhen direkt me punonjësin në kohën e shkaktimit të dëmit siç janë fatkeqësi, sëmundje, invaliditetet si dhe qëndrimi dhe përpjekjet që ai ka bërë për pakësimin e dëmit. Këto kritere nuk zbatohen nga ana e gjykatës kur zhdëmtimi caktohet sipas nenit 53 të Kodit të Punës.

13. Në përgjegjësinë materiale të plotë të punëtorëve, nëpunësve dhe anëtarëve të kooperativave bujqësore prezumohet fajësia për dëmin e shkaktuar, si pasojë barra e provës për të vërtetuar të kundërtën, në rastet e shqyrtimit, të padive me objekt urdhërzhdëmtimi i takon paditësit, d.m.th. punëtorit, nëpunësit ose anëtarit të kooperativës bujqësore. Megjithëkëtë, nuk përjashtohet as roli aktiv i gjykatës dhe as detyrimi i palës së paditur, dmth. administratës së ndërmarrjes, institucionit ose organizatës për të paraqitur të gjitha provat e nevojshme për vërtetimin e fajësisë së punonjësit që ka shkaktuar dëmin.

14. Personeli drejtues administrativ inxhiniero-teknik dhe ekonomik ka përgjegjësi materiale gjer në një pagë mujore për dëmet e shkaktuara gjatë punës nga punonjësit e tjerë sipas nenit 49/a të Kodit të Punës, kur vërtetohen njëkohësisht këto kushte:

a) Kur është shkaktuar një dëm material efektiv nga një punonjës që ndodhet nën drejtimin e personelit drejtues administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik;

b) Kur dëmi i shkaktuar nga punonjësit që ndodhen nën drejtimin e tij është rezultat edhe i veprimtarisë drejtuese me faj të personelit drejtues administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik. Me veprimtari drejtuese në kuptimin e nenit 49-a të Kodit të Punës duhet kuptuar tërësia e kompetencave të personelit drejtues administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik, që përcaktohen në aktet dhe rregulloret e ndryshme;

c) Kur për veprimet e paligjshme të personelit drejtues administrativ inxhiniero-teknik dhe ekonomik parashikohet shprehimisht kjo lloj përgjegjësie materiale në vendimet e Këshillit të Ministrave. Personeli drejtues administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik, ka përgjegjësi materiale si mësipër, pavarësisht nga detyrimi që ka punonjësi për shpërblimin e plotë të dëmit.

15. Personeli drejtues administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik ka përgjegjësi materiale për shkeljen e disziplines së planit dhe disziplines financiare gjer në një pagë mujore, kur vërtetohen njëkohësisht këto kushte:

a) Kur janë shkelur dispozitat ligjore ose nënligjore që rregullojnë marrëdhëniet e planifikimit dhe të financës;

b) Kur shkelja e dispozitave ligjore ose nënligjore në fushën e planifikimit dhe të financës është bërë për shkak të veprimtarisë drejtuese dhe me faj të personelit drejtues administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik;

c) Kur për shkelje të disziplinës së planit dhe financiare të personelit drejtues, inxhiniero-teknik dhe ekonomik përgjegjësia e tyre parashikohet shprehimisht në vendimet e Këshillit të Ministrave. Në përgjegjësinë materiale për shkelje të disziplinës së planit dhe disziplinës financiare, nuk kërkohet që të ketë ardhur një dëm pasuror, por mjafton që personeli drejtues

administrativ, inxhiniero-teknik dhe ekonomik të ketë vepruar në kushtet që përmendëm më sipër.

16. Punëtori ose nëpunësi që nuk ka mbushur moshën 18 vjeç ose është i dënuar me vendim të gjykatës për përvetëm të pasurisë socialiste ose shpërdorim të pozitës zyrtare është pranuar në punë si arkëtar, magazinier, grumbullues, shitës, banakier, përgjegjës kuzhine, kamarier, llogaritar, revizor, inventarizues dhe normist dhe gjatë kryerjes së detyrës së tij i shkakton një dëm pasuror ndërmarrjes, institucionit ose organizatës ku punon, ka përgjegjësi materiale të plotë në bazë të nenit 49 të Kodit të Punës.

17. Neni 50 i Kodit të Punës dhe nenet 9 dhe 9/a të statuteve të kooperativave bujqësore përcaktojnë organet kompetente për nxjerrjen e urdhërzhdëmtimit. Mirëpo, kur këto urdhëra nxirren nga organet me të larta, siç janë ministrinë ose institucionet qendrore dhe komitetet ekzekutive, në rastet e parashikuara në dispozitat e mësipërme, ndërgjyqësia formohet midis punëtorit, nëpunësit ose anëtarit të kooperativës bujqësore si paditës dhe ndërmarrjes, institucionit, organizates ose kooperatives bujqësore të dëmtuar si palë e paditur. Organet e prore më të larta që kanë nxjerrë urdhërzhdëmtimin kundër personave që janë në vartësinë e tyre administrative mund të thirren në gjyq si persona të interesuar.

18. Kur gjatë gjykimit të padies me objekt urdhërzhdëmtimi pala paditur, ndërmarrja, institucioni, organizata ose kooperativa bujqësore pretendon se me një akt të ri administrata ka vendosur anulimin e urdhërzhdëmtimit objekt gjykimi, ose kur pala e paditur pretendon për reduktimin e shumës së urdhërzhdëmtimit, gjykata duhet të hetojë çështjen në mënyrë të plotë dhe, vetëm kur këto pretendime të anës së paditur pajtohen me ligjin dhe faktin, ajo i pranon në vendimin e saj përfundimtar. Në rastet kur gjatë shqyrtimit të çështjes paditësi heq dorë nga gjykimi i padisë dhe pala e paditur nuk ka kundërshtim, gjykata duhet se hetoje shkaqet e verteta të heqjes dore dhe, vetëm kur nuk preken interesat e shtetit dhe të punonjesit, mund të vendosi pushimin e gjykimit. Ndryshe, gjykata është e detyruar t'i hyjë çështjes në themel dhe, në bazë të provave të administruara, të zgjidhë çështjen me vendim përfundimtar.

19. Gjykatat duhet të lozin një rol aktiv në gjykimin e padive me objekt urdhërzhdëmtimi. Ato duhet të marrin të gjitha masat gjyqësore dhe jashtgjyqësore për të hetuar çështjen në mënyrë të plotë dhe të gjithanshme, të zbulojnë deri në një dëm në shkaktuar dhe personat fajtorë. Kur rezulton se përveç paditësit në shkaktimin e dëmit kanë ndikuar edhe veprime ose mosveprime të personave të tjerë ose të administratës së ndërmarrjes, institucionit, organizatës ose kooperatives, gjykata është e detyruar të orientojë palën e paditur për ta rishikuar çështjen dhe të nxjerrë urdhërzhdëmtime edhe kundrejt personave të tjerë fajtorë për shkaktimin e dëmit. Në këto raste dhe sidomos kur arrihet në konkluzionin se duhet pranuar padia tërësisht ose pjesërisht për anulimin e urdhërzhdëmtimit, gjykata, në bazë të nenit 244 të KPC, duhet të marrë vendim të veçantë në të cilin të përcaktoje masat konkrete që duhet të marrë administrata e ndërmarrjes, institucionit ose kryesia e kooperatives bujqësore për zëvendësimin e dëmit të shkaktuar

nga personat fajtorë. Me vendimin e veçantë ose me sinjalizimin përkatës, gjykata duhet të analizojë parregullsitë në administrimin e pasurisë socialiste dhe të propozojë edhe masat parandaluese për të ardhmen dhe të ndjekë zbatimin e këtyre masave.

20. Për zbatimin e dekretit Nr. 5358 datë 3.12.1975 dhe të vendimit Nr. 302 datë 15.12.1975 të Këshillit të Ministrave “Mbi përgjegjësinë materiale të ushtarakëve”, gjykatat duhet të kenë parasysh udhezimin Nr. 21 datë 7.5.1976 të ministrit të Mbrojtjes Popullore.

21. Udhëzimi i plenumit të Gjykatës së Lartë nr. 1, datë 30 janar 1957 “Mbi përgjegjësinë materiale të punëtorëve dhe nëpunësve” dhe udhëzimi nr. 2, datë 25.10.1957 shfuqizohen.

...

1977

Vendimi nr. 202, datë 02.07.1977 i Kolegjit Penal

(Dënim me vdekje për agjitacion propagandës i shprehur në formën e poezisë kundër atdheut)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykates së Lartë, i formuar nën kryesinë e Eleni Selenica zv.kryetares dhe anëtarëve Ali Zanko dhe Sofokli Krongo, në seancën e hapur gjyqësore me dt. 2.7.1977, mori në shqyrtim çështjen nr. 206 që i përket të gjykuarëve: Genc Leka, Vilson Blloshmi, B.B; D.B; R.Ç; R.S; R.D; A.G, të akuzuar se: Genc Leka, Vilson Blloshmi, D.B., e B.B. në grup të organizuar kanë kryer krimin e sabotimit, domethënë krimin e parashikuar prej nenit 72 - 12 të KP. Gjithashtu, Genc Leka, Vilson Blloshmi e D.B., edhe se kanë agjituuar e propaganduar kundër pushtetit popullor, domethënë kanë kryer edhe krimin e parashikuar prej paragrafit të 1-rë të nenit 73 të KP, kurse R.C., R.S., R.D. e A.G. në grup të organizuar kanë përvetësuar pasuri socialiste të parët në shumta të mëdha dhe i fundit në shumë të vogël, domethënë tre të parët kanë kryer krimin e parashikuar prej paragrafit të I-rë të nenit 80 të KP dhe i fundit atë të parashikuar prej nenit 81 të KP.

Në vendimin nr. 45, datë 13.6.1977, Gjykata e Rrethit Librazhdit i ka deklaruar të gjithë të gjykuarit fajtorë dhe i ka dënuar si vijon: Genc Leka e Vilson Blloshmi, në bazë të nenit 48 KP me vdekje me pushkatim, me konfiskimin e pasurisë dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë; B.B. në bazë të nenit 72-12 të KP me 25 vjet heqje të lirisë, me konfiskimin e pasurisë dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë; D.B. në bazë të nenit 48 KP me 20 vjet heqje të lirisë, me konfiskimin e pasurisë dhe me humbjen e së drejtës elektorale për 5 vjet kohë; R.Ç. në bazë të nenit 80/1 të KP me 12 vjet heqje të lirisë, me konfiskimin e pasurisë; R.D në bazë të nenit 80/1 të KP me 10 vjet heqje të lirisë dhe me konfiskimin e pasurisë; R.S në bazë të nenit 80/1-44 KP me 3 vjet heqje të lirisë; A.G në bazë të nenit 80 të KP me 2 vjet heqje të lirisë. Ka zgjidhur edhe padine civile në procesin penal.

Kundër këtij vendimi ankohen të gjykuarit dhe Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, mbasi degjoi relacionin e anëtarit Sofokli Krongo, mendimin e prokurorit Pandi Konomi, që kërkoi lenien në fuqi të vendimit si dhe pasi e shqyrtoi e bisedoi në tërësi

çështjen vëren: Vendimi i gjykatës është i drejtë dhe si i tillë duhet të lihet në fuqi. Nga materiali i çështjes rezulton e vërtetuar se të gjykuarit Genc Leka, Vilson Blloshmi, D.B. e B.B. në bashkëpunim me njeri tjetrin, për një kohë relativisht të gjatë, kanë zhvilluar një veprimtari të theksuar kriminale, duke kryer veprime me të cilat kanë synuar minimin e ekonomisë bujqësore dhe për të dobësuar pushtetin popullor. Nga këta, tre të parët, kanë zhvilluar edhe agjitacion e propagandë kundër pushtetit popullor. Kurse të gjykuarit e tjerë R.Ç., R.S., R.D. për disa vjet me radhë, sistematikisht dhe në grup të organizuar me njeri tjetrin dhe me të gjykuarit B. e D.B. si dhe në bashkëpunim me A.G. kanë përvetuar pasuri socialiste.

Siç del nga të dhënat e gjykimit, të gjykuarit Genc Leka, Vilson Blloshmi, B.B. e R.D. janë persona me prejardhje klasore e përbërje politike shumë të keqe. Rrjedhin nga familje të pasura, prindërit e të afërmit e tyre gjatë Luftes Nacionalçlirimtare u lidhen dhe bashkëpunuan ngushtë me pushtuesin dhe me organizatat tradhëtare të Ballit Kombëtar duke iu kundërvënë Lëvizjes Nacionalçlirimtare, si dhe pas çlirimit kanë mbajtur qëndrim armiqësor ndaj pushtetit popullor. Kështu, i ati i të gjykuarit Genc Leka jo vetëm që ka marrë pjesë në rradhet e Ballit Kombëtar, por pas çlirimit u arratis në Jugosllavi dhe ishte vënë në shërbim të agjenturave të huaja duke vepruar disa herë si diversant, kundër vendit tonë në zonën e Qukësit. Po kështu familja e të gjykuarit tjetër Vasil e B. Blloshmi (vëllezër), ka qënë e lidhur me Ballin Kombëtar dhe shtëpia e tyre pas çlirimit që kthyer në strehë për bandat e diversantëve e të tradhëtarëve si H.B, B.L, H.B. I ati i tyre S.B është dënuar për krimin kundër shtetit.

I gjykuari D.B megjithëse ka origjinë të varfër, por duke pasur një vëlla të pushkatuar gjatë luftës u lidh me këta armiq, duke marrë për grua vajzën e tradhëtarit B.L., motrën e të gjykuarit Genc Leka dhe duke qenë edhe vetë egoist, llafazan e vjedhës, ra nën influencën e armikut të klasës, duke zhvilluar edhe vet ai aktivitet armiqësor kundër Pushtetit Popullor. I gjykuari tjetër R.D., pjestar i grupit të përvetimeve të pasurisë socialiste, rrjedh nga familje me përbërje të keqe politike. Si para e pas çlirimit familja e tij ka mbajtur qëndrim të keq politik. I ati dhe xhaxhai i tij janë dënuar për krim kundër pushtetit popullor, familja e tij është cilësuar kulak dhe është akoma i tillë.

Ndërsa të gjykuarët e tjerë R.Ç, R.S e A.G megjithëse kanë origjinë fshatare të varfër e me qëndrim të mirë politik, duke qenë me nivel të ulët kulturor, me mbeturina të theksuara në ndërgjegjjen e tyre, të prirur pas interesit personal, duke u përpunuar e shfrytëzuar nga të gjykuarët e tjerë armiq të Pushtetit Popullor, gradualisht u zhyten në veprime e përvetësime në dëm të pasurisë kooperativiste. Nga thëniet e dëshmitarëve, nga vetë pohimet e hollësishme e të gjykuarëve Genc Leka e D.B., nga aktet e ekspertimeve letrare e nga vetë përmbajtja e disa shkrimeve të të gjykuarëve Genci e Vilson, të gjetura në banesat e tyre, rezulton e provuar se këta tre të gjykuar kanë zhvilluar agjitacion e propagandë kundër pushtetit popullor. Të gjykuarit, duke qenë me predispozicion të theksuar armiqësor ndaj pushtetit popullor këtë krim e kanë filluar qysh para disa vjetësh (që nga vitet 1966; 1968),

kurse në vitet e fundit, duke bashkëpunuar edhe me të gjykuarit e tjerë, veprimtarinë e tyre armiqësore të zhvilluar në formën e agjitacionit e kombinuan me veprimtari sabotuese drejtuar kundër ekonomisë së kooperativës bujqësore të Brezeshit në rrethin e Librazhdit.

Si i gjykuari Genci dhe i gjykuari tjetër Vilson, duke qenë të ngritur nga ana kulturore (me arsim të mesëm) agjitacionin e propagandën e kanë kryer edhe me shkrin në formë poezie, si edhe me shkrime të tjera të ndryshme me përmbajtje të thellë armiqësore, ku pasqyrojnë botëkuptimin e tyre, ndjenjat o tyre armiqësore dhe mohojnë realitetin tonë socialist dhe këto vjersha ua kanë bërë të njohura dhe personave të tjerë. Të gjykuarët, duke qënë edhe kushërinj, me qëndrim armiqësor të njëjtë, në biseda të zhvilluara midis tyre, edhe me të gjykuarin D.B që ka folur edhe vetë ky i fundit, ose në prani të dëshmitarëve që janë pyetur në këtë çështje, janë shprehur me urrejtje kundër Pushtetit Popullor, kundër vijës politike dhe ekonomike të Partisë dhe kanë injoruar me keqdashje të gjitha sukseset e vendit tonë dhe kanë lavdëruar jetesën e vendeve kapitaliste revizioniste. Jetesën në vendin tonë e kanë paraqitur të keqe, kurse masat që ka marrë Partia për revolucionarizimin e jetës së vendit i kanë paraqitur si të pa drejta. Gjithashtu kanë folur me admirim për veprimtarinë e grupeve armiqësore të B.B, F.P e T.L dhe kanë shprehur keqardhjen për dështimin e tyre. Në shumë biseda të zhvilluara këta të tre të gjykuarit e sipërm, kanë prekur fusha të ndryshme të jetës politike, ideologjike dhe shoqërore të vendit tonë, duke vjellë vrer prej armiku të klasës kundër Partisë e Pushtetit Popullor, kundër diktaturës së proletariatit e prestigjit të vendit tonë.

Me këto biseda, këta të gjykuar kanë synuar minimin e dobësimin e Pushtetit Popullor. Prandaj, drejtë është cilësuar kjo vepër e të gjykuarëve Genc Leka, Vislon Blloshmi e D.B në bazë të paragrafit të I-rë të nenit 73-12 të KP. Rezulton e vertetuar se i gjykuari D.B qysh disa vjet më parë (nga viti 1971, 1972) në bashkëpunim me të gjykuarit e tjerë si R.D, A.G e të tjerë, të prirur nga ndjenja për të përfituar në dëm të pasurisë kooperativiste kanë kryer disa përvetime që me kalimin e kohës kjo veprimtari u thellua dhe numri i personave që merreshin me përvetime të pasurisë kooperativiste u shtua, duke bashkëpunuar edhe persona të tjerë si R.Ç, B.B, R.S e të tjerë. Këto përvetime dëmtonin prodhimet bujqësore, sidomos grur, misër, fasule dhe veçanërisht farën e destinuar për mbjellje.

Në veçanti të gjykuarit D. e B.B, siç rezulton nga provat e çështjes, të nisur nga urrejtja që kishin ndaj Pushteti Popullor, në këto veprime në dëm të ekonomisë kooperativiste janë nisur nga motive kundrerevolucionare për të minuar e dobësuar këtë ekonomi, domethënë me synime për të dobësuar atë, me qëllim që të dobësonin Pushtetin Popullor. Këto veprimtari në dëm të pasurisë socialiste që zhvillohej në këtë kooperative bujqësore, të dy të gjykuarët Genc Leka e Vilson Blloshmi, armiq të pushtetit popullor, e shfrytëzuan për të thelluar më tej veprimet e përvetimeve, me qëllim sabotimi të ekonomisë kooperativiste. Të dy këta të gjykuar ishin vënë në dijeni për këtë grup të madh përvetuesisht të pasurisë kooperativiste. Kështu i gjykuari D., siç ka pranuar edhe vetë ka vënë në dijeni gjykuarin Genc në muajin qershor 1973 për këtë gjendje, duke i treguar format, lidhjet dhe mënyrat e përvetimeve.

Atëherë i gjykuari Genc i nisur nga qëllime kundërevolucionare i jep porosi të gjykuarit D.B. që të zgjerojë grupin e vjedhësve, duke i shpjeguar dhe qëllimet armiqësore që do arriheshin: “të dobësohet ekonomia bujqësore, të ulen të ardhurat nga ditët e punës për anëtarët, që të bëhen sa më shumë njerëz të pakënaqur ndaj Pushtetit Popullor. I gjykuari Genc herëpashere e porosiste të gjykuarin D. dhe i thoshte: vazhdoni të vidhni, mirë e kini, veç kini kujdes, të mbani lidhjet që keni vendosur”. I gjykuari Genc dhe në biseda me të gjykuarit D.B e B.B i ka nxitur këta për të vazhduar veprimtarinë e tyre në dëm të ekonomisë kooperativiste.

I gjykuari D., duke qenë kunat i të gjykuarit Genc dhe i implikuar edhe vetë në krimin e agjitacionit e të propagandës kundër pushtetit popullor, pranoi të vazhdojë këtë veprimtari me qëllim sabotimi. Po kështu, edhe i gjykuari B., vellai i të gjykuarit Vilson dhe kushëriri i parë i Genc, ka kryer veprimtari sabotuese sëbashku me të gjykuarët e tjerë. Vetë i gjykuari B. i ka thënë të gjykuarit D. se vetëm duke vjedhur do të dëmtonin kooperativën bujqësore se nuk ka mundësi të dëmtohet ndryshe, e shpesh përdornin shprehjen: “mall shteti është, ta vjedhim atë, t’i biem kooperatives bujqësore, kështu e duan këta..”. Edhe i gjykuari Vilson duke qenë në një familje me vëllanë e tij B., dinte për vjedhjet që kryheshin dhe filloi edhe ky që të nxitë dhe të orientonte sabotimin e ekonomisë kooperativiste duke bashkërenditur qëllimin e tij armiqësor me ato të të gjykuarve Genc e D. e B.

Kështu i gjykuari Vilson kishte nxitur të gjykuarin R.S që të vidhte disa thasë dhe vetë kishte vjedhur 6 kollona duke shprehur qëllimin armiqësor: “kështu e duan këta, nuk të paguajnë shpërblimin e punës”. Kurse të gjykuarit D. i gjykuari Vilson i është shprehur: “unë e di se t’i me B, M., Genc, po vidhni nëpërmjet M. që është magazinjere. Prandaj me të mos e prishni, mbajeni mirë me qëllim që të vazhdoni vjedhjet. I gjykuari Vilson, sikurse dhe i gjykuari Genc, duke qenë në dijeni të plotë të aktivitetit të grupit të vjedhësve, e përpunoi më tej këtë grup, e orientoi dhe frymëzoi për një aktivitet më të madh sabotimi. Si pasojë e këtyre nxitjeve të të gjykuareve Genc Leka e Vilson Blloshmi më vonë gjatë viteve 1974 - 1975 grupi i personave që merreshin me vjedhje në këtë kooperativë u zgjerua më shumë. Në rrethanat konkrete që është zhvilluar e gjithë kjo veprimtari, gjykata me të drejtë ka arritur në konkluzionin se të gjykuarit Genc Leka dhe Vilson Blloshmi janë nxitësit dhe organizatorët kryesorë të kësaj veprimtarie armiqësore, që ishte drejtuar kundër ekonomisë së kooperativës bujqësore të Berzeshtës.

Te dy këta të gjykuar si dhe D. e B. këtë veprimtari e kanë kryer me qëllime politike të caktuara. Qëllimi i tyre kundërevolucionar del plotësisht i qartë nga pohimet direkte të të gjykuarve Genc Leka e D.B, si në hetuesi dhe në seancën gjyqësore, nga shpjegimet e të gjykuarit R.S, nga tërësia e rrethanave të çështjes, nga qëndrimi e veprimet e kryera nga i gjykuari Vilson pas arrestimit të të gjykuarit B., që gjykata i analizon në vendimin e saj. Të gjykuarët D.B e R.S me të gjykuarin Vilson kanë pasur marrëdhënie shumë të mira midis tyre, kështu që nuk kanë asnjë interes që të rëndojnë pozitën e tij pa të drejtë në një kohë

që këta flasin edhe kundër vehtes së tyre. I gjykuari D., ka pohuar se bisedat armiqësore të bëra prej Vilson për të dëmtuar ekonominë bujqësore, i jepnin kurajo më shumë, si ato të bëra edhe prej të gjykuarit Genc. Në këtë gjendje të provave me të drejtë gjykata e fakit ka krijuar bindje të plotë mbi fajësinë edhe të të gjykuarit Vilson, për kryerjen e krimit të sabotimit.

Kurse për fajësinë e të gjykuarit B.B, për këtë krim, si provë janë jo vetem atribuiet e të gjykuarëve D.B e R.S, por edhe thëniet e dëshmitarëve si R.Gj e të tjerë, që flasin për veprimtarinë e tij prej sabotatori, duke hedhur e dëmtuar thasët me grurë si edhe fakti tjetër i hedhjes në lumë të një thasi me çimento. Fajësia e tij del edhe nga pohimet e tij të bëra në lidhje me përvetësimin e kryer në shumën prej 7229 lekë në bashkëpunim me të gjykuarit e tjerë. Pra, të gjykuarit Genc, Vilson, B. e D. kanë vepruar me dashje kundërrevolucionare, për të dobësuar pushtetin popullor, duke synuar dëmtimin e bazës ekonomike të tij. Prandaj drejtë është cilësuar vepra e tyre në bazë të nenit 72 - 12 të KP. Pretendimet e të gjykuarve Vilson e B. se nuk kanë kryer këtë krim vijnë në kundërshtim me tërë materialin e çështjes dhe me provat e shqyrtuara nga gjykata, të cilat ajo i ka analizuar hollësisht në vazhdimin e saj dhe i ka vlerësuar ato objektivisht. Gjithashtu, është vërtetuar se të gjykuarit R.Ç, R.S, R.D në grup të organizuar për një kohë të gjatë herë pas here e në mënyrë sistematike kanë përvetuar pasuri socialiste. Me të drejtë ka bashkëpunuar dhe i gjykuari A.G. Kështu i gjykuari R.Ç duke filluar qysh prej vitit 1972 e deri në kohën e arrestimit ka përvetuar pasuri socialiste në shumën prej 7157 lekë. Pretendimi i tij se nuk ka vjedhur të 32 kollonat, është rrëzuar gjatë gjykimit me atribuiet e të gjykuarve D.B e R.D.

I gjykuari R.S ka përvetuar shumën 5704 lekë si në dëm të kooperativës bujqësore dhe të ndërmarrjes gjeologjike Pogradec e të hekurudhës së Elbasanit, dhe për fajësinë e tij nuk ka asnjë pretendim. I gjykuari R.D gjatë vitit 1973 - 1975 ka përvetuar në grup të organizuar, pasuri kooperativiste në shumën 3282 lekë. Pretendimi i tij se për disa prodhime bujqësore ka paguar të holla dhe prandaj duhet të shkarkohet nga përgjegjësia penale, nuk është i bazuar mbasi siç del nga aktet, ai këto i dinte se kanë qenë të vjedhura dhe për disa herë rrjesht i ka pranuar ato duke u bërë kështu edhe ai bashkëpunëtor në përvetimin e tyre. Kurse i gjykuari A.G, ka përvetuar nga pasuria socialiste shumën 1187 lekë gjatë vitit 1969 e deri 1975 në bashkëpunim me të tjerët. Fajësia e tyre është provuar si me pohimet e tyre dhe me thëniet e dëshmitarëve. Gjykata drejtë ka cilësuar veprën e R.Ç, R.S e R.D në bazë të paragrafit të I-rë të nenit 80 të KP, kurse atë të kryer prej të gjykuarit A.G në bazë të nenit 81 të KP.

Këto veprime të këtyre katër të gjykuarve të fundit, në pjesën dërmuese janë kryer nën nxitjen, influencën e synimeve sabotuese të të gjykuarve Genc Leka, Vilson Blloshmi, e D.B, qëllimin e të cilëve nuk e kanë ditur katër të parët. Si rezultat i veprimtarisë sabotuese të kryer me anë të përvetimeve nga këta të gjykuar, kjo kooperative bujqësore është dëmtuar me anë të vjedhjes në një shumë prej 20.793 lekë, ndërsa në magazinën ku janë kryer shumica dërmuese e vjedhjeve mungesa arrin në një shumë prej 67.000 lekë. Kjo veprimtari

armiqësore ka reflektuar edhe në pasoja të tjera si në rendimentet e ulëta në prodhimet bujqësore, për shkak të përvetimit të farës dhe mosshkuarja e saj në sasinë e nevojshme dhe për pasojë edhe të realizimit të të ardhurave jo në masën e planifikuar e të mundshme.

Si efekt negativ kjo veprimtari ka sjellë edhe implikimin në vjedhje të një numri të madh, (afro 35 - 40) personash të kësaj kooperative që janë kompromentuar me vjedhje e shpërdorime të pasurisë kooperativiste, duke krijuar kështu një situatë jashtzakonisht shqetësuese për rrethin e Librazhdit në tërësi e veçanërisht për atë të kooperativës bujqësore. Kjo veprimtari armiqësore ka qënë e mundur të zhvillohet në atë shkallë jo vetëm për shkak të ashpërsimit të luftës së klasave nga vetë këta elementë armiq të deklaruar, por edhe për arsye se në atë fshat nga disa kuadro ka pasur çfaqje të theksuara indiferentizmi, ulje të vigjilencës revolucionare, moskuptim të drejtë të luftës së klasave në kushtet aktuale. Kjo bëri të mundur që të gjykuarit Genc e Vilson, D., e B. të gjenin terrenin e përshtatshëm për të zhvilluar një veprimtari armiqësore të gjerë e për një kohë të gjatë.

Vendimi i gjykatës është i drejtë edhe në pjesën që bën fjalë për llojin e masën e dënimit për çdo të gjykuar. Ajo ka vlerësuar drejtë si rrezikshmërinë shoqërore të veprave të kryera dhe rrezikshmërinë shoqërore që paraqet çdo i gjykuar. Është patur parasysh shkalla e fajësisë dhe e rolit të secilit si edhe qëndrimi i tyre gjatë hetuesisë dhe gjykimit të çështjes. Veçanërisht rrezikshmëria shoqërore e të dy të gjykuave Genc Leka e Vilson Blloshmi është jashtëzakonisht e theksuar dhe që rrjedh nga fakti se kanë kryer dy krime kundër Pushtetit Popullor, kanë drejtuar e orientuar këtë veprimtari armiqësore të të gjithë grupit, ata kanë agjituuar e propaganduar për një kohë të gjatë kundër Pushtetit Popullor, kanë personalitet shumë të keq, me përbërje klasore armiq të Pushtetit Popullor dhe kanë qënë konsequent në veprimet e tyre kundër Pushtetit Popullor, për shkak të urrejtjes së madhe që ushqenin ata si armiq të tërbuar të Pushtetit Popullor. Në këto kushte kërkesat e të gjykuarëve për të ndryshuar vendimin e Gjykatës në lidhje me dënimet e caktuara, janë të pabazuara dhe si të tilla duhet të refuzohen.

...

Vendimi i datës 28.04.1977 i Kolegjit Penal

(Mosrespektimi i detyrimit për ndihmë juridike ndaj të pandehurit shurdhmemec, shkelje e rëndë procedurale)

...

Me vendimin e datës 18.11.1976 Gjykata e Rrethit të Pukës ka deklaruar fajtorë dhe ka dënuar të gjykuarin R. e R. Ll. për krimin e parashikuar nga paragrafi parë i nenit 149 në lidhje me nenin 12 të Kodit Penal. Këtë vendim e ka lënë në fuqi edhe këshilli gjyqsor i gjykatës së këtij rrethi me vendimin e vet datë 24.12.1976. Mbi kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë të ushtruar nga Kryetari i Gjykatës së Lartë, Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Penal

të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 28.4.1977, ka vendosur prishjen e dy vendimeve objekt shqyrtimi dhe dërgimin e çështjes për rigjykim, me këtë arsytim:

... Nga materialet e çështjes rezulton se i gjykuari R. LI. është shurdh-memec. Gjykata ka thirrur në gjyq një person, që është në gjendje të kuptojë shenjat e të gjykuarit por ajo ka gabuar duke zhvilluar gjykimin pa i caktuar të gjykuarit R. mbrojtës. Sipas pikës 1 të nenit të KPP dhe paragrafit të fundit të nenit 1 të dekretit “Mbi krijimin e zyrave të ndihmës juridike” për shurdh-memecët është e detyrueshme pjesëmarrja e mbrojtësit në gjykim. Veprimi në kundërshtim me dispozitat e sipërme përbën shkelje të rëndë procedurale që sjell si pasojë prishjen e vendimit. Këtë të metë nuk e ka konstatuar as këshilli gjyqsor që ka shqyrtuar çështjen në shkallë të dytë.

...

Udhëzimi nr. 1, datë 30.7.1977 i Plenumit

(Mbi cilësinë e gjykimit nga këshillat gjyqsore pranë gjykatave të rretheve dhe kolegjet e Gjykatës së Lartë)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbledhjen e datës 30.7.1977, pasi shqyrtoi të dhënat e grumbulluara mbi gjykimin në shkallë të dytë të çështjeve penale dhe civile, konstatoi sa vijon: Gjykatat e rretheve, nën udhëheqjen e organizatës-bazë të Partisë dhe duke vënë në jetë orientimet e Partisë dhe mësimet e shokut Enver Hoxha, në përgjithësi, janë mobilizuar dhe kanë bërë përpjekje për të rritur cilësinë e punës të këshillave gjyqsore. Duke patur një kuptim me të drejtë mbi rëndësinë politike dhe juridike të vendimeve të shkallës së dytë, kanë treguar kujdes për cilësinë e vendimeve dhe ato në përgjithësi paraqiten të bazuara në ligj e në prova. Puna e bërë nga këshillat gjyqsore të rretheve dhe ato të kolegjeve të Gjykatës së Lartë, në shqyrtimin e çështjeve në shkallë të dytë, ka qenë e mirë. Relatorët nga ana e tyre gjykimin e çështjes në shkallë të dytë, e kanë vlerësuar si shkallë kontrolli, kanë bërë përpjekje për përgatitjen e mirë dhe paraqitjen e plotë të materialit gjyqsor, kanë përdorur forma të ndryshme të zbatimit të vijës së masave dhe kanë luftuar për të rritur shpejtësinë e gjykimit.

Verehet se në përgjithësi ka një organizim të mirë të punës për gjykimin në shkallë të dytë nga këshillat gjyqsore. Ai behet në ditë të caktuara dhe mbas tij organizohet mbledhja e gjyqtarëve ku ndërmerret ballafaqimi evidentohen e diskutohen vërejtjet e konstatuara për gjykimin e shkallës së parë. Ky lloj diskutimi ka ndikuar pozitivisht në kualifikimin e gjyqtareve dhe në rritjen e cilësisë së gjykimit. Një kujdes më të madh kanë treguar edhe zyrat juridike në hartimin e kërkesave ankimore, të cilat u kanë ardhur në ndihme këshillave gjyqsore për rritjen e cilësisë së punës së tyre. Por, megjithë sukseset e arritura dhe përvojën pozitive, vërehen ende mjaft të meta: Kështu, cilësisë së gjykimit në shkallë

të dyte, nuk i është kushtuar kurdoherë kujdesi i duhur; Nga ana e këshillave gjyqësore të rretheve, në disa raste, janë lënë në fuqi vendime të shkallës së parë që faktikisht duhet të cenoheshin për shkak të zgjidhjes së gabuar të çështjes. Në këtë drejtim janë lënë në fuqi vendime pa u sqaruar mirë dhe në mënyrë të gjithanshme rrethanat që kanë patur rëndësi për dhënien e një vendimi të drejtë. Ka dhe raste, që këshilli gjyqësor, ndonëse me të drejtë ka cënuar vendime të gjykates për vlerësim të gabuar të provave, në vend që t'i gjykonte ato vetë në fakt, në kundërshtim me normat procedurale, i ka dërguar çështjet për rigjykim. Këshillat gjyqësore nuk janë ndalur sa duhet për korregjimin e shkeljeve të ligjës materiale dhe procedurale të gjykimit shkallës së parë. Ato jo vetëm kanë lënë në fuqi vendime me të meta të tilla, por kanë lejuar edhe vetë shkelje dhe interpretime të gabuara të ligjit. Kjo ka bërë që të rritet edhe numri i kërkesave për mbrojtje të ligjshmërisë.

Të meta dhe dobësi vihen re sidomos në cilësinë e arsytimit të vendimeve të këshillave gjyqësore. Ato në mjaft raste arsyetohen shumë shkurt, u mungon argumentimi ligjor, nuk trajtohen në shkallën e duhur problemet politike, ideologjike dhe teorike, fuqia bindëse dhe orientuese është e pakët, edhe kur çështjet prishen për zbatim të gabuar të ligjit, nuk percaktohet konkretisht se cila dispozitë ligjore nuk është zbatuar drejtë. Po ashtu, jo kurdoherë u jepet përgjigje e plotë pretendimeve të ngritura në kërkesat ankimore. Të tilla të meta vërehen në disa raste edhe në vendimet e këshillave gjyqësore të kolegjeve të Gjykatës së Lartë.

Lidhur me këto të meta e dobësi, në radhe të parë, mbajnë përgjegjësi relatorët e çështjes, të cilët nuk janë paraqitur kurdoherë të përgatitur mirë, nuk i kanë kapur të gjitha problemet politiko-shoqërore të çështjes, shkaqet konkrete dhe të veçanta të kryerjes së krimit apo të konfliktit civil, dhe për pasojë, përveç të metave të mësipërme nuk janë ngritur në shkallën e duhur probleme për organet e tjera me anë sinjalizimesh, vendimesh të veçanta, informacionesh e të tjera dhe nuk janë orientuar dhe ndihmuar gjykatat e shkallës së parë për evitimin e këtyre të metave. Një përgjegjësi jo të vogël mbajnë edhe anëtarët e tjerë të këshillit gjyqësor, të cilët nuk janë treguar kërkues në njohjen e materialit të çështjes dhe në përgjithësi në kërkesat ndaj relatorit.

Na ana tjetër, kryesitë e gjykatave të rretheve nuk kanë ndjekur rregullisht punën e këshillave gjyqësore, nuk kanë ushtruar kontroll të vazhdueshëm lidhur me organizimin kësaj pune, por janë mjaftuar me mbledhjet për diskutimin e të metave të gjykimit në shkallë të dytë. Edhe këto mbledhje nuk janë kthyer kurdoherë në një ballafaqim serioz dhe të kualifikuar. Problemi i gjykimit në shkallë të dytë nuk është shqyrtuar në mënyrë të veçantë në mbledhjet e kolektivave të gjykatave të rretheve. Të metat në organizimin e punës dhe pakujdesitë e treguara nga relatorët në përgatitjen mirë të materialit të dosjes, kanë sjellë edhe zvarritje të gjykimit të çështjeve në shkallë të dytë. Gjithashtu, kolegjet dhe drejtorja e organizimit dhe kontrollit të Gjykatës së Lartë nuk u kanë dhënë ndihmë të mjaftueshme këshillave gjyqësore dhe nuk e kanë ndjekur si duhet veprimtarinë e tyre. Duke marrë parasysh sa u tha me lart, plenumi i Gjykatës së Lartë në bazë të nenit 14 të

ligjit “Mbi organizimin gjyqsor”, me vendimin nr. 1, datë 30.7.1977 vendosi të japë këtë udhëzim:

1. Me qëllim që të rritet në një shkallë më të lartë cilësia e punës së gjykimit në shkallë të dytë, gjyqtarët, të udhëhequr nga materialet e Kongresit të 7-të të Partisë, dhe duke patur busëll orientimet e Partisë dhe mësimet e vazhdueshme të shokut Enver Hoxha, të shumëfishojnë përpjekjet për të rritur më tej aftësitë e tyre politike, ideologjike dhe profesionale.

2. Të rritet përgjegjësia e çdo anëtari të këshillit gjyqsor dhe sidomos e çdo relatori.

a) Shqyrtimi çështjes në këshillin gjyqsor i ngarkon me përgjegjësi të gjithë anëtarët e tij. Për këtë arsye atje duhet të parashtrihen me hollësi të gjitha rrethanat e çështjes që shqyrtohet, provat që e vërtetojnë atë, ligji ku është mbështetur ose duhej të mbështetet vendimi, pretendimet dhe kërkesat e palëve të interesuara, si dhe të gjitha problemet me karakter politiko-shoqëror që dalin nga gjykimi:

b) Të rritet më tej, në radhë të parë, përgjegjësia e relatorëve. Ata duhet të bëjnë përpjekje për studimin dhe përgatitjen e mire të materialit të dosjes. Relatori është i detyruar të vijë i përgatitur me shkrim, ta relatojë me hollësi çështjen, të tregojë ligjin ose aktet e tjera nënligjore ku është mbështetur ose duhej të mbështetet gjykata për zgjidhjen e saj të drejtë, provat që e vërtetojnë atë, problemet me karakter politiko-shoqëror, të metat e gjykatës së shkallës së parë dhe problemet e tjera që i kanë dalë atij gjatë shqyrtimit të dosjes. Anëtarët e tjerë të këshillit gjyqsor duhet të jenë kurdoherë kërkues në drejtim të punës së relatorit dhe të mos bëjnë lëshime në kërkesat e tyre. Me qëllim që anëtarët e këshillit gjyqsor të njihen më mirë me zgjidhjen që gjykata e shkallës së parë i ka bërë çështjes, si dhe me tërësinë e përmbajtjes së kërkesave ankimore dhe protestës, është e domosdoshme që vendimi, kërkesa ankimore e të gjykuarit ose e paleve, si dhe protesta e prokurorit, duhet të lexohen në tërësinë e tyre gjatë relativitetit të çështjes. Kjo mënyrë veprimi i jep mundësi çdo anëtari të këshillit gjyqsor që jo vetëm të njihet më mirë me pretendimet për të cilat kërkohet cënimi i vendimit por edhe të kërkojë sqarime më të hollësishme nga relatori. Gjithashtu, leximi i vendimit, kërkesës ankimore ose protestës i shërben ngritjes së cilësisë së gjykimit në shkallë të dytë;

c) Ti kushtohet gjithmonë kujdes arsyetimit të vendimit të shkallës së dytë. Këto vendime duhet të jenë të një cilësie të lartë, me fuqi bindëse, të argumentuara dhe të bazuara në ligj. Në to duhet të trajtohen probleme ideologjike e shoqërore dhe vendimet duhet të jenë të një niveli të mirë teorik që t’i shërbejnë praktikës gjyqsore dhe unifikimit të saj. Në veçanti, analitike dhe orientuese duhet të jenë vendimet me të cilat këshilli gjyqsor ka cënuar vendimet e shkallës së parë. Vendimi i këshillit gjyqsor detyrimisht duhet t’u japë përgjigje të gjitha pretendimeve që ngrihen në kërkesën ankimore ose në protestën e prokurorit dhe që kanë lidhje me çështjen që shqyrtohet;

ç) Këshilli gjyqsor duhet të ndalet e të diskutojë problemet me karakter politik, ideologjik, ekonomik e shoqëror që dalin nga çdo çështje dhe, kur është rasti, si rregull,

duhet të orientojë dhe të ndihmojë gjyqtarin që ka gjykuar çështjen në fakt, të ngrejë problemin në organin përkatës me anë sinjalizimi, informacioni ose vendimi të veçantë. Një punë të tillë mund të bëjë edhe vetë këshilli gjyqsor kur e çmon të nevojshme.

3. Të përmirësohet më tej organizimi i punës së gjykimit në shkallë të dytë. Përgjegjësi të veçantë për këtë mbajnë kryetarët dhe kryesitë e gjykatave

a) Të merren masa organizimi të punës, me qëllim që çështjet në shkallë të dytë të gjykohen brenda afatit 15-ditor dhe relatorëve t'u jepet koha e nevojshme për përgatitjen e çështjeve për gjykim;

b) *Në zbatim të vijës së masave, kur është e mundshme, këshillat gjyqsore të organizojnë gjykimin në shkallë të dytë, në qendra pune dhe në fshat, kurse kolegjet e Gjykatës së Lartë në rrethe të ndryshme;*

c) Për rritjen e cilësisë së vendimeve të këshillave gjyqsore dhe përgatitjen profesionale të gjyqtarëve, rëndësi merr sidomos për gjykatat e mëdha, formimi i këshillave gjyqsore në bazë të një grafiku të caktuar, duke kombinuar drejtë pjesëmarrjen në to të gjyqtarëve me përvoje dhe gjyqtarëve të rinj në detyrë;

ç) Këshillat gjyqsore të mos e konsiderojnë të përfunduar çështjen vetëm me shpalljen e vendimit. Ato, dhe në mënyrë të veçantë relatorët duhet të bëjnë një punë të madhe bindëse e sqaruese me ankuesit rreth drejtësisë dhe ligjshmerisë së vendimit, me qëllim për të mënjeluar sa të jetë e mundur, ankimet e mëtejshme në organe të tjera për çështje gjyqsore që efektivisht janë zgjidhur drejtë.

4. Mbas çdo gjykimi në shkallë të dytë, të organizohet ballafaqimi me pjesëmarrjen e gjithë gjyqtarëve dhe këshilltarëve ligjore, ku të nxirret në pah përvoja pozitive dhe puna me cilësi të mirë e gjykatës shkalles parë, si dhe të evidentohen me hollësi të metat e boshllëqet e këtij gjykimi dhe të bisedohen masat organizative që duhen marrë për mënjanimin e tyre. Në këto mbledhje të analizohen një për një shkaqet që kanë çuar gjykatën në dhënien e një vendimi të gabuar, duke mbajtur parasysh kurdoherë udhëzimet e Gjykatës së Lartë mbi ngritjen e procesit gjyqsor në një nivel më të lartë shkencor. Këto mbledhje duhet të zhvillohen në frymën e kritikës dhe autokritikës. Kolegjet e Gjykatës së Lartë, gjithashtu, të organizojnë ballafaqime të tilla në gjykata të ndryshme, me qëllim që, bashkërisht me gjyqtarët e bazës, të diskutohen e analizohen si të metat e dala nga gjykimi i shkallës së parë, ashtu dhe cilësia e punës së vetë kolegjeve. Këmbimi i mendimeve në frymën e kritikës dhe autokritikës do të jetë i dobishëm për përmirësimin e punës si të gjykatës së shkallës së parë ashtu dhe të kolegjeve të Gjykatës së Lartë.

5. Veprimtaria e këshillave gjyqsore duhet të analizohet herëpashere në mbledhje të kolektivit.

6. Kolegjet e Gjykatës së Lartë dhe Drejtoria e Organizimit dhe e Kontrollit të ndjekin më mirë veprimtarinë e këshillave gjyqsore të gjykatave të rretheve, të organizojnë ndihmën e kontrollin për to, dhe të marrin masa për përgjithësimin dhe përhapjen e përvojës pozitive.

...

Udhëzimi nr. 3, datë 17.10.1977 i Plenumit

(Mbi disa çështje që kanë të bëjnë me paditë e pronësisë dhe të trashëgimisë)

...

Duke u mbështetur në Kushtetutën e RPS të Shqipërisë, Plenumi i Gjykatës së Lartë mori në shqyrtim disa çështje që i kanë lindur praktikës gjyqsore lidhur me gjykimin e padive të pronësisë dhe trashëgimisë. Ky studim u bë me qëllim që këto probleme të marrin një trajtim në përputhje të plotë me parimet e vendosura nga Kushtetuta e RPS së Shqipërisë. Nga studimi i këtyre çështjeve rezulton se, gjykatat e rretheve, konfliktet e pronësisë dhe të trashëgimisë i kanë vlerësuar në radhë të parë në prizmin politik dhe, si rrjedhim i kësaj, janë mobilizuar për një luftë parandaluese kundër koncepteve dhe ndikimeve mikroborgjeze të pronës private, duke zbatuar për këtë qëllim forma të ndryshme të vijës së masave. Por, megjithatë, duhet theksuar se konfliktet e pronësisë dhe të trashëgimisë, janë konflikte me karakter të theksuar ideologjik, prandaj lufta kundër tyre duhet të jetë vazhdimisht në qendër të vëmendjes së gjykatave. Në gjykimin e këtyre çështjeve, gjykatat duhet të mobilizojnë sa më shumë opinionin shoqëror në luftë kundër këtyre konflikteve, në mënyrë që të luftohen efektivisht shkaqet që i lindin ato.

Në praktikën gjyqsore vihen re të meta në lidhje me gjykimin e këtyre çështjeve. Kështu, gjykatat vazhdojnë të deklarojnë pronësinë mbi tokën për personat e veçantë. Pranojnë padinë e revendikimit dhe padinë mohuese kur konflikti ka si objekt tokën të çdo natyre qoftë. Nuk bëjnë dallimin ndërmjet barrëve mbi pasurinë e palujtëshme dhe të drejtës së pronësisë. Në pjesëtimin e pasurisë së palujtëshme kufizohen vetëm në caktimin e pjesëve në natyrë të bashkëpronarëve, pa urdhëruar edhe vënien e tyre në përdorim të pjesëve takuese. Në konfliktet e trashëgimisë nuk i jepet zbatim i drejtë nenit 4 dhe 25 të dekretit “Mbi trashëgiminë”. Në kushtet e sotme, kur pronësia mbi tokën është deklaruar e shtetit, pa të drejtë gjykatat kanë pranuar për gjykim konflikte në bazë të nenit 59 të dekretit “Mbi pronësinë” etj. Prandaj, me qëllim përmirësimi të gjykimin të këtyre padive dhe unifikimit të praktikës gjyqsore, plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 14 të ligjit “Mbi organizimin gjyqsor”, me vendimin Nr.3 date 17.10.1977, vendosi t’u japë gjykatave këtë udhëzim:

1. Konfliktet e pronësisë dhe të trashëgiminë janë konflikte me karakter të theksuar ideologjik, prandaj lufta kundër tyre duhet të jetë vazhdimisht në qendër të vëmendjes së gjykatave. Për këtë qëllim gjykatat duhet të mobilizojnë opinionin shoqëror në luftë kundër shkaqeve që lindin këto konflikte duke zbatuar gjerësisht vijën e masave.

2. Toka është në pronësinë e vetme të shtetit, prandaj, në asnjë rast, nuk mund të deklarojnë pronësinë e tokës në favor të personave të veçantë. Shtetasit që kanë në posedim tokën, në qoftë se cënohen në mënyrë të kundërligjshme në këtë posedim, mund të mbrohen vetëm me padinë posedimore.

3. Kur shtëpia e banimit në qytet është në pronësi të një personi dhe për ndërtimin e saj kanë kontribuar edhe persona, anëtarë të familjes së tij, këta persona do të njihen bashkëpronarë mbi këtë shtëpi kur vërtetohet se kontributi i tyre është dhënë me qëllim që ata të ndërtonin bashkërisht shtëpi banimi, për të banuar për vete dhe për anëtarët e familjes së tyre.

4. Në pjesëtimin në natyrë të shtëpisë së banimit, gjykata duhet të urdhërojë vënien në posedim të çdo bashkëpronari mbi pjesën e tij takuese në natyrë, natyrisht, duke vlerësuar në çdo rast nevojën për banim që ka çdo bashkëpronar për pjesën e tij takuese.

5. Në pjesëtimin e shtëpisë së banimit në natyrë, gjykata nuk mund të bëjë edhe pjesëtimin e truallit (oborrit, kopshtit etj) që ndodhet përreth shtëpisë, por cakton vetëm rrugët nga ku duhet të kalojnë pronarët për përdorimin e pjesëve të tyre takuese.

6. Në çdo konflikt trashëgimie, gjykata, para gjykimit të çështjes në themel, duhet të marrë në shqyrtim nëse trashëgimtari paditës ose i paditur është i denjë të trashëgojë trashëgimlënësin e tij.

7. Me sende të përdorimit familjar në kuptim të nenit 25 të dekretit “Mbi trashëgiminë”, duhet të kuptohen të gjitha ato sende që janë të përdorimit të zakonshëm, duke përfshirë edhe televizorin, frigoriferin, lavatriçen si edhe sendet e tjera të përdorimit familjar, pavaresisht nga vlefata.

8. Në zbatim të nenit 47 të Kodit të Familjes, gjykatat duhet të pranojnë padinë për pjesëtimin e pasurisë bashkëshortore para zgjidhjes së martesës ose pas rrëzimit të padisë për zgjidhje martese, vetëm në raste të veçanta, kur një gjë e tillë është në interes të bashkëshortëve dhe të fëmijëve të tyre të mitur.

9. Dhuratat që ju bëhen bashkëshortëve me rastin e martesës, në rastin e pjesëtimin të pasurisë bashkëshortore, i takojnë atij bashkëshorti të cilit i janë bërë këto dhurata.

...

1978

Udhëzimi nr. 1, datë 20.03.1978 i Plenumit
(Mbi zbatimin e dënimit me riedukim nëpërmjet punës)

...

Dënimi me riedukim nëpërmjet punës, si një nga llojet e dënimeve të parashikuar nga Kodi Penal i Shqipërisë, për të ushtruar efektin e duhur parandalues dhe edukues duhet të vuhet nga personi i dënuar me të gjitha pasojat që rrjedhin prej tij. Me qëllim që gjykatat ta vlerësojnë si duhet dënimin me riedukim nëpërmjet punës dhe t'u përmbahen kriterëve të drejta në caktimin e tij, si edhe me qëllim që ky dënim të zbatohet në përputhje me kërkesat e ligjit, duke marrë parasysh përvojën pozitive që është krijuar deri më sot lidhur me zbatimin e dënimit të mëparshëm me punë korektonjëse dhe disa të meta të konstatuara në këtë drejtim gjatë periudhës së kaluar, plenumi i Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 14 të ligjit "Mbi organizimin gjyqsor", vendosi të japë këtë udhëzim:

1. Dënimi me riedukim nëpërmjet punës caktohet për tu vuajtur në prodhim, jasht qendrës së punës së të dënuarit. Për ushtarakët zbatohen rregullat e caktuara në udhëzimin nr. 1, datë 4.1.1978 të Këshillit të Ministrave "Mbi zbatimin e dënimit me riedukim nëpërmjet punës për ushtarakët".

2. Kur i dënuari është anëtar i kooperatives bujqësore dënimin caktohet ta vuaje, si rregull, në kooperativen bujqësore. Në raste të veçanta mund të caktohet ta vuajë dënimin në një qendër pune tjetër.

3. Dënimi me riedukim nëpërmjet punës nuk jepet kundër personave që janë të pafte për punë në prodhim, për shkaqe shëndetësore, kundër të miturve që nuk kanë mbushur moshën 15 vjeç, punëtorëve dhe nëpunësve që kanë mbushur moshën 55 vjeç gratë dhe 60 vjeç burrat, si edhe kundër anëtarëve të kooperativës bujqësore që kanë mbushur moshën 55 vjeç gratë dhe 65 vjeç burrat. Ndaj këtyre personave mund të jepet një lloj tjetër dënimi, më i butë.

4. Kur në vendimin e gjykatës nuk është caktuar qendra e punës ku do të vuhet dënimi, kjo caktohet nga zyra e përmbartimit që është ngarkuar me ekzekutimin e vendimit. Si qendra pune ku duhet të vuhet dënimi me riedukim nëpërmjet punës mund të jenë ndërmarrje bujqësore, ndërmarrje ndërtimi, miniera, reparte e institucione ushtarake që kanë fronte të vështira pune ose prodhimi e të tjera të këtij lloji, të cilat caktohen që më parë

prej organeve të pushtetit si edhe nga komanda e njësisë së bashkuar dhe organet e punëve të brendshme të rretheve dhe, për të gjitha këto qendra pune, njoftohet gjykata e rrehtit përkatëse (zyra e përmbarrimit).

5. Përgjegjësat e qendrave të punës do t'i mbajnë në punë të dënuarit dhe nuk mund t'i largojnë ata, veçse kur behet i pazbatueshëm vendimi në atë qendër pune për shkaqe objektive, por gjithmonë në marrëveshje me zyrën e përmbarrimit. Në këto raste zyra e përmbarrimit (përmbarruesi) e cakton të dënuarin që të vuajë dënimin ose mbetjen e pavuajtur të tij në një vend tjetër.

6. Përmbarruesi gjyqsor e shoqëron të dënuarin në qendrën e caktuar për vuajtjen e dënimit duke ia rekomanduar atë kolektivit (brigadës, repartit ose sektorit) ku do të punojë, për ta patur në mbikqyrje. Në të njëjtën kohë, drejtuesve të qendrës së punës, të repartit apo institucionit ushtarak, përmbarruesi u vë në dukje se për të dënuarin do të kenë parasysh se, përveç ndalesës mbi pagën që duhet bërë sipas vendimit, të zbatohen edhe pasojat e tjera që parashikon ligji për kohën që do të vazhdojë vuajtja e dënimit me riedukim nëpërmjet punës.

7. Kur i dënuari me riedukim nëpërmjet punës është pensionist (nga ata që përfshihen në pikën 2), ndalesa në masën e caktuar në vendim, bëhet mbi pagën që do të marrë nga puna që i është ngarkuar të bëjë. I dënuari nuk përfiton pensionin gjatë gjithë kohës që vuan dënimin me riedukim nëpërmjet punës.

8. Të dënuarit me riedukim nëpërmjet punës, përveç ndalesave mbi pagën që i bëhen sipas vendimit, nuk i paguhen shtesat mbi pagën dhe shpërblimet plotësuese për vështirësi vendi ose profesioni dhe koha e vuajtjes së dënimit nuk llogaritet për efekt të vjetërsisë në punë (për pension pleqërie, invaliditeti, për efekt të llogaritjes së pagës për rastet e paaftësisë së përkohshme apo lejes së barrës). Në përfitimet e tjera që humbet i dënuari gjatë vuajtjes së dënimit, në bazë të paragrafit të 5-të të nenit 20 të Kodit Penal, përfshihen edhe: kompensimi për veshmbathje, shtesat për fëmijë (kur këto nuk i përfiton bashkëshorti tjetër), pushimin e zakonshëm dhe plotësues, lejen e zakonshme ata që ndjekin shkollën e mbrëmjes ose me korrespondencë, si edhe shpërblimet për lindje fëmije e shpenzime varrimi. Kur i dënuari është i mitur që nuk ka mbushur moshën 16 vjeç, koha e punës nuk mund të kalojë 6 orë në ditë. Për ushtarakët e dënuar me riedukim nëpërmjet punës zbatohen rregullat e parashikuara në pikën 5 të udhëzimit Nr. 1 datë 4.1.1978 të Këshillit të Ministrave. Përmbarruesi gjyqsor herëpashere kontrollon në vend si shkon zbatimi i vendimit të gjykatës.

10. Në rast se i dënuari me riedukim nëpërmjet punës bëhet i paaftë për punë për shkak sëmundjeje, karantine, aksidenti ose për shkaqe të tjera të kësaj natyre, gëzon të drejtat që u njeh punonjësve ligji mbi sigurimet shoqërore shtetërore. Kur i dënuari vdes gjatë vuajtjes së dënimit, këto të drejta i përfitojnë pjestarët e familjes së tij. Gjithashtu, kur i dënuari bëhet përgjithmonë i paaftë për punë për shkaqet që u përmendën, përmbarruesi gjyqsor i kërkon gjykatës që ka dhënë vendimin t'i caktojë të dënuarit një lloj tjetër dënimi, me të butë.

11. Ditët e paaftësisë për punë për shkak sëmundjeje, karantine, aksidenti ose për shkaqe të tjera të kësaj natyre, nuk i llogariten të denuarit me riedukim nëpërmjet punës si kohë dënimi i vuajtur, por llogariten në kohën e vjetërsisë (në punë) dhe për ushtarakët në kohën e kryerjes së shërbimit ushtarak.

12. Përmbaruesi gjyqsor, kur konstaton se i dënuar me riedukim nëpërmjet punës thirret për të kryer shërbimin ushtarak të detyruar, i propozon gjykatës së vendit ku do të vuhet dënimi që të vendosë për përjashtimin nga vuajtja e dënimit ose të pezullojë ekzekutimin e dënimit gjatë kohës së kryerjes të shërbimit ushtarak (neni 16 paragrafi II të ligjit nr. 5592, datë 15.6.1977 “Mbi shërbimin ushtarak në Forcat e Armatosura të RPSSH”).

13. Ushtarakët e dënuar me riedukim nëpërmjet punës kur lirohen nga shërbimi ushtarak para ose gjatë vuajtjes së dënimit, zyra e përmbarimit i cakton ta vuajnë dënimin sipas rregullave që zbatohen edhe për civilët, duke kërkuar nga gjykata që ka dhënë vendimin të caktojë masën e pagës që duhet t’u ndalet (plotësim vendimi).

14. Kur dënuari me riedukim nëpërmjet punës shmanget pa arsye nga vuajtja e dënimit (nuk i përgjigjet thirrjes për të shkuar në punë, largohet nga puna, nuk e kryen punën në rregull, nuk realizon pa shkaqe të arsyeshme normën, shkel disiplinën dhe rregullat e organizimit të brendshëm të punës), përgjegjesat e qendrave të punës dhe reparteve e institucioneve ushtarake ku vuhet dënimi njoftojnë menjëherë përmbaruesin gjyqsor, i cili këtë ia denoncon gjykatës së rrethit. Në këto raste, gjykata bën zëvendësimin e dënimit ose pjesës së pavuajtur të dënimit me riedukim nëpërmjet punës sipas nenit 20 të Kodit Penal.

15. Ndalesat nga paga e të dënuarit me riedukim nëpërmjet punës derdhen rregullisht çdo muaj në buxhetin e shtetit dhe dëftesa i dërgohet menjëherë zyrës së përmbarimit.

16. Kundër personave zyrtarë që bëhen pengesë në ekzekutimin e vendimeve të dënimit me riedukim nëpërmjet punës, merren masa, sipas rastit, disiplinore ose penale.

17. Udhëzimi nr. 1, datë 18.4.1973 i Plenumit të Gjykatës së Lartë shfuqizohet.

...

Vendimi i datës 08.04.1978 i Kolegjit Penal

(Mosrëndimi i pozitës së të pandehurit nga gjykata më e lartë)

...

Me vendimin datë 26.11.1977 Gjykata e Rrethit të Tiranës ka deklaruar fajtor N.K. në bazë të neneve 93/1, 118 e 35 të Kodit Penal. Kundër këtij vendimi është ankuar i gjykuari. Këshilli gjyqsor i gjykatës së rrethit, me vendimin datë 17.12.1977 ka ndryshuar pjesërisht vendimin e sipërm, duke e deklaruar të gjykuarin N.K. të pafajshëm nga akuza e plagosjes së lehtë me dashje dhe e ka lënë atë në fuqi për pjesën tjetër. Kundër vendimit të Këshillit Gjyqsor të Gjykatës së Rrethit Tiranë ka ushtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë

Kryetari i Gjykatës së Lartë. Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 8.4.1978, ka vendosur ndryshimin e vendimit datë 17.12.1977 të këshillit gjyqsor të gjykatës së rrethit dhe lënien në fuqi të vendimit datë 26.2.1977 të Gjykatës së Rrethit Tiranë në pjesën që e deklaroi fajtor të gjykuar për krimin e kundërshtimit të përfaqësuesit të shtetit dhe e lë në fuqi atë për pjesën tjetër me këtë arsyetim:

... për krimin e kundërshtimit të përfaqësuesit të shtetit, në bazë të nenit 118 të KP, gjykata e rrethit të Tiranës e ka dënuar të gjykuar me 6 muaj heqje të lirisë. Këshilli gjyqsor i gjykatës së rrethit nuk ka të drejtë t'i rëndojë pozitën duke i rritur dënimin që i ka dhënë gjykata e rrethit me 8 muaj heqje të lirisë. Ky qëndrim vjen në kundërshtim me ligjin procedural. Edhe atëherë kur gjykata e shkallës së dytë shqyrton çështjen mbi protestën e prokurorit, nuk ka të drejtë të zëvendësojë vetë dënimin e butë me një dënim tjetër më të rëndë, por e prish vendimin dhe ia dërgon atë gjykatës së shkallës së parë, e cila në seancën gjyqsore, pasi të administrojë provat e nevojshme, ka të drejtë të çmojë shkallën e rrezikshmërisë shoqërore të veprës e të fajtorit, në konformitet me udhëzimet e dhëna në vendimin e shkallës së dytë. Ky parim i rëndësishëm procedural e ka burimin tek e drejta kushtetuese që gëzon i pandehuri për tu mbrojtur, e drejtë kjo, që nuk ka mundësi praktike të realizohet në gjykimin e çështjes në shkallë të dytë, pasi kjo e fundit gjykon vetëm mbi akte dhe nuk administron prova ashtu sikurse e bën këtë gjykata e shkallës së parë. Një garanci të tillë parashikon dhe mbron Kodi i Procedurës Penale në shumë dispozita të tij”.

...

Vendimi i datës 17.11.1978 i Kolegjit Civil *(Kushtet e provueshmërisë së padenjësive për të trashëguar)*

...

Mbi padinë e R.T. kundër R.G. me objekt anullimin e aktit noterial, Gjykata e Rrethit Korçë, me vendimin datë 6.12.1976, ka vendosur rrëzimin e padisë. Mbi ankimin e paditësit ky vendim është lënë në fuqi nga Këshilli Gjyqsor i Gjykatës së Rrethit të Korçës, me vendimin datë 21.12.1976. Kundër këtyre dy vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë Prokurori i Përgjithshëm. Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 17.11.1978, ka prishur pjesërisht vendimet e lartpërmendura me këtë arsyetim: ... Gjykata ka pranuar të vërtetuar padenjësinë e paditësit R.Th. për të trashëguar pasurinë e nënës së tij TH duke u mbështetur në thëniet jo të plota të dëshmitarëve Ll. K., N. B. dhe K. Ç. Të tre këta dëshmitarë që ka pyetur gjykata kanë vënë në dukje se paditësi është larguar prej vitesh nga qyteti i Korçës dhe banon në Tiranë. Dëshmitari Ll. K. që është kunat me personin ndërhyrës në gjykim, A. SH., ka thënë se gjatë luftës kur A. ishte partizan dhe kur ai pas çlirimit ishte në burg, paditësi nuk e ka ndihmuar nënën e tij dhe se kur i ka thënë ky dëshmitar për këtë, paditësi ju përgjigj që nëna të vijë në Tiranë e të

jetojë me të, kurse dy dëshmitarët e tjerë kanë thënë se nuk dinin nëse R e ka ndihmuar ose jo nënën e tij.

Kështu, nga thëniet e këtyre dëshmitarëve nuk vërtetohet që paditësi të ketë mbajtur ndaj nënës së tij qëndrim të tillë që të vijë në kundërshtim me plotësimin e detyrimeve të parashikuara në ligj dhe me rregullat e moralit komunist e që, sipas nenit 4 të ndryshuar të ligjit mbi trashëgiminë, paditësi të përjashtohet për trashëgiminë e pronës së nënës së tij si i padenjë. Deklarimi i një trashëgimtari si i padenjë për të trashëguar pasurinë e trashëgimlënësit, e aq më tepër për të trashëguar nënën e tij, pavarësisht nga interesi pasuror, ka rëndësi morale e shoqërore sepse efektivisht e ul dinjitetin e tij në shoqëri. Kujdesi dhe respekti ndaj prindit nuk është vetëm një detyrim që lind thjeshtë nga sentimentet ndaj prindit ose nga detyrimi ligjor ndaj tij, por ajo është dhe detyrë morale e shoqërore e tillë që përcakton bashkë me tiparet e tjera morale e shoqërore, figurën e personit në shoqëri. Prandaj, gjykata duhet t'i jepte rëndësi hetimit të plotë e të gjithanshëm të të gjitha rrethanave që kanë të bëjnë në tërësi me marrëdhëniet dhe qëndrimin e paditësit ndaj nënës së tij.

Përfaqësuesi i paditësit në gjyq nuk ka qenë në gjendje të jepte shpjegime rreth marrëdhënieve të paditësit me nënën e tij dhe për këtë shkak në vendimin e ndërmjetshëm të shtytjes së seancës së parë i është vënë detyrë atij që të merrej vesh me të përfaqësuarin, por në seancën e dytë nuk del që ai të jetë marrë vesh me paditësin dhe nuk i është kërkuar që të japi shpjegime dhe të paraqesi prova për mbrojtjen e interesit të tij. Sipas nenit 145 të KPC gjykata në çdo fazë të gjykimin ka të drejtë të urdhërojë palët edhe kur kanë përfaqësues, që të paraqiten personalisht për tu pyetur mbi rrethanat që kanë rëndësi për zgjidhjen e çështjes. Prandaj në këtë rast që përfaqësuesi nuk dinte të jepte shpjegime lidhur me prapsimet e bëra nga personi ndërhyrës në gjykim A.SH., gjykata duhet ta kishte thirrur përfaqësuesin e dytë të paditësit ose edhe vetë këtë personalisht. Në këto kushte edhe këshilli gjyqsor i gjykatës së rrethit të Korçës pa vend i ka pranuar të vërtetuar konkluzionet e gjykatës për padenjësinë e paditësit.

Përsa i përket pretendimeve të paditësit për tu njohur e drejta si trashëgimtar i K.SH., si gjykata e rrethit dhe këshilli gjyqsor me të drejtë i kanë rrëzuar ato, sepse, ashtu siç ka pranuar gjykata, në gjykim është vërtetuar se aktet e gjendjes civile paditësi figuron me atësi TH. R. dhe efektivisht atë e ka çuar e ëma në familjen e K.SH. kur është martuar me të. Në gjykim nuk ka dalë që paditësi të jetë adoptuar nga K.SH. që është burri i dytë i nënës së tij... Në rast se në rigjykim do të vërtetohet e kundërta, padenjësia e paditësit për të trashëguar nënën e tij, gjykata të ketë parasysh se sipas nenit 21/2 të ligjës mbi trashëgiminë, padenjësia është pazotësi personale dhe nuk ndikon në të drejtat e personave të tjerë që trashëgojnë me përfaqësim. Prandaj, në këtë rast, gjykata duhet të thërrasë në vend të paditësit fëmijët e tij, në qoftë se ata do të kenë pretendime.

...

1979

Udhëzimi nr. 2, datë 14.03.1979 i Plenumit

(Mbi krimin e shpërdorimit të detyrës)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë, në mbledhjen e datës 14.3.1979, pasi mori në shqyrtim relacionin e paraqitur nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë mbi zbatimin nga ana e gjykatave të dispozitës mbi veprën penale të shpërdorimit të detyrës dhe konkurimin e kësaj vepre me veprat e tjera të ngjashme me të, konstatoi: Krimi i shpërdorimit të detyrës është një veprë me rrezikshmëri shoqërore të madhe, pasi ajo godet veprimtarinë normale të aparatit tonë shtetëror, me anën e së cilës sigurohet mbrojtja e interesave politike, ekonomike dhe shoqërore të vendit, zbatimi i detyrave dhe funksioneve të shtetit tonë, ruajtja e gjithë rendit shoqëror socialist.

Krimi i shpërdorimit të detyrës godet gjithashtu drejtpërsëdrejti veprimtarinë e institucioneve, ndërmarrjeve ekonomike ose organizatave shoqërore dhe interesave të ligjshme të shtetasve. Nisur nga objekti që ai godet, dëmet e mëdha që sjell kjo veprimtari, si një shfaqje e shëmtuar e burokratizmit, gjykatat tona kanë vlerësuar, në përgjithësi, drejtë rrezikshmërinë shoqërore të këtyre veprave dhe kanë zbatuar një politikë dënimi gjithashtu të drejtë. Veç kësaj, ato herëpashere u kanë ngritur organeve të Partisë dhe atyre shtetërore e shoqërore probleme të ndryshme me karakter politik, ideologjik e juridik, të cilat kanë shërbyer për parandalimin e kriminalitetit në këtë fushë dhe sidomos në drejtim të luftës kundër shkaqeve që e lindin atë.

Megjithatë, në praktikën e punës së gjykatave, janë vënë re të meta dhe gabime, që i referohen cilësimit ligjor të këtij krimi, dallimeve dhe konkurimit të tij me veprat e tjera penale të ngjashme me të. Gabimet më të shpeshta janë lejuar nga gjykatat lidhur me dallimin e krimit të shpërdorimit të detyrës nga krimi i qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë. Në praktikën gjyqësore ka shembuj që tregojnë se gjyqtarët disaherë nuk e kuptojnë drejtë anën subjektive të këtyre dy veprave penale. Disaherë është pranuar se ndodhemi para shpërdorimit të detyrës kur veprimet ose mosveprimet e subjektit të veprës penale janë kryer nga pakujdesia, herë të tjera ka ndodhur që janë pranuar si qëndrim i pakujdesshëm në detyrë veprime të kryera me dashje dhe që përbëjnë krimin e shpërdorimit të detyrës. Kështu p.sh., mosderdhja me dashje e lekëve të xhiros çdo ditë nga ana e shitësit, mbajtja

e tyre me dashje në sirtar pa i siguruar, ose pa çelës, lejimi në banak i personave të familjes e të tjerë, praktika gjyqsore herë i ka konsideruar si veprime ose mosveprime që formojnë krimin e shpërdorimit të detyrës dhe herë janë pranuar si veprime ose mosveprime që formojnë figurën e krimit të qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë.

Gjithashtu, disa herë vepra e një punonjësi të aparatit shtetëror që jep urdhër të falsifikohet një dokument zyrtar, por që nuk ka marrë pjesë në përpilimin e tij, është cilësuar si shpërdorim i detyrës, ndërsa, në disa raste të tjera, si falsifikim në formën e bashkëpunimit. Po kështu, në praktikë, në ndonjë rast, figura e krimit të shpërdorimit të detyrës ngatërrohet edhe me atë të krimit të përvetësimit të pasurisë socialiste ose dëmtimit të pasurisë socialiste. Gabime në praktikën hetimore dhe gjyqsore janë lejuar edhe në vlerësimin e pasojës së rëndë që vjen nga kryerja e këtij krimi. Kodi Penal që hyri në fuqi më 1 tetor 1977 e ka unifikuar kuptimin e dënimit të rëndësishëm dhe veçanërisht të rëndësishëm të parashikuar në Kodin Penal të mëparshëm.

Do të kemi krim sipas nenit 106 të këtij Kodi kur veprimet ose mosveprimet e subjektit të kryera me dashje kanë sjellë ose dihej se mund të sillnin pasoja të rënda. Në këtë mënyrë është bërë më e lehtë në praktikë përcaktimi i figurës së këtij krimi. Por gabimet e gjykatave konsistojnë në faktin që praktika gjyqsore deri tani si pasojë të rëndë ka pranuar dëmin e shkaktuar në vlerën mbi 2.000 lekë, kurse, në ndonjë rast, si pasojë e rëndë është pranuar dëmi me vlerë mbi 3.000 leke. Kjo praktikë është e nevojshme të unifikohet. Gjithashtu, në vendimet e gjykatave, kur pranohet se pasojat e rënda materiale janë eventuale, si rregull, nuk përcaktohet afërsisht vlera e tyre, përcaktim ky i domosdoshëm për të patur ose jo figurën e këtij krimi. Në këtë mënyrë veprohet edhe kur pasoja e rëndë është jopasurore. Shpesh, vendimet gjyqsore në këtë drejtim arsyetohen: veprimet ose mosveprimet e të pandehurit kanë shkaktuar një çrregullim të dukshëm në veprimtarinë e ndërmarrjes, pa përcaktuar konkretisht cilat janë ato dhe pasojat e rënda që kanë ardhur ose që mund të vinin. Dhe, së fundi, për praktikën e punës së gjykatave është e nevojshme të bëhet i qartë kuptimi që i jep Kodi Penal i ri subjektit të kësaj vepre penale.

Për arsyet e përmendura dhe me qëllim që të mënjanohen gabimet dhe të metat në zbatimin e nenit 106 të KP bëhet e nevojshme që plemumi i Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 14 të ligjit “Mbi organizimin gjyqsor të RPS të Shqipërisë”, të nxjerrë këtë udhëzim:

1) Gjykatat duhet të vlerësojnë kurdoherë drejtë nga ana politiko-shoqërore rrezikshmërinë shoqërore që paraqet krimi i shpërdorimit të detyrës. Në luftë kundër kësaj vepre penale, duhen mbajtur mirë parasysh porositë e vazhdueshme të Partisë sonë mbi karakterin e thellë ideologjik dhe politik të problemeve që paraqet forcimi i rolit të aparatit tonë shtetëror në sistemin e diktaturës së proletariatit dhe ruajtjes së pastërtisë së tij nga çdo shfaqje burokratike dhe liberale. Goditja shpejt e kësaj vepre penale, zbulimi i shkaqe që e kanë krijuar atë, dënimi drejtë i fajtorëve, do të ndihmojë në rritjen e mëtejshme të

autoritetit të aparatit tonë shtetëror para masave, do t'i forcojë më shumë lidhjet e tij me to dhe unitetin e popullit rreth Partisë.

2) Krimi i shpërdorimit të detyrës realizohet nëpërmjet kryerjes së veprimeve nga ana e punonjësit që vijnë në kundërshtim me detyrat ose nëpërmjet moskryerjes nga ana e tij të veprimeve, të cilat, për shkak të detyrës, ai ishte i detyruar t'i kryente dhe kishte mundësi t'i kryente. Në çdo rast, veprimet ose mosveprimet e paligjshme të punonjësit duhet të jenë kryer si rezultat ose në sajë të detyrës që atij i është caktuar. Në qoftë se vepra e kryer nuk ka lidhje me detyrën, me të drejtat dhe kompetencat e dhëna, ajo nuk mund të cilësohet si krim i shpërdorimit të detyrës të parashikuar nga neni 106 i KP. Për të patur këtë krim nuk ka rëndësi fakti nëse punonjësi kur kryen ose nuk kryen veprime të tilla ndodhet ose jo në krye të detyrës. Veprimet ose mosveprimet e tij sjellin përgjegjësi në bazë të dispozitës së lartpërmendur edhe atëherë kur, duke shfrytëzuar vendin që ai mban (postin) ose detyrën që është ngarkuar, jep urdhra të paligjshme, që nuk janë në kompetencën e tij, kur kryen ose nuk kryen veprime të tilla, të cilat i kanë sjellë ose dihej se mund t'i sillnin një dëm të rëndësishëm interesave shtetërore ose interesave të ligjshme të shtetasve.

3) Krimi i shpërdorimit të detyrës kërkon kurdoherë që veprimet e kryera nga punonjësit ose moskryerja e tyre të jenë të lidhura me ardhjen ose mundësinë e ardhjes të një pasoje të rëndë interesave të institucioneve, ndërmarrjeve ose organizatave shoqërore si dhe interesave të ligjshme të shtetasve. Me pasojë të rëndë, sipas nenit 106 të KP, duhet të kuptojmë si dëm të rëndësishëm efektiv real, të dukshëm, që është shkaktuar, ashtu edhe dëmin e rëndësishëm që efektivisht nuk ka ardhur por që do të vinte si rezultat veprimeve ose mosveprimeve të paligjshme. Në këto drejtime dëmi i rëndësishëm nuk duhet të jetë i supozuar. Në rastin e dytë, mbi mundësinë e ardhjes së tij, ka rëndësi që përcaktohen mirë dhe sa më konkretisht pasojat e rënda që do të vinin. Pasoja e rëndë që kërkon ligji mund të jetë me karakter pasuror, moral e politik. Me dëm pasuror duhet kuptuar (si edhe praktika e deritanishme) kur ai ka kaluar të 2.000 lekët, pavarësisht nëse i është shkaktuar institucionit, ndërmarrjes, organizatës shoqërore apo shtetasit. Në rastin konkret, fuqia ekonomike e tyre nuk ka rëndësi për cilësimin ligjor të veprës.

Me pasojë të rëndë jopasurore duhet të kuptojmë edhe kur veprimet e kundërligjshme ose mosveprimet e tilla të punonjësit në kryerjen e detyrës, shkaktojnë një çrregullim të rëndësishëm ose diskreditojnë rëndë veprimtarinë e rregulltë të institucionit, ndërmarrjes ose organizatës shoqërore para masave punonjëse. Kështu, veprimtaria dhe autoriteti i aparatit shtetëror dëmtohet kur punonjësi me veprimet ose mosveprimet e tij të paligjshme pengon zhvillimin e iniciativave krijuese të punonjësve, gjallëron dhe inkurajon shfaqjet burokratike duke zvarritur dhe penguar zgjidhjen e shpejtë dhe të drejtë të kërkesave dhe ankesave të popullit, u krijojnë kushte favorizuese elementëve të pandërgjegjshëm që dëmtojnë pronën socialiste; raporton të dhëna të rreme në raportet e realizimit të planeve shtetërore në lidhje me prodhimin dhe me shpërndarjen e tij ose paraqet të dhëna të tilla për punime, të cilat në fakt nuk janë kryer nga ana e ndërmarrjeve ekonomike; përhap ose jep informata

që, megjithëse nuk përbejnë sekret shtetëror ose ushtarak, nuk duhet të përhapen nga ana e personit zyrtar; si anëtar i komisionit të zgjedhjeve ose si anëtar i këshillit popullor, lejon të marrë pjesë në votime një person që nuk është në listën e zgjedhjeve, lejon një person të votojë për të dytën herë ose atë që nuk ka certifikate votimi.

Të tilla mund të jenë edhe veprimet ose urdhrat e superiorit që pengojnë ushtarakët efektive të varur prej tij ose familjarët e tyre që të gezojnë përfitimet dhe favorët e parashikuara për ushtarakët efektive të Ushtrisë Popullore dhe të forcave detare ushtarake ose familjet e tyre, përdorimi i varësit nga komandanti për shërbime personale të vetë komandantit dhe të familjes së tij ose në favor të personave të tjerë. Me pasoja të tilla që diskreditojnë rëndë veprimtarinë e rregullt të institucionit, ndërmarrjes ose organizatës shoqërore para masave punonjëse, duhet të konsiderohen edhe përdorimi i dhunës nga ana e personave zyrtarë gjatë përmbushjes së detyrave të tyre, si sjellja e ashpër ose veprime të tjera të paligjshme kundër shtetasve, kur këto nuk formojnë një krim më të rëndë, e të tjera veprime, të cilat vijnë në kundërshtim me frymën revolucionare, të masave, lidhjet e tyre me organet e pushtetit popullor dhe figurën e pastër, morale që duhet të ketë çdo punonjës aparatit tonë shtetëror. Rëndësi për të patur figurën e këtij krimi ka përcaktimi konkret kësaj pasoje të rëndë jopasurore që ka ardhur në çdo rast ose që do të vinte.

4) Krimi i shpërdorimit të detyrës kryhet me dashje (direkte ose indirekte). Subjekti i kësaj vepre penale e di se veprimet që ai po kryen ose mosveprimet e tij, vijnë në kundërshtim me përmbushjen e rregullt të detyrës, d.m.th. ai kryen me dashje veprime të tilla të kundërligjshme ose nuk kryen me dashje veprime të tilla që duhet t'i kryejë.

5) Në praktikën gjyqësore është e nevojshme të bëhet mirë dallimi midis këtij krimi dhe krimit të qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë. Dallimi ndërmjet krimit të shpërdorimit të detyrës të parashikuar prej nenit 106 të KP dhe atij të qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë të parashikuara prej nenit 108 të KP, qëndron, në radhë të parë, në elementin subjektiv, d.m.th. në qëndrimin që mban subjekti ndaj veprimeve ose mosveprimeve, si edhe në qëndrimin e subjektit kundrejt pasojave të ardhura si rezultat i veprës së kryer prej tij.

a) Në rastin e krimit të shpërdorimit të detyrës veprimin ose mosveprimin kriminal subjekti e kryen me dashje d.m.th. ai e kupton se veprimi ose mosveprimi që kryen është i kundërligjshëm, vjen në kundërshtim me përmbushjen e rregullt të detyrës dhe dëshiron ose me ndërgjegje lejon kryerjen e tij. Keshtu p.sh., roja braktis objektin që i është lënë në ruajtje dhe shkon në shtëpi ose mënjanohet në një qoshe dhe fle; arkëtarja ja jep çelësin e arkës personave të tretë të pa autorizuar për këtë; magazinieri, në kundërshtim me çdo rregull shet mallra nga magazina ose bën favorizime ose lë me dashje mallra të pasiguruara, revizori mbulon me dashje mungesat që kontston gjatë kontrollit që ushtron në një objekt të caktuar; shitësja, në kundërshtim me rregullat, lejon me dashje persona të ndryshëm brenda banakut etj, etj. Natyrisht, kuptohet që në të gjitha këto raste kërkohet që nga këto veprime ose mosveprime të kundërligjshme, të kryera me dashje, të ketë ardhur rezultati kriminal, d.m.th. pasoja e rëndë, ose të jetë krijuar mundësia e ardhjes së tij;

b) Në të kundërtën, në rastin e krimit të qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë, veprimet ose mosveprimet e subjektit të krimit janë rezultat i pakujdesisë së tij. Kështu psh., roja i magazinës, që nga një natë më parë nuk ka fjetur, e zë gjumi në krye të detyrës, arkëtarja nga shpejtësia harron çelsat e arkës mbi tavolinë dhe dikush ja vjedh; magazinieri, si rezultat i harresës, e lë një pjesë të mallit të marrë në dorëzim të pasiguruar nga agjentët atmosferike; revizori nga shpejtësia nxjerr rezultat të gabuar, gjë që çon në mbulimin e mungesës ose të teprices; shitësja nga shpejtësia harron të mbyllë derën e lokalit etj. Sigurisht, nga ana objektive, për të patur krimin qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë kërkohet që, si rezultat i këtyre veprimeve ose mosveprimeve në kundërshtim me përmbushjen e detyrës, të ketë ardhur një rezultat kriminal, d.m.th. pasoja e rëndë për të cilën bën fjalë neni 108 i Kodit Penal;

c) Krimi i shpërdorimit të detyrës nga ai i qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë dallohet edhe nga qëndrimi i subjektit kundrejt rezultatit kriminal, d.m.th. kundrejt pasojës së rëndë që ka ardhur si rezultat i veprimit ose mosveprimit të kundërligjshëm të tij. Kështu, në krimin e shpërdorimit të detyrës, pasoja e rëndë mund të vijë si nga pakujdesia, ashtu edhe me dashje. Subjekti, duke kryer një veprim ose mosveprim në kundërshtim me përmbushjen e detyrës së tij, e kupton se mund të shkaktojë një dëm, por mendon se mund ta mënjanojë, ose nuk e parashikon ardhjen e këtij dëmi, por rrethanat e zhvillimit të ngjarjes tregojnë se ai duhej ta parashikonte, ose jo vetëm e parashikon, por edhe e dëshiron (kur dashja nuk është kunderrevolucionare) ose me ndërjegje e lejon ardhjen e tij. Në krimin e qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë pasoja gjithmonë vjen ng pakujdesia;

ç) Veçori tjetër që e dallon krimin e shpërdorimit të detyrës nga ai qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë, është se në këtë të fundit pasojat duhet të kenë ardhur efektivisht, gjë që nuk kërkohet patjetër në shpërdorimin e detyrës, ku mjafton të vërtetohet edhe vetëm mundësia e ardhjes së tyre.

6) Si për çdo krim tjetër, ashtu dhe për krimin e shpërdorimit të detyrës, kusht i domosdoshëm është dhe prania e lidhjes shkaksore midis veprimeve ose mosveprimeve të kundërligjshme dhe pasojës së ardhur ose që do të vinte. Në rast se në veprimet e autorit të veprës penale, do të kemi pjesërisht elementë të këtij krimi dhe pjesërisht elementë të figurës së krimit të qëndrimit të pakujdesshëm në detyrë dhe lidhja shkaksore midis veprës penale të shpërdorimit të detyrës dhe pasojës se ardhur nuk mund të vërtetohet, atëherë të gjitha veprimet ose mosveprimet e tij të kundërligjshme duhet të cilësohen si qëndrim i pakujdesshëm në detyrë.

7) Krimi i shpërdorimit të detyrës duhet të dallohet edhe nga krimet e përvetësimit të pasurisë socialiste si dhe nga ai i falsifikimit të dokumentave zyrtare. Personi që kryen krimin e përvetësimit të pasurisë socialiste nisat gjithnjë nga qëllimi që këtë pasuri ta kthejë në dobi të vet ose të tjerëve, dhe të nxjerrë nga ajo përfitime materiale, kurse autori i krimit të shpërdorimit të detyrës, megjithëse e përdor këtë pasuri, ka qëllim që ta kthejë atë përsëri. Dallimi i krimit të shpërdorimit të detyrës nga ai i dëmtimit me

dashje të pasurisë socialiste qëndron në faktin që në këtë të fundit kërkohen veprime fizike të drejtpërdrejta mbi pasurinë socialiste të dëmtuar, ashtu sikurse kërkohen këto veprime në krimin e falsifikimit të dokumentave zyrtare. Në qoftë se mungojnë ato, por pasuria socialiste dëmtohet dhe vjen pasoja e rëndë ose dokumenti falsifikohet si rezultat i urdhrave të paligjshme ose mosveprimeve të tilla të personit zyrtar, në këtë rast nuk do të kemi krimin e dëmtimit me dashje të pasurisë socialiste ose krimin e falsifikimit të dokumentave zyrtare, por veprën penale të shpërdorimit të detyrës.

8) Krimi i shpërdorimit të detyrës konkuron si me krimet e tjera të parashikuara në kapitullin e krimeve në ushtrimin e detyrës, ashtu dhe me krimet e tjera të parashikuara në Kodin Penal, duke zbatuar kurdoherë rregullat e përgjithshme mbi konkurimin. Krimi i parashikuar nga neni 106 i KP është figurë e përgjithshme e shpërdorimit në detyrë. Ndërsa dispozitat e tjera të këtij kapitulli (nenet 107, 109 e 110 të KP) përbëjnë forma të veçanta, të shpërdorimit të detyrës. Ato nuk mund të thithen nga neni 106, sepse ligjvënësi për rrezikshmërinë dhe specifikën e tyre i ka përjashtuar nga figura e nenit 106 të KP që parashikon figurën e përgjithshme të shpërdorimit në detyrë. Të gjitha këto figura veprash penale konkurojnë në të gjitha rastet kur nuk përbejnë elemente të domosdoshëm të njëra-tjetrës.

Kështu, në se revizori mbulon mungesën (jo me anë falsifikimi) e shitësit dhe prej kësaj, veç të tjerave, merr edhe mitë, ai do të përgjigjet për shpërdorim të detyrës në bazë të nenit 106 KP dhe për mitëmarrje në bazë të nenit 109 të KP; arsimtari, i cili duke shpërdoruar detyrën e tij kryen marrëdhënie seksuale me një nxënëse do të përgjigjet njëkohësisht edhe me nenin 106 dhe, sipas rastit, edhe me nenin 97 ose 98 të KP; kryetari kooperatives, që jep urdhër të pritët pylli pa leje dhe merr pjesë edhe vetë në prerjen e tij, do të përgjigjet edhe sipas nenit 106 të KP edhe për kundërvajtjen penale të prerjes së paligjshme të pyjeve ose dëmtimin e tyre i parashikuar nga neni 173 i Kodit Penal.

9) Me detyra shtetërore e shoqërore duhet të kuptohen të gjitha ato detyra, të cilat shtrihen si në sferën e veprimtarisë shtetërore dhe shoqërore dhe ato që shtrihen në sferën e veprimtarisë ekonomiko-prodhuese. Këtë del se subjekt i krimit të shpërdorimit të detyrës është çdo punonjës, qoftë ky nëpunës ose punonjës prodhimi kur në sajë të detyrës së tij kryen me dashje veprime ose mosveprime shoqërisht të rrezikshme, të cilat kanë sjellë ose dihej se mund t'u sillnin pasoja të rënda interesave shtetërore, shoqërore ose interesave të ligjshme të shtetasve. Subjekte të këtij krimi janë dhe ushtarakët, të cilët, si rezultat dhe në sajë të detyrave, kryejnë veprime ose mosveprime të kundërligjshme kur këto nuk parashikohen në veprat penale ushtarake.

...

Vendimi i datës 11.08.1979 i Kolegjit Penal

(Thëniet e rreme para gjykatës nuk përbëjnë shpifje, por dëshmi të rreme)

...

Me vendimin datë 31.3.1979 Gjykata e Rrethit të Elbasanit ka deklaruar fajtorë Xh.P. e I.Ll. dhe i ka dënuar në bazë të nenit 186/II të Kodit Penal. Mbi akimin e të gjykuarve, Këshilli Gjyqsor i Gjykatës së rrethit Elbasan, me vendimin datë 16.4.1979, ka ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë duke rikualifikuar veprën nga paragrafi i dytë në paragrafin e parë të nenit 186 të Kodit Penal. Kundër të dy vendimeve ka ushtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë Prokurori i Përgjithshëm. Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 11.8.1979, ka vendosur prishjen e vendimeve të atakuar dhe dërgimin e çështjes për rigjykim po asaj gjykate, me këtë arsyetim:

... Nga materialet e çështjes rezulton se shpifja në dëm të ankueses është kryer në këto rrethana: F.D. ka qënë bashkëshorte e S.Z. Ky i fundit ka pasë kërkuar zgjidhjen e martesës duke e akuzuar bashkëshorten e tij për qëndrim jo të mirë moral. Ai ka paraqitur në gjyq si dëshmitarë, për të vërtetuar pretendimet e tij, të gjykuarit Xh.P. dhe ILL. Dy të sipërmit, duke dashur të ndihmojnë S.Z. për të zgjidhur martesën me bashkëshorten e tij, i kanë thënë atij fakte në ngarkim të F. që nuk i përgjigjen realitetit dhe që prekin rëndë nderin e dinjitetin e kësaj të fundit. Me vendimin datë 31.1.1979 të gjykatës së rrethit të Elbasanit është zgjidhur martesë midis S dhe F për fajin e S si paditës, duke u pranuar në vendim se akuzat në ngarkim të F.D. kanë qënë thashetheme.

Përveç që të gjykuarit i kanë thënë S, mbi kërkimin e tij, fakte që nuk i përgjigjeshin realitetit dhe që prej tyre dihehin se ishin të rreme, ata, të pyetur si dëshmitarë në procesin civil të zgjidhjes së martesës, që është zhvilluar në lagje para masës, kanë vazhduar të bëjnë deklarime të rreme. Kështu, i gjykuari Xh.P. ka deklaruar se e ka parë F në dy raste në vende tepër të dyshimta e natën të shoqëruar me një person të panjohur prej tij, kurse i gjykuari ILL, duke qënë punëtor në të njëjtën qendër pune me F, ka deklaruar se e ka parë këtë të shoqëruar me A.K. prapa kaldajës në ndërmarrjes, kurse në një rast i ka parë të dy që kanë dalë nga ËC-ja.

Gjykata e faktit ka arritur në konkluzionin se të gjykuarit kanë shpifur në dëm të ankueses për faktin se Xh nuk e ka pasë njohur fare këtë të fundit, kurse për ditën që pretendohet nga I se e ka parë F dhe A të dalin të dy nga e njëjta WC, është vërtetuar me prove shkresore se ajo nuk ka qënë në punë, pasi ishin ditët e pushimit të festave të 28 e 29 nëntorit. Ky konkluzion i gjykatës është i drejtë. Por, ajo ka gabuar duke e kualifikuar veprën e të gjykuarve si shpifje të bërë botërisht. Kundërvajtjen penale të shpifjes të gjykuarit e kanë konsumuar plotësisht që në momentin që ata i kanë thënë bashkëshortit të ankueses fakte që nuk i përgjigjeshin realitetit dhe në këtë drejtim vendimi i këshillit gjyqsor që pranon se të gjykuarit duhet të përgjigjen në bazë të paragrafit të I të nenit 186 të KP është i drejtë. Por, arsyeimi i pranuar në vendimin e këshillit gjyqsor se të gjykuarit, duke u thirrur si dëshmitarë në procesin civil të zgjidhjes së martesës midis ankueses dhe bashkëshortit të saj, ishin të detyruar të thonin po ato fjalë që i kishin thënë këtij të fundit, është i gabuar. Normat e moralit tonë socialist

dhe ligjet e diktaturës së proletariatit kërkojnë që shtetasit të jenë të drejtë e të sinqertë, të deklarojnë realisht para kujt do për fakte e ngjarje që kanë parë ose dëgjuar.

Të gjykuarit, të thirrur si dëshmitarë, u paralajmëruan nga gjykata për përgjegjësinë penale që kanë në rast se dëshmojnë në të rreme. Megjithatë ata kishin shpifur ndaj ankueses duke trilluar ngjarje të paqena, të cilat ja kishin transmetuar bashkëshortit të saj, ata nuk ishin aspak të detyruar, sikurse pa vend pranon këshilli gjyqsor, që të deklaronin në të rreme para gjykatës. Është e vërtetë se të gjykuarit edhe para masës ku gjykohej padia për zgjidhje martesë kanë përsëritur faktet e rreme që ia atribuonin ankueses dhe qytetarit A.K. Por, përderisa këto fakte deklaroheshin para gjykatës, atij organi që do të zgjidhte me drejtësi konfliktin midis palëve, nuk ndodhemi para kundërvajtjes penale të shpifjes të bërë botërisht, por para një vepre penale me rrezikshmëri shoqërore më të madhe, asaj të dëshmisë së rreme parashikuar nga neni 202 i Kodit Penal. Pra, gjykata duhej t'i kishte marrë të gjykuarit si të pandehur edhe për kundërvajtjen penale të dëshmisë së rreme të bërë para gjykatës, gjë që duhet ta bëjë në rigjykim të çështjes.

Vendimi i datës 18.08.1979 i Kolegjit Civil

(Mospranimi i heqjes dorë nga gjykimi kur çështja paraqet interes të veçantë shoqëror)

...

Mbi padinë e repartit ushtarak kundër ndërmarrjes së ndërtimit Burrel me objekt pagim kushti penal, Gjykata e Rrethit Mat, me vendimin datë 12.4.1979, ka vendosur pushimin e gjykimit pasi palët hoqën dorë. Kundër këtij vendimi ka ushtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë Prokurori i Përgjithshëm, Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 18.8.1979, ka vendosur prishjen e vendimit të atakuar dhe dërgimin e çështjes për rigjykim, me këtë arsye: ...Vendimi i gjykatës duhet të prishet sepse nuk është i bazuar në ligj. Gjatë gjykimit janë shkelur rëndë rregullat e procedurës civile. Nga procesverbali gjyqsor nuk rezulton që përfaqësuesi i anës paditëse të ketë hequr dorë nga gjykimi i çështjes ose të ketë hequr dorë nga e drejta e padisë. Pushimi i gjykimit të çështjes vendoset kur kërkohet heqja dorë nga gjykimi në bazë të paragrafit të parë të nenit 148 të KP Civile. Kur hiqet dorë nga e drejta e padisë, në bazë të paragrafit të dytë të nenit 148 të këtij Kodi, padia rrëzohet. Në këto rrethana nuk ndodhemi as para zbatimit të paragrafit të parë, as para zbatimit të paragrafit të dytë të nenit 148 të KP Civile. Në rigjykim të çështjes duhet të kihet parasysh se gjykimi i këtyre çështjeve paraqet interes të veçantë shoqëror. Gjykata, edhe kur palët heqin dorë nga gjykimi, nuk duhet të vendosë pushimin e gjykimit të çështjes sepse kjo bëhet me qëllim që t'i shmanget përgjegjësisë për mosrealizimin e detyrave kontraktore. Në këto gjykime duhet të zbulohen shkaqet e mosrealizimit të detyrave dhe të mbahet qëndrim ndaj personave fajtorë.

...

1980

Vendimi i datës 11.02.1980 i Kolegjit Civil

(Detyrimi i gjykatës për të interpretuar aktin nënligjor në pajtim me ligjin)

...

Mbi padinë e N.B. kundër Ndërmarrjes së Rritjes së Gjedit Korçë me objekt detyrim për pagimin e pjesës që i takon nga likuidimi i kooperativës bujqësore, Gjykata e Rrethit Korçë, me vendimin datë 14.2.1978, ka vendosur rrëzimin e padisë së ngritur nga paditësja. Mbi ankimin e paditëses, këshilli gjyqësor i asaj gjykate, me vendimin datë 27.2.1978, e ka lënë në fuqi vendimin e lartpërmendur. Kundër të dy vendimeve është ushtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë nga Kryetari i Gjykatës së Lartë. Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 11.2.1980, ka vendosur prishjen e vendimeve të atakuar dhe dërgimin e çështjes për rigjykim, veç të tjerave, me këtë arsytim: ... Sipas nenit 1 të dekretit nr 3052, datë 18.2.1960 dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 133, datë 3.6.1975, si dhe të udhëzimit përkatës të Ministrisë së Bujqësisë nr. 1389/3, datë 20.6.1975, duke qënë se bashkëshorti i paditëses ka vdekur brenda 5-vjeçarit 1970-1974, asaj si e moshuar dhe e paaftë për punë i takon që të shpërblehet për llogari të bashkëshortit të saj sipas mesatares së ditëve të punës që u takon krahëve të aftë për punë.

Sipas pikës 1 të udhëzimit të përmendur të Ministrisë së Bujqësisë i nxjerrë sipas VKM nr. 133, datë 3.6.1975, mjetet monetare që formohen nga likuidimi i kooperativës bujqësore do të ndahen në bazë të ditëve të punës të kryera gjatë 5 vjetëve të fundit, ndërsa sipas germës “ç” të kësaj pike, për ata persona që nuk kanë punuar gjatë këtyre 5 vjetëve për shkak semundjeje, moshe etj., përcaktohet si kriter se ata përfitojnë nga ndarja e mjeteve monetare sipas mesatares së ditëve të punës që u takon krahëve të afta për punë. Sipas këtij kriteri përfitojnë edhe anëtarët e familjes të moshuar e të paaftë për punë të atyre personave që kanë vdekur gjatë 5-vjeçarit 1970-1975, siç është edhe rasti i paditëses. Në këtë mënyrë përmbajtja e germave “e”, “ç”, të pikës 1, të udhëzimit të Ministrisë së Bujqësisë i nxjerrë në zbatim të vendimit të Këshillit të Ministrave të përmendur mësipër, në kundërshtim me sa ka pranuar gjykata, bëjnë fjalë për kriteret e mënyrës së shpërblimit pikërisht për ata persona që përfitojnë nga ndarja e të ardhurave e që nuk kanë punuar gjatë viteve 1970-1974 dhe nuk ka kuptimin që i ka dhënë gjykata, se përfitojnë vetëm pensionistët e të moshuarit që kanë punuar të paktën deri në vitin 1969.

Në udhëzimin në fjalë, për këta persona, caktohet si masë shpërblimi mesatarja e ditëve të punës që u takon krahëve të aftë për punë gjatë 5 vjetëve të fundit. Kështu, duke pasur parasysh këto dispozita, paditëses si e moshuar i takon që të paguhet për llogari të bashkëshortit të saj, vdekur gjatë vitit 1974, duke ja llogaritur me mesataren e ditëve të punës të krahëve të aftë për punë. Prandaj gjykata e rrethit pa të drejtë e ka rëzuar kërkesëpadinë. Gjykata nuk duhet të interpretonte përmbajtjen e një akti nënligjor në kundërshtim dhe me përmbajtjen e vet aktit ligjor në zbatim të të cilit ai ka dalë. Përderisa në nenin 1 të dekretit nr. 3052, datë 18.2.1960 dhe vendimeve e orientimeve të KM, u njihet anëtarëve të kooperativës e drejta që të përfitojnë pjesët që u takojnë nga fondet e likuidimit të kooperativës edhe udhëzimi i Ministrisë së Bujqësisë, i nxjerrë në zbatim të këtyre akteve nuk mund të interpretohet me kufizimin e të drejtave që u takojnë sipas këtyre dispozitave ligjore anëtarëve të kooperativës. Prandaj, arsyetimi i kundërt edhe i këshillit gjyqësor të gjykatës së rrethit Korçë, nuk është i drejtë.

Vendimi nr. 8, datë 08.01.1980 i Kolegjit Penal

(Krimi i tradhëtisë ndaj atdheut dhe i agitacion-propagandës provohet me dëshmitarë)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, i formuar nën kryesinë e Lumturi Resnja (Anëtare e Gjykatës së Lartë), Ismail Lama (Anëtar i Gjykatës së Lartë), Myftar Hoxha (Anëtar i Gjykatës së Lartë), pasi dëgjoi relacionin e anëtarit Myftar Hoxha., mendimin e prokurorit Hajredin Fuga, i cili kërkoi të ndryshohet vendimi duke e dënuar të gjykuarin me 25 vjet heqje të lirisë dhe pasi e pa çështjen në tërësi, vëren: Nga materialet e çështjes rezulton se i gjykuari I.B. është me origjinë fshatar i mesëm, lindur në Lisec të Tetovës (Jugosllavi). Ai para se të arratisë nga Jugosllavia në Shqipëri ka kryer detyra të ndryshme në Tetovë, deri në detyrën e shefit të zyrës punës pranë Këshillit të Rrethit Tetovë. Sipas të dhënave, i gjykuari I. me 9.5.1952 është arrestuar dhe burgosur për veprimtari anti Titiste. Gjatë kohës që vuante dënimin në burgun e Idrizovës është thirrur nga U.D.B. dhe është vënë në shërbim të sajë. Më 21 tetor 1953 i gjykuari I. në mënyrë ilegale ka kaluar kufirin e RPS të Shqipërisë dhe ka kërkuar strehim politik, duke e paraqitur vehten si njeri të persekutuar nga regjimi Titist. Pas sqarimeve të marra për këtë çështje i gjykuari I. me 22.11.1953 ka deklaruar se në Shqipëri është dërguar nga UDB për t' i shërbyer asaj si agjent. "Këtë detyrë e mora përsipër - ka spjeguar ai se nuk i duroja dotë vështirësitë e burgut dhe kanosjet që më bënte UDB-ja".

Ne vitin 1956 i gjykuari ka marrë shtetësinë shqiptare. Ai deri në kohën e arrestimit datë 2.6.1979 ka punuar dhe jetuar në qytetin e Vlorës. Nga provat e administruara në hetuesi dhe në gjyq del se i gjykuari I.B ka qenë një agjent, i zgjedhur, i pregatitur dhe i instruktuar

me kujdes nga UDB. Lidhur me detyrat e tij si agjent ai ka deponuar se “detyra ime ishte të grumbulloja informata për emigrantët jugosllavë, të grumbulloja këtu në Shqipëri të dhëna me karakter ekonomik politik dhe ushtarak dhe këto të dhëna t’ja jepja UDB-së në mënyrën e ndërlihdjes që ajo më përcaktojë. Veç pohimeve të bëra nga i gjykuari janë administruar dhe prova të tjera që konfirmojnë personalitetin dhe veprimtarinë e tij armiqsore. Kështu p.sh. dëshmitari Xh.Gj. ndër të tjera ka spjeguar: “Në vitet 1948-1952 në krahinën e Tetovës vepronin shumë grupe që luftonin kundër rregjimit Titist. Një nga këto grupe udhëhiqej nga kushuriri im S.Gj. i cili gjatë kohës që isha unë andej më kishte vënë në dijeni për pjestarët dhe veprimet e këtij grupi. Kur i thash që në këtë grup të shihej mundësia për të aktivizuar I.B. (të gjykuarin). Ai menjëherë më tha që në asnjë mënyrë nuk mund të afrojmë atë se ai është njeriu më i rrezikshëm dhe më i predispozuar për të na eliminuar. Po kështu dhe dëshmitari I.Ll. në lidhje me të gjykuarin ka thënë: “Me I.B. jam njohur në burgun e Idrizovës, ai trajtohej mirë në burg dhe shoqërohej shpesh me agjentë të UDB-së, shkonte shpesh nga zyrat e drejtorisë burgut dhe nuk e ndalonte njeri. Ai lejohej shpesh herë në takime speciale me familjen dhe i vinin shumë ushqime. Ai ka qenë agjent i UDB-s”.

Këto deklarime vërtetojnë pohimin e bërë nga i gjykuari se se ai është vënë në shërbim të UDB-së për ti shërbyer kësaj agjente qysh në kohën kur ka qenë në Jugosllavi. Pretendimi i të gjykuarit se nuk i ka shërbyer kësaj agjente, me të drejtë është rrëzuar nga gjykata e faktit sepse ai ndonse e ka deklaruar vënien e tij në shërbim të UDB-së, ai përsëri sikundër del nga provat është marrë me veprimtari armiqësore kundër vendit tonë. Vitet e fundit i gjykuari I. e ka intensifikuar punën e tij armiqësore. Kështu ai duke përfutuar nga shoqëria që kishte me dëshmitarin Xh.G. është interesuar në mënyrë të veçantë të grumbullojë të dhëna mbi sektorin e naftës. Shpesh herë ai e ka pyetur atë nëse janë zbuluar vendburime të reja naftë apo jo, cilat janë rezervat e tyre, si realizohen detyrat në këtë sektor etj.

Po kështu në kuadrin e veprimtarisë së tij armiqësore i gjykuari duke përfutuar nga njohja me ushtarakun M.C. është interesuar të marrë në mënyrë të veçantë të dhëna për efektivin dhe kuadrin e repartit, të mësojë si quhen kuadrot kryesore dhe çfarë detyra konkrete kanë etj. Kurse nga dëshmitari S.J. i gjykuari ka kërkuar të njihej me kushuririn e këtij dëshmitari që ishte oficer në një repart ushtarak duke i thënë atij se “dua të njihem me të se do më duhet në të arthmen”. Në këto rrethana me të drejtë gjykata e faktit ka krijuar bindje se i gjykuari I.B. ka kryer krimin e tradhëtisë ndaj atdheut në formën e spiunazhit vepër penale kjo e parashikuar nga neni 64 i KP të mëparshëm për arsye se ai jo vetëm është hedhur në vendin tonë si agjent i UDB-së por edhe pas deklarimeve që ka bërë në vitin 1953, ka vazhduar të qëndrojë në shërbim të kësaj agjente gjithë që e tregojnë përpjekjet e tij për të grumbulluar të dhëna me karakter sekret. Fajësia e të gjykuarit për krimin e tradhëtisë ndaj atdheut është provuar me deklaratimet e dëshmitarëve I.L., Xh.Gj., R.L., Xh.G. dhe I.Ll.

Veç krimit të tradhëtisë ndaj atdheut i gjykuari ka kryer edhe krimin e agjitacionit dhe të propagandës kundër shtetit sepse me persona të ndryshëm ka zhvilluar biseda me karakter

armiqësor. Nga aktet del se ai në biseda të ndryshme rast pas rasti ka folur në mënyrë armiqësore kundër pushtetit tonë popullor. Kështu në biseda me dëshmitarët S.J. e G.R. është shprehur se “po vuaj shumë ekonomikisht, nuk na del rroga që marrin, në, Jugosllavi mirëqenia ka ecur shumë përpara, atje çdo shtëpi ka veturën e saj, - më tej ka vazhduar - emigrantët në Gjermani e në vende të tjera me të ardhurat që marrin mbajnë 5-6 fëmije kurse unë kam dhe gruan në punë dhe nuk mbaj dot dy fëmije” dhe në të njëjten kohë ka propaganduar figurën e Titos si udheheqës të math. Veç të tjerave i gjykuari është munduar të ngjallë pakënaqësi tek emigrantët duke thënë: se “qeveria nuk i trajton mirë” ja p.sh. L. që ka punuar mirë për Partinë, ka përfunduar në Llakatund”, kurse në një bisedë tjetër që ka bërë me dëshmitarin S.J., ai ka marrë në mbrojtje armiqtë e popullit dhe të Partisë, tradhtarët B.B., P.D. etj. Po këtij dëshmitari në një bisedë tjetër duke shprehur armiqësinë e tij ka thënë “populli i Vlorës është interesçi, njerëzit këtu janë intrigantë e të pabesë, unë këtu nuk kam ardhur për tregti por për një qëllim të caktuar...”. Përmbajtja e bisedave që ka zhvilluar i gjykuari me këta persona është armiqësore, prandaj me të drejtë gjykata ka arritur në përfundimin se ai ka kryer edhe krimin e agjitacionit dhe të propagandës kundër shtetit tonë të diktaturës proletarietit, vepër penale kjo e parashikuar nga neni 55/1 të KP.

Në këto kushte vendimi i gjykates është i drejtë si për sa i përket fajësisë ashtu dhe cilësimit ligjor për secilën vepër penal të kryer nga i gjykuari. Kurse në pjesën tjetër ku vendimi bën fjalë për llojin e dënimit që është aplikuar ndaj të gjykuarit duhet ndryshuar sepse në rastin konkret gjykata nuk ka bërë një vlerësim të drejtë të shkallës së rrezikshmërisë shoqërore të vepres dhe të shkallës së fajësisë të gjykuarit. Vepërimtaria armiqësore e të gjykuarit I.B. nuk është në atë gjerësi e thellsi veçanërisht të rrezikshme sa që ndaj tij të aplikohet dënim kapital. Ai qysh në vitin 1953 e ka dekopiruar vehten e tij si agjent i UDB-së. Nga viti 1953 e këtej nuk del që ai të ketë komunikuar me UDB-në, përpjekjet e tij për të grumbulluar të dhëna me karakter sekret nuk janë në atë shkallë rrezikshmërije sa të justifikojnë dënimin e tij me vdekje, prandaj Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë duke pasur parasysh tërësinë e rrethanave të kësaj çështje, çmon se për krimin e tradhtisë ndaj atdheut vendimi në pjesën ku bën fjalë për dënimin e të gjykuarit duhet të ndryshohet. Pra duke e parë çështjen në terësi në përfundim duhet të merret parasysh kërkesa e të gjykuarit e bërë në kërkesën e tij ankimore për ndryshimin e llojit të dënimit nga dënim me vdekje (me pushkatim) në dënim me heqje të lirisë.

...

Vendimi nr. 37, datë 03.06.1980 i Plenumit

(Dëshmitë e personave me të cilët i pandehuri ka marrëdhënie armiqësore nuk mund të konsiderohen prova bindëse)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë, mbasi dëgjoji relacionin e N/Kryetarit Kleanth Koçi., mbasi dëgjoji Prokurorin e Përgjithshëm Rapi Mino, që kërkoi të prishen vendimet e atakuara me kërkesë për mbrojtjes të ligjshmërisë dhe të kthehet çështja dhe një herë për plotësim hetimesh në organet e hetimit të Degës së Punëve të Brendshme Vlorë dhe mbasi bisedoi çështjen në tërësi, vëren: Vendimi i Gjykatës së Rrethit Vlorë nr. 321, datë 29.12.1979 që ka deklaruar fajtor të gjykuarin A. Gj. për agjitacion dhe propagandë kundër shtetit, bazohet në thëniet e dëshmitarëve N. Ç., A. L., K. P., P. B., e P. B. Thëniet e këtyre dëshmitarëve nuk janë bindëse, prandaj me të drejtë Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, ka prishur vendimin e gjykatës së rrethit dhe ka pushuar çështjen. Gjatë hetimit dhe gjykimit të çështjes është vërtetuar se i gjykuari A. është babai i K. Gj. që ka patur grua K. Gj. Në fillim të vitit 1978 midis K. dhe K.Gj. kanë filluar grindje dhe mosmarrëveshje që kanë përfunduar me zgjidhjen e martesës më 27 shtator për fajin e të dy bashkëshortëve dhe me një vendim penal pafajësie, ku i pandehuri K. Gj. ka qënë proceduar për rrahje më shumë se një herë të bashkëshortes K. Sa më sipër ka ndikuar për keq për prishjen e unitetit në fshatin Pilur. Kjo vërtetohet nga të dhënat biografike të A. Gj. (faqe 42 e dosjes hetimore), nga karakteristika e lëshuar nga këshilli popullor i fshatit Pilur datë 18.7.1979 (faqe 45 e dosjes hetimore). Për këtë gjendje të krijuar familjarët e K. kanë bërë fajtor kryesor të gjykuarin A. i cili sipas tyre me autoritetin e tij si kryetar familje mund ta normalizonte gjendjen dhe të parandalonte zgjidhjen e martesës.

Dëshmitarët e sipërpërmendur janë të gjithë gjini dhe krushqi e afërt e K., ish nuse e djalit të të gjykuarit N.Ç. dhe vëllai i K., A.L. ka grua motrën e K. dhe të N., K.P. ka grua të vëllai motrën tjetër të K., P.B. është vjehri i dëshmitarit K.P. dhe P.B. ka grua motrën e dëshmitarit A.L. Këto lidhje vërtetohen nga dokumenti i lëshuar nga këshilli popullor dhe kryesia e frontit të fshatit datë 1.11.1979 (faqe 2 e dosjes gjyqësore). Dëshmitarët kanë kallëzuar veprën penale në organet kompetente mbas prishjes së marrëdhënieve të krushqisë. Ata tregojnë se bisedat me karakter armiqësor janë zhvilluar mbas muajit shtator 1978. Në kohën kur marrëdhëniet e krushqisë kanë qënë te mira, biseda me karakter armiqësor nuk janë bërë midis të gjykuarit A. dhe këtyre dëshmitarëve. Duke patur parasysh sa sipër dhe faktin se për shkak të zgjidhjes së martesës, marrëdhëniet midis këtyre familjaëve u prishën dhe u acaruan shumë me njëra tjetrën, thëniet e këtyre dëshmitarëve bëhen të pa besueshme.

I gjykuari A.Gj. si në hetuesi dhe në gjyq nuk ka pranuar akuzën. Dëshmitarët në të gjitha rastet kanë qënë secili vetëm me të gjykuarin. Dëshmitari P.B. bisedën që

ka bërë me të gjykuarin ja ka treguar dëshmitarit N.Ç. Midis shpjegimeve të këtyre dëshmitarëve ka kontradikta që krijojnë dyshime serioze për sinqeritetin e këtyre thënieve. Dëshmitari N.Ç ka thënë se P. bisedën me A. e ka bërë disa ditë para se të bisedonin bashkë (faqe 8 e dosjes hetimore). Dëshmitari P. shpjegon se N. më pa që bëra bisedë me A. dhe më pyeti për bisedën në darkë kur u ndava prej tij (faqe 19 e 22 e proces verbalit gjyqsor). Midis thënieve të këtyre dëshmitarëve ka kundrathënie dhe për rrethin e problemeve që janë biseduar. N.Ç. ka kallzuar që i gjykuari ka bërë biseda me karakter armiqësor lidhur me zgjedhjet e vitit 1945 dhe për zgjedhjet e reja që do zhvilloheshin në nëntor 1978 (procesverbali i kallzimit faqe 8 e dosjes hetimore). Dëshmitari P.B. nuk pranon që të jenë bërë këto biseda. Dëshmitari N. shpjegon se kur ka biseduar me P. kanë qënë duke pirë raki, kurse P. një fakt të tillë nuk e pranon. Gjykata i ka ballafaquar dëshmitarët për këto kontradikta dhe secili ka insistuar në thëniet e tij (faqe 22 e procesverbalit gjyqsor).

Dëshmitarët fillimisht nuk kanë treguar marrëdhëniet që kanë patur me të gjykuarin. Dëshmitari K.P. ka fshehur edhe të dhënat lidhur me personalitetin e tij. Ai përveç dënimit me heqje të lirisë për goditje të personit zyrtar është dënuar nga gjykata e rrethit Vlorë dhe dy herë të tjera me heqje lirie për fyerje të bërë botërisht dhe për çpifje, vepra këto të kryera në dëm të bashkëfshatarëve të tij. Në këto rrethana me të drejtë Këshilli Gjyqsor i Kolegjit Penal ka arritur në përfundimin se mbi bazën e këtyre të dhënave nuk mund të krijohet bindje për fajësinë e të gjykuarit A. Prokurori i Përgjithshëm në Plenumin e Gjykatës së Lartë duke e vlerësuar çështjen të paqartë kërkon që ajo të kthehet edhe një herë për plotësim hetimesh. Kjo kërkesë është e pa pranueshme. Në kundërshtim me kërkesat e Kodit të Procedurës Penale gjykata e rrethit e ka kthyer një herë çështjen për plotësim hetimesh, sipas kërkesës së prokurorit të rrethit Vlorë, pa përcaktuar rrethanat që duhet të hetoheshin dhe provat që duhet të administroheshin.

Në këtë çështje nuk ka rrethana të pasqaruara, sqarimi i të cilave është i mundurose sqarimi i tyre mund të ndihmojë në një zgjidhje të re të çështjes. Në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë megjithëse kërkohet lënia në fuqi të vendimit të gjykatës së rrethit, pranohen si agjitacion e propagandë, qëndrimi i lëkundshëm i të gjykuarit në zgjedhjet e 2 dhjetorit 1945 dhe ndëgjimi prej tij në vitin 1961 i radiostacioneve të huaja. Në vendimin e gjykatës së rrethit me të drejtë këto ngjarje nuk janë pranuar si agjitacion dhe propagandë kundër pushtetit popullor.

...

Vendimi nr. 1, datë 09.05.1980 i Kolegjit Penal
(Format e kryerjes së krimit të agjitacionit dhe propagandës)

...

Trupi gjykues i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga Ismail Lama (Anëtar i Gjykatës së Lartë), Hamid Shanku (Nd. Gjyqtar i Gjykatës së Lartë), Telemak Berberi (Nd. Gjyqtar i Gjykatës së Lartë), pasi studioi materialet e dosjes hetimore, vëren se, i pandehuri ka mbajtur detyrën e zëvendësministrit të tregëtisë. Për fajet dhe gabimet e tij është dërguar me punë në qytetin e Shkodrës, duke u shkarkuar nga detyra. Duke qenë i ndikuar nga thëniet e K. N. dhe V. K. dhe duke qenë i pakënaqur nga shkarkimi i tij prej detyrës, ka urryer pushtetin popullor dhe i është kundërvënë atij. (...) Kështu ai, me qëllim që të ngjallte në popull ndjenjën e frikës dhe të pasigurisë për mundësinë e mbrojtjes së atdheut nga sulmi i armiqëve është shprehur kundër masave që ka marrë dhe merr partia për mbrojtjen e atdheut. Në këtë drejtim i pandehuri është shprehur për fortifikimet dhe stërvitjet ushtarake se: “Me armët që ka sot bota nuk është e mundur të mbrohem”. (...). Në kundërshtim me realitetin i pandehuri ka propaganduar edhe mbi nivelin e jetesës që kanë vendet borgjezo revizioniste, duke e paraqitur sikur “në këto vende ka bollëk dhe niveli i jetesës është i lartë”, ndërsa në vendin tonë, sipas tij, ka varfëri, tregu është bosh dhe niveli i jetesës është i ulët. Për të realizuar qëllimin armiqësor kundër pushtetit popullor, i pandehuri ka parë dhe ka komentuar edhe emisionet televizive të shteteve borgjezo-reviziniste dhe është bërë kështu propagandues i zellshëm i ideologjisë dhe politikës së këtyre shteteve. (...) Po kështu, sipas tij, qeveria jonë është ngutur në prishjen me qeverinë e Kinës. (...)

Për sa u parashtrua, i pandehuri ka agjituuar dhe propaganduar kundër shtetit të diktaturës së proletariatit, me qëllim për ta dobësuar dhe minuar atë, duke kryer krimin e parashikuar nga neni 55 i Kodit Penal. I pandehuri e ka prauar pjesërisht akuzën dhe është mundur që t’a zvogëlojë sferën e veprimtarisë së tij armiqësore, por pavarësisht se ai e pranon pjesërisht akuzën, fajësia e tij për sa është e përmendur në këtë vendim është vërtetuar nga thëniet e dëshmitarëve Q. M., etj.

1981

Vendimi nr. 14, datë 12.02.1981 i Kolegjit Ushtarak
(*Mënyrat e të provuarit të krimit të vjedhjes*)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Ushtarak të Gjykatës së Lartë i formuar në kryesinë e Eleni Selenica, nënkryetare e Gjykatës së Lartë, dhe anëtarëve Kleanthi Koçi dhe Ali Zanko, pasi dëgjoji relatimin e relatorit dhe pasi shqyrtoi çështjen në tërësi vëren se, vendimi i gjykatës (kolegji ushtarak) është në tërësi i drejtë dhe prandaj duhet të lihet në fuqi. Nga gjykimi i çështjes ka rezultuar se i pandehuri A.B., ndonëse i dënuar më parë për krimin e përvetësimit të pasurisë socialiste, nuk ka hequr dorë nga një veprimtari e tillë. Ky, në 4 prill 1979, duke thyer çatinë e dyqanit të lagjes Abazaj në qytetin e Krujës, ka përvetësuar këtu artikuj të ndryshëm veshmbathje në vleftë 2738 lekë. Pas kësaj date i pandehuri A. ka tërhequr në një veprimtari të tillë edhe shokun e vet, të pandehurin Xh.Sh. Të dy këta të pandehur, duke filluar nga prilli i vitit 1979 e gjer në qershor të vitit 1980, në disa raste të përsëritura kanë thyer natën lokalet e tregtisë shtetërore dhe kanë përvetësuar sende veshmbathje, ushqimore, kinkalerie, të holla (monedhë) etj, që kanë gjetur në to. Në këtë mënyrë kanë vepruar të pandehurit, në klubin e sektorit të Krastës në Krujë (dy herë), në lokalet e tregimit të artikujve të ndryshëm në lagjen Abazaj, në katundin Budull, e në magazinën e Krastës të rrethit të Krujës, në katundin Hamallaj të rrethit të Durrësit dhe në katundin Rapun të rrethit të Librazhdit. Në këto lokale të dy të pandehurit kanë përvetësuar pasuri socialiste që, sipas përlllogaritjeve dhe vlerësimeve të bëra arrin në vleftën 15.082 lekë. Po këta dy të pandehur në tetor të vitit 1979 kanë tentuar të thyejnë Agjensinë e Udhëtarëve në Fushë-Krujë dhe të përvetësojnë këtu blloqe biletash për udhëtarë, me vleftë rreth 1125 lekë. Të pandehurit A. dhe Xh. kanë tërhequr në këtë veprimtari edhe të pandehurin G.Ç.(i dënuar edhe ky më parë) dhe në një rast gjatë vitit 1979, të tre së bashku kanë tentuar të thyejnë lokalitë e arkës së Ndërmarrjes Rrugë-Ura në Tiranë për të përvetësuar të holla (lekë) në kasafortën që ndodhej këtu, por nuk ja kanë arritur qëllimit për shkaqe të pavarura nga vullneti i tyre.

Të pandehurit A. e Xh., në bashkëpunim, gjatë kësaj periudhe, duke përdorur makinën që administronte i pandehuri Xh. si shofer ose duke marrë fshehurazi makinat e shokëve të tyre, në mjaft raste të përsëritura kanë përvetësuar sasira të mëdha hiri gëlqereje në kaminën

e prodhimit të gëlqeres në Krujë dhe ja u kanë shitur shtetasve të ndryshëm, duke ja u çuar me makinë nëpër shtëpia dhe duke i mashtruar këta se gjoja ky veprim është i rregullt. Nëpërmjet këtyre dy veprimeve të dy të pandehurit kanë përvetësuar vleftën e faturimit të automjeteve që kanë përdorur për transportin dhe vleftën e gëlqeres që, sipas llogaritjeve të ekspertëve, arrin shumën 19.006 lekë. Në një rast të veçantë, në qershor të vitit 1980 i pandehuri A.B. ka tërhequr në krim edhe shokun e tij, të pandehurin M.Sh. Të dy bashkë, natën, kanë marrë fshehurazi makinën e shoferit B.T., e kanë ngarkuar në kaninë me gëlqere dhe kur janë nisur, makina u është prishur dhe prandaj e kanë lënë në vend.

Pak ditë më vonë e përsërisin këtë veprim me makinën e shoferit A.S. dhe gëlqeren e marrë ja çojnë, kundrejt shpërblimit, S. K. në katundin Armadh të Krujës, duke përvetësuar në këtë mënyrë pasuri socialiste me vleftë 2148 lekë. Të frikësuar se mos zbuloheshin për veprimtarinë e tyre, të pandehurit Xh., A., dhe G. janë thëlluar më tej në rrugën e tyre të gabuar, kanë kaluar në pozitat e armikut të klasës. I pandehuri Xh. ka biseduar e ka rënë në marrëveshje me të pandehurin A. për tu arratisur jashtë shtetit (në Jugosllavi). Disa ditë më vonë i kanë mbushur mendjen edhe të pandehurit G. për një gjë të tillë. Dhe duke qenë dakord të tre, më 24 shkurt 1980, këta janë nisur me makinën që drejtonte Xh. nga Vlora për në drejtim të kufirit shtetëror nga ana e Dibrës, kanë arritur natën në Shupenzë e Maqellarë, por nuk kanë mundur të realizojnë arratisjen sepse janë trembur nga lëvizjet e njerëzve natën, prandaj janë kthyer mbrapsht, duke lënë për një kohë më të përshtatshme arritjen e qëllimit të arratisjes.

Përveç sa u përmend, ka rezultuar edhe se i pandehuri G.Ç. në veçanti nga të tjerët, gjatë kohës që ishte duke kryer shërbimin ushtarak, është larguar disa herë pa leje nga reparti dhe ka plagosur lehtë me dashje shokët e tij ushtarë: F.D. e B.M. Gjatë hetimit dhe gjykimit të çështjes të pandehurit M.Sh. dhe A.B. kanë pranuar plotësisht fajësinë e tyre dhe kryerjen e krimeve në rrethanat, siç u parashtruan më sipër në këtë vendim dhe siç i ka pranuar gjykata e shkallës së I-rë (kolegji ushtarak) në vendimin e vet. Të njëjtin qëndrim kanë mbajtur edhe të pandehurit Xh.Sh. dhe G.Ç. para organit të hetuesisë. Por, gjatë gjykimit të çështjes i pandehuri Xh ka mohuar çdo veprim rreth fajësisë së tij e ka kërkuar të deklarohej i pafajshëm; kurse i pandehuri G, ndërsa ka pranuar fajësinë për veprat penale që është akuzuar, në lidhje me krimin e arratisjes ka pretenduar se nuk ka dashur një gjë të tillë, se është nisur për në Dibër i mashtruar nga dy të pandehurit e tjerë që pastaj e kanë kërcënuar për të pranuar të arratisëj, etj.

Gjykata e bazuar në provat e administruara, me të drejtë i ka çmuar këto qëndrime të të pandehurve Xh. e G. si përpjekje për çfajsim, si qëndrime që nuk përputhen me realitetin. Vet këta, megjithëse në kushte veçimi, në hetuesi kanë dhënë sqarime të qarta dhe në përputhje të plotë me njëri tjetrin. Kjo përputhje nuk është e rastit, por është pasojë e shpjegimit të njëjtë të asaj çka ka ndodhur në të vërtetë. Edhe gjatë gjykimit, i pandehuri G ju ngarkon të pandehurve A e Xh kryerjen e veprave për të cilat janë akuzuar, por përpiqet të shfajësojë vetëm veten e tij nga akuza për krimin e tradhtisë (të mbetur në fazën

e përgatitjes). Të dy këta, i pandehuri G i ka shokë, Xh e ka dhe djalë tezeje, e ska arsye pse t'i ngarkojë me faj pa të drejtë.

Por, pavarësisht nga çka thonë të pandehurit gjatë gjykimit, një sërë dëshmitarësh dhe shumë prova të tjera shkresore e materiale vërtetojnë fajësinë e plotë të tyre për çka janë akuzuar e janë deklaruar fajtorë. I.V. ka njohur se xhaketa kadife që i është gjetur të pandehurit Xh është xhakete e vjedhur në dyqanin ku punon si shitës ky dëshmitar. Po kështu, edhe një radio, një kostum kafe e disa sende të tjera që i janë parë të pandehurit Xh janë sende të vjedhura në dyqanet ku punojnë si shitës dëshmitarët Q.V., G.D., L.R. etj. dhe janë njohur prej këtyre të fundit. Shumë dëshmitarë, si S.K., B.V., S.S., M.S., S.T., etj, kanë vënë në dukje se gëlqeren e përvetësuar ja u kanë sjellë bashkërisht të pandehurit A e Xh. Për vjedhjet e kryera nga këta dy të fundit kanë folur edhe mjaft dëshmitarë të tjerë si I.V., B.B., Sh.Ç., H.Sh., M.K., K.N., N.Sh., A.S. etj. etj.

Të dhënat e këqyrjeve të objekteve(lokalëve) ku janë kryer vjedhjet, eksperimentet hetimore që janë bërë, aktet e ndryshme të ekspertimit dhe provat materiale që u janë kapur të pandehurve, përbëjnë një bazë tjetër për drejtësinë e përfundimeve që ka nxjerr gjykata e faktit nga procesi gjyqësor. Së fundi, shpjegimet që ka dhënë dëshmitari B.Ç. (vëllai i të pandehurit G.) janë gjithashtu një provë tjetër që vërteton fajësinë e këtij të pandehuri e të Xh e A për krimin e tradhtisë. Ky dëshmitar, duke denoncuar në organet kompetente pas arrestimit të të pandehurve, asnjëherë nuk ka pretenduar se e bënë këtë denoncim me kërkesën e G. Pra , nga sa u vu në dukje, del se gjykata ka zgjidhur drejtë problemin e fajësisë së secilit të pandehur dhe, duke i dënua këta në bazë të dispozitave që u përmendën në pjesën hyrëse të këtij vendimi, ju ka bërë veprave të tyre cilësimin e duhur ligjor.

Të drejta gjenden edhe masat e dënimit që gjykata u ka caktuar për çdo vepër në veçanti e përfundimisht. Ajo ka mbajtur mirë parasysh shkallën e rrezikshmërisë shoqërore të veprimtarisë kriminale të kryer e të secilit të pandehur, rolin dhe aktivitetin e secilit, qëndrimin që kanë mbajtur gjatë hetimit e gjykimit të çështjes, gjendjen shëndetësore e ekonomike familjare të të pandehurve, dhe rrethanat e tjera rënduese që lidhen me çdonjërin prej tyre. Për këto arsye, Këshilli gjyqësor i kolegjit ushtarak të Gjykatës së Lartë vendosi, lënien në fuqi të vendimit nr.1, datë 8.1.1981 të Gjykatës së Rrethit të Tiranës.

...

1982

Vendimi nr. 4, datë 21.10.1982 i Kolegjit Penal
(*Format e krimit të agjitacionit dhe propagandës*)

...

Trupi Gjykues i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nën kryesinë e Ali Zankos, anëtar i Gjykatës, Luftulla Ceka dhe Hajro Malile, ndihmësgjyqtarë, vërejnë se, i pandehuri Bashkim Shehu është djali i tradhëtarëve dhe armiqve të betuar të Partisë dhe të popullit tonë, i agjentëve të vjetër në shërbim të agjenturave të shteteve kapitaliste borgjezo-revizioniste, Mehmet Shehu dhe Fiqirete Shehu. Para organit të hetimit i pandehuri ka pohuar: “Unë i jam kundërvënë hapur politikës së Partisë dhe në fushën e letërsisë dhe arteve, i ushqyer nga idetë reaksionare të filozofëve dekadentë, të cilët i kam studjuar me ëndje të madhe, unë e quaja metodën e realizmit socialist një metodë të dështuar, ndërsa politikën e partisë në këtë fushë e quaja të ngushtë e sektare për faktin se ajo nuk u hapte portat ideve e veprave të autorëve reaksionarë si Kafka, Sartri, Frojd, etj. Veprat e këtyre autorëve i quaja madhështore, të kohës e të domosdoshme për ushqimin ideologjik të njerëzve në vendin tonë”.

Dëshmitarët e pyetur në seancë vunë në dukje se i pandehuri mbahej sipas modës perëndimore në veshje e paraqitje, i pëlqente dhe i reklamonte këto së bashku me kërcimet dhe këngët “moderne” me muzikë rok dhe pijet alkolike. Në caktimin e masës së dënimit trupi gjykues mban parasysh gjithashtu shkallën e rrezikshmërisë shoqërore që paraqet vetë i pandehuri. Siç u vu në dukje, qysh në moshë të mitur dhe deri në ditën e arrestimit, ky ka jetuar dhe vepruar kurdoherë si armik i Partisë, i popullit dhe Atdheut tonë socialist me qëllime të përcaktuara armiqësore, për të minuar dhe dobësuar shtetin tonë të diktaturës së proletarietit, rolin e Partisë së Punës të Shqipërisë, si forcë e vetme politike udhëheqëse e shtetit dhe shoqërisë sonë. Për këto arsye Gjykata e Lartë vendosi ta deklarojë fajtor të pandehurin Bashkim Shehu për krimin e agjitacionit dhe propagandës dhe e dënon me 10 (dhjetë) vjet heqje lirie dhe heqjen e të drejtës së zgjedhjeve për 5 (pesë) vjet kohë.

...

1983

Vendimi nr. 8, datë 05.09.1983 i Kolegjit Ushtarak

(Krimi i tradhëtisë së lartë ndaj atdheut si pjesë e grupit të organizuar)

...

Kolegji Ushtarak i Gjykatës së Lartë me trupin e formuar prej Kryetarit të Gjykatës z. Aranit Çela dhe me anëtarë, ndohmësgjyqtarët Muharrem Mulgeci, Ferdi Haxhiun, Selim Filin, e Luftar Jahajn, mori në shqyrtim çështjen me dyer të mbyllura për gjykimin e Kadri Hazbiut, Feçorr Shehut, M.Z., Ll.P., G.K., A.C. dhe Xh.I., të akuzuar për veprat penale të: 1) tradhëtisë ndaj atdheut, duke u vënë në shërbim të zbulimeve të huaja nën drejtimin e poliagjentit Mehmet Shehut, duke marrë pjesë në përgatitjen e një puçi ushtarak për përmbysjen e diktaturës; 2) për pjesëmarrje në organizatën kundërrevolucionare, komplotiste e puçiste; 3) për kryerjen e veprimeve përgatitore për eliminimin fizik të Sekretarit të Parë të Komitetit Qendror të Partisë; 4) për sabotimin e vijës politike në fusha të ndryshme dhe ekonomi në një vlerë prej 1.219.764 lekësh; si dhe 5) për zhvillimin e agjitacionit e propagandës, krime të parashikuara në nenet 47, shkronja “e” dhe “g”, 57, 50, paragrafi i I e II, 53 dhe 55, të Kodit Penal të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë. Ndërkohë, të pandehurit K.H. dhe A.C. akuzohen edhe për vepra terroriste kundër 6 shtetasve shqiptarë dhe i pandehuri K.H. në bashkëpunim me padronët e tij jugosllavë, ka organizuar futjen në Shqipëri të një bande të armatosur për eliminimin fizik të Sekretarit të Parë të Komitetit Qendror të Partisë, kurse i pandehuri A.C. ka qenë anëtar i kësaj bande, krime këto që parashikohen në nenet 50, paragrafi i I dhe 51, të Kodit Penal (KP). I pandehuri A.C. akuzohet edhe për kontrabandë në shumën 22.355 lekë, të parashikuar nga paragrafi i II i nenit 79 të këtij kodi.

Kolegji vëren se, nga zhvillimi i gjykimit rezultoi plotësisht e provuar akt akuza në ngarkim të të pandehurëve Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu, M. Z., Ll. P., G. K., A. Ç. e Xh. I., anëtarë të organizatës kundërrevolucionare, të kryesuar nga armiku poliagjenti M. Sh.. Të pandehurit e lartpërmendur, në mënyrë të organizuar e të vazhdueshme, për një kohë shumë të gjatë, kanë zhvilluar veprimtari kundër Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë, duke synuar përfundimisht të likujdonin me dhunë diktaturën e proletariatit dhe socializmin, e të vendosnin diktaturën fashiste borgjezo-revizioniste dhe të restauronin nje rend kapitalist në Shqipëri. (...) Veprimtaria armiqësore e gjithë këtyre tradhtarëve

të drejtuar nga poliagjenti M. Sh., është e lidhur ngushtë dhe në fakt përbën një të tërë me gjithë veprimtarinë antiparti, armiqësore të zhvilluar në vendin tonë, duke filluar nga armiqtë Kadri Hazbiu, N. S., S. M., L. G. etj. dhe deri tek grupet armiqësore të kryesuar nga B. B., A. K., F. P., etj. Siç doli e vërtetuar nga shqyrtimi i çështjes, për një kohë shumë të gjatë armiku M. Sh. ka qenë frymëzuesi kryesor i veprimtarisë së kryer nga grupet e kompletistëve, puçistëve dhe sabotatorëve.

Aktiviteti armiqësor i të gjithë këtyre të pandehurve dhe i bashkëpunorëve të tjerë të tyre të drejtuar nga poliagjenti M. Sh, paraqiti në vetvete një veprimtari plotësisht të organizuar, me karakter të qëndrueshëm, e cila udhëhiqet nga pikësynime të caktuara dhe është zhvilluar në bazë të një plani të përbashkët. Nga dokumentet dhe dëshmitë e pakontestueshme që u administruan gjatë këtij procesi gjyqësor vërtetohet se të pandehurit dhe bashkëpunorët e tjerë të tyre, të drejtuar nga poliagjenti Mehmet Shehu, për të arritur qëllimin kriminal të përmbysjes së pushtetit popullor në Shqipëri, e kanë realizuar veprimtarinë e tyre në disa drejtime, dhe konkretisht të pandehurit, duke qenë agjentë të zbulimeve të huaja, kanë shvilluar një aktivitet të gjerë spiunazhi në favor të këtyre të fundit. (...) Qysh në vitet 30` kur ishte nxënë në shkollën teknike në Tiranë, armiku Mehmet Shehu është vënë në shërbim të zbulimit amerikan, në prillin e vitit 1940 vihet në shërbim të Intelixhencës së Servisit Angles. Pikërisht këto zbulime, me qëllim përgatitjeje, e dërguan Mehmet Shehun për studime ushtarake në Itali, më vonë në luftën e Spanjës si gjoja luftëtar antifashist. Në vitin 1943 atë e vënë në shërbim të tyre titistët jugosllavë.

Trupi gjykues shqyrtoi në seancë gjyqësore dokumente të përpiluara prej Intelixhenca Servisit Angles e 23 shkurt e 25 nëntor 1943, 22 shkurt 1944, 6 qershor 1950, 15 maj 1953, 9 mars 1956, në të cilat evidencohet qenia e M. Sh. në shërbim të kësaj agjente. Ketu jepen disa pseudonime të kodifikuara të këtij agjenti si BAB-008, 27387/5, 25811/3, etj. dhe shpërblimi i herëpashërshëm në 10.000 franga për shërbimet e poshtra që ka kryer. Po kështu, në letrën që kuadri i zbulimit amerikan Ll. P. 1 dërgon më 6 shkurt 1944 kolegut H. H., midis të tjerash i shkruan: "... "Mjekerës" - M. Sh. i thoni shumë të fala nga ana ime. A është e mundur të më çojë ndonjë raport mbi gjendjen dhe aktivitetin e tij" (PS. Këtë letër mund ta shohë edhe mjekra). Në një dokument tjetër agjenturor me nr. 215/1 e B-259 të Intelixhencës e Servist, evidencohet "marrja e kontakteve personale të veçanta midis rusëve dhe BAB-006" (d.m.th M. Sh.). Kurse nëpërmjet dy letrave që i shkruan dhe i dërgon D. M. më 9 shkurt dhe 22 prill të vitit 1944, M. Sh. mban lidhje agjenturore dhe i thurr lëvdata të shumta këtij përfaqësuesi të OZNA-s, shpif e vjell vrer kundër komunistëve shqiptarë dhe, në të kundërtën, "këshillat" që i ka dërguar M. i quan mësim, udhëheqje për veriun. (...)

Vënien e M. Sh në shërbim të disa agjenturave, e pohuan para trupit gjykues edhe disa nga bashkëpunorët e tij. Vetë bashkëshortja e këtij poliagjenti gjatë gjykimit të saj, deponoi: "Ndhimësi më i afërt i poliagjentit M. Sh., i pandehuri K. H. është vënë në shërbim të zbulimit jugosllav qysh gjatë luftës nacionalçlirimtare po nga D. M. (...) Për

lidhjet e veprimtarinë armiqsore të të pandehurit K. H. në shërbim të jugosllavëve fill pas çlirimit të atdheut, foli në gjyq edhe dëshmitari (njëkohësisht i pandehur) N. K. Po kështu, edhe dëshmitari H. K., dëshmoi: “... Mbasi shkova përsëri në Kosovë, konstatova se gjithë bazat tona ishin diktue dhe ishin arrestue (nga jugosllavët)... Një kosovar më tha që Q. M. ka ardhur 2-3 herë bashkë me K. H., e janë takue me kryeshehun e Teqes së Madhe, që është mik i F. H. dhe i R.”. (...) Në shërbim të zbulimit jugosllav, sovjetik e anglez, është venë prej kohësh edhe i pandehuri F. Sh. Për këtë armikja F. Sh., e pyetur si e pandehur gjatë gjyqimit për veprimtarinë e saj kriminale, deponoi: “Në vitin 1956... më ka ardhur në zyrë... F. Sh.... e m’u paraqit me parullën “të fala nga Sala”... Unë e pyeta: Po ti F., që kur je vënë në shërbim të zbulimit të huaj ? Ai më tha: “Kjo çështje për mua është e vjetër. Që kur kam qënë në shkollë në Bashkimin Sovjetik jam vënë në shërbim të zbulimit sovjetik, kurse tani më ka marrë në lidhje zbuluesi jugosllav i quajturi S.... Unë - tha F. - nga zbulimi i huaj kam pseudonimin “Fshehu”.”.

Po kështu, edhe i pandehuri M. Z. shpjegoi: “... Qysh në vitin 1949 kam marrë vesh nga M. Sh. e K. H. që F. Sh. u vu në shërbim të jugosllavëve... Po ashtu, në Bashkimin Sovjetik u rekrutua agjent “(i sovjetikëve)”. (...) Të pandehurit K. H e F. Sh. e mohojnë vënien në shërbim të agjenturave të huaja. Por, nga sa u vu në dukje më sipër, demaskohet kjo përpjekje e tyre për t’i shpëtuar përgjegjësisë. Jo vetëm kaqë, por ky qëndrim i të pandehurit F. Sh. demaskohet edhe nga një dokument agjenturor i përpiluar për të nga Intelixhenca Servisi Anglez më 15 maj 1953 dhe ku thuhet tekstualisht: “BAB-021-A vendosi lidhje të ngushta me të afërmin më të afërt të BAB-008, i cili u caktua me ndihmën e BAB-008 në postin e shefit të policisë në Korçë”. Për përmbajtjen e këtij dokumenti ekspertët arrijnë në konkluzionin e prerë se “i afërti më i afërm i BAB-008 (dmth i agjentit M. Sh.) është armiku F. Sh. (...) Kurse i pandehuri G. K. është vënë në shërbim të zbulimeve të huaja, me porosi të poliagjentit M. Sh., pasi është përpunuar më parë nga i pandehuri Ll. P. “Mua - pohoi në seancë gjyqsore i pandehuri G. K. - në futi në këtë rrugë armiqsore Ll.P. në vitin 1956. Ai.. shfrytzoj karrierizmin tim dhe dhënien pas qejfeve.”. Vënien e të pandehurve G. K. e A. Ç. në shërbim të zbulimeve të huaja, jo vetëm që e pohuan me gojën e tyre të dy këta të pandehur, por e konfirmuan në gjyq edhe armiqtë F. Sh., Ll. Z e S. Sh.

I pandehuri i fundit, Xh. I. ishte përpunuar nga kuadri i zbulimit jugosllav, gjoja diplomat në Ambasadën Jugosllave, R. G. dhe në vitin 1958 - 1959 është vënë në shërbim të këtij zbulimi. Nga hetimi dhe gjykimi i çështjes rezultoi se të pandehurit K. H., F. Sh., M. Z., Ll. P., G. K0, A. C. e Xh. I. me bashkëpunorët e tjerë të tyre, të drejtuar nga M. Sh., jo vetëm janë vënë në shërbim të agjenturave të huaja, por kanë kryer edhe detyra të ngarkuara nga këto agjentura imperialisto-revizioniste. (...) Siç u vërtetua edhe gjatë zhvillimit të gjyqit, e shumë dhe e egër është veprimtaria armiqsore e K. H. menjëherë pas çlirimit në zbatim të vijës trockiste të K. X., e cila karakterizohet nga arbitrariteti dhe dhuna cinike e pashembullt. Jo pak kanë vepruar në këtë drejtim edhe M. Z. e Ll. P., të cilët zinin poste të rëndësishme në hierarkinë e kryebanditit K. X. (...) Detyra e parë që plotësoi

në këtë kohë M. Sh. sëbashku me të pandehurit K. H. M. Z. e të tjerë ishte shmangia e organeve të sigurimit të shtetit nga zbulimi i veprimtarisë armiqësore. (...) Gjithnjë në zbatim të detyrave që u caktonin zbulimet e huaja, të pandehurit K. H., M. Z. e të tjerë bashkëpunorë të tyre e orientuan punën e organeve të sigurimit kryesisht kundër bandave armike, duke ndjekur - siç pohoi i pandehuri M. Z. - edhe qëllim spekulativ, për të rritur popullaritetin personal të tyre dhe për t'u paraqitur para partisë si kuadro të aftë e të devotshëm. (...)

Në zbatim të detyrave të caktuara nga zbulimi jugosllav e sovjetik, M. Sh., K. H., F. Sh. e M. Z. në bashkëveprim me agjentët e tjerë të zbulimit jugosllav - B. S , T. J., L. G, D. L., etj. organizuan goditjen e vijës së partisë në Konferencën e Partisë të Tiranës në vitin 1956 dhe u përpoqën të pranohej vija antimarksiste e Kongresit XX të revizionistëve sovjetikë, që ishte edhe në favor të revizionistëve jugosllavë. Siç u vu në dukje, agjentët e zbulimit jugosllav M. Sh., K.H., M. Z, F. Sh. etj. janë vënë prej kohësh edhe në shërbim të zbulimit sovjetik dhe kanë kryer detyra agjenturore në shërbim të këtij zbulimi.

Në zbatim të këtyre detyrave të dhëna nga zbulimi sovjetik këta armiq u kishin dhënë “karta banka” këshilltarëve sovjetikë që të njiheshin me të gjitha problemet: me agjunkturën, kontigjentët, me punën zbuluese e kundërzbuluese të sigurimit të shtetit tonë, përpiqeshin të informonin zbulimin sovjetik mbi të gjithë aktivitetin e Ministrisë së Punëve të Brendshme, gjë që çonte drejt njësimi të identitetit të këtij organi me KGB-ën sovjetike. (..) Me porosi të zbulimit sovjetik të pandehurit K. H. e Ll. P. kanë dërguar në Bashkimin Sovjetik një sërë dokumentesh të rëndësishme e tepër sekrete, deri edhe Platformën e Byrosë Politike të Komitetit Qendror të Partisë të Punës së Shqipërisë për organet e sigurimit të shtetit. Gjykata këtë e konsideron një akt tradhtie të lartë që për vetë pasojat që ka në drejtim të sigurimit të jashtëm të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë, tregon për një rrezikshmëri shumë të madhe të të pandehurëve të lartpërmendur. (...) Vitet 1980-1981 karakterizohen nga intensifikimi i veprimtarisë së organizatës kundërrivolucionare. Në këto dy vjetët e fundit pjestarët e saj F. Sh., Ll. Z., S. Sh., të pandehurit A. Ç. e G. K. janë takuar me përfaqësuesit e zbulimeve të huaja në Paris e në Romë, në Stokholm e Goteborg të Suedisë e gjetë, të cilëve u kanë dorëzuar dhe u kanë marrë mesazhe agjenturore. Gjithë ky aktivitet drejtohej nga armiqtë M. Sh, K. H. e F. Sh.. Ky i fundit shpeshton lidhjet me kuadrot e zbulimit jugosllav në vendin tonë, si G. M., Q. M., T. L. e S. T., që maskoheshin me petkun e diplomatit ose tregëtarit. (...)

Kështu, të pandehurit M. Z., G. K., A. Ç. e Xh. I. pohuan vënien në shërbim të agjunkturave të huaja dhe veprimtarinë e spiunazhit që kanë kryer qoftë vetë secili prej tyre dhe qoftë të pandehurit Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu e Ll. P. Të njëjtën gjë pohuan edhe armiqtë F. Sh., Ll. Z. N. N. e S. Sh., kur u gjykuan për veprimtarinë e tyre armiqsore apo kur dëshmuuan për të shtatë të pandehurit në gjykim. Nga ana tjetër, dokumentet materiale që u përmendën, hedhin dritë të qartë për vërtetësinë e kësaj akuze të rëndë, po shumë të drejtë e të bazuar, që u bëhet të pandehurëve. Për më tepër, faktet e shumta që vunë në

dukje mjaft dëshmitarë të pyetur në gjyq, si Q. T., M. M., C. S., D. L., I. Ll., T. A., S. T. e M. Th. vërtetojnë pikërisht vënien e këtyre të pandehurëve në shërbim të agjenturave të huaja dhe veprimtarinë e gjerë të spiunazhit të kryer prej tyre në favor të këtyre agjenturave. (...) Nga sa u vu në dukje më sipër, del e qartë se të gjithë të pandehurit e lartpërmendur kanë tradhtuar atdheun, i cili është krimi më i rëndë që mund të kryejë shtetasi i Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë.

Nga gjykimi i çështjes rezultoi plotësisht e provuar se të pandehurit Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu, Ll. Z., Ll. P. G. K., A. C. e Xh. I. janë pjestarë aktivë të organizatës kundërrevolucionare të krijuar nga armiku M. Sh., e cila ka kryer veprime të shumta, duke synuar të godasë partinë e punës të Shqipërisë dhe udheheqësin e saj, si dhe ta përmbysë diktaturën e proletariatit e të vendos në Shqipëri rendin borgjezo-revizionist. Lidhur me karakteristikat e veçanta të kësaj organizate kundërrevolucionare, gjykata konkludon sa vijon: Në radhë të parë u provua katërcipërisht se anëtarë pjesëmarrës të kësaj organizate janë agjentë të zbulimeve të huaja të hershëm apo të rinj, të vënë në shërbim nga këto të fundit direkt apo me ndërmjetësi. Në këtë vështrim gjykata arrin në konkluzion se kjo organiza kundërrevolucionare nuk është një subjekt politik i mirëfilltë, me autonomi politike dhe pavarësi organizative. Sikurse u përmend më lart, ketu kemi të bëjmë me një grup të organizuar të qëndrueshëm njerëzish, që vepron në bazë të një plani të caktuar, por nën drejtimin rigoroz dhe i vazhdueshëm të zbulimeve të shteteve të huaja. Ky fenomen aspak nuk e ul rrezikshmërinë shoqërore të kësaj organizate dhe përgjegjësinë e çdo pjesëmarrësi, përkundrazi tregon për një dispozicion total, pa asnjë kufizim të të pandehurëve në planet dhe në veprimtarinë e armiqve të jashtëm imperialisto-revizionistë kundër vendit tonë, për përmbysjen e pushteti popullor. (...)

Mehmet Shehu, Feçorr Shehu dhe pjestarët e tjerë të kësaj organizate, pas çdo goditjeje që u ka dhënë partia grupeve armiqsore e antiparti, kanë përdorur të njëjtën taktikë për të mbuluar gjurmët e veprimtarisë së tyre, nga një anë godisnin me forcë armiqtë e demaskuar nga ana tjetër punonin në prapaskenë për të shpëtuar këdo që mundënin dhe studjonin kandidatët e përshtatshëm për të shtuar rradhët e organizatës me elementë të tjerë kundërrevolucionarë. Pikërisht në këtë mënyrë është vepruar ndaj të pandehurve Ll. P., G. K., A. Ç., Xh. I., ndaj armiqve të dënuar Ll. Z., N. N. etj. Sikurse doli e qartë nga provat e administruara në hetuesi e në gjyq, qëllimi përfundimtar i kësaj organizate kundërrevolucionare është përmbysja e rendit socialist të vendosur në Shqipëri dhe kthimi i vendit tonë në një shtet kapitalist me anën e një puçi ushtarak. Pikërisht arritja e këtij qëllimi final përbën bazën e platformës politike nga e cila është udhëhequr organizata kundërrevolucionare dhe çdo anëta i saj në veçanti, gjë që ligjëson përgjegjësinë e secilit prej tyre për aktivitetin e gjithanëshëm armiqsor të organizatës, natyrisht nga momenti i pjesëmarrjes në të dhe i pranimit të planit e të detyrave të saj.

Tashmë është zbuluar plotësisht mekanizmi i kryerjes së puçit ushtarak dhe roli që do të luanin secili nga të pandehurit. Kështu, ishte përcaktuar që, pas likuidimit fizik të

Sekretarit të Parë, do të ndiqej me vëmendje situata në Byronë tonë Politike dhe, po qe se nuk do të zhvillohej siç e kishin parashikuar këta tradhtarë, atëherë do të përdorej dhuna. (...) Por ngjarjet nuk rrodhën siç dëshëronte UDB-ja dhe CIA, që u bashkua me planet e jugosllavëve. I ndodhur para presionit të padronëve që i kërkonin të kryente atentat kundër Sekretarit të Parë të Komitetit Qendror të Partisë së Punës të Shqipërisë dhe para forcës së pamposhtur të Partisë e udhëheqjes marksiste-leniniste të saj, poliagjentit Mehmet Shehu nuk i mbeti tjetër veçse rruga e turpshme e vetvrasjes. Gjatë gjykimit të çështjes vetë të pandehurit M. Z., G. K., A. Ç. e Xh. I. dhanë sqarime të hollësishme për krijimin dhe platformën politike thellësisht armiqësore të organizatës kundërrevolucionare të kryesuar nga poliagjenti M. Sh., për qënien e tyre dhe të të pandehurëve Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu e Ll. P. pjestarë të kësaj organizate, si dhe për detyrat që u janë caktuar e ka kryer secili rast pas rasti.

Ç'ka pohuan në këtë drejtim të pandehurit, i vunë në dukje edhe armiqtë F. Sh., Ll. Z. e N. N., që u pyetën nga trupi gjykues. Po kështu, dokumentet e ndryshme shkresore dhe thëniet e dëshmitarëve A. B., F. S., L. M., R. K., P. H., etj, tregojnë vërtetësinë e sqarimeve që dhanë të pandehurit M. Z., G. K., A. Ç. e Xh. I. dhe demaskojnë qëndrimin mohues të të pandehurëve Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu e Ll. P. për këtë aspekt të veprimtarisë së tyre armiqsore. Zbatimin e kësaj vepre të poshtër terrori, Mehmet Shehu me ndihmën e Ll. Z. ka dashur ta realizonte në vitin 1973 me anë të mjekëve që do të kuronin shokun Enver Hoxha, të cilët duhej ti shkaktonin ndërlikime shëndetit të tij, për ta shmangur nga drejtimi i punëve dhe pastaj ta çonin drejt asgjësimit fizik. (...) Konseguentë në realizimin e aktit terrorist, armiku M. Sh. dhe bashkëpunëtorët e tij i janë kthyer herëpashere këtij problemi, kanë shkëmbyer mendime e kanë thurrur plane të reja për ta zbatuar atë. Për tu theksuar janë përpjekjet e bëra në këtë drejtim në vitet 1980-1981.

Ngjarjet e Kosovës në pranverën e vitit 1981, kriza e rëndë ekonomike e politike që ka mbërthyer Jugosllavinë titiste dhe qëndrimi parimor, i hapët e i vendosur i partisë sonë në përkrahje të kërkesave të ligjshme të vëllezërve kosovarë, i bënë jugosllavët të kërkonin nga poliagjenti e terroristi M. Sh. likuidimin fizik të Sekretarit të Parë të Komitetit Qendror të Partisë së Punës të Shqipërisë dhe përmbysjen e gjendjes së shëndoshë në vendin tonë. Prandaj, të pandehurit Kadri Hazbiu e A. Ç. do të përgjigjen për veprat terroriste të kryera dhe të synuara për t'u kryer nga banda, e cila, siç tregojnë faktet, u thirr në marrëveshje të plotë me zbulimin jugosllav. Të pandehurit e tjerë nuk mbajnë përgjegjësi për këtë veprimtari, mbasi në kohën e organizimit dhe të zbarkimit të kësaj bande në vendin tonë ndodheshin të arrestuar për veprimtari armiqsore. (...) Të pandehurit Kadri Hazbiu e Feçorr Shehu, së bashku me të pandehurin Ll. P., nuk e pranojnë gjithë këtë veprimtari terroriste. Dy të parët arrijnë deri aty sa që të mohojnë edhe vajtjen e tyre të fshehtë tek terroristi tjetër M. Sh. natën e datave 16 dhe 17 dhjetor 1981. Por, si armikja F. Sh. e i pandehuri A. Ç., ashtu edhe dëshmitarët B. Ç., E. K., I. I., V. Ll., Ll. R., B. K., N. R. dhe A. V. me dëshmitë e tyre e rrëzojnë këtë pretendim të të pandehurëve K. H. e F. Sh..

IV. Nga gjithë zhvillimi i hetimit dhe i gjykimit u vërtetua plotësisht sa në nga drejtimet kryesore të kqsaj organizate kundërrevelucionare, të drejtuar nga tradhtari M. Sh., ka qenë sabotimi i zbatimit të orientimeve dhe direktivave të partisë dhe i gjithë veprimtarisë në fushat e ndryshme të zhvillimit të jetën në vendin tonë. Të pandehurit kanë përmbushur detyra të posaçme për të penguar e shtrembëruar zbatimin e vijës së Partisë dhe për të sabotuar ekonominë socialiste në sektorët që mbulonin. Kjo veprimtari sabotuese është në lidhje të ndërsjellë, e koordinuar dhe në vazhdim të sabotimeve që kanë bërë, të frymëzuar e nën drejtimin e mercenarit M. Sh., grupet e tjera antiparti, tradhtarë, komplotiste, puçiste e sabotuese në fusha të ndryshme të ndërtimit socialist vendin tonë.

Objektivi kryesor i të pandehurëve në kuadrin e goditjes së Partisë dhe të Sekretarit të Parë të saj, ka qenë minimi dhe sabotimi i politikës së Partisë në veprimtarinë e organeve të punëve të brendshme. Ata kanë zhvilluar një veprimtari të mprehtë armiqore për futjen e metodave trockiste në punën e sigurimit të shtetit dhe të organeve të punëve të brendshme në përgjithësi, për sklerozimin e këtyre organeve, për degjenerimin e kuadrove, duke iu ku ndërvënë platformës së Byrosë Politike të Komitetit Qendror të Partisë për organet e sigurimit të shtetit. (...) Të pandehurit Kadri Hazbiu e Feçorr Shehu kanë dëmtuar punën e partisë në sigurimin e shtetit dhe në drejtim të kontigjenteve, të përpunimeve. pikpamjen e tyre sektare “kulaku pjell kulakun” e kanë konkretizuar në letrën nr. 297, datë 21.9.1974, drejtuar Komitetit Qendror të Partisë, ku thuhet se “numri i kontigjenteve ka qënë dhe mbetet ende i vogël”, në një kohë kur ky numër qe rritur rreth 4 herë. Të pandehurit Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu i janë kundërvënë vijës së partisë edhe në drejtim të përpunimeve, duke marrë në përpunim pa baza persona të ndryshëm dhe duke lënë jashtë kontrollit të sigurimit njerëz që zhvillonin veprimtari armiqore, me qëllim që të goditnin njerëzit tanë dhe të ruanin elementët armiq, agjentë të zbulimeve të huaja. (...)

Një drejtim i rëndësishëm i veprimtarisë sabotuese të të pandehurve ka qënë shkelja e ligjëshmërisë socialiste, nxjerrja e akteve nënligjore që vijnë në kundërshtim me ligjet dhe vijën e partisë. Kështu direktiva e lëshuar nga këta armiq më 24.2.1962 “Mbi funksionet dhe detyrat e organeve dhe reparteve të punëve të brendshme në kohë lufte” nuk është paraqitur për miratim në Komitetin Qendror të Partisë, por është firmosur nga M. Sh. prapa shpinës së partisë. (...) Gjatë gjykimit u provuan shumë raste të vrasjeve pa gjyq, të bëra me urdhër të tradhtarëve, si vrasja dhe djegia në furrë G. H., arrestuar si spiun i amerikanëve, vrasjet e kryera në Pukë, Mirditë, Krujë, Mat e Berat. Në të kundërtën, për interesat e tyre armiqore, këta armiq kanë mbajtur sekret në burgun e Tiranës pa i ekzekutuar për vite të tëra mbi 10 persona të denuar me vdekje. Si ministër i Mbrojtjes Popullore, i pandehuri Kadri Hazbiu ka luftuar të futen koncepte e praktika të dëmshme. Ai ishte për ushtrinë e kazermës, praktikisht kundër shkollave të lira; ka nxjerrë sekretin ushtarak pavarësisht se thërriste për ruajtjen e tij (siç dekonspiroi kalimin e ushtrisë në strukturën e re), ishte për çentralizimin e kompetencave të ministrit dhe të zëvendësve të tij,

duke dashur të përvetësonte edhe kompetencat e Këshillit të Mbrojtjes dhe të Komandantit të Përgjithshëm të Forcave tona të Armatosura, etj. (...)

Ky i pandehur sabotoi vendimin e Byrosë Politike nr. 83, datë 20.6.1982, për krijimin e Komandës së Përgjithshme për kohë lufte dhe të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë për kohë paqeje e kohë lufte, si dhe vendimin nr. 72, datë 29.5.1982, për përmirësimin e mëtejshëm të drejtimit dhe të organizimit të punës të organeve shtetërore, duke mos marrë masa për zbatimin e tyre. (...) U vërtetua gjithashtu se të shtatë të pandehurit kanë kryer krimin e agjitacionit e propagandës kundër partisë dhe shtetit tonë të diktaturës së proletariatit. Sikurse rezultoi edhe nga zhvillimi i gjykimit, të gjithë anëtarët e kësaj organizate kundërrevolucionare i janë kundërvënë vijës marksiste-leniniste të partisë tonë në të gjitha fushat duke agjtuar e propaganduar me njeri-tjetrin dhe me persona të tjerë kundër të gjitha fitoreve të arritura në vendin tonë. Nëpërmjet ushqimit sistematik me helmin e ideologjisë borgjezo-revizioniste ata kanë përpunuar e futur në rradhët e organizates elementë të tjerë.

Agjitacionin e propagandën armiqsore të pandehurit e kanë zhvilluar sidomos kundër rolit udhëheqës të Partisë së Punës të Shqipërisë. Të gjithë këta të pandehur kanë agjtuar e propaganduar kundër vijës së partisë për zhvillimin e luftës së klasave në vendin tonë dhe kanë predikuar zbutjen e kësaj lufte deri në shuarje, në arritjen e një pajtimi klasor. Të shtatë të pandehurit kanë agjtuar e propaganduar edhe kundër vijës së partisë dhe qëndrimit të saj marksist-leninist ndaj revolucionit socialist dhe vendeve imperialisto-revizioniste. Gjykata, duke analizuar të gjitha provat e administruara në hetuesi e në gjyq, arrin në përfundimin se akuzat në ngarkim të të pandehurëve Kadri Hazbiu, Feçorr Shehu, M. Z., Ll. P., G. K., A. Ç. e Xh. I., janë të drejta, të bazuara dhe duhet të lihen në fuqi.

...

Vendimi nr. 61, datë 11.08.1983 i Kolegjit Civil *(Padia për kërkimin e trashëgimit nuk parashkruhet)*

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë i përbërë prej Ylbere Malindi, Zija Vuci dhe Adil Velja, anëtarë të Gjykatës, pasi dëgjoji relacionin e relatorit, dëgjoji prokurorin, i cili kërkoi prishjen e vendimit dhe pasi e shqyrtoi çështjen në tërësi, vëren se, vendimi nr. 116, datë 17.12.1982, i Gjykatës së Rrethit Përmet dhe nr. 9, datë 23.12.1982, i këshillit gjyqësor të kësaj gjykate, duhet të prishen, mbasi vijnë në kundërshtim me ligjin. Nga materialet e dosjes ka dalë se në vitin 1975, ka vdekur djali i paditësit, D.H. Paditësi I në kërkesëpadi ka parashtruar se djali i tij ka lënë trashëgimtar atë dhe bashkëshorten e tij, të paditurën N. Gjithashtu, ai ka parashtruar se trashëgimlënësi D, ka depozituar në arkën e kursimit Përmet, shumën 23.000 lekë, por e paditura duke u bazuar në një dëshmi

trashëgimie të vërtetuar nga gjykata, i ka tërhequr një pjesë të këtyre lekëve, duke e cenuar dhe pjesën e tij si trashëgimtari i djalit të tij.

E paditura N. në gjykim nuk ka mohuar cilësinë e paditësit si trashëgimtar, dmth qënien e tij si at i trashëgimlënësit dhe që sipas nenit 101 e 105 të K. Civil ai thirret në trashëgim, por ka pretenduar se ai i ka marrë shtëpitë, televizorin, lopën, hajvanin e të gjitha çfarë desh dhe meqenëse e bëri me gjyq, nuk është dakord t'i kthejë lekët. Sipas nenit 98 të Kodit Civil, trashëgimtari fiton trashëgimi me vdekjen e trashëgimlënësit sipas legjislacionit tonë civil, që është pranuar sistemimin e fitimit të pronësisë me trashëgimi, që nga koha e çeljes trashëgimisë, të gjithë trashëgimtarët e një radhe trashëgojnë në pjesë të barabarta e për rrjedhojë midis tyre krijohet bashkëpronësia në pasurinë trashëgimore, dmth çdo bashkëtrashëgimtar, që nga koha e vdekjes së trashëgimlënësit, përfiton të drejtën e pronësisë së përbashkët, duke pasur pjesë të barabarta në pasurinë trashëgimore.

Prandaj në rastin konkret, pavarësisht se e paditura N. kishte marrë një dëshmi trashëgimie ku nuk ishte përfshirë edhe paditësi si trashëgimtar, gjykata duhet ta orientonte këtë që t'i ngrinte padi për ndarjen e pjesës trashëgimore dhe kjo lloj padie sipas nenit 54 të ligjit së mëparshëm të trashëgimit, nuk i nënshtrohet parashkrimit. Sipas dispozitave të përmendura, përfitimin e pronësisë me anë trashëgimie, për vërtetimin e pjesës trashëgimore ndaj bashkëtrashëgimtarëve të tjerë, nuk ka efekt dhe nuk është e nevojshme nxjerrja e dëshmisë së trashëgimisë. Bashkëtrashëgimtari fiton të drejtën e bashkëpronësisë në pasuri trashëgimore që nga çasti i vdekjes së trashëgimlënësit dhe për të vërtetuar këtë të drejtë vetëm ndaj personave që nuk janë trashëgimtarë, ai ka të drejtë të kërkojë lëshimin e dëshmisë trashëguese por jo edhe ndaj bashkëtrashëgimlënësit.

Në rast se ka mosmarrëveshje për ndarjen e pjesës trashëgimore dhe nuk arrin ta zgjidhi në mirëkuptim, bashkëtrashëgimtari ka të drejtë të ngrëjë padinë e pjesëtimit të pasurisë trashëgimore. Ndërsa sipas nenit 19 të ligjit mbi trashëgiminë që ishte në fuqi në atë kohë, padia për mbrojtjen e trashëgimit ngrihet nga trashëgimtari vetëm kur atij i mohohet cilësia si trashëgimtar, dmth, mohohet qenia e tij në radhën e personave që thirren në trashëgim. Vetëm në këtë rast trashëgimtari ka të drejtë të ngrëjë padi sipas dispozitës së përmendur kundër personit që i mohon atij cilësinë si trashëgimtar dhe e mban pasurinë trashëgimore vetë si trashëgimtar qoftë edhe me një dëshmi trashëgimnie. Në rastin konkret që e paditura N nuk i ka mohuar paditësit qënien e tij si at i trashëgimlënësit dhe që ai si at, sipas nenit 104 e 105 të K.C. thirret si trashëgimtar, nuk kishte vend që të ngrihej padia e bazuar në nenin 101 të K.C. si pa të drejtë e kishte ngritur padinë paditësi.

Në këtë rast gjykata për tu mos u dëmtuar ai nga padijenja e ligjit, në vështrim dhe të nenit 5 të K.P.C. duhet ta kishte ndihmuar paditësin dhe t'i bënte atij të qartë të drejtën që kishte për të kërkuar pjesëtimin e trashëgimit. Në rast së pjesëtimi nuk është bërë sipas kërkesave të ligjit para hyrjes në fuqi të K.C., sipas nenit 352 të këtij Kodi, do të zbatoheshin dispozitat e fitimit të pronësisë me anë trashëgimie sipas Kodit Civil. Në këto kushte vendimi i gjykatës që e ka rrëzuar kërkesën e paditësit si të parashkruar dhe ai

i këshillit gjyqësor, që e ka lënë atë në fuqi, duhet të prishen dhe çështja të dërgohet për rigjykim. Në rigjykim gjykata të ketë parasysh sa më sipër.

Në rast se do të bëhet ndryshimi i objektit të padisë, gjykata të zbatojë dispozitat e nenit 152 e vijues të K.C. Në rigjykim gjykata të sqarojë edhe pretendimet e të paditurës N., nëse paditësi dhe familjarët e tij i kane marrë sendet e trashëgimlënësit si dhe pretendimet e saj për qënien në familjen bujqësore më vete. Gjkata të hetojë edhe mënyrën e dhënies së shumës së depozituar në arkën e kursimit, nëse kjo shumë është pasuri personale e trashëgimlënësit apo ajo është shumë e kursyer bashkërisht me të paditurën si bashkëshorte e tij, ose nëse është pasuri e tërë familjes bujqësore. Sqarimi i këtyre rrethanave kishin rendësi për veçimin nga pasuria trashëgimore të asaj pjese, që do të vërtetohej nëse ishte vënë me kontributin edhe të paditëses si bashkëshorte e trashëgimlënësit, si dhe anëtareve të tjerë, në rast se kanë qenë në një familje bujqësore me trashëgimlënësin. Në rigjykim, vetëm pas hetimit të plotë dhe zbatimit të drejtë të ligjit, gjykata do të japë një vendim të drejtë e të bazuar. Për këto arsye, Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke parë dhe nenin 189/a të KPC vendosi, prishjen e vendimit nr. 116, datë 17.12.1982 të Gjykatës së Rrethit Përmet dhe nr. 9, datë 23.12.1982, të këshillit gjyqësor të kësaj gjykate dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në atë gjykatë e me tjetër trup gjykues.

1984

Vendimi nr. 34, datë 07.04.1984 i Plenumit

(Për dënimin e krimit të agjitacionit dhe propagandës duhet të vërtetohet vullneti për dobsimin e diktaturës së proletaratit)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë pasi dëgjoj Prok. e Përgjithshëm për mbrojtjen e ligjshmërisë dhe mbasi shqyrtoj çështjen në tërësi vëren se, vendimi nr. 14, datë 30.1.1975 i Kolegjit Ushtarak të Gjykatës së Rrethit të Tiranës (që deklaroi fajtor dhe dënoi të gjykuarin SH. K., për krimin e agjitacionit e të propagandës, ashtu edhe vendimi nr 2, datë 17.2.1975 i Kolegjit Ushtarak të Gjykatës së Lartë (që e lë në fuqi vendimin). Sh. ka qenë ushtar i shërbimit ushtarak aktiv dhe më 15 dhjetor 1974, në kohën kur punonte së bashku me ushtarët e tjerë në brezin e kalitjes të repartit, ka kënduar këngë të ndryshme popullore që janë dëgjuar nga një pjesë e ushtarëve. Ndër të tjera ka kënduar një melodi me fjalët “Të rrojë partia, të rrojë Enveri së Mehmeti desh na therri..”. Në administrim të provave të mësipërme është arritur në përfundim se i gjykuari ka kryer krimin e agjitacionit e të propagandës kundër shtetit mbasi ka fyer një ish-udhëheqës kryesor të partisë së shtetit. Ky përfundim është i gabuar.

Në veprën e më mësipërme mungon një nga elementët kryesor të domosdoshëm të krimit të agjitacionit e propagandës kundër shtetit: qëllimi për të dobësuar shtetin e diktaturës së proletariatit. Mungesa e këtij qëllimi tek i gjykuari del qartë edhe nga vetë rrethanat e zhvillimit të ngjarjes. Edhe nga provat e administruara del se Sh. E ka kënduar këngën për një çast të vetëm, pa u thelluar në kuptimin e saj., pra e ka kënduar “pa vetëdije”. Gjithashtu, të dhënat në lidhje me karakteristikat individuale që përbërjé fizionominë e tij politiko-shoqërore tregojnë qartë se ai nuk ka pasur ndonjë shkak për t’ju kundërvënë me dashje kunderrevolucionare partisë dhe pushteit popullor.

Edhe familja e tij kanë mbajtur kurdoherë qëndrim të mirë politiko-shoqëror, në të kaluarën familja e tij ka ndihmuar Luftën Nacionale-Çlirimtare, forcimin dhe konsolidimin e pushtetit popullor. SH.K ka qenë një i ri i dalluar në punë dhe shoqëri për sjelljet e tij të mira dhe prandaj, aktualisht ka fituar respektin e të tjerëve. Derisa në veprën e të gjykuarit SH. mungon qëllimi për të dobësuar ose minuar shtetin e diktaturës së proletaratit, i gjykuari duhet të deklarohet i pafajshëm për krimin e agjitacionit e të propagandës që është

akuzuar e destinuar dhe, në bazë të pikës 7 të nenit 71 të K. Pr .P. Për këto arsye, Plenumi i Gjykatës së Lartë ,në mbështetje të nenin 185 në lidhje me pikën 7 të nenit 71 të K.Pr. P. vendosi prishjen e vendimeve të gjykatës së rrethit dhe vendimit te Kolegjit Ushtarak të Gjykatës së Lartë dhe pushimin e gjykimit të ceshtjes penale kundër të gjykuarit SH.K., duke e deklaruar të pafajshëm për krimin e agjitacionit e të propagandës kundër shtetit.

...

Vendimi nr. 386, datë 29.12.1984 i Plenumit

(Punonjësi nuk largohet nga puna për dëmtim të pasurisë socialiste jo për faj të tij)

...

Është vërtetuar se në mbrëmjen e datës 24.11.1983, H.Z., bashkë me dëshmitarin F. K., kanë transportuar fasule nga qyteti i Fierit për në Tiranë. Ngarkesat e ngarkuara në makinë i kanë siguruar në Parkun e Spedicionit. Të nesërmen, më datë 25.11.1983, kur kanë bërë dorëzimin e mallit kanë dalë paditësi H.Z me 3 thasë diferencë (120 kg Fasule, ndërsa dëshmitari F.K një thes (40 kg fasule). Parku i Spedicionit Tiranë, nisur nga fakti së paditësi H.K., edhe në raste të tjera ka pasur diferenca në mallrat e transportuar, ka vendosur largimin e tij nga puna në bazë të nenit 98, shkronja “e” të Kodit të Punës për dëmtim në mënyrë të përsëritur të pronës socialiste. Gjykata e faktit, nuk ka deklaruar fajtor të paditurin H.P. për dëmin që i është shkaktuar partisë socialiste, ai ka vepruar sipas rregullave duke e siguruar makinën në park, i cili nuk ka qenë plotësisht i siguruar me roje dhe se ekziston mundësia e vjedhjes nga jashtë.

Këshilli Gjyqësor i Gjykatës së Rrethit Tiranë e ka gjetur fajtor paditësin në shkaktimin e dëmit. Gjykata ka prishur vendimin e gjykatës së faktit dhe duke e gjykuar çështjen në fakt ka vendosur rrëzimin e padisë. Ky vendim me kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë së ushtruar nga Prokurori i Përgjithshëm, është prishur nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke u lënë në fuqi vendimi i gjykatës së faktit. Në vendimin e Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë pranohet se në rastin se më 24.11.1983, paditësi ka vepruar me faj, pra pasuria socialiste është dëmtuar për shkak të qëndrimeve të pakujdesshme të tij. Duke mos qenë dëmi i rëndë mbi (1000 lekë), ky kolegji ka konsideruar se largimi i H.Z. nga puna është i paligjshëm. Dëshmitari, gjatë pyetjes me imtësi të F.K., me të cilin ishte bashkëudhëtarë apo dëshmitarët e tjerë kanë dhënë shpjegime të pjesshme jo të plota. Një hetim më i plotë do të ndihmojë gjykatën për të konkluduar. Gjykata duhet të zgjerojë hetimet, lidhur me pozicionet e vendosjes së makinave në park. Pyetja e dëshmitarit F.K dhe paditësi H.Z. nëse kanë konstatuar ndonjë veprimtari të kryer në makinë që të mund të sillte ndonjë dyshim. Nga gjykata është e domosdoshme të behet një këqyrje në vend pozicionin e makinave, kjo duke ndihmuar në vlerësimin e drejtë të provave.

Në se arrihet konkluzioni se përvetësimi i pasurisë socialiste (120 kg fasule është kryer gjatë kohës së qëndrimit të makinës në park nga persona të tjerë dhe paditësi i ka marrë të gjitha masat që objektivisht kishte mundësi t'i merrte për sigurimin e saj, ai nuk do të mbajë përgjegjësi disiplinore, siç është largimi nga puna. Në të kundërt nëse përjashtohet mundësia e mësipërme apo mundësia e marrjes së mallit në dorzim me diferencë prej (120 kg fasule) atëherë i vetmi person që mund të ketë vënë dorë mbi këtë pasuri është paditësi H.K.. Nëse do të rezultojë një gjë e tillë duhet të ndryshohet shkaku i largimit nga puna, duke e trajtuar si shkelje të rëndë të disiplinës në punë, parashikuar nga Kodi Penal, neni 98 shkronja "dh". Në rast se pasuria socialiste nuk është përvetësuar nga paditësi, por është dëmtuar për shkaqe të tjera, nuk mund të jepet masa e largimit nga puna sipas nenit 98, shkronja "e", të Kodit të Punës sepse shumica e dëmit të lartëpërmendur nuk përbën dëm të rëndë në kuptim të dispozitës së mesipërme. Për këto arsye, Plenumi i Gjykatës së Lartë vendosi kthimin e çështjes për rigjykim Gjykatës së Rrethit Tiranë, me një tjetër trup gjykues.

...

1985

Vendimi nr. 243, datë 18.11.1985 i Plenumit

(Njohja e atësisë nga nëna nuk pranohet nëse vërtetohet se në kohën e konceptimit nuk ka pasur marrëdhënie intime)

...

Paditësja: Q.R ka kërkuar njohjen e atësisë së fëmijës I.R, në bazë të nenit 37 të Kodit të Familjes. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës me vendimin nr. 801, datë 22.09.1984, ka vendosur rrëzimin e padisë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 439, datë 13.11.1984, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së faktit. Kundër këtyre vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtje ligjshmërie Prokurori i Përgjithshëm, i cili kërkoi prishjen e tyre dhe pranimin e kërkesës për këto arsye: Nuk ka dalë që në kohën e konceptimit të fëmijës i padituri të ketë patur marrëdhënie intime me paditësen. Dëshmitarja K.SH ka deklaruar se përpara meje palët kanë pohuar se janë takuar rregullisht deri në gusht të vitit 1982 dhe pastaj kanë vazhduar marrëdhënie të rastit, pohim që ajo e ka fiksuar dhe në informacionin e dërguar Komitetit të Partisë dhe që është administruar në dosje. Që ka patur fjalë për marrëdhëniet e ndërgjygjësave këtë e pohon në gjyqin e fundit dhe dëshmitari i palës së paditur dhe ndërmjetës i kësaj lidhje, sipas paditëses. Nuk del për periudhën maj-qershor që koinçidon me konceptimin e fëmijës paditësia të ketë pasur të bëjë me persona të tjerë.

Pleniumi i Gjykatës së Lartë vëren se vendimet e goditura për mbrojtje të ligjshmërisë janë të drejta dhe arsyeton se: Gjykata ka arritur në konkluzionin se fëmija I., që ka lindur paditësja Q.R më datë 26.02.1983, jashtë martese, nuk është rezultat i marrëdhënieve që ajo ka patur me të paditurin T. J. Tërësia e provave që ka administruar gjykata në seancat gjyqësore nuk kanë vërtetuar që në kohën e konceptimit të fëmijës, palët të kenë patur marrëdhënie intime. Për këto arsye, lihet në fuqi vendimi nr. 801, datë 22.09.1984 i Gjykatës Rrethit Durrës dhe nr. 439, datë 13.11.1984, i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

...

1986

Vendimi nr. 6, datë 25.12.1986 i Kolegjit Penal (*Format e krimit të agjitacionit dhe propagandës*)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë prej Muharrem Kushi, anëtar, z. Abdyl Duka, nd.gjyqtar dhe Ferdi Haxhiu nd.gjyqtar, argumenton dhe gjen fajtor të pandehurit N.M, K.Q, S.E, B.M, R.S, H.I. Të gjithë të pandehurit nisur nga qëllimi i tyre armiqësor e kundërevolucionar, në luftë për të mbrojtur armikun Mehmet Shehu. Janë munduar të errësojnë figurën e udhëheqësit të dashur të partisë dhe të popullit tonë, duke e trajtuar vetëvrasjen e armikut Mehmet Shehu, si një vrasje e organizuar me qëllime të caktuara personale nga udhëheqësi kryesor i partisë dhe Kryetari i Presidiumit. Kanë folur në biseda edhe për gjëndjen ekonomike të vendit tonë, sipas tyre jo të mirë, duke mburrur nivelin e jetesës, gjoja i lartë i vëndeve të tjera. Mbas vdekjes së udhëheqësit kryesor të partisë, të pandehurit në biseda me njëri-tjetrin janë shprehur dhe kanë patur shpresa se mund të lidheshin me Bashkimin Sovjetik, d.m.th se mund të ndryshohej vija politike e partisë.

Fajësia për veprën penale të agjitacionit dhe propagandës kundër shtetit për të gjithë të pandehurit rezulton e provuar. Dënimet respektive të tyre: I pandehuri N.M në bazë të nenit 55/1” Krimi i agjitacion dhe propagandës”, 31/b/d, “kryer në bashkëpunim” 23, 25 dhe nenit 35 të K.P e dënon me 13 (trembëdhjetë) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave dhe të drejtës të zgjedhjes për 5 (pesë) vjet kohë. I pandehuri K.Q në bazë të nenit 55/1” Krimi i agjitacion dhe propagandës”, 31/b, “kryer në bashkëpunim” 23,25 dhe nenit 35 të K.P e dënon me 20 (njëzet) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave dhe të drejtës të zgjedhjes për 5 (pesë) vjet kohë. I pandehuri S.E në bazë të nenit 55/1” Krimi i agjitacion dhe propagandës”, 31/b, “kryer në bashkëpunim”, 25 e dënon me 9 (nëntë) vjet heqje lirie dhe të drejtës të zgjedhjes për 5 (pesë) vjet kohë. I pandehuri R.S në bazë të nenit 55/1” Krimi i agjitacion dhe propagandës”, 31/a, b, “kryer në bashkëpunim” 23, 25 e dënon me 9 (nëntë) vjet heqje lirie dhe të drejtës të zgjedhjes për 5 (pesë) vjet kohë. I pandehuri H.I në bazë të nenit 55/1” Krimi i agjitacion dhe propagandës”, 31/a, b, “kryer në bashkëpunim” 25 e dënon me 9 (nëntë) vjet heqje lirie dhe të drejtës të zgjedhjes për 5 (pesë) vjet kohë. I pandehuri B.M në bazë të nenit 55/1” Krimi i agjitacion dhe propagandës”, 31/a, b, d “kryer në bashkëpunim” 23,25 e dënon me 10 (dhjetë) vjet heqje lirie, të drejtës të zgjedhjes dhe dekoratave për 5 (pesë) vjet kohë.

...

Vendimi nr. 140, datë 17.11.1986 i Plenumit*(Zgjidhja e martesës me nismën e njërit bashkëshort për mungesë afeksioni)*

...

Gjykata e Rrethit të Tiranës me vendimin nr.1955, datë 17.11.1986, ka vendosur zgjidhjen e martesës ndërmjet palëve ndërgjyqëse G.R (paditësi/burri) dhe L.R (e paditura/gruaja) për fajin e paditësit G.R. Këshilli Gjyqësor i Gjykatës së Lartë me vendimin nr.488, datë 16.10.1986, ka vendosur prishjen e vendimit të sipërm dhe çështjen e ka kthyer për rigjykim. Gjykata e Rrethit të Tiranës me vendimin nr.1955, dat 17.11.1986, ka vendosur zgjidhjen e martesës për faj të paditësit G.R. Mbi bazën e ankesës së palës paditëse Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 1, datë 08.01.1987, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 1955, datë 17.11.1986, të Gjykatës së Rrethit Tiranë duke e zgjidhur martesën për faj të dyve.

Kundër vendimit nr.1, datë 08.01.1987, Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës Lartë ka ushtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë, i cili parashtron se, vëndimi nuk mbështetet në provat që janë administruar gjatë gjykimit. Konkluzioni që ka arritur Kolegjit Civil, se marrëdhëniet e tyre janë tronditur për shkak të ftohtësisë së krijuar midis tyre, mbas lidhjes së martesës, nuk gjen mbështetje në prova. Sipas kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë janë ritheksuar pretendimet, faktet dhe dëshmitë e dëshmitarëve të të dyja palëve dhe në fund është kërkuar prishja e vendimit të Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe lënia në fuqi e vendimit nr.1955, datë 17.11.1986, të Gjykatës së Rrethit Tiranë.

Pleniumi i Gjykatës së Lartë çmon se kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e ushtruar nga Kryetari i Gjykatës së Lartë është i drejtë dhe duhet pranuar sepse nga faktet del që pala paditëse kishte pasur 7 (shtatë) vite njohje me të paditurën L.R, pasi janë dashuruar, kanë lidhur fejesë, martesë dhe vetëm 2 muaj pas martesës, paditësi kishte vendosur të zgjidhte martesën. Pretendimi i paditësit se ndaj të paditurës L. nuk ndjente afeksion dhe se martesën e lidhi me mendimin se pas këtj fakti do të lindte dhe forcohej më tej dashuria dhe respekti reciprok midis tyre, nuk është i bazuar. Në këto kushte, Pleniumi i Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e vendimit nr. 1, datë 08.01.1987, të Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 1955, datë 17.11.1986, të Gjykatës së Rrethit Tiranë.

...

1987

Vendimi nr. 1, datë 10.01.1987 i Kolegjit Penal

*(Format e krimit të tradhëtisë ndaj atdheut dhe agjitacionit e propagandës
nëpërmjet sabotimit dhe shërbimit të agjenturave të huaja)*

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë prej Eleni Selenica zv.kryetare, Stilian Nikolla nd.gjyqtar dhe Adriana Plasa nd.gjyqtare vëren se: vëren se, në industrinë e naftës dhe të gazit kanë vepruar për një kohë të gjatë agjentë të zbulimit të fshehtë sovjetik të pandehurit P. XH, E.V, M.A, P.S, L.K, pasi ata kanë zhvilluar një veprimtari shumëvjeçare agjenturore e sabotuese dhe kështu i kanë shkaktuar ekonomisë një dëm të madh për sektorin e naftës e të gazit, që llogaritet në vlerën 200.101.506 lekë. Me ardhjen në fuqi të Hrushovit dhe bandës së tij në Bashkimin Sovjetik, me anën e uzurpimit të pushtetit, revizionizmi hrushjovan rivendosi kapitalizmin në shtetin e parë socialist dhe filloi të vërë në lëvizje kundër vendit tonë, përveç agresionit ideologjik dhe bllokadës ekonomike, edhe zbulimin e fshehtë KGB. U vërtetua plotësisht se i pandehuri P. XH, në kohën kur ishte student në B.S, në vitin 1958, është thirrur nga Nikollaj Fjordovi në një nga Zyrat e Shkollës së Lartë të Partisë, pasi më parë ishin studjuar nga ky punonjës i sigurimit cilësitë e karakterit jo pozitiv e të pandehurit dhe me propozimin e P. XH me lehtësi u vu në shërbim të zbulimit të fshehtë sovjetik për të kryer veprimtari armiqësore kundër atdheut në të ardhmen. I tërë procesi gjyqësor që verifikoi plotësisht të dhënat hetimore vërtetoi se ky i pandehur ka luajtur rolin kryesor në tërë veprimtarinë agjenturore e sabotuese që zhvillohej në sektorin e naftës.

I pandehuri M. A ka ripohuar në hetuesi se nga presioni që i pandehuri P. XH bashkë me agjentin rus Dadallovi i ka bërë ka firmosur deklaratën për të ndihmuar B.S. I pandehuri E.V sipas pohimeve të qarta dhe të plota të bëra në hetuesi dhe në seancë gjyqësore, është vënë në shërbim të zbulimit sovjetik, duke nënshkruar edhe një deklaratë me përmbajtjen: “me dëshirën time pranoj të bëhem agjent në shërbim të zbulimit sovjetik”. I pandehuri P.S mban qëndrim mohues për akuzën e tradhtisë ndaj atdheut. Gjykata arrin në konkluzionin se dhe ai është vënë në shërbim të zbulimit sovjetik dhe ka zhvilluar veprimtari të gjerë agjenturore e sabotuese si dhe të pandehurit P, M, E. E tërë kjo veprimtari armiqësore e sabotuese fushën e përhapjes së koncepteve antishkencore ju ka shërbyer të pandehurve të realizonin më lehtë edhe sabotimin me pasoja veçanërisht të rënda ekonomike.

Me dashje kundërevolucionare dhe për të realizuar më lehtë sabotimin ekonomik të pandehurit kanë nxjerrë e përhapur ndër specialistët koncepte antishkencore me qëllim që të fusin frymën e tërheqjes, pritshmërisë e pesimizmit dhe kështu të mos realizoheshin planet për kërkimin dhe zbulimin e naftës e të gazit. Duke shkelur në mënyrë të dukshme raportet për punimet sizmike, sikurse del nga akti i ekspertimit, të pandehurit kanë caktuar përqindje më të larta punimesh larg vendburimeve, të cilat kanë arritur të realizohen deri në 86 %. Nga akti i ekspertimit rezulton se janë kryer punime sizmike në zona të thella të tilla si: Lunabregasi, Makareshi, Jugu i Tiranës, Shkodra, Zadrima, etj. Për të realizuar qëllimin e tyre kundërevolucionar-sabotimin në industrinë e naftës e të gazit-punimet sizmike gjatë viteve 1980-1981, në masën 50 %, janë kryer jashtë kuadratit prespektiv.

U provua plotësisht se të gjithë të pandehurit kanë punuar për të sabotuar në kërkimet e naftës e të gazit, duke i hedhur punimet sizmike në një përqindje të madhe larg vendburimeve gjë që gjen mbështetje në të dhënat e akt-ekspertimit dhe në pohimet e të pandehurve. Të pandehurit përgjigjen edhe për ata puse që vetë nuk janë autor e bashkëautor sepse kanë lejuar miratimin e tyre pa qenë bazuar plotësisht me kompleksin dhe ky miratim në Këshillin Teknik të ndërmarjes apo në Këshillin shkencor të Institutit dhe në Drejtorinë e naftës në Ministri është bërë me qëllim sabotimi. E gjithë veprimtaria agjenturore që nëpërmjet sabotimit i ka shkaktuar dëme veçanërisht të mëdha ekonomisë, u ndërpre si rezultat i vigjilencës së Partisë dhe të naftëtarëve.

Nga sa më sipër bëhet e qartë shkalla e rrezikshmërisë së krimit të sabotimit që është veçanërisht e madhe si dhe shkalla e rrezikshmërisë së sejcilit të pandehur për këtë krim që nuk është e njëjlojtë. Për sejcilin ajo përcaktohet nga koha e pjesëmarrjes në sabotim, nga roli që ka luajtur sejcili duke mbajtur parasysh dhe funksionet dhe detyrat që kryenin, dhe për katër të pandehurit që, sabotimin e kanë kryer në kuadrin e veprimtarisë agjenturore, ky fakt mbahet parasysh në shkallën e fajësisë që sigurisht e rrit rrezikshmërinë e sejcilit nga gjerësia e thellësia që ka patur kjo veprimtari agjenturore. Gjykata mban parasysh se bashkëpunimi në kryerjen e krimit ka qenë në një shkallë të tillë që i afrohet grupit të organizuar gjë që rrit shkallën e rrezikshmërisë së veprave dhe të autorëve dhe përbën rrethanë rënduese për seicilin. Gjithashtu, në caktimin e dënimit Gjykata mban parasysh origjinën dhe përbërjen politike të mirë të familjeve të të pandehurve, pohimin dhe shpjegimet e qarta e të plota të pandehurve.

I pandehuri P. XH deklorohet fajtor për krimin e tradhtisë ndaj Atdheut dhe atë të sabotimit dhe e dënon në bazë të neneve 47, gërma "g" të K.P, në lidhje me nenin 31/b të K.P, nenit 53, nenit 35 K.P e dënon përfundimisht me 25 (njëzetepesë) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave dhe titujve që mban dhe të drejtës të zgjedhjes për 5 (pesë) vjet kohë. I pandehuri E.V deklorohet fajtor për krimin e tradhtisë ndaj Atdheut dhe atë të sabotimit dhe e dënon në bazë të neneve 47, gërma "g" të K.P, në lidhje me nenin 35 të K.P e dënon përfundimisht me 23 (njëzetetre) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave që mban dhe të drejtës të zgjedhjes për 4 (katër) vjet kohë. I pandehuri M.A deklorohet fajtor për

krimin e tradhtisë ndaj Atdheut dhe atë të sabotimit dhe agjetacion e propagandës kundër shtetit e dënon në bazë të neneve 47, gërma “g” të K.P në lidhje me nenin 31/b të K.P, nenit 53, nenit 35 K.P e dënon përfundimisht me 22 (njëzetedy) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave që mban dhe të drejtës të zgjedhjes për 3 (tre) vjet kohë. I pandehuri P.S deklarohet fajtor për krimin e tradhtisë ndaj Atdheut dhe atë të sabotimit dhe agjetacion e propagandës kundër shtetit e dënon në bazë të neneve 47, gërma “g” të K.P në lidhje me nenin 31/b të K.P, nenit 53, nenit 35 K.P e dënon përfundimisht me 23 (njëzetetre) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave që mban dhe të drejtës të zgjedhjes për 4 (katër) vjet kohë. I pandehuri L.K deklarohet fajtor për krimin e tradhtisë ndaj Atdheut dhe atë të sabotimit dhe agjetacion e propagandës kundër shtetit e dënon në bazë nenit 53, nenit 35 K.P e dënon përfundimisht me 18 (tetëmbëdhjetë) vjet heqje lirie, heqjen e dekoratave që mban dhe të drejtës të zgjedhjes për 3 (tre) vjet kohë. Me Dekretin nr.7471, datë 12.03.1991, të Presidiumit të Kuvendit Popullor të dënuarit P.S i falen 5 (pesë) vjet nga dënimi i mbetur, M.A i falen 10 (dhjetë) vjet.

...

Vendimi nr. 48, datë 25.9.1987 i Plenumit

(I pandehuri që në momentin e kryerjes së veprës ka qenë në fazat e para të skizofrenisë, është i papërgjegjshëm)

...

I pandehuri A.Xh. është akuzuar për veprën penale të marrëdhënies seksuale me dhunë, pasi një ditë është paraqitur tek apartamenti i komshiut të tij, ka mbyllur derën e koridorit, ka kapur nga supet vajzën e komshiut dhe e ka puthur në fytyrë. Kur vajza A. ka kundërshtuar veprimin e tij, ai e ka rrëzuar në tokë dhe e ka puthur disa herë, por është larguar pasi vajza e ka gërvishtur në fytyrë duke i shkaktuar rrjedhje gjaku. Gjykata e rrethit dhe Kolegji Ushtarak i kanë cilësuar këto veprime si elementë të veprës penale të marrëdhënies seksuale me dhunë, me një vajzë që nuk ka arritur pjekurinë seksuale. Sipas aktit të ekspertimit psikiatriko ligjor, A.Xh rezultonte i sëmurë psikikik, vuante nga skizofrenia dhe ka qenë i papërgjegjshëm përpara ligjit, pasi në kohën e kryerjes së veprës penale, ka qenë në fazat e para të sëmundjes. Në periudhën e vuajtjes së dënimit A.Xh. është shtruar disa herë në repartin e psikiatrisë. Mbas heqjes së masës së dënimit, ai ka ndenjur i mbyllur në shtëpi dhe më pas është shtruar me urgjencë në spitalin klinik nr. 5 Tiranë, ku është trajtuar për skizofreni.

Nga riekspertimi rezulton se veprën penale e ka kryer në fazat e para të sëmundjes, e cila e ka penguar të udhëhiqet drejtë në veprimet e tij. Në këto rrethana, ndaj këtij të pandehuri nuk është rasti të merret vendim për masë mjeksore, pasi sipas mjekëve psikiatër ai nuk paraqet rrezikshmëri dhe për më tepër, pas rrëzimit nga kati i katërt ka dëmtuar

shytlën kurrizore dhe ka nevojë për kujdesin prindëror. Duke qenë se vlerësohet se i pandehuri A.Xh. ka qenë i papërgjegjshëm në kryerjen e veprës penale, gjykata arsyeton se vendimi duhet të priset dhe në bazë të nenit 185/3 të Kodit të Procedurës Penale, Plenumi i Gjykatës së Lartë vendosi prishjen e vendimit të gjykatës së rrethit Tiranë dhe vendimit të kolegjit ushtarak të Gjykatës së Lartë dhe pushimin e çështjes në ngarkim të të pandehurit A.Xh.

...

1988

Vendimi nr. 72, datë 14.03.1988 i Plenumit

(Çnjohja e atësisë mund të pranohet vetëm atëherë kur ekzistojnë prova të pakundërshtueshme se paditësi nuk është i ati i fëmijës)

...

Gjykata e Rrethit të Tiranës me vendimin nr. 1282, datë 06.08.1986, ka vendosur çnjohje të paditësit B.S si at i fëmijëve E.S dhe D.S dhe heqjen e detyrimit ushqimor për ta, që është caktuar me vendimin nr. 912, datë 06.11.1982, të Gjykatës së Rrethit Korçë. Vendimi i Gjykatës së Rrethit Tiranë është lënë në fuqi me vendimin nr. 536, datë 22.11.1986, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Kundër të dy këtyre vendimeve ka bërë kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë Kryetari i Gjykatës së Lartë, duke kërkuar prishjen e tyre dhe dërgimin e çështjes për rigjykim për shkelje të rëndë të rregullave procedurale sepse nuk është shqyrtuar kërkesa e paditësit për rivendosjen e afatit të parashikrimit të padisë.

Pleniumi i Gjykatës së Lartë ka aryetuar se, sipas nenit 29 të Kodit të Familjes, fëmija që ka lindur gjatë martesës ka për at bashkëshortin e nënës. Të paditurit E.S dhe D.S kanë lindur nga Zh. T gjatë kohës gjatë kohës kur ekzistonte martesja e saj me paditësin B.S. Pretendimi i paditësit se ai nuk ka qenë në gjëndje asnjëherë të lindte fëmijë, pra dhe gjatë martesës me Zh. T, nuk është vërtetuar në mënyrë bindëse se në dosje janë administruar dy akte mjeko-ligjore që përcaktojnë se B.S vuan nga azospermia, është absolutisht i paaftë për të fekunduar dhe steriliteti është instaluar para pjekurisë seksuale.

Por lidhur me përcaktimin e kohës së kësaj paaftësie, ekspertët mjeko-ligjorë të ngarkuar nga Pleniumi i Gjykatës së Lartë, që shprehen se në aktin e datës 02.11.1987 se nuk mund të përcaktohet koha e fillimit të këtij procesi patologjik, mendim ky që u dha dhe në ballafaqimin e ekspertëve që kanë lëshuar aktet. Për rrjedhojë, nuk mund të konkludohet se fëmijët e paditur nuk kanë lindur prej paditësit. Nga ana tjetër, edhe nga analiza e gjakut nuk është përjashtuar mundësia që B.S të jetë at i fëmijëve E.S dhe D.S. Në këto kushte Pleniumi i Gjykatës së Lartë vendosi prishjen e vendimit nr. 1282, datë 06.08.1986, të Gjykatës së Rrethit Tiranë, si dhe të vendimit nr. 536, datë 22.11.1986, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe rrëzimin e padisë si të pabazuar.

...

Vendimi nr. 76, datë 3.3.1988 i Plenumit
(Caktimi i vlerës së urdhërzhdëmtimit bëhet vetëm bazuar në hetimin gjyqësor)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë me pjesëmarrjen e Prokurorit të Përgjithshëm, mori në shqyrtim çështjen civile me objekt kundërshtimin e urdhërzhdëmtimit në shumën 6701.10 lekë dhe kthimin në punën e mëparshme pranë Qendrës së Llogarisë së Arsimit Tepelenë të punëtorit E.Ç. Gjykata e rrethit Tepelenë ka vendosur anulimin e pjesëshëm të urdhërzhdëmtimit dhe rrëzimin e kërkesës së paditësit për rikthimin në punën e mëparshme, i cili punonte si magazinier dhe në inventarin e datës 15.1.1986 ka rezultuar me një mungesë prej 6.701.10 lekë. Qendra ka vendosur ta largojë në një pozicion tjetër brenda institucionit dhe ka nxjerrë për të urdhërzhdëmtim. Pasi janë marrë provat e nevojshme, ka rezultuar se mungesa (dëmi) efektiv në magazinë ka qenë në shumën 1714 lekë, e cila ka mbetur mbasi janë bërë kompensimet e mundshme midis mungesave e tepricave të rezultuara në magazinë.

Gjykata e rrethit ka vendosur anulimin e pjesëshëm të urdhërzhdëmtimit (duke lënë si detyrim për të paguar shumën 1046 lekë) dhe rrëzimin e kërkesës për rikthimin në punën e mëparshme. Por gjykata ka gabuar duke e shkarkuar paditësinë edhe për shumën 579 lekë që përbën kundravleftën e 181 ml tubo berkman të rezultuara në mungesë, pasi e ka mbështetur këtë konkluzion vetëm në shpjegimet e paditësit dhe dy deklaratat e tjera e në këtë mënyrë gjykata ka vepruar në kundështrim me ligjin. Gjykata duhet t'i pyeste deklaruesit si dëshmitar në gjyq për të vërtetuar vërtetësinë e deklarimeve të tyre. Ndërsa i përket sasisë së tubove berkman, gjykata duhet të zgjeronte hetimin gjyqësor, duke administruar si prova dokumentat fletë-hyrje nga këshillat popullorë, me të cilat janë bërë hyrjem materialet e nisura nga paditësi. Duke vlerësuar të drejtë kërkesën e Prokurorit të Përgjithshëm, Plenumi i Gjykatës së Lartë, mbështur në nenin 189/a, b të Kodit të Procedurës Civil ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Tepelenë dhe vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për rigjykim.

...

1989

Vendimi nr. 79, datë 10.07.1989 i Kolegjit Penal

(Kushtet për ndryshimin e dënimit me vdekje në dënim me heqje lirie)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë i formuar nën kryesinë e Eleni Selenicës zv.kryetare, Dashmir Kore anëtar dhe Lili Robo anëtar vëren se, me vendimin nr.32, datë 16.06.1989, Gjykata e Rrethit Tropojë ka vendosur deklarinimin fajtor të të pandehurit L. N për krimin e vrasjes me dashje për motive të dobëta në bazë të nenit 84/a dhe 31/a të Kodit Penal dhe e dënon me vdekje (me pushkatim). Si dënim plotësues në bazë të nenit 25 të Kodit Penal i heq të drejtën e zgjedhjeve për 5 (pesë) vjet kohë. Përfundimisht në bashkim dënimesh në bazë të nenit 35 të Kodit Penal e dënon të pandehurin L.N me vdekje (ekzekutimi me pushkatim) dhe si dënim plotësues i heq të drejtën e zgjedhjeve për 5 (pesë) vjet kohë.

Kundër këtij vendimi është ankuar i pandehuri i cili ka parashtruar se, gjykata duhet të më jepte dënim me heqje të lirisë, duke patur parasysh personalitetin e familjes sonë, që ka mbajtur qëndrim të mirë si para çlirimit, gjatë luftës nacionalçlirimtare dhe mbas çlirimit. Duke marrë parasysh gjëndjen time shëndetësore jo të mirë dhe krizën nervore që kam pasur, gjykata duhet të më dërgonte mua për ekspertim psikiatriko-ligjor për të përcaktuar përgjegjshmërinë time për krimin e kryer, gjë që nuk u bë si pjesë e hetimit të gjykimit të çështjes.

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë thekson se fajësia e të pandehurit ka dalë e vërtetuar me thëniet e bëra prej tij gjatë hetimit dhe gjykimit të çështjes me shpjegimet e dëshmitarëve të pyetur, me aktet e kqyerjes së vendit të ngjarjes, e me akt-ekspertimin mjeko-ligjor. Pretendimi i të pandehurit se ndjenja e hakmarrjes i ka lindur si rezultat i disa qëndrimeve mospërfillëse të familjes së viktimës si mosmarrja pjesë në varrimin e vëllait të të pandehurit, me heqjen e rrobave të zeza brenda 15 ditëve dhe se viktima e kishte ofenduar një ditë më parë, nuk qëndrojnë.

Në këtë mënyrë vendimi i gjykatës përse i përket fajësisë të cilësimit ligjor të veprave të kryera nga i pandehuri L.N është i drejtë. Por përse i përket llojit të dënimit vendimi i gjykatës duhet të ndryshohet, duke ju dhënë të pandehurit dënimin me heqje të lirisë. Përfundimisht, i pandehuri L.N dënohet në bazë të nenit 35 të K.P me 25 vjet heqje lirie dhe heqjen e të drejtës së zgjedhjeve për 5 (pesë) vjet kohë.

...

1990

Vendimi nr. 216, datë 27.10.1989 i Kolegjit Civil

(Vendimi i gjykatës bazohet në faktet e provat e marra gjatë procesit)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë i përbërë prej Fehmi Abdiu zëvendëskryetar, Tamara Malaj anëtare dhe Avni Shehu anëtar, vëren se, Gjykata e Rrethit Korçë me vendimin e saj nr. 798, datë 10.11.1989, ka vendosur zgjidhjen e kontratës së qirasë midis ndërgjyqësave duke detyruar të paditurin S.N. për t'i liruar paditësit K.N një dhomë të marrë me qira kur t'i sigurohet një sipërfaqe tjetër banimi. Vendimi i gjykatës së faktit vjen në kundërshtim me ligjin. Faktet e pranuar në vendim nuk janë rrjedhojë e hetimit të plotë e të gjithanshëm të çështjes. Nuk është administruar as akti i dhurimit që ka rëndësi për çështjen për të sqaruar në se pronari i vetëm ka qenë i jati i paditësit. Nga vërtetimi bashkëngjitur del se shtëpia ke qenë ndërtuar nga prindërit në vitin 1960, ndërsa nëna e ndërgjyqësave ka vdekur në vitin 1964. Duke qenë kështu, akti i dhurimit duhet të jetë i pavlefshëm sepse dhuruesi ka ushtruar të drejta pronësie, duke qenë bashkëpronarë mbi atë shtëpi.

Sa më sipër, duhej që të bëhej pjestimi i pasurisë e vetëm pastaj, mund të vendosej dhurimi i shtëpisë së lartpërmendur. Ka rezultuar nga gjykimi i çështjes se palët ndërgjyqëse janë vëllezër e banojnë në një shtëpi të ndodhur në lagjen nr. 12, të qytetit të Korçës. Paditësi K. ka lidhur një kontratë qiraje me të paditurin, S. për një dhomë e kuzhinë në shtëpinë që paditësi e mban me cilësinë e pronarit, duke pretenduar se i është dhuruar prej të jatis. Vitin e kaluar ai ka kërkuar zgjidhjen e kontratës së lartpërmendur për shkak se ajo sipërfaqe banimi i nevojitet për familjen e tij.

Gjykata e faktit, duke vendosur zgjidhjen e kontratës së qirasë e detyrimin e të paditurit për t'i dorëzuar atë sipërfaqe banimi, ka gabuar. Së pari, gjykata ka pranuar se paditësi ka fituar pronësinë mbi atë banesë për shkak se i është dhuruar nga i jati, pa administruar aktin e dhurimit prandaj këtë duhet t'u kërkojë palëve gjatë rigjyimit të çështjes. Nga dokumentet bashkëngjitur me kërkesën del se kjo shtëpi është ndërtuar në vitin 1960 nga prindërit e palëve ndërsa në vitin 1964 e jema e tyre ka vdekur. Në këto rrethana, gjykata duhet të hetojë lidhur me pretendimin e paditësit në çfarë mënyre ai është bërë pronar mbi këtë shtëpi sepse me vdekjen e të jëmës për pjesën e saj kanë patur të drejtë për bashkëpronësi të dy palët, pra dhe i padituri.

Po ashtu gjykata duhet të hetojë në se i padituri ka hequr dorë nga kërkimi i trashëgimisë. Pasi të sqarohj këto probleme, gjykata duhet të orientojë palët që, po qe se kanë pretendime duhet të kërkohj në pjestimin e pasurisë. Në qoftë se ata do t'i drejtohen gjykatës për këtë gjë, gjykata duhet ta pezullojë gjykimin e kësaj çështje deri sa të përfundojë gjykimin i çështjes tjetër me të cilën ka lidhje. Vetëm pasi të sqarohj këto e të tjera probleme që do të lindin gjatë rigjykimin, gjykata do të jetë në gjendje të japë një vendim të drejtë të bazuar në ligj.

...

Vendimi nr. 227, datë 3.11.1990 i Kolegjit Civil

(Për tjetërsimin e sendit të paluajtshëm kërkohet leja e organeve shtetërore, jo për pjestimin e tij)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë i përbërë prej Zija Vuci anëtar, Violeta Isaraj anëtare dhe Avni Shehu anëtar, vëren se, Gjykata e Rrethit të Tiranës, me vendimin nr. 746, datë 15.5.1990 ka vendosur rrëzimin e padisë si të pabazuar. Gjykata e Zonës Tiranë, me vendimin nr. 384, datë 26.6.1990, ka vendosur si vijon: Prishjen e vendimit të sipërm të Gjykatës së Rrethit Tiranë dhe duke e zgjidhur vetë çështjen ka lejuar pjestimin e shtëpisë së ndodhur në rrugën "4 Dëshmorët" nr. 66, Tiranë, të përbërë nga dy kate (4 dhoma, 2 guzhina, koridore e anekse) midis pjesmarrësve në proces, duke marrë paditësia D. H. 40/100 pjesë dhe të paditurit H. e K.H. nga 30/100 pjesë secili. Ky vendim nuk është i bazuar. Gjykata e shkallës së parë, duke zbatuar porosinë e gjykatës së zonës, gjatë rigjykimin të çështjes ka pyetur një seri dëshmitarësh dhe ka arritur në përfundim se midis palëve është bërë pjestimi i pasurisë qysh në vitin 1967, duke marrë paditësia D. së bashku me djalin e saj H. katin e dytë dhe katin e parë e ka marrë i padituri K, ku ka pasë vetëm një dhomë e një guzhinë dhe një të ndarë që shërbente, si vend gatimi. Që nga ajo kohë ata kanë banuar secili në pjesën e vet.

Pretendimet e të paditurit K. se shtëpia është pjestuar në mënyrë vullnetare janë vërtetuar me thëniet e mitarëve B. Z. e M. I, gjini e afërt me palët. Për këtë fakt kanë dëshmuar edhe persona të tjerë që kanë ndëgjuar nga vetë paditësia D., kur është bërë 50-vjetori të paditurit K. Një veprim i tillë i kryer nga pjesmarrësit në proces, për shkak të raporteve të veçanta që ekzistojnë midis tyre, mund të provohet edhe me dëshmitarë. Pretendimet e të paditurit K. se shtëpia është pjestuar në mënyrë vullnetare janë vërtetuar me thëniet e dëshmitarëve B.Z. e M.I, gjini e afërt me palët. Për këtë fakt kanë dëshmuar edhe persona të tjerë që kanë ndëgjuar nga vetë të paditurit K. Një veprim i tillë i kryer nga pjesmarrësit në proces, për shkak të raporteve të veçanta që ekzistojnë midis tyre, mund të provohet edhe me dëshmitarë. Në qoftë se ndonjëri prej tyre do të kishte pretendime, ai duhet të ngrinte padi brenda afateve të parashikuara në ligj. Në këto rrethana gjykata e

rrethit me të drejtë ka konkluduar se i padituri K. e ka fituar me parashkrim fitues pronësinë ekskluzive mbi pjesën e shtëpisë që ndodhet në katin e parë dhe për këtë e ka rrëzuar padinë e anës paditëse.

Në këto rrethana gjykata e rrethit me të të drejtë ka konkluduar se i padituri K. e ka fituar me parashkrim fitues pronësinë ekskluzive mbi pjesën e shtëpisë që ndodhet në katin e parë dhe për këtë e ka rrëzuar padinë e anës paditëse. Gjykata e zonës ka konkluduar se pavarësisht nga rrethanat që u përmendën më lartë, pjestimi që i është bërë kësaj shtëpie përdërisa nuk është respektuar forma e kërkuar nga neni 89 i K C, është i pavlefshëm. Ky arsyetim është i pabazuar në ligj. Pjestimi që bëjnë bashkëpronarët midis tyre nuk është thjeshtë një kontratë për kalim pronësie sepse secili bashkëpronar është në të njëjtën kohë pronar mbi krejt sendin që pjestohet. Prandaj, për t'u kryer ky veprim juridik nuk kërkohet leje nga organet e pushtetit, dokument ky që është i domosdoshëm për kontratën për kalimin e pronësisë së një sendi të palujtshëm. Nga ana tjetër, gjykata e zonës ka zbatuar nenin 89 të K C, i cili ka hyrë në fuqi më 1 janar 1982, pra shumë kohë pas kryerjes së veprimit juridik nga ana e pjesmarrësve në proces.

Në bazë të nenit 81 të dekretit nr. 2083, datë 6.7.1995 “Mbi pronësinë”, që ka qenë në fuqi në kohën kur është kryer ky veprim juridik, lejohej pjestimi vullnetar nga vetë bashkëpronarët. Mosrespektimi i formës nuk e bën vetë veprimin juridik të pavlefshëm kur ekzistojnë kushtet e parashikuara nga neni 91 i K. C. ose neni 44 i ish dekretit “Mbi pronësinë”. Në këto kushte, pronësija fitohet edhe kur nuk është respektuar forma. Gjykata e zonës, duke u nisur nga premise e gabuar se nuk lejohet pjestimi vullnetar, pranon në heshtë sepse nuk i rrëzon dëshmitarët, që ky pjestim është bërë. Në këtë mënyrë ky vendim i saj vjen në kundërshtim me vendimin që ajo ka dhënë vetë, kur e ka kthyer çështjen për rigjykim. Në këto rrethana, vendimi i gjykatës së rrethit është i drejtë dhe gjykata e zonës ka gabuar që e ka prishur atë.

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë vëren se, kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është e drejtë dhe duhet pranuar. Vendimi i gjykatës së zonës duhet të prishet dhe të lihet në fuqi vendimi i gjykatës së shkallës së parë. Në gjykimin e çështjes në shkallë të dytë, gjykata e zonës nuk ka bërë vlerësim të drejtë të provave të administruara. Ajo ka pranuar se dëshmitarë të shumtë të pyetur në gjykim, nuk kanë pohuar që pjesmarrësit në proces të kenë bërë pjestimin vullnetar të shtëpisë objekt padije. Ky konkluzion i saj është i pabazuar. Përkundrazi, një pjesë e dëshmitarëve kanë thënë se këtë pasuri ata e kanë pjestuar vullnetarisht përpara 23 vjetësh, duke marrë si pjesë në natyrë paditësia D. së bashku me njërin djalë, të paditurin H., katin e dytë të shtëpisë dhe djali tjetër i saj, i padituri K, katin e parë. Përafërsisht kështu janë shprehur edhe ata dëshmitarë që kanë marrë pjesë si të ftuar në darkën e organizuar me rastin e 50-vjetorit të lindjes të të paditurit K.

Ata kanë thënë se atë natë vetë paditësia D. është shprehur se ishte e kënaqur që të dy djemtë i kishtë rregulluar me shtëpi, duke i sistemuar njëri lartë e tjetri poshtë. Megjithatë, thëniet e këtyre dëshmitarëve gjykata i ka injoruar dhe nuk i ka përmendur fare në vendimin

e saj. Ajo, konkluzionet e veta i ka mbështetur vetëm në thëniet e atyre dëshmitarëve që kanë paraqitur paditësia D. dhe i padituri H. Është e vërtetë që këta dëshmitarë kanë thënë që nuk është bërë ose për veten e tyre nuk dijnë që të jetë bërë ky pjestim, por në këtë gjendje të provave, të cilat kundërshtojnë njera-tjetrën, gjykata ishte e detyruar t'i analizonte ato me hollësi dhe të mbante ndaj tyre qëndrim kritik, duke treguar edhe arsyet që pse disa prova i pranon dhe disa të tjera jo. Pikërisht mungesa e kësaj analize ka ndikuar negativisht në vlerësimin e tyre të drejtë, gjë që e ka çuar gjykatën në përfundime të gabuara.

Për këtë shkak vendimi i saj duhet të priset dhe çështja të gjykohet në fakt. Nuk është nevoja që ajo të dërgohet përsëri për rigjykim sepse në të dy gjykimet e zhvilluara në shkallë të parë, janë sqaruar të gjitha rrethanat e çështjes dhe janë marrë prova të mjaftueshme për të dalë me konkluzione të sakta e të bazuara për çështjen. Prandaj, duke i shqyrtuar në tërësi këto prova, arrihet në përfundim se ashtu siç ka pranuar gjykata e rrethit, pjesëmarrësit në proces, duke u grupuar, nga njera anë, paditësia D. e i padituri H. dhe nga ana tjetër, i padituri K., e kanë pjestuar në mënyrë vullnetare këtë pasuri. Kjo ndarje është bërë a përpara 23 vjetësh dhe për secilin grup, qysh në atë kohë, është përcaktuar në natyrë, pjesa takuese.

Në kundërshtim me sa ka pranuar gjykata e shkallës së dytë, ky fakt ka rezultuar i provuar nga thëniet e dëshmitarëve, si edhe nga rrethanat e tjera të çështjes. Kështu dëshmitari B. Z, kushëri i parë i të paditurve K. e H. H. dhe dëshmitaria M. I, kunatë e paditëses D. H. kanë thënë se këta e kanë pjestuar shtëpinë qysh në vitin 1968. Ata për shkak të lidhjeve të gjinisë ose të krushqisë që kanë me pjesëmarrësit në proces, i kanë pasë mundësitë më të mëdha për t'u vënë në dijeni të kësaj ngjarje. Nga ana tjetër, thëniet e tyre nuk ka pse të merren me rezervë. Ata nuk janë aspak të interesuar që të favorizojnë padrejtësisht njërin palë në dëm të palës tjetër. Kjo për arsye se nga materiali i çështjes nuk rezulton ndonjë e dhënë që midis tyre dhe ndonjerës palë të kenë ekzistuar më përpara grindje ose mosmarrëveshje. Ndryshe paraqitet vlera provuese e thënieve të dëshmitarëve që kanë paraqitur paditësia D. dhe i padituri H. Disa prej tyre kanë deklaruar se nuk e dijnë që të jetë bërë pjestimi i shtëpisë, ndërsa disa të tjerë kanë thënë se nga D. kanë mësuar që ky pjestim nuk është bërë.

Këto thënie të tyre nuk kanë rëndësi për çështjen. Ata kanë deklaruar për një fakt që nuk e dijnë nëse ka ndodhur ose që ndodhjen e tij nuk e kanë konstatuar vetë, por që burimin e marrjes dijeni rreth këtij fakti e kanë nga bisedat që ata kanë zhvilluar me paditësen, në kohën kur kjo po përgatitej për t'a hedhur çështjen në gjyq. Në favor të pretendimeve që ka ngritur i padituri K., të cilat gjykata e rrethit i ka pranuar, janë edhe thëniet e dëshmitarëve I. D. e F. Sh.

Ka rezultuar se secila nga këto palë ka pasë në përdorimin e saj eskuziv jo vetëm sipërfaqen e nevojshme të banimit, por edhe ambjentet e tjera të përdorimit të përbashkët, siç janë guzhina, banjo, depo etj. Në pjesën e vet çdo njëra prej tyre është sjellë si pronare e vetme, duke mos i njohur palës tjetër asnjë të drejtë si bashkëpronare dhe këtë të drejtë

ajo nuk e ka pretenduar as për veten e saj në pjesën që përdorë pala tjetër., Kjo gjendje në marrëdhëniet e tyre lidhur me krejt shtëpinë ka vazhduar për një kohë mjaft të gjatë dhe ka krijuar tek ato bindjen se bashkëpronësia midis tyre kishte marrë fund. Ky fakt del edhe nga shtesat ose ndryshimet që ka bërë i padituri K. në katin e parë, për të cilat pala tjetër ka mbajtur qëndrim indiferent. Ajo as ka kontribuar, as e ka penguar atë për të bërë këto punime.

Pra, edhe këto rrethana provojnë se marrëveshja e përfunduar midis tyre përpara 23 vjetëve, ka pasë për qëllim pjestimin vullnetar të kësaj pasurije dhe jo siç ka pretenduar paditësia ose djali i saj H.H, se kjo marrëveshje është bërë vetëm për të rregulluar e zgjidhur problemin e strehimit, pa pasë për qëllim zhdukjen e bashkëpronësisë. Është e vërtetë se në bazë të nenit 85/1 të K Civil pjestimi i sendeve në bashkëpronësi bëhet nga vetë bashkëpronarët sipas formës së kërkuar për kalimin e pronësisë, por mungesa e kësaj forme nuk do të thotë që ky veprim juridik, në kushte të caktuara nuk krijon një gjendje të re në marrëdhëniet e tyre lidhur me këto sende. Në qoftë se janë kushtet e kërkuara nga neni 91 i K C secili prej tyre bëhet pronar i një pjese të caktuar të sendit, me anë të parashkrimit fitues dhe për rrjedhojë merr fund bashkëpronësia e tyre mbi krejt sendin. Në rastin konkret, pjesmarrësit në proces e kanë pjestuar vullnetarisht shtëpinë. Për të bërë këtë pjestim ligji nuk kërkon pëlqimin e organeve të pushtetit sepse secili bashkëpronar është në të njëjtën kohë edhe pronar në krejt sendin dhe me anë të këtij veprimi juridik ai nuk bën tjetërsimin e tij. Por, meqenëse objekt pjestimi ka qenë një send i paluejtshëm, për vlefshmërinë e këtij veprimi juridik kërkohej një formë tjetër e caktuar. Përderisa ai është bërë me marrëveshje midis pjesmarrësve në proces si bashkëpronar të këtij sendi, kjo marrëveshje, duhej të bëhej me akt-noterial, ndërsa po të zgjidhej çështja me pajtim, në zyrën juridike ose në gjykatë, pjestimi i kësaj pasurije duhej të pasqyrohej në procesverbalet që miratojnë pajtimin në mënyrën e parashikuar nga nenet 84/3 e 93 të K P Civile. Megjithatë, mosrespektimi i kësaj forme që ka të bëjë me vlefshmërinë e këtij veprimi juridik nuk do të thotë se me kalimin e kohës së parashikuar në ligj, ai të mos sjell pasojat juridike të dëshiruara nga palët që e kanë kryer atë.

Qëllimi i tyre ka qenë që t'i japin fund bashkëpronësisë mbi këtë send të paluajtshëm dhe të fitojë secili në vete pronësinë në pjesë të veçanta të tij, të përcaktuara këto në natyrë. Ky veprim juridik jo vetëm nuk është i ndaluar, por është i lejuar nga ligji. Në saj të tij secila palë, nëndorësinë eskuzive mbi pjesë të veçanta të këtij sendi e ka fituar me mirëbesim dhe e ka ushtruar atë pa ndërprerje për më shumë se tre vjet. Në këto rrethana, në vështrim të nenit 91 të Kodit Civil ato janë bërë pronare të vetme të këtyre pjesëve me parashkrim fitues, por kanë humbur reciprokisht në të njëjtën kohë pronësinë në pjesët e tjera të sendit. Duke e parë çështjen nga ky këndvështrim, arrihet në përfundim se gjykata e rrethit e ka zgjidhur atë drejtë, ndërsa gjykata e zonës ka gabuar që ia ka prishur asaj këtë vendim dhe që, duke e gjykuar çështjen në fakt ka pranuar pa dinë dhe lejuar pjestimin e kësaj pasurije.

...

Vendimi nr. 38, datë 28.7.1990 i Plenumit
*(Vepra penale e tradhëtisë ndaj atdheut me tentativë për arratisje nuk
provohet me deklarata)*

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë shqyrtoi kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë ndaj të pandehurit M.I., i akuzuar për tradhëti ndaj atdheut në formën e tentativës për arratisje jashtë shtetit, dmth se ka kryer veprën penale të parashikuar nga shkronja “gj” e nenit 47 e paragrafi i dytë i nenit 11 të Kodit Penal. Prokurori i Përgjithshëm argumenton se vendimet e gjykatave janë të pabazuara, pasi konkluzionet mbi fajësinë janë mbështetur vetëm në deklaratën e lëshuar ditën e ngjarjes, sipas së cilës i pandehuri ka pranuar se ka patur qëllim për t`u arratisur në Jugosllavi. Por është vërtetuar plotësisht se, ai ka marrë rrugën për në vendin e ngjarjes me kërkesën e kumatës së tij, e cila kërkonte që M.I. t`i merrte vajzën e vogël që ndodhej me të jatin në stan. Por nga veprimet që ka kryer përpara se të ndalohej, rezulton se qëllimi i vërtetë nuk ka qenë arratisja nga atdheu. Nga ana tjetër, thëniet e dis dëshmitarëve, si dhe sendet që i janë kapur të pandehurit në vendin e ngjarjes, përforcojnë pretendimin se ai nuk ka patur qëllim për t`u arratisur. Pohimet fillestare që ka bërë ai, duke deklaruar të kundërtën, nuk shoqërohen me asnjë lloj prove. Madje nga tërësia e materialit të çështjes, ka të dhëna se deklaratat fillestare M.I. i ka dhënë nën ndikimin e pijes.

Duke u bazuar në skicën që i bashkëngjitet kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë, e cila është hartuar nga specialistët kompetentë, del se largësia e vendit ku është ndaluar i pandehuri me vijën e kufirit është një orë e gjysëm. Pra, gjykata është bazuar në skicën e gabuar. Gjithashtu, rruga që ka ndjekur i pandehuri nuk mund të kalonte në asnjë drejtim tjetër veçse në pikën ku rrinin ushtarët. Për më tepër, M.I. e njihte mirë atë rrugë sepse prej 10 vjet me radhë kulloste bagëtinë e po të donte të arratisesh do të kishte kaluar në rrugë të tjera. Meqenëse çështja është e qartë dhe nuk lind nevojë për hetime të tjera.

...

1991

Vendimi nr. 18, datë 01.03.1991 i Plenumit

(Në gjykimin e padive të lirimit dhe dorëzimit të sendit, gjykata duhet të hetojë nëse prona është shtetëzuar si shtëpi banimi apo lokal tregtar)

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë vëren se, vendimi i gjykatës së faktit nuk është rezultat i një hetimi të plotë e të gjithanshëm dhe si i tillë ai, duhet të prishet. Për rrjedhojë, duhet të prishet edhe vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, i cili ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së rrethit. Nga materialet e ndodhura në dosje del se ndërmarrjes së paditur, banesa objekt konflikti i është dhënë qysh në vitin 1953 dhe vazhdon të përdorë për nevojat e veta. Gjatë kësaj kohe ka bërë adoptime në të si depo, punishte etj. Gjykata e rrethit, mbështetur në shkresën nr. 5633/1, datë 14.10.1989, të seksionit komunal, ku bëhet fjalë se A. R. nuk i është shtetëzuar ndonjë shtëpi, ka vendosur detyrimin e anës së paditur për lirimin e banesës dhe dorëzimin e saj paditëses. Njëkohësisht gjykata në dosje ka administruar dhe dokumente të tjera si vërtetimin me datë 06.10.1989, lëshuar nga këshilli popullor i qytetit Himarë, ku skicohet e gjithë shtëpia (edhe pjesët që përdoren nga pronarë të tjerë, si dhe pjesa objekt gjykimi), e në të bëhet shënimi se kjo shtëpi në listat e këshillit popullor të qytetit figuron e shtetëzuar dhe se është përdorur nga dega e shitblerjes.

Gjithashtu, në dosje ndodhen dhe vërtetimet me datë 19.12.1989 e 22.12.1989, të këshillit popullor qytetit të Himarës në të cilat thuhet se shtëpia e A. R. në limerë është shtetëzuar në zbatim të dekreteve nr. 4252 dhe 4263, datë 11.4.1967, së bashku me shumë shtëpi të tjera të qytetarëve himarjotë që në kohën, e shtetëzimit nuk kanë qenë të banuara ose që kanë qenë në shërbim të enteve tregtare komunale apo shtetërore, siç ka qenë dhe shtëpia e qytetarëve J. D., U. edhe V. R. në emër të të cilëve kjo shtëpi figuron e shtetëzuar në emërtimin depo konsumi, emërtim ky që e mban edhe sot. Megjithë këto, gjykata e faktit nuk ka bërë asnjë hetim rreth problemeve që dalin nga përmbajtja e dokumenteve të lartpërmendur por, sikurse u tha më lart, duke u bazuar vetëm në vërtetimin e seksionit komunal Vlorë ka pranuar kërkesën e paditëses.

Kryetarit të Gjykatës së Lartë, nga ana e paditur i janë paraqitur dokumente të tjera të lëshuara nga Komiteti Ekzekutiv i Këshillit Popullor të rrethit Vlorë e nga seksioni komunal i tij që bëjnë fjalë se godina dykatëshe e ndodhur në përdorim të ndërmarrjes tregtare

të shitblerjes Vlorë, pronë e qytetarëve J. D. U. M. dhe V. R. me vendimin nr. 47, datë 12.6.1967, të K.E. të K.P. rrethit Vlorë, është shtetëzuar. Për më tej, se ky komitet me vendimin nr. 93, datë 20.11.1967 ka refuzuar kërkesën e V. R. (që është bashkëshorti i paditëses A.), për heqjen e shtetëzimit. Mbi kërkesën e Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, Komiteti Ekzekutiv i KP të rrethit Vlorë me shkresën e tij nr. 3713/1, datë 17.7.1990, përgjigjet se në emër të A. R. nuk figuron e shtetëzuar ndonjë shtëpi, porse me vendim të këtij komiteti nr.47, datë 12.6.1967, figuron e shtetëzuar një depo në qytetin e Himarës në emër të V. R. e M. R., që janë përkatësisht bashkëshorti dhe kunati i saj. Në këto rrethana, përderisa në dosje ekzistojnë dokumente të kundërta lidhur me shtetëzimin ose jo të shtëpisë objekt konflikti dhe nuk del e qartë pronësia mbi këtë shtëpi nëse është e A. ose e V. R., si është fituar pronësia nga ana e V. R. etj., çështja ka nevojë për plotësim hetimesh.

Për zgjidhjen e drejtë të çështjes dhe për të dhënë një vendim po të drejtë në rigjykim gjykata, duhet të hetojë nëse shtëpia objekt gjykimi ndodhet në fshat apo në qytet dhe pronësie e kujt është e në bazë të cilit dekret është shtetëzuar, në bazë të dekretit nr. 4252, datë 11.4.1967. që bën fjalë për shtetëzimin e ndërtesave e trojeve në fshat apo në bazë të dekretit nr.4263, datë 11.4.1967, mbi shtetëzimin e lokaleve që janë ndërtuar për ushtrim tregtie etj., të cilat janë pronë private. Lidhur me këtë, në rast se shtëpia është marrë në bazë të dekretit “Mbi shtetëzimin e lokaleve...”, gjykata duhet të hetojë nëse shtëpia objekt gjykimi ka qenë lokal i ndërtuar për këtë qëllim apo ka qenë ndërtuar për shtëpi banimi e më vonë është përdorur si lokal. Në bazë të letrës së Këshillit të Ministrave nr. 249/1, datë 3.4.1968 (shih Përmbledhësen e Legjislacionit 1945-1979, fq.116), në rast se shtëpia objekt konflikti ka qenë fillimisht shtëpi banimi e më pas është kthyer në lokal për nevoja të tregtisë, mbi këtë nuk shtrihen efektet e dekretit nr. 4263, datë 11.4.1967, e si rrjedhim të gjitha veprimet e kryera nga organet e pushtetit në bazë (si të Komitetit Ekzekutiv të KP të rrethit dhe të qytetit) janë të pavlefshme e shtëpia duhet t’i kthehet pronarit. Në qoftë se shtëpia ndodhet në fshat, e është shtetëzuar në bazë të dekretit nr. 4252, datë 11.4.1967, gjykata duhet të hetojë nëse janë kushtet që e bëjnë të shtetëzohet kjo shtëpi. Midis të tjerave të hetojë nëse në kohën e daljes së këtij dekreti në shtëpinë në fjalë kanë banuar ose jo pjestarë të familjes të pronarëve të shtëpisë. Edhe për këtë rast duhet të vepohet sipas kritereve që ka vendosur Këshilli i Ministrave për zbatimin e dekreteve të mësipërme. Për këto arsye, Plenumi i Gjykatës së Lartë prishi vendimin e gjykatës së apelit dhe të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe dërgoi çështjen për rigjykim.

...

Vendimi nr. 20, datë 01.03.1991 i Plenumit***(Të drejtat e blerësit kur sendi i shitur përmban defekte nga prodhimi)***

...

Plenumi i Gjykatës së Lartë vëren se, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është në tërësi e drejtë dhe si e tillë duhet pranuar. Nga provat që janë administruar gjatë gjykimit e rigjykimit të çështjes ka rezultuar e provuar se në 26 janar 1989 paditësi ka blere një televizor të markës “Lura”, kundrejt çmimit 4000 leke, duke ju dhënë garancia, se shitësi merr përsipër që brenda 6 muajve të riparoj të gjitha defektet e lindura gjatë punës së televizorit. Me kalimin e koliës paditësi ka konstatuar se, se ekrani televizorit nuk ndriçohet siç duhet. Për këtë problematikë ai ka vënë dijeni shitësin brenda garancisë 6 mujore, i cili kontrollon televizorin dhe ka konstatuar difekt të ekranit dhe rënie emisioni në masën 50%. Më pas paditësi ka vënë dijeni ndërmarrjen shitëse, duke i kërkuar ndërrimin e televizorit të zi, por kjo e fundit ka refuzuar plotësimin e kërkesës dhe prandaj, paditësi ka kërkuar gjyqësisht që të detyrohet t’i ndërroj televizorin. Ndërsa çështja gjykohej e rigjykohej, është konstatuar se televizori ka me difekt gjithashtu edhe sekonderin e nje tranzistor, kurse specialistët ekspertë kanë vërtetuar se difektet e ekranit, sekondarit dhe tranzistorit, nuk janë shkaktuar për faj të paditësit, por janë defekte teknologjike (të proces të prodhimit të tyre), të padukshme dhe që e bëjnë të papërdorshëm televizorin (natyrisht në qoftë se nuk zëvendësohen). Këto rrethana kanë rezultuar në shpjegimet që kanë parashtruar ekspertët.

Duke qënë e vërteta kështu, çmohet se me të drejtë Gjykata e Rrethit Korçë ka vendosur detyrimin e anës së paditur t’i ndërrojë paditësit televizorin e markës “Lura” me çmim 4000 lekë, me një tjetër televizor të të njejtës markë dhe pa të meta. Siç u vu në dukje, blerësi ja ka njoftuar të metat e sendit shitësit brenda afatit një vjeçar, duke kërkuar ndërrimin e televizorit me një të ri. Në bazë të nenit 196 të Kodit Civil. Në raste të tilla, kur në kontratë nuk është parashikuar ndryshe, ai ka të drejtë të kërkoj ose ndërrimin e sendit ose zbritjen e çmimit ose ndreqjen e të metave pa paguar ose zgjidhjen e kontratës dhe shpërblimin e dëmit. Po sipas kësaj dispozite është blerësi ai që do të zgjedhë mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes, e jo shitësi apo ndonjë tjetër. Është e vërtetë se në fletën e garancisë nga shitësi thuhet se kjo anë merr përsipër të riparoj të gjitha difektet teknike të lindura gjatë punës së televizorit brenda gjashtë muajve, por në rastin konkret nuk kemi të bëjmë me difekte të tilla, përkundrazi këto janë difekte teknologjike, që kanë ekzistuar ose janë krijuar gjatë procesit të prodhimit të aparatit (televizorit), janë difekte të padukshme që lidhen me pjesë përbërëse të rëndësishme të televizorit, që i ulin në një masë të konsiderueshme vlerën atij dhe që e bëjnë të papërdorshëm atë (natyrisht në qoftë se nuk zëvendësohen).

Pra, në televizorin e blerë nga paditësi ka të meta esenciale, të cilat as që mund të parashikohen në fletën e garancisë që bënë fjalë për difekte të lindura gjatë punës normale të televizorit. Është e kuptueshme se në këtë “fletë garanci” nuk mund të parashikohen kushte që kanë të bëjnë me cilësitë thelbësore (esenciale) të sendit të shitur dhe që e bëjnë këtë të

papërdorshëm. Pikërisht për këtë arsye edhe ligji i ka dhënë blerësit të drejtën e zgjedhjes së mënyrës që ky çmon më të përshtatshme për të mbrojtur interesat e tij, kur në sendin e blerë konstaton mungesa esenciale të cilësisë ose të meta të rëndësishme.

...

Vendimi nr. 48, datë 03.04.1991 i Kolegjit Civil
(Deklarimi i vdekjes nga gjykata pas marrjes së provave dhe vetëm për shtetasit shqiptarë)

...

Këshilli gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, i formuar nën kryesinë e Fehmi Abdiu, zëvendëskryetar, Avni Shehu anëtar, Violeta Isaraj anëtare, vëren se, shkaqet e parashtruara në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmerise të Prokurorit të Përgjithshëm për prishjen e vendimit nr. 901, datë 11.6.1990 të Gjykatës së Rrethit Tiranë janë të besuara. Me vendimin e mësipërm gjykata del të ketë vërtetuar se I. P. ka vdekur më 10 mars 1955, pa u verifikuar aktet e gjendjes civile nëse ajo figuron të jetë regjistruar ose jo si e tillë. Sipas certifikatës së vdekjes, datë 5.10.1990, të lëshuar nga zyra e Gjendjes Civile pranë Komitetit Ekzekutiv të KP të rrethit Tiranë I. P. del të ketë vdekur në spital më datë 3.2.1955 dhe të jetë e regjistruar si e tillë një ditë më vonë me 4.2.1955. Në kushtet e mësipërme kërkesa për të duhet të rrëzohet. Vendimi i gjykatës nuk është i bazuar edhe në pjesën që ka vërtetuar vdekjen e R. Q., duke pranuar se ai prej vitit 1930 e këtej nuk figuron të jetë i regjistruar (në aktet e gjendjes civile) dhe se nga thëniet e dëshmitarëve të paraqitur në gjykatë është provuar se ai ka vdekur në 3 korrik 1949 në Itali.

Në kundërshtim me sa sipër nga përmbajtja e certifikatës së lindjes datë 16.10.1990, të lëshuar nga zyra e gjendjes civile të rrethit Tiranë del se R. Q. në vitin 1945 figuron të jetë i regjistruar, e dhënë kjo, verifikimi i saktësisë të të cilës mund të çonte gjykatën në një konkluzion tjetër. Po kështu, gjykata del të ketë vërtetuar se I. Q. ka vdekur më 23 tetor 1981 në Zyrih, Zvicër pa hetuar nëse në regjistrat e popullatës të viteve 1945 e në vazhdim ai figuron ose jo i evidencuar, rrethanë kjo që do ta çonte gjykatën në konkluzione më të sakta lidhur me kompetencën e saj për të vërtetuar faktin e pretenduar.

E rëndësishme për gjykatën ka qenë edhe saktësimi i shtetësisë së N. dhe R., pasi sipas nenit 28 të ligjit nr. 3920, datë 21.11.1964 “Për gëzimin e të drejtave civile nga huajt dhe zbatimin e ligjit të huaj”, gjykata shqiptare do të jetë kompetente për deklarimin e vdekjes së tyre vetëm në qoftë se ata nuk do të kenë shtetësinë shqiptare, në të kundërtën vdekja e tyre do të vërtetohet si fakt juridik, sipas nenit 155 të K P Civile. Në këto kushte, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar dhe vendimi duhet të priset për N. e R. G. dhe çështja të kthehet për rigjykim, ndërsa për I. P. duhet rrëzuar.

...

1992

Vendimi nr. 181, datë 25.07.1992 i Kolegjit Civil të Gjykatës së

Kasacionit⁸

(Regjistrimi i aktivitetit privat me ortakëri bëhet nga gjykata vetëm në prani të ortakëve)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit i formuar nën kryesinë e Piro Tili anëtar, Zef Nika anëtar dhe Agim Gjoleka anëtar, vëren se, shkaqet e parashtruara në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të Kryetarit të Gjykatës së Kasacionit për prishjen e vendimit nr. 278, datë 14.2.1992 të Gjykatës së Rrethit Gjyrokastër janë të bazuara. Nga aktet e ndodhura në dosje, në kundërshtim me sa ka pranuar gjykata, rezulton se gazeta “Llaiko Vime” kishte disa dekada që botohej në rrethin e Gjyrokastër, kohët e fundit për mungesë të financimit dhe lëndës së parë ajo kishte pezulluar botimin. Për sigurimin e këtyre mjeteve monetare e materiale dhe ushtrimin e veprimtarisë së përbashkët u bë e mundur të arrihej një marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet kryeredaktorit të gazetës Th. S redaktorëve A. Z, V. P, V. Z, M. N, Z. L nga njëra anë dhe V. L me banim në SHBA, me shtetësi amerikane nga ana tjetër. Në kohën që pritej realizimi i kësaj marrëveshje, kontratë ortakërije, V. L në mënyrë të njëanshme i drejtohet gjykatës me një kërkesë për regjistrimin e veprimtarisë private të botimit të gazetës “Llaiko Vime” në emër të tij.

Duke pranuar kërkesën e regjistruar këtë veprimtari private në emër të kërkuesit gjykata ka bërë një sërë shkeljesh të ligjës, që e bëjnë vendimin të cënueshëm. Në radhë të parë nga përmbajtja e kërkesës së V. J dhe kontratës së bashkëngjitur asaj, del se ai do të ushtrojë veprimtari private me ortakëri, ndërsa gjykata në mënyrë të gabuar bën regjistrimin e veprimtarisë private vetëm në emër të kërkuesit, duke shkelur kështu kërkesat e nenit 2 dhe 5 të ligjës nr. 7512, datë 08.1991 “Për sanksionimin dhe mbrojtjen e pronës private, të nismës së lirë, të veprimtarisë private të pavarura dhe privatizimit”. Së dyti, gjykata detyrimisht duhej të thirrte në gjyq, si person të interesuar palën tjetër kontraktuese kryeredaktorin dhe redaktorët për të mbrojtur interesat e rrjedhur edhe nga kontrata e ortakërisë, sipas neneve 12 e vijuese të Kodit Civil. Së treti në vendimin e gjykatës pranohet

---

⁸ Ndryshon em[rtimi nga Gjykat[e Lart[n[Gjykat[Kasacioni.

se i lartpërmenduri ka në bankën e shtetit shqiptar kapitalin e nevojshëm për fillimin aktivitetit. Por kjo nuk mbështetet në asnjë provë në dosje, përkundrazi është vërtetuar se ai nuk ka bërë asnjë çelje të ndonjë llogari apo derdhje të kapitalit në bankë dhe është pala tjetër që ka llogari të veçantë në bankë në emër të kryeredaktorit Th. S. Kjo e ka bërë të dyshimtë veprimtarinë private të V. J. Së katërti, nga ana e gjykatës nuk janë zbatuar kërkesat e paragrafit të tretë të nenit 5 të ligjës nr. 7512, datë 30.8.1991 ku thuhet “Një kopje të vendimit të saj gjykate ia dergon brenda 10 ditëve, nga data që vendimi ka marrë formën e prerë, organit financiar dhe bën rregjistrimin e pasurisë të paluajtshme të subjektive”. Vetëm zbatimi i këtyre kërkesave, dërgimi i vendimit të gjykatës atyre, bëhet i mundur regjistrimi i veprimtarisë në seksionin e financës, hapen regjistrat e veçantë për të dhe pasi derdhet dhe shuma e kërkuar jepet leje e veprimtarisë private. Mos realizimi i këtyre kërkesave ka bërë që V. J. të mos regjistrohet e të mos marrë leje për ushtrimin e veprimtarisë private dhe t’i shmanget kontrollit të Seksionit të Financës e bankës së shtetit dhe të fillojë veprimtarinë në kundërshtim me ligjin dhe të quaj vehten padrejtësisht pronar të gazetës “Laiko Vima”, duke shkuar më tej në shkëlje të tjera si mospërpilimin e kontratës së punës deri dhe në përdorimin e dhunës siç pretendohet nga pala e redaktorëve.

Së pesti, duke mos u respektuar kërkesat e kontratës së bashkëpunimit (ortakërisë), ajo është zgjidhur nga palët dhe vetëm nëse ajo arrihet të lidhet sipas kërkesave të dispozitave të Kodit Civil dhe ligjës nr. 7512, datë 30.8.1991 do të pranohet kërkesa nga gjykata për regjistrimin e veprimtarisë private për botimin e gazetës në formën e ortakërisë. Së gjashti, është pretenduar nga pala e redaktoreve se V. J. ka vepruar si pronar i gazetës “Llaiko Vimo”. Ky pretendim behet më bindës kur në dosje ekziston një mandat arketimi nr. 162159, datë 14.2.1992 në emër të Z. V. për noterinë për akt shitblerje apo tjetër dhe gjykata nuk ja ka nënshtruar atë verifikimit apo vlerësimin sipas kërkesave të nenit 14;15, 16, 21 dhe 116, të K P Civile. Për kalimin e pronësisë nga ajo shtetërore, siç është gazeta “Llaiko Vima” në atë private, duhen zbatuar një sërë dispozitash e rregullash, të cilat duhet t’i ketë parasysh gjykata. Në këto kushte vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjjirokaster duhet të priset dhe çështja të dërgohet për rigjykim.

...

Vendimi nr. 204, datë 14.08.1992 i Plenumit

(Shqyrtimi i shkëljeve që sjellin pavlefshmëri të procesit të zgjedhjeve)

...

Plenumi i Gjykatës së Kasacionit vëren se, nga materialet e dosjes rezulton se në zgjedhjet e balotazhit të zhvilluara në qytetin e Fierit për kryetar bashkie më datën 2 gusht 1992, nga të 57 qendrat e votimit që kanë qenë në raundin e parë, u kryen votime në 56 qendra votimi. Është provuar se qendra e 57 është pikërisht qendra nr. 27, që i përket të paraburgosurve,

numri i të cilëve është 51 persona dhe nuk kanë votuar për shkak se nuk u siguruan me kohë dokumentat përkatëse të identifikimit. Gjithashtu, janë konstatuar ndryshime në listat e zgjedhjeve dhe për.pasojë nga 38.308 zgjedhës që kishte në turin e parë, në turin e dytë dalin 38.512, dmth me një shtesë prej 204 zgjedhës. Siç është pranuar edhe nga kolegji civil, veprime të tilla janë të papajtueshme me veprimtarinë normale të zgjedhjeve, por Plenumi konstaton se konkluzioni i këtij kolegji për mbajtjen e zgjedhjeve të reja është i padrejtë për shkak se, në asnjë nga këto raste nuk kanë ndikuar në rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve bashkiake të qytetit Fier. Kështu, kandidati i Partisë Demokratike ka marrë 14.931 vota nga 14.107 që ka marrë kandidati i Partisë Socialiste, pra me një diferencë prej 824 votesh. Për pasojë, diferenca prej 204 plus 51 votues, që u përmendën më lart nuk përmbys rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve edhe sikur t'i shtohen vetëm njerit kandidat.

Një fakt që të jep mundësinë të formosh bindjen se në këto zgjedhje nuk janë vërtetuar manipulime është se ndërsa në zgjedhjet e para Partia Socialiste mori 13.259 vota, në votimet e balotazhit mori 14.107, pra një shtesë prej 848 vota më shumë. Në rrethanat e sipërme Plenumi i Gjykatës së Kasacionit konkludon se vendimi i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve nr.s'ka, datë 5.8.1992 është i drejtë dhe nuk ka arsye të përligjura për të përsëritur zgjedhjet bashkiake në qytetin Fier.

...

Vendimi nr. 39, datë 20.06.1992 i Kolegjit Penal

(Dënimi i fundit me vdekje për grabitje me pasojë vdekjen në bashkëpunim)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Kasacionit, i formuar nën kryesinë e zëvendëskryetarit z. Avni Shehu, anëtarëve z. Nafiz Bezhani dhe z. Metush Saraçi, në seancën e hapët gjyqësore, më datë 20.6.1992 mori në shqyrtim çështjen penale nr.43 që u përket të pandehurve: Ditbardh Çuko, i biri i V. dhe i V., i dtl. 20.11.1970, në Libofsh të rrethit Fier, banues po aty, me origjinë e gjendje shoqërore punëtor, beqar, i dënuar për vjedhje të pasurisë së tjetrit, me arësim 8-vjeçar, me punë në N. B. Libofsh, i arrestuar më 1.6.1992 dhe Josif Çuko, i biri i V. dhe i V., i dtl. 20.3.1968, lindur dhe banues në Libofsh, me origjinë e gjendje shoqërore punëtor, me arësim 8 klasë, me profesion punëtor, me punë në Nd. B. Libofshë, i arrestuar, të akuzuar për kryerjen në bashkëpunim të krimit të grabitjes, në bazë të nenit 102 e 13 të Kodit Penal. Me vendimin nr.65, datë 11.6.1992 të Gjykatës së Rrethit Fier janë deklaruar fajtor të pandehurit për kryerjen në bashkëpunim të krimit të grabitjes dhe në bazë të nenit 102 e 31 "a" dhe "b" të Kodit Penal janë dënuar me vdekje me varje në litar.

Kundër këtij vendimi kanë bërë ankim të pandehurit të cilët parashtrojnë këto shkaqe për ndryshimin e vendimit: Ekzekutimi i krimit është bërë nga Ditbardhi. Ndërsa Josifi

është detyruar me forcë nga Ditbardhi që të merrte pjesë në këtë krim. Edhe vrasjen e P. P. e ka bërë duke qenë nën ndikimin e Ditbardhit. Edhe fakti i thyerjes së sëpatës që përdorte Josifi tregon se ai nuk ka qenë i përgatitur nga ana psikologjike për kryerjen e këtij krimi. Prandaj, kërkohet që t'i falet jeta. Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Kasacionit, pasi dëgjoi relacionin e kryesuesit, prokurorin Gani Dizdari, i cili kërkoi lenien në fuqi të vendimit, avokatin K. S., i cili kërkoi të ndryshohet vendimi vetëm për të pandehurin Josif e si bisedoi çështjen në tërësi vëren se:

Vendimi i ankimuar i Gjykatës së Rrethit Fier është i bazuar në ligj e në prova dhe si i tillë ai duhet të lihet në fuqi. Është vërtetuar gjatë gjykimit se të dënuarit dhe viktimat kanë banuar në të njëjtin fshat, në Libofsh të rrethit Fier. Nuk ka të dhëna bindëse se midis këtyre dy familjeve të ketë patur mosmarrëveshje. Në maj të këtij viti të dënuarit janë vënë në dijeni se viktimja A. P., i sapo kthyer nga Greqia, dispononte 1.000.000 dhrami. Nga ky fakt atyre a ka lindur mendimi për kryerjen e krimit të grabitjes. Propozimi për kryerjen e krimit është bërë nga Ditbardhi dhe është përkrahur nga vëllai i tij, Josifi. Bashkërisht këto kanë përpunuar planin e kryerjes su krimit. Fillimisht kanë studjuar banesën ku banonte A. P. për të parë mundësinë e hyrjes në këtë banesë. Mbase janë bindur për mënyrën e kryerjes së krimit, me dt. 29.5.1992, rreth orës 02:00, duke patur të përgatiturë edhe mjetet e krimit (spatë, levë hekuri, thikë, pincë dhe tub hekuri) kanë vajtur tek banesa e A. P.

Nëpërmjet dritares, duke hequr xhamin, janë futur në dhomën e pritjes, duke patur me vete edhe mjetet e krimit. Sipas detyrave të caktuara që më parë, Josifi ka qëndruar roje në koridor, ndërsa Ditbardhi me qetësi ka hyrë në dhomën ku flinte A. P. me bashkëshorten R. dhe femijën M. (e moshës 7-muajshe) Ai sapo ka hyrë në dhomën e gjumit ka goditur menjëherë me sëpatë, në gjumë, A. P. dhe bashkëshorten e tij R. të cilëve u ka shkaktuar vdekjen. Në këtë kohë ka filluar të qaje femija M. dhe për të shmangur zhurmën e ka goditur edhe atë me sëpatë duke i shkaktuar vdekjen. Sapo ka dalë në koridor, i dënuari Ditbardh, ka parë Z. P. (nëna e viktimës A.), e cila, e zgjuar nga zhurmat kish dalë nga dhoma e saj për të parë se çfarë po ndodhte dhe në moment i është afruar dhe e ka goditur me sëpatë, duke e lënë pa ndjenja. Gjithashtu, në këtë kohë është zgjuar edhe bashkëshorti i saj (P. P.), por nuk ka arritur të ngrihej nga krevati ku flinte, mbasi ka hyrë i dënuari Josif, i cili bënte roje dhe e ka goditur atë në kokë.

Më pas ky është goditur edhe nga Ditbardhi. Nga këto goditje kanë gjetur vdekjen edhe Z. e P. P. Mbase kishin shmangur pengesat, kanë filluar të kontrollojnë banesën për të gjetur paratë. Duke menduar se ato (paratë) ndodheshin në një valixhe të mbyllur, e kanë marrë atë me vete dhe nuk e kanë hapur aty për të mos shkaktuar zhurmë. Këtë valixhe ato e kanë hequr kur ishin larguar rreth 2 - 3 km nga banesa, në një parcelë, por as këtu nuk i kanë gjetur paratë. Të pakënaqur nga mosrealizimi i qëllimit për marrjen e parave, kanë lënë valixhen dhe janë larguar për të marrë masat për fshehjen e mjeteve dhe të gjurmëve të krimit deri sa më 1.6.1992 janë zbuluar e ndaluar nga organet kompetente. Rethanat e mësipërme janë vërtetuar bindësisht me pohimet e dëshmitarëve M. P., A. H., B. A., G.

S, V. Ç., V. Ç., O. Ç., R. B. e L. Gj. Pohime të plota rreth këtyre fakteve kanë dhënë edhe vetë të dënuarit.

Rrethanat e mësipërme mbështeten edhe në të dhënat që përmbajnë procesverbali i kqyrjes se vendit të ngjarjes, provat materiale, aktet e ekspertimit daktiloskopik, mjekoligjor, psikiatriko-ligjor. Duke vepruar në rrethanat e përmendura nga sipër, të dënuarit me veprimet e tyre të kundërligjshme kanë kryer krimin e grabitjes së pasurisë së tjetrit dhe me të drejtë gjykata e ka cilësuar veprën e kryer prej tyre në bazë të nenit 102 të Kodit Penal. Meqenëse veprën e kanë kryer në bashkëpunim gjykata me të drejtë i është referuar edhe nenit 13 të Kodit Penal. Nga kjo vepër penale ka ardhur si pasojë vdekja e 5 personave, midis të cilëve një fëmijë. Këto rrethana rënduese, që përcaktohen nga neni 31, gërmat “c” dhe “dh”, të Kodit Penal, nuk janë përmendur nga gjykata në vendimin e saj. Edhe përsa i përket llojit dhe masës së dënimit vendimi është i drejtë.

Duke patur parasysh rrezikshmëri shoqërore të veprës dhe të autorëve të saj, me të drejtë gjykata ka dhënë dënimin me vdekje me varje në litar. Në caktimin e dënimit mbahet parasysh fakti, se krimi është kryer në bashkëpunim, kundër fëmijëve, si dhe faktin se nga ky krim kanë ardhur pasojat të rënda, vdekja e 5 personave. Pretendimet që ngrihen në ankim për ndryshimin e vendimit për të dënuarin Josif Çuko, përsa i përket dënimit, nga me vdekje në 25 vjet heqje të lirisë, nuk janë të bazuara. Ky ka qenë bashkëpunëtor në kryerjen e këtij krimi. Pavarësisht se i dënuari Ditbardh ka qenë më aktiv dhe me agresiv në veprimet e tij kriminelë në rolin e ekzekutorit ka qenë edhe i dënuari Josif. Ky ka goditur P. P. Gjithashtu, ky duke qenë roje, i ka dhënë siguri dhe mundësi veprimi të dënuarit Ditbardhë. Edhe në drejtim të qëndrimit psikik të dënuarve, del qartë se ato nuk e kanë kryer veprën, duke qenë nën ndikimin e ndonjë sëmundje psikike. Gjatë shqyrtimit në shkallë të dytë nuk u paraqit asnjë e dhënë bindëse që të vejë në dyshim mendimin e dhënë nga ekspertët për përgjegjshmërinë e tyre (të dënuarve). Ekspertimi është bërë i plotë dhe konformë kërkesave të ligjit. Prandaj nuk ka asnjë shkak për ndryshimin e vendimit. Për këto arsye, Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Kasacionit, në bazë të nenit 172, pika 1, të K. P. Penale vendosi, lënien në fuqi të vendimit nr.65, datë 11.6.1992 të Gjykatës së Rrethit Fier, që u përket të dënuarve Ditbardh e Josif Çuko.

...

1993

Vendimi nr. 512, datë 17.05.1993 i Plenumit

(Kontrata e këmbimit të banesave është e vlefshme vetëm nëse merret lejë nga Komiteti Ekzekutiv)

...

Plenumi i Gjykatës së Kasacionit vëren se, vendimet e atakuara janë të bazuar në ligj, vetëm në pjesën që kanë pranuar padinë e ngritur nga paditësi H. I. Në pjesët e tjera, vendimet duhet të prishen. Është vërtetuar gjatë gjykimit se paditësi H. I ka lidhur marrëveshje me të paditurin N. S. për këmbimin e banesave të tyre. Të dy palët, banesat e tyre shtetërore i kanë në qytete të ndryshme. Përkatësisht, paditësi H. A në qytetin e Durrësit, ndërsa i padituri në qytetin e Tiranës. Banesa e paditësit në qytetin e Durrësit përbëhet prej 2 dhomave e një kuzhinë, ndërsa e të paditurit prej 3 dhomave e një kuzhinë. Për këtë këmbim kanë dhënë pëlqimin kryetarët e Komiteteve Ekzekutive Durrës e Tiranë. Pas këtij pëlqimi sejcila palë ka marrë në përdorim banesën sipas marrëveshjes. Paditësi, banesën në Tiranë dhe i padituri atë në Durrës. Paditësi ka kërkuar që të lidhë edhe kontratën për banesën në Tiranë, por kërkesa e tij nuk është pranuar, mbasi për këtë banesë është lidhur kontratë qiraje me A. D.

Ndodhur para këtij fakti, paditësi ka kërkuar pavlefshmërinë e kontratës së qirasë së banesës të lidhur nga N. S për banesën në Durrës dhe detyrimin e N. K. banesa Durrës, që t' i lidh atijë kontratën për këtë banesë. Në gjykim i padituri ka paraqitur kundërpadi, duke kërkuar ndër të tjera edhe pavlefshmërinë e kontratës së qirasë të lidhur nga A. D për banesën që ai ka patur në Tiranë. Ndodhur në këto rrethana, me të drejtë gjykata ka pranuar padinë e ngritur nga paditësi. Këmbimi i banesave nuk është bërë në përputhje me ligjin. Për këtë këmbim nuk është dhënë leje nga organet kompetente shtetërore. Në rastin konkret leja për këmbim duhet të jepej nga Kom. Ekz. i Durrësit dhe ai i Tiranës. Këto dy organe nuk e kanë dhënë një leje të tillë. Pëlqimet e dhëna nga kryetarët e këtyre komiteteve nuk mund të sjellin pasojat juridike të parashikuara nga neni 285 i Kodit Civil.

Përderisa këmbimi nuk është bërë në formën e caktuar nga ligji, në bazë të nenit 29 të Kodit Civil, sejcila nga palët detyrohet t' i kthejë palës tjetër çdo gjë që ka marrë prej saj. Pra, i padituri duhet t' i kthejë banesën paditësit, duke krijuar për atë (për paditesin) gjendjen

juridike që ishte para këmbimit. Ndërsa kthimi i të paditurit në gjendjen e mëparshme nuk mund të realizohet në këtë gjykim, mbasi ky kthim nuk varet nga paditësi. Në lidhje me banesën që kishte i padituri në Tiranë, pas këmbimit kanë ndodhur fakte juridike të reja, që duhet të zgjidhen në një gjykim tjetër. Prandaj, gabimisht nga gjykata është pranuar kundërpadia e paraqitur nga i padituri. Megjithse i padituri kërkesat e tij i ka konsideruar kundërpadi, në fakt ajo nuk është e till. Kundërpadia është padi e të paditurit kundrejt paditësit.

Poqese i padituri bën kërkesë ndaj një personi tjetër që nuk është paditës, këto kërkesa nuk mund të kenë vlerën e kundërpadies, por vlerën e një padie të re, e cila duhet të ngrihet sipas rregullave të përgjithshme për ngritjen e padisë. Në rastin konkret i padituri ka paditur një person tjetër, i cili nuk kishte cilësinë e paditësit. Prandaj, gabimisht gjykata ka gjykuar edhe kundërpadinë. Për këtë shkak, në pjesën që bëhet pranimi i kundërpadisë vendimi duhet të prishet dhe të pushohet gjykimi i kundërpadisë.

...

Vendimi nr. 529, datë 26.05.1993 i Kolegjit Civil

(Kur vendimi gjyqësor është kontradiktor dhe alogjik, ai duhet të prishet për mungesë arsyetimi)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit i formuar nën kryesinë e Agim Shkupi zv.kryetar, Metush Saraçi anëtar dhe Kristofor Peçi anëtar, vëren se, vendimi i gjykatës së rrethit Durrës është i pabazuar dhe haptazi jo logjik, prandaj duhet të prishet. Nga materiali i çështjes del se paditësit në vitin 1986 i është marrë banasa private që kishte në plazh me vendim të Kom. Ekz. të rrethit, duke u strehuar në apartament. Më pas atij i është kthyer banesa, duke e detyruar që të lirojë apartamentin që ka me qira dhe të shkojë në banesën e tij private. Kështu, me shkresën nr. 296, datë 26.10.1992 të N.K.Banesa urdhërohet paditësi t'i dorëzojë banesën qiramarrësit të ri B. B.. Gjykata e rrethit nuk ka bërë hetim të plotë të çështjes për të sqaruar nëse është anuluar ose jo vendimi i shpronësimit, në ç'gjendje është banesa e paditësit në plazh, në se banon njeri në të etj. Duke mos u sqaruar këto rrethana, vendimi i gjykatës është kontradiktor dhe haptazi jo logjik, kur shprehet se urdhëri administrativ është i drejtë, por nuk mund të zbatohet se kështu paditësi mbetet pa strehim, por nga ana tjetër i rrëzon kërkesën këtij të fundit.

Në këto kushte, vendimi duhet të prishet e çështja të kthehet për rigjykim. Në rigjykim gjykata duhet të hetojë nëse ka vendim të organit kompetent për kthimin banesës paditësit, në ç'gjendje është kjo banesë, d.m.th. në se i plotëson kushtet për banim. Në dosje ndodhet një shkresë e Bashkisë së qytetit Durrës nr.358, datë 8.8.1993 sipas të cilës

banesa i plotëson kushtet për banim. Për këtë, gjykata duhet të marrë prova, duke pyetur ekspertët kompetentë. Sipas shkresës del se apartamenti i paditësit i ka kaluar qytetarit B. B., në bazë të autorizimit nr. 18, datë 23.10.1992 të Bashkisë së qytetit, por ky autorizim nuk është administruar në dosje. Gjithashtu, duhet të sqarohet se ku do të banojë paditësi në rast se detyrohet të lëshojë apartamentin që ka me qira.

...

Vendimi nr. 800, datë 30.06.1993 i Kolegjit Civil *(Fitimi i pronësisë me parashkrim fitues me titull)*

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit i formuar nën kryesinë e Agim Shkupi zv.kryetar, Nafiz Bezhani anëtar dhe Zef Nika anëtar, vëren se, vendimi nr. 1, datë 12.1.1993 i Gjykatës së Apelit Vlorë është i pa bazuar në prova dhe në ligj, prandaj si i tillë duhet të priset. Nga aktet e ndodhura në dosje ka rezultuar se paditësit si trashëgimtarë të të ndjerit T. P., kanë patur një shtëpi banimi të përbërë nga 2 dhoma e një kuzhinë, verantë e aneks në qytetin e Fierit. Në vitin 1972 anëtarët e familjes së të ndjerit janë internuar në fshatin Ndërmenas dhe në këtë banesë ja kanë lënë fillimisht me qira të paditurit dhe më vonë në vitin 1978 e kanë shitur kundrejt vleftës 8000 lekë me deklaratë të thjeshtë, vleftë e cila është likujduar e pranuar nga paditësat që në atë periudhë. Me padinë në gjykim paditësat kanë kërkuar deklarinimin e pavlefshmërisë së kontratës së shitjes të vitit 1978 dhe kthimin e tyre në gjendjen e mëparshme. Gjykata e Apelit duke konstatuar sa më sipër ka arritur në konkluzionin se padia e paditësave është e drejtë, mbasi kontrata e shitjes e realizuar ndërmjet palëve ndërgjyqëse nuk është bërë në formën e kërkuar me ligj, pra me akt noterial, prandaj veprimet e kryera për kalimin e pronësisë i ka quajtur absolutisht të pavlefshme dhe ndërkohë ka vendosur për kthimin e palëve në gjëndjen e mëparshme. Po ashtu, gjykata e mbështet pavlefshmërinë e kësaj kontrate, edhe për faktin se në momentin e shitjes së shtëpisë nuk janë pyetur edhe tre motrat e paditëseve, të cilat edhe ato gëzojnë të drejtën e bashkëpronësisë. Ky konkluzion i gjykatës së apelit është i gabuar dhe bie ndesh me përmbajtjen e nenit 91 të Kodit Civil, ku sipas kësaj dispozite të paditurit e kanë fituar pronësinë me parashkrim.

Pra, siç u theksua më sipër, rezulton se paditësat e kanë shitur shtëpinë me shkresë të thjeshtë që në vitin 1978 kundrejt vleftës 8000 lekë dhe që nga ajo periudhë e në vazhdim paditësat nuk kanë ngritur padi për të kërkuar pavlefshmërinë e këtij veprimi juridik. Po ashtu, edhe motrat e paditësave nuk kanë patur pretendime për veprimet e kryera nga ish bashkëpronarët e tjerë, prandaj edhe ato e kanë humbur të drejtën për të kërkuar pjesën që u takon në këtë pronësi, kështu që arsyetimi e bën vendimin e saj të gabuar. Lidhur me zgjidhjen e kësaj çështje, gjykata e apelit, është orientuar edhe në vendimin civil nr.

348, datë 10.11.1992 të kësaj gjykate, por nga ana e saj ky vendim nuk është marrë në konsideratë, prandaj ky kolegji duke e gjetur çështjen në rrethanat e lartpërmendura, arrin në konkluzionin se padia e paditësave është e pa bazuar në ligj e në prova, prandaj meqënëse çështja është e sqaruar dhe nuk ka nevojë për hetime të tjera, zgjidhet nga ky kolegji, duke rrëzuar kërkesëpadinë për shkak se të paditurit e kanë fituar pronësinë mbi këtë shtëpi në bazë të nenit 91 të Kodit Civil.

...

1994

Vendimi i datës 21.01.1994 i Këshillit Gjqësor të Kolegjit Civil
(*Pasojat e pavlefshmërisë së kontratës së shitjes së sendit të paluajtshëm*)

...

Këshilli Gjqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit, i formuar nën kryesinë e Agim Shkupi zv.kryetar, Nafiz Bezhani anëtar dhe Zef Nika anëtar, vëren se, Gjykata e Rrethit Elbasan me vendimin nr. 856, datë 20.5.1993 ka vendosur pranimin e padisë, duke detyruar të paditurin t'i lirojë paditëses shtëpinë objekt gjykimi bashkë me shtesat, pasi të jetë siguruar më parë një sipërfaqe tjetër banimi. Gjykata e Apelit Durrës me vendimin nr. 453, datë 31.8.1993 ka vendosur ndryshimin e vendimit përse i përket detyrimit të paditëses, duke e kufizuar atë në shumën 436 560. Kundër vendimit të gjykatës së apelit ka bërë ankimi padituri. i cili ka ngritur këto shkaqe për prishjen e tij. Në bazë të ligjit, jam bërë pronar i objektit të blerë sepse kam më tepër se një vit që punoj në të. Konkluzioni në të cilin ka arritur Gjykata e Apelit për kthimin e shumës, nuk ka patur fare parasysh liberalizimin e çmimeve.

Këshilli Gjqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit vëren se, vendimi i gjykatës së apelit është i pabazuar në ligj, prandaj duhet të priset dhe të lihet në fuqi vendimi i gjykatës së rrethit. Nga gjykimi rezulton se sipas marrëveshjes, paditësja i ka shitur një shtëpi banimi të paditurit më datën 3.6.1991, pa akt noterial. Në këto kushte gjykata me të drejtë ka vendosur kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme. Por vendimi është prishur nga kolegji civil, përse i përket detyrimit që paditësja duhet t'i kthejë të paditurit, duke i dhënë zgjidhje edhe pretendimeve për shpenzimet e bëra për shtesa e meremetime. Në rigjykim, gjykata e faktit ka vlerësuar me ekspertë punimet shtesë të bëra nga i padituri, të cilat arrijnë shumën 331 866 lekë. Gjithashtu, është bërë edhe vlerësimi i shtëpisë objekt gjykimi sipas kriterëve të liberalizimit të çmimeve.

Gjykata ka arritur në përfundimin se duhen zbatuar rregullat e nëndorësit me mirëbesim, për shkak se i padituri ka bërë shtesat e meremetimet, duke menduar se ka qenë pronar i ligjshëm i shtëpisë. Meqënëse këto shtesa e ndryshime janë të lidhura në mënyrë të pazgjydhshme me shtëpinë objekt gjykimi, gjykata e rrethit me të drejtë ka vendosur që ato t'i kthehen paditëses, dnke u detyruar kjo e fundit t'i ktheje të paditurit vlerën e përgjithshme prej 871 222 Ickë. Gjykata e Apelit ka ndryshuar vendimin vetëm përse i

përket shumë që duhet të detyrohet paditesja, duke e ulur atë në 436 560 leke Kjo gjykatë arrin në këtë përfundim, duke u bazuar në mendimin e ekspertit, sipas të cilit shuma prej 75 000 lekë e dhënë në vitin 1991 është e barasvlershme me 104 700 lekë. Ky konkluzion i gjykatës së apelit është i gabuar. Gjykata e rrethit ka bërë drejt vlerësimin e detyrimit me ekspertë kompetentë në përshtatje me liberalizimin e çmimeve, prandaj vendimi i saj duhet të lihet në fuqi.

...

Vendimi i datës 26.04.1994 i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Penal
(Gjykata e Kasacionit mund të ndryshojë dënimin e dhënë nga gjykatat e ulëta)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit, i formuar nën kryesinë e Agim Shkupi zv.kryetar, Nafiz Bezhani anëtar dhe Zef Nika anëtar, vëren se, Gjykata e Rrethit Bulqizë me vendimin nr. 33, datë 7.10.1993 c ka deklaruar fajtor të gjykuarin dhe në bazë të nenit 84/a të Kodit Penal dhe e ka dënuar me vdekje (pushkatim). Kundër këtij vendimi është ankuar i gjykuari, i cili kërkon prishjen për këto shkaqe, vendimi i gjykatës është i padrejtë, pasi ai nuk bazohet në prova; Babai im ka krijuar sherr në familje. Natën që ka ndodhur ngjarja ai më përzuri nga shtëpia. Në mes të natës ma hapi derën vëllai i vogël. Erdhi babai dhe nuk më la të fle. Ai kapi sëpatën, filluam ta tërhiqim, mua më rëshqiti këmba dhe sëpata i ra babit në kokë. Nuk e kam djegur që të mos diktohet. E vërteta është se e kam afruar tek zjarri për t' i larë gjakun se nuk kisha dritë. Kur dola nga dhoma të marr ujë, ai kishte marrë flakë. Kërkoj drejtësi.

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Kasacionit vëren se, nga gjykimi i çështjes vërtetohet se i gjykuari ka patur kontradikta me babain e tij, viktimën, sidomos në periudhën prill - maj 1993. Marrdhëniet e tyre janë acaruar për faktin se, viktimja kishte dijeni që i pandehuri kishte kryer marrëdhënie intime me kumatën e tij dhe se nuk dorëzonte lekët e asistencës. Siç arsyetohet në vendimin e gjykatës së faktit, më datë 25.9.1993 i gjykuari ka marrë një sëpatë dhe ka shkuar në dhomën e viktimës që rrinte në katin e dytë të shtëpisë dhe e ka goditur me sëpatë në kokë. Pastaj e ka tërhequr, duke e ulur në katin e parë, ku e ka çuar te vatra e zjarrit dhe i ka djegur kokën, supet dhe pjesën e përparme të gjoksit.

Me vonë e ka lidhur viktimën, me tel e ka ngarkuar në gomar dhe e ka fshehur në një bunker rreth 1500 metra larg shtëpisë së tij. Për ngjarjen e ndodhur, i gjykuari i ka treguar nënës, të pandehurës, më datë 28.5.1993, e cila nuk ka treguar për krimin menjëherë, por vetëm kur është pyetur nga punonjësit e policisë, pasi është gictur kufoma. E ndodhur ngjarja në këto rrethana me të drejtë gjykata e ka deklaruar fajtor të gjykuarin në bazë

të nenit 84/a të Kodit Penal, për vrasjen me dashje, për motive të dobta. Pretendimi i të gjykuarit se nuk ka kryer mardhënje seksuale me kunatën e tij nuk qëndron, për rrjedhim nuk qëndron motivi i dobët lidhur me këtë fakt, pasi janë rrëzuar gjatë gjykimit.

Kunata e të gjykuarit, dëshmitarja J. T. si dhe nëna e të gjykuarit A. T. vërtetojnë kryerjen e mardhënjeve dhe se këtë gjë e ka ditur edhe viktima. Me provat e administrura gjatë gjykimit janë rrëzuar edhe pretendimet e tjera të të gjykuarit. Kështu, ky ka pretenduar se natën e ngjarjes e ka nxjerrë viktima jashtë dhe se derën ja ka hapur vëllai i tij A., por vetë ka shpjeguar se natën e ngjarjes në banesë ka qënë vetëm ai dhe viktima, ndërsa dëshmitari A. nga ana e tij shprehet se atë natë nuk ka qënë në shtëpi, por tek një kushëri në Ostren të Vogël.

Pretendime të tjera që viktima ka ardhur në katin e parë dhe e ka goditur me sëpatë të gjykuarin, rrëzohen me një sërë provash, si me kqyrjen e vendit të ngjarjes, ku janë gjetur njollat e gjakut në krevatin e dhomën e viktimës në katin e dytë dhe nëpër shkallë, nga thëniet e dëshmitarëve A. T. e J. T., që e vërtetojnë këtë fakt, etj. Edhe pretendimet se djegja e viktimës është bërë pa dashje, nuk u qëndrojnë provave. Është i gjykuari që e ka çuar viktimën tek oxhaku dhe e ka djegur me qëllim që të mos njihej dhe pastaj e ka transportuar e fshehur larg shtëpisë për të mbuluar krimin. Në këto rrethana cilësimi ligjor i veprës është i drejtë dhe i bazuar në ligj. Por për sa i përket llojit të dënimit, duke marrë parasysh moshën e re të të gjykuarit, gjendjen e tij shëndetsore, pasi paraqitet me turbullime të sjelljes, si dhe gjendjen familiare, ky kolegji çmon se dënimi kapital që i ka dhënë gjykata duhet të zëvendësohet me burgim të përjetshëm.

...

Vendimi i datës 17.02.1994, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil
*(Kalimi i pronësisë së lokaleve nga organet shtetërore tek personat privatë
 bëhet vetëm me pëlqimin e Agjencisë së Privatizimit)*

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit, i formuar nën kryesinë e Agim Shkupi zv.kryetar, Vangjel Kosta anëtar dhe Zef Nika anëtar, vëren se, vendimi nr. 507, datë 8.10.1993 i Gjykatës së Apelit Durrës i atakuar mbi ankimin e paditëseve A. G. etj., me padinë në gjykim kanë kërkuar deklarimin e pavlefshëm të kontratës së shitblerjes nr. 676/227, datë 7.2.1992, të lidhur ndërmjet të paditurës V. P. dhe N.R.SH. Gramsh. Gjatë shqyrtimit të çështjes, gjykata pa i hyrë legjitimitit të paditëseve, me kontratën që ato disponojnë, i ka konsideruar ato si pronarë mbi 18.15m² në lokalin objekt gjykimi dhe mbi bazën e provave të administruara, ka deklaruar të pavlefshme kontratën e të paditurës V. P. Mirëpo, mbi ankimin e të paditurës V. P., gjykata e apelit pa i hyrë shqyrtimit në themel, ka prishur vendimin e gjykatës së faktit me arsyetimin se paditëset nuk legjitimohen

në ngritjen e padisë objekt gjykimi. Ky kolegji, duke e shqyrtuar çështjen mbi ankimin e paditësave konstaton se vendimi i gjykatës së apelit është i bazuar në ligj, prandaj me të drejtë ka prishur vendimin e gjykatës së rrethit, për shkak se paditëset nuk legjitimohen për të ngritur një kërkesëpadi të tillë.

Lidhur me këtë fakt, gjykata nuk ka patur parasysh kërkesat e ligjit nr. 7512, datë 10.8.1991, sipas të cilit (në nenin 22) është përcaktuar mënyra e kalimit të pasurisë shtetërore në atë private. Hetimi gjyqësor ka vërtetuar se paditëset këtë pasuri e kanë fituar jo në formën e caktuar, pra në kundërshtim me ligjin në fjalë dhe duke qenë kështu nuk mund të pretendojnë për pronësinë mbi lokalin objekt gjykimi apo të kërkojnë prishjen e kontratës së shitblerjes të lidhur ndërmjet të paditurve. Pavarësisht nëse ajo është e ligjshme apo e paligjshme.

Konkretisht, nuk disponohet asnjë dokument që vërteton se Agjensia e Privatizimit në rreth të ketë lëshuar autorizim apo të ketë marrë pjesë në shitjen e këtij lokali paditësve. Për këtë fakt është pyetur në givq me cilësinë e dëshmitares, përgjegjësja e degës së privatizimit Gramsh D. Ç., e cila ka sqaruar se nga ana e kësaj dege nuk është dhënë pëlqimi për blerjen e lokalit prej paditësve. Prandaj, në këtë rast paditëset nuk e kanë fituar pronësinë mbi lokalin objekt gjykimi dhe duke mos gëzuar një të drejtë të tillë, ato nuk mund të mbrohen në rrugë gjyqësore, siç e ka pranuar gjykata me cilësinë e palës paditëse në gjykim. Një të drejtë të tillë e ka vetëm Agjensia e Privatizimit Gramsh, në qoftë se ata konstatojnë veprime të parregullta në shitjen e lokalit.

...

1995

Vendimi nr. 1042, datë 16.06.1995, i Këshillit Gjqësor të Kolegjit Civil (*Prona u kthehet ish pronarëve nëse ajo është e lirë ose kompensim real*)

...

Këshilli Gjqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit, përpara anëtarëve Avni Shehu, Zef Nika dhe Kristofor Peçi vëren se, Gjykata e Rrethit Korçë me vendimin nr. 2030, datë 4.10.1994 ka vendosur detyrimin e seksionit të financës pranë Bashkisë Korçë t'u japë paditësave E. Z., H. Z., B. Sh. e N. Th. shumën 176.69 lekë. Kundër vendimit të gjykatës së rrethit ka bërë kërkesë për mrojtje të ligjshmërisë Kryetari i Gjykatës së Kasacionit, duke parashtruar këto shkaqe, sipas nenit 4 të ligjit nr. 7698, datë 15.4.1993 "Përkthimin e kompensimin e pronave ish pronarëve" kthehen prona që në momentin e daljes së këtij ligji ekzistojnë në formën e trojeve të pazëna apo ndërtesave të pandryshuara. Në kohën e daljes së ligjit ndërtesa nuk ekzistonte. Kompensimi për objektet që nuk ekzistojnë nuk parashikohet në dispozitat e këtij ligji. Padia nuk duhet të pranohej.

Këshilli Gjqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit vëren se, vendimi është i bazuar në ligj dhe si i tillë duhet të lihet në fuqi. Në vitin 1977 (24.3.1977) banesa pronë private e I. Z. është shpronësuar për efekt të planit rregullues. Vlera reale e banesës në kohën e shpronësimit ka qenë 11.854 lekë. Për këtë shpronësim pronari është shpërblyer në masën 2.350 lekë. Trashëgimtarët e pronarit të shpronësuar kanë kërkuar kompensimin e diferencës së shpërblimit të konvertuar me indeksin e rritjes së çmimeve. Me të drejtë gjykata ka pranuar një kërkesë të tillë. Paditësave u lind një e drejtë e tillë në bazë të nenit 1, 4 dhe 6, të ligjit nr. 7698, datë 15.4.1993 "Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish pronarëve". Neni 1 u njih pronarëve apo trashëgimtarëve të tyre të drejtën e pronësisë për pronat e shtetëzuara të shpronësuara apo konfiskuara sipas akteve ligjore, nënligjore ose vendimeve gjyqësore të dala pas datës 29 nëntor 1944.

Neni 4 për efekt të kthimit konsideron pronë sendet që ekzistojnë në formën e trojeve të pazëna apo ndërtesave të pandryshuara. Ky rregull është i zbatueshëm kur sende të tilla ekzistojnë. Kur sendet nuk ekzistojnë (janë ndryshuar) ose janë të pakthyeshëm, ligji njih të drejtën e kompensimit. Një e drejtë e tillë kompensimi u njihet në bazë të nenit 6/2 ish pronarëve të trojeve dhe ndërtesave të shpronësuara për nevoja publike, të shpërblyer me vlerën e plotë, por që kanë pretendime për masën dhe mënyrën e vlerësimit. Pamundësia e

kthimit dhe pavërtetësia e vlerësimit janë kriteret që pranon ligji për njohjen e të drejtës së kompensimit.

Mosshpërblimi i vlerës së plotë duhet të konsiderohet pretendim për masën dhe mënyrën e vlerësimit. Pavarësisht se ligji përdor fjalën “vlerësim”, qëllimi i tij është që të realizoj shpërblimin e plotë për sendet e shpronësuara. Njohja e një pretendimi të tillë të çon në njohjen e të drejtës së kompensimit të diferencës së shpërblimit të konvertuar me indeksin e rritjes së çmimeve. Gjykata jo vetëm ka njohur pretendimin, por me të drejtë ka bërë edhe kompensim.

...

Vendimi nr. 942, datë 13.05.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Civil
(Kur malli nuk ka cilësinë e pritshme, paguhet një detyrim më i ulët doganor)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit, përpara anëtarëve Agim Shkupi, Agim Gjoleka dhe Vangjel Kosta vëren se, Gjykata e Rrethit Lezhë me vendimin nr. 46, datë 27.1.1995 ka vendosur rrëzimin e padisë. Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr. 1125, datë 15.3.1995 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së rrethit. Kundër vendimit të gjykatës së apelit ka parashtruar ankim paditësi, i cili ka ngritur këto shkaqe: Vendimet e gjykatave vijnë në kundërshtim me ligjin, Kodin Doganave dhe vendimin nr. 529, datë 11.12.1992 të Këshillit të Ministrave. Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Civil të Gjykatës së Kasacionit vëren se, si vendimi i gjykatës së rrethit, ashtu dhe ai i apelit duhet të prishen për zbatim të gabuar të ligjit. Nga hetimi gjyqësor është vërtetuar se më datën 22.3.1994, pranë anës paditëse (shoqërisë së karburantit 7 “Shtatori” - Lezhë) ka mbërritur një sasi karburanti nga Greqia e shoqëruar me dokumentet përkatëse.

Meqenëse paditësi që në fillim ka dyshuar për cilësinë e mallit (në dokumentet e nisësit ka qenë shuma 96 oktan), ai ka kërkuar nga Dega e Doganës Lezhë dhe dega e standarteve dhe kontrollit të cilësisë, që të bëjë analiza e cilësisë, pra verifikimi mbi cilësinë, sipas nenit 43 të K. Doganor dhe nenit 7 të vendimit nr. 529, datë 11.12.1992 të Këshillit të Ministrave. Kjo kërkesë e paditësit është pranuar dhe nga ana e paditur (Dega e Doganës Lezhë) e dega e standartizimit dhe me procesverbalin nr. 72, datë 24.3.1994, në prani të tyre është marrë mostra e karburantit dhe është dërguar për verifikim në laboratorin e akredituar DSC, Kuçovë. Në përfundim të analizave ka rezultuar se karburanti nuk ishte 96 oktan, por 94 oktan. Në këto rrethana paditësi ka kërkuar që ana e paditur t’i kthejë shumën që aty ishte xhiruar më tepër në favor të Degës Doganore. Ana e paditur, duke u justifikuar se në vështrim të paragrafit të dytë të nenit 44 të Kodi Doganor, verifikimi nuk është bërë nga dega doganore dhe se në dokumentet e nisësit ka qenë e shënuar cilesia (96 oktan), ka refuzuar kërkesën e paditësit.

Të njëjtin qëndrim dhe me të njëjtin arsyetim, edhe gjykata ka rrëzuar padinë e paditësit. Kjo vjen në kundërshtim me provat dhe me ligjin që duhet zbatuar në këtë rast. Sa përmendëm më lart, kërkesa për verifikim të cilësisë është një kërkesë e ligjshme (neni 43 i K. Doganor dhe nenit 7 i vendimit nr. 529/1992 Keshillit të Ministrave). Së dyti, dërgimi për verifikim është bërë së bashku nga të dy palët, pra dhe nga dega doganore, si dhe dega e standartizimit e kontrollit të cilësisë, siç del dhe nga procesverbali nr. 72, datë 24.3.1994. Dhe së fundi edhe vetë ana e paditur nuk ka asnjë dyshim në saktësinë e rezultatit të nxjerrë nga laboratorit i specializuar pas verifikimit të cilësisë. Për rrjedhojë, gjykata në këtë rast duhet të kishte parasysh nenin 44 paragrafi i parë i K. Doganor, sipas të cilit “Detyrimet, taksat e masat e tjera doganore zbatohen sipas rezultateve të verifikimit”, gjë që do të thotë që ana e paditur duhet t’i kthente paditësit taksin doganor të marrë më tepër për shkak të ndryshimit të cilësisë së mallit, e që është shuma 452.783 lekë.

...

Vendimi nr. 79, datë 03.05.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Penal
(Gjyqtari nuk mund të gjykohet për shpërdorim të detyrës, por për dhënien e një vendimi të padrejtë)

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal, të Gjykatës së Kasacionit, përpara anëtarëve Zef Brozi, Agim Gjoleka dhe Vangjel Kosta, vëren se, vendimi i masës së arrestit vendosur nga Prokuroria e Përgjithshme ndaj Kryetarit të Gjykatës së Rrethit Korçë, z. Ll. Q. është haptazi i kundraligjshëm. Ai është dhunim i dispozitave dhe akteve ndërkombëtare për pavarësinë e gjyqtarit dhe marrjes së vendimeve gjyqësore. Në vendimin e arrestit të firmosur nga Zëvendësprokurori i Përgjithshëm më datë 13.12.1994 thuhet se: “Ll. Q. me detyrën e Kryetarit të Gjykatës së Rrethit Korçë ka shpërdoruar detyrën e tij, kur është shqyrtuar kërkesat e të arrestuarve V. K. dhe E. G. me vendimet gjyqësore nr. 177 e 119, datë 22.09.1994, për ndryshimin e masës së sigurimit nga arrest në dorëzani pasurore. Kjo është bërë në një kohë kur të pandehurit e mësipërm ishin të akuzuar për veprën penale të tentativës së vrasjes të kryer në bashkëpunim. Meqenëse vepra e kryer nga i pandehuri paraqet rrezikshmëri të theksuar shoqërore dhe i pandehuri të mos i fshihet hetimit dhe meqenëse vepra penale e kryer parashikohet nga neni 106 i Kodit Penal, vendosa ta arrestoj Ll. Q”. Gjykata e Kasacionit në vendimin e saj duhet të zgjidhë këto probleme ligjore:

1. A është i ligjshëm arrestimi i ish-Kryetarit të Gjykatës së Rrethit Korçë për akuzën që i bëhet?

2. A përbën krimin e shpërdorimit të detyrës për një gjyqtar vetëm fakti se vendimi gjyqësor i tij nuk i pëlqen Prokurorisë, palëve në gjykim apo degëve të pushtetit ekzekutiv e legjislativ?

3. A përbën dhunim flagrant të pavarësisë së gjykatave, fakti se cdo vendim gjyqësor eventualisht mund të konsiderohet shpërdorim detyre, ndonëse është marrë në një proces të rregullt gjyqësor?

4. A është prokuroria organi kompetent për të gjykuar nëse një vendim gjyqësor është haptazi i padrejtë sipas nenit 116 të Kodit Penal në fuqi dhe nenit 315 të Kodit Penal të ri?

Vendimi i arrestit i marrë nga Prokuroria dhe lënë në fuqi nga gjykata e rrethit nuk është i mbështetur në ligje e në prova. Çështja penale ka filluar pa pasur të dhëna të mjaftueshme se i akuzuari Ll. Q. ka kryer krimin e shpërdorimit të detyrës, por duke u bazuar në vlerësimin që organi i prokurorisë i ka bërë vendimit të Gjykatës së Rrethit Korçë, të marrë nga një trup gjykues në përbërje të së cilit ka qënë edhe i akuzuari. Edhe po të pranohet se i pandehuri e ka konsumuar krimin për të cilin akuzohet, masa e arrestit ndaj tij nuk është e përligjur sipas nenit 49 të Kodit të Procedurës Penale. Për krimin e shpërdorimit të detyrës parashikohet jo vetëm dënim me heqje lirie, siç kërkon neni 49/1 i Kodit të Procedurës Penale. I pandehuri nuk ka kryer asnjë veprim që t'i shmanget hetimit dhe zbulimit të vërtetës, siç e kërkon neni 49/2 i Kodit të Procedurës Penale. I pandehuri nuk paraqiste rrezikshmëri shoqërore. Si kryetar gëzonte respektin dhe mbrojtjen e Këshillit të Lartë të Drejtësisë, deri në momentin e arrestimit. I gjykuari duhet trajtuar edhe në planin juridikokushtetues e juridiko-penal sepse është një precedent i rrezikshëm si për të drejtat dhe liritë e individit, ashtu edhe për pavarësinë e pushtetit gjyqësor. Sipas ligjit kushtetues nr. 7561, datë 29.04.1992 pushteti gjyqësor është i ndarë dhe i pavarur nga pushtetet e tjera (neni 1) dhe në ushtrimin e kompetencave të tyre gjyqtarët janë të pavarur dhe u nënshtrohen ligjit “Për dispozitat kryesore kushtetuese”, dhe ligjeve (neni 8). Elementi më kryesor i pavarësisë është se gjyqtari nuk mund të përgjigjet për vendimet e dhëna prej tij si anëtar i trupit gjykues, me përjashtim të nenit 116 të Kodit Penal, dhënia e një vendimi të padrejtë. Po që gjyqtari të dënohet sipas nenit 116 të Kodit Penal duhet që vendimi i padrejtë prej tij të jetë i haptazi i kundërligjshëm dhe të jetë prishur nga Gjykata e Kasacionit. Në asnjë rast nuk mund të gjykohej për shpërdorim detyre për mendimet e dhëna si anëtar i trupit gjykues. (...) Prokuroria, pasi të ketë marrë miratimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë, fillon çështjen penale për vendim të padrejtë të dhënë prej gjyqtarit, por jo për shpërdorim detyre, e jo për shpërdorim detyre apo qëndrim të pakujdesshëm në detyrë, siç ka vepruar gabimisht në rastin e Kryetarit të Gjykatës së Rrethit Korçë. Vendimet nr 117 e 119, datë 22. 09.1994 të Gjykatës së Rrethit Korçë me kryesues Ll. Q. dhe ndihmës gjyqtar K. S. e B. B. nuk janë prishur as nga gjykata e apelit dhe as nga Gjykata e Kasacionit. Prandaj, në rastin në fjalë. prokurorët kanë shpërdoruar haptazi detyrën e tyre, duke bërë procedim penal të paligjshëm ndaj gjyqtarit Ll. Q. Një veprim i tillë parashikohet si krim nga neni 114 i Kodit Penal në fuqi dhe neni 313 Kodit të ri Penal.

Prokurori i Përgjithshëm duhet të fillojë sa më parë çështjen penale ndaj prokurorëve të çështjes së Ll. Q., me qëllim që të mos lejohen më dhunime të tilla absurde të ligjit dhe të mbrohet dinjiteti dhe pavarësia e pushtetit gjyqësor. Në gjykimin e masës së arrestit mbi

ankimin e Ll. Q. Gjykata e Rrethit Tiranë nuk ka respektuar afatin 7-ditor, siç e kërkon Kodi i Procedurës Penale. Kjo ka ardhur për faktin se prokurori nuk ka sjell në afatin e duhur as dosjen përkatëse as të akuzuarin, ç'ka përbën shpërdorim detyre nga ana e tij. Vendimi i Gjykatës së Rrethit Tiranë që ka miratuar masën e arrestit të prokurorisë ndaj gjyqtarit dhe vendimi nr. 172, datë 07.04.1995 i Gjykatës së Apelit, që e ka ndryshuar nga arrest në mbyllje në shtëpi me roje nuk janë të drejtë, ndaj duhet të prishen. Në këto vendime mungon vizioni kushtetues i trupit gjykues për pavarësinë e gjyqtarit në marrjen e vendimit. Duke e konsideruar të drejtë procedimin penal të të arrestuarit, të dyja gjykatat dëshmuuan se nuk ishin në gjendje të mbrojnë pavarësinë e tyre dhe të pushtetit gjyqësor nga arbitraritetet e pushteteve të tjera, e sidomos të prokurorisë.

...

Vendimi i datës 08.12.1995, i Këshillit Gjyqësor të Kolegjit Penal *(Format e kryerjes së krimit të tradhtisë ndaj atdheut)*

...

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës Kasacionit i formuar nën kryesinë e Zef Brozi, Kryetar, Petrit Plloçi anëtar dhe Vangjel Kosta anëtar, ka marrë në shqyrtim çështjen e të akuzuarve se në bashkëpunim me njëri-tjetrin kanë kryer veprën penale të tradhtisë ndaj atdheut në formën e vënies në funksionim e zbatim te detyrave të agjenturës së huaj, të parashikuar nga neni 47/g e neni 13 i Kodit Penal. Të pandehurit Th. B., K. Q., I. S., në veçanti edhe për veprën penale të armëmbajtjes pa leje të parashikuar nga neni 224/1 i K.Penal dhe neni 14 i ligjit nr.7566, dt.25.5:1992 “Për armët” për të pandehurin I.

Gjykata e Rrethit Tiranë, me vendimin nr. 682, dt.7.09.1994 ka vendosur të deklarojë fajtor të pandehurin V. P për veprën penale të tradhtisë ndaj atdheut në formën e kryerjes së porosive të agjenturës së huaj në bashkëpunim me të pandehurin Th. B. e P. M. dhe në bazë të nenit 47/g, 13, 32 të Kodit Penal e dënon me 6 vjet heqje të lirisë.

2. Deklaron fajtor të pandehurin Th. B. për veprën penale të tradhtisë ndaj atdheut në formën e kryerjes së porosive agjenturës në bashkëpunim me të pandehurin V. P. dhe në bazë të nenit 47/g, 32, 13 të Kodit Penal e dënon me 7 vjet heqje lirie. Deklaron fajtor të pandehurin Th.B. për veprën penale të armëmbajtjes pa leje, dhe në bazë të nenit 244/i të Kodit Penal e dënon me 2 vjet heqje të lirisë. Në bashkim te denimeve, në bazë të nenit 35 të Kodit Penal e dënon përfundimisht me 7 vjet heqje lirie.

3. Të deklaroj fajtor të pandehurin P. M. për veprën penale të tradhtisë ndaj atdheut në formën e kryerjes së detyrave te agjenturës së huaj, në bashkëpunim me të pandehurin V. P. dhe në bazë të nenit 47/g, 32, 13 të Kodit Penal e denon me 6 vjet heqje lirie.

4. Të deklaroj fajtor të pandehurin K.Q. për veprën penale të tradhtisë ndaj atdheut në formën e kryerjes së detyrave te agjenturës së huaj, në bashkëpunim me të pandehurin I.

S. dhe në bazë të nenit 47/g, 32, 13 të Kodit Penal e denon me 8 vjet heqje lirie. Deklaron fajtor të pandehurin K. Q për veprën penale të armëmbajtjes pa leje dhe, në bazë të nenit 224/1 të Kodit Penal e dënon me 1 vit heqje të lirisë. Në bashkim të dënimeve, në bazë të nenit 35 të Kodit Penal e dënon me 8 vjet heqje të lirisë.

5. Deklaron fajtor të pandehurin I. S. për veprën penale të tradhëtisë ndaj atdheut në formën e kryerjes së detyrave të agjenturës së huaj, në bashkëpunim me të pandehurin K. Q dhe në bazë të nenit 47/g, 32, 13 të Kodit Penal e dënon me 7 vjet heqje të lirisë. Të deklarojë fajtor të pandehurin I. S. për veprën penale të armëmbajtjes pa leje dhe në bazë të nenit 14 të ligjit nr. 7566, datë 25.05.1992 “Për armët” e dënon me dy vjet heqje të lirisë. Në bashkim të dënimeve, në bazë të nenit 35 të Kodit Penal përfundimisht e dënon me 8 vjet heqje të lirisë.

Gjykata e Apelit Tiranë, e cila ka gjykuar çështjen mbi ankimin e të pandehurve, me vendim nr.394 datë 6.10.1994 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.682, datë 7.09.1994 të Gjykatës së Rrethit Tiranë përse i përket fajësisë dhe kualifikimit ligjor të veprave penale në ngarkim të të pandehurve Th. B, V. P, P. M, K. Q e I. S dhe ndryshimin e këtij vendimi përse i përket masave të dënimit, duke i dënuar përfundimisht si vijon:

1. Të pandehurit V. P, në bazë të nenit 47/g e32 të Kodit Penal me 5 vjet heqje lirie.
2. Të pandehurit Th. B, në bazë të nenit 47/g e 32 të Kodit Penal me 6 vjet heqje të lirisë. Të pandehurin Th. B, në bazë të nenit 224/1 të Kodit Penal me 2 vjet heqje të lirisë në bashkim të dënimeve, në bazë të nenit 35 të Kodit Penal e dënon me 6 vjet të lirisë.
3. Të pandehurin P. M, në bazë të nenit 47/g 32 i Kodit Penal e dënon me 5 vjet heqje të lirisë.
4. Të pandehurin K. Q, në bazë të nenit 47/g c 32 të Kodit Penal e dënon me 7 vjet heqje të lirisë. Pushimin e gjykimit për veprën penale të armëmbajtjes pa leje në ngarkim të tij.
5. Të pandehurin I. S, në bazë të nenit 47/g e 32 të Kodit Penal e dënon me 6 vjet heqje të lirisë. Të pandehurin I. S, në bazë të nenit 14 të ligjit nr. 7566, datë 25.5.1992 e 32 të Kodit Penal me 2 vjet heqje të lirisë. Përfundimisht, në bashkim të dënimeve, në bazë të nenit 35 të Kodit Penal e dënon me 6 vjet heqje të lirisë.

Kundër vendimeve kanë paraqitur ankim të të pandehurit, të cilët parashetrojnë se, është interpretuar e zbatuar gabim neni 47/g i Kodit Penal. Për kryerjen e porosive të agjenturës së huaj. Takimet me personalitete nuk mund të jenë “vënie në shërbim për kryerje porosish”, por takime pune në kuadrin e programit “OMONIA”. Janë shkelur normat procedurale në hetim dhe në shkallë të parë të gjykimit. Kështu, janë marrë prova jo sipas mënyrës së parashikuar në Kodin e Procedurës Penale. Janë sekuestruar dokumenta pa përcaktuar me procesverbal llojin dhe përmbajtjen e dokumentit të sekuestruar. Janë kryer filmime fshehurazi. Duke qenë prova të mbledhura në mënyrë të paligjshme janë të pavlefshme, siç përcakton neni 10 i ligjit “Për liritë dhe të drejtat e njeriut..”. Nuk është zbatuar neni 84 i Kodit të Procedurës Penale për të kryer ballafaqimin me të pandehurit e tjerë dhe që kanë

dhënë shpjegime ndaj nesh. Gjykata u mbështet në atributet e V. P dhe K. Q., si dhe tre dëshmitarëve në hetim, pavarësisht se ato thënie u përgënjeshtroan në gjyq.

Sipas përmbajtjes së Kodit të Procedurës Penale nuk kanë vlerën e provës thëniet e bëra në mungesë dhe që në ballafaqim mohoen prej vetë autorëve. Gjykatat pranuan të mirqena thëniet e vetë dëshmitarëve K. Sh. e K. N., pa saktësuar burimin e dijenisë së këtyre dëshmitarëve për dëshminë e tyre. Nuk u morën prova vendimtare, thëniet e K.Sh. para Gjykatës së Lartë të shtetit Qipro. Veprimet nuk përbëjnë vepër penale. Bisedimet si anëtar i “Omonia”-s janë kryer me personalitete të ndryshme, organizma apo organizata të ndryshme të shtetit grek, e nuk mund të cilësohen si përmbushje të detyrave të agjenturave të huaja, megjithëse ndërmyjet hetimit dhe gjykimit kishte diferenca të mëdha, vendimi u mbështet në prova të marra në hetim. Nuk është mbajtur parasysh imuniteti i të pandehurit i pandehuri P. M. Gjykata e Apelit nuk u është përgjigjur pretendimeve, prandaj dhe përfundimet e saj nuk janë rezultat i ballafaqimit me provat e ndodhura në dosje. Nuk ka as edhe një provë që të vërtetojë se jemi vënë në shërbim të agjenturës së huaj (ASFALISË), që të kemi dhënë infomata apo që të kemi kryer porosi të agjenturës së huaj, etj.

Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Kasacionit, vëren se, vendimi i gjykatës, përse i përket fajësisë dhe kualifikimit ligjor të veprave është i mbështetur në ligj dhe duhet të lihet në fuqi. Të pestë të pandehurit janë shtetas shqiptarë dhe me kombësi greke. Ata janë të gjithë të zgjedhur në kryesinë e organizatës “OMONIA”. Ka rezultuar se në vitet 1992 - 1993 të pandehurit e lartpërmendur kanë realizuar disa porosi për llogari të shërbimit sekret grek. Këto porosi kanë patur të bëjnë me armatosjen në masë jo të vogël të banorëve shqiptarë të zonave të jugut me kombësi greke. Me ndihmën e të pandehurve K. Q. dhe I. S. në përzgjedhjen e personave rezulton të jenë paisur me armë gjahu 70 persona të kategorizuar si me sipër. Nga ana tjetër dhe i pandehuri Th. B ka marë pjesë në këtë veprimtari, duke seleksionuar disa persona që ai i ka paraqitur si të “përshtatshëm” para autoriteteve greke për t’u pajisur me këto armë. Drejtim tjetër i kryerjes së porosive ka qenë dhënia e informacioneve dhe veprimtaria për të vënë organizatën OMONIA nën kontrollin e autoriteteve greke.

Në këtë drejtim rol të veçantë kanë luajtur të pandehurit V. P dhe Th. B të cilët kanë dhënë informacion të plotë për veprimtarinë dhe organizimin e kësaj organizate të shtetasve shqiptarë, si dhe kanë punuar që, me shpërblimet e mara prej shërbimit të shtetit grek, të zgjidhnin në funksione drejtuese persona të dëshiruar prej tyre. Informacionet mbi kontigjentet nga ku shërbimi sekret grek do të mund të zgjidhte personat “besnikë të Vorio-Epirit” kanë qenë gjithashtu, një drejtim tjetër i porosive të ngarkuara dhe të kryera. Kështu të pandehurit P. M. dhe V. P. kanë përgatitur listë të ish-oficerëve minoritarë të liruar nga detyra për shkak të reformës në ushtri. Të pandehurit K. Q dhe I. S kanë dhënë mendime mbi “personat besnike” për t’i dërguar në shkollat ushtarake, ndërsa, veç tyre edhe i pandehuri P. ka dhënë informacion mbi ish-punonjësit e ish-sigurimit të shtetit shqiptar. Nga ana tjetër të pandehurit P. dhe K. kanë dhënë edhe informacion mbi vendndodhjen e objekteve ushtarake, objekteve që ndodheshin pranë tyre, kush i kish ndërtuar.

Këto veprime të të pandehurve, të kryer veçmas ose në bashkëpunim, drejt janë cilësuar nga gjykatat e faktit si elemente të veprës penale të tradhëtisë ndaj atdheut, parashikuar nga neni 47/g i Kodit Penal. Veprimet e lartpërmendura të kryera prej të pandehurve rezultojnë jashtë natyrës së tyre si përfaqësues të organeve drejtuese të OMONIA-s. Për rrjedhojë, nuk ka rëndësi nëse vetë Asfalia apo Instituti Kërkimeve Vorio Epirote, pranë të cilave të pandehurit kanë mbajtur kontakte me personat prej të cilëve kanë marrë porositë, janë ose jo organe të mirëfillta të shërbimit sekret të shtetit grek. Vepra penale e sipërcituar konsideron të mjaftueshme “plotësimin e porosive të shërbimit të huaj sekret”, pavarësisht nëse porosia bëhet drejtpërdrejt apo tërthorazi nga persona që japin porosi për llogari të shërbimit sekret.

Siç u tha edhe më lart është vetë natyra e porosive ajo që përcakton nëse kjo porosi vjen nga një shërbim sekret apo nga një organizatë që ndjek qëllime të tjera. Nga ana tjetër, për t’u quajtur e kryer vepra penale e parashikuar nga dispozita e mësipërme nuk kërkohet ndonjë specifike e veçantë për porosinë e ngarkuar. Kështu, nuk ka rëndësi fakti nëse kjo porosi mund të përmbushet edhe në mënyra të tjera apo se informacioni që kërkohet sipas porosive përbën në vetvete sekret ushtarak apo ndonjë sekret tjetër. Sipas kërkesave të nenit 47/g të Kodit Penal kjo formë e tradhëtisë ndaj atdheut kryet edhe vetëm në kryerjen e çdo lloj porosie, mjafton që porosia të jetë e një agjente të huaj.

Në drejtim të të provuarit të kryerjes së veprës penale nga ana e të 5 të pandehurve vendimet e gjykatave janë llogjike e bindëse dhe nuk vihet re ndonjë inkoherencë që të vërë në dyshim argumentat e përdorur. Pretendimet që ngrihen në këtë aspekt në kërkesat ankimore janë të pabazuara. Legjislacioni ynë procedural penal nuk bën ndonjë dallim paraprak në drejtim të vlerës së thënieve të të pandehurve apo deshmitarëve në hetuesi apo në gjyq. Në të dy rastet neni 16 i Kodit të Procedurës Penale i pranon ato si burim të provës. Në nenin 18 të Kodit të Procedurës Penale thuhet shprehimisht: “asnjë provë nuk ka vlerë të paracaktuar”. Gjykata dhe hetuesia i çmojnë provat sipas bindjes së formuar pas shqyrtimit të tyre në tërësi, të bazuar në ligjet dhe në ndërgjegjen juridike”. Në këtë aspekt mbivlerësimi që i bëhet thënieve të të pandehurve në seancën gjyqësore është i pabazuar në ligjin procedural penal.

I pabazuar është edhe pretendimi se thëniet e të pandehurve të marra në hetuesi pa praninë e avokatit nuk mund të vlerësohen si provë. Sipas legjislacionit tonë procedural penal mbrojtja e të pandehurit me avokat është e drejtë që ushtrohet vetëm mbi dëshirën e të pandehurit. Neni 101 Kodit të Procedurës Penale, në mënyrë të veçantë ka përcaktuar rastet e mbrojtjes së detyrueshme me avokat. Për rrjedhojë, në rastet e mbrojtjes jo të detyrueshme dhe nëse i pandehuri nuk ka kërkuar mbrojtjen me avokat, thëniet e tij para hetuesit përbëjnë provë e cila është marrë në pajtim me kërkesat procedurale. Gjithashtu, duhet thënë se, moskryerja e ballafaqimit të të pandehurit me provat (thenie dëshmitarësh apo atribuime të pandehurish), që e ngarkojnë atë, nuk i bënë të pavlefshme këto prova. Pavlefshmëria e provave në këto raste duhet t’i referohet kërkesave procedurale për marjen

e tyre ndërsa ballafaqimi, sipas nenit 84 të Kodit të Proçedures Penale është e drejtë e hetuesisë dhe gjykatës dhe jo detyrim proçedural që të kushtëzojë vlefshmërinë e ndonjë prove.

Edhe pretendimet se shkeljet ligjore të konstatuara në kontrollin e banesës dhe në ndalimin çojnë në konkluzionin e pafajsisë së të pandehurve janë të pabazuara. Nga materialet e ndodhura në dosje rezulton se keto veprime proçeduriale vërtet janë kryer në kundërshtim me kërkesat e nenit 85 të Kodit të Proçedures Penale (të ndryshuar). Veprimet e kryera vijnë në kundërshtim me dispozitat e mësipërme, pasi ndërsa per kontrollin e banesës nuk rezulton të jetë marë vendim nga gjyqtari për ndalimin nuk ka qenë e pranishme ndonjë nga kërkesat e paragrafit të dytë të kësaj dispozite. Por, në vijim të këtij arsytimi, duhet mbajtur parasysh se jo çdo shkelje e rregullave proceduriale shkakton nulitet të procesit të hetimit apo të gjykimit. Sipas nenit 10 të ligjit nr. 7692, datë 31.03.1993 “Për një shtojcë në ligjin nr. 7491, datë 29.04.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”. konsiderohen nul vetëm “të dhënat e mbledhura në mënyrë të paligjshme”. Në rastin konkret nuk rezulton që nëpërmjet shkeljeve të mësipërme të jenë mbledhur të dhëna në mënyrë të paligjshme, që janë përdorur kundër të pandehurve për t’i deklaruar ata fajtorë. Edhe në pjesën që ka deklaruar fajtor, gjithashtu duhet thënë se. mos kryerja e ballafaqimit të të pandehurit me provat (thënie dëshmitarësh apo atribuime të pandehurish), që e ngarkojnë atë, nuk i bënë të pavlefshme këto prova. Pavlefshmeria e provave në keto raste duhet t’i referohet kërkesave proçeduriale për marrjen e tyre ndërsa ballafaqimi. sipas nenit 84 të Kodit të Proçedures Penale është e drejtë e hetuesisë dhe gjykatës dhe jo detyrim proçedural që të kushtëzojë vlefshmërinë e ndonjë prove. (...)

Edhe në pjesën që ka deklaruar fajtor të pandehurin Th. B për veprën penale të armëmbajtjes pa leje parashikuar nga 224/1 i Kodit Penal dhe I. S. për armëmbajtje pa leje parashikuar nga neni 14 i ligjit nr. 7566, datë 25.05 1992 “Për armët”, vendimi i gjykatës është i mbështetur në ligj dhe në argumenta logjike. Veç provave të tjera dhe vetë të pandehurit kanë pohuar mbajtjen e këtyre armëve në kundërshtim me kërkesat e ligjit “Për armët”. Pretendimi i të pandehurit Th. se ai ka patur një armë tjetër nuk mund të ndikojë në përcaktimin e fajësisë së tij, por vetëm për shkallën e rrezikshmërisë së veprës dhe masën e dënimit. Duke vënë rregulla për mënyrën e administrimit të armëve, ligjvënësi ka për qëllim vendosjen e një sistemi të rreptë kontrolli të tyre. Për rrjedhojë, mbajtja e armëve të tjera veç asaj të regjistruar në organet kompetente çënon raportet shoqërore që ka dashur të mbroje ligji me vendosjen e këtyre rregullave.

I pabazuar është edhe pretendimi i të pandehurit I. se nuk ka patur dijeni se arma, pistoletë “Hagton Ricardson” që i është gjetur atij nuk ka qenë në gjendje teknike për të realizuar qitje. Ky pretendim rrëzohet në mënyrë kategorike me aktin e ekspertimit datë 26/6/1994, sipas konkluzionit të të cilit kjo pistoletë është në gjendje të rregullt teknike dhe mund të realizojë normalisht qitje. Në pjesën e caktimit të dënimit vendimi i gjykatës është pjesërisht i drejtë. Kështu, duke patur parasysh se të pandehurit janë deklaruar fajtorë

vetëm për një nga format që parashikon gërma “g” e nenit 47 te Kodit Penal, për formën relativisht të lehtë, kryerjen e porosive te agjenturave të huaja, drejt ka vepruar gjykata duke zbatuar nenin 32 të Kodit Penal për zbritjen e dënimit nën minimumin e parashikuar nga ligji.

Megjithatë, gjykata ka bërë diferencime jo të drejta në masat e dënimit. Ajo ka mbivlerësuar pa të drejtë rrezikshmërinë e episodit të armatosjes, pa mbajtur parasysh faktin se këto armë në fund do te mbaheshin nga personat e zgjedhur prej të pandehurve vetëm pasi të pajiseshin me leje nga organet kompetente të rendit publik. Në veprimtarinë e tyre nuk ka diferenca të mëdha. Ata janë zgjedhur për të kryer porosi nga këndvështrimi se ishin të gjithë në organin drejtues të OMONIA-s. Nga ana tjetër nuk mund të mos merret në konsideratë miratimi i Kodit të ri Penal nga Kuvendi Popullor. Është e vërtetë që ky ligj nuk ka hyrë në fuqi, por nga ana tjetër nuk mund të injorohet se vetëm miratimi në vetvete përfaqëson vlerësimin e ri që i ka bërë organi ligjvënës marrdhënieve shoqërore të vendosura tanimë në Shqipëri pas ndryshimit të sistemit ekonomik shoqëror.

Në këtë aspekt vihet re se “kryerja e porosive të agjenturave të huaja” nuk konsiderohet me apriori krim kundër rendit kushtetues dhe pavarësisë. Tanimë konsiderohet i tillë “vënia në shërbim të shteteve të huaja”, por me synimin për kryerjen e veprave penale kundër pavarësisë dhe integritetit të Republikës së Shqipërisë sipas parashikimeve konkrete që bën kapitulli përkatës i Kodit Penal. Ky ndryshim i rrezikshmërisë shoqërore të veprës për shkak të ndryshimit të rrethanave ekonomik-shoqërore, ndryshim i vlerësuar nga vetë organi legjislativ, nuk mund të mos konsiderohet si rrethanë që në vështrim të nenit 9 të ligjit nr. 7574, datë 24.06.1992 “Për organizimin e drejtësisë” ndikon në rivlerësimin e dënimit të zbatuar nga gjykata e faktit. Meqë pas ndryshimit të masave të dënimit, për të katër të pandehurit ekzistojnë kushtet e kërkuara nga neni 38 Kodit Penal, çmohet zbatimi i kësaj dispozite. Të pandehurit kanë qenë të zgjedhur në organet drejtuese të një organizate shoqërore, rrethanë kjo që tregon vlerësim të një grupi shoqëror (pjesëtarëve të organizatës) për ta i pandehuri K., për dënimin e mëparshëm konsiderohet i padënuar sipas ligjit nr. 7514, datë 30.09.1991. Edhe në dënimin për armëmbajtje pa leje për të pandehurin Th. nuk është mbajtur parasysh fakti që kishte një çifte tjetër me leje.

Për këto arsye Këshilli Gjyqësor i Kolegjit Penal të Gjykatës së Kasacionit, vendosi: Lënien në fuqi të vendimit nr. 394, datë 6.10.1994 të Gjykatës së Apelit Tiranë lidhur me fajësinë për të gjykuarit. Th .B, V.P, K.Q, P. M e I. S. Ndryshimin e vendimit përsa i përket dënimit të tyre si vijon:

1. Të pandehurin V. P. në bazë të nenit 47/g. 32. 38 të Kodit Penal të dënohet me 5 vjet heqje të lirisë, duke ia dhënë këtë dënim me kusht për 5 vjet kohë, duke pezulluar ekzekutimin e vendimit të dënimit.

2. Të pandehurin Th. B. në bazë të nenit 47/g. 32 të Kodit Penal e dënon me 5 vjet heqje të lirisë. Në bazë te nenit 224/1 të Kodit Penal e dënon me 1 vit heqje lirisë. Në bashkim të dënimeve sipas nenit 35 të Kodit Penal e dënon me 5 vjet heqje të lirisë dhe në

zbatim të nenit 38 të Kodit Penal këtë dënim ia jep me kusht për 5 vjet kohë duke pezulluar ekzekutimin e vendimit.

3. Të pandehurin P. M. në bazë të nenit 47/g. 32 e 38 të Kodit Penal e dënon me 5 vjet heqje të lirisë duke ia dhënë këtë dënim me kusht për një afat 5 vjet e duke pezulluar ekzekutimin e dënimit.

4. Të pandehurin K. Q. sipas nenit 47/g. 32 shkronja c, 38 të Kodit Penal e dënon me 5 vjet heqje të lirisë me kusht për 5 vjet kohë duke pezulluar ekzekutimin e dënimit.

5. Të pandehurin I. S, sipas nenit 47/g. 32 të Kodit Penal e dënon me 4 vjet heqje të lirisë. Lënien në fuqi të vendimit për dënimin për armëmbajtje pa leje. Përfundimisht në bazë të nenit 35 të Kodit Penal e dënon me 4 vjet heqje të lirisë.

...

1996

Vendimi nr. 1670, datë 14.11.1996 i Kolegjit Civil

(Cenimi i parimit të disponibilitetit kur gjykata shprehet për pretendime të pakërkuara nga palët)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit i formuar nën kryesinë e anëtarëve Agim Gjoleka, Tefta Zaka dhe Vitore Tusha vëren se, vendimi i Gjykatës së Rrethit Tiranë dhe vendimi i gjykatës së apelit duhet ndryshohen pjesërisht, pasi nuk është zbatuar drejt ligji. Paditësit, duke qenë anëtarë të Shoqatës së Arkeologëve, kanë gjetur në rrënojat e një kishe një këmbanë, që i përket viteve 1465. Ata e kanë dorëzuar këmbanën në Muzeun Kombëtar. Por, Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve, me urdhërin nr.229, datë 05.07.1995, këtë këmbanë ia ka dorëzuar Kishës Katolike në Shkodër. Paditësit kanë kërkuar nga Ministria e Kulturës, Rinisë e Sporteve shpërblimin që takon për gjetjen e këmbanës dhe kthimin e saj atyre. Gjykata e Rrethit Tiranë me të drejtë ka pranuar pjesërisht padinë dhe ka detyruar M.K.R.S. të shpërblejë paditësit për gjetjen e këmbanës. Por, ajo ka gabuar kur ka vendosur detyrimin e Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sporteve dhe Kishës Katolike Shkodër të kthejnë në Muzeun Kombëtar këmbanën e gjetur sepse së pari, është Ministria e Kulturës, Rinisë e Sporteve ajo që ka urdhëruar sipas kompetencave kalimin e këmbanës nga Muzeu Historik Kombëtar tek Kisha Katolike, si pronare legjitime e saj dhe së dyti, gjykata ka dalë jashtë objektit të padisë për këtë detyrim, kur nuk e ka kërkuar asnjëra nga palët në proces, në formën e kërkuar nga ligji.

Megjithatë, nëse Muzeu Historik Kombëtar ka pretendime për këtë këmbanë që t'i jepet asaj, si me vlera kulturore e historike, ajo mund t'i drejtohet gjykatës me padi të veçantë. Gjithashtu, gjykata ka gabuar kur nuk është shprehur në dispozitiv të vendimit për rrëzimin e padisë së paditësve, duke mos qenë pronarë. Nisur sa më sipër, në këtë pjesë vendimi i gjykatës duhet të ndryshohet në këtë mënyrë: Pranimin e pjesëshëm të padisë së L. R. dhe N. B.. Detyrimin e Ministrisë së Kulturës, Rinisë e Sporteve t'i shpërblejë paditësit për sendin e gjetur në masën që përcakton ligji. Rrëzimin e padisë në pjesën që kërkohet kthimi i sendit.

...

Vendimi nr. 341, datë 02.02.1996 i Kolegjit Civil
(Ligjshmëria e aktit administrativ nuk hyn në juridiksionin gjyqësor)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit i përbërë nga anëtarët Petrit Ploçi, Vangjel Kosta dhe Vitore Tusha vëren se, vendimet e dy gjykatave, si ai i gjykatës së rrethit që ka rrëzuar padinë dhe ai i gjykatës së apelit që ka pranuar atë, duhet të prishen dhe gjykimi i çështjes të pushohet. Ka rezultuar, siç pranojnë gjykatat, se Komuna e fshatit Golem (ana e paditur) me vendimin e saj nr. 26, datë 10.3.1995 ka miratuar kërkesën e paditësave për ndërtimin e një pike karburanti dhe i ka propozuar Këshillit Rregullues të territorit dhënie e kësaj leje. Më pas, kjo komune ka anuluar vendimin e mësipërm me vendimin nr. 33, datë 31.7.1995, vendim i cili është objekt i këtij gjykimi. Në bazë të ligjit mbi urbanistikën, vendimi që merr komuna nuk është ai që përcakton ligjërisht lejen e ndërtimit, pasi kjo e fundit jepet nga Këshilli Rregullimit të Territorit. Vendimi i Komunës është propozues dhe jo i detyrueshëm për K.R.T., ai nuk sjell pasoja juridike civile. Vendimi i Komunës është një vendim administrativ, ligjshmëria e të cilit nuk shqyrtohet nga gjykata.

Gjykata shqyrton vetëm ato vendime administrative kur është parashikuar shprehimisht në ligj, ankimimi i tyre në gjykatë dhe në rastet që cenohen të drejtat themelore të parashikuara nga dispozitat kryesore kushtetuese. Dispozitat procedurale, në të cilat gjykatat kanë bazuar padinë, neni 86/a, c të Kodit të Procedures Civile, shërben si mjet i paditësit për mbrojtjen e të drejtave juridike civile e jo rivendosjen e çfardo të drejte si administrative, penale, etj. Në rastin konkret konflikti është tërësisht administrativ. Prandaj, për rrjedhojë shqyrtimi i çështjes nuk hyn në juridiksionin gjyqësor. Vendimet e të dy gjykatave që kanë shqyrtuar ligjshmërinë e aktit administrativ duhet të prishen dhe gjykimi i çështjes të pushohet në përputhje me nenin 173 të K.Pr.Civile.

...

1997

Vendimi nr. 1571, datë 16.12.1997 i Kolegjeve të Bashkuara
(Kushtet për ndryshimin e aktit të lindjes)

...

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Kasacionit vërejnë se, vendimi i gjykatës nuk është i mbështetur në ligj, prandaj duhet të priset. Kërkesa e Prokurorit të Përgjithshëm për të mos u gjykuar çështja, për shkak të heqjes dorë të tij nga gjykimi i rekursit, nuk mund të pranohet në këtë fazë të gjykimit. Kodi Procedurës Civile, në pjesën që rregullon të drejtën e Prokurorit të Përgjithshëm për të ushtruar rekurs në interes të ligjit, nuk ka parashikuar mundësinë dhe procedurën e veprimit për rastet kur, prokurori, pasi ka paraqitur rekursin, heq dorë nga gjykimi i tij. Megjithatë, në këndvështrimin e raportit në të cilin ky kod vendos prokurorin dhe gjykatën, kërkesa e prokurorit për të hequr dorë mund të pranohet sipas rregullit “përderisa nuk ka filluar gjykimi” (neni 490 i Kodit të Procedurës Civile). Por, për rastet që rekursi i prokurorit është biseduar në dhomën e seleksionimit dhe për gjykimin e tij tanimë ekziston një vendim gjyqësor i Kolegjeve të Bashkuara në dhomë këshillimi, prokurori nuk mund të kondicionojë më vazhdimin e gjykimit. Në të kundërt, do të pranohet të drejtën e prokurorit për të shfuqizuar një vendim të gjykatës, që do të binte ndesh pikërisht me raportin procedural ndërmjet këtyre dy organeve.

Ka rezultuar se, në aktet e gjendjes civile paditësi A. S. figuron i regjistruar “i biri H. S.”, ndërsa e paditura Z. P. figuron e bija e vëllait të H., H. S”. Nga saktësia ose jo e regjistrimeve të mësipërme, qoftë edhe për të dhëna të pjesëshme, palët kanë interesa pasurore lidhur me trashëgiminë e vëllezërve H. e H. S. Është ky interes i drejtpërdrejtë që i legjitimon ata të kërkojnë ndreqjen e akteve të gjendjes civile, nëse janë plotësuar në kundërshtim me ligjin. Në këtë këndvështrim duhet interpretuar edhe neni 26 i ligjit nr.5840, datë 20.02.1979 “Për regjistrimin e akteve të gjendjes civile, në përcaktimin e rrethit të personave, të cilët mund të kërkojnë ndreqjen e akteve të gjendjes civile”. Në favor të këtij argumenti, pra, të mundësisë së një shtetasi të kërkojë nga gjykata rivendosjen e të drejtave kushtetuese, në rastet që pretendohen të cënuara, rezulton edhe neni 39 i ligjit nr.7892, datë 31.03.1993 “Për të drejtat dhe liritë themelore të njeriut”.

Ndryshe nga sa pretendohet prej të paditurit, ndreqja e aktit të regjistrimit të lindjes në rastin konkret nuk përfaqëson njohjen e atësisë, prandaj mund të trajtohet me këtë

padi të ndreqjes së akteve të gjendjes civile. Dallimi ndërmjet këtyre padive konsiston në vlerësimin e ligjshmërisë së regjistrimit të aktit të lindjes. Nësa akti i lindjes plotësohet konform kërkesave të ligjit, që rregullon këtë regjistrim, ndryshimi i atit mund të bëhet vetëm me padinë e kundërshtimit të atësisë. Ndërsa, nëse vetë regjistrimi fillestar i lindjes nuk bëhet konform kërkesave të ligjit, siç është pretenduar në këtë gjykim, atëherë ndryshimi i aktit përfaqëson ndreqje të saktësisë së aktit për këtë pjesë. Lidhur me themelin e çështjes, pra, nëse ky regjistrim është bërë ose jo konform kërkesave të ligjit të kohës së regjistrimit (Kodit Civil të vitit 1929), çështja duhet të rigjykohet, pasi në kushtet që nuk gjendet dosja, por vetëm pjesërisht akte të veçanta të saj, është e vështirë të konkludohet saktësisht për pretendimet e palëve.

...

Vendimi nr. 1315, datë 06.11.1997 i Kolegjit Civil

(Pensionistët e të papunët kanë të drejtë të organizohen në sindikata)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit i përbërë prej Agim Gjoleka, Vangjel Kosta dhe Petrit Ploçi vëren se, vendimi nr. 7108, datë 29.08.1996 i Gjykatës së Rrethit Tiranë dhe vendimi nr. 6973, datë 29.11.1996, që e ka lënë atë në fuqi, duhet të ndryshohen, pasi është zbatuar keq ligji. Kërkuesit I. K., etj., kanë kërkuar gjyqësisht personalitetin juridik të një sindikate, nën emrin e pensionistëve e të papunëve në Shqipëri. Gjykata e rrethit dhe ajo e apelit e kanë rrëzuar kërkesën, me arsyetimin se kriteri bazë i organizimit të sindikatave është kriteri profesional. Ky arsyetim nuk gjen mbështetje ligjore. Sipas frymës së ligjit nr. 7691, datë 12.07.1995 “Kodi i Punës”. neni 176 dhe nenit 20 të ligjit kushtetues nr. 7692, datë 31.03.1993, nuk ka asnjë pengesë që pensionistët e të papunët të organizohen në sindikata, si organizata të pavarura.

Veç kësaj, atyre, sipas pikës 3 të po këtij neni, u njihet edhe e drejta të anëtarësohen në organizatat e punëmarrësve. Edhe nenet 2 dhe 7 të Konventës Ndërkombëtare “Mbi lirinë dhe mbrojtjen e të drejtës sindikale, në zbatim të së cilëve shumë vende europiane kanë organizime sindikale të pensionistëve dhe të papunëve, ku vendi ynë ka aderuar që në vitin 1957, konfirmon frymën e ligjit të sipërme dhe Kodit të Punës. Prandaj, nisur nga këto, Kolegji gjykon se vendimet e gjykatave të rrethit dhe apelit duhet të ndryshohen, duke u pranuar kërkesa e I. K., etj., për fitimin e personalitetit të organizatës sindikale të pensionistëve dhe të papunëve të Shqipërisë.

...

Vendimi nr. 300, datë 29.07.1997 i Kolegjeve të Bashkuara
(Internimet dhe dëbimet nuk janë krime kundër njerëzimit)

...

Gjykata e Rrethit Tiranë me vendimin nr.736, datë 28.09.1996 ka vendosur:

1. Deklarimin fajtor të të pandehurit N. D. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 20 vjet burgim.

2. Deklarimin fajtor të të pandehurit Sh. B. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal, dënimin e tij me 20 vjet burgim.

3. Deklarimin fajtor të të pandehurit Ll. G. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 20 vjet burgim.

4. Deklarimin fajtor të të pandehurit I. V. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 16 vjet burgim.

5. Deklarimin fajtor të të pandehurit V. H. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 16 vjet burgim.

6. Deklarimin fajtor të të pandehurit A. T. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 15 vjet burgim. Vuajtja e dënimit i fillon nga data 15.12.1995.

7. Deklarimin fajtor të të pandehurit S. A. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 15 vjet burgim. Vuajtja e dënimit fillon nga data 05.01.1996.

8. Deklarimin fajtor të të pandehurit I. B. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 15 vjet burgim. Vuajtja e dënimit i fillon nga data 30.01.1996.

9. Deklarimin fajtor të të pandehurës L. Ç. për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, e kryer në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 74 e 25 të Kodit Penal dënimin e tij me 15 vjet burgim. Vuajtja e dënimit i fillon nga data e arrestit në shtëpi, me datën 09.11.1996.

10. Pushimin e akuzës për veprën penale të genocidit, parashikuar nga neni 73 i Kodit Penal, për të gjithë të pandehurit.

Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr. 855, datë 05.11.1996 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Tiranë. Kundër vendimit të gjykatës së apelit dhe rrethit kanë bërë rekurs të pandehurit, duke parashtruar këto shkaqe se vepra penale e krimeve kundër

njerëzimit nuk parashikohej në Kodin Penal të kohës dhe nuk mund të gjykohej me Kodin e ri. Tejkalimi i kompetencave të dekretit tregonte se nuk jemi para veprës penale të krimeve kundër njerëzimit, por para veprës penale të shpërdorimit të detyrës. Nënshkrimi i raport propozimeve nuk është vepër penale. Mungon bashkëpunimi pasi s'ka marrëveshje. Qënia anëtar Komisioni të Internim-Debimit ka qenë i caktuar me ligj. Ngatërrohet bashkëpunimi me bashkëfajësinë. Anëtarët e Komisionit të Internim-Dëbimeve janë dënuar për shpërdorim detyre. Nga mënyra si arsyetojnë gjykatat del qartë se, kam qenë para një zbatimi klasik të dekretit dhe ligjeve. Konventa inbi mosparashkrimin e krimeve të luftës dhe kundër njerëzimit nuk është pasqyruar në asnjë nga Kushtetutat. Nuk është pasqyruar raporti i legjislacionit të brendshëm me atë ndërkombëtar, pasi politika që ndiqte ai sistem nuk pranonte parimin e përparësisë së akteve ndërkombëtare. Miratimet me një shënim “dakort” nuk përbëjnë vepër penale. Bashkimi i të pandehurve në këtë proces është politik, pasi nuk kanë asnjë lidhje me njeri-tjetrin, aq më pak bashkëpunimi. Rasti për të cilin jam dënuar nuk është propozuar prej meje. Nënshkrimi është i fallsifikuar. As neni 3 i Kodit të Procedurës Penale dhe as Kushtetuta nuk i jep kësaj vepre fuqi prapavepruese. Krimet kundër njerëzimit duan motive politike, ndërsa katër të internuar nga familja “D.” kanë qenë kriminelë ordinerë. Kallzimi është bërë në kundërshtim me nenin 280 të Kodit të Procedurës Penale.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vërejnë se, të dy vendimet e gjykatave duhet të prishen, pasi vijnë në kundërshtim me kërkesat e ligjit penal, e neneve 74 e 25 të Kodit Penal dhe normave të tjera juridike, të cilat duhej të ishin mbajtur parasysh në zbatimin e tij. Ka rezultuar se, mbi kallzimin e Forumit të Intelktualëve Shqiptarë të Luftës kundër genocidit prokuroria e rrethit Tiranë ka filluar procedimin penal ndaj të pandehurve për akuzën e kryerjes së veprës penale të genocidit dhe krimeve kundër njerëzimit, të kryera në bashkëpunim. Të gjithë të pandehurve iu është pushuar akuza për veprën penale të genocidit dhe janë gjykuar e dënuar për veprën penale të krimeve kundër njerëzimit, parashikuar nga nenet 74 e 25 të Kodit Penal.

Fajësia e të pandehurve është gjetur e provuar me propozimet e bëra prej tyre për internimet administrative me motive politike të disa familjeve, në kundërshtim me dekretin e Presidiumit të Kuvendit Popullor nr. 1906, datë 02.08.1954 dhe nr.5912, datë 26.06.1979. Nga rrethanat e pranuar nga gjykata dhe arsyetimi i tyre, vepra e kryer nga të pandehurit anon nga krimi i shpërdorimit të detyrës, por megjithatë është insistuar se, vepra penale e kryer nga të pandehurit është ajo e krimit kundër njerëzimit. parashikuar nga neni 74 i Kodit Penal. Të pandehurit nuk duhet të përgjigjen për krimet kundër njerëzimit, sepse kjo vjen në kundërshtim me përmbajtjen e neneve 2 e 3 të Kodit Penal dhe parimet e përgjithshme lidhur me fuqinë prapavepruese të ligjit. Për përgjegjësinë penale të një personi legjislacioni penal parashikon si element të domosdoshëm parashikimin shprehimisht në ligj si krim dhe se ky parashikim duhet të jetë i mëparëshëm (neni 2 Kodit Penal). Ndërsa në nenin 3 të Kodit Penal është parashikuar se: “Askush nuk mund të dënohet për një vepër, që sipas ligjit të kohës kur është kryer nuk përbënte vepër penale.”.

Sipas përmbajtjes së kësaj dispozite, që një të dënohet për kryerjen e një vepre kërkohej domosdoshmërisht që vepra të cilësohet si penalisht e dënueshme në momentin e kryerjes së saj dhe jo në një kohë të mëvonëshme. Krimi kundër njerëzimit parashikuar nga neni 74 i Kodit Penal, sipas të cilit të pandehurit janë dënuar, ka hyrë në fuqi me vonë dhe nuk ka qenë parashikuar më parë shprehimisht si krim në dispozitat penale të mëparëshme, kur edhe janë kryer internimet e dëbimet për motive politike. Neni 54 Kodit Penal të vjetër lidhur me genocidin nuk parashikon si element të vepres penale internimet dhe dëbimet. Edhe Konventa Ndërkombëtare miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara e datës 12.06.1996 “Për paktin ndërkombëtar lidhur me të drejtat civile dhe politike”, në nenin 15. pika 1, parashikon se: “Askush nuk do të dënohet për veprime ose mosveprime, të cilat nuk përbëjnë shkelje sipas të drejtës kombëtare ose ndërkombëtare në kohën kur janë kryer”.

Gjithashtu, edhe neni 7 i Konventës Europiane mbi të Drejtat e Njeriut mban të njëjtin qëndrim mbi këtë çështje. Sipas këtyre dispozitave ndërkombëtare dhe legjislacionit tonë penal garantohet individit se, nuk mund të dënohet për një vepër penale që nuk parashikohej me ligj në kohën kur ai ka kryer veprimin, duke e pasqyruar parimin se, duhet të jesh i vetëdijshëm për një formë sjelljeje të ndaluar që të mbash përgjegjësi për shkeljen e ndalimit të vënë. Në të dy aktet e mësipërme, në paragrafet e dyta të dispozitave të cituara, është parashikuar heqja e ndalimit të fuqisë prapavepruese të ligjit për çdo veprim, që në çastin e kryerjes konsiderohej kriminal “sipas parimeve të përgjithshme të së drejtës, të njohura nga të gjitha kombet”. Këto dispozita referohen tek parimet e Nyrembergut (e të Tokios) dhe tek theksi që ato iu vene krimeve të luftës. Përdorimi i termit “nga të gjitha kombet” do të thotë se, për të zbatuar këtë dispozitë duhet të merret parasysh edhe legjislacioni e praktika e shteteve jashtë, Palëve të Larta Kontraktuese të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Pavarësisht se në kohën kur janë kryer internimet e dëbimet, për shkak të mbylljes që kishte shteti i diktaturës së proletariatit në Shqipëri nuk mund të shtrohej çështja e raporteve midis zbatimit të normave ndërkombëtare e legjislacionit të brendshëm, edhe sipas konventave për krimet e luftës e kundër njerëzimit, veprimet apo mosveprimet e të pandehurve, siç janë paraqitur për gjykim, nuk përbëjnë krime kundër njerëzimit. Kështu, sipas Statutit të Gjykatës Ushtarake të Nyrembergut, paraqitur për të dënuar krimet e kryera gjatë Luftës së Dytë Botërore, krimet kundër njerëzimit konsiderohen: “Vrasjet, shfarosjet, kthimi në skllever, internimi dhe dhuna të tjera çnjerëzore, të kryera kundër popullsisë civile, para ose gjatë kohës së luftës ose ndjekjet për motive politike, raciale ose fetare, me qëllim për të kryer ose në lidhje me çdo krim tjetër që është në juridiksionin e gjykatës, pavarësisht nga fakti se këto veprime quheshin shkelje sipas së drejtës së vendit ku ato ishin kryer apo jo”.

Ndërsa Kodi Penal (neni 74) në përcaktimin që u bën krimeve kundër njerëzimit, duke formuluar si “Vrasje, çfarosje, kthimin në skllever, internime dhe dëbime, si dhe çdo

lloj torture apo dhune tjetër çnjerëzore, të kryera për motive politike, ideologjike, sociale, etnike e fetare e tejkalon përmbajtjen e krimeve kundër njerëzimit të përcaktuar nga Gjykata e Nyrembergut, nëpërmjet mjenjanimit të përcaktimeve se, internimet duhet të jenë “kryer kundër popullsisë civile”, të ligjit të faktit, se ato duhet të jenë kryer “para ose gjatë luftes” ekzistencën e “hartimit ose realizimit të një plani të përgjithshëm ose të “komplotit dhe “për të realizuar këtë plan”. Kjo del qartë edhe në Konventën mbi Mosparashkrimin e Krimeve të Luftës dhe kundër Njerëzimit, hyrë në fuqi me 11 nëntor 1970 (në të cilën Shqipëria ka aderuar me 19.05.1971), e cila i cilëson krimet kundër njerëzimit të kryera qoftë në kohë lufte apo paqeje, ashtu siç janë përcaktuar në Statutin e Gjykatës Ushtarake të Nyrembergut të 8 gushtit 1945 dhe ripohuar nga rezoluta 3 (1) dhe 95 (1) 16 A.P. të O.K.B. datë 13 shkurt 1946 dhe 11 dhjetor 1946, “dëbimi nëpërmjet një sulmi të armatosur ose pushtimit dhe aktet çnjerëzore që rrjedhin nga politika e aparteidit”.

Siç pranojnë gjykatat, internimet dhe dëbimet për motive politike në Shqipëri janë kryer mbi bazën e një legjislacioni të përcaktuar, që ka qenë dekreti nr 746, datë 10.01.1949, dekreti nr. 1906, datë 02.08.1954, dekreti nr.3027, datë 12.01.1960, dekreti datë 26.06.1979, Rregullorja për të drejtat dhe detyrat e personave të internuar. miratuar me vendimin e kryesisë së Këshillit të Ministrave nr. 185, datë 13.07.1979 dhe akte të tjera nënligjore. Këto akte janë në përputhje me nenin 56 të Kushtetutës (1976) ku thuhet: “Asnjë person nuk mund të internohet apo dëbohet, përveç rasteve të parashikuara në ligj”. Krahasuar me normat ndërkombëtare, këto akte ligjore nuk përbëjnë krime kundër njerëzimit. Nëse ky kuadër ligjor nuk është zbatuar siç duhet, të pandehurit mund të përgjigjeshin për një figurë tjetër krimi, atë të shpërdorimit të detyrës, por jo për krime kundër njerëzimit, mbasi mungon objekti dhe ana objektive e kësaj figure krimi, siç është përcaktuar në aktet ndërkombëtare,

Objekti i krimeve kundër njerëzimit janë marrëdhëniet juridike të vendosura në harmoni me normat e së drejtës ndërkombëtare, Statutin e Gjykatës Ushtarake të Nyrembergut dhe konventat e tjera ndërkombëtare, ku shteti ynë ka aderuar. Në rastin në gjykim, të pandehurit me veprimet e tyre nuk drejtohen drejt shkeljes se ketyre normave. Përkundrazi, siç parashikohet edhe në arsyetimin e gjykatës, për internimin dhe dëbimin ka pasur një kuadër të tërë ligjor të zbatuar nga të gjykuarit. Nga ana objektive kërkohet që, krimi kundër njerëzimit të kryhet me veprime gjithmonë kriminale, që shfaqen me anë të internimeve në masë, shkulje krahinash, grupe etnike. fetare, debim nëpërmjet një sulmi të armatosur. veprime këto kundër popullsisë civile. nëpërmjet zbatimit të një plani kriminal. Siç pranojnë dhe gjykatat, internimet dhe dëbimet në rastin në gjykim nuk kanë pasur këtë karakter, nuk janë kryer kundër popullsisë civile, siç parashikon ligji ndërkombëtar, por gjithmonë janë nënshtruar shqyrtimit dhe gjykimit në hallkat shtetërore, nëpërmjet zbatimit të ligjit dhe akteve nënligjore. Mbi sa më sipër, gjykatat duhej të kishin vendosur pushimin e çështjes penale në ngarkim të të pandehurve.

...

1998

Vendimi nr. 1208, datë 21.10.1998 i Kolegjeve të Bashkuara (*Kur vendimi i Gjykatës Kushtetuese është evaziv, Gjykata e Kasacionit nuk e merr parasysb*)

...

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Kasacionit, vërejnë se, me vendimin nr. 44, datë 01.09.1997 Këshilli i Rrethit Elbasan ka shkarkuar nga detyra e kryetarit të këtij këshilli H. K., me motivacionin se gjatë ushtrimit të detyrës së kryetarit të këshillit të rrethit ka kryer veprime të paligjshme që vijnë në kundërshtim me përmbushjen e rregullt të detyrës. Ankuesi, duke mos qenë dakort me vendimin e mësipërm, e duke e konsideruar atë antikushtetues, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese dhe ka kërkuar anulimin e vendimit. Gjykata Kushtetuese me vendimin e saj nr. 5, datë 21.10.1997 ka vendosur se, "...në votimin konkret nuk ndodhemi përpara një shkelje kushtetuese, e për rrjedhojë çështja nuk mund të kalojë për gjykim". Po mbi bazë të kërkesës së H. K. Gjykata Kushtetuese me vendimin e saj nr. 6, datë 27.02.1998 ka bërë interpretimin e vendimit të saj nr 5, datë 27.10.1997, duke arsyetuar se "vendimi nuk e ndalon ose detyron ankuesin t'i drejtohet gjykatës së zakonshme ose sipas rastit një organi tjetër shtetëror..".

Në datën 20.03.1998 H. K. ka paraqitur padi në Gjykatën e Rrethit Elbasan, me objekt gjykimi "rikthim në detyrë dhe pagimin e pagës për të tërë kohën e largimit nga detyra, duke pretenduar se kërkesën e mbeshtetur në nenet 5, 31, 32, 55 të ligjit nr.7572, datë 10.06.1992 "Për organizimin e funksionimin e pushtetit lokal" dhe nenet 324, 325 dhe 327 të K.Pr.Civile. Gjykata e Rrethit Elbasan, me vendimin e saj nr. 681, datë 18.05.1998 vendosur se: "shpall jashtë juridiksionit gjyqësor çështjen gjyqësore nr 681". Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Kasacionit, pas shqyrtimit të kesaj çështje, gjykojnë se vendimi nr. 681, datë 18.05.1998 të Gjykatës së Rrethit Elbasan për nxjerrjen jashtë juridiksionit gjyqësor të kesaj mosmarrëveshje, është i drejtë e i bazuar, pasi legjislacioni civil në fuqi dhe veçanerisht ligji nr. 7572, datë 10.06.1992 "Për organizimin dhe funksionimin e pushtetit lokal" nuk parashikojnë shprehimisht të drejtën e ankimit në gjykatë, kundër vendimit të organit të pushtetit lokal, shkarkimin nga detyra të kryetarit të këshillit të rrethit.

Sipas legjislacionit të mësipërm, anëtarët e këshillit të rrethit të zgjedhur nëpërmjet votimit të përgjithshëm kanë të drejtë që të zgjedhin kryetarin e këshillit të rrethit. Asnjë

dispozitë ligjore nuk parashikon ndalimin e këshillit të rrethit për të shkarkuar kryetarin. Është në kompetencë ekskluzive të anëtarëve të këshillit të rrethit, që me mandatin e marrë nëpërmjet votimit, të zgjedhin apo “shkarkojnë” kryetarin dhe nuk mundet asnjë organ tjetër qoftë edhe gjyqësor që të ndërhyjë në këtë kompetencë eskluze të këshilltarëve. Edhe Gjykata Kushtetuese, me vendimin e saj nr. 51, datë 27.10.1997 shprehet se sipas ligjit nr. 7552, datë 10.06.1992 “Për organizimin dhe funksionimin e pushtetit lokal zgjedhja e kryetarit të këshillit të rrethit është në kompetencë të këshillit të rrethit, duke konkluduar se në rastin konkret nuk ndodhemi para një shkelje kushtetuese, e për linjë çështija nuk mund të kalojë për gjykim”.

Në bazë të nenit 36 të K.Pr.Civile, në juridiksionin e gjykatave hyjnë të gjitha mosmarrveshjet civile, e mosmarrveshjet e tjera të parashikuar në këtë kod e ligje të veçanta. Legjislacioni për emërimin e kryetarit të këshillit të rrethit ekziston dhe nuk parashikon ankimin në gjykatë. Përveç, kësaj në ligjin për shërbimin civil parashikohen edhe procedurat e ndërprerjes së marrëdhënies juridike të personave që konsiderohen si funksione politike. Ky ligj parashikon në mënyrë të shprehur që marrëdhëniet juridike të personave të zgjedhur në organet e pushtetit lokal, të Presidentit të Republikës dhe të deputeteve të Kuvendit Popullor rregullohen me dispozita të veçanta, të cilat nuk parashikojnë për asnjë nga personat e sipërm ankimin në gjykatë, por si me ligjin kushtetues dhe në dispozita të tjera ligjore trajtohen në mënyrë të veçantë.

Ky qëndrim i legjislacionit nuk cenon aspak të drejtat e këtyre personave, por mban qëndrim të veçantë, për shkak të natyrës politike të funksioneve të tyre. Është e drejtë ekskluzive e këshillit të rrethit që të zgjedhin nga rrethet të tyre kryesinë dhe kryetarin e këshillit të rrethit mbi bazën e mandatit që secili ka si këshilltar i zgjedhur nga zgjedhësit. Paditësit nuk u cenohet e drejta, pasi nuk cenohet mandati tij si këshilltar i zgjedhur. Vendimi nr. 6, datë 27.02.1998 i Gjykatës Kushtetuese duke arsyetuar se “vendimi nuk e ndalon ose detyron ankuesin t’i drejtohet gjykatës se zakonshme ose sipas rastit një organi tjetër shtetëror”, është evaziv si në të drejtën e ankuesit për t’ju drejtuar një organi ashtu dhe në përcaktimin e organit (gjykatë ose një organi tjetër shtetëror) dhe nuk përbën detyrim për Gjykatën e Kasacionit që të pranojë juridiksionin gjyqësor, kur ai nuk ekziston.

...

Vendimi nr. 1247, datë 04.11.1998 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së
Lartë⁹

*(Përrjashtimi i juridiksionit gjyqësor kombëtar bëhet vetëm pasi të jetë
provuar se ekziston)*

...

Vendimi i gjykatës është i bazuar në ligj prandaj duhet të lihet në fuqi. Ka rezultuar se në vitin 1995, në territorin e shtetit italian, është lidhur një kontratë ndërmjet paditësit D. P. dhe të paditurit A. S., të dy shtetas italianë. Paditësi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Fier, duke kërkuar detyrimin e të paditurit të përmbush detyrimet që rrjedhin nga kontrata e mësipërme. Konkluzioni i gjykatës se kjo çështje nuk mund të gjykohet nga gjykata shqiptare është i bazuar në ligj. Pretendimi i paditësit se neni 37 i Kodit të Procedurës Civile parashikon përjashtimin e juridiksionit shqiptar vetëm në kushtet e marrëveshjes për këtë përjashtim, është i pazbatueshëm për rastin konkret.

Është e vërtetë që kjo dispozitë kërkon marrëveshjen për të përjashtuar juridiksionin shqiptar, por vetëm kur ky juridiksion ekziston. Pra, para se të kërkohej ekzistenca e marrëveshjes së përjashtimit të juridiksionit duhet të argumentohet vetë ekzistenca e këtij juridiksioni. Ky arësyetim rezulton nga vetë teksti i dispozitës. Termi “përjashtim” në mënyrë llogjike nënkupton më parë “ekzistencën”. Në këto kushte, meqë paditësi nuk ka provuar ekzistencën, sipas rregullave të përgjithshme, të juridiksionit shqiptar të kësaj çështjeje që u përket dy shtetasve të huaj, drejt ka vepruar gjykata që nuk ka pranuar gjykimin e çështjes nga një gjykatë shqiptare.

...

⁹ Ndryshon em[rtimi nga Gjykata e Kasacionit në Gjykata e Lart[.

1999

Vendimi nr.972, datë 27.10.1999 i Kolegjeve të Bashkuara (*Dekreti i Presidentit kundërshtohet në gjykatën e zakonshme*)

...

Paditesi Xh.H ka qene i emeruar me detyren e prokurorit ne Prokurorine e Rrethit Tirane. Me shkresen me date 07.07.1999, Prokurori i Pergjithshem e ka njoftuar se me dekret te Presidentit te Republikes Nr. 2404, date 05.07.1999, shkarkohet nga kjo detyre per shkelje te ligjit. Paditesi ka kundërshtuar largimin nga detyra duke iu drejtuar me kerkese padi Gjykates se shkalles se pare Tirane. Me vendim te gjyqtares se vetme te dates 30.09.1999 eshte vendosur moskompetenca lendore e Gjykates se Rrethit Tirane per shqyrtimin e kesaj ceshtje.

Konkluzioni i gjykates nuk eshte i drejte. Gjykata ne aresyetimin e vendimit nuk ka parashtruar asnje shkak ligjor qe percakton moskompetencen lendore te saj. Citimi i neneve 93 dhe 149 te Kushtetutes nuk sjell asnje argumentim ligjor per konkluzionin e arritur prej saj. Po keshtu i pa argumentuar eshte dhe parashtrimi tjetër se ne baze te nenit 326 te K. Pr. Civile, ky akt administrativ nuk mund te jete objekt i shqyrtimit gjyqesor nga Gjykata e Rrethit Tirane. Aktualisht marredheniet juridike te caktimit dhe shkarkimit te prokuroreve nuk rregullohen me ligj te posacem, dhe per rrjedhoje nuk eshte percaktuar ende procedura e kundërshtimit te aktit per largimin nga detyra e prokurorit. Neni 42 i Kushtetutes percakton se per mbrojtjen e te drejtave, te lirive dhe te interesave te tij Kushtetuese dhe ligjore, kushdo ka te drejten e nje gjykimi te drejte dhe publik brenda nje afati te aresyeshem nga nje gjykate e pavarur dhe e paaneshme e caktuar me ligj. Ne Republikën e Shqiperise pushteti gjyqesor ushtrohet vetem nga gjykatat ne perputhje me Kushtetuten dhe kompetencat e ngarkuara me ligj. Sistemi gjyqesor ushtrohet nga Gjykatat e shkalles se pare, Gjykat e apelit dhe Gjykata e Larte. Gjykatat e apelit gjykojne ne shkalle te dyte ankimet kunder vendimeve te gjykatave te shkalles se pare, kurse Gjykata e Larte ka juridiksion fillestar dhe rishikues te percaktuar ne Kushtetute. Nga sa u parashtrua me siper rezulton se Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Larte nuk mund te kete ne kompetence gjykimin e kesaj ceshtje (aktualisht per situaten ligjore), e per rrjedhoje meqenese sipas parimit kushtetues kushdo ka te drejten e nje gjykimi te drejte, etj. kete gjykim mund ta beje vetem gjykata e shkalles se pare. Gjykata nuk mund te refuzoje te shqyrtoje dhe te jape

vendime per ceshtjet qe i paraqiten per shqyrtim me arsyetimin se ligji mungon, nuk eshte i plote, ka kunderthenie ose eshte i pa qarte. Edhe argumentimi i bere nga gjykata se akti nuk mund te kundershohet si akt administrativ nuk eshte i drejte, pasi sipas nenit 326 te K.Pr. Civile dekreti per largimin nga puna e prokurorit, nuk perfshihet ne ato akte administrative qe permenden ne kete dispozite per te cilat nuk mund te ngrihet padi ne gjykate.

...

Vendimi nr. 318, datë 22.09.1999 i Kolegjit Penal

(Vënia në lëvizje e Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin e dënimit me vdekje)

...

Kolegji Penal, i përbërë nga Thimio Kondi, Nikoleta Kita, Vladimir Metani, pasi degjoi relacionin e anetarit Vladimir Metani, prokurorin Artan Bajrami, mbrojtësin e te gjykuarit Flamur Rako te cilet respektivisht kerkuan: lenien ne fuqi te vendimit te Gjykeses se Apelit Gjirokaster; Ndryshimin e cilesimit ligjor per vepren penale te rrembimit te personit ne shtrengim per te bashkejetuar parashikuar nga neni 130 i Kodit Penal; pushimin e ceshtjes per krimin e vrasjes; pushimin e ceshtjes per vepren penale te rrembimit te shtetases M.G, uljen e denimit per vepren penale te mbajtjes pa leje te armeve luftarake dhe te municionit, pa hyre ende ne shqyrtimin e ceshtjes ne themel, duke patur parasysh se gjykatat e instancave me te ulta per kete ceshtje kane dhene denim me vdekje, cmon se ka vend te diskutohet rreth kushtetutshmerise se dispozitave te Kodit penal qe parashikojne kete lloj denimi.

E drejta per te jetuar eshte nje e drejte nalyrore e njeriut. Si e tille ajo eshte e padhunueshme. Askush nuk mund te justifikohet ne veprimin e tij per t'i marre jeten nje personi, pavaresisht nga arsyt apo motivet qe mund ta nxitin ne kryerjen e nje veprimi te tille. E drejta natyrore e njeriut per te jetuar dhe detyrimi i pergjithshem per mbrojtjen e jetes se njeriut kthehet ne nje te drejte pozitive duke u parashikuar ne Kushtetuten dhe ne ligjet e nje vendi. Edhe Kushtetuta e Republikes se Shqiperise parashikon se: "Te drejtat dhe lirite themelore te njeriut jane te pandashme, te patjetersueshme e te padhunueshme dhe qendrojne ne themel te te giithe rendit juridik" (neni 15/1 i Kushtetutes). Nder keto te drejta themelore Kushtetuta parashikon ne menyre te shprehur te drejten per te jetuar si nje nder te drejtat themelore te njeriut. Neni 21 i Kushtetutes parashikon: "Jeta e njeriut mbrohet me ligj". Duke e krahasuar kete dispozite me dispoziten perkatese te ligjit kushtetues nr. 7692, date 31.03.1993, (i cili i shton ligjit nr. 7491, dt. 29.04.1991 "Per Dispozitat Kryesore Kushtetuese " kreun e titulluar "Te Drejtat dhe Lirite Themelore te Njeriut") verejme ndryshime qartesisht te dallueshme: Ndersa paragrafi i pare i nenit 1 te Ligjit kushtetues ne fjale, i formuluar "E drejta e cdo njeriu per te jetuar mbrohet me ligj " ne thelb ka mbetur i njejte, dy paragrafet e tjere nuk jane perfshire ne Kushtetuten e

re. Per lehtesi te analizes sone po i citojme keto dy paragrafe: “Askujt nuk mund t’i hiqet jeta, pervec se ne ekzekutim te nje vendimi gijqesor per nje krim tejet te rende, te kryer me dashje, per te cilin denimi me vdekje eshte parashikuar me ligj. Denimi me vdekje nuk mund te jepet per te rinjte, te cilet ne kohen e kryerjes se krimi kane qene nen moshen 18 vjec, si dhe per grate “. Analiza e dy paragrafeve te mesiperm te con ne perfundimin se rregulli i pergjithshem eshte mbrojtja e te drejtes se njeriut per te jetuar, ndersa perjashtimi eshte lejimi i denimit me vdekje te dhene nga gjykata dhe i ekzekutimit te ketij denimi ne raste taksativisht te kufizuara sipas parashikimeve te ligjit (Kodit Penal), por, edhe ne keto raste, perjashtohen nga denimi me vdekje dy kategori subjektsh: te rinjte nen moshen 18 vjec dhe grate. Mosperfshirja e dy paragrafeve te mesiperm ne dispoziten perkatese te Kushtetutes se re do te thote se ne te eshte ruajtur vetem rregulli, d.m.th. mbrojtja dhe garantimi ne menyre absolute i se drejtes themelore te njeriut per te jetuar dhe moslejimi i asnje perjashtimi ne kete drejtim. Eshte nje parim i njohur dhe i gjithepranuar i teknikes se hartimit te normave juridike, parimi si me poshte: Kur nje norme juridike, ose nje pjese e saj, qe ka ekzistuar ne tekstin e nje ligji te shfuqizuar, nuk gjendet me e formuluar ne ligjin e ri qe ka zevendesuar te parin, qofte edhe me ndryshime, kjo do te thote se vullneti i ligjvenesit ka qene qe ajo norme (apo pjese e saj) te mos ekzistojte me. Ky eshte argumenti i pare ne mbeshtetje te tezes qe Kushtetuta e re e ka hequr denimin me vdekje. Por, ne mbeshtetje te kesaj te teze qendron edhe nje argument i dyte.

Ne Kushtetuten e Republikes se Shqiperise gjejme nje dispozite, e cila ne krahasim me dispozitat e tjera te pjeses qe parashikon njohjen, mbrojtjen dhe garantimin e te drejtave dhe lirive themelore te njeriut, parashikon rastet apo kriteret perjashtimore kur mund te lejohen kufizime ne keto te drejta. Sipas nenit 17/1 te Kushtetutes, “Kufizime te te drejtave dhe lirive te parashikuara ne kete kushtetute mund te vendosen vetem me ligj, per nje interes publik ose per mbrojtjen e te drejtave te te tjereve. Kufizimi duhet te jete ne perpjestim me gjendjen qe e ka diktuar ate”. Deri ketu te krijohet pershtypja se kemi nje argument te forte ne favor te tezes se kundert, d. m. th. te lejimit te parashikimit me ligj ne raste perjashtimore te denimit me vdekje, duke perbere ky lejim nje kufizim te se drejtes per te jetuar ne mbrojtje te interesit publik te forcimit te rendit dhe te luftes efikase kunder kriminalitetit. Me tej, gjendja aktuale e kriminalitetit ne Shqiperi e dikton nje kufizim te tille te arsyetueshem, d.m.th. lejimin ne raste perjashtimore te parashikimit ne ligj, te denimit me vdekje, te aplikimit te tij nga gjykata dhe te ekzekutimit te ketij denimi. Me tej akoma, duke qene se gjendja e kriminalitetit duhet dhe mund te permiresohet ne te ardhmen, kjo ne menyre perpjestimore do te coje gradualisht ne shfuqizimin e dispozitave qe parashikojne denimin me vdekje dhe gjithashtu do te kemi sa me pak ekzekutime te ketij denimi, deri ne heqjen e tij perfundimtar ne nje te ardhme te afert apo te larget, ne varesi me shkallen dhe ritmet e progresit ekonomik e social te vendit. Por analiza qe i behet paragrafit te pare te nenit 17 te Kushtetutes nuk mund te shihet e shkeputur nga permbajtja e paragrafit te dyte te kesaj dispozite. Te dy paragrafet duhet te analizohen ne

harmoni dhe ne ndervartesi te ndersjellte me njeri tjetrin. Ne paragrafin e dyte parashikohet ne menyre te shprehur se, “Keto kufizime nuk mund te cenoine thelbin e lirive dhe te te drejtave dhe ne asnie rast-nuk mund te teikaloime kufizimet e parashikuara ne Konventen Europiane -per te Dreitat e Njeriut”. Le te pranojmne per nje cast denimin me vdekje si rast perjashtimor, qe perben nje kufizim te te drejtes per te jetuar. Le te perpiqemi nderkohe te perkufizojme ate qe perben thelbin e te drejtes per te jetuar. Sado qe te perpiqemi ne kete drejtim, nuk besoj se mund te arrijme ne ndonje perfundim tjetet vec atij qe vete jeta e njeriut (ekzistenca fizike) si e tille perben thelbin e se drejtes se te per te jetuar. Atehere cdo rast aplikimi dhe ekzekutimi i nje denimi me vdekje nuk perben thjesht nje kufizim te te drejtes se njeriut per te jetuar, por cenon drejtperdrejt dhe asgjeson thelbin e kesaj te drejte themelore. Si konkluzion edhe sikur te pranohej denimi me vdekje ne raste perjashtimore si kufizim i se drejtes se njeriut per te jetuar ne kuptim te nenit 17/1 te Kushtetutes, ky kufizim cenon vete thelbin e kesaj te drejte themelore prandaj, ne kuptim te paragrafit te dyte te kesaj dispozite, ai absolutisht nuk mund te jete i pranueshem. Por le te vazhdojme me tej me analizen e paragrafit 2 te nenit 17 te Kushtetutes, duke lene menjane arsyetimin e mesiperm persa u perket “kufizimeve qe cenojne ose jo thelbin e te drejtes”. Duke vazhduar ta pranojme thjesht si kufizim te se drejtes per te jetuar aplikimin e denimi me vdekje, ne kuptim te paragrafit 1 te nenit 17 te Kushtetutes, atehere na duhet te konkludojme ne se ky kufizim tejkalon apo jo kufizimet e parashikuara ne Konventen Europiane per te drejtat e Njeriut. Ne kete rast konkluzioni eshte evident e nuk lejon asnje medyshje: Konventa Europiane nuk e permban nje kufizim te tille. Konventa e ndalon ne menyre te shprehur dhe pa asnje perjashtim denimin me vdekje.

Sa me lart te con ne perfundimin se, me miratimin e Kushtetutes, Kuvendi i Shqiperise si organ ligjvenes dhe populli shqiptar me referendum kane shprehur vullnetin dhe kane vendosur per heqjen e denimit me vdekje. Per rrjedhoje, i takon Gjykates Kushtetuese te Republikes se Shqiperise te shprehet ne se dispozitat e Kodit Penal ne fuqi, qe ende parashikojne denimin me vdekje, pajtohen apo jo me Kushtetuten.

...

2000

Vendimi nr. 520, datë 25.04.2000 i Kolegjit Civil
(Ndalimi i këmbimit të monedhave që nuk janë në qarkullim)

...

Kolegji Civil i Gjykates se Larte i perbere nga: Thimjo Kondi, Zamir Poda, Ylvi Myrtja shqyrtoi çështjen si më poshtë: Vendimi nr. 30, date 17.05.1999 i gjykates se Apelit Tirane, me te cilin eshte rrezuar padia e paditesit Bardhyl Licenji kunder Bankes se Shqiperise, me objekt detyrimin e saj per te pranuar nje sasi kartemonedhash franga ari te emetuara para Luftes se Dyte Boterore kundrejt shkembimit te tyre me sasine perkatese te konvertuar ne monedhen ne qarkullim, eshte i bazuar ne prova e ne ligj, prandaj duhet te lihet ne fuqi. Drejt ka konkluduar gjykata e Apelit per pabazueshmerine ne ligj te pretendimit te paditesit. Karte-monedhat “franga ari” qe posedon paditesi, sipas ligjit nr. 8269, date 23.12.1997 “Per Banken e Shqiperise”, nuk jane para ne qarkullim, nuk kane vlefte monetare dhe nuk kane kurs ligjor.

...

Vendimi nr. 510, datë 18.04.2000 i Kolegjit Civil
(Caktimi i trashëgimisë me përfaqësim)

...

Kolegji Civil i përëbër nga: Agron Lamaj, Zamir Poda dhe Valentina Kondili vlerëson se vendimi i Gjykates se Apelit Tirane, nuk eshte i drejte pasi nuk eshte respektuar dhe eshte zbatuar keq ligji, prandaj duhet te prishet dhe çështja te dergohet per rishqyrtim po ne Gjykaten e Apelit. Paditesat E.M etj, kane paditur B.M, duke kerkuar qe t’i njohe trashegimtare me zevendesim te trashegimlenses, gjyshes se tyre S.H. Prinderit e tyre si trashegimtare te radhes se pare te trashegimlenses, nenes se tyre jane deklaruar te padenje me vendim gjykate, prandaj pjesa e tyre trashegimore duhet t’u kaloje paditesave, sipas pretendimit te tyre.

Gjykata per zgjidhjen drejte te mosmarreveshjes duhet te percaktonte se cili ligj duhej te zbatohet ne rastin konkret. Ka rezultuar se trashegimlensesi Sulltana ka vdekur me daten

14.08.1981 (megjithese nuk eshte administruar çertifikate vdekje). Si parim i pergjithshem, trashegimia çelet ne kohen e vdekjes se trashegimlensesit date 14.08.1981), por duke patur parasysh, sa parashikohej ne paragrafin e pare te nenit 352 te K.Civil te vitit 1982 (tani te shfuqizuar) , konkludohet se per zgjidhjen e kesaj mosmarreveshje duhet te kihen parasysh dhe zbatohen dispozitat e ketij K.Civil, ne lidhje me trashegimine, pasi dispozitat e Kodit aktual te zbatuara prej gjykates, sipas nenit 1162 te ketij kodi, zbatohen per marredhenie te krijuara pas hyrjes ne fuqi te tij. Ne baze te nenit 104 te K.Civil, te shfuqizuar, kur nje nga femijet eshte bere i padenje, ne vend te tij hyjne me perfaqesim femijet e tij, e femijet e femijeve pa kufizim. Ne kete rast per zbatim te drejte te ligjit, duhej qe per sejcilin trashegimtar te padenje, te percaktoheshin qarte trashegimtarete e tij ligjore dhe mandej pjesa qe do t'i takonte prindit, do te ndahej midis femijeve te tij ne pjese te barabarta. Gjykatat megjithese nuk kane percaktuar drejte se cilin ligj do te zbatonin, kane percaktuar se duhet te trashegojne me perfaqesim femijet e femijeve trashegimlenses, te deklaruar te padenje, por nuk rezulton te jene percaktuar drejte trashegimtarete dhe per rrjedhoje pjeset takuese te tyre. Per kete duhet te administroheshin çertifikatat e gjendjes familjare per secilin trashegimtar te deklaruar te padenje. Gjithashtu, gjykata nuk ka percaktuar ligjerisht zotesine per te trasheguar. Keshtu sipas nenit 96 te K.Civil te vitit 1982 (qe do te zbatohet ne kete rast) mund te trashegoje vetem personi qe ne kohen e çeljes se trashegimise eshte gjalle ose eshte zene para vdekjes se trashegimlensesit dhe ka lindur i gjalle. Keshtu gjykata ka njohur si trashegimtare me perfaqesim te trashegimtarit te deklaruar te padenje P.M dhe femijet L. e Gj.M me datelindje 1982 e 1984, kur per L. duhet te behet llogaritje duke patur parasysh ditën dhe muajin e lindjes kurse Gjergji nuk mund te jete trashegimtar me perfaqesim pasi ne kohen e çeljes se trashegimise nuk ka qene i lindur.

Nga sa u parashtrua me siper konkludohet se gjykata duhet te zbatoje dispozitat e K.Civil, te vitit 1982, ne lidhje me trashegimine me perfaqesim, si ligji material, kurse per procedure, kerkesat e K.Pr.Civile ne fuqi, pasi padia eshte paraqitur per gjykim ne vitin 1998. Ne lidhje me ndergjyqesine mund te jete padites ne nje grup trashegimtaresh njeri prej tyre i cili legjitimohet per efekt te krijimit te bashkepronesise dhe per kerkimet per llogari te trashegimtareve me te cilet eshte bashkepronar, ose gjykata mund t'i therrase dhe si persona te interesuar ne baze te nenit 193 te K.Pr.Civile, duke percaktuar ne menyre te plote dhe te qarte rrethin e trashegimtareve qe trashegojne me perfaqesim.

Meqenese problemi ka te beje me zbatim ligji ne rigjykim, Gjykata e Apelit, duke zbatuar dhe kerkesat e nenit 465 te K.Pr.Civile do te mund te jape nje vendim te drejte.

...

2001

Vendimi 375, datë 08.05.2001 i Kolegjit Penal

(Moszbatimi i dënimit me vdekje pas shfuqizimit nga Gjykata Kushtetuese)

...

Kolegji Penal i përbërë nga Kristaq Ngjela, Kryesues, Vladimir Bineri, Irma Bala, Artan Hoxha, Vladimir Bineri, Anetarë vlerëson se vendimi nr. 62 date 01.06.1999 i Gjykates se Apelit Vlore, me te cilin eshte lene ne fuqi vendimi nr. 71 date 16.04.1999 i Gjykates se Rrethit gjyqesor Fier, eshte i drejte e i bazuar ne ligj persa i perket cilesimit ligjor te veprave penale te vrasjes per shkak te cilesive te vecanta te viktimes, te mbajtjes pa leje te armeve luftarake dhe municionit, ndersa per sa i perket cilesimit ligjor te vjedhjes me arme parashikuar nga neni 141 i K.Penal, ai duhet te ndryshohet. Te gjykuarit duhet te pergjigjen per kete veper aq here sa eshte dhe numuri i personave te demtuar. Vendimi gjithashtu duhet te ndryshohet dhe per llojin e denimit.

Nga aktet e ndodhura ne dosje, rezulton se gjykata e apelit ka pranuar ne vendimin e saj se te gjykuarit jane bashkefshatare dhe punonin ne Greqi, ne vendin e quajtur Karupi (Athine), pas disa bisedash kane rene dakord te vjedhin me ane te armeve pasagjeret e autobuzit te linjes Tirane Athine. Per kete ata kane pergatitur ne menyre te hollesishme planin si dhe kane siguruar dhe mjetet, si arme, maska, thike, canta per vendosjen e tyre etj. Gjithashtuata kane ndare mes tyre dhe rolet.

Me daten 5 dhjetor 1998 ata pasi kishin prere biletat jane nisur me automjetin, ne te cilin do te realizonin vepren e tyre kriminale. Ne autobuzin ku udhetonin te gjykuarit, ne qytetin e Tepelenes ka hipur polici i Komisariatit te Tepelenes, i cili ka qendruar ne vendin e pare me qellim shoqerimin e tij (autobuzit), per shkak te shmangies se ndonje sulmi te mundshem nga bandite qe vepronin ne ate kohe, ne menyre te vecante mbi pasagjeret e autobuzeve te linjave qe vinin nga Greqia....

Sa me siper drejte ka vepruar gjykata e cila ka deklaruar fajtores dhe denuar te kater te gjykuarit per vepren penale te vrasjes per shkak te cilesive te vecanta te viktimes parashikuar nga neni 79/c i K.Penal. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, cmon se vendimi i gjykates se apelit per sa eshte pretenduar nga te gjykuarit se ato nuk duhet te pergjigjen per vepren penale te parashikuar nga neni 77/e te K.Penal, eshte i drejte e i bazuar ne ligj. Nga aktet e ndodhura ne dosje, rezulton se te gjykuarit per kryerjen e vepres penale te vjedhjes se

pasagjereve te autobuzit te linjes Athine – Tirane kane siguruar dhe arme per sejcilin prej tyre, gje qe i kane vene ata dhe ne perdorim ne funksion te rolit te percaktuar me pare. Keshtu i gjykuari G. pasi ne kohen qe i gjykuari B. i ka pas vene armen ne koke viktimes, ne kohen qe ky i fundit ka levizur e ka qelluar ate duke i shkaktuar vdekjen. Te gjykuarit ne menyre te njekoheshme kane filluar te veprojne per te kryer vepren penale, te cilen e kane vazhduar madje jane rikthyer per t’ju vjedhur pasagjereve pervec parave dhe bizhuterite. Keto veprime te kryera edhe gjate e pas vrasjes se policit K.C nuk tregojne per eksen te ekzekutorit sa pretendojne te gjykuarit, ato, te marra se bashku provojne plotesisht konkluzionin ne te cilen ka arritur gjykata se te kater te gjykuarit duhet te pergjigjen per kryerjen e vepres penale te vrasjes per shkak te cilesive te vecanta te viktimes. Cilesite e ketij te fundit kane qene te dukshme, i veshur me uniformen e policit dhe i armatosur.

Pretendimi se ai nuk ka qene ne krye te detyres e per rrjedhoje te gjykuarit nuk duhet te pergjigjen per vepren penale te parashikuar nga neni 77/e e K.Penal, eshte i pabazuar. Ne rastin konkret viktimia cilesite i ka te dukshme (uniforma dhe armatimi), duke qene i tille ai eshte vene ne krye te detyres se tij. Eshte pikerisht kjo cilesi qe i ka detyruar te gjykuarit te shmangin ate duke edhe e vrare. I drejte dhe i bazuar ne ligj eshte dhe pretendimi i Prokurorit te Apelit Vlore, lidhur me cilesimin ligjor te vepres penale te vjedhjes me arme. Te gjykuarit duhet te pergjigjen per kryerjen e kesaj vepra aq here sa eshte numuri i personave, te cileve ata u kane vjedhur te holla apo sende. Neni 141 i K.Penal nuk parashikon kryerjen me shume se nje here te vepres si element te tij, per rrjedhoje personi do te pergjigjet ne baze te kesaj dispozite per secilin person te demtuar, pavaresisht nga vazhdimesia ne kohe e realizimit te saj. Per kete pjese vendimi duhet te ndryshohet. Rezulton nga aktet e ndodhura ne dosje se ne autobus kane qene 19 persona (pasagjere) te cileve u jane vjedhur te holla dhe sende me vlere.

Vendimi i Gjykates se Apelit duhet te ndryshohet edhe per llojin e denimit per kater te gjykuarit. Ketu jane denuar perkatesisht G.K. dhe B.B me vdekje, F.Z dhe E.J me burgim te perjetshem, por duke qene se Gjykata Kushtetuese e Republikes se Shqiperise me vendimin nr. 65 akti ka shfuqizuar te papajtueshem me Kushtetuten e Republikes se Shqiperise denimin me vdekje ne kohe paqeje ne nenet 29/1, 31, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 109, 141, 208, 209, 219, 221, 230 dhe 234 te K.Penal dhe ne nenet 59/2 dhe 77 te Kodit penal Ushtarak, si dhe ka shtruar para Kuvendit te Shqiperise domosdoshmerine e rregullimeve dhe harmonizimin e denimeve qe duhen zbatuar ndaj personave qe kryejne keto vepra, duke parashikuar denimet alternative dhe evitimi nga keto dispozita konkrete te denimeve fikse, ne ceshtjen objekt shqyrtimi ka pas mbetur si denim i vetem ai me burgim te perjetshem, kolegji penal per kete shkak ka pas bere pezullimin e gjykimit te kesaj ceshtje deri ne rregullimet perkatese. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, mbeshtetur ne nenin 441 te K.Pr.Penale vendosi lenien ne fuqi te vendimit nr. 62 date 01.06.1999 te Gjykates se Apelit Vlore, persa i perket cilesimit juridik te vepres penale te vrasjes me dashje per shkak te cilesive te vecanta te viktimes parshikuar nga neni 79/c te K.Penal. Ndryshimin e ketij vendimi lidhur me llojin dhe masen e denimit persa i perket vrasjes me dashje per shkak te

cilesive te vecanta te viktimes dhe denimin e tyre ne baze te nenit 79/c si me poshte: B.B me burgim te perjetshem; G.K me burgim te perjetshem; F.Z me 25 vjet burgim; E.J me 25 vjet burgim.

...

Vendimi nr. 1017, datë 04.10.2001 i Kolegjit Civil
(Hetim gjyqësor jo i plotë, parregullsi e procesit)

...

Kolegji Civil i Gjykeses se Larte i perbere nga Thimjo Kondi, Kryesues, Ylvi Myrtja, Valentina Kondili, Perikli Zaharia, Irma Bala vëren se nga materialet e gjykimit ne shkalle te pare e ne apel rezultojne rrethanat si me poshte: Paditesja ka depozituar ne Gjykatën e Rrethit Tirane me datën 09.09.1998 kerkese padine kunder te paditures Flutura Kadare, me objekt kthimin e shumes prej 9.500.000 leke, qe rrjedh nga kontrata e huase, bazuar ne nenin 1050 te Kodit Civil. Ne kerkese padi paditesja ka pretenduar se e paditura i ka marre hua shumen prej 9.500.000 leke, ne datat 04.01.1996, 08.01.1996 dhe 16.01.1996, me afat kohor nje muaj dhe me interes 30 – 31 %, por nuk i ka kthyer as shumat e dhena hua, as interesat perkatese. Paditesja i ka shprehur kerkimet dhe pretendimet e saj nepermjet padise duke kerkuar qe e paditura te detyrohet t`i ktheje shumat e parave qe ia ka marre hua dhe qe nuk ka pranuar t`ia ktheje vullnetarisht. Ne fazen e veprimeve pergatitore dhe ne gjykimin ne shkalle te pare, e paditura nuk e ka pranuar pretendimin dhe kerkimin e paditeses per kthimin e shumes se marre hua, duke pretenduar se kjo shume nuk eshte marre hua prej saj, por se ajo ka vepruar me cilesine e ndermjeteses. Ajo ka pohuar ne gjykim se parate jane marre ne shtepine e saj nga deshmitari dhe ky ia jepte te quajtures E.S, e cila rezulton te jete denuar penalisht per mashtrim. Megjithate ajo as nuk eshte pyetur ne kete proces, as nuk jane administruar procesverbalet e pyetjes se saj ne procesin penal, as eshte administruar vendimi per denimin e saj penalisht. Ne kuptim te nenit 31/2 te K.Pr.Civile e paditura ka parashtruar nje prapesim themelor. Thelbi i ketij prapesimi eshte qe te padituren me paditesen nuk e lidh nje marredhenie juridike huadhenie, por nje marredhenie juridike ndermjetesimi, ndonese nuk ka bere ndonje reference konkrete ne nenin 973 te Kodit Civil.

Gjykata e shkalles se pare, pasi ka degjuar shpjegimet e paditeses rreth permbajtjes se padise dhe kerkimeve te parashtruara ne te, si dhe shpjegimet e te paditures per kundershkrimin e padise, ka kaluar ne marrjen e nje vendimi te ndermjetem qe lejon thirrjen e deshmitareve, pa percaktuar se te kujt jane deshmitaret dhe cilat jane faktet e rrethanat qe lejohen te provohen me theniet e tyre. Me tej, pas pyetjes se dy deshmitareve, pason nje vendim tjetër i ndermjetem per heqjen dore nga pyetja e deshmitareve te tjere. Pastaj pason nje vendim tjetër i ndermjetem per administrimin e provave shkresore te paraqitura nga palet, pa specifikuar se nga cila pale eshte paraqitur secila prove shkresore, cilat fakte do te lejohen te provohen me to dhe kujt i takon barra e proves.

Sa parashtrojme me lart te cojne ne perfundimin se ne gjykimin ne shkalle te pare eshte dhunuar parimi kushtetues i nje procesi te rregullt ligjor, i cili eshte konkretizuar ne nje sere dispozitash te Kodit te Procedures Civile, te cilat nuk jane perfillur ose nuk jane zbatuar ne menyre korrekte nga gjykata e shkalles se pare. Keto shkelje duhej te ishin konsideruar nga Gjykata e Larte ne vendimin e saj nr. 1029 date 03.11.1999, i cili, ne arsyetimin e tij ka corientuar edhe gjykatën e apelit ne perfundimin qe ka arritur ne vendimin e saj nr. 303 date 30.03.2000.

Me poshte parashtrojme disa nga shkeljet e renda te dispozitave procedurale, si dhe shkelje apo parregullsi te tjera, qe e bejne procesin gjyqesor te zhvilluar ne shkalle te pare e ne apel te parregullt, dhe qe, ne menyre te domosdoshme çojne ne prishjen e te dy vendimeve:

1. Rezulton se gjyqtari Fehmi Petku qe ka marre per shqyrtim padine civile me date 09.09.1998, eshte ngarkuar me pare per gjykimin e nje ceshtjeje penale, qe ka lidhje me ceshtjen civile ne fjale. Per kete gjyqtar ka nje kerkese perjashtimi nga e paditura, e cila e ka akuzuar gjyqtarin Petku per mungese paanshmerie ne gjykimin e ceshtjes civile. Po ne kete date, ky gjyqtar ka parashtruar mendimin e tij me shkrim qe s`kishte arsye ligjore per tu perjashtuar nga gjykimi dhe se ai mund te gjykonte normalisht njekohesisht ceshtjen penale dhe ceshtjen civile. Gjykata e Apelit Tirane, me vendimin nr. 263, date 03.11.1998, ka vendosur deklarimin te papranueshem te kerkeses per perjashtimin e gjyqtarit Fehmi Petku. Me date 13.11.1998, gjyqtari Fehmi Petku ka bere nje kallzim per ndjekje penale ndaj te paditures Flutura Kadare per mosparaqitje pa shkaqe te arsyeshme ne gjykim ne seancen e dates 29.10.1998, te ceshtjes penale bazuar ne nenin 310 te K.Penal. Refuzimi i gjyqtarit Petku per te hequr dore nga gjykimi i ceshtjes civile, qe lidhej me ceshtjen penale qe ishte duke u gjykuar prej tij, vendimi i apelit, i cili, jo vetem nuk pranon kerkesen e te paditures, por edhe e denon ate me 500 leke gjobe, denoncimi per ndjekje penale i bere prej gjyqtarit Petku, te gjitha keto e kane kompromentuar rende autoritetin e gjykates dhe besimin tek drejtësia, prandaj gjyqtari Petku me date 07.12.1998 ka kerkuar te heqe dore nga gjykimi i ceshtjes civile dhe kjo kerkese eshte pranuar nga zevendeskrjetari i gjykates. Nuk ka ndonje shenim ne dosje se si kjo ceshtje i ka kaluar per gjykim gjyqtarit Agim Bendo me date 08.12.1998, i cili ka bere shenimin: te verifikohet a ka proces penal tek Fehmi Petku per kete ceshtje; njoftohet sekretaria ceshtja te pezullohet. Gjyqtari Agim Bendo, me gjithë shenimin e mesiperme per pezullimin e ceshtjes civile, nuk e ka vene me ne diskutim kete problem, e ka kaluar ceshtjen per gjykim dhe ka vazhduar gjykimin deri ne marrjen e vendimit nr. 1 date 11.01.1999.

2. Ne kerkese padi ne menyre evidente rezultojne prishje mekanike me stilolaps te fjaleve “ne procesin penal” pas fjaleve “kerkese padi” dhe te fjaleve “dhe padia te gjykohet ne procesin penal”, te shkruara ne pjesen e objektit te padise. Pra, rezulton se fillimisht kemi pasur te bejme me nje padi civile te hartuar per tu paraqitur ne nje proces penal, pa u percaktuar konkretisht cili eshte ky proces penal dhe kunder kujt zhvillohej. Nje gje e tille nuk eshte marre ne konsiderate nga gjyqtari, te cilit i adresohet kerkese padia, megjithese

nje gje e tille ka rendesi per gjykimin civil. Gjyqtari duhej te kishte parasysh se, sipas nenit 70 te K.Pr.Penale: 1. Vendimi penal i formes se prere eshte i detyrueshem per gjykatën qe shqyrton pasojat civile te vepres vetem persa i perket faktit ne se vepra penale eshte kryer dhe ne se eshte kryer nga i gjykuari. 2. Vendimi penal qe zgjidh rastesisht nje fakt, qe lidhet me nje ceshtje civile, administrative ose penale nuk ka efekt detyrues ne asnje proces tjetër.” Ne raste te tilla, ne qofte se konstatohet qe eshte paraqitur nje ceshtje penale per gjykimin, qe ka lidhje me ceshtjen civile ne fjale, dhe se ceshtja penale ende nuk ka perfunduar, atehere gjyqtari (gjykata) duhet te marre ne shqyrtim kete rrethane dhe te vendose ne se ka vend per pezullimin e gjykimit civil, sipas nenit 297, pika “a”, te K.Pr.Civile. Sipas kesaj dispozite, “gjykata vendos pezullimin e gjykimit kur: a) ceshtja nuk mund te zgjidhet para se te zgjidhet nje ceshtje tjetër penale, civile ose administrative”. Ne dosje ndodhet gjithashtu edhe nje shkurtrim vendimi nr. 531/22 akti date 11.01.1999, leshuar nga gjyqtari Fehmi Petku, qe i referohet vendimit penal nr. 1070 date 23.12.1998 te Gjykates se Rrethit Tirane. Sipas vendimit te cituar rezulton se e pandehura E.S eshte denuar ne baze te nenit 143 te Kodit Penal me 1 vit e 6 muaj burgim, ndersa i pandehuri A.X eshte deklaruar i pafajshem per te njejten akuze. Duke qene se kerkesat e dispozitave procedurale qe kane te bejne me efektet e nje gjykimi penal ndaj nje gjykimi civil nuk jane marre ne shqyrtim as ne veprimet pergatitore te gjyqtarit te vetem, as gjate gjykimit te ceshtjes civile ne shkalle te pare e ne shkallet e tjera te gjykimit, atehere, edhe vetem per kete shkak, procesi civil i zhvilluar nuk mund te quhet i rregullt.

3. Ne fillim te fazes se hetimit gjyqesor te ceshtjes gjykata nuk ka marre nje vendim te ndermjetem ne baze te nenit 213 ne lidhje me nenin 12 te K.Pr.Civile. Sipas nenit 12 te K.Pr.Civile, “Pala qe pretendon nje te drejte, ka detyrimin qe ne perputhje me ligjin, te provoje faktet mbi te cilat bazon pretendimin e saj”, ndersa neni 213 i K.Pr.Civile parashikon se: “Ne zbatim te nenit 12 te ketij kodi, gjykata me vendim lejon palet te provojne faktet mbi te cilat i bazojne kerkimet dhe pretendimet e tyre, duke paraqitur ne gjykate vetem ato prova qe jane te domosdoshme e qe kane lidhje me ceshtjen e gjykimit.” Ne zbatim te ketyre dispozitave procedurale gjykata ishte e detyruar te merrte ne fillim te fazes se hetimit gjyqesor vendimin e ndermjetem qe duhej te permbante: cilat jane faktet ku paditesja bazon pretendimet e kerkimet e saj e qe detyrohet t’i provoje gjate gjykimit; cilat jane provat qe lejohet te paraqese paditesja per administrim e vleresim duke i permendur ato konkretisht; cilat jane faktet qe perfshihen ne prapesimin e te paditures, te cilat ajo detyrohet t’i provoje gjate gjykimit; ç) cilat jane provat qe lejohet te paraqese e paditura ne mbështetje të prapesimit te saj; cila do te jete radha e paraqitjes se provave te lejuara nga gjykata (duke pasur parasysh ato qe cmohen te domosdoshme e qe kane lidhje me ceshtjen e gjykimit), vec per paditesen e vec per te padituren. dh) percaktimi i barres se proves per secilin fakt te pretenduar nga palet.

4. Gjykata ishte e detyruar qe per cdo prove, te pranuar e te lejuar per tu administruar e vleresuar gjate gjykimit, t’i kerkonte pales tjetër te shprehej ne se e pranonte, apo e

kundershtonte ate, dhe si i argumentonte kundërshtimet e saj. E paditura ka pretenduar se dokumenti (fotokopje) që paraqitet si prove për marrjen e huas prej saj është i falsifikuar. Ky pretendim ka dalë qartë në apel, ndonëse e paditura pretendon se këtë e ka kërkuar edhe në shkallë të parë. Megjithatë nuk rezultoi të jetë proceduar sipas kërkesave procedurale për goditjen e një dokumenti për falsitet.

Në dosjen gjyqësore duhet të përfshihen vetëm ato dokumente që kanë vlerën e proves d.m.th. që janë pranuar proceduralisht të konsiderohen të tilla, duke u marrë, administruar e vlerësuar në formën e parashikuar në ligj. Çdo dokument tjetër që s'është kujt i perket, nga kush është paraqitur, dhe që nuk është marrë në formën e parashikuar në ligj, nuk duhet të bashkohet me dosjen. Të gjitha provat e marra duhet të pasqyrohen në kohën dhe vendin e duhur në procesverbalin gjyqësor, duhet të përmenden në vendimin e gjykates, si dhe duhet të numërohen, emëtohen e listohen në mënyrë sistematike në inventarin e dosjes.

5. Prej vendimit të gjykates se shkallës së parë nënkuptohet që ky vendim bazohet edhe në një pohim të të paditues për shumën në fjalë që i kërkohet. Edhe gjykata e apelit ka theksuar në vendimin e saj vlerën dhe rëndësinë e këtij pohimi. Qëndrimi i të dy gjykatave lidhur me pohimin e paqartë të të paditues është i gabuar, sepse ato, lidhur me këtë problem, nuk kanë proceduar në pajtim me rregullat procedurale të parashikuara në nenet 281 - 285 të K.Pr.Civile.

6. Paditesja ka kërkuar dhe gjykata ka pranuar të thirret si person i tretë për të bashkuar me të padituesin edhe bashkeshorti i saj. Çështja është gjykuar në mungesë të tij dhe në përfundim të gjykimit, në vendimin përfundimtar, gjykata nuk është shprehur për ndonjë detyrim ndaj tij. Vecse në këtë vendim gjykata shprehet se, "... për personin e tretë M.K ky afat fillon nga dita e komunikimit". Nga materiali i dosjes nuk rezultoi që personit të tretë (të paditurit) t'i jete komunikuar padia dhe, në rrethanat që gjykata ka ometuar të shprehet as për pranim të padisë kundër tij, as për rrezim të saj, konkludohet që veprimet procedurale ndaj tij janë të pavlefshme.

8. Kolegji Civil i Gjykates së Lartë verën se të gjitha gjykatat që e kanë gjykuar me parë këtë çështje nuk kanë një kuptim të qartë të ndryshimit midis asaj që quhet "prove shkresore" dhe asaj që quhet "fillim prove me shkresë". Kuptimi i "fillimit të proves me shkresë" jepet në nenin 233, pikë "b", të K.Pr.Civile, sipas të cilit: "... Quhet fillim prove me shkresë çdo shkresë, që rrjedh nga ai, kundërshtues të cilit drejtohet kërkimi dhe nga përmbajtja e së cilës del se fakti i pretenduar është pothuajse i vërtetë". Ndërsa kuptimi i proves shkresore jepet në një sërë dispozitash të K.Pr.Civile, të cilat përcaktojnë, ndër të tjera, edhe rëndësinë e efektet e provave shkresore lidhur me vlefshmerinë apo provueshmerinë e një veprimi juridik. Nisur nga sa më lart, Kolegji Civil i Gjykates së Lartë konkludon se si vendimi i shkallës së parë, edhe vendimi i apelit, janë marrë duke zbatuar keq ligjin dhe duke lejuar shkelje të rënda të rregullave procedurale, si dhe shkelje të tjera me ndikim në zgjidhjen e çështjes. Të gjitha shkeljet, të marra në tërësi të tyre, e bëjnë procesin gjyqësor të parregullt.

...

2002

Vendimi nr.688, datë 03.07.2002 i Kolegjit Civil

(Anulimi i asamblesë së aksionerëve, padi që nuk mund të ngrihet)

...

Kolegji civil Kolegji Civil i Gjykates se Larte i perbere nga: Thimjo Kondi, Kryesues, Zamir Poda, Ylvi Myrtja, Vladimir Metani, Agron Lamaj anëtarë, vlerëson se ...te dy vendimet, si vendimi nr.743, date 14.06.2001 i Gjykates se Apelit Tirane, edhe vendimi nr.3260, date 24.10.2000 i Gjykates se Rrethit Tirane, duhet te prishen dhe gjykimi i ceshtjes duhet te pushohet, sepse te dy gjykatat kane shqyrtuar nje ceshtje mbi bazen e nje padie qe nuk mund te ngrihej.

Rezulton se kerkesa me te cilen eshte vene ne levizje gjykata permban ne vetvehte dy padi qe nuk i permbajne plotesisht elementet e domosdoshem per t`u konsideruar te tilla. Ne te dy padite paraqitet si paditese T.D, me cilesine e aksioneres qe zoteron 15% te aksioneve ne Shoqerine Tregtare G.M.C. Sh.a., ndersa si i paditur paraqitet ne padi Keshilli mbikqyres i shoqerise. Por gjate gjykimit eshte nderruar pala e paditur duke u legjitimuar si e tille vete shoqeria tregtare G.M.C. Sh.a. Pas ketij rregullimi te ndergjyqesise, sipas disponimit te pales paditese, padia e pare eshte padia per anullimin e vendimit te Asamblese se aksionereve te mbledhur me date 09, 15 dhe 20.03.2000, ne te cilat eshte diskutuar per menyren e shlyerjes se borxhit te shoqerise dhe eshte vendosur qe kjo te realizohet nepermjet shitjes se aseteteve te saj. Ne kerkese-padi dhe gjate gjykimit eshte pretenduar se kemi te bejme me nje proces te pambeshtetur ne ligj, duke konsideruar si te tille vendimin e marre nga asambleja me shumicen e votave te aksionerit qe zoteron 85% te aksioneve. Eshte percaktuar si shkak i padise e drejta e paditese per te ndaluar shitjen e aseteteve dhe gjendja e faktit qe, sipas saj, i kundervihet kesaj te drejte, d.m.th. vendimi i marre nga Asambleja, i cili ka lejuar disponim te aseteteve dhe qe, sic rezulton, eshte realizuar me ane te nje kontrate qiraje financiare me nje person te trete, nepermjet permbushjes te se ciles do te siguroheshin shumate e nevojshme per te shlyer borxhin. Shtojme se vlefshmeria, apo ligjshmeria e kesaj kontrate te lidhur, te permendur me siper, nuk eshte objekt shqyrtimi ne kete gjykim. Rezulton se ajo eshte ne fuqi dhe i prodhon rregullisht efektet e saj. Rezulton se ne kete gjykim pala paditese per kerkimin e anullimit te vendimit te asamblese nuk ka percaktuar baze ligjore, por eshte shprehur ne pergjithesi se kemi te bejme me “nje proces te pambeshtetur ne ligj”.

Si ne vendimin e shkalles se pare dhe ne vendimin e Apelit, ashtu dhe ne shpjegimet e avokateve te paditeses para ketij kolegji, eshte arsyetuar per pavlefshmeri te mbledhjes se asamblese se aksionereve per shkak te parregullsise se njoftimeve. Arrihet ne perfundimin se, me qe mbledhja e asamblese nuk ka qene e rregullt, kemi te bejme me nje pavlefshmeri absolute te mbledhjes; si rrjedhoje, te vendimeve te marra prej saj, si dhe te te gjitha veprimeve juridike te mevoneshme te kryera ne zbatim te vendimit te asamblese. Ky perfundim nuk ka baze ligjore. Ne kete rast te dy gjykatat nuk kane pasur parasysh, apo kane anashkaluar kerkesat e nenit 133 te Ligjit nr.7638, date 19.11.1992 "Per Shoqerite Tregtare". Kjo dispozite, nder te tjera, parashikon se "çdo mbledhje asambleje qe thirret ne menyre te parregullt, mund te anulohet. Megjithate, veprimi i anulimit nuk pranohet, kur te gjitha aksioneret jane prezent apo te perfaqesuar". Rezulton se ne mbledhjen e fundit te dates 20.03.2000 te dy aksionaret (edhe paditesja) kane qene prezent. Sipas permbajtjes se dispozites se mesiperme rezulton se parregullsia e njoftimeve ose parregullsia e tjera te mbledhjes se Asamblese se aksionareve, nuk perbejne ne vetvehte nje pavlefshmeri absolute, gjersa perdoret termi "mund te anulohet". Pra, mund te kemi te bejme ne raste te tilla me pavlefshmeri relative te cilat mund te rregullohen nga vete aksionaret, apo nga gjykata, me kerkesen e pales se interesuar, sipas modaliteteve te nenit 234 te Ligjit "Per Shoqerite Tregtare". Nje gje e tille nuk eshte bere per arsyen e thjeshte se nuk eshte kerkuar nga pala paditese, as ne gjykimin ne shkalle te pare e as ne Apel. Per me teper, pas mbledhjes se fundit te asamblese se aksionareve, paditesja me shkresen e dates 17.04.2000, drejtuar Keshillit Drejtues, kerkon te dije se kush ka marre ne dorezim asetet e shoqerise, cila eshte kontrata e lidhur dhe cili eshte argumentimi i zgjedhjes. Gjithashtu ajo ka kerkuar raportin e ekspertit kontabel te autorizuar per periudhen janar - dhjetor 1999.

Nisur nga sa me lart, duke mos u paraqitur per shqyrtim ne shkalle te pare nje kerkim bazuar ne nenin 234 te Ligjit "Per Shoqerite Tregtare", problemi i pavlefshmerise relative konsiderohet i kapercyer dhe, per rrjedhoje, padia per anulimin ne forme te vendimit te asamblese se aksionareve, si proces i pambeshtetur ne ligj, nuk mund te ngrihet. Problemet e tjera, si p.sh. ne se me shitjen e asetave shoqeria konsiderohet e prishur dhe ajo duhet t'i neneshetrohet procedurave te likuidimit, apo ne se duhen kryer procedurat e falimentimit etj. si keto, nuk i perkasin dhe nuk mund te trajtohen gjate ketij gjykimi. Gjithashtu, i papranueshem eshte dhe pretendimi i avokateve te paditeses, sipas te cileve, vendimi i asamblese se aksionareve per shitjen e asetave demton interesat e kreditorëve te tjere dhe se ekziston mundesia qe, ne eventualitet te kryerjes se procedurave te falimentimit te shoqerise, te ngrihen padi revokatore sipas nenit 16 te ligjit per procedurat e falimentimit. Ne kete gjykim nuk na takon te shprehemi se cfare mund te ndodhe ne te ardhmen. Gjithashtu, nuk u takon avokateve te paditeses e drejta dhe pergjegjesia per mbrojtjen e interesave te kreditorëve te tjere te mundshem. Keto te fundit, ne se realisht ekzistojne, i disponojne vete te drejtat e tyre ne formen perkatese te parashikuar ne ligj.

Persa i perket padise se dyte, d.m.th. asaj “per ngarkimin me pergjegjesi te keshillit mbikqyres per veprimet jo ligjore te kryera ne dem te paditeses si aksionare”, bazuar ne nenin 194 te Ligjit “Per Shoqerite Tregtare”, edhe per te duhet te vendoset pushimi i gjykimit te ceshtjes, sepse kjo padi nuk qendron si e tille, dhe, per rrjedhoje nuk mund te ngrihet. Padia e parashikuar ne nenin 194, nga natyra e saj, eshte padi per shperblim demi. Ajo ngrihet kunder anetareve te keshillit mbikqyres si persona fizike, qe ne rastin konkret nuk ekzistojne si te paditur, pasi eshte kryer zevendesimi procedural me vete shoqerine tregtare G.M.C. Sh.a. Gjithashtu ne kete padi, paditesi eshte i detyruar te percaktojte cilat jane veprimet e kunderligjeshme e te fajeshme te anetareve te keshillit mbikqyres (neni 193), cili eshte lloji dhe masa e demit te shkaktuar dhe ne se ekziston lidhja shkakesore. Padia duhet te shoqerohet gjithashtu me provat perkatese.

Nga sa arsyetohet me lart rezulton se vendimet qe atakohen jane dhene ne perfundim te nje gjykimi te filluar mbi bazen e padive qe nuk mund te ngriheshin. Ne keta rrethana, nepermjet ketij gjykimi, qe nuk ka respektuar rregullat baze procedurale, nuk eshte respektuar standarti kushtetues per nje proces te rregullt ligjor.

...

Vendimi nr. 577, datë 23.10.2002 i Kolegjit Penal

(Kriteret për njohjen e vendimit të huaj)

...

Kolegji Penal i Gjykates se Larte i perbere nga: Kristaq Ngjela, Kryesues, Natasha Sheshi, Vladimir Bineri, Artan Hoxha, Spiro Spiro, anëtar mori në shqyrtim çështjen si më poshtë:

Gjykata e rrethit gjyqesor Sarande, me vendimin nr. 54, date 15.09.2000, ka vendosur: Njohjen pjeserisht te vendimit penal te formes se prere nr. 538, date 19.02.1998, te Gjykates se Apelit Athine (Greqi) ne ngarkim te te denuarit Agim Izeti, duke disponuar si me poshte:

1. Konvertimin e denimit te dhene per vepren penale te mbajtjes, ofrimit per shitje dhe transportit te lendeve narkotike dhene me vendimin penal nr. 538, date 19.02.1998, te Gjykates se Apelit Athine (Greqi), duke e cilesuar vepren ne baze te nenit 283/I te K.Penal shqiptar dhe denimin e tij me 11 (njembedhjete) vjet burgim.
2. Konvertimin e denimit te dhene per vepren penale te mbajtjes se substancave te perdoreshme per prodhim droge narkotike, me vendimin penal nr. 538, date 19.02.1998, te Gjykates se Apelit Athine (Greqi) duke e cilesuar vepren ne baze te nenit 285 te Kodit Penal shqiptar dhe denimin e tij me 1 (nje) vit burgim.
3. Perfundimisht, ne bashkim te denimeve bashkerrjedhese, ne baze te nenit 55/I te Kodit Penal shqiptar, e denon me 11 (njembedhjete) vjet burgim.
4. Mosnjohjen e vendimit penal nr. 538, date 19.02.1998, te Gjykates se Apelit Athine (Greqi) persa i perket denimeve me gjobe te dhena ndaj te denuarit Agim Izeti, paralelisht me denimet me burgim.

Gjykata e Apelit Gjirokaster, me vendimin e saj nr.16, date 05.02.2002 ka vendosur: Ndryshimin e vendimit të mesiperm, për njohjen e pjesëshme të vendimit penal të formës së prërë nr. 538, date 19.02.1998, të Gjykatës së Apelit Athinë, duke e cilesuar veprën penale të kryer nga i denuari Agim Izeti, në shtetin grek, sipas nenit 283/I të Kodit Penal shqiptar dhe konvertimin e denimit me 11 (njembehjete) vjet burgim, si dhe lenien në fuqi të tij përsa i përket mosnjohjes së vendimit penal nr. 538, date 19.02.1998, të Gjykatës së Apelit Athinë, përsa i përket denimit me gjobe. Kunder të dy vendimeve ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë, mbrojtësi i të denuarit, me të cilin kërkon ndryshimin e tyre dhe caktimin ndaj të denuarit një denim me të bute.

Kolegji Penal vëren se nga shqyrtimi i akteve që ndodhen në dosje dhe gjatë gjyqimit të ceshtjes në Gjykatën e Lartë u konstatua se kerkuesi, shtetas shqiptar, me vendimin nr. 538, date 19.02.1998, të Gjykatës së Apelit Athinë (Greqi) është deklaruar fajtor për veprat penale të mbajtjes, ofrimit për shitje dhe transportimit të lendeve narkotike, dhe është denuar: për veprën e parë, me 10 (dhjete) vjet burgim dhe 5 milion dhrami gjobe, kurse për veprën e dytë, me 2 (dy) vjet burgim dhe 2 milion dhrami, gjobe; perfundimisht, me 12 (dymbëdhjete) vjet burgim dhe 7 milion dhrami, gjobe.

Gjykata e rrethit gjyqësor Sarandë, e vëne në levizje me kërkesën e të denuarit, pasi konstatoi se ndodhëj përpara të gjitha kushteve të njohjes së vendimit të huaj, parashikuar nga neni 514 i K.Pr.Penale, me vendimin nr. 54, date 15.09.2000, vendosi të njohe pjesërisht vendimin penal të gjykatës greke (përjashtë pjesën që ky vendim bën fjalë për denimin me gjobe), duke konvertuar denimin për veprën e parë, që e cilesoi me nenin 283/I të Kodit Penal shqiptar, në 11 (njembehjete) vjet burgim dhe denimin për veprën e dytë, që e cilesoi me nenin 285 të K.Penal, në 1 (një) vit burgim dhe e denoi perfundimisht kerkuesin me 11 (njembehjete) vjet burgim.

Gjykata e Apelit Gjirokaster, me vendimin e saj nr. 16, date 05.02.2002, ndryshoi vendimin e mesiperm, duke e cilesuar veprën penale të kryer nga kerkuesi vetëm si veprë penale të prodhimit dhe shitjes së narkotikeve, që parashikohet nga neni 283/I i Kodit Penal, sic është kjo dispozitë pas ndryshimeve që pesoi me ligjin nr. 8733, date 24.01.2001 dhe masën e denimit të caktuar nga gjykata greke, e konvertoi në 11 (njembehjete) vjet burgim. Ndryshimin si me sipër, kjo gjykatë (Gjykata e Apelit Gjirokaster) e mbështet në interpretimin që i bëri dispozitave të neneve 283/I e 285 të Kodit Penal, duke patur parasysh si përmbajtjen e ligjit nr. 7975, date 26.07.1995 “Për barnat narkotike dhe lëndet psikotrope”, ashtu dhe praktiken gjyqësore të deritanishme në lidhje me zbatimin e tyre, interpretim për të cilin Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, çmon se është i saktë dhe i drejtë. Mirepo, qëndrimin që ka mbajtur gjykata e apelit përsa i përket masës së denimit me burgim që ka caktuar për kerkuesin, në procesin e konvertimit, ky kolegji e gjen të gabuar. Në këtë perfundim u arrit, duke u nisur nga interpretimi i përmbajtjes së dispozitës së nenit 516 të K.Pr.Penale që bën fjalë për caktimin e denimit në rastin e njohjes së vendimeve penale të gjykatave të huaja. Sipas kësaj dispozite, në procesin e konvertimit të denimit që

do te caktohet per t'u vuajtur ne shtetin shqiptar, ne rastin e njohjes se nje vendimi penal te nje gjykate te huaj, gjykatat shqiptare duhet te respektojne tre kerkesa. Kerkesa e pare ka te beje me ate qe konvertimi i denimit qe eshte caktuar nga gjykata e huaj duhet te behet me nje nga denimet e parashikuara per te njejtin fakt nga ligji shqiptar; e dyta me faktin qe ky denim (denimi mbas konvertimit), duhet t'i pergjigjet nga natyra atij qe eshte dhene ne vendimin e huaj dhe e treta, qe masa e denimit nuk mund te kaloje kufirin maksimal te parashikuar per te njejtin fakt nga ligji shqiptar.

Ndersa persa i takon dy kerkesave te para, Kolegji Penal i Gjykeses se Larte konstaton se ato jane respektuar nga gjykata e apelit, per kerkesen e trete konstaton te kunderten. Kjo per faktin se ne nje kohe kur kufiri maksimal i denimit me burgim qe parashikohet ne paragrafin e pare te nenit 283 te Kodit Penal, me te cilin e ka cilesuar vepren, eshte 10 (dhjete) vjet, gjykata e apelit, mbasi ka bere konvertimin e denimit, ka caktuar per kerkuesin denimin me 11 (njembehjete) vjet burgim, duke tejkeluar keshtu kufirin maksimal te lejuar, per kete vepër, me 1 (nje) vit burgim, gabim ky, ndreqja e te cilit behet nga vete ky kolegji. Pervec kesaj, Kolegji Penal i Gjykeses se Larte, arriti ne perfundimin se, nga masa e denimit prej 10 (dhjete) vjet burgim, qe i mbetet, mbas kesaj, kerkuesit dhe qe eshte maksimalja e denimit qe ligjvenesit ka parashikuar per figuren e krimit te parashikuar nga neni 283/I te K.Penal, duhet te zbritet edhe 1 (nje) vit burgim qe ishte masa e denimit qe kishte caktuar gjykata e shkalles se pare, kur vepren e kryer prej kerkuesit, pervec nenit 283/I e kishte cilesuar edhe me nenin 285 te K.Penal, mase denimi kjo qe u muar parasysh ne denimin perfundimtar caktuar prej saj pas bashkimit te denimeve, te dhena vec e vec, per te dy keto vepra.

...

2003

Vendimi nr.1045, datë 10.06.2003 i Kolegjit Civil (*Vlerësimi për shkakun e pamundësisë së kthimit të kredisë bankare*)

...

Kolegji Civil i Gjykes se Larte i perbere nga: Perikli Zaharia, Kryesues, Zamir Poda, Valentina Kondili, Ylvi Myrtja, Evjeni Sinoimeri, anetare, vlerëson se rekursi i paraqitur nga pala paditese permban shkaqe nga ato te parashikuara ne nenin 472 te K.Pr.Civile, prandaj vendimi i Gjykes se Apelit Tirane nr.1197, date 25.10.2001 duhet te priset dhe te lihet ne fuqi vendimi i Gjykes se rrethit Tirane me te cilin eshte vendosur pranimi teresisht i padise se pales paditese.

Nga materialet e administruara ne gjykimet e zhvilluara ka rezultuar se midis paleve ne gjykim eshte lidhur akt marreveshja nr.1542, date 09.10.1996 sipas te ciles pala paditese i ka dhene kredi ne shumen 750.000 (shtateqind e pesedhjetemije) leke pales se paditur. Kjo kredi eshte dhene me nje afat shlyerje 13 muaj (sipas kesteve te percaktuara) dhe me interes 25%. I padituri ka filluar nga shlyerja e kredise por nuk e ka perfunduar ate, duke mbetur pa paguar 5 keste qe kapin nje vlere prej 500.365 (peseqindmije e treqind e gjashtedhete e pese) leke si dhe interesat mbi kete shume. Per te percaktuar vleren konkrete qe pala e paditur duhet t`i paguaje pales paditese gjykata e rrethit ka kerkuar mendimin e ekspertes, e cila ne aktin e ekspertimit qe ndodhet ne dosje ka llogaritur nje vlere prej 1.106.062 leke qe perfshin principlialin dhe interesat mbi shumen. Mbeshtetur mbi sa me siper gjykata e rrethit ka pranuar padine e pales paditese duke detyruar te paditurin te paguaje te gjithe vleren prej 1.106.062 leke.

I padituri ka pretenduar se mospermbushja e detyrimit nuk ka ardhur per faj te tij, por per shkak se atij i eshte demtuar aktiviteti privat ne ngjarjet e marsit te vitit 1997. Per kete ka paraqitur dhe nje procesverbal, sipas te cilit ne ngjarjet e vitit 1997 i jane grabitur tre skafe. Gjykata e apelit duke e marre ne konsiderate pretendimin e mesiperme ka ndryshuar vendimin e gjykes se rrethit duke e detyruar te paditurin te paguaje vetem vleren e principlialit prej 500.365 leke. Ne vendimin e saj gjykata pranon se, i padituri eshte vene ne pamundesi per te paguar per shkak te demtimit teresisht te aktivitetit te tij.

Konkluzioni i gjykates eshte rezultat i zbatimit te gabuar te ligjit. Pretendimi i mesiperm eshte ngritur nga i padituri qe ne gjykimin ne gjykaten e rrethit dhe kjo e fundit i ka dhene pergjigje ne vendimin e saj. Ajo me te drejte arsyeton ne vendim se ne aktmarreveshjen e lidhur midis paleve nuk parashikohet asnje detyrim i pales paditese kundrejt mjeteve te punes prone e pales se paditur, pra ky pretendim nuk ka asnje lidhje me detyrimin e pales se paditur sipas aktmarreveshjes. Vec sa arsyeton gjykata, ka rezultuar se kredia eshte dhene per blerjen e nje frigoriferi, te nje pajisje per prodhimin e akullit, te nje frigoriferi banak etj., pra per ushtrim te nje aktiviteti tregtie dhe jo per ushtrimin e nje aktiviteti te paligjshem me skafe sic perligj ne vendimin e saj gjykata e apelit. Demtimi i skafeve nuk mund te ndikonte ne permbushjen e detyrimit nga pala e paditur sepse nuk ka qene ky biznes garancia e vendosur nga i padituri per permbushjen e detyrimit.

...

Vendimi nr.359, datë 25.06.2003 i Kolegjit Penal
(Prapaveprimi i ligjit për konvertimin e dënimit)

...

Kolegji Penal i Gjykates se Larte i perbere nga: Kristaq Ngjela, Kryesues, Spiro Spiro, Vladimir Bineri, Artan Hoxha, Bashkim Caka, anëtar, vëren se i denuari N.G, me vendimin nr.106, date 5.10.1999 te Gjykates se Janines Greqi eshte denuar per vepren penale te trafikimit te lendeve narkotike dhe kalim te paligjshem te kufirit me 15 vjet e 6 muaj burgim dhe 3 milion dhrahmi gjobe. Gjykata e shkalles se pare Berat, me vendimin nr.21, date 4.10.2000, ka bere njohjen e vendimit te dhene nga gjykata e shtetit te huaj, duke konvertuar denimin per trafikim te lendeve narkotike ne baze te nenit 283/1 e 25 te Kodit Penal me 14 vjet burgim, per kalim te paligjshem te kufirit ne baze te nenit 297/1 te K.Penal me 1 vit burgim dhe ne perfundim ne bashkim te denimeve e ka denuar me 14 vjet burgim. I denuari mbasi eshte transferuar ne Shqiperi per te vuajtur denimin e dhene ne shtetin grek dhe te njohur e konvertuar nga gjykata shqiptare, duke qene ne repartet e vuajtjes se denimit i eshte drejtuar Gjykates se shkalles se pare Elbasan, me kerkesen qe te ulet masa e denimit te dhene me rastin e njohjes se vendimit nga Gjykata e shkalles se pare Berat, nga 14 vjet e gjashte muaj burgim ne 10 vjet burgim, me pretendimin se kjo e fundit, eshte masa maksimale e denimit te parashikuar nga neni 283/1 i K.Penal te ndryshuar me ligjin nr.8733, date 24.01.2001. Gjykata e shkalles se pare ka vendosur rrezimin e kerkeses dhe vendimi eshte lene ne fuqi nga Gjykata e Apelit Durres.

Gjykata e shkalles se pare dhe gjykata e apelit e kane cilesuar me te drejte te pabazuar ne ligj kerkimin e te denuarit, sepse: Se pari, nga permbajtja e paragrafit te trete te nenit 3 arrihet ne perfundimin se ne rastet kur ligji qe ka qene ne fuqi ne kohen e kryerjes se vepres penale, eshte me i disfavorshem se ligji qe eshte ne fuqi ne kohen e gjykimit te ceshtjes

penale ndaj personit të akuzuar, gjykatat detyrohen që të zbatojnë ligjin që është në fuqi në kohën e gjykimit të çështjes, i cili duke qenë ligj penal favorizues ka fuqi prapavepruese. Fuqia prapavepruese e ligjit penal, nuk mund të jetë e aplikueshme tej kohës kur vendimi i denimit penal ka marrë formë të prerë, pavarësisht se vendimi i formës së prerë është dhënë nga gjykata shqiptare apo një gjykatë e huaj penale.

Per të njehsuar praktiken gjyqësore lidhur me faktin se në cilën fazë të procedimit penal është i aplikueshem paragrafi i tretë i nenit 3 të K.Penal, gjykimi i çështjes së N.G u pezullua deri sa Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, dolën me vendimin unifikues nr.4, datë 27.03.2003, i cili arriti në perfundimin se “ paragrafi i tretë i nenit 3 të K.Penal, është i zbatueshem në procedimet penale të vena në levizje pas hyrjes në fuqi të ligjit favorizues, si dhe në procedimet penale, të cilat, megjithatë janë vena në levizje para hyrjes në fuqi të ligjit favorizues, gjykimi për to nuk ka perfunduar ende me vendim të formës së prerë. Personat, vendimi i denimit penal për të cilët ka marrë formë të prerë, nuk mund të përfitojnë nga ligji i mëvonshëm edhe pse ai mund të jetë favorizues në raport me ligjin penal që u zbatua nga gjykatat, në kohën e denimit të tyre”. Se dyti, sic u përmend edhe më lart, fakti që u konsiderua veprë penale dhe për të cilin u dënuar N.G nga gjykata greke, ishte futja e substancave narkotike nga Shqipëria në territorin grek, mbajtja në zotërim dhe transportimi në atë territor, tregëtimi i tyre, veprime këto që edhe sipas legjislativës penale shqiptare, përbejnë veprë penale. Në Kodin Penal të Republikës së Shqipërisë, para ndryshimeve që ju bënë atij me ligjin nr.8733, datë 24.01.2001, që ishte në fuqi në kohën e shqyrtimit të çështjes për konvertim të denimit nga Gjykata e shkallës së parë Berat, veprimet e mësipërme ishin elemente përberës të anës objektive të figurës së krimit, parashikuar nga neni 283/1 të Kodit Penal, të cilin ligjvënisi e kishte emërtuar “Prodhimi dhe shitja e narkotikëve”, sanksioni i të cilit ishte nga pesë gjer në pesëmbëdhjetë vjet burgim. Në zbatim edhe të nenit 2 të Kodit Penal, sipas të cilit askush nuk mund të denohet penalisht për një veprë që me parë nuk është parashikuar shprehimisht në ligj si krim ose si kundërvajtje, Gjykata e shkallës së parë Berat, që ka bërë njohjen e vendimit të gjykatës greke, në zbatim të dispozitave të parashikuara nga nenet 512-516 të K.Pr.Penale, me të drejtë faktin e ka konsideruar si veprë penale nga gjykata e huaj, ka cilesuar me dispozitën e nenit 283/1 (të pandryshuar) të Kodit Penal.

Pas ndryshimeve të bëra në ligjin e siperpërmendur, emërtimi i dispozitës së nenit 283 të Kodit Penal mbeti i njëjtë, por ligjvënisi formën e vepres penale të “eksportimit të tranzitimit të substancave në kundërshtim me ligjin” e ka dalluar nga forma e “transportimit të lendeve narkotike”, duke e përfshirë “eksportimin dhe tranzitimin” si element përberës të figurës së krimit që u shtua në Kodin Penal pas ndryshimeve, parashikuar në nenin 283/a, sanksioni për paragrafin e parë të së cilit është nga shtatë gjer në pesëmbëdhjetë vjet burgim. Si rrjedhojë e kësaj përmbajtje të ligjeve, Kolegji Penal arrin në perfundimin se, edhe në qoftë se konvertimi i denimit do të ishte kryer nga gjykata pas ndryshimeve të bëra në nenin 283 të K.Penal, për faktin e konstatuar si veprë penale nga gjykata greke,

nuk mund te zbatohet dispozita e nenit 283/1 (te ndryshuar) te K.Penal sepse eksportimi i substancave narkotike qe konsiston ne futjen ne territorin grek te tyre nga Shqiperia, nuk eshte parashikuar si element i anes objektive te kesaj figure krimi. Eksportimi i narkotikeve tashme eshte element perberes i vepres penale te parashikuar nga neni 283/a i K.Penal, i cili parashikon si mase denimi nga shtate gjer ne pesembedhete vjet burgim.

E trajtuar ceshtja ne kete menyre, e ben krejtesisht te qarte pabazueshmerine ne ligj te pretendimeve te te gjykuarit, se mbasi ka marre forme te prere vendimi i Gjykates se shkalles se pare Berat nr.21, date 04.10.2000, qe ka bere njohjen e vendimit penal te dhene nga gjykata e shtetit grek, duke u aplikuar dispozita e nenit 283/1 (te pandryshuar) qe ka qene ne ato kohe ne fuqi, te konsiderohet si veper penale favorizuese dhe te aplikohet ndaj tij dispozita e nenit 283/1 (te ndryshuar) te K.Penal, sepse per shkaqet qe u trajtuan, kjo dispozite (neni 283/1 i ndryshuar) nuk mund te jete e zbatueshme per kete te denuar, ashtu dhe se neni 283/a i K.Penal nuk eshte dispozite favorizuese ne krahasim me nenin 283/1 (te ndryshuar) me te cilin eshte konvertuar denimi i tij.

...

2004

Vendimi nr.1732, datë 30.09.2004 i Kolegjit Civil

(Leja e ndërtimit nuk konsiderohet e miratuar me heshtje të organit)

...

Kolegji Civil i Gjykeses se Larte i perbere nga: Thimjo Kondi, Kryesues, Zamir Poda, Nikoleta Kita, Agron Lamaj, Evjeni Sinoimeri, anetare vlerëson se rekursi i paraqitur nga pala e paditur-Bashkia Tirane (Keshilli i Rregullimit te Territorit), permban shkaqe nga ato te parashikuara ne nenin 472 te K.Pr.Civile, prandaj vendimi i Gjykeses se Apelit Tirane nr.625, date 16.05.2003, i cili ka ndryshuar vendimin e Gjykeses se Rrethit Tirane nr.112, date 21.01.2003 dhe ka pranuar padine, duhet te priset dhe te lihet ne fuqi ky i fundit.

Nga materialet e administruara ne gjykimet e zhvilluara ka rezultuar se pala e paditur me vendimin nr.697, date 18.08.2000, ka miratuar vendimin per dhenie shesh ndertimi ne favor te paditesit, Shoqerise "H.", se bashku me pronarin e truallit, per ndertimin e dy kullave 10 kateshe. Ne daten 07.09.2000 nga pala e paditur eshte leshuar ne favor te paditesit fletepagesa me numer 000422, me te cilen vertetohet se ky i fundit ka derdhur per llogari te dhenies se lejes se ndertimit 1% te vleres se preventivit te dy objekteve. Nuk ka rezultuar ne menyre te shprehur qe per objektet e mesiperme te jete aprovuar nga pala e paditur leja per ndertimin e tyre, por pranohet nga gjykatat se ndertimet kane filluar duke u konsideruar si e tille leja per sheshin e ndertimit dhe pagesa e shumes 1%.

Qe ne muajin shtator 2000 mbi ndertimet e kryera nga pala paditese jane kryer vazhdimisht kontrolle nga ana e Policise Ndertimore (procesverbalet ndodhen ne dosje) dhe jane vendosur edhe gjoba. Perfundimisht me vendimin nr.1, date 18.10.2002 pala e paditur ka vendosur te mosmiratoje kerkesen per leje ndertimi dhe legalizim te dy objekteve, sepse bie ne kundërshtim me dispozitat e ligjit nr.8405, date 17.09.1998 "Per Urbanistikën" si dhe te miratoje prishjen e tyre. Ne kete akt jane renditur dhe shkeljet qe kane diktuar marrjen e ketij vendimi. Aktin e mesiperme e ka kundërshtuar pala paditese me pretendimin se ndertimet nuk jane te kunderligjshme, se pala e paditur, duke mos kthyer pergjigje per kerkesen per leje ndertimi brenda afatit ligjor, ka miratuar ne heshtje dhenien e saj dhe per kete shkak, duhet te rivendoset nga gjykata e drejta e ndertimit te dy kullave. Gjykata e rrethit arsyeton ne vendimin e saj se ndertimi i kryer nga pala paditese eshte i kunderligjshem sepse pala paditese asnjehere nuk ka paraqitur kerkesë per

leje ndertimi konform kerkesave ligjore, se vazhdimisht kjo kunderligjshmeri i eshte vene ne dukje nga organet kompetente, se ndertimet kane filluar edhe me pare se te miratohej sheshi i ndertimit dhe se nuk mund te behet fjale per miratim ne heshtje per dhenien e lejes se ndertimit. Nga ana tjetere lidhur me kerkimin per rivendosjen e te drejtes se ndertimit ajo pranon se nuk eshte ne kompetence te gjykates, por te K.Rr.T.- se, pajisja e subjekteve me leje ndertimi. Per sa me siper, ajo ka rrezuar padine e paditesit ne te gjitha kerkimet e saj.

Gjykata e apelit u ka bere nje interpretim te ndryshem ligjor fakteve te pranuar prej te dy gjykatave duke pranuar se: Lejen e ndertimit paditesi e ka kerkuar para dates 07.09.2000 qe ka bere pagimin e takses prej 1%. Neni 50 i ligjit "Per Urbanistiken" ka caktuar nje afat taksativ per leshimin ose refuzimin e lejes se ndertimit qe eshte 45 dite. Meqenese pala e paditur nuk eshte pergjigjur brenda ketij afati, ne kuptim te nenit 76 te Kodit te Procedurave Administrative, heshtja konsiderohet si miratim i lejes. Fakti qe paditesi ka vazhduar ndertimin pasi ka paguar taksen dhe mosmarrja e masave nga ana e paditur kane krijuar bindjen tek paditesi per miratimin e lejes se ndertimit. Edhe pse ka konstatuar shkelje, pala e paditur nuk ka vepruar ne mbledhjen me te afert sipas kerkesave te ligjit. Mosveprimet e saj ne fakt kane legalizuar lejen e ndertimit. Duke qene se ndertimi nuk konsiderohet pa leje, objektet nuk duhet te prishen.

Konkluzioni i arritur nga gjykata e apelit eshte rrjedhoje e zbatimit te gabuar te ligjit. Nga qendrimi qe mbahet ndaj faktit nese ndertimi i kryer nga pala paditese duhet konsideruar ose jo me leje, varet zgjidhja ne teresi e ceshtjes objekt gjykimi per te gjitha kerkimet e saj. Rezulton qarte dhe pranohet nga te dy gjykatat se nuk rezulton qe ne menyre te shprehur te jete miratuar nje akt i tille (leje ndertimi). Megjithate gjykata e apelit, ndryshe nga ajo e rrethit, e konsideron ate si te miratuar ne heshtje. Leja e ndertimit nuk eshte nje akt administrativ informal qe konsiderohet se mund te miratohet edhe ne heshtje, mjafton qe te jete paraqitur nje kerkese nga subjekti. Perkundrazi, ajo i nenshtrohet nje procedure formale e rigoroze miratimi qe lidhet me verifikimin e analizimin e te gjitha dokumentacionit perkates nga organi kompetent i autorizuar nga ligji. Vetem nese ky dokumentacion eshte konform kerkesave te ligjit "Per Urbanistiken" miratohet leja e ndertimit dhe nenshkruhet sipas percaktimeve te mesiperme. Ashtu sic parashtrohet ne rekursin e pales se paditur dhe sic pranohet e provuar gjate gjykimit ne shkalle te pare, kerkesa per leje ndertimi nuk eshte paraqitur ne formen e kerkuar nga ligji dhe dokumentacioni teknik nuk plotesonte kerkesat e Rregullores se Urbanistikes. Per rrjedhoje, nje kerkese per leje ndertimi qe nuk ploteson kriteret formale te mesiperme konsiderohet se nuk eshte paraqitur dhe si e tille, nuk mund te merret ne shqyrtim. Si perfundim, duke qene se kerkesa per leje ndertimi nuk konsiderohet e paraqitur, nuk ka vend te vihet ne diskutim afati 45 ditor, brenda te cilit duhet te miratohet apo te refuzohet kerkesa.

Megjithate, edhe sikur kerkesa per leje ndertimi t'i plotesoje kriteret formale per shqyrtimin e saj nga K.R.T. e Bashkise, kalimi i ketij afati nuk nenkupton se leja e ndertimit konsiderohet e miratuar ne heshtje. Referenca qe ben gjykata e apelit ne nenin 76 te Kodit

te Procedurave Administrative dhe interpretimi qe i ben kesaj dispozite eshte i gabuar. Kjo ndodh edhe sepse kjo gjykate nuk e citon sakte permbajtjen e kesaj dispozite. Ne Kodin e Procedurave Administrative perfshihen dy dispozita qe titullohen: 1. Pranimi i heshtur i peticionit (neni 76) dhe 2. Mospranimi i heshtur i peticionit (neni 77).

Kolegji Civil i Gjykates se Larte veren se neni 76 i Kodit te Procedurave Administrative nuk ka lidhje me ceshtjen objekt shqyrtimi. Kerkesa (peticioni, sipas terminologjise se perdorur ne K.Pr.Administrative) per miratimin e lejes se ndertimit nga natyra e saj eshte kerkese per nxjerrjen e nje akti administrativ dhe jo per ekzekutimin e nje akti administrativ te miratuar me pare. Nga ana tjeter kerkesa per nje leje ndertimi nuk ka te beje gjithashtu me nje te drejte te fituar. Fitimi i te drejtes per te filluar ndertimin, dhe per ta vazhduar dhe perfunduar ate, kushtezohet nga nxjerrja e aktit administrativ te Keshillit te Rregullimit te Territorit prane Bashkise (K.RR.T.). E drejta e lejes se ndertimit, duke mos qene ende e drejte e fituar, por “e drejte ne potence”, d.m.th. qe kerkohet te fitohet e qe mund te fitohet po te plotesohen kriteret, kushtet dhe procedurat e parashikuara ne ligjin e urbanistikes, apo nuk mund te ushtrohet para njohjes se saj ne menyre te shprehur. Per me teper, edhe sikur te pranohej per nje cast qe te kishim te benim ne kete rast me ekzekutim te nje akti administrativ, apo ushtrim te nje te drejte te individit, ne kuptim te nenit 76 te K.Pr. Administrative, perseri nuk mund te procedohej ne ushtrimin e se drejtes per te ndertuar pas kalimit te afatit per dhenien e miratimit apo te autorizimit, sepse kjo dispozite shprehet ne menyre eksplicite: “perjashto rastet kur ligji parashikon ndryshe”. Pikerisht ligji qe parashikon ndryshe eshte ligji i Urbanistikes, i cili nuk lejon miratim te heshtur apo me veprime konkludente te lejes se ndertimit, por kerkon respektim kushtesh, kriteresh dhe procedurash rigoroze.

Gjykata e Apelit keqinterpreton edhe permbajtjen e paragrafit 3 te nenit 76 te K.Pr. Administrative. Ne kete dispozite parashikohen rastet qe kane nevojte per miratim/autorizim te organeve administrative. Ne keto raste taksative nuk perfshihen lejet e ndertimit. Nisur nga permbajtja e paragrafit 3 rezulton ne menyre evidente qe paragrafi 1 nuk ka te beje fare me lejet e ndertimit. Ne nje kendveshtrim te pergjithshem, duke interpretuar nenin 76 ne lidhje te ngushte me nenin 77 qe vijon pas tij, rezulton se pranimi i heshtur i peticionit (kerkeses) drejtuar nje organi administrativ eshte nje perjashtim qe ka te beje vetem me rastet e vecanta kur ligji kerkon nje miratim/autorizim te vecante per ekzekutimin e nje akti administrativ te nxjerre rregullisht apo per ushtrimin e nje te drejte te njohur prej ketij akti. Karakterin specifik dhe perjashtimor te rasteve te parashikuara ne nenin 76 e perforcon edhe parashikimi i shprehur ne nenin 77 per mospranimin e heshtur te peticionit (kerkeses). Si perfundim: E drejta ne potence qe ka cdo qytetar per te kerkuar leje per kryerjen e ndertimit ne nje vend te caktuar (shesh ndertimi te miratuar) nuk mund te shnderrohet ne nje te drejte ne kuptimin e dispozites se mesiperme pa nje akt qe do te dilte ne formen e kerkuar nga ligji i posacem. Kuptimi ndryshe i kesaj dispozite do t'i linte vend anarkise. Per sa me siper gabimisht gjykata e apelit e konsideron mosveprimin e pales se paditur si miratim te lejes.

Ne gjykimin e kesaj ceshtjeje jane bashkuar me te njejtat kerkime me palen paditese Shoqeria "H" sh.p.k. edhe disa shtetas qe kane lidhur me te kontratat per blerjen e apartamenteve ne te dy pallatet ne fjale dhe qe kane paguar cmimin e tyre. Eshte e vertete qe moslegalizimi dhe shembja e dy pallateve, qe jane konsideruar ndertime te paligjshme, u sjellin atyre deme te medha pasurore. Ata pretendojne se me firmen ndertuese kane lidhur kontrata te rregullta sipermarrjeje te bazuara ne ligj dhe te legalizuara nga nepunes publike, se nuk eshte detyre e shtetasve kontraktues per te verifikuar nese shoqeria tregtare ne veprimtarine e saj i permbush apo jo kerkesat e ligjit, por kjo eshte detyre e organeve perkatese te shtetit dhe e nepunesve te tij, si dhe e nepunesve te tjere publike te ngarkuar posacerisht nga ligji per te dhene licencat per ndertim, per te miratuar sheshet dhe lejet e ndertimit e te gjitha kondicionet e tjera urbanistike, si dhe per te kontrolluar ligjshmerine e ndertimeve, per te penguar e ndaluar qe ne fillimet e tyre ndertimet e paligjshme, duke mbrojtur ne kete menyre jo vetem interesat e shtetit, por edhe te drejtat e interesat e ligjshme te shtetasve. Kolegji Civil i Gjykates se Larte veren se te gjitha sa jane parashtruar e kerkuar nga kontraktuesit (bleresit) e apartamenteve te ndertuara ne menyre te paligjeshme nga pala paditese, Shoqeria "H" sh.p.k., perbejne nje ceshtje me vehte qe nuk mund te zgjidhet ne kuadrin e ketij gjykimi. Ky gjykim ka te beje me zgjidhjen e nje mosmarreveshjeje te karakterit administrativ dhe, si te tille, Kodi i Procedures Civile e klasifikon si gjykim te posacem qe zhvillohet brenda kuadrin te kompetences lendore te percaktuar ne nenin 324 te ketij Kodi. Ne kete lloj gjykimi legjitimohen drejtperdrejte si pale ne konflikt paditesi "H" sh.p.k. dhe Bashkia Tirane, ndersa shtetesit kontraktues te apartamenteve, ndonese shohin si interes te tyre imediat legalizimin e ndertimit, pavaresisht shkeljeve te ligjit te Urbanistikes nga ana e paditesit, nuk mund te bashkohen proceduralisht ne nje pale me paditesin, sepse keta shtetas kontraktues nuk jane subjekte te marredhenies juridike administrative te krijuar midis ndertuesit dhe K.RR.T. prane Bashkise. Shtetasit kontraktues (bleres te apartamenteve) eventualisht mund te ndeshen ne te ardhmen ne nje gjykim te natyres juridiko-civile me ndertuesin (shitesin) e apartamenteve, me Bashkine qe ka vendosur prishjen e tyre, apo me organe te tjera, pergjegjese sipas ligjit, te administrates publike. Vetem nje gjykim i tille do te kete eventualisht si objekt percaktimin e veprimeve te kunderligjshme e te fajeshme ne dem te shtetasve kontraktues te apartamenteve, si dhe shperblimin e plote te demeve te shkaktuara interesave te tyre te ligjshme. Ne nje gjykim te tille mund te shtrohet edhe problemi ne se shteti (administrata publike) konsiderohet pergjegjese ndaj shtetasve per shkelje te nenit 1 te Protokollit te Pare Shtojce te Konventes Europiane "Per Mbrojtjen e Drejtave te Njeriut dhe Lirive Themelore". Megjithate, keto dispozita nuk cenojne te drejten e shteteve qe te nxjerrin ligjet qe ato i quajne te domosdoshme per te rregulluar perdorimin e pasurise ne perputhje me interesin e pergjithshem ose per te siguruar pagesen e taksave ose te kontributeve te tjera, ose te gjobave".

Gjithsesi, pas ketij vendimi te Kolegjit Civil te Gjykates se Larte, Autoritetet shteterore dhe te pushtetit vendor do te vihen, nga njera ane, perpara alternatives se perballjes me

kostot politike, ekonomike e sociale qe jane rrjedhoje e ekzekutimit te aktit administrativ per prishjen e dy pallateve tashme te perfunduara, ne nje zone brenda vijave kufizuese te qytetit te Tiranës, te ndertuara ne shkelje te dispozitave te ligjit te Urbanistikes, shkelje te cilat jane toleruar e neglizhuar edhe prej mosveprimit plotesisht si duhet e ne kohe prej organeve kompetente te administrates publike. Nga ana tjetër, ekziston edhe alternativa e nje vendimmarrjeje te karakterit politik per te gjetur rruget, mjetet e mundesite per legalizimin e ketyre ndertimeve masive, sic po vepohet per urbanizimin dhe legalizimin e ndertimeve te paligjshme ne zonat informale ne periferi te Tiranës dhe te disa qyteteve te tjera. Nuk i takon gjykates te zgjidhe dilema te tilla. Gjykata e Apelit Tirane ka gabuar rende kur ka marre persiper te zgjidhe nje problem qe, nga natyra e tij, nuk eshte i tille qe mund e duhet te zgjidhet gjyqesisht. Ne nje gjykim te kundershimit te nje akti administrativ, gjykata ka te drejte te shprehet vetem per ligjshmerine apo paligjshmerine e aktit dhe jo per oportunitetin apo leverdishmerine e tij.

...

Vendim nr.187, datë 21.04.2004 i Kolegjit Penal

(Mbrotja e të gjykuarve në mungesë)

...

Kolegji Penal i Gjykates se Larte i perbere nga: Kristaq Ngjela, Kryesues, Vladimir Bineri, Artan Hoxha, Perikli Zaharia, Ylvi Myrtja, anëtarë vlerën se me vendimin nr.62, date 25.07.2002 te Gjykates se rrethit gjyqesor Kavaje, eshte deklaruar fajtor i pandehuri Artur Karina per vepren penale te shfrytezimit te prostitucionit ne rrethana renduese e mbetur ne tentative dhe, ne baze te neneve 114/a, 22 e 50/c te K.P., eshte denuar me 7 (shtate) vjet burgim. Per te njejten veper dhe me te njejtin denim eshte denuar edhe i pandehuri. Nga shenimet e bera prej kancelares ne ate vendim, rezulton se, Gjykata e Apelit Durres, me vendimin nr.265, date 05.11.2002, ka vendosur mos pranimin e ankimit te bere per te pandehurin Artur Karina nga avokat Aqif Peza me arsyetimin qe nuk legjitimohet. Po keshtu eshte vendosur mos pranimi i mbrojtetit Kristaq Andoni (i caktuar kryesisht) per te pandehurin pasi nuk legjitimohej. Me daten 23.05.2003, mbrojteti Jorgji Koroveshi, i pajisur me prokure te posacme nga prinderit e te gjykuarve, ka paraqitur kerkese ne Gjykatën e rrethit gjyqesor Kavaje duke kerkuar rivendosjen ne afat te se drejtes per te ushtruar ankim kunder vendimit nr.62, date 25.07.2002 te asaj gjykate. Si ne kerkese dhe gjate shqyrtimit te ceshtjes, mbrojteti i kerkuesave ka pretenduar se, ne kundershimit me sa kishte pranuar gjykata e apelit se mbrojteti nuk legjitimohej te ushtronte ankim kunder vendimit te gjykates pa qene i pajisur me akt te posacem nga i pandehuri. Gjykata Kushtetuese e Republikës se Shqipërisë, me vendimin nr.15, date 17.04.2003, ka ç'fuqizuar piken 2 te nenit 140 te K.Pr.P., sipas te cilit "kunder vendimit te dhene ne mungese, mbrojteti mund

te beje ankim vetem kur eshte i pajisur me nje akt perfaqesimi te leshuar nga i pandehuri ne format e parashikuara nga ligji” e per pasoje, mbrojttesi ka te drejte te beje ankim edhe duke qene i pajisur me prokure nga familjaret e te pandehurve. Gjykata e rrethit gjyqesor Kavaje, ka refuzuar kerkesen per rivendosje ne afat te se drejtes per te bere ankim me arsyetimin se kerkesa ishte paraqitur jashte afatit dhjete ditor nga zhdukja e rastit apo forces madhore, sic parashikon neni 147/3 te K.Pr.P. Ne vendim arsyetohet se, vendimi i Gjykates Kushtetuese nr.15, date 14.04.2003, ka hyre ne fuqi ditën e botimit ne fletoren zyrtare me 22.04.2003, ndersa kerkesa per rivendosjen ne afat eshte paraqitur nje muaj pas botimit te vendimit te Gjykates Kushtetuese me 23.05.2003, pra jashte afatit ligjor. Ne ankimin e paraqitur ne Gjykatën e Apelit Durres, pranohet se vendimi i Gjykates Kushtetuese ka dale nga shtypi me 22.05.2003 dhe e drejta per te ushtruar kerkesen per rivendosjen ne afat duhet te filloje nga kjo date.

Gjykata e Apelit Durres, ka gjetur te drejte vendimin e gjykates se rrethit dhe te pabazuar pretendimin e mbrojtetit me arsyetimin se, ne rastin ne shqyrtim, e drejta e paraqitjes se kerkeses ka filluar nga data 22.04.2003 ne te cilen doli nga shtypi vendimi nr.15, date 17.04.2003 i Gjykates Kushtetuese e per pasoje, kerkesa nga mbrojttesi eshte paraqitur jashte afatit ligjor. Te njejtin pretendim ka paraqitur mbrojttesi edhe ne rekursin e ushtruar kunder vendimit te Gjykates se Apelit Durres.

Ne analizen teresore te ceshtjes dhe arsyetimeve te paraqitura nga gjykatat dhe mbrojtja, Kolegji Penal i Gjykates se Larte cmon se ankimi ka qene i rregullt dhe kerkesa per rivendosje ne afat te ankimit duhet te pranohet edhe se ne rastin konkret, nuk jane kushtet qe parashikon neni 147 i K.Pr.P sikurse pretendon prokurori. Me vendimin e Gjykates Kushtetuese te Republikës se Shqipërisë nr.17, date 17.04.2000, eshte pranuar se e drejta e ankimit kunder nje vendimi penal eshte parim kushtetues, zbatimi i te cilit ka te beje edhe me ekzistencen e nje procesi te rregullt gjyqesor. Gjithashtu me kete vendim theksohet se e drejta e ankimit nuk eshte nje e drejte ekskluzive qe i takon vetem te pandehurit por, kjo e drejte i takon edhe mbrojtetit te zgjedhur nga te afermit apo te caktuar kryesisht si nje nga kushtet per realizimin e plote te mbrojtjes. Te pandehurit jane mbrojtur nga avokate te caktuar nga familjaret dhe, gjykata e apelit duke vendosur mos legjitimitetin e mbrojttesve qe kishin bere ankimet, kane vene palet ne pozite te pabarabarte. Ne nenin 410/2 te ligjit nr.8813, date 13.06.2002 “Per disa ndryshime ne K.Pr.Penale” qe ben fjale per ankimin qe ben mbrojttesi kunder vendimit te dhene ne mungese, shprehjes kur eshte i pajisur me nje akt perfaqesimi ju shtuan fjalet “nga i pandehuri” Me vendimin nr.15, date 17.04.2003, Gjykata Kushtetuese duke e trajtuar se kjo shtese vjen ne kundërshtim me parimin kushtetues te mbrojtjes ne procesin penal, pasi i mohohet e drejta mbrojtetit per te bere ankim e per te marre pjese ne gjykim ne nje shkalle me te larte nese nuk eshte i pajisur me akt perfaqesimi te leshuar nga i pandehuri, vendosi shfuqizimin si te papajtueshem me Kushtetuten dhe me marreveshjet nderkombetare ne nenin 410/2 te K.Pr.P. te fjaleve “nga i pandehuri”. Sikurse del nga aktet, ankimet nga mbrojtetit kunder vendimit te gjykates se

rrethit dhene ndaj te gjykuarve, jane bere pas hyrjes ne fuqi te ndryshimit te bere ne K.Pr.P. me ligjin nr.8813 date 13.06.2002 dhe ne kete aspekt, gjykata e apelit nuk ka gabuar ne aplikimin e ligjit. Por, sikurse u permend, me pas ky ligj u konsiderua i papajtueshem me kushtetuten dhe per kete arsye, ne kushtet e sotme, Kolegji Penal i Gjykates se Larte pranon te prishe vendimin e Gjykates se rrethit gjyqesor Kavaje dhe te Gjykates se Apelit Durres dhe te pranoje kerkesen e kerkuesve.

...

2005

Vendimi nr.1392, datë 13.05.2005 i Kolegjit Civil

(Akti noterial si titulli ekzekutiv)

...

Kolegji Civil i Gjykates se Larte i perbere nga: Thimjo Kondi, Kryesues, Agron Lamaj, Evjeni Sinoimeri, Artan Hoxha, Nikoleta Kita, anëtarë, vëren se me date 29.09.1999 eshte lidhur ndermjet shitesit "RIGIDAL AG" dhe paditesit si bleses nje kontrate per shitjen e 60 % te kapitalit themeltar te Shoqerise "LIALBGAS" ShpK. Paditesi (Blersi) ka marre persiper detyrimin per pagimin e shumes nepermjet urdherxhimit bankar te bankes se shitesit, brenda nje afati kohor 1 vit nga data e lidhjes se kontrates. Kontrata eshte siguruar edhe me garanci (kontrate hipotekimi). Me date 29. 09. 1999 palet kane lidhur nje kontrate kalim kredie. Ne baze te saj paditesi ka pranuar nje kredi ne shumen prej 90.000.000 Lira. Zyra e Permbarimit me shkresen nr. 569, njofton paditesin se ne baze te Urdherit te Ekzekutimit nr.235, date 19.07.2002, ky detyrohej te kthente shumen prej 90 000 000 Lir, sipas kontrates noteriale nr.4665 dhe shumen prej 40.000.000 Lir. sipas kontrates noteriale nr.4663. e keto rrethana paditesi ju drejtua gjykates.

Gjykata e shkalles se pare ka vendosur rrezimin e kerkese padise se paditesit, me arsyetimin se ne kuptim te Nenit 510 § d te K.Pr.C., kontratat e mesiperme perbejne titull ekzekutiv. Gjykata e apelit ka vendosur lenien ne fuqi te vendimit te mesiperme persa i perket rrezimit te padise ne lidhje me konstatimin si te paqene te titullit ekzekutiv te konceptuar ne kontraten e kalimit te kredise date 29.09.1999, nr.4665 dhe ndryshimin e vendimit, d.m.th. konsiderimin si titull ekzekutiv te konceptuar ne kontraten e shitjes se pjeseve te kapitalit themelor date 29.09.1999, nr.4663, si te paqene dhe anullimin e veprimeve te permbarimore te kryera ne zbatim te tij. Ajo ka arsytuar se akti noterial nr.4663 rep eshte nje kontrate shitblerje dhe si i tille nuk eshte titull ekzekutiv, pra dhe veprimet e permbaruesit duhet te anulohen; Lidhur me kontraten tjeter (cedimi i kredise) ka arsytuar se kemi te bejme me titull ekzekutiv pasi kemi nje detyrim te percaktuar qarte, te pakushtezuar nga rrethana te tjera dhe i pakontestueshem prej paditesit, per pasoje ky akt noterial i cedimit te kredise eshte titull ekzekutiv. Kunder vendimit ka paraqitur rekurs vetem paditesi, qe do te thote se gjykata ne shqyrtimin e rekursit duhet ti permbahet vetem parashtrimeve te tij, lidhur me vendimin e gjykates dhe jo vleresimit te vendimit ne

pergjithesi; konkretisht gjykata kufizohet ne pjesen qe ka lene ne fuqi vendimin e gjykates se shkalles se pare, e cila eshte dhe objekti i parashtrimeve ne rekurs.

Neni 510 i K.Pr.C. ka percaktuar si titull ekzekutiv nder te tjera edhe (§ d) aktet noteriale me te cilat autorizohet shlyerja e nje detyrimi kontraktual ose cdo detyrim tjeter te meparshem drejtperdrejt nga depozitat bankare ose nga paga e autorizuesit dhe ne kredite e tij te te tretet. Kjo dispozite me Ligjen nr.8812, date 17.05.2001 eshte ndryshuar duke u percaktuar se: Tituj ekzekutiv jane aktet noteriale qe permbajne detyrim ne te holla, si dhe aktet per dhenien e kredive bankare. Kete norme juridike ka pranuar edhe gjykata si te zbatueshme. Padia e paditesit bazohet ne Nenin 609 te K.Pr.C. (Pavlefshmeria e titullit ekzekutiv). Nepermjet kesaj padia debitori (paditesi) ka te drejte te pretendoje kundershetime juridiko-materiale kunder titullit ekzekutiv. Nepermjet vendimit gjyqesor qe bazohet ne kete padi nuk mohohet titulli ekzekutiv por vetem zbatimi i tij. Pra realizohet pavlefshmeria e titullit ne kuptimin e pengimit te zbatimit. Ne kete kuptim padia e mesiperme si mjet kunder ekzekutimit te vendimeve (titujve ekzekutiv) dallohet nga mjetet e tjera juridike procedurale (Neni 32 i K.Pr.C.). Keshtu psh. ngritja e padise negative (padia e konstatimit) nuk e mohon zbatimin e titullit ekzekutiv, megjithese vendimi gjyqesor i bazuar ne kete padi ka te beje me pretendime juridiko-materiale. Ose padia e rishikimit (Neni 494 i K.Pr.C.) ka cilesine te nderprese fuqine juridike te nje vendimi te formes se prere te meparshem por jo ekzekutimin e titullit ekzekutiv. Pra padia e parashikuar nga Neni 609 i K.Pr.C. eshte nje padi e llojit te veçante (lex specialis). Meqenese padia e mesiperme drejtohet kunder ekzekutimit te nje titulli, ajo eshte e lejueshme vetem kunder permbajtjes se nje titulli, pra titullit te detyrimit ose te kryerjes se nje veprimi dhe per sa kohe qe titulli eshte bere ekzekutiv dmth. nepermjet vendimit te gjykates, i eshte njoftuar debitorit dhe nuk ka perfunduar ekzekutimi i tij. Padia eshte e pranueshme vetem nese debitori argumenton nje pretendim juridiko-material kunder titullit ekzekutiv. Ne rastin ne gjykim debitori ka pretenduar se akti noterial nuk mund te konsiderohet si titull ekzekutiv. Ne kuptim te Nenit 510§d te K.Pr.C., qe te pranohet padia e paditesit duhet qe akti noterial te mos permbaje detyrim ne te holla ose per dhenien e kredise bankare. Detyrimi eshte nje marredhenie juridike me ane te se ciles nje person (debitori) detyrohet te jape diçka ose te kryeje apo te mos kryeje nje veprim te caktuar ne dobi te nje personi tjeter (kreditori) i cili ka gjithashtu te drejte te kerkoje t'i jepet diçka ose te kryhet apo te mos kryhet veprimi (Neni 419 i K.C.).

Me aktin noterial nr. 4663 kemi deklarimin e vullnetit per lindjen e nje marredhenie detyrimi (kontrate shitje), detyrimi i shitesit per dhenien e nje shume qe i pergjigjet detyrimi i blesesit per pranimin e kesaj shume (60% te kapitalit themeltar te shoqerise baraz me 40.000.000 Lireta). Ky objekt pra ka nje vleresim ekonomik dhe nje menyre te caktuar te ekzekutimit te saj. Ne kete kuptim kemi te bejme me nje detyrim ne te holla, pra me nje titull ekzekutiv. Nese ky detyrim eshte zbatuar ose jo nuk eshte ne pretendimet e paditesit. Me arsyetimin e mesiperme ky kolegji eshte i mendimit se gjykata e rrethit ka vepruar drejte qe e ka konsideruar nje akt te tille noterial si titull ekzekutiv, vendim i cili ne menyre te padrejte

është ndryshuar nga gjykata e apelit, cenim i cili nuk mund të ndreqet, pasi kundër vendimit ka paraqitur rekurs vetëm paditesi, që do të thote se gjykata në shqyrtimin e rekursit duhet të përmbahet vetëm parashtrimeve të tij, lidhur me vendimin e gjykatës dhe jo vlersimit të vendimit në përgjithësi; konkretisht Kolegji kufizohet në pjesën që ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, e cila është dhe objekti i parashtrimeve në rekurs.

Në këto rrethana vendimi i Gjykatës në këtë pikë do të lihet në fuqi duke u mjaftuar me vërejtjen që i bëhet gjykatës së apelit. Titulli ekzekutohet mbi bazën e kërkesës së kreditorit dhe drejtohet kundër debitorit, lidhur me detyrimin e këtij të fundit. Në kuptim të ketyre dispozitave me kontratën e lidhur ndërmjet tyre pjesëmarrsit në proces kanë bërë kalimin (cedimin) e kredisë tek një kreditor i ri që është paditesi duke lënë të pandryshuar debitorin. Pra një akt i tillë ekzekutiv nuk mund të drejtohet kundër paditesit, i cili nga ana e tij është kreditor. Pra në kuptim të Nenit 510§d të K.Pr.C. nuk kemi të bëjmë me një marrëdhënie detyrimi dhe për pasojë akti noterial i mesipër nuk mund të jetë titull ekzekutiv. Me kontratën e lidhur paditesi nuk ka marrë për siper ndonjë detyrim, detyrimi qëndron për siper tek debitori. Meqenëse natyra e detyrimit nuk ndryshon dhe kontrata e lidhur nuk ka si qëllim kalimin e detyrimit, Kolegji është i mendimit se në këtë rast nuk kemi të bëjmë me një titull ekzekutiv në kuptim të Nenit 510§d të K.Pr.C. Nëse akti noterial do të drejtohej kundër debitorit atëherë do të lindte nevoja e interpretimit të dispozitës, po për sa kohë nuk kemi të bëjmë me paditesin në cilësinë e debitorit, nuk kemi të bëjmë as edhe me një titull ekzekutiv. Në këtë aspekt titulli ekzekutiv i nxjerre ndaj paditesit është i pavlefshëm dhe me të drejtë në këtë konstatim ka arritur edhe gjykata e apelit.

...

Vendimi nr.746, datë 31.10.2005 i Kolegjit Penal *(Cilësimi i gabuar i veprës penale)*

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Thimjo Kondi, Kryesues, Kristaq Ngjela, Ylvi Myrtja, Ardian Dvorani, Shpresa Beçaj, anëtarë të vërenë së Gjykata e Rrethit gjyqësor Durrës, me vendimin nr.86, datë 20.02.2004 ka vendosur: Të deklarojë fajtor të pandehurin B.B për veprën penale të krijimit, financimit e drejtimit të organizatës kriminale me qëllimin e trafikimit të paligjshëm të narkotikeve, parashikuar nga neni 284/a/1 e 48/c e 49 të K.Penal, e denimin e tij me 10 vjet e 6 muaj burgim. Veçimin e procedimit penal nr.767, për të pandehurin A.B për t'u gjykuar si çështje me vete.

Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr.199, datë 15.06.2004 ka vendosur: Ndryshimin e vendimit nr.86, datë 20.02.2004 të Gjykatës së Rrethit Durrës. Deklarimin fajtor të të pandehurit B.B për veprën penale të prodhimit e shitjes së narkotikeve e në bazë të nenit 283/1 të K.Penal të pandryshuar nga ligji 8733 datë 24.01.2001 dhe 48/c e 49 të

K.Penal denimin e tij me 8 (tete) vjet burgim. Ne aplikim te nenit 406 te K.Pr.Penale i ulet 1/3 e denimit duke i mbetur perfundimisht per te vuajtur 5 (pese) vjet e 4 (kater) muaj burgim.

Kundër vendimit nr.199, date 15.06.2004 te Gjykates se Apelit Durres ka bërë rekurs Prokuroria e Apelit Durres, e cila kerkon prishjen e vendimit nr.199, date 15.06.2004 te Gjykates se Apelit Durres dhe lenien ne fuqi te vendimit nr.86, date 20.02.2004 te Gjykates se shkalles se pare Durres, duke parashtruar këto shkaqe: I pandehuri e ka kryer vepren penale ne bashkepunim me persona te tjere e provuar kjo me rastet e evidentuara ne kete procedim penal, ne kohe te mjaftueshme, me aktivitet kriminal, me qellim perfitimet materiale dhe financiare nga ky aktivitet i kundraligjshem. Gjykata e apelit ne kundershtrim me provat e administruara ne hetim dhe gjykim ka ndryshuar cilesimin juridik te vepres penale duke mos patur argumenta bindes ne lidhje me kete. Gjykata e apelit ka gabuar ne zbatimin e Dispozitave te K.Penal, pasi ajo e pranon ne argumentimin e saj bashkepunimin, por nuk e cileson ate me nenin 25 te K.Penal. Gjykata gabon edhe ne zbatimin e nenit 47 te K.Penal ne evidentimin e te gjitha rrethanave qe kane te bejne me vepren penale dhe te autorit te saj, te cilat duhen pasur parasysh ne caktimin e mases se denimit.

Kundër vendimit nr.199, date 15.06.2004 te Gjykates se Apelit Durres ka bërë rekurs edhe i pandehuri B.B, i cili kerkon ndryshimin e vendimit nr.199, date 15.06.2004 persa i perket cilesimit juridik te vepres duke e percaktuar ate ne baze te nenit 283/1 dhe jo 283/2, si dhe caktimim e nje mase denimi me te bute per te pandehurin Besnik Berhami, duke parashtruar këto shkaqe: Gjykata e apelit gabon ne arsyetimin e vendimit te saj kur e cileson marredhenien shites bleres si marredhenie midis bashkepunetoresh. Marredhenia e shitjes dhe e blerjes nuk mbulon, nuk presupozon dhe as mund te provoje bashkepunimin. Te gjitha telefonatat dhe komunikimet (telefonike) te bera nga i pandehuri Besnik i sherbenin vetem realizimit te shitjes dhe nuk ka te beje me bashkepunimin. Vete ligjvenesi ben dallim midis shitjes se thjeshte dhe bashkepunimit ku parashikon ne paragraf te veçante shitjen 283/1 dhe ne paragraf te veçante bashkepunimin 283/2, duke renduar ne kete rast edhe masen e denimit. Ne favor te te pandehurit Besnik Berhami ekziston nje sere rrethanash qe duhen marre ne konsiderate nga Gjykata e Larte per uljen e mases se denimit nen ate te dhene nga Gjykata e Apelit Durres, si: pendimi sinqeriteti, gjendja familjare, i padenuar me pare dhe qendrimi i tij korrekt ne komunitetin ku jeton te cilat tregojne rrezikshmerine e tij te ulet per shoqerine.

Kolegji Penal i Gjykates se Larte, si shqyrtoi provat e ndodhura ne fashikullin e hetimit dhe ne dosjen gjyqesore, shkaqet e rekursit, pretendimet e paleve çmon se rekursi i paraqitur nga Prokuroria e Apelit Durres nuk eshte i bazuar ne nenin 432 te K.Pr.Penale. Kolegji Penal arriti ne kete perfundim pasi nga aktet e ndodhura ne fashikullin e hetimit qe i perket te te gjykuarve, te akuzuar per vepren penale “te krijimit dhe financimit te organizates kriminale me qellim trafikimin e paligjshem te narkotikeve”, u konstatua se, fillimisht Prokuroria e Rrethit Tirane ka vendosur ndarjen e procedimit penal ne procedimin penal nr.657 ne

ngarkim te te gjykuarve A.G dhe A.T dhe ne proçedimin penal nr.657/1 ne ngarkim te te pandehurve B.B e A.B. Me nje vendim te meparshem te Prokurorise se Rrethit Durres, (siç u arsyetua ne pjesen e pare te vendimit) eshte vendosur shpallja e moskompetences dhe kalimi i akteve te proçedimit penal nr.657/1, Prokurorise se rrethit Durres. Me pas ne Gjykatën e Rrethit Durres me miratimin e paleve eshte vendosur veçimi i proçedimit penal nr.767 per te pandehurin Artor Berhami per t'u gjykuar si çeshtje me vete. Ne menyren se si eshte vepruar nga organi i akuzes dhe nga gjykata e faktit per çeshtjen objekt shqyrtimi, Kolegji Penal konstaton se eshte vendosur ne kundërshtim me nenin 93 te K.Pr.Penale, pasi jane demtuar interesat e çeshtjes per te cilen jane nisur hetimet dhe kjo ndarje ka ndikuar negativisht ne sqarimin e te vertetes e provimin e akuzes.

Lloji i gjykimit te ndjekur nga Gjykata e shkalles se pare Durres per te gjykuarin Besnik Berhami eshte ai i gjykimit te posaçem (gjykimit te shkurtuar), qe do te thote se ky gjykim ne thelb te tij ka pranimin e akteve te grumbulluara gjate fazes se hetimit paraparak duke evituar marrjen e provave ne seance gjyqesore dhe debatin e lidhur me to. Kerkesen e te pandehurit dhe te mbrojtësit per gjykim te shkurtuar Gjykata e shkalles se pare Durres e ka pranuar pa qene e bindur se mund te perfundoj çeshtjen ne gjendjen qe jane aktet, pa qene nevoja per t'ja nenshtuar ato shqyrtimit gjyqesor. Konsensusi i prokurorit lidhur me pranimin nga gjykata te kerkeses se te gjykuarit per gjykim te shkurtuar dhe mosberja ankimi ndaj ketij vendimi, ka bere qe çeshtja te gjykohet ne gjendjen qe ndodheshin aktet, pa qene nevoja per t'ja nenshtuar ato shqyrtimit gjyqesor. Ne shqyrtimin gjyqesor ne Gjykatën e faktit Durres ka rezultuar se aktet qe i bashkangjiten proçedimit penal nr.767, ne ngarkim te te gjykuarit Besnik Berhami, jane derguar nga autoritet gjyqesore italiane, ne baze te kerkesave te organit te prokurorise ne perputhje me dispozitat e K.Pr.Penale te Shqiperise, dhe ne baze te Konventes Europiane "per ndihme juridike ne fushen penale" dhe me ndermjetesimin ligjor te Ministrise se Drejtesise te Shtetit Shqiptar. Kryesisht keto materiale jane proçesverbalet e pergjimeve te bisedave telefonike te bera nga te gjykuarit. Nga provat e administruara ne gjykimin ne shkalle te pare (proçesverbalet e pergjimeve telefonike) ka rezultuar se i gjykuari Besnik Berhami nepermjet te denuarit Dilaver Varaku ka nisur ne Itali per te shitur rreth 8 kg heroine te cilen i pandehuri Dilaver e ka transportuar te fshehur ne kamionin e tij se bashku me pjesen tjeter te marre nga persona te tjere qe jane hetuar e gjykuar ne Itali e ne Tirane.

Ne perfundim gjykata e faktit Durres ka vendosur deklarimin fajtor te te gjykuarit sipas akuzes. Ne vendimin e dhene nga Gjykata e faktit Durres nuk eshte bere asnje analize se ku konsiston bazueshmeria e akuzes per ta deklaruar te gjykuarin Besnik fajtor per kryerjen e vepres penale te parashikuar nga neni 284/a te K.Penal. Gjykata nuk arsyeton se ku konsistojne veprimet e te gjykuarit ne organizimin, drejtimin apo financimin e organizates kriminale per trafikimin e lendeve narkotike. Vepra nga ana objektive kryhet nepermjet organizimit, drejtimit dhe financimit te organizatave kriminale. Kjo do te thote se veprimtaria e mesiperme nuk kryhet nga persona te veçante, por eshte e organizuar,

e drejtuar dhe e financuar nga nje organizate kriminale qe ka per objekt te saj drogen. Arsyetimi i vendimit te gjykates se faktit eshte nje permbledhje e kerkeses per gjykim te organit te prokurorise dhe nuk eshte i bazuar ne provat qe ndodhen ne dosje per sasine prej 100 kg heroine per te cilin hetimi eshte bere ne Itali. Nuk rezulton te kete ne dosje procesverbale te pyetjes se hollesishme te te gjykuarve per qendrimin e tyre ndaj akuzes, per ballafaqim me materialet e grumbulluara, etj. Gjithashtu nuk jane marre dhe administruar ne procedimin e bere ndaj te gjykuarit B.B, vendimet gjyqesore te marra nga autoritetet italiane ndaj te gjykuarve etj, qe do te benin te mundur te sqarohej roli e veprimtaria e secilit te gjykuar. Keto te meta te lejuara gjate hetimeve paraprake nuk mund te rrgulloheshin gjate gjykimit, pasi gjykata faktit me qendrimin e mbajtur per veçimin e çeshtjeve dhe pranimin e gjykimit te posaçem (gjykimit te shkurtuar) ka evituar marrjen e provave ne seancen gjyqesore dhe debatin lidhur me to. Gjithashtu organi i akuzes eshte pajtuar me keto te meta. Çeshtja eshte gjykuar ne Gjykatën e Apelit Durres mbi ankimin e te gjykuarit Besnik Berhami i cili ka parashtruar para asaj gjykate se kualifikimi ligjor i vepres penale nga gjykata e rrethit eshte i gabuar dhe per rrjedhoje masa e denimit eshte e ashper. Aktet mbi te cilat gjykata e faktit ka bazuar vendimin e saj per deklarimin fajtor te te gjykuarit B.B sipas akuzes jane pergjimet e bisedave telefonike e shpjegimet e dhena nga vete i gjykuari, nga te cilat ka rezultuar e provuar se i gjykuari ka nisur per te shitur ne Itali 8 kg lende narkotike te tipit heroine me shoferin D.V (i denuar ne Itali). Konkluzioni i arritur nga Gjykata e Apelit Durres se vepra penale e kryer nga i pandehuri duhet cilesuar ne baze te nenit 283/1 te K.Penal te pa ndryshuar ne bashkepunim me persona te tjere qe jane gjykuar ne çeshtje tjeter, eshte i drejte.

Kolegji Penal arrin ne kete perfundim, pasi nga aktet e paraqitura nga organi i akuzes ka rezultuar se i gjykuari nuk ka patur dijeni per te gjithë sasine e heroines qe transportonte i denuari D.V ne Itali, perveç 8 kg qe ka pranuar ai vete se ja ka dhene per ta shitur D.V. Nuk rezulton e vertetuar se i gjykuari te kete organizuar, krijuar, drejtuar apo financiar ndonje organizate kriminale me qellim kultivimin, prodhimin, fabrikimin apo trafikimin e paligjshem te narkotikeve siç kerkon dispozita e nenit 284/a te K.Penal, ne baze te te ciles eshte deklaruar fajtor dhe eshte denuar i gjykuari. Nuk ka rezultuar e provuar qe i gjykuari te kete patur dijeni per vepra penale te kryera nga persona te tjere si dhe te kete bashkepunuar per kryerjen e disa veprave penale, siç kerkon neni 28 i K.Penal.

Duke konstatuar se, nga aktet mbi te cilat gjykatat kane bazuar vendimet e tyre, nuk eshte e provuar fajesia e te gjykuarit per kryerjen e vepres penale “te krijimit dhe financimit te organizates kriminale me qellim trafikimin e paligjshem te narkotikeve”, Kolegji Penal çmon te drejte vendimin e Gjykates se Apelit Durres me te cilin eshte ndryshuar vendimi nr.86, date 20.02.2004 i Gjykates se faktit Durres dhe eshte deklaruar fajtor i pandehuri per vepren penale te prodhimit e shitjes se narkotikeve te parashikuar nga neni 283/1 te K.Penal te pandryshuar.

...

2006

Vendimi nr.505, datë 20.09.2006 i Kolegjit Penal

*(Dallimi mes vrasjes me dashje dhe asaj në kushtet e tronditjes së fortë
psiqike)*

...

Kolegji Penal i Gjykates se Larte i perbere nga: Kristaq Ngjela, Kryesues, Fatos Lulo, Gani Dizdari, Ylvi Myrtaj, Besnik Imeraj, anëtarë, vërejnë se i gjykuari eshte derguar per gjykim nen akuzen e vepres penale te vrasjes ne gjendje te tronditjes se forte psikike parashikuar nga neni 82 i K.Penal. Gjykata e Rrethit Gjyqesor Lushnje, ne perfundim te shqyrtimit gjyqesor, ashtu sikurse ka kerkuar prokurori, e ka deklaruar ate fajtor per vepren penale te vrasjes me dashje parashikuar nga neni 76 i K.Penal. Ne vendim gjykata pranon se, i gjykuari ka emigruar para disa vjetesh ne Greqi ku banonte me gruan dhe dy femijet. Rreth vitit 2001, ai eshte njohur, ka dashuruar shtetasen greke Z.D, kane bashkejetuar dhe i ka premtuar asaj martesen. Per kete arsye ai ka ardhur ne Shqiperi me date 26.05.2004 per te pregatitur dokumentacionin perkates dhe eshte vendosur ne shtepine e dajes A.G ne Lushnje ku me pas ka ardhur edhe viktimja Z.D.

Me daten 03.06.2004, ata kane filluar te debatojne midis tyre pasi viktimja dyshonte ne qendrimin e te gjykuarit dhe ka perdorur ndaj tij fjale fyese. I gjykuari ka filluar ta marre me te mire, kane kryer edhe marredhenie seksuale por edhe me pas, viktimja ka shprehur te njejtin shqetesim dhe, siç pranon gjykata bazuar ne deklarimet e te gjykuarit, ka vazhduar t'a fyeje me fjale fyese per gruan, femijet duke i thene se do t'i vriste femijet e gruan, do t'a çonte prostitute. Ne keto momente, i gjykuari, e ka kapur per fyti me duar duke e shtrenguar deri sa ajo vdiq. Sipas aktit te ekspertimit mjeko - ligjor, vdekja e viktimes eshte shkaktuar nga asfiksia mekanike, nga mbyrtja me duar.

Ne ndryshimin e cilesimit ligjor nga vrasje e kryer ne gjendje te tronditjes te forte psikike ne vrasje me dashje, gjykatat e rrethit, edhe se pranon sa me siper e qe viktimja ka perdorur fjale fyese ne drejtim te te gjykuarit dhe nga kjo gjendje ai ka patur çrregullime te personalitetit dhe ulje te ekuilibrit mendor nen ndikimin e efektit fiziologjik (gje qe thuhet ne aktin psikiatriko-ligjor nr.106, date 16.08.2004) ka arritur ne perfundimin se, tronditja psikike ne momentin e kryerjes se vepres penale nuk ka qene ne ate shkalle qe ta bente te gjykuarin te mos kontrollonte plotesisht veprimet e tij.

Gjykata e Apelit Vlore, ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykates së rrethit duke e deklaruar fajtor të pandehurin për kryerjen e veprës penale të vrasjes së kryer në gjendje të tronditjes së fortë psikike, parashikuar nga neni 82 i K.Penal. Në vendimin e saj, ajo gjykate arsyeton se gjykata e rrethit, padrejtesisht nuk ka vlerësuar raportin mjeko ligjor në të cilin ekspertet konkludojnë se, i pandehuri ndonëse është i përgjegjshëm për ligjit për veprën e kryer, ka paraqitur çrregullime neurotike të personalitetit dhe se në momentin e kryerjes së veprës penale, ai ka qenë nën ndikimin e efektit fiziologjik si pasoje e çrregullimeve që pesoi, gjë që (sipas gjykates) përben kriterin mjekësor. Me tej, në vendim arsyetohet se gjendja e efektit fiziologjik është shkaktuar nga fyerjet e rënda të viktimes si “do ta bëj gruan prostitute”, “do të vras femijet”, “pis, maskara” që kanë cenuar dinjitetin e tij, pasi janë fyerje të rënda dhe se ngjarja ka ndodhur në një periudhë shumë të shkurter që nuk i ka dhënë kohë të pandehurit të nderprese veprimtarinë kriminale.

Kolegji Penal i Gjykates së Lartë, duke analizuar në teresi materialet e administruara, çmon se i drejte për cilesimin ligjor të veprës është vendimi i gjykates së rrethit. Baze për të arritur në një përfundim gjykata, nuk janë vetëm aktet e ekspertimit dhe konkluzionet e eksperteve. Keto akte i nënshtrohen vlerësimit ligjor nga gjykata në lidhje me gjithë provat e tjera. Në rastin konkret, gjykata i ka marrë në analizë gjithë provat (edhe aktin e ekspertimit psikiatriko-ligjor) duke patur për bazë në marrjen e vendimit kriterin ligjor dhe kriterin mjekësor.

Për të patur veprën penale të vrasjes të kryer në gjendje të tronditjes së fortë psikike kërkohet që vepra të kryhet në gjendje tronditje të fortë psikike, që kjo tronditje të jetë e çastit dhe të jetë shkaktuar nga dhuna ose fyerja e rënde nga ana e viktimes. Tronditja e fortë është element përberës i domosdoshëm i kesaj veprë dhe quhet afekt fiziologjik që krijon një gjendje emocionale jashtëzakonisht të fortë që lind menjëherë dhe që pakeson aftësinë e kontrollit të veprimeve të kontrollit por që në asnjë rast nuk e përjashton atë. Një gjendje e tillë nuk mund të përcaktohet pasi varet nga temperamentin e çdo personi, si dhe nga marrëdhëniet që ai ka me të demtuarin apo me viktimën. Por kjo gjendje duhet të jetë gjithmone e çastit gjë që, në rastin në shqyrtim sikurse ka pranuar gjykata e rrethit, nuk ka qenë e tillë. E vetmja provë në këtë drejtim, janë shpjegimet e të gjykuarit i cili në deklaratimet e datës 03.06.2004 është shprehur se, viktimë filloi të shante mafioz, se të gjithë shqiptarët janë mafiozë e me fjale të pista nga të cilat ai u nxeh, e shtyri viktimën e cila u rrezua në tokë dhe i futi thonjtë në grykë, e shtrengoi fort deri sa i shkaktoi asaj vdekjen.

Në deklaratimet e bëra si i pandehur me datën 04.06.2004, ai ka thënë se viktimë filloi të fyente që rreth orës 12 kur ata dolën nga zyra e një avokati ku kishin shkuar për të pyetur rreth dokumentacionit që duhej për të lidhur martesën, se ai mundohet të qetesonte për t’i menjëherë dyshimin se nuk do të martohet me të, sjellte keto që vazhduan edhe kur shkuan në shtëpinë ku ishin akomoduar. Me tej shpjegon ai, u mundova të qetesoja, kryem marrëdhënie seksuale e, edhe mbas kesaj viktimë vazhdonte të fyente me të njëjtat fjale pavarësisht nga fakti që ai mundohet të qetesonte dhe me pas, rreth orës 18, shpjegon i

gjykuari, m'u mbarua llogjika dhe e shtrengova ne fyt me duar deri sa ajo vdiq sepse, nga fyerjet qe me beri, me la te kuptoja se do te me linte, nuk do t'a kisha me per grua, gje qe me beri ta kryeja kete veprim, sepse une kisha sakrifikuar per te.

Sikurse del qarte, nuk ndodhemi para nje fyrjeje qe ne çast gjeti reagimin e te gjykuarit gje qe perjashton tronditjen e forte te çastit si element i domosdoshem i vepres penale te vrasjes per shkak te tronditjes se forte psikike, gje qe mbeshetet edhe nga te afermit e te gjykuarit qe kane komunikuar me te menjehere mbas ngjarjes dhe qe kane spjeguar se ai ishte i qete dhe fliste po i qete per rrethanat e vrasjes. A.G, dajua i te gjykuarit, ka deklaruar se ai kishte degjuar zenka midis tij e viktimes qe me sa kuptonte, viktimia i thoshte te ndante gruan e te merrte ate ndryshe do t'ia vriste gruan ne Greqi se, ditën e ngjarjes, e gjeti te gjykuarin ne oborr dhe ai i tha se kishte vrare Z pasi ajo e kercenoi nga gruaja e vajza, se nuk duroi dot dhe e mbyti dhe te mos i thoshte njeriu se po te njoftonte, do vriste veten. Po ky deshmitar, eshte shprehur se e kishte mbeshjtjelle viktimen e do t'a hidhte, prandaj mos i thoshte njeriu.

Te gjitha keto tregojne, siç pranon gjykata e rrethit, se nuk ndodhemi para nje tronditjeje te çastit, gje qe del edhe nga shpjegimet e tij si i pandehur me datën 03.09.2004 ku shprehet se viktimia i thoshte ju shqiptaret jini te poshter, jini maskarenj e nje nga ata je dhe ti se, fillova t'a marr me te mire, kryem edhe marredhenie seksuale por me pas nuk i durova dot fyerjet e saj e veprova deri sa e mbyta. Duke mos qene reagimi i çastit, me te drejte gjykata e rrethit e ka cilesuar vepren si vrasje me dashje parashikuar nga neni 76 i K.Penal dhe fyerjet e bera nga viktimia si rrethane lehtesuese qe ka ndikuar ne kryerjen e vepres penale nga i gjykuari dhe qe eshte marre parasysh prej saj ne caktimin e mases se denimit.

Si ne gjykatën e apelit edhe ne rekursin e paraqitur eshte pretenduar se, nga gjykata e rrethit, jane lejuar shkelje procedurale pasi ka vazhduar shqyrtimin e çeshtjes me gjykim te shkurtuar edhe mbas kerkeses se prokurorit per ndryshimin e cilesimit juridik te vepres nga vrasje e kryer ne gjendje te tronditjes se forte parashikuar nga neni 82 ne vrasje me dashje, parashikuar nga neni 76 i K.Penal. Shqyrtimi i çeshtjes eshte bere me pjesmarrjen e te gjykuarit dhe te mbrojtesit. Ne seancen e dates 26.11.2004, mbrojtesi ka paraqitur kerkesen per gjykim te shkurtuar, ndersa prokurori kerkesen per ndryshimin e cilesimit ligjor te vepres ne vrasje me dashje. Mbrojtesi i te gjykuarit eshte shprehur ne kete seance se nuk ishte dakort me kerkesen e prokurorit dhe se donte kohe te pregatitej per ate kerkese, gje qe u pranua nga gjykata dhe u shty shqyrtimi gjyqesor. Ne seancen e dates 06.12.2004, mbrojtesi eshte shprehur se, per kerkesen e prokurorit per ndryshimin e cilesimit ligjor te vepres se kryer nga i pandehuri, do te shprehej ne fund dhe pamvaresisht nga ajo kerkese, i qendronte kerkeses per gjykim te shkurtuar gje qe u pranua nga gjykata.

Ne keto rrethana, pranimi i kerkeses per gjykim te shkurtuar nga gjykata e rrethit, eshte ne perputhje me dispozitat ligjore dhe nuk perben shkak per prishjen e vendimit siç shprehet prokurori ne rekurs dhe as eshte veprim i gabuar siç pranon gjykata e apelit ne vendimin e saj.

...

Vendimi nr.1017, datë 21.09.2006 i Kolegjit Civil
(Ankimi gjyqësor i detyrimit dhe gjobës tatimore)

...

Kolegji Civil i Gjykates se Larte i perbere nga: Thimjo Kondi, kryesues, Evjeni Sinoimeri, Artan Hoxha, Shpresa Beçaj, Fatos Lulo, anëtarë vërejnë se vendimi nr.2757, date 15.05.2006, me te cilin eshte vendosur nxjerrja e ceshtjes jashte juridiksionit gjyqësor, eshte i pabazuar ne ligj, prandaj duhet te vendoset prishja e tij dhe pushimi i gjykimit persa i perket shqyrtimit gjyqësor te vleresimit tatimor per T.V.SH, si dhe dergimin e ceshtjes per vazhdimin e gjykimit qe ka te beje me bazueshmerine ne ligj te gjobes se aplikuar per mospagimin e T.V.SH.

Pala paditese ka lidhur kontrate me shoqerine koncensionare “Tirana Airport Partners” sh.p.k per ndertimin e rruges se Aeroportit. Dega e Tatimeve Tirane ka nxjerre ndaj paditesit aktin e vleresimit tatimor nr.5860/2, date 09.08.2005 per te paguar T.V.SH ne shumen 19.104.545 leke dhe gjoben ne shumen 9.552.272 leke per mospagim ne afat te T.V.SH. Paditesi ka ankimuar gjoben dhe Drejtori i Pergjithshem i Tatimeve ne shkresen nr.4528/3, date 13.04.2005 ka lene ne fuqi gjoben. Paditesi e ka ankimuar kete vendim ne Komisionin e Apelimit Tatimor, i cili me vendimin nr.194, date 12.10.2005 ka vendosur lenijen ne fuqi te vendimit te Drejtorit te Pergjithshem te Tatimeve. Pas kesaj pala paditese ka bere padi, ne te cilen kerkon anullimin e detyrimit te vleresimit tatimor dhe te gjobes. Gjate gjykimit eshte arritur ne perfundimin se per detyrimin qe permban akti i vleresimit nuk eshte ezauruar procedura e ankimit administrativ si kerkese e domosdoshme per t’iu drejtuar gjykates. Paditesi ne asnje rast nuk ka ankimuar detyrimin e percaktuar ne keto akte, por vetem gjoben per mospagimin e T.V.SH.

Ndryshe nga sa ka arsyetuar Gykata e shkalles se pare Tirane, Kolegji Civil i Gjykates se Larte eshte i mendimit se, pavaresisht qe gjoba konsiderohet pjese perberese e detyrimit tatimor dhe vendoset si sanksion per mospagimin e T.V.SH. apo e ndonje tatimi apo takse tjeter, pavaresisht se ligjshmeria e saj eshte kondicionuar prej pergjegjesise qe rrjedh prej shkeljes se detyrimeve per pagimin e detyrimeve tatimore te percaktuara ne aktin e vleresimit apo rivleresimit tatimor, prapesepape gjoba, duke pasur nje natyre juridike te ndryshme si sanksion administrativ si e tille mund te ankimohet e te shqyrtohet vecanerisht e te vendoset per te ne menyre te vecante, sikunder eshte vepruar per te nga organet e juridiksionit administrativ. Ato kane marre ne shqyrtim ankimin per gjoben dhe kane vendosur ta lena ate ne fuqi. Nga sa me lart rezulton qarte se pala paditese ka paguar detyrimin e T.V.SH. dhe nuk ka bere ankimin administrativ per te, prandaj per kete pjese te detyrimit tatimor nuk mund t’i drejtohet gjykates. Per rrjedhoje, per te duhej te vendosej pushimi i gjykimit. Nga ana tjeter, per pjesen e gjobes pala paditese ka bere ankim administrativ, ceshtja eshte shqyrtuar ne te gjitha instancat e juridiksionit administrativ, te cilat jane shprehur per rrezimin e

kerkeses. Per rrjedhoje, pala paditese e ka te celur rrugen e ankimit gjyqesor dhe asaj nuk mund t'i mohohet ankimi ne gjykate.

Megjithate, ndryshe nga sa parashtron pala paditese ne rekurs, ankimi administrativ vetem per gjoben dhe ezaurimi i procedures se shqyrtimit administrativ per gjoben, nuk mund te nenkuptoje se konsiderohet i ezauruar dhe ankimi per detyrimin tatimor per T.V.SH. te percaktuar ne akt-vleresimin tatimor, gjersa pala paditese nuk ka bere ankim ne juridiksionin administrativ per kete detyrim tatimor.

...

2007

Vendim nr.734, datë 21.11.2007 i Kolegjit Penal
(Format e bashkëpunimit në trafikimin e narkotikëve)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga: Gani Dizdari, kryesues, Ylvi Myrtja, Besnik Imeraj, Fatos Lulo, Spiro Spiro, anëtarë vërejnë se gjatë shqyrtimit të akteve të procedimit penal që i përket të gjykuarit u konstatua që ai është dërguar për t'u gjykuar me akuzat e trafikimit të narkotikëve, të trafikimit të armëve e municioneve dhe të falsifikimit të lëtërnjoftimeve, të parashikuara, përkatësisht, nga nenet 283/a paragrafi i II-të, 278/a paragrafi i II-të dhe 189 paragrafi i I-rë, të K.Penal. Ndërsa për akuzën e falsifikimit të lëtërnjoftimeve apo vizave, me vendimin nr.71, datë 21.12.2005 të Gjykatës së shkallës së parë për Krime të Rënda, ai u deklarua i pafajshëm, për dy akuzat e tjera u deklarua fajtor dhe u dënua përfundimisht me 17 (shtatëmbëdhjetë) vjet burgim.

Me arsyetimin se, nuk provohet që i pandehuri të ketë bashkëpunuar me persona të tjerë në kryerjen e veprave penale për të cilat u deklarua fajtor dhe se, provohet që ai ka kryer veprime të drejtëpërdrejta për të eksportuar lëndën narkotike, por këto veprime u ndërprejnë nga ndërhyrja e organeve të policisë shqiptare dhe nuk ka ardhur pasoja e dëshiruar prej tij, Gjykata e Apelit për Krime të Rënda, duke mos i konsideruar të dy këto vepra të kryera në bashkëpunim me persona të tjerë dhe të mbetura në tentativë, me vendimin nr.14, datë 06.03.2006 të saj, bëri ndryshimin e cilësimit ligjor të tyre, duke e deklaruar fajtor të gjykuarin për krimet e trafikimit të narkotikëve dhe trafikimit të armëve e municioneve, të mbetura në tentativë. Duke zbatuar nenet 283/a, paragrafi i I-rë (gabimisht i është referuar nenit 284/I-rë) dhe 278 paragrafi i I-rë të K.Penal, në lidhje me nenin 22 të tij, e dënoi të gjykuarin, përfundimisht, me 15 (pesëmbëdhjetë) vjet burgim. Kurse për pjesët e tjera të tij, vendimi i Gjykatës së shkallës së parë për Krime të Rënda u la në fuqi.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë arriti në përfundimin se, ndryshimi si më sipër i vendimit të Gjykatës së shkallës së parë është pjesërisht i drejtë. Vendimin e Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda ky Kolegj (veç pjesës për lënien pjesërisht në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë) e gjen të drejtë, të bazuar në ligj dhe në aktet e dosjes vetëm përse i përket heqjes së rrethanës së bashkëpunimit në kryerjen e dy veprave penale të sipërpërmendura, kurse të gabuar, përse i përket konsiderimit të tyre, të mbetura në tentativë. Ky Kolegj

arriti në përfundimin si më sipër, duke u bazuar në parimin e gjithëpranuar procedural të prezumimit jo të fajësisë, por të pafajësisë (në kuptimin e gjerë të termit) së personit të akuzuar, i cili ka gjetur sanksionim në dispozitën e nenit 4 të K.Pr.Penale. Ky Kolegj çmon se, rrethana e bashkëpunimit në kryerjen e një veprë penale, megjithëse moment që përbën element të së drejtës materiale penale (i cili shërben sipas rastit si rrethanë cilësonjëse apo si rrethanë rëndonjëse), është moment, prania ose jo e të cilit në çdo rast konkret duhet t'i nënshtrohet procesit të të provuarit, duke u respektuar nga organi procedues të gjitha rregullat procedurale që ai duhet të zbatojë për realizimin e procesit të të provuarit në tërësi (të të gjithë gamës që përmban çdo çështje konkrete, duke i dhënë përgjigje të bazuar në prova, secilës prej pyetjeve që përbëjnë atë që në doktrinë quhet "formula shatë nyjëshe romake": çfarë, ku, kur, me se, kush dhe pse ka ndodhur vepra penale?), njëlloj sikurse duhet të veprojë edhe përsa i përket edhe elementëve të tjerë të figurës së veprës penale për të cilën është akuzuar subjekti i saj. Prej këtej del se, edhe pyetja "Kush"?, e cila përfshin jo vetëm ekzekutorin, por edhe bashkëpunëtorët me të në kryerjen e veprës penale, pavarësisht rolit të secilit prej tyre duhet t'i nënshtrohet të gjitha rregullave të procesit të të provuarit. Për rrjedhojë, kësaj pyetjeje nuk mund t'i jepet përgjigje duke u bazuar në prezumimin.

Përsa i përket përfundimit sipas të cilit, si krimi i trafikimit të narkotikëve, ashtu dhe ai i trafikimit të armëve dhe municioneve kanë mbetur në tentativë në të cilin arriti gjykata e apelit, ky Kolegj çmon se, bazuar në përmbajtjen e dispozitave të neneve 283/a dhe 278/a të K.Penal, në të cilat parashikohen përkatësisht këto vepra, ai është i gabuar. Kjo për faktin se në të dy këto dispozita, në të cilat, në formë qartësisht të shprehur, përcaktohet se nga ana objektive figurat e krimit që parashikohen prej tyre mund të kryhen me anë të importimit, eksportimit, tranzitimit dhe tregtimit në kundërshtim me ligjin, në rastin e parë (neni 283/a të K.Penal) të narkotikëve, kurse në të dytin (neni 278/a i K.Penal) të armëve dhe municionit. Secila prej këtyre formave që mund të përdoren për kryerjen nga ana objektive të këtyre dy veprave penale (në kuptimin që mjafton prania qoftë edhe e njërës prej tyre për ta konsideruar veprën penale të konsumuar), qëndron më vete. Mjafton vetëm prania qoftë edhe e njërës prej tyre, pa qënë nevoja edhe e arritjes së qëllimit të përfitimit material apo ndonjë përfitimi tjetër, që këto vepra të konsiderohen të konsumuara. Në rastin që, nëpërmjet veprimit me ndonjë apo me më shumë se një prej këtyre formave, subjekti realizon edhe qëllimin e tij (fitimin material apo çdo përfitim tjetër), vepra do të konsiderohet e kryer në rrethana rënduese, rrethana këto, të cilat do të kihen parasysht nga gjykata në caktimin e masës së dënimit për autorin e veprës penale.

Lidhur me pretendimin e parashtruar në rekursin e paraqitur nga i gjykuari dhe mbrojtësi i tij, sipas të cilit gjykata e apelit nuk u shpreh lidhur me kërkesën për mospranimin nga gjykata e shkallës së parë të kërkesës së tyre për zhvillimin e gjykimit me procedurat e gjykimit të shkurtuar, ky Kolegj, megjithëse gjatë shqyrtimit të akteve që i përkasin asaj faze të gjykimit (shkallës së dytë), përfshirë edhe vendimin, konstatoi që gjykata e apelit nuk u shpreh rreth saj, bazuar në faktin që për kërkesën si më sipër, paraqitur nga mbrojtësi

i të gjykuarit në seancën gjyqësore datë 12.07.2005 të shqyrtimit në shkallë të parë, me vendimin e ndërmjetëm, marrë në seancën menjëherë pas saj (datë 18.07.2005), Gjykata e shkallës së parë, me arsyetimin se çështja nuk mund të zgjidhet në gjendjen që ishin aktet sepse i gjykuari ishte akuzuar edhe për krimin e falsifikimit dhe në fashikullin e prokurorisë mungonte akti i ekspertimit i nevojshëm për këtë akuzë, bazuar në nenin 404 të K.Pr. Penale, e rrezoi atë, vendim të cilin ky Kolegj e gjen të drejtë, të bazuar në ligj dhe në aktet e dosjes. Përsa i përket mosshqyrtimit të këtij pretendimi dhe mosdhënies përgjigje ankuesve, fakt ky i cili u konstatua edhe nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë si e metë, i vihet në dukje gjykatës së shkallës së dytë për të mos u përsëritur në të ardhmen. Lidhur me pretendimin e paraqitur nga prokurori rreth deklaramit të pafajshëm të të gjykuarit, për akuzën e parashikuar nga neni 189/I i K.Penal, ky Kolegj çmon se ai nuk përbën shkak nga ato të parashikuara nga dispozita e nenit 432 të K.Pr.Penale dhe prandaj mbetet pa përgjigje.

...

Vendimi nr. 781, datë 12.06.2007 i Kolegjit Civil
(Forma e kontratës si shprehje e marrëdhënies së detyrimit)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbere nga: Agron Lamaj, Kryesues, Perikli Zaharia, Nikoleta Kita, Ardian Dvorani, Irma Bala anëtarë, vëren se paditesja ka pretenduar se, në cilesinë e pronares së një kampingu, i ka shërbyer të ardhurve nga Kosova në vitin 1999. Aktiviteti i kampingut përfshin periudhën 22.04.1999 deri më 07.07.1999. Për ngritjen e kesaj qendre janë përfshirë shpenzimet për ndertim, pershtatje dhe me pas edhe shpenzimet për mbajtjen, d.m.th. për ushqim të personave të ardhur. Paditesja ka pretenduar se shpenzimet e mesiperme janë perballuar teresisht nga ajo vetë dhe se ky detyrim në një pjesë të tij është njohur nga ana e paditur, dhe tani ajo kërkon pjesën tjetër të mbetur të detyrimit (përbushjen e detyrimit), si dhe kamatat që rrjedhin nga mosekzekutimi në kohë të detyrimit, d.m.th. qenia në vonesë dhe me faj e anes së paditur.

Gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar se kemi të bëjmë me një marrëdhënie detyrimi të pranuar vullnetarisht nga ana e paditur. Kemi një kontratë, që nuk është në formën shkresore, pasi në kuptim të Nenit 80 të K.C. nuk është e domosdoshme forma shkresore dhe se paditesja në kuptim të Nenit 455 të K.C. ka qenë e përpikë në përbushjen e detyrimit të saj kontraktor, duke realizuar të gjitha punimet dhe përbushur kërkesat e anes së paditur. Gjykata e apelit arsyeton se detyrimet rrjedhin nga kontratat, por edhe nga marrëdhënie jashtë kontraktore dhe në rastin konkret kemi të bëjmë me një detyrim vullnetar të anes së paditur.

Gjykata e Lartë ka arsyetuar në drejtim të legjitimitetit pasiv të anes së paditur, por duke orientuar edhe gjykimin në themel të pretendimeve të pjesëmarrësve në proces mbi

bazen e kerkesave te se drejtes ne fuqi. Konkretisht jane cituar aktet nenligjore (VKM nr.149, date 02.04.1999 dhe udhezimet perkatese), ku percaktohet se organet e qeverisjes vendore kane detyren te lidhin kontrata me subjektet perkates dhe te paraqisin situacionet faktike ne Ministrine e Pushtetit Lokal. Keto marredhenie jane marredhenie juridiko-civile.

Marredhenia juridike e detyrimit eshte nje marredhenie juridike ne baze te se ciles nje person (kreditori) ka te drejte te paraqese nje te drejte relative kundrejt nje personi tjetër (debitori) per kryerjen e nje detyrimi. Detyrimi i debitorit rrjedh nga veprimi juridik (kontrata), ose nga vete ligji. Pra gjykata shqyrton pretendimet qe lindin nga mosrespektimi i nje marredhenie juridike detyrimi. Se pari pra, duhet te provohet ekzistenca e nje marredhenie juridike detyrimi dhe me vone pretendimi per zbatimin e saj, d.m.th. te detyrimeve qe palet kane pranuar me vullnetin e tyre ne kontrate ose qe dalin nga permbajtja e nje akti ligjor. Pra gjykata kerkon te zbatoje te drejten e kreditorit ndaj debitorit. Paditesja ne pretendimet e saj nuk ka pranuar ekzistencen e nje kontrate ndermjet saj dhe anes se paditur. Ajo ka pretenduar se nga ana e paditur ne heshtje dhe ne menyre vullnetare eshte pranuar likuidimi i detyrimit.

Nje pretendim i tille nuk eshte provuar gjate seances gjyqesore, pasi ne asnje rast ana e paditur nuk ka pranuar detyrimin e saj. Kete fakt e kane pranuar edhe gjykatat. Pranimi i nje detyrimi kerkon gjithnje shprehjen e vullnetit te njeres pale dhe kjo shprehje vullneti duhet te bazohet ne nje kontrate. Gjykata i eshte referuar ne menyre te perseritur Nenit 80 te K.C. (forma e veprimit juridik). Ky nen ka te beje me parimin e pergjithshem te vlefshmerise se nje veprimi juridik dhe konkretisht nje veprim juridik prezumohet se eshte i vlefshem vetem nese vullneti i shfaqur per kryerjen e tij eshte i padyshimte. Pra ky nen nuk ka te beje me formen e kontrates si shprehje e marredhenies juridike te detyrimit. Edhe po t'i referohemi akteve nenligjore te nxjerra per rregullimin e marredhenieve shoqerore ne kete fushe, konstatohet detyrimi i paleve per lidhjen e nje kontrate dhe konkretisht edhe per paraqitjen e situacioneve teknike nga ana e paditur. Edhe nje fakt i tille nuk eshte provuar gjate hetimit gjyqesor nga pretendimet e paditeses. Pra paditesja nuk arriti te provoje se ndermjet saj dhe anes se paditur ka nje marredhenie detyrimi, e lindur kjo nga kontrata ose nga ligji dhe per pasoje ajo nuk mund te kerkoje gjyqesisht ekzekutimin e nje detyrimi, i cili nuk provohet.

...

2008

Vendimi nr.357, datë 11.09.2008 i Kolegjit Civil (*Hetimi gjyqësor në funksion të interesit më të lartë të fëmijës*)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Perikli Zaharia, Kryesues, Irma Bala, Evjeni Sinoimeri, Ardian Dvorani, Ardian Nuni, anëtarë vëren se palët ndërgjyqëse kanë qënë bashkëshortë. Nga martesë kanë lindur dy fëmijë: M. M. e datëlindjes 08.07.1994 dhe M. M. i datëlindjes 30.09.1995. Me vendimin nr.182, datë 18.07.2001 të Gjykatës së shkallës së parë Kukës, lënë në fuqi me vendimin nr.305, datë 09.11.2001 të Gjykatës së Apelit Shkodër, është zgjidhur martesë midis bashkëshortëve M. M. dhe M. M.. Fëmija M. i është lënë për rritje dhe edukim paditëses, ndërsa fëmija tjetër M. i është lënë për rritje dhe edukim të paditurit.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se vendimi nr.326 datë 02.10.2006 i Gjykatës së Apelit Shkodër është rrjedhojë e mosrespektimit të ligjit, prandaj ai duhet të priset dhe çështja të dërgohet për rishqyrtim në po atë gjykatë, me tjetër trup gjykues. Gjykata, në kundërshtim me kërkesat e normave proceduriale, nuk ka kryer “një hetim gjyqësor të plotë dhe të gjithanshëm në përputhje me ligjin” (neni 14), nuk ju ka dhënë përgjigje pretendimeve të palës paditëse, ç’ka e ka çuar atë në moscilësim “të saktë të fakteve dhe veprimeve që lidhen me mosmarrëveshjen” (neni 16), si dhe nuk ka bërë një analizë tërësore dhe objektive të provave (neni 126), duke pasjellë edhe mungesë të arsyetimit dhe argumentimit të vendimit (Neni 310/II i K.Pr.Civile).

Parimi i “interesit më të lartë të fëmijës” i parashikuar në një sërë aktesh ndërkombëtare që kanë të bëjnë me të drejtat e fëmijëve, të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, është sanksionuar edhe në Kodin e Familjes (Neni 2). Sipas kësaj dispozite është detyrë jo vetëm e prindërve, por edhe e organeve kompetente dhe e gjykatave, të cilat në të gjitha vendimet dhe veprimtaritë e tyre duhet të kenë në qendër të vëmendjes këtë interes. Përmbajtja e nocionit interesi i fëmijës është kompleks, i ndryshëm për situata të ndryshme e në vartësi të rastit dhe rrethanave konkrete. Ai është i ndërthurur e në vartësi të mundësive materiale të prindërve, të mundësive të zhvillimit fizik, moral e intelektual të fëmijës, të pjekurisë së tij në konceptimin e situatës dhe të zgjidhjeve që ai shpreh nëpërmjet mendimit të tij. Zbatimi i këtij parimi nuk do të thotë se gjykata do të arrijë rezultatin ideal për fëmijën, por ajo, ka

për detyrë të respektojë kërkesat e ligjit procedural dhe atij material dhe, konkluzioni i saj duhet të jetë sintezë e një analize të të gjithë elementëve dhe faktorëve që kanë të bëjnë me rritjen, zhvillimin, mirëqënien, edukimin, arsimimin, vlerësimin e specialistit për gjendjen psikologjike të fëmijës. Në vendim, gjykata, në mënyrë eksplicite duhet të argumentojë çdo aspekt të këtyre konsideratave dhe, për realizimin e interesit më të lartë të fëmijës, të zgjedh alternativën që i përshtatet interesit më të lartë të fëmijës.

Objekt shqyrtimi është ndryshimi i vendimit gjyqësor që, pas zgjidhjes së martesës, ka përcaktuar besimin e fëmijës, të paditurit. Para gjykatës shtrohen për zgjidhje tre probleme: - a kanë ndryshuar rrethanat mbi të cilat gjykata ka përcaktuar besimin e fëmijës M. të paditurit; - nëse po, a janë ato të tilla që mund të përbëjnë shkak për ndryshimin ose jo të këtij vendimi dhe, - nëse janë krijuar rrethanat të reja që ndikojnë në përcaktimin e këtij besimi. Gjykata, në arritjen e konkluzionit dhe zgjidhjen e çështjes, megjithëse ka pranuar se "... konkluzioni i ekspertës është i drejtë", nuk ka analizuar e vlerësuar tërësinë e faktorëve objektivë e subjektivë, por ka mbivlerësuar mendimin e fëmijës, duke i dhënë përparësi absolute. Ajo nuk e ka vlerësuar atë në përputhje me moshën, pjekurinë e tij, si dhe me situatat e krijuara në seancë gjyqësore dhe ato me prindërit dhe psikologun.

Gjatë shqyrtimit të çështjes janë vënë në dispozicion të gjykatës disa raporte nga psikologë të ndryshëm. Opinioni i tyre është i kundërt me përfundimin që kanë arritur gjykatat e faktit, por gjykata nuk ka dhënë asnjë argument përse nuk ka marrë në konsideratë opinionin e raporteve psikologjike. Në vlerësim të mendimit të tyre dhe në interpretim të harmonishëm të neneve 6, 155 dhe 157 të Kodit të Familjes, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë sjell në vëmendje të gjykatave të faktit se psikologu, për rastet e gjykimit të çështjeve të kësaj natyre, ka një rol të dyfishtë. Së pari, ai interpreton thëniet e fëmijës, në të gjitha rastet kur fëmija dëgjohet në gjykim. Sipas nenit 6 § 3, interpretimi i thënieve nga ky ekspert, është i detyrueshëm dhe jo fakultativ për gjykatën. Nga përmbajtja e akteve procedurale të dosjes gjyqësore konstatohet se, pas dëgjimit të fëmijës, nuk është bërë ndonjë interpretim i thënieve të fëmijës para gjykatës. Thëniet e fëmijës, të shoqëruara këto me vlerësimin e psikologut, vlerësohen nga gjykata në kontekstin e tërësisë së provave të tjera, pa qënë e detyruar t'i konfirmohet vetëm opinionit të fëmijës. Së dyti, psikologu apo punonjësi social, bazuar në anketën sociale të zhvilluar prej tij në lidhje me gjendjen materiale të secilit prind, kushtet në të cilat jetojnë, profilin moral të secilit dhe të fëmijës, jep vlerësimin personal se cili nga prindërit konsiderohet më i përshtatshëm për t'iu besuar fëmija. Në çdo rast, siç parashtruam më lart, opinionin e psikologut apo punonjësit social është orientues për gjykatën. Çdo konkluzion i kundërt i gjykatës ndaj këtij opinionin, duhet të jetë i argumentuar.

Nga përmbajtja e proces verbaleve gjyqësore, nga pyetjet e gjykatës dhe psikologes drejtuar fëmijës, në vështrim ligjor të këtyre seancave dhe të mënyrës së formulimit dhe përgjigjes që është kërkuar prej tyre nga fëmija, ky Kolegj vlerëson se ato janë të tilla që fëmija është vendosur para një pozicionimi me ngarkesa psiko-emocionale të panevojshme, madje

edhe ndikuese mbi opinionin e tij. Në vlerësim të kësaj situatë konstatohen dy qëndrime të ndryshme të fëmijës. Mendimi i tij, dhënë psikologes nuk është i njëjtë me atë të seancës gjyqësore. Po kështu opinionin e kësaj të fundit është i kundërt nga ai që ka pranuar gjykata. Sipas paragrafit të dytë të nenit 224/b të K.Pr.Civile kur gjykata "... ka mendim të kundërt me ekspertin, duhet të arsyetojë me hollësi këtë mendim në vendimin përfundimtar ose në një vendim që jep gjatë gjykimit". Gjykata nuk ka dhënë asnjë arsye të mosmarrjes në konsideratë të mendimit të psikologes. Gjithashtu, pala paditëse ka pretenduar se i padituri, megjithëse është lëshuar urdhëri i ekzekutimit të vendimit gjyqësor, ka penguar takimin e fëmijës me nënën dhe se fëmija nuk jeton pranë prindit të cilit me vendim gjyqësor i është lënë për rritje dhe edukim, por ai banon pranë prindërve të të atit, në një fshat të Kukësit, ku ndjek dhe shkollën. Barrën e provës për këto pretendime e ka patur pala paditëse, por gjykata nëpërmjet rrugëve ligjore zyrtare duhet t'i verifikonte ato dhe nëse konstatonte vërtetësinë e këtyre fakteve ajo duhet t'i vlerësonte këto rrethana në raport me urdhërimin e dispozitivit të vendimit gjyqësor nr.182, datë 18.07.2001. Sipas këtij vendimi fëmija M. i është lënë për rritje dhe edukim atit të saj dhe çdo devijim nga urdhërimet e këtij vendimi gjyqësor përbën një rrethanë jo vetëm në kundërshtim me këtë vendim, por edhe me rregullimet ligjore të bëra në Kodin e Familjes për mënyrën e ushtrimit të përgjegjësisë prindërore.

...

Vendimi nr.12, datë 16.01.2008 i Kolegjit Penal
(Moszhvillimi si dubet i ekspertimit sjell pavlefshmëri të procesit)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga: Gani Dizdari Kryesues, Agron A. Lamaj, Besnik Imeraj, Fatos Lulo, Spiro Spiro anëtarë vëren se gjatë shqyrtimit të akteve të procedimit penal që i përket të gjykuarve S.M, M.H, E.L e E.I, rezultoi që, me kërkesë të prokurorisë pranë Gjykatës së shkallës së parë Elbasan, ata janë dërguar para asaj gjykate për t'u gjykuar për krimin e prodhimit dhe shitjes së narkotikëve, të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga neni 283/II i K.Penal. Rezultoi gjithashtu se, ndërsa, me vendimin nr.70, datë 23.03.2005 të Gjykatës së shkallës së parë Elbasan, i gjykuari S.M u deklarua fajtor dhe u dënua me 4 (katër) vjet, burgim për krimin për të cilin ishte akuzuar dhe tre të tjerët u deklaruan të pafajshëm. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr.374, datë 12.12.2005 të saj, la në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë për të gjykuarit S., E. e E. dhe e ndryshoi atë për të gjykuarin M., duke e deklaruar këtë të gjykuar fajtor për akuzën dhe, në zbatim në nenin 283/II të K.Penal, në lidhje me nenin 53 të tij, e dënoi me 5 (pesë) vjet burgim.

Rezultoi gjithashtu se, vendimin e pafajësisë për të gjykuarit M., E. dhe E., gjykata e shkallës së parë, duke u nisur nga fakti që sipas akteve të ekspertimeve përkatëse ata janë

përdorues droge, nga fakti që sipas saj bima Cannabis Sativa “... nuk është aq e fortë sa heroina apo kokaina”, si dhe nga shpjegimet e specialistes Bruçi të bëra para gjykatës, sipas të cilave 12.3; 8.8 dhe 11.3 gr. të kësaj bime shërbejnë për përgatitjen e 6-7 cigareve (sasi kjo, sipas specialistes, e mjaftueshme për konsum ditor nga secili prej tyre), e bazoi në përjashtimin ligjor që përmban dispozita e nenit 283 i K.Penal, sipas të cilit kur substanca narkotike është për përdorim vetjak dhe në doza të vogla, pavarësisht se në kundërshtim me ligjin, nuk përbën vepër penale, argument që u përdor edhe nga gjykata e apelit për dy të gjykuarit, vendimi i pafajësisë për të cilët, u la në fuqi prej saj. Kurse ndryshimin e vendimit për të gjykuarin M. (nga pafajësi në fajësi) kjo e fundit (gjykata e apelit) e argumentoi me faktin që, sipas saj, ai veç përdorimit vetjak edhe ka shpërndarë substancë të tillë.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, bazuar në mangësitë e konstatuara përsa i përket procedurave që u ndoqën dhe mbi të cilat u bazuan gjykatat që sasi të prej tyre 12.3, 11.3 dhe 8.8 gr (për gjykatën e shkallës së parë) dhe 11.3 e 8.8 gr. (për gjykatën e apelit), sipas tyre, u konsideruan për përdorim vetjak dhe në doza të vogla, si dhe në kundërshtitë logjike që ka përdorur për ndryshimin e vendimit të gjykatës së shkallës së parë, gjykata e apelit arriti në përfundimin se, përjashto pjesës që i përket të gjykuarit Suad, të dy këto vendime janë të pabazuar dhe duhet të çenohen. U arrit në përfundimin e mësipërm, pasi sikurse rezulton nga aktet, përfundimi i gjykatave lidhur me kuptimin e rrethanave ligjore të “përdorimit vetjak” dhe atij “në doza të vogla”, prania e të cilave pas sjell mungesën e përgjegjësisë penale për personin që, në kundërshtim me ligjin, mban substance narkotike, u arrit prej tyre vetëm mbi bazën e konkluzioneve sipërfaqësore të bëra në seancën gjyqësore, nëpërmjet shpjegimeve verbale të saj, nga specialistja toksikologe Z.Bruçi, për pyetjen e së cilës, megjithëse në procesverbalin gjyqësor (fq.44) figuron në rolin e ekspertes, nuk figuron që të jenë respektuar kërkesat e dispozitave të neneve 179, 185 etj (vendimi i organit procedues për caktimin ...; mendimi i ekspertit jepet me shkrim, etj.). Pamjaftueshmëria e konkluzioneve të specialistes së përmendur bëhet më e evidente po të kihet parasysh fakti që nuk janë përmendur prej saj argumente të dokumentuara shkencore që i përkasin fushës së toksikologjisë në përgjithësi dhe asaj të efekteve të përdorimit të substancave narkotike nga individët konkretë që janë vënë para përgjegjësisë penale në çështjen objekt gjykimi, në veçanti, argumente, të cilat ky Kolegj çmon se duhet t’i referohen jo vetëm karakterizimit të përgjithshëm relativ të fortësisë apo dobësisë, në raport me drogat e tjera të bimës Cannabis Sativa. Kolegji çmon se ato duhet t’i referohen edhe karakteristikave individuale të secilit prej të gjykuarve, si moshës, gjëndjes shëndetësore e sociale, kohëzgjatjes së “vesit” të përdorimit të substancave të kësaj natyre, momenteve sipas gjëndjes shpirtërore kur ata i përdorin ose jo ato, etj., për secilin prej tyre, në veçanti, kërkesa këto, të cilat duhet të gjejnë pasqyrim të hollësishëm në pjesën argumentuese, mbi bazën e së cilës arrihet në konkluzionet përfundimtare (kategorike ose jo) që duhet të përmbajë akti i ekspertimit për të patur vlerën e provës në një proces të rregullt penal. Prandaj, bazuar në sa më sipër, ky Kolegj shtron para gjykatës që do të rigjykojë çështjen, detyrën që ekspertimi për të

arritur në përfundime sa më të bazuara në aspektin shkencor, duhet të bëhet nga me akt të shkruar, pyetjeve të drejtuara, atyre po me akt (vendim për caktimin e ekspertimit) të shkruar nga ana e gjykatës. Madje, duke patur parasysh rëndësinë e zgjidhjes sa më të drejtë të aspektit aq të rëndësishëm, sikurse është ai i kuptimit që i duhet dhënë nocioneve “për përdorim vetjak” dhe “me doza të vogla”, që përmban ligji, aspekte, barrën për zgjidhjen përfundimtare të të cilave e ka gjykata (dhe jo specialisti i thirrur në rolin e ekspertit), në eventualitetin e përfundimeve kontradiktore me ato të ekspertes Z. Bruci, gjatë rigjyimit, të bëhet edhe ballafaqimi midis tyre.

Megjithëse të metat e përmendura më lart u vërejtën në vendimet e gjykatave të të dy shkallëve të gjyimit të çështjes në shqyrtim, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, nisur nga interesi i ekonomisë gjyqësore dhe përfundimit sa më shpejtë të saj, arriti në përfundimin që të prishë vetëm vendimin e Gjykatës së Apelit Durrës, së cilës edhe do t’i kthehen aktet për rishqyrtim, ndërsa për Gjykatën e shkallës së parë Elbasan, ato vihen në dukje si të meta për t’u mos u përsëritur gjatë gjyimit të çështjeve të tjera të ngjashme.

...

2009

Vendimi nr.380, datë 17.11.2009 i Kolegjit Civil

(Efektet e regjistrimi të kontratës së shitjes së pasurisë së paluajtshme)

...

Kolegji Civil i Gjykeses së Lartë i përbërë nga: Ardian Dvorani, kryesues, Evjeni Sinoimeri, Ardian Nuni, Evelina Qirjako, Aleksander Muskaj anëtarë çmon se rekursi i palës paditese përmban shkaqe nga ato që parashikon ligji. Vendimi i gjykeses së apelit është dhënë në zbatim të gabuar të ligjit, prandaj duhet të priset, duke lënë në fuqi vendimin e gjykeses së shkallës së parë. Ndryshe nga sa arsyeton gjykata e apelit, Kolegji Civil vëren se, në rastin e kalimit të pronësive të pasurive të paluajtshme, krahas elementeve të tjera të domosdoshëm, ato të zotesisë për të vepruar dhe shfaqjes së rregullt të vullnetit të brendshëm (neni 79 i K.Civil), si dhe atyre që parashikohen në nenin 663, është forma e aktit noterial - elementi tjetër thelbësor dhe i posaçëm për vlefshmerinë e këtij veprimi juridik (neni 83). Kolegjet e Bashkuara të Gjykeses së Lartë, në vendimin unifikues me nr.1, datë 06.01.2009, kanë ardhur në përfundim se: “Veprimi juridik për kalimin e pronësive të sendeve të paluajtshme është i vlefshëm në rast se plotëson të gjitha kushtet e parashikuara në nenet 79, 663, 659 të Kodit Civil. Pronësia mbi një pasuri të paluajtshme kalon në çastin e lidhjes së kontratës së tjetërsimit të kësaj pasurie. Blerësi, ose përfituesi i kësaj pasurie behet pronar i ligjshëm i saj që në momentin e nënshkrimit të kontratës, duke fituar dhe të gjitha të drejtat dhe detyrimet që lidhen me qenien e tij si pronar mbi këtë pasuri”.

Kolegjet e Bashkuara në vendimin unifikues të sipërcituar, duke arsyetuar lidhur me fitimin e pronësive mbi sendin e paluajtshëm dhe regjistrimin e tij në regjistrat e pasurive të paluajtshme, duke patur parasysh përmbajtjen e nenit 192 të K.Civil, kanë ardhur edhe në përfundim tjetër unifikues se: “Regjistrimi ose transkriptimi i një veprimi juridik nuk është një element i vlefshmerisë së tij (kontrates). Mosregjistrimi i kontratës në regjistrat e pasurive të paluajtshme nuk e bën kontratën e tjetërsimit të pasurive të paluajtshme të pavlefshme, por nuk i jep mundësinë blerësit që ta tjetërsojë atë tek të tretet. Kontrata, e cila nuk është e regjistruar, është e perfeksionuar dhe e vlefshme dhe ka efektet thelbësore. Me nënshkrimin e kontratës së tjetërsimit të pasurisë së paluajtshme, përfituesi i të drejtave behet pronar i pasurisë së paluajtshme dhe ky legjitimohet të ushtrojë të drejtat e tij përkundërt të tretëve, përveç tjetërsimit të pasurisë së paluajtshme në favor të të tretëve”.

Ne çeshtjen objekt i ketij gjykimi, sikurse kane çmuar provat dhe pranuar te dy gjykatat, me kontraten nr.2972/1861, date 02.08.1995 paditesi ka blere me kontrate te rregullt noteriale nje send te paluajtshem nga i padituri. Por, ende pa e regjistruar ate kontrate ne regjistrin e pasurive te paluajtshme, i padituri ne vitin 1997, ka vene te njejtin send ne hipoteke ne favor te te paditurit ATK, nisur nga rrethana qe ne regjistrin e pasurive te paluajtshme ai send rezultonte ende i regjistruar ne pronesi te tij. Prandaj Kolegji Civil çmon se, nepermjet kontrates nr.2972/1861, date 02.08.1995, duke qene ne cilesine e shitesit, i padituri ka humbur titullin e pronesise dhe çdo te drejte tjeter mbi sendin e paluajtshem objekt gjykimi. Pronar i sendit eshte bere blesesi, paditesi. Ne kete menyre, edhe hipoteka e vene nga i padituri, pa qene pronar i sendit, nuk eshte e vlefshme, edhe per shkakun se nuk rezulton qe ky i paditur te kete fituar me pas ne ndonje menyre te ligjshme pronesine e sendit (neni 566 i K.Civil). Ne kushtet kur vertetohet se paditesi eshte pronar i sendit te paluajtshem mbi te cilin behet ekzekutimi, ne zbatim te nenit 612 te K.Pr.Civile, eshte vendi qe ky send te perjashtohet nga shitja per efekt te procedurave te ekzekutimit te vendimit nr.1168, date 20.09.2001 te Gjykates se Rrethit Gjyqesor Durres.

...

Vendimi nr.633, datë 25.11.2009 i Kolegjit Penal
(Saktësimi i veprës penale ndryshe nga gjykatat e ulta)

...

Kolegji Penal i Gjykates se Larte i perbere nga: Gani Dizdari Kryesues, Besnik Imeraj, Fatos Lulo, Majlinda Andrea, Andi Çeliku anëtarë vëren se nga aktet e administruara ne gjykim rezulton se shtetasi P.A ka rene ne dijeni qe nje shtetas me emrin "Taku", me banim ne Patos, mund ta ndihmonte per te çuar vajzen e tij, deshmitaren E.A, per ne Itali te bashkeshorti i saj. Pasi ka takuar "Takun", qe sipas akuzes dhe gjykates eshte i gjykuari P.K, ky i fundit, kundrejt shperblimit prej 4000 eurosh, i ka premtuar se do ta takonte ne Tirane me dy persona (ende te pa identifikuar) te cilet do t'i nxirrnin vizen shengen qe i nevojitej per vajzen. Pasi jane takuar me keta dy persona ne Tirane, i kane dhene atyre pasaporten dhe fotografite e vajzes se shtetasit P. dhe pas 8 ditesh lane dhe takimin per te marre vizen dhe ditën e nisjes per ne Itali. Ne datën 28.06.2005, i gjykuari K. me automjetin e tij ka shoqeruar shtetasin P.A bashke me vajzen e tij per ne Tirane, ku ka takuar dy personat, te cilet i dhane pashporten me vizen shengen. Pas kesaj dy personat, i gjykuari dhe vajza e shtetasit P., E., u nisen per ne aeroportin e Rinasit. Rezulton se shtetasja E. ka udhetuar me avionin e linjes Albatros per ne Firence. Pas kontrollit ne doganen Italiane shtetasja E. eshte deportuar nga autoritet italiane, pasi kane konstatuar se pasaporta dhe viza shengen e saj ishin te fallsifikuara. Gjykata e Rrethit Gjyqesor Fier ka vendosur deklarimin fajtor te te pandehurit P.K per vepren penale te "Dhenies ndihme per kalim te paligjshem te kufirit", te kryer ne bashkepunim,

dhe te deklaroje te pafajshem per vepren penale te fallsifikimit te leternjofitimeve pasaportave ose vizave, pasi nuk provohet qe i pandehuri te kete kryer kete veper. Gjykata e Apelit Vlore ka vendosur lenien ne fuqi te vendimit, me ndryshimin: Te deklaroje fajtor te pandehurin P.K per kryerjen e vepres penale te “fallsifikimit te pasaportave dhe vizave”, te parashikuar nga neni 189/2 i K.Penal dhe denimin e tij me nje vit burgim dhe 600.000 leke gjobe. Ne aplikim te nenit 55 te K.Penal, te denoje perfundimisht te pandehurin Petrit Kasaj me 5 vjet burgim dhe 6.000.000 leke gjobe.

Nga aktet e ndodhura ne dosjen gjyqesore, Kolegji Penal i Gjykates se Larte vlereson se nuk gjendemi para konsumimit nga i gjykuari te vepres penale te “fallsifikimit te vizave dhe pasaportave”, parashikuar nga neni 189/2 i K.Penal. Rezulton se fallsifikimi i pasaportes, siç pranohet nga vete te demtuarit, eshte bere nga persona te tjere te pa identifikuar (dy personat qe dy te demtuarit dhe i gjykuari i kane takuar ne Tirane). Ne te tilla rrethana, ky Kolegj vlereson se Vendimi i Gjykates se Rrethit Gjyqesor Fier, qe e ka deklaruar te pafajshem per kete akuze te akuzuarin, eshte i argumentuar ligjerisht e rrjedhimisht, vendimi i Gjykates se Apelit Vlore, qe e deklaroi fajtor te pandehurin per kete akuze, duhet prishur.

Persa i perket akuzes se “Dhenies ndihme per kalim te paligjshem te kufirit”, te parashikuar nga Neni 298/3 te Kodit Penal, ky Kolegj vlereson se kualifikimi ligjor i vepres penale, e cila i atribuohet dhe eshte denuar i gjykuari P.K, eshte i gabuar. Siç rezultoi nga aktet e administruara, i gjykuari, me detyre shofer furgoni prane agjensise se udhetareve Patos, nuk kishte asnje mundesi apo njohje prane ambasadave te huaja per te ndihmuar per te pajisur me vize te demtuaren E.A. Nga ana tjetere, ai ka ndermjetesuar kundrejt nje shperblimi te caktuar me gjoja disa persona qe i kishin keto mundesi, por te cilet siç rezultoi, e pajisen te demtuaren me nje vize shengen te fallsifikuar, qe u konstatua menjehere nga autoritetet aeroportuale italiane. I gjykuari nuk kishte asnje mundesi te ndihmonte te demtuaren per te kaluar ne menyre te paligjshme kufirin, ndaj vleresojme se ai nepermjet genjeshtrës dhe mashtrimit kishte thjesht si qellim t’i zhvaste te demtuaren dhe babait te saj shumen e premtuar te parave. Keto veprime te te gjykuarit, Kolegji Penal i Gjykates se Larte i klasifikon si elemente te vepres penale te “Mashtrimit”, te parashikuar nga neni 143 i Kodit Penal. Keto veprime, i gjykuari nuk i ka kryer ne bashkepunim me persona te tjere, pasi siç shpjeguam me siper, dy personat e paidentifikuar jane autore te fallsifikimit te vizes shengen, dhe duhet te mbajne pergjegjesi per vepren penale te “Fallsifikimit te pasaportave dhe vizave”. Rrjedhimisht, i gjykuari duhet te pergjigjet per vepren penale te parashikuar nga neni 143/1 i Kodit Penal. Nga ana tjetere ka rezultuar se me gjithë veprimet e te gjykuarit, vepra penale e “Mashtrimit” nuk eshte konsumuar, per rrethana te pavarura nga vullneti i tij, pasi te demtuarit nuk kane pranuar t’ia dorezojne parate pa mberritur vajza ne destinacion.

Ne te tilla rrethana, ne mbeshtetje dhe te nenit 375 te Kodit te Procedures Penale, Kolegji Penal i Gjykates se Larte vlereson se per kete pjese duhet ndryshuar cilesimi ligjor i vepres, e rrjedhimisht te dy vendimet, duke u deklaruar fajtor i gjykuari Petrit Kasaj per

vepren penale te “Mashttrimit” te mbetur ne tentative, te parashikuar nga neni 143/1 e 22 i Kodit Penal. Nisur nga rrethanat ekonomiko-familjare te te gjykuarit (baba i 3 femijeve) dhe faktit qe vepra ka mbetur ne tentative, Kolegji Penal vlereson aplikimin e nenit 59 te Kodit Penal, duke pezulluar ekzekutimin e vendimit me burgim dhe venien e te gjykuarit ne prove.

...

Vendimi nr.360, datë 05.11.2009 i Kolegjit Civil
(*Sekuestro konservative, rishikim i vendimit të Gjykatës së Lartë*)

...

Pasi shqyrtoi pretendimet e paraqitura ne kerkesen per rishikim, prapesimet e paraqitura nga perfaqesuesi i trashegimtareve te familjes S., Kolegji Civil i Gjykates se Larte i perbere nga: Fatos Lulo, Kryesues, Evelina Qirjako, Andi Çeliku, Guxim Zenelaj, Mirela Fana, anëtarë arriti ne konkluzionin se kerkesa per rishikim gjen mbeshtetje ne ligj dhe si e tille ajo duhet te pranohet. Kolegji Civil i Gjykates se Larte çmon se ne interpretim te permbajtjes se dispozites se nenit 443 dhe 445 te K.Pr.C., kerkesa ne fjale i ploteson kriteret e parashikuar nga ligjvenesit. Ne lidhje me interpretimin e kerkesave te dispozites se nenit 494/a te K.Pr.C., Kolegji Civil arrin ne konkluzionin se aktet e paraqitura me ane te kerkeses per rishikim plotesojne kushtin: “zbulohen ... prova te reja me shkrese qe kane rendesi per çeshtjen, te cilat nuk mund te diheshin nga pala gjate shqyrtimit te saj”. Se pari, aktet e paraqitura plotesojne kriterin formal, pasi perfaqesojne shkresa te institucioneve shteterore te kohes, te nxjerra nga materiali arkivor qe ruhen ne AQSh Tirane. Se dyti, kane rendesi per çeshtjen, pasi vleresimi ne harmoni me provat e tjera te administruara gjate gjykimit mund te sjelle gjykatën e faktit ne perfundime te tjera per zgjidhjen e mosmarreshjes civile per te cilen ajo eshte investuar nga subjektet e gjykimit. Se treti, ka rezultuar mëse e qarte, se nga ana e pales kerkuese ne vijimesi, per vite me radhe, edhe gjate shqyrtimit te çeshtjes, jane kerkuar materiale arkivore ne AQSh, porse vetem ne date 06.04.2007, ky institucion shteteror i ka vene ne dispozicion aktet perkatese. Ne kete menyre, duhet te pranojme se jemi perpara rastit kur pala qe kerkon rishikimin ka qene ne pamundesit objektive per te ardhur ne dijëni te ketyre provave, persa kohe organi shteteror qe ka detyrimin e ruajtjes dhe administrimit te tyre, vetem me kalimin e nje afati te caktuar kohor, te pavarur nga vullneti i kerkueseve, ka arritur t’ua vere ato ne dispozicion.

Duke vleresuar permbajtjen e ketyre provave, ne interpretim te termit te perdorur nga ligjvenesit ne dispoziten e nenit 494/a te K.Pr.C. “... qe kane rendesi per çeshtjen ...”, Kolegji Civil i Gjykates se Larte eshte i mendimit se nga teresia e akteve te paraqitura me kerkesen per rishikim te vendimit te formes se prere, prova e cila e ve ne diskutim zgjidhjen qe i kane dhene gjykatat mosmarreshjes ne fjale, eshte permbajtja e librit te Zyres se Permbarimit, e

cila ne rubriken “verejtje” mban shenimin “u ekzekutue 22.12.1942 per mospagim ne favor te B. M”. E marre kjo ne konsiderate ne harmoni me shenimet perkatese ne rubrikat e tjera te ketij libri, qe u permenden me lart ne kete vendim, vijme ne perfundimin se pretendimi i kalimit te pronesise mbi siperfaqjen prej 20 vreten mund te jete kryer ne favor te B. M, sikunder ky shenim pretendohet se verteton. Sa me lart, mbeshtetur ne detyrimin e gjykates per t’i dhene zgjidhje mosmarreshjes ne perputhje me ligjin (neni 16 i K.Pr.C.), kjo prove e re detyron kete Kolegj te prishe perkatesisht vendimin nr.1398, date 13.10.2005 te Kolegjit Civil te Gjykates se Larte, vendimin nr.315, date 09.06.2004 te Gjykates se Apelit Vlore, vendimit nr.932, date 28.05.2003 te Gjykates se Rrethit Gjyqesor Vlore dhe ta dergoje ceshtjen per rigjykim prane Gjykates se Rrethit Gjyqesor Vlore.

Ky Kolegj çmon te sjelle ne vemendje se per zgjidhjen e drejte te mosmarreshjes, duhet te analizohet nese ne rastin ne shqyrtim a eshte realizuar ne nje nga menytrat qe parashikonte ligji i kohes nga sekuestro konservative e vendosur me vendimin e Gjyqit te Paqit te vitit 1933 ne sekuestro ekzekutive, per shkak te mospageses se borxhit qe ekzistonte mes trashegimlencesve te subjektive te gjykimit aktual. Ky Kolegj nenvizon se, sikurse arsyetonte Gjykata e Larte ne vendimin e saj nr.1398, date 13.10.2005, ne asnje rast vendosja e mases se sekustros konservative nuk perfaqeson njeren nga menytrat e fitimit te pronesise. Ajo ne çdo rast duhet konsideruar nje mase provizore qe vendoset mbi pasurine e paluajtshme ose te luajtshme objekt kontestimi, per aq kohe sa vazhdon ky kontestim, ne menyre qe sendi te mos zhduket, tjetersohet, priset, etj., sikunder gjente rregullim dhe ne dispozitat e Seksionit II “Sekuestro Konservative” neni 389 - 393 te “Shtojces se dyte te K.Pr.Civile” te vitit 1929. Thene kjo, ky Kolegj çmon se vendimi nr.17, date 09.02.1934, paraqitur ne cilesine e proves se bashku me kerkesen per rishkim, nuk sherben per te mbeshtetur asnje suate te re juridike te pa hetuar gjate gjykimit te meparshem, persa kohe ne te disponohet vetem per verifikimin e sekuestros konservative.

Kolegji Civil i Gjykates se Larte ka konstatuar ne gjykime te ngjashme me ceshtjen konkrete (vendim nr.180, date 07.05.2009), si me poshte: “... perveç rregullave te pergjithshme te parashikuara ne “Shtojcen e Dyte te Kodit te Procedures Civile” date 01.04.1929, ka pasur dhe ligje te tjera te veçanta te cilat parashikonin ne menyra te ndryshme se si mund te shlyhej detyrimi nga debitori dhe se si mund te kalonte prona ne pronesi te kreditorit dhe konkretisht: 1) Ne rast se do t’i referohemi “Shtojces se Dyte te Kodit te Procedures Civile” date 01.04.1929 (nenet 435 - 464 e vijues), konstatojme se: “Kreditori per me u pague prej debitorit per çka i detyrohet mundet me kerkue shitjen ne ankand te çdo prone te zotenueme prej debitorit te tij, kur kjo eshte e ipotekueme per garantimin e kredise se tij, mundet me kerkue shitjen n’ankant dhe sikur kjo te kete kalue ne zotiminin e nje tjetri” (neni 435). “Nuk mund te kerkohet ekzekutimi mbi pronat veçse ne baze te nje titulli ekzekutiv per nje dete te sakte dhe te likuidueme” (neni 440). “Ai qe ka bere kerkesen per ankand, deklarohet bleres per çmimin e ofruem prej tij ne qofte se nuk asht ba nje oferte me e madhe” (neni 479). Ne kontekst dhe analize te ketyre dispozitave

te permendura me sipër, pasi vendimi i gjykates ka marre forme te prere, prona kalon per shitje ne ankand nepermjet zyres se permbarimit, duke kryer kjo e fundit te gjitha veprimet procedurale per zhvillimin e ankandit, si: njoftimin per ekzekutimin vullnetar, njoftimin e kreditoreve, detyrimin e pjesemarresve ne ankand per te depozituar 1/10 e vleres se sendit qe shitet, organizimi i ankandit te pare dhe ankandit te dyte, detyrimi i kryeregjistruesis brenda 30 diteve te beje regjistrimin e prones ne favor te blesarit, ndarja e shumave ndermjet kreditoreve, etj... Por, ne rast se nuk rezulton qe te kete nje oferte me te madhe se ai qe ka bere kerkesen per ankand (qe eshte kreditori), atehere ky i fundit behet pronar i sendit.

2) Ne ligjin “Mbi disa kondita te çpronesimit te forcuem te pronave per obligim kundrejt privative” date 6 dhjetor 1933, parashikohej qe: “Kur oferta ne ankand nuk mrrin ne $\frac{3}{4}$ e vlefes reale pa qene nevoja te perseritet ankandi, prona i dorezohet kreditorit, ose çdo personi tjetër qe eshte ofertuesi i fundit, tue pas te drejten personi kundrejt te cilit bahet çpronesimi te ribleje pronen brenda tre vjeteve prej dates se transkriptimit”. Ne analize te kesaj dispozite, prona e debitorit mund te kalonte direkt tek kreditori ne rast se oferta ne ankand nuk arrinte $\frac{3}{4}$ e vleres reale, duke i dhene te drejten debitorit qe ta riblente perseri pronen brenda tre vjeteve.

3) Po keshtu, Dekret Ligji “Per rregullimin e pagimit te borxheve private qe shkaktojne ekzekutimin e forcuem mbi pasuni te palujtshme nder qytete” date 12.09.1936, parashikon qe “prej dates se shpalljes se ketij dekreti pezullohen te gjitha veprimet e fillueme prej kreditoreve ne çdo shkalle te procedures qe ndodhen kur kane per objekt shitjen e pasunise se palujtshme nder qytete per borxhe te kontaktuara para dates 12.03.1935 (Neni 1)”. Ne kete dekret ligj parashikohet qe “debitori mund ta shlyeje detyrimin ne dhjete keste gjashtemujore dhe kamatat vjetore ne dy keste gjashtemujore, (neni 2 dhe neni 3). Mospagimi i keshtit gjashtemujor dhe i kamates i jep te drejten kreditorit te vazhdoje ankandin aty ku ai eshte pezulluar. Ne ankandin e dyte prona dorezohet cilado qe te jete shuma e ofrueme (neni 5)”.

Gjate rigjykimit te çeshtjes, eshte detyrim i paleve qe pretendojne kalimin e pronesise ne emer te B.M, te provojne kryerjen e te gjitha procedurave te parashikuara dispozitat perkatese te shtojces se dyte te K.Pr.C. mars 1929 (Titulli XVII-Kaptina I - Çpronesimi i forcuem- Nenet 435-467) konform dispozitave te nenit 389 e vijues te te njejtit legjislacion. Eshte e nevojshme te provohet ekzistenca e titullit ekzekutiv, sikurse kerkon neni 440, vendimi i shitjes, konform nenit 458, apo kopje e transkriptimit, konform te njejtit nen.

Sikunder u arsyetua me lart ne kete vendim, kopje e regjistrit te Zyres se Permbarimit, si organi shteteror me ligjin e kohes i ngarkuar per procedurat e “çpronesimit te forcuem”, pretendohet se verteton kryerjen e te gjitha ketyre procedurave, megjithate gjate zhvillimit te gjykimit, ne mbeshtetje te nenit 12 te K.Pr.C., pala qe pretendon ekzistencen e titullit ekzekutiv duhet ta provoje ate. Eshte e rendesishme per zgjidhjen e drejte te çeshtjes qe te hetohet ne lidhje me vendimin e gjykates kolegjiale date 20.07.1940, vendim ky qe sipas shenimeve ne librin e Zyres se Permbarimit, eventualisht ka investuar kete te fundit

ne ndjekjen e shlyerjes se detyrimit, e qe perfundimisht e ka zbatuar ate duke vendosur shprehjen perkatese ne rubriken "shenime". Ne lidhje me rregullshmerine e pasqyrimin te veprimeve te kryera nga Zyra e Permbarimit, ne regjistrin perkates dhe veçanerisht ne rubriken e siperpermendur "shenime", perfaqesuesit e familjes S., ne seance gjyqesore, ngriten pretendime persa i takon ndryshimeve te dukshme te shkrimit ne ato pjese te regjistrit qe benin fjale per pronen objekt konflikti dhe shkrimit ne pjeset e tjera te tij (regjistrit). Ne çdo rast, gjate rigjykimit te çeshtjes, detyrohet Gjykata e Rrethit Gjyqesor Vlore qe, ne perputhje me permbajtjen e dispozites se nenit 14, 224/a te K.Pr.C., te hetoje ne drejtim te vertetesise se ketyre shenimeve, persa kohe ky pretendim mund te ngrihet nga subjektet e gjykimit ne zbatim te dispozites se nenit 8 dhe 12 te K.Pr.C.

...

2010

Vendimi nr.7, datë 07.06.2010 i Kolegjit Penal (juridiksion fillestar)

(Thëniet e deputetëve në debat politik nuk përbëjnë fyerje)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga: Gani Dizdari Kryesues, Besnik Imeraj, Aleksander Muskaj, Guxim Zenelaj, Majlinda Andrea, anëtarë vlerëson se çështja që i përket të dëmtuarit Koço Kokëdhima, kundër personit ndaj të cilit është bërë kërkesa, Sali Berisha, Kryeministër i Republikës së Shqipërisë, duhet pushuar në respektim të përcaktimeve të nenit 73/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neneve 290, shkronjat “ç” dhe “e” dhe 387, pika 1 të Kodit të Proçedurës Penale. Ky Kolegj vlerëson se për të argumentuar vendimin e tij, duhet t’i japë përgjigje çështjeve të shtruara në zbatim të kërkesave të ligjit, ashtu dhe pretendimeve të palëve.

Së pari: A ekziston fakti penal i “Fyerjes” në fjalët e kryeministrit dhe deputetit Sali Berisha, a duhet të mbajë përgjegjësi kryeministri dhe deputeti Sali Berisha, për mendimet e shprehura në seancat parlamentare dhe jashtë tyre?

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, pasi dëgjoji parashtrimin e palëve dhe pasi mori dhe shqyrtoi provat e paraqitura prej tyre, arriti në përfundimin se në bazë të neneve 59, pika 1 dhe 284, pika 5 të K.Pr.Penale, vepra penale që i atribuohet të akuzuarit është në kompetencë të Gjykatës së Lartë, ndjekja penale për të cilën mund të fillojë vetëm me ankimin e të dëmtuarit akuzues, i cili ka të drejtë të paraqesë kërkesë në gjykatë dhe të marrë pjesë në gjykim, si palë për të vërtetuar akuzën dhe për të kërkuar shpërblimin e dëmit. Ky Kolegj vlerëson se duhet marrë në analizë dhe parë momenti (koha) i bërjes së këtyre deklarimeve, në kontekstin politik të tyre dhe veçanërisht në kuadër të luftës politike në vend, përsëritjen e disa akuzave ndaj liderit të mazhorancës, njëherësh Kryeministër i vendit.

Në analizë dhe interpretim të nenit 73/1 të Kushtetutës së Shqipërisë, ku thuhet se: “Deputeti nuk mban përgjegjësi për mendimet e shprehura në Kuvend...Kjo dispozitë nuk zbatohet për rastin e shpifjes” ky Kolegj Penal, vlerëson se deputeti nuk mund të proçedohet penalisht për veprën penale të “Fyerjes” për arsye të përdorimit prej tij në punimet e Kuvendit të një fjalori, që mund të konsiderohet fyes nga deputetë apo persona të tjerë jashtë Kuvendit. Deputeti nuk mund të proçedohet penalisht për mendimet e shprehura

në seancat parlamentare dhe jashtë tyre, as në rastet kur riprodhon në median e shkruar apo vizive atë që ka thënë në Kuvend. Duke vënë në dukje se imuniteti parlamentar, që anëtarët e parlamentit gëzojnë, ndjek qëllimet e ligjshme të mbrojtjes së fjalës së lirë, përbëjnë një praktikë të qëndrueshme, e cila synon që të sigurojë lirinë e shprehjes ndërmjet përfaqësuesve të popullit dhe ruajtjen e ndarjes së pushteteve ndërmjet legjislativit dhe gjyqësorit. Në kushtet e një demokracie politike efektive dhe të respektimit të të drejtave të njeriut, liria e shprehjes nuk mbart rëndësi vetëm në vetvete, por, gjithashtu, ajo luan një rol kryesor në mbrojtjen e të drejtave të tjera të njeriut. Nuk ka vend të lirë, nuk ka demokraci pa një garantim të gjerë të së drejtës për lirinë e shprehjes, e garantuar kjo nëpërmjet instrumenteve ligjore të shtetit të së drejtës.

GJEDNJ ka një jurisprudencë mjaft të pasur, nëpërmjet të cilës ka aprovuar një mbrojtje të fortë ndaj lirisë së shprehjes, dhe në veçanti shtypit në misionin e tij si informativ dhe investigues, politikanëve dhe përfaqësuesve të zgjedhur, e shprehur kjo sinjifikativisht, në rastin Jerusalem kundër Austrisë. Në lidhje me sa më sipër vërehen tendencat drejt depenalizimit të figurave të veprave penale si fyerja dhe shpifja, veçanërisht ndaj mediave, proceset gjyqësore ndaj të cilëve (gazetarëve) kanë çënuar imazhin e demokracisë shqiptare në botë, të shoqëruara edhe me kërkesa në rritje të institucioneve të ndryshme ndërkombëtare, që Shqipëria të forcojë mekanizmat për mbrojtjen e lirisë së shprehjes, dhe në veçanti duke reformuar kuadrin ligjor të difamacionit. Përdorimi në Shqipëri i ligjit penal për shpifjen, prej kohësh është shfaqur si shqetësim. Kodi Penal ndëshkon jo vetëm shprehjet shpifëse, por edhe “fyerjet”, një term që nuk është përkufizuar, madje ofron mbrojtje të veçantë për zyrtarët publikë (Artikulli 19. Fushata Globale për shprehjen e Lirë Londër, Shtator 2004), duke kritikuar përdorimin e shpeshtë në praktikë të këtyre dispozitave penale, dhe “...një mungesë alarmante ndjeshmërie ndaj standardeve të përcaktuara sipas KEDNj, ...”.

Kushtetuta e Shqipërisë, gjithashtu, garanton më vete të drejtën për lirinë e shprehjes, në nenin 22 të saj, megjithatë në bazë të saj, të drejtat e garantuara në traktate ndërkombëtare, të cilat vendi i ka ratifikuar, kanë përparësi. Në rastin në shqyrtim, deklaratimet janë në kuadër të përmbushjes së detyrave parlamentare, si përfaqësues i popullit, si Kryeministër dhe politikan në kuadër të një situatë të rënduar politike e mbushur më ultimatume, dhe kur komunikimi me opozitën dhe drejtuesit e saj nuk mund të bëhej në parlament. Për këto arsye, ky Kolegj nuk duhet të kërkojë nga Kuvendi autorizim për procedim, për arsye se ai nuk duhet të mbajë përgjegjësi për mendimet e shprehura në Kuvend dhe të përsëritura jashtë sallës së tij. Në këtë rast ai nuk mund të jetë subjekt i veprës penale të “Fyerjes”, parashikuar nga neni 119 i Kodit Penal, pasi e mbron neni 73/1 i Kushtetutës së Shqipërisë dhe neni 10 i Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut

Së dyti: Nëse ekzistojnë në fjalët e kryeministrit dhe deputetit Sali Berisha elementë të veprës penale të “Shpifjes”?

Kushti themelor për ekzistencën e shpifjes është që faktet (pohimet), të cilat nxirren apo përhapen duhet të jenë të pavërteta dhe faktet (pohimet), të cilat nxirren apo përhapen,

duhet të jenë të natyrës së tillë që të mund ta dëmtojnë nderin dhe autoritetin e personit tjetër. Nga ana subjektive, shpifja kryhet me dashje të drejtpërdrejtë dhe me qëllim për të poshtëruar e për të diskredituar nderin dhe dinjitetin e personit tjetër. I akuzuari nuk mund të jetë penalisht përgjegjës për veprën e shpifjes, nëse pohimet e nxjerra apo të përhapura janë të vërteta, ose nëse ai ka pasur arsye të bazuar për të besuar në vërtetësinë e pohimit të tillë. Legjislacioni ynë penal nuk e parashikon si figurë të veprës penale difamacionin - përhapjen e thënive të vërteta, por që janë poshtëruese për tjetrin. Në keto raste, vepra mund të cilësohet si fyerje, por jo si shpifje. Dispozita për shpifjen nuk mbron njerëzit nga një gjuhë që është thjesht ofenduese ose tronditëse, ose për shprehjen e një opinionit. Thëniet e përhapura kundër të dëmtuarit akuzues, jo vetëm duhet të jenë të rreme, të jenë konkrete dhe diskredituese, poshtëruese, që çenojnë nderin e dinjitetin e tij. Kjo është çështje fakti dhe zgjidhet në çdo rast konkret.

Ky Kolegj vlerëson se, duke marrë në analizë dhe parë momentin (kohën) e bërjes së këtyre deklaramëve, në kontekstin politik të tyre dhe veçanërisht në kuadër të luftës politike në vend, përsëritjen e disa akuzave ndaj liderit të mazhorancës, njëherësh kryeministër i vendit e kanë detyruar atë të dalë publikisht, duke deklaruar sa më sipër. Deklarimet e prezantuara në kërkesë dhe në parashtrimet e mbrojtjes në një pjesë të tyre janë trajtuar jashtë kontekstit dhe argumentet janë përdorur e trajtuar në mënyrë të copëzuar. Nga leximi i plotë (literal), i deklaratave objekt shqyrtimi, konstatojmë se në kërkesë është marrë (vështruar e shkëputur), duke iu shmangur momentit, situatave dhe arsyes, përse mbahet konferenca dhe deklaramet në përgjithësi, të cilat siç rezulton kanë të njëjtin kontekst dhe qëllim. Fakti që zakonisht politikanët dhe veçanërisht drejtuesit e lartë të shtetit dhe të grupimeve të mëdha politike (mazhorancë apo opozitë), dalin në komunikime publike duke prezantuar shqetësime për fenomene të ndryshme, që u kanë tërhequr vëmendjen atij/ atyre, shoqërisë, ndërkombëtarëve, si dhe faktorëve të tjerë relevantë, veçanërisht kur është fjala për rendin kushtetues dhe sigurinë publike.

Është fakt (bie në sy) se, këto deklarime në pjesën hyrëse kanë prezantuar arsyet e mbajtjes së tyre, duke prezantuar standartet e demokracisë dhe lirinë për protesta, rritjen artificiale të tensionit dhe veprimet që e shoqërojnë atë, duke bërë thirrje për gjakftohtësi dhe vetëpërmbajtje. Shprehja e opinionit dhe i bindjes të të akuzuarit në këto deklarime se; "... unë kam detyrën t'i jap sigurinë kombit, kjo është detyra ime, sa të jem në qeveri, dhe veçanërisht Kuvendit si gardian i interesit publik", në mbrojtje të të cilit bën deklaramin. Në këtë deklaram, pasi prezantohen arsyet e daljes publike të tij dhe situatën politike, i akuzuari, përsëri i drejtohet drejtpërdrejt kundërshtarit (shefit të opozitës), me anë të figurave letrare dhe përdorim të gjërë në fenomenologjinë kriminologjike, duke i vendosur dhe shprehur në kontestin politik të tyre, duke përmendur disa individë konkretë dhe një epitet të përafërt me mbiemrin e kërkuesit.

Në këto deklarime është fakt, komunikimi i drejtpërdrejtë politikisht me kundërshtarin, duke ju drejtuar me emër atij (z. Edi Rama), kur shprehet se: "... mund të bëjë ç'të dojë,

të organizojë çdo lloj proteste, ky është vend i lirë, por në mënyrë absolute nuk mund të ndryshojë asnjë votë... S'marr përsipër të gjykoj pse donte të nxirrte atë rezultat me dajak, kërcënime dhe kushtrime ... të krijojë skena të tilla për vendin". Duke nënkuptuar dhunën dhe po politikisht anatemon kundërshtarit dhe përkrahësit e tij, pa ju drejtuar drejtëpërdrejt atyre (kërkuesit) me shprehje konkrete. Në asnjë rast, kur përmendet kërkuesi, nuk është përmendur gjeneraliteti i plotë dhe i saktë i tij, veç rasteve kur janë prezantuar të dhënat mbi lejet sipërfaqen e ndërtimeve. Konkretisht në shprehjen: "Të gjitha këto, i them zotit Rama, çoja ..., Kokëdhisë apo ...", më së miri vërtetohet fakti se i akuzuari i është drejtuar tjetërkujt, nisur dhe nga pjesë, fragmente të tjera të deklaratave për shtyp, ku i akuzuari kur prezanton problem siç janë ato në rastin e lejeve dhe sipërfaqeve të ndërtimit e përmend në mënyrë të drejtëpërdrejtë dhe me emër konkret kërkuesin Koço Kokëdhima, dhe se kjo mbetet çështje provueshmërie. Në këtë rast, më së shumti mund të ketë vend për analize, nëse ndodhemi përpara rastit të fyerjes të bërë indirekt, për shqyrtimin e të cilës, siç kemi analizuar më lart nuk është kompetente kjo gjykatë.

Në të gjitha deklaratat komunikimi është i drejtëpërdrejtë me kundërshtarit e tij politik, ndërsa individët e tjerë përmenden në trajtë të përgjithshme dhe ilustrative. Prandaj, duhet bërë e kuptuar qartë, dallimi midis deklaratave të fakteve dhe atyre të opinionëve. Në shkallë ndërkombëtare, pranohet se deklaratat e opinionëve meritojnë një shkallë të lartë mbrojtjeje, pasi kjo terminologji në përdorimin dhe kuptimin e saj mund të përfshijë nocione të ndryshme. Deklaratat objekt shqyrtimi të lexuara si një e pandarë (e tërë), veçanërisht në episode ku bëhet fjalë për mafie, veprimtari mafioze dhe destabilitet, më së paku ose aspak çenohet kërkuesi, pasi janë bërë për veprime, veprimtari dhe emra të përvetshëm. Në këto deklarime i akuzuari, kur nominon kupolën mafioze, përmend emra të përvetshëm dhe jo kërkuesin. Këto pretendime për shpifje nuk mund të justifikohen, dhe pranohen në një shoqëri të hapur dhe demokratike, pasi do të prodhonte si pasojë të drejtëpërdrejtë, parandalimin e kritikave të ligjshme ndaj zyrtarëve apo prezantimin e shkëlqeve, ose praktikave korruptive të tyre. Siç kemi theksuar më sipër, këto deklarime politike janë përdorur në kontekst të terminologjisë dhe fenomenologjisë krimnologjike, në kuadër të luftës politike dhe në vijim të një politike të caktuar në interes të forcës politike, që përfaqëson. Këto veprime politikisht dhe jo rrallë në publicistikë vlerësohen dhe etiketohen si veprimtari mafioze në kuptim të gjërë dhe të fenomenologjisë. Në këto deklarime (konferencë) bëhet fjalë për një dosje me dokumente për lidhje shoqërore e politike të Kryetarit të Bashkisë, njëherësh dhe kryetar i opozitës, kundërshtari politik, ndaj të cilit janë adresuar edhe akuzat, që kanë marrë në mënyrë preferenciale leje ndërtimi e tendera. Kjo deklaratë politikisht e motivuar e karakterit të përgjithshëm empirikisht (relativisht) e vërtetuar, pasi në dosjen gjyqësore ndodhen të administruara disa leje ndërtimi në emër të kërkuesit. Në këto deklarime përmendet dhe emri i një individi (I.M.), si përfitues tenderash dhe lejesh ndërtimi, paligjshmëria në ndonjë rast, e të cilave është tashmë fakt i njohur botërisht. Kjo justifikon dhe përligj në kontestin politik thënien, "dhunuar ligje e

prona” e cila normalisht përbën pëgjithësim. Mjaft prej deklarimeve normalisht mund të konsiderohen fakt, dhe s’ka asnjë pengesë që të konsiderohet i tillë, fakt që mund të lexohet e interpretohet si i vërtetë, sidomos në kuadër të një deklarimi politik dhe në kuadër të akteve që ndodhen të administruara në dosje (lejet e ndërtimit).

Nga analiza në kuptim, që ka bërë sipas tij deklaruesi ndaj fenomeneve, fakteve, ngjarjeve, të cilat nga kërkuesi janë kuptuar si fyerje, shpifje dhe cënim i nderit e dinjitetit të tij. Faktet e këtyre deklaratave janë paraqitur në publik (parlament e konferenca shtypi) edhe më parë, një pjesë e të cilave janë shqyrtuar nga komision hetimor parlamentar. Një pjesë e këtyre deklarimeve, rezultojnë dhe nga aktet që mban dosja, të vërteta ose u vërtetuan si të tilla, ende pa mbaruar vijimësia e kësaj procedure gjyqësore. Shëmbulli më sinjifikativ gjëndet në thëniet: “... kjo kupolë punisto mafioze jep ultimatum, ... do të bëjë thirrje për mosbindje civile, se ka rrethuar kështjellën për ta marrë, ...” Ky deklarim nuk mund të pranohet dhe as interpretohet si shpifje apo fyerje, pasi ky fakt tashmë i vërtetuar ende pa mbaruar së shqyrtuari kjo çështje ndodhi episodi i dytë. Prandaj, akuzë (çështje) kemi kur deklaratat e të akuzuarit janë të provuara katërcipërisht të pavërteta, konkrete dhe diskretituese, në çështjen në shqyrtim kemi të bëjmë vetëm me dyshime, dhe këto të karakterit të përgjithshëm, dhe dyshimet shkojnë në favor të të akuzuarit.

Barrën e provës në këto raste e ka kërkuesi (i dëmtuari akuzues ose akuzuesi), mbështur në prezumimet, shkak për të cilin dhe legjislatori e ka kaluar barrën e provës te kundërshtuesi i prezumimit, deri sa të provohet e kundërta është paditësi (i dëmtuari akuzues), ai që duhet të vërtetojë me prova pozitive, që deklaratat apo insinuatat që pretendohet se përbëjnë shpifje janë të rreme. Në rastin në shqyrtim, ai nuk ka sjellë përpara kësaj gjykate prova të plota dhe bindëse për vërtetësinë e pretendimeve të tij dhe pavërtetësinë e akuzave ndaj tij, dhe të dijenisë nga ana e të akuzuarit për këtë pavërtetësi në deklaratat e bëra prej tij si elemente të domosdoshëm për këto vepra penale. Jo pa qëllim, legjislatori i ka lënë barrën e provës palës që ngre padi për shpifje penale (kërkuesit), duke e kushtëzuar të vërtetojë gjithë elementët e veprës, përtej çdo dyshimi të arsyeshëm, pasi vendosja e barrës së provës mbi të akuzuarin do të kishte efekt frenues mbi të drejtën e lirisë së shprehjes.

Nga interpretimi i këtyre deklarimeve në anën objektive të tyre në analizën e raportit të objektit të cënuar dhe objektit të mbrojtur ose të pretenduar si të cënuar/mbrojtur, në çdo rast, gjykata mban parasysh parimin e proporcionalitetit ndërmjet objektit të cënuar me atë të mbrojtur, në rastin konkret individit dhe shoqëria, investitorët e tjerë në emër të barazisë përpara ligjit dhe në të drejtën e pjesëmarrjes e përdorimit të fondeve publike, siç janë ato të Bashkisë së kryeqytetit. Në lidhje me protestat, nisur dhe nga precedentët e mëparshëm, është vlerësuar më i rëndësishëm rendi kushtetues se interesi e një subjekti zgjedhor, qoftë ky edhe më i madhi në opozitë.

Kolegji vlerëson se i dëmtuari akuzues, Koço Kokëdhima, nuk ka paraqitur asnjë provë që të vërtetojë para gjykatës se Kryeministri Sali Berisha ka përhapur thënie apo informacione të rreme me qëllim cënimin e dinjitetit të tij. Po kështu, i dëmtuari akuzues

Koço Kokëdhima nuk ka paraqitur asnjë provë për të vërtetuar një element shumë të rëndësishëm të veprës penale të “Shpifjes”, dijenia publike se thëniet janë të rreme. Nisur nga sa më sipër dhe në përfundim të kësaj analize, ky Kolegj arrin në përfundimin (vlerëson), se i dëmtuari akuzues Koço Kokëdhima, nuk mund të provojë akuzat e ngritura prej tij, në fjalët e Kryeministrit dhe Deputetit Sali Berisha, nuk ekzistojnë elementë të veprave penale të “Fyerjes” dhe “Shpifjes”, pra fakti i pretenduar nuk ekziston, e për këtë arsye nuk mund t’i kërkohet Kuvendit autorizim për procedim penal.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson se rrethanat që nuk lejojnë fillimin e procedimit penal të parashikuara në nenin 290 të K.Pr.Penale, vlerësohen nga organi i akuzës për çështjet që i adresohen asaj për procedim. Të njëjtën gjë bën ajo edhe për rastet kur kërkohet autorizimi për procedim dhe kompetent për këtë kërkesë është prokurori. Është ai që duhet të sqarojë, në përrputhje me kërkesat ligjore ekzistencën e kushteve të procedimit, pra ekzistencën e shkaqeve që detyrojnë atë të regjistrojë procedimin penal, ekzistencën e shkaqeve që nuk lejojnë fillimin e procedimit penal apo vazhdimin e tij. Në rastin konkret, kërkesa nuk ka ardhur nga organi i akuzës, por nga i dëmtuari akuzues dhe gjykata nuk është kompetente për të filluar procedimin penal. Gjykata është e detyruar të kërkojë autorizim për procedim penal nga Kuvendi, përveç rasteve kur nga verifikimi i kushteve të procedimit, konstaton ekzistencën e rrethanave që nuk lejojnë fillimin e procedimit penal. Për shkak të mbrojtjes që neni 73/1 i Kushtetutes i krijon deputetit në rastin e “Fyerjes”, dhe në bazë të pikës “e” të nenit 290 të Kodit të Procedurës Penale, që determinon rastin ligjor, ky Kolegj vlerëson se nuk duhet kërkuar fillimi i procedimit penal ndaj Deputetit Sali Berisha.

...

Vendimi nr.44, datë 26.11.2010 i Kolegjit Penal

(Ndalimi i ekstradimit kur parashikohet dënim me vdekje për veprën)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Besnik Imeraj Kryesues, Fatos Lulo, Majlinda Andrea, Arjana Fullani, Andi Çeliku anëtarë vëren se nga aktet e administruara në gjykimin e çështjes rezulton se në datën 31.08.2010, në sekretarinë e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë është depozituar kërkesa e organit të Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë për ekstradimin drejt Shteteve të Bashkuara të Amerikës të shtetasit shqiptaro-amerikan A.R. Sipas kësaj kërkesë, organi i akuzës pretendoi se me shkresën nr.2828/8, Protokolli M.M., e datës 31.08.2010, Drejtoria e Marrëdhënieve Juridiksionale me Jashtë e Prokurorisë së Përgjithshme të Republikës së Shqipërisë ka përcjellë pranë Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë kërkesën së bashku me dosjen për ekstradimin në Shtetet e Bashkuara të Amerikës të shtetasit shqiptaro-amerikan A.R. Po kështu rezultoi e provuar se me shkresën

nr.311/1, Indeksi E10/GS, datë 30.08.2010, Ministria e Punëve të Jashtme të Republikës së Shqipërisë ka përcjellë pranë Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Shqipërisë kërkesën për ekstradim në Sh.B.A. të shtetasit shqiptar A.R dhe dosjen përkatëse. Kërkesa së bashku me dosjen është regjistruar pranë Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Shqipërisë, e cila e ka përcjellë pranë Prokurorisë së Përgjithshme për të kryer procedurat ligjore në lidhje me gjykimin e saj.

Pjesë e dosjes që shoqëron kërkesën për ekstradim është edhe shkresa e datës 25.08.2010 e nënshkruar prej Sekretares Amerikane të Shtetit, çertifikata datë 24.08.2010 e Departamentit të Drejtësisë së Sh.B.A., shkresa nr.071, datë 30.10.2010 e Ambasadës së Sh.B.A.-së në Republikën e Shqipërisë, affidavit i agentit special të F.B.I. datë 20.08.2010 në mbështetje të kërkesës për ekstradim, akt akuzën e Gjykatës së Distriktit të New Yorkut me Ref S510 Cr.464(RJH), urdhëri i arrestit datë 19.08.2010, lëshuar po nga Gjykata e Distriktit të New Yorkut, deklarata e ndihmës prokurorit të shtetit të Sh.B.A.-së në mbështetje të kërkesës për ekstradim të shtetasit A.R, fotografi e shtetasit A. së bashku me të dhëna të tjera identifikuese të tij, etj.

Nga përmbajtja e këtyre akteve rezulton se ndaj shtetasit A.R është ngritur një akuzë nga Gjykata e Distriktit të New Yorkut me Ref S510 Cr.464 (RJH), duke e akuzuar këtë shtetas për kryerjen e një sërë veprash të rënda penale, e konkretisht të: shantazhit, vepër kjo e parashikuar prej kreu 18 neni 1961 (4) i Kodit të Shteteve të Bashkuara të Amerikës; konspiracion në ndihmë të shantazhit, konspiracion për lëndë narkotike, parashikuar nga kreu 18, neni 841 (b) (1) (B) i K.Penal të Sh.B.A.-së; konspiracion për vjedhje të viktimit, parashikuar nga kreu 18, neni 1961 (1), 1962 (d) dhe 1965 (5) të Kodit Penal të Sh.B.A.-së; përdorim dhe mbajtje e armëve të zjarrit, parashikuar nga kreu 18, neni 924 (c) (1) (A) (ii), 924 (c) (1) (B) (ii) dhe (2) të Kodit Penal të Sh.B.A.-së; pengmarje e viktimit në ndihmë të shantazhit, parashikuar nga kreu 18, neni 1959 (b) (2) dhe 1959 (a) (1) dhe (2) të K.Penal të Sh.B.A.-së; vrasje e Erjon Shehut në ndihmë të shantazhit, parashikuar nga kreu 18, neni 1959 (b) (2) dhe 125.25 dhe 20 të Kodit Penal të Sh.B.A.-së dhe krahas kësaj është lëshuar edhe një urdhër arresti në mungesë po nga Gjykata e Distriktit të New Yorkut. Veprat e mësipërme penale për të cilat akuzohet shtetasi A.R parashikohen nga nenet 78 e 25, 283/2, 283/a/2, 140 e 25, 109 e 25, 139 e 25, 278/2 e 333 të K.Penal të Republikës së Shqipërisë, por edhe nga artikulli II i Traktatit të Ekstradimit lidhur midis Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe Shqipërisë, që mban datën 1 Mars 1933.

Të dyja gjykatat e faktit, duke arsyetuar se në bazë të legjislacionit të brendshëm shqiptar dhe mbi bazën e marrëveshjes dy palëshe të ekstradimit të datës 01.03.1933 të nënshkruar ndërmjet shtetit shqiptar dhe atij amerikan është i mundur ekstradimi i këtij shtetasi, kanë pranuar kërkesën e organit të akuzës, duke lejuar ekstradimin e shtetasit A.R për në Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Duke gjetur pjesërisht të bazuara në ligj pretendimet e ngritura në rekurs nga ana e mbrojtësit të shtetasit A.R, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë çmon se vendimet e dy gjykatave të faktit janë marrë në shkelje të një sërë dispozitash të

parashikuara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut, si dhe në shkelje të dispozitave të nenit 491/1/b dhe 497/1 të K.Pr.Penale. Pranimi nga gjykatat e faktit i kërkesës së organit të akuzës për ekstradimin e shtetasit A.R për në Sh.B.A., duke mos administruar në gjykim asnjë lloj garancie të lëshuar nga autoritetet përkatëse të shtetit amerikan se ndaj këtij personi nuk do të aplikohet dënimi me vdekje, i bën vendimet e gjykatave të cënueshme pasi janë shkelur kërkesat e nenit 21 të Kushtetutës së Shqipërisë, neni 11 i Konventës Europiane për Ekstradimet, si neni 491/b i K.Pr.Penale, si dhe neni 32/d i ligjit nr.10193, datë 03.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”.

Edhe pse gjykatat e faktit kanë mundur të provojnë në gjykim se njëra prej akuzave që rëndon mbi shtetasin shqiptar A.R parashikon dënim me vdekje nga legjislacioni i shtetit të New Yorkut, shtet i cili ka kërkuar ekstradimin e tij, në kundërshtim me dispozitat e sipërcituara kanë lejuar ekstradimin, duke arsyetuar se fakti që shtetasi shqiptar i ekstraduar mund të dënohet edhe me vdekje në shtetin amerikan nuk përbën pengesë për ekstradimin e tij. Ky arsyetim i gjykatave të faktit është marrë në shkelje të ligjit jo vetëm për faktin se dispozita e nenit 21 të Kushtetutës së Shqipërisë ka sanksionuar se: “Jeta e personit mbrohet me ligj”, por edhe sepse legjislacioni shqiptar, për një shkak të tillë e ndalon gjykatën të lejojë ekstradimin e shtetasve shqiptarë. Kështu, sipas nenit 491/b të K.Pr. Penale, nuk mund të jepet ekstradimi kur: ”ka arsye të mendohet se personi që kërkohet do t’u nënshtrohet... dënimeve të egra”. Në rastin objekt gjykimi, dënimi me vdekje që parashikon në shtetin kërkues njëra prej dispozitave për të cilat është akuzuar shtetasi A.R dhe mundësia që ndaj tij të caktohet ky lloj dënimi nuk mund të mos konsiderohet nga ana e gjykatës si shkak për të mos dhënë ekstradimin, pasi dënimi me vdekje është një prej dënimeve që në kuptim të dispozitës së mësipërme duhet të vlerësohet “dënim i egër”. Në këtë përfundim duhet të kishin arritur gjykatat e faktit edhe në zbatim të nenit 32/d të ligjit “për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështje penale, i cili parashikon se ekstradimi lejohet kur: “shteti kërkues jep garanci që nuk do të japë një dënim me vdekje ose, nëse e ka dhënë një dënim të tillë, nuk do ta ekzekutojë atë”.

Gjykatat e faktit, nuk mund dhe nuk duhet të lejonin ekstradimin e shtetasit A.R në Sh.B.A. pa administruar më parë një garanci nga ky shtet se ndaj personit që kërkonin nuk do të aplikohet dënimi me vdekje edhe për shkak të detyrimeve që burojnë nga dispozita e nenit 11 të Konventës Europiane për Ekstradimin, i cili gjithashtu në mënyrë të qartë ndalon ekstradimin e shtetasve kur shteti kërkues nuk jep garanci që ndaj të kërkuarit nuk do të aplikohet dënimi me vdekje. Në gjykimin në Gjykatën e Lartë, nga ana e përfaqësuesit të Prokurorisë së Përgjithëshme u pretendua se në fashikullin e gjykimit të çështjes në Gjykatën e Lartë ndodhet një shkresë e Prokurores së Përgjithëshme, e cila lidhet me grancinë e shtetit amerikan për të mos aplikuar dënimin me vdekje ndaj shtetasit A.R. Ky pretendim i ngritur nga prokurori u çmua i pabazuar në ligj nga Kolegji Penal, jo vetëm për faktin se dispozitat procedurale penale nuk lejojnë paraqitjen apo marrjen dhe

administrimin e provave në Gjykatën e Lartë, por edhe forma e dokumentave që Prokuroria e Përgjithëshme ka dërguar në Gjykatën e Lartë me shkresën nr.2828/29, datë 19.11.2010 nuk gjen bazë ligjore. Kjo garanci, e lëshuar nga organi kompetent në Sh.B.A. dhe i marrë në formën e kërkuar nga ligji procedural penal, duhet të administrohet në rigjykimin e çështjes në gjykatën e shkallës së parë dhe është një dokument pa të cilin gjykata nuk mund të pranojë kërkesën për ekstradimin e A.R. Veç sa sipër, në rigjykim, është detyrë e Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë që në zbatim të detyrimeve që burojnë nga dispozitat e nenit 491 të K.Pr.Penale dhe të Traktatit dypalësh të ekstradimit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, të administrojë edhe të paktën një provë të fajësisë së A.R. Në nenet I dhe XI të Traktatit është parashikuar që dorëzimi i personit të kërkuar mund të bëhet vetëm pas të tilla provash të fajësisë, që si mbas ligjeve të vendit ku personi i akuzuar ndodhet, do të justifikonin arrestimin dhe shpënieën përpara gjykatës nëse krimi do të kishte ndodhur atje.

...

2011

Vendimi nr.367, datë 13.09.2011 i Kolegjit Civil

(Zbatimi i ligjit material të përgjithshëm krahas atij të posaçëm)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Fatos Lulo Kryesues, Andi Çeliku, Evelina Qirjako, Aleksandër Muskaj, Medi Bici anëtarë vëren se nga aktet e dosjes gjyqësore rezulton se paditësi, “Scutari Construction” sh.p.k. (“Scutari”), është një shoqëri tregtare, me veprimtari edhe importimi dhe tregtimi i hekurit. Rezulton nga aktet që ndodhen në dosjen gjyqësore që paditësi ka lidhur marrëveshje për vitin 2003, 2004 me Shoqërinë e së drejtës turke “Izmir Demir Celik Sanayi” A.S. me qëllim blerjen e mallit “Hekur ndërtimi”. Në termat e kësaj kontrate janë përcaktuar qartë kushtet e lëvrimit të mallit, kushtet e pagesës, etj. Si rrjedhojë e marrëveshjeve të mësipërme rezulton se pala paditëse që nga data 01.08.2003 gëzon të drejtën e ekskluzivitetit për shpërndarjen e mallrave të Shoqërisë së të drejtës turke “Izmir Demir Celik Sanayi” A.S në territorin e Republikës së Shqipërisë. Në referim të kontratave të mësipërme, rezulton se palët kishin rënë dakort që çmimi i blerjes së mallit hekur për ndërtim të ishte 380 USD IMT (dollarë për ton metrik) dhe çdo pagesë do të kryhej përmes bankës me adresa plotësisht të përcaktuara në kontratë. Pala paditëse pretendon se Dega e Doganës Durrës ka aplikuar për efekt të zhdoganimit të mallit të importuar prej saj, hekur për ndërtim, çmimin e referencës dhe nuk i është referuar çmimit të përcaktuar nga palët në marrëveshjen e lartpërmendur. Në këto rrethana, sipas pretendimeve të paditësit, llogaritja e bërë në bazë të nenit 36 të Kodit Doganor, duke marrë për bazë të dhënat e Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave, ka nxjerrë një detyrim doganor për palën paditëse në shumën 26.630.542 Lekë, që përbën një vlerë më të madhe nga ajo që duhet të rezultonte nga detyrimi doganor, duke marrë për bazë çmimin e transaksioneve të realizuara ndërmjet palëve.

Ky Kolegj konstaton se Gjykata e Apelit Durrës, ashtu sikurse dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, në kundërshtim me kërkesat e normave procedurale nuk ka kryer “një hetim gjyqësor të plotë dhe të gjithanshëm në përputhje me ligjin për konfliktin objekt gjykimi” (neni 14 i K.Pr.Civile). Të dyja gjykatat e ulëta nuk kanë hetuar dhe nuk i kanë dhënë përgjigje asnjëherë prej pretendimeve dhe kërkesave të palës së paditur (neni 6 i K.Pr.Civile), të parashtruara në procesin gjyqësor, duke bërë që gjykimi të jetë i njëanshëm dhe duke sjellë si

pasojë zgjidhjen e kësaj mosmarrëveshjeje në kundërshtim me dispozitat ligjore dhe normat e tjera në fuqi, që janë të detyrueshme të zbatohen prej tyre” (neni 16 i K.Pr.Civile).

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson si të pabazuar në ligj pretendimin e ngritur nga Avokatia e Shtetit dhe përfaqësuesit e anës së paditur se padia e paditësit duhet të rrëzohet, për arsye se shkaku ligjor i saj është i pabazuar në ligj pasi paditësi padinë e tij e ka mbështetur vetëm në nenin 655 të K.Civil, “Bëgatimi pa shkak”. Rezulton se formulimi i kërimit të paditësit në kërkesë padi është “Kthim shume” dhe paditësi padinë e tij e ka mbështetur në dy dispozita në nenin 655 të K.Civil dhe në nenin 249 të K.Dogonor. Pra si shkak ligjor paditësi ka përdorur dhe “Bëgatimin pa shkak” të rregulluar nga K.Civil dhe “Rimbursimin për gabimet” të rregulluar nga K.Dogonor. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e vlerëson të drejtë argumentin e dhënë nga përfaqësuesit e palës së paditur se shkaku i parë ligjor i padisë nuk qëndron, pasi, në respektim të nenit 658 të K.Civil, kjo lloj padie nuk mund të ngrihet kur i dëmtuari mund të ngrejë një padi për të kërkuar shpërblimin e dëmit të pësuar, ose padi të një lloji tjetër. Por, në të njëjtën kohë, vlerëson të theksojë se mosmarrëveshja e krijuar mes palëve para se të rregullohet nga K.Civil (nga e drejta materiale e përgjithshme), rregullohet nga K.Dogonor (ligji specifik, i cili rregullon këto mosmarrëveshje) dhe është i njohur parimi që ligji specifik mbizotëron mbi të drejtën materiale të përgjithshme.

Në analizë të sa më sipër dhe në referim të vendimit unifikues nr.9, datë 09.03.2006 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, ku shprehimisht thuhet: “E drejta subjektive e pretenduar e paditësit dhe e përcaktuar prej tij në padi, si pjesë përbërëse e shkakat të padisë, në kuptim të nenit 185 të K.Pr.Civile, është e njëjtë me bazën juridike të padisë (cilësimin juridik të bërë nga paditësi), në kuptim të nenit 16/I të K.Pr.Civile”, ky Kolegj çmon se e drejta subjektive që paditësi pretendon se i është shkëlur dhe kërkon ta mbrojë me anë të këtij procesi gjyqësor (detyrimi doganor paguar më tepër), është e njëjtë me të drejtat që parashikohen në nenin 249 të K.Dogonor, ku shprehimisht thuhet: “1. Detyrimet e importit ose detyrimet e eksportit rimbursohen kur konstatohet se në çastin e pagimit kjo shumë ligjërisht nuk përbënte detyrim ose se shuma ishte kontabilizuar në kundërshtim me nenin 235(2). Detyrimet e importit ose detyrimet e eksportit shuhen kur konstatohet se në çastin e kontabilizimit të këtyre detyrimeve, ato sipas ligjit nuk përbënin detyrim, ose se kontabilizimi është bërë në kundërshtim me nenin 235(2). Nuk jepet rimbursim ose shuarje detyrimesh në rast se faktet, që çojnë në përfundimin se detyrimet nuk përbënin ligjërisht detyrim, ose se kontabilizimi është gabuar, janë pasojë e një veprimi të qëllimshëm nga personi i interesuar. 2. Detyrimet e importit ose detyrimet e eksportit rimbursohen ose shuhen me paraqitjen e një kërkesë në zyrën doganore kompetente, brenda një periudhe trevjeçare, që fillon nga data kur shuma e këtyre detyrimeve i është njoftuar debitorit. Kjo periudhë zgjatet, nëse ky person i interesuar jep prova se mosparaqitja e kërkesës brenda afatit të caktuar është pasojë e rrethanave të jashtëzakonshme ose fuqie madhore. Kur autoritetet doganore nga ana e tyre, zbulojnë se brenda këtij afati janë krijuar një ose më

shumë situata, të cilave i referohet nënparagrafi i parë dhe i dytë i paragrafit të parë, ato rimbursojnë ose shuajnë detyrimet e importit me nismën e tyre.”

Në këto kushte, pavarësisht se pala paditëse ka vendosur si shkak ligjor dy dispozita, ky Kolegj çmon se për aq kohë sa pretendimet e kësaj pale për shkeljen e të drejtës janë në përputhje me parashikimet e një prej dispozitave që përbëjnë shkakun ligjor të padisë, kjo e fundit do të konsiderohet se është ngritur drejt dhe gjykatat me të drejtë kanë marrë në shqyrtim çështjen përkatëse. Në lidhje me zbatimin e së drejtës materiale në çështjen objekt gjykimi, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e gjen të bazuar pretendimin dhe argumentin e anës së paditur se të dyja gjykatat më të ulëta, si pasojë e një hetimi jo të plotë dhe të gjithanshëm nuk kanë pasur parasysh faktin se nuk jemi para rastit klasik të aplikimit dhe zbatimit të nenit 34 të K.Doganor, pasi në çështjen objekt gjykimi rezulton se vlera e mallit të importuar kushtëzohet nga vlera e mallit që paditësit i ka dorëzuar (eksportuar) tek Shoqëria shitëse “Izmir Demir Celik”.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se në rigjykim, gjykata e apelit, në mënyrë që t’u japë përgjigje të gjitha pyetjeve dhe problemeve të trajtuara më lart në përputhje me nenet 224, 465 të K.Pr.Civile dhe me aktet normative që janë në fuqi, mund të caktojë një ekspert me njohuri teknike dhe shkencore të fushës, i cili duke u mbështetur në provat që ndodhen në dosjen gjyqësore si dhe në aktet normative përkatëse, mund të ndihmojë gjykatën në zgjidhjen e këtij konflikti.

...

Vendimi nr.5, datë 23.05.2011 i Kolegjit Penal

(Kompetenca për shqyrtimin e kërkesave gjatë hetimit paraprak)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Medi Bici Kryesues, Gani Dizdari, Ardian Dvorani, Ardian Nuni, Aleksandër Muskaj anëtarë vërejnë se në Gjykatën e Lartë, me datë 16.03.2011 është regjistruar çështja penale nr.05 regj.them., që i përket kërkuarit Ilir Meta, me objekt shfuqizimin e vendimit të prokurorit, etj. Nga shqyrtimi gjyqësor i çështjes rezulton si më poshtë: Me datë 24.01.2011, Prokuroria e Përgjithshme ka regjistruar procedimin penal nr.01, i cili bën fjalë për veprat penale të korrupsionit aktiv dhe pasiv të funksionarëve të lartë shtetëror ose të zgjedhurve vendorë, si dhe të shpërdorimit të detyrës, të parashikuara nga nenet 245, 260 dhe 248 të Kodit Penal. Fillimi i procedimit penal është bërë kryesisht nga Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke u bazuar në të dhënat e transmetuara në emisionin “Fiks-Fare” të televizionit “Top Channel”, me datë 11.01.2011 dhe më pas aktet i janë kaluar për kompetencë Prokurorisë së Përgjithshme. Në funksion të procedimit penal janë sekuestruar nga organi i prokurorisë provat materiale të përmendura në kërkesën për gjykim, si dhe është kryer ekspertimi nga një ekspert i huaj. Duke qenë se

kërkuesi Ilir Meta është deputet në Kuvendin e Shqipërisë, Prokuroria e Përgjithshme me shkresën nr.260/18 prot., datë 11.02.2011 i është drejtuar Kuvendit që të japë autorizimin për ndjekjen penale të tij. Me vendimin e datës 08.03.2011, prokurorja e çështjes Anila Leka ka vendosur mospranimin e kërkesave të paraqitura nga mbrojtja e kërkuesit, vendim i cili është kundërshtuar në gjykatë. Përveç kësaj kërkesë të bërë nga kërkuesi Ilir Meta, në Gjykatën e Lartë, me datë 09.05.2011 është regjistruar për t'u gjykuar edhe procedimi penal nr.01 i vitit 2011 në ngarkim të tij dhe prokurori i çështjes, duke marrë shkas nga kjo, kërkoi që kërkesa të gjykohet nga trupi gjykues që shqyrton çështjen e themelit, i cili duhet t'u japë përgjigje të gjitha kërkesave që bëjnë palët.

Kolegji Penal vlerëson se kërkesa e bërë nga prokurori është e bazuar në ligj, prandaj si e tillë ajo duhet të pranohet. Në nenin 278/1 të K.Pr.Penale thuhet: Gjatë hetimeve paraprake, për rastet e parashikuara nga ligji, mbi kërkesën e prokurorit, të pandehurit, të dëmtuarit dhe palëve private, vendos gjykata. Dispozita ligjore e mësipërme tregon qartë se gjykata në fazën e hetimit paraprak nuk shqyrton të gjitha kërkesat që mund të bëjnë palët, por ajo shqyrton vetëm ato raste që parashikohen shprehimisht në ligj, siç është kundërshtimi i vendimit të prokurorit për mosfillimin e procedimit, i parashikuar nga neni 291/2 i K.Pr.Penale; kundërshtimi i zgjatjes së afateve të hetimeve paraprake, i parashikuar nga neni 325 i K.Pr.Penale; ankimi kundër vendimit të prokurorit për pushimin e çështjes penale, i parashikuar nga neni 329 i K.Pr.Penale, etj. Kërkesa që ka paraqitur kërkuesi Ilir Meta nuk ka të bëjë me rastet e përmendura më lart dhe me asnjë rast tjetër, për të cilin ligji ynë procedural penal i lejon palët gjatë hetimeve paraprake që të ankohen në gjykatë. Në thelb kërkesa e paraqitur nga kërkuesi ka të bëjë me papërdorshmërinë e provave, për të cilat ai dhe mbrojtja pretendojnë që prokuroria i ka marrë në kundërshtim me rregullat procedurale, të parashikuara nga Kodi i Procedurave Penale, duke i konsideruar këto akte të hetimit paraprak të pavlefshme.

Kolegji Penal vlerëson që në ndihmë të arsytimit të mësipërm vjen edhe parashikimi i nenit 278/2 të K.Pr.Penale, i cili thotë: Të gjitha veprimet e prokurorit gjatë hetimeve paraprake shqyrtohen nga i njëjti gjyqtar. Në këtë rast qëllimi i ligjvënësit nuk ka qenë vetëm mos konsumimi i disa gjyqtarëve të së njëjtës gjykatë, të cilët sipas nenit 15/2 të K.Pr.Penale, nuk mund të marrin pjesë më pas në gjykimin në themel të çështjes, por një nga arsyet kryesore ka qenë fakti që gjyqtarë të së njëjtës gjykatë të mos japin vendime të ndryshme, për të njëjtën kërkesë të bërë nga palët. Rregulli i mësipërm vlen edhe për fazën e gjykimit, sepse do të ishte krejt absurde që një trup gjykues i ndryshëm me atë që shqyrton çështjen në themel, të kishte kompetencën lëndore për t'u shprehur në lidhje me një kërkesë që mund të paraqitet nga pala derisa të mos ketë filluar shqyrtimi gjyqësor i çështjes.

Gjykata Kushtetuese në lidhje me këtë çështje shprehet: Detyrimi i respektimit nga gjyqtari të kufirit të kompetencës është ndër të tjera parakusht për të mos lejuar që shumë gjyqtarë të ushtrojnë të njëjtin pushtet me vendime për një fakt të caktuar, duke cenuar parimin kushtetues të ligjshmërisë apo gjykimit të një personi dy herë për të njëjtën vepër

penale (ne bis in idem), të parashikuar përkatësisht në nenet 4/1 dhe 34 të Kushtetutës, prandaj për çdo rast dhe çështje të mundshme, ligji ka parashikuar një gjykatë të vetme për të gjykuar..... Po të shihet me kujdes baza ligjore ku mbështetet kërkesa do të vihet re me lehtësi se asnjëra prej dispozitave ligjore të vëna nuk e mbështet kërkimin që bëhet, pasi ato janë dispozita ligjore që shprehin parime të përgjithshme kushtetuese, të drejtat e liritë e njeriut dhe institute të ndryshme të së Drejtës sonë Procedurale Penale, por në asnjërën prej tyre nuk thuhet se për çdo veprim të prokurorit në fazën e hetimit paraprak mund të shkohet direkt në gjykatë, sepse po të ishte kështu shkelej rëndë parimi i barazisë së armëve, gjë që të çon në një proces jo të rregullt ligjor, duke u shkelur në këtë mënyrë neni 6 i Konventës Europiane të së Drejtave dhe Lirive të Njeriut.

E vetmja dispozitë e vendosur në bazën ligjore të kërkesës, e cila lidhet me objektin e saj është neni 151/4 i K.Pr.Penale, i cili thotë: Provat e marra në shkelje të ndalimeve të parashikuara nga ligji nuk mund të përdoren. Papërdorshmëria mund të ngrihet edhe kryesisht në çdo gjendje dhe shkallë të procesit. Nga interpretimi i dispozitës së mësipërme del qartë se papërdorshmërinë e provave ka të drejtë ta ngrëjë edhe vetë organi procedues pa kërkesë të palës (kryesisht), gjë që është edhe një garanci më tepër për një proces të rregullt ligjor. Pjesa e parë e këtij paragrafi është një dispozitë ndaluese, e cila në mënyrë kategorike përjashton përdorimin e provave të marra në kundërshtim me ligjin, duke e detyruar gjykatën që shqyrton çështjen, që vendimin e saj të mos e bazojë në prova të papërdorshme, pa qenë nevoja e ngritjes së papërdorshmërisë nga palët. Megjithatë, për provën e marrë nga prokurori gjatë hetimit paraprak, në përputhje me nenin 151/1 të K.Pr. Penale, pala nuk ka të drejtë të bëjë ankim direkt në gjykatë, pasi një e drejtë e tillë nuk i jepet shprehimisht nga kjo dispozitë ligjore.

Kolegji Penal e vlerëson të pabazuar në ligj pretendimin e mbrojtjes në kërkesat paraprake që çështja duhet të gjykohet nga ky trup gjykues, sepse kërkesa është regjistruar më parë në gjykatë, pasi ligji nuk e lidh kompetencën në lëndë të gjykatës me momentin e regjistrimit të çështjeve, por kompetenca lëndore jepet në mënyrë të shprehur nga ligji dhe në ndryshim nga kompetenca tokësore, për të cilën moskompetenca mund të ngrihet derisa nuk ka filluar shqyrtimi gjyqësor (neni 83/2 i K.Pr.Penale), për kompetencën lëndore, moskompetenca ngrihet edhe kryesisht në çdo gjendje e shkallë të procesit (neni 83/1 i K.Pr.Penale). Ligjvënësi nuk e ka bërë pa qëllim një diferencim të tillë, por për t'i dhënë më shumë rëndësi lëndës që gjykohet, duke lejuar gjykatën që kontrollon hetimin paraprak të shqyrtojë vetëm ato kërkesa për të cilat ligji lejon shprehimisht të drejtën e ankimit, që kanë të bëjnë më tepër me ato raste kur preken të drejtat dhe liritë e njeriut, ndërsa të gjitha kërkesat e tjera të palëve i shqyrton vetëm gjykata që gjykon themelin e çështjes. Për të gjitha këto që thamë më sipër, Kolegji Penal vlerëson që kompetencën lëndore për të gjykuar kërkesën e bërë nga kërkuesi Ilir Meta e ka trupi gjykues, i cili ka në shqyrtim procedimin penal nr.01 të vitit 2011, në ngarkim të tij.

...

2012

Vendimi nr.579, datë 11.12.2012 i Kolegjit Civil (Identifikimi i aktit administrativ)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Ardian Dvorani Kryesues, Arjana Fullani, Evelina Qirjako, Andi Çeliku, Medi Bici, anëtarë vërejnë se paditësat janë në marrëdhënie pune me palën e paditur Agjencia e Trajtimit të Kredive, në të cilën është ushtruar kontroll nga Drejtoria e Auditimit të Brendshëm, pranë Ministrisë së Financave për periudhën 2005 deri më 30.06.2006. Në përfundim të kontrollit pala e paditur Ministria e Financave ka nxjerrë urdhrin nr.2565/7, datë 13.07.2006 me të cilin ndërmjet të tjerave i kërkon palës së paditur Agjencia e Trajtimit të Kredive, që të nxjerrë urdhrin për ndalimin e shpërblimit që kanë marrë paditësat si pagë të trembëdhjetë, prandaj në zbatim të urdhrin të mësipërm ATK ka nxjerrë urdhrin nr.359, datë 29.08.2006, duke i shpallur paditësat debitorë dhe ndalimin e pagave të tyre.

Duke mos qenë dakord me urdhrat e mësipërm, pala paditëse i është drejtuar me kërkesëpadi Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, e cila me vendimin nr.7959, datë 13.11.2007 ka vendosur: Rrëzimin e padisë si të pambështetur në ligj dhe prova, pasi aktet që kërkohen të shfuqizohen nga gjykata, në bazë të neneve 324 - 333 të K.Pr.Civile nuk përbëjnë akte administrative. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.1828, datë 13.11.2008 ka vendosur: Ndryshimin e vendimit nr.7959, datë 13.11.2007 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke anuluar urdhrin e brendshëm nr.2565/7, datë 13.07.2006 të Ministrisë së Financave dhe atë me nr.359, datë 29.08.2006 të Agjencisë së Trajtimit të Kredive për ndalesat nga paga e paditësave.

Kolegji Civil vlerëson se, rekursi i paraqitur nga pala e paditur Agjencia e Trajtimit të Kredive nuk përmban shkaqe nga ato që parashikohen në nenin 472 të K.Pr.Civile, prandaj nuk ka asnjë arsye ligjore që vendimi i gjykatës së apelit të çenohet.

Duke ndaluar pagat e paditësave, pala e paditur ka vepruar në kundërshtim me nenet 27 dhe 122 të Kodit Punës, sepse është gjykata organi i vetëm që mund të ngarkojë punëmarrësin me shpërblimin e dëmit, prandaj Kolegji Civil vlerëson se pala e paditur në cilësinë e punëdhënësit nuk mund të nxirrte urdhra kundrejt punonjësve të saj për ndalimin e pagës, por ajo kishte të drejtë në kuptimin procedural që të zbatonte kërkesat

e nenit 154/a të K.Pr.Civile, duke paraqitur kërkesëpadi në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë për të kërkuar shpërblimin e dëmit prej paditësave, prandaj me të drejtë gjykata e apelit ka arritur në përfundimin se urdhrat e palës së paditur janë nxjerrë në kundërshtim me ligjin, duke i shfuqizuar ato.

Gjykata e shkallës së parë, megjithëse arsyeton drejtë se pala e paditur nuk duhet të nxirrte urdhra për të bërë ndalesa nga paga e paditësave, ka arritur në një përfundim të pabazuar në ligj se urdhri nr.2565/7, datë 13.07.2006 i Ministrisë së Financave dhe urdhri nr.359, datë 29.08.2006 i Agjencisë së Trajtitimit të Kredive (i dalë në zbatim të urdhërit të parë) nuk janë akte administrative në kuptim të neneve 324 -333 të K.Pr.Civile, prandaj për këtë shkak ajo ka rrëzuar padinë.

Kolegji Civil vlerëson se gjykata e shkallës së parë, megjithëse ka gjykuar çështjen në themel ka arritur në një përfundim të gabuar në lidhje me përcaktimin e urdhrave të nxjerra nga pala e paditur, sepse ato i përmbushin plotësisht kërkesat e nenit 105 të K.Pr.Administrative për t'u quajtur akte administrative, pasi janë nxjerrë nga organet e administratës publike dhe kanë krijuar pasoja juridike për raste individuale, sepse paditësave u është ndaluar paga pa vendim gjykate, prandaj me të drejtë gjykata e apelit ka vendosur shfuqizimin e tyre.

...

Vendimi nr.604, datë 18.12.2012 i Kolegjit Civil

(Prova e re nuk përbën shkak për rishikim nëse nuk ndikon në zgjidhjen e çështjes)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga: Ardian Dvorani Kryesues, Arjana Fullani, Evelina Qirjako, Andi Çeliku, Medi Bici anëtarë vërejnë se kërkuueset, në datën 30.11.2011, kanë depozituar pranë Gjykatës së Lartë kërkesën për rishikimin e vendimit nr.00-2011-93, datë 17.06.2011 të Gjykatës së Lartë (Kolegji Civil), të vendimit nr.462, datë 06.11.2009 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe vendimit nr.581, datë 14.04.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier.

Në çështjen objekt gjykimi, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë konstaton se jemi përpara shqyrtimit të një kërkesë bazuar në nenin 494 të K.Pr.Civile, ku shprehimisht thuhet se: “Kërkesa për rishikim është akti me të cilin kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës”. E drejta procedurale për rishikimin e një vendimi të formës së prerë përbën një mjet të jashtëzakonshëm ankimi, që bëhet vetëm për shkaqe të parashikuara në nenin 494 të K.Pr.Civile dhe është e kufizuar, pasi ka të bëjë me një situatë të supozuar jonormale, e cila e ka penguar gjykatën që të zbatojë drejtë ligjin dhe të zgjidhë drejt çështjen. Nisur nga natyra e jashtëzakonshme që ka ky lloj gjykimi, Kolegji Civil i Gjykatës

së Lartë vlerëson se kërkuesit, për shkak të interesit që ata kishin për zhvillimin sa më shpejt të këtij gjykimi, duhet të kishin marrë të gjitha masat për të marrë pjesë në proces.

Ky Kolegj vlerëson të theksojë se në respektim të parimit të barazisë së armëve, në një proces gjyqësor, është e rëndësishme të vlerësohet jo vetëm pozita procedurale e kërkuesit, por edhe ajo e subjektit, ndaj të cilit kërkohet të rishikohet vendimi i formës së prerë. Fakti që kërkohet të rishikohet një vendim i cili ka marrë formë të prerë dhe ndërkohë kërkuesit nuk marrin pjesë në të duke sjellë si pasojë zvarritjen e procesit, vlerësohet nga ky Kolegj si cënim i parimit të sigurisë juridike, dhe i të drejtave të pronësisë që ka subjekti i cili ka fituar gjyqin. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në lidhje me çështjen objekt gjykimi vlerëson si më poshtë:

Rezulton që kërkesa për rishikimin e vendimit të formës së prerë është depozituar pranë Gjykatës së Lartë në datën 30.11.2011. Rezulton që shkaku i rishikimit, ka lindur në datat 03.11.2011 dhe 08.11.2011, (shkresat e Arkivit Qendror të Shtetit nr.4825/1, datë 03.11.2011 dhe nr.4825/2, datë 08.11.2011, me të cilat kërkuesi vihen në dijeni për shkresën e datës 23.10.1936 me titull “Shpallje ankandi” të cilësuar prej tij si provë e re që përbën shkak rishikimi). Pra, kjo kërkesë është brenda afatit 30 ditor nga dita që kërkuesit kanë marrë dijeni për shkakun e rishikimit. Kërkuesi e ka mbështetur kërkesën për rishikim në nenin 494/a, b, të K.Pr.Civile ku thuhet shprehimisht se: “Pala e interesuar mund të kërkojë rishikimin e një vendimi që ka marrë formë të prerë kur: a) zbulohen rrethana të reja, apo prova të reja me shkresë që kanë rëndësi për çështjen, të cilat nuk mund të diheshin nga pala gjatë shqyrtimit të saj. b) vërtetohet se thëniet e dëshmitarëve apo mendimet e eksperteve mbi të cilat është bazuar vendimi kanë qenë të rreme...”. Kërkuesit pretendojnë se kanë gjetur disa prova të reja shkresore, të cilat kanë rëndësi për çështjen dhe që në rast se do të diheshin nga gjykata, ajo do të kishte dhënë një vendim të ndryshëm nga vendimi që ka dhënë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke vlerësuar të gjitha provat shkresore, të cilat ndodhen në dosjen gjyqësore që ka zgjidhur çështjen në themel, të cilat i janë nënshtruar hetimit dhe debatit gjyqësor në të gjitha shkallët e gjykimit, si dhe duke analizuar provat e reja bashkëngjitur kërkesës për rishikim, çmon se kjo kërkesë nuk duhet të pranohet, pasi ajo nuk përmbush kushtet e parashikuara nga neni 494/a, b i K.Pr.Civile. Ky Kolegj arrin në këtë konkluzion, pasi në analizë të nenit 494/a të K.Pr.Civile që prova e re të përbëjë shkak për rishikimin e vendimit të formës së prerë, duhet të plotësohen njëkohësisht në mënyrë kumulative kushtet e mëposhtme: (a) të zbulohen rrethana të reja me shkresë; (b) rrethanat e zbuluara të kenë rëndësi për çështjen; (c) këto rrethana nuk diheshin dhe as kishin mundësi që palët t'i dinin gjatë gjykimit të çështjes, në fund të të cilit është marrë vendimi që kërkohet të rishikohet. Në analizë të sa më sipër, rezulton që provat e reja të sjella nga kërkuesit, nuk sjellin rrethana të reja për çështjen. Në asnjë rast nuk rezulton që prona objekt gjykimi, (5 dyqanet), deri në momentin që janë sekuestruar nga shteti në vitin 1945 të kenë ndryshuar pronar. Nuk rezulton që kjo pronë pas shpalljes së ankandit të

pretenduar nga kërkuesit, të ketë kaluar në pronësi të shtetit apo të ndonjë personi të tretë. Siç vërtetojnë provat shkresore të cituara më lart, mbi këtë pronë në vitin 1941, janë kryer veprime juridike duke kaluar ½ e saj nga Q.V tek Y.V. Në rast se ankandi i zhvilluar në vitin 1936, do të kishte përfunduar dhe prona do të qe tjetërsuar në favor të shtetit apo tek të tretët, kjo pronë nuk mund të vazhdonte të ekzistonte më e regjistruar në vitin 1941 në favor të Q.V, dhe për më tepër nuk mund të tjetërsohej ½ e saj. Ky tjetërsim është regjistruar rregullisht në regjistrat hipotekore të kohës. Veprimet juridike të kryera nga Q. Vrioni, në vitin 1941 vërtetojnë faktin që prona objekt gjykimi, nuk kishte ndryshuar pronar në momentin kur janë kryer këto veprime juridike. Këto veprime juridike nuk bëheshin për t'u fshehur apo shmangur nga kreditorët, pasi siç rezulton nga provat shkresore, Q.V ka kaluar ½ e kësaj pasurie dhe jo të gjithën, duke mbetur prona në bashkëpronësi, ashtu siç ishin dhe pronat e tjera që vinin nga e shoqja e K.V dhe pjesët e pasurisë së G.V (nota e transkriptimit të vitit 1942). Të gjitha këto prova tregojnë që dy vëllezërit kanë vendosur regjimin e bashkëpronësisë mbi pasuritë e familjes. Provat e cituara më lart (që i takojnë gjykimin të themelit), si dhe shumë prova të tjera, të cilat ndodhen në dosjen gjyqësore, janë vlerësuar nga gjykatat, të vlefshme dhe me fuqi të plotë provuese në respektim të nenit 246 të K.Pr.Civile (edhe pas pretendimeve të paditësave për vlefshmërinë e tyre). Përsa kohë këto prova janë konsideruar të tilla, ato kanë fuqi të plotë provuese, janë të vlefshme dhe duhet të merren në konsideratë në këtë gjykim. Nga këto prova rezulton qartë se kjo pronë, që nga momenti kur është krijuar dhe deri në momentin kur është sekuestruar ka qenë në pronësi të Q. Dhe Y.Vrionit.

Në përfundim, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në analizë të sa më sipër, çmon se pavarësisht se këto prova nuk i janë nënshtruar më parë hetimit dhe debatit gjyqësor, ato nuk do të sillnin asnjë lloj ndryshimi në gjykimin dhe zgjidhjen e kësaj çështje gjyqësore, pasi ato nuk provojnë fakte dhe rrethana të reja, nuk janë dokumente vendimtare, aq sa të ndikojnë në zgjidhjen e mosmarrëveshjes midis palëve ndërgjyqëse, dhe nuk do të sillnin si pasojë faktin që gjykatat të jepnin një vendim të ndryshëm nga ato që kanë dhënë.

...

2013

Vendimi nr.662, datë 17.12.2013 i Kolegjit Administrativ

(Kufijtë e shqyrtimit gjyqësor të aktit administrativ)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, ë i përbërë nga: Ardian Dvorani Kryesues, Arjana Fullani, Majlinda Andrea, Andi Çeliku, Medi Bici anëtarë mori në shqyrtim të akteve që ndodhen në dosjen gjyqësore e të administruara gjatë gjykimeve, pretendimeve e prapësimeve të palëve, të vendimeve të gjykatave të faktit, të shkaqeve të rekurseve, si dhe parashtrimeve në seancë gjyqësore në Gjykatën e Lartë, arrin në përfundimin se vendimi nr.807, datë 28.04.2010 i Gjykatës së Apelit Tiranë është rrjedhojë e mosrespektimit të ligjit dhe për këtë shkak duhet të priset dhe të lihet në fuqi vendimi i gjykatës së shkallës së parë.

Në rastin objekt gjykimi, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë evidenton se gjykata e shkallës së parë, pasi ka bërë një hetim të plotë dhe të gjithanshëm, duke bërë një analizë juridike dhe vlerësim të drejtë të provave shkresore në mënyrë analitike e të detajuar të kushteve, kriterëve të kërkuar nga ligji i posaçëm për të përfutuar të drejtën e azilit në Republikën e Shqipërisë ka arritur në përfundimin se vendimi i dhënë nga Drejtoria (Zyra) për Shtetësinë dhe Refugjatët është i drejtë, pasi paditësi D.D, në parashtrimin e shkaqeve ku mbështet kërkimin e tij, nuk ka parashtruar të dhëna se cili person apo entitet konkret e persekuton apo përndjek aktualisht në Republikën e Kosovës duke marrë në konsideratë faktin së Republika e Kosovës nga momenti i aplikimit për azil të paditësit është një shtet i pavarur.

Ndryshe nga gjykata e shkallës së parë, gjykata e apelit e cila, mbi të njëjtat rrethana, dhe fakte të administruara gjatë gjykimit në shkallë të parë, ka ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë, me arsyetimin se procesi administrativ në nxjerrjen e aktit objekt gjykimi nuk ka qenë i plotë dhe për rrjedhojë vendimi i marrë prej së palës së paditur ka pasur mangësi. Ky kolegji vlerëson se vendimi i gjykatës së apelit është marrë në zbatim të gabuar të ligjit material për gjykimin e çështjes konkrete. Ligjvënësi, me qëllim që azilkërkuesit t'i garantohet një mbrojtje sa më efektive, në ligjin nr.8432/1998, ka parashikuar një procedurë administrative brenda një kohe të arsyeshme, duke caktuar afate kohore. Sipas neneve 23, 25, 26, 26/1 dhe 27 të këtij ligji përcaktohet një tërësi rregullash lidhur me procedimin administrativ që ndjek azilkërkuesi nga momenti i aplikimit deri në dhënien e vendimit përfundimtar nga organi vendimmarrës, Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët.

Në vlerësim të sa më sipër, Kolegj e gjen me vend të rikonfirmojë se në interpretim të nenit 18/3 dhe nenit 117 të K.Pr.Administrative, detyra e gjykatës në ushtrimin e kontrollit gjyqësor në veprimtarinë e administratës lidhet me (i) shqyrtimin e zbatueshmërisë së parimit të procesit të rregullt ligjor nga ana e administratës shtetërore në nxjerrjen e aktit administrativ; dhe (ii) me shqyrtimin e ligjshmërinë apo themelësinë e aktit të nxjerrë nga organi publik. Në këtë kuptim, konkluzionet e nxjerra nga Gjykata e Apelit Tiranë, “ku konstaton se procesi administrativ në nxjerrjen e aktit nga pala e paditur nuk ka qenë i plotë e për rrjedhojë vendimi objekt kundërshtimi nuk mund të jetë i drejtë, ndërkohë që vetë ana e paditur në procesin administrativ të nxjerrë prej saj nuk ka treguar asnjë provë të sigurt në të cilën është mbështetur se kërkesat e kërkuarit” janë të gabuara, pasi i mungon bazueshmëria në analizën e fakteve dhe në ligj, duke u mbështetur apriori, në bindjen e saj subjektive. Kjo gjykatë nuk ka evidentuar se ku qëndrojnë mangësitë gjatë procesit në nxjerrjen e aktit administrativ nga pala e paditur, në vështrim të dispozitave të ligjit të posaçëm.

Në analizë të sa më sipër si dhe duke parë çështjen në tërësi, Kolegji Administrativ arrin në përfundimin se vendimi i dhënë nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë është një vendim i drejtë, pasi e ka zgjidhur mosmarrëveshjen objekt gjykimi “në përputhje me dispozitat ligjore dhe normat e tjera në fuqi që janë të detyrueshme” (neni 17/2 i ligjit nr.49/2012), duke realizuar një hetim gjyqësor të plotë dhe të gjithanshëm në përputhje me ligjin si dhe duke i dhënë përgjigje pretendimeve të palëve, nëpërmjet një analizë të plotë dhe objektive të provave të administruara në gjykim. Ky kolegj çmon se, nëse zbatimi i drejtë ose jo i ligjit është çështje për të cilin Gjykata e Lartë mund të investohet, ndërkohë përcaktimi nëse fakti (ngjarja apo veprimi) ka ndodhur apo jo, ka sjellë apo jo pasojë të caktuar, apo nëse ekziston lidhja shkakësore ndërmjet veprimit (mosveprimit) dhe pasojës së ardhur, etj., këto janë çështje fakti të cilat janë pranuar dhe vlerësuar nga gjykata e shkallës së parë për të cilat Gjykata e Lartë nuk mund t’iu bëjë atyre vlerësim të ndryshëm.

...

Vendim nr. 630, datë 07.11.2013 i Kolegjit Civil
(Ligji i zbatueshëm në kontratat tregtare ndërkombëtare)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Ardian Dvorani Kryesues, Arjana Fullani, Evelina Qirjako, Medi Bici, Andi Çeliku anëtarë vërejnë se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur të rrëzojë kërkesën e palës së paditur për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor shqiptar, pasi padia objekt gjykimi është ngritur në vendin ku ka selinë pala e paditur, shoqëria tregtare e së drejtës shqiptare “Mezuraj” shpk. Edhe mosmarrëveshja lidhet me detyrime që kanë lindur dhe ekzekutohen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Prandaj, gjykimi i mosmarrëveshjes i përket juridiksionit të gjykatave shqiptare. Kundër

vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë për rrëzimin e kërkesës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor shqiptar, ka paraqitur ankim të veçantë në Gjykatën e Lartë pala e paditur “Mezuraj” shpk.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë çmon se ankimi i veçantë i palës së paditur “Mezuraj” shpk është i mbështetur në ligj. Për rrjedhojë, vendimi i gjykatës së shkallës së parë duhet të priset dhe çështja objekt shqyrtimi të nxirret jashtë juridiksionit gjyqësor shqiptar. Kështu, gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar për rrëzimin e kërkesës së palës së paditur për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor shqiptar nisur nga katër motive ligjore. Së pari, padia objekt gjykimi është ngritur në vendin ku ka selinë pala e paditur. Së dyti, mosmarrëveshja lidhet me detyrime që kanë lindur dhe ekzekutohen në territorin shqiptar. Së treti, njëra nga palët ndërgjyqëse, pala e paditur “Mezuraj” shpk, është person juridik shqiptar. Së katërti, nuk ka marrëveshje me shkrim të pranuar me vullnetin e palëve ndërgjyqëse për të zgjedhur juridiksionin gjyqësor për zgjidhjen e konflikteve mes tyre.

Kolegji Civil vëren se, ky arsyetim i gjykatës së shkallës së parë nuk gjen mbështetje në rrethanat faktike të çështjes objekt gjykimi. Po kështu, pavarësisht faktit nëse tre motivet e para ligjore që parashtron gjykata e shkallës së parë janë të nevojshme ose jo që të ekzistojnë veçmas apo njëkohësisht, gjithsesi, vendimtare për të konkluduar nëse çështja bën pjesë apo jo në juridiksionin gjyqësor shqiptar është vërtetimi i ekzistencës së marrëveshjes apo një klauzole me shkrim mes palëve kontraktore për zgjedhjen e juridiksionit gjyqësor, rregullshmërinë dhe ndalimin ose jo të saj nga ligji, nisur nga natyra e veprimit juridik dhe e mosmarrëveshjes. Kolegjit Civil i rezulton nga gjykimi i çështjes në shkallë të parë se ndërmjet dy palëve ndërgjyqëse, kanë ekzistuar dhe janë zhvilluar në vazhdimësi e për një periudhë të gjatë kohe marrëdhënie tregtare në formën e furnizimit ndërkombëtar të mallrave. Ky përfundim vjen nga vetë aktet dhe veprimet mes tyre të cilat përfshijnë elementët thelbësore të lidhjes dhe zbatimit të kontratës së furnizimit, si ato mbi propozimin e sasisë, cilësisë dhe çmimit të mallit, mbi pranimin, dërgimin, dorëzimin dhe mënyrën e afatet e pagesës së çmimit përkatës, si dhe veprime të tjera komunikimi mes palëve ndërgjyqëse. Për vetë cilësinë e palëve ndërgjyqëse si palët kontraktore, të gjitha këto veprime, efektet, pasojat dhe përgjegjësitë përkatëse, janë të njohura apo duhet të njiheshin reciprokisht ndërmjet tyre. Këto marrëdhënie, në tërësinë e tyre, përbëjnë kontratën e lidhur mes palëve ndërgjyqëse. Prandaj kjo kontratë ka forcën e ligjit për palët ndërgjyqëse dhe duhet të konsiderohet nga gjykata për të përcaktuar se cili është ligji i zbatueshëm dhe kujt i përket juridiksioni e kompetenca për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve mes këtyre palëve. Ndërmjet të tjerave, nisur nga kjo marrëdhënie kontraktore furnizimi, nga aktet shkresore që e formojnë atë, pavarësisht nga mënyra dhe ligji i zgjedhur nga paditësi “Sil Ceramiche” spa në padinë objekt gjykimi, Kolegjit Civil i rezulton se vijimësisht palët ndërgjyqëse kanë zgjedhur ligjin italian dhe jo atë shqiptar si ligjin e zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve që mund të lindin mes tyre.

Prandaj, Kolegji Civil vlerëson se, Gjikata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka gabuar kur ka vlerësuar paraprakisht se ligji i zbatueshëm për mosmarrëveshjen në gjykim është ligji

shqiptar, sikurse ka gabuar kur për përcaktimin e juridiksionit gjyqësor i është referuar vetëm dispozitave që përcaktojnë rregulla mbi ligjin e zbatueshëm. Natyrisht që gjykata, në varësi të llojit dhe rrethanave të mosmarrëveshjes në gjykim me elementë të huaj, ka edhe detyrimin të verifikojë nëse ligji shqiptar procedural ka ndonjë parashikim që të sjellë në përfundimin se juridiksioni i përket ekskluzivisht gjykatës shqiptare apo, kushtet e kontratës janë të tilla që lejojnë a parashikojnë mundësinë që juridiksioni të përcaktohet edhe sipas zgjedhjes së palëve kontraktore, nëse janë respektuar kushtet e vlefshmërisë së marrëveshjes mbi zgjedhjen e juridiksionit. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke u nisur nga rrethanat që pala e paditur “Mezuraj” shpk është person juridik i së drejtës shqiptare dhe se kjo palë e ka selinë e saj në Republikën e Shqipërisë, ka arsyetuar e konkluduar për rrëzimin e kërkesës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor shqiptar.

Ky arsyetim e përfundim i gjykatës së faktit është rrjedhojë e interpretimit dhe zbatimit të gabuar të ligjit procedural dhe material civil. Neni 37 i Kodit të Procedurës Civile, paragrafi i dytë i tij, në parim, parashikon rastet kur është ekskluziv juridiksioni gjyqësor shqiptar dhe kur është i pranueshëm caktimi apo kalimi me marrëveshje i zgjidhjes së konflikteve civile në një juridiksion gjyqësor të huaj. Së pari, kjo dispozitë e njeh marrëveshjen për ekzistencën dhe zgjedhjen e juridiksionit gjyqësor të huaj në rastet kur të dy palët, qofshin persona fizikë apo juridikë, janë të huaj. Së dyti, njeh këtë mundësi edhe në rastin kur njëra palë është e huaj (person juridik a fizik) dhe pala tjetër është person fizik (shtetas) shqiptar por që nuk ka banim dhe qëndrim në Republikën e Shqipërisë. Së treti, në kuptim dhe zbatim të drejtë të nenit 37 të këtij Kodi, përveç përjashtimeve të tjera që mund të parashikohen me marrëveshje ndërkombëtare, ndryshe nga kuptimi e interpretimi i kësaj dispozite të ligjit që duket se ka gjykata e shkallës së parë, rasti tjetër kur zgjidhja e konflikteve juridiko-civile mund të bëhet nga një juridiksion gjyqësor i huaj, me marrëveshje mes palëve, është ai kur njëra palë është e huaj (person juridik a fizik) dhe pala tjetër është person juridik i së drejtës shqiptare. Fjalët “pa banim dhe qëndrim në Shqipëri” që përmbahen në nenin 37 nuk duhet të interpretohen e zbatohen si të lidhura edhe me rastin e personit juridik shqiptar. Në rast se do të bëhej thjesht një interpretim i tillë literal i normës, gabimisht do të konkludohej se ekziston mundësia që personi juridik i së drejtës shqiptare, mund të mos ketë seli (qendër) të saj në Republikën e Shqipërisë. Një kuptim dhe interpretim i tillë i ligjës është tërësisht i gabuar dhe në kundërshtim të hapur me përmbajtjen e dispozitave të Kodit Civil dhe të legjislacionit tregtar shqiptar. Nga njëra anë, personat fizikë shtetas shqiptarë, duke mbajtur shtetësinë e tyre mund të zgjedhin, të jetojnë dhe të ushtrojnë veprimtari të tyre edhe në shtete të tjera, pa pasur ndonjë vendbanim a vendqëndrim, formal ose faktik, në territorin e Republikës së Shqipërisë. Kjo vlen edhe për shtetasit e vendeve të tjera. Por, nga ana tjetër, nuk mund të ekzistojë dhe të pranohet e njëjta gjendje juridike dhe faktike edhe për personat juridikë, publikë ose privatë. Ata janë persona juridike shqiptarë, për shkak se njihen të tillë nga ligji, ose janë krijuar nga persona fizikë a juridikë të tjerë, në mënyrën e caktuar nga ligji shqiptar dhe janë të regjistruar

sipas tij. Ndërkaq, njëri nga elementet thelbësorë të ekzistencës, pra që lejon krijimin dhe regjistrimin e një personi juridik shqiptar, është ai i përcaktimit të qendrës (selisë) së tij në territorin e Republikës së Shqipërisë. Personi juridik mund të ushtrojë veprimtari jo vetëm në shtetin ku është themeluar, ku edhe ka selinë e tij ligjore, por edhe në shtete të tjera duke krijuar atje degë, filiale, seli administrative, etj. Por, në asnjë rast, personi juridik nuk mund të “zhvendosë” apo “krijojë” qendër (seli) ligjore të ndryshme nga ajo e shtetit sipas së drejtës të të cilit është themeluar. Ekzistenca e qendrës së personit juridik në shtetin ku është themeluar përbën element përcaktues për vetë ekzistencën e personit juridik.

Për arsyet e mësipërme, Kolegji Civil konkludon se fjalët e paragrafit të dytë të nenit 37 “pa banim ose qëndrim në Shqipëri”, lidhen vetëm me personat fizikë - “shtetasit shqiptarë” dhe, në asnjë rrethanë me personat juridikë të së drejtës shqiptare, të cilët, detyrimisht kanë selinë e tyre ligjore në Republikën e Shqipërisë. Prandaj, për Kolegjin Civil, si rrjedhojë e kësaj analize juridike, vjen përfundimi tjetër se, në lidhje me konfliktet juridiko-civile, duhet të pranohet se, në parim, jo vetëm nuk ka pengesë ligjore, por ekziston edhe mundësia (e drejta) e zgjedhjes nga palët të juridiksionit gjyqësor të huaj, në rastin kur njëra palë është e huaj (person fizik a juridik) dhe pala tjetër është person juridik i së drejtës shqiptare.

Kolegji Civil vlerëson se, duke qenë legjislacion i zbatueshëm për çështjen konkrete është ai italian, ky arsyetim gjen mbështetje në nenet 1, 5, 6, 7 e vijues të pjesës së përgjithshme të Kodit italian të Procedurës Civile (respektivisht me të njëjtin objekt rregullimi si edhe nenet 36-40, 41-54, 55 e vijues të Kodit shqiptar të Procedurës Civile). Po kështu, edhe për faktin se, ligji italian nr.218, datë 31.05.1995 “Për reformën e sistemit italian të së drejtës ndërkombëtare private”, i cili rregullon edhe çështjet e “juridiksionit” gjyqësor italian apo të huaj në të drejtën private, nuk përmban ndalime apo detyrime të shprehura për miratim veçmas me shkrim të marrëveshjes për juridiksionin gjyqësor. Madje, posaçërisht, në paragrafin e dytë të nenin 3, ky ligj i huaj i referohet konkretisht zbatimit të konventave ndërkombëtare dhe praktikës gjyqësore të Gjykatës së Luksemburgut, sipas të cilave, gjithashtu, nuk kërkohet detyrimisht miratim me shkrim (madje veçmas) të marrëveshjes për juridiksion. Ky legjislacion dhe kjo praktikë gjyqësore, reflektohet edhe në arsyetimin e këtij vendimi. Sikurse është përmendur më sipër në këtë vendim, në kërkimet e paditësit dhe në arsyetimin e vendimit të gjykatës së shkallës së parë ka paqartësi në lidhje me ligjin e zbatueshëm. Lidhur me këtë çështje, ndonëse nuk ka një parashikim të shprehur në kushtet e përgjithshme, është e evidente se duhet të zbatohet ligji italian, gjë që rezulton në tërësi nga vetë rrethanat që kanë të bëjnë me palët dhe marrëdhëniet kontraktore që ato kanë zhvilluar, nga përmbajtja, kushtet e vendosura dhe referencat juridike të kushteve të përgjithshme të kontratës, të akteve e dokumenteve të tjerë që formësojnë marrëdhënien kontraktore të palëve ndërgjyqëse.

Edhe ligji shqiptar nr.3920 datë 31.11.1964 “Për gëzimin e të drejtave civile nga të huajt dhe zbatimin e ligjës së huaj”, të dërgon në ligjin e zbatueshëm italian, pasi lejon të dy palët kontraktore, edhe palën shqiptare që të pranojë e zgjedhë si ligj të zbatueshëm

për kontratën, një ligj të huaj. Por, ky ligj nuk rregullon shprehimisht çështjen e zgjedhjes nga palët të juridiksionit gjyqësor shqiptar apo të huaj, sepse në nenet 27-31 përmbahen rregullime vetëm për situatat se kur mund të kenë juridiksion gjykatat shqiptare ndaj të huajve, me konkretisht kur i huaji ka të drejtën t’u drejtohet gjykatave shqiptare dhe cili është rrethi i të drejtave dhe detyrimeve të tyre në gjykim.

Në të tilla rrethana, mbetet të zbatohet parimi juridik i njohur i së drejtës ndërkombëtare private që, kur palët lejohen dhe kanë zgjedhur ligjin e zbatueshëm, edhe pse ai ligj nuk shprehet dhe, mbi të gjitha, nuk e ndalon zgjedhjen e juridiksionit gjyqësor për zgjidhjen e konfliktit, ky i fundit përcaktohet, si rregull, sipas ligjit të zbatueshëm për kontratën. Edhe e kundërta, nëse palët kontraktore kanë zgjedhur juridiksionin gjyqësor të një shteti, edhe ligji i zbatueshëm është po i atij shteti, përveçse kur palët kanë parashikuar shprehimisht ndryshe.

Kolegji Civil çmon se duke qëndruar në këto konkluzione, si dhe në çdo rast, edhe po të gjente zbatim vetëm ligji shqiptar, apo në referim të së drejtës ndërkombëtare private e të zakoneve të tregtisë ndërkombëtare, është i pambështetur pretendimi i paditësit “Sil Ceramiche” spa për miratimin e detyrueshëm, me shkrim e veçmas, të ndonjë klauzole mbi juridiksionin gjyqësor që zgjedhin palët në marrëdhëniet kontraktore të tregtisë ndërkombëtare. Sipas nenit 1341 të Kodit Civil italian që është i zbatueshëm për çështjen në gjykim (por edhe të nenit 686 i Kodit Civil shqiptar), si edhe të jurisprudencës komunitare evropiane, kushtet e përgjithshme të kontratës, si rregull përgatiten nga pala propozuese apo pala që ka pozitë të posaçme në treg (në qarkullimin civil) ose veprimtari të konsoliduar në lidhje me atë fushë që përbën objekt të kontratës. Ky rregullim ka si qëllim që, në rradhë të parë, të ofrojë garanci për palën “pritëse” të një propozimi apo oferte, mbështetur në parimet e mirënjohura të lirisë, paanësisë e barazisë kontraktore. Në këtë kontekst nuk mund t’i jepet efekt juridik atyre kushteve të përgjithshme të kontratës që nuk janë njohur apo duhet të ishin njohur nga ana e palës që nuk i ka parapërgatitur ato. Në veçanti, kjo mbrojtje, e cila mbi të gjitha adresohet në favor të palës pritëse të propozimit, është e theksuar për çështje të tilla si caktimi i juridiksionit gjyqësor në rast konfliktesh ku kërkohet, si rregull, që të ketë një miratim të posaçëm me shkrim nga pala pranuese e propozimit (kushteve). Gjithashtu, në një marrëdhënie juridike të tillë, thelbësore është që të garantohet mundësia e palës pranuese që të shprehë vullnetin e saj, në një nga format klasike, në mënyrë të heshtur ose me shkrim, sipas rrethanave, kur çmohet prej saj (si palë pritëse e propozimit) apo kur i kërkohet një miratim i tillë në mënyrë të shprehur (me shkrim apo nëpërmjet heshtjes) në propozimin e parapërgatitur nga ana e palës tjetër propozuese. Përsa i përket palës propozuese, ajo tashmë ka të shprehur vullnetin e saj, me anë të vetë parapërgatitjes dhe dërgimit të propozimit mbi kushtet e përgjithshme të kontratës.

Kolegji Civil çmon se, sikurse ka evidentuar praktika gjyqësore ndërkombëtare (përfshirë ajo e Gjykatës së Luksemburgut), në rastin e përcaktimit të juridiksionit gjyqësor, qëllimi i normave ligjore të lartpërmendura dhe që kanë të bëjnë me parapërgatitjen, miratimin dhe efektet e kushteve të përgjithshme të kontratës ndërmjet palëve kontraktuese,

është që të sigurojë shprehjen e qartë dhe të saktë të vullnetit (pëlqimit) për njohjen e zbatimin e tyre, në mënyrë që jo vetëm palët por edhe të tretët, e në veçanti, gjykatat, të jenë në gjendje që t'i interpretojnë dhe vërtetojnë ato. Në këtë kontekst përfshihet (pa ndonjë përjashtim) edhe çështja (klauzolat) e ligjit të zbatueshëm dhe juridiksionit gjyqësor kompetent për zgjidhjen e mosmarrëveshjes. Pra, edhe në çështjen objekt i këtij gjykimi, gjykata e shkallës së parë duhet të verifikonte nëse nga aktet që përbëjnë kontratën, rezulton e pranishme dhe e vërtetuar klauzola e juridiksionit gjyqësor kompetent, nëse palët kanë pasur konsensus (pëlqim të dyanshëm) për njohjen dhe zbatimin e saj. Po kështu, ajo gjykatë duhet të konkludonte në varësi të ekzistencës së vlefshmërisë së këtij konsensusi në kohën kur “marrëveshja” për juridiksionin është formuluar dhe caktuar nga palët në kuadër të marrëdhënieve kontraktore të tyre. Nga ana tjetër, gjykata konkludon edhe në varësi të ligjit të zbatueshëm në të cilin mbështetet kontrata, sipas të cilit përcaktohet saktësisht juridiksioni gjyqësor për zgjidhjen e mosmarrëveshjes. Aq më tepër, kjo kërkohet kur (sikurse ka ndodhur në rastin e çështjes objekt i këtij gjykimi), nisur edhe nga praktikat tregtare kombëtare e ndërkombëtare, klauzola (marrëveshja) konkrete për juridiksion nuk përmban ndonjë formulim, në të cilin, dukshëm dhe qartë, t'i jetë kërkuar palës pritëse të propozimit që të nënshkruajë veçmas se e njeh dhe e pranon atë klauzolë, në mënyrë që ajo të jetë e vlefshme, e provueshme dhe e zbatueshme.

Në çështjen në gjykim, është e qartë dhe e saktë së palët ndërgjyqëse, njëra e themeluar sipas ligjit italian dhe tjetra sipas ligjit shqiptar, për shqyrtimin e konflikteve mes tyre, kanë zgjedhur njërin nga juridiksionet gjyqësore të përkatësisë së tyre, juridiksionin italian – Gjykatën e Modenës. Përfundimisht, Kolegji Civil vlerëson se, në çështjen në gjykim, jemi përpara marrëveshjes për zgjidhjen e konflikteve ndërmjet palëve ndërgjyqëse nga juridiksioni gjyqësor italian. Në kushtet e kontratave të tregtisë ndërkombëtare, përfshirë ato të furnizimit, nisur jo vetëm nga parimet e normat e legjislacionit të të dy shteteve të palëve kontraktore, por edhe në kuadër të së drejtës dhe zakoneve ndërkombëtare private, nëse marrëdhëniet kontraktore dhe kushtet e përgjithshme të kontratës përbëjnë një praktikë vazhduese, të zakonshme, të zbatuar ndërmjet palëve, atëherë marrëveshja për juridiksionin gjyqësor kompetent quhet e lidhur pa qenë nevoja që propozimi i saj të miratohet, paraprakisht dhe domosdoshmërisht, me shkrim, nga pala pritëse e propozimit. Klauzola e përcaktimit të juridiksionit gjyqësor kompetent nuk është e nevojshme në çdo rast që të rezultojnë thjesht e vetëm në formulimin gjuhësor të kontratës a marrëveshjes, por edhe nga tërësia e akteve, veprimeve dhe rrethanave që përbëjnë kontratën dhe, më pas, në vijim të përmbushjes së detyrimeve përkatëse, duke filluar nga çasti i formulimit të një klauzole të tillë dhe deri në çastin përpara së palët të fillonin procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërmjet tyre.

...

Vendim nr.334, datë 04.12.2013 i Kolegjit Penal

(Hetimi gjyqësor i plotë dhe i gjithanshëm për vërtetimin e dëshmisë)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga Aleksandër Muskaj Kryesues, Edmond Islamaj, Shkëlzen Selimi, Artan Zeneli, Tom Ndreca anëtarë çmon se rekursi i prokurorit duhet të pranohet pjesërisht dhe vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë, nr.1051, datë 23.09.2011, duhet të priset për shkelje të ligjit procedural penal dhe çështja të kthehet për rishqyrtim pranë asaj gjykate, me tjetër trup gjykues. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vëren se vendimi i gjykatës është produkt i një analize jo të plotë të provave e për rrjedhojë ai është i cenueshëm. Gjykata nuk ka zbatuar në mënyrë korrekte N.152 të K.Pr.Penale. Argumentimi i gjykatës së apelit në lidhje me pushimin e çështjes është i mangët dhe i referohet dëshmisë së personave të pyetur, duke i'u shmangur analizës së drejtëpërdrejtë në tërësi të gjitha provave. Vendimi gjyqësor duhet të jetë konkluzion i një analize dhe interpretimi të hollësishëm të provave të marra dhe të shqyrtuara në seancë. Procesi i të provuarit duhet të jetë ezaurues, tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Në sistemin e përkrahur sipas legjisacionit tonë penal, ai është inkuizitor me elementë akuzator. Prokurori përfaqëson akuzën dhe ka barrën e provës së fajësisë së të pandehurit, por nga ana tjetër ligji procedural i njeh gjykatës rolin kryesor në drejtim të procesit të të provuarit, pasi është ajo që disponon në lidhje me kërkesat e palëve për marrjen e provave duke bërë një vlerësim paraprak të kontekstit të tyre me çështjen, gjykata ka një rol aktiv, siç ka përcaktuar legjislatori në N.367 të K.Pr.Penale .

Gjykata e apelit ka arritur në një konkluzion të ndryshëm nga gjykata e shkallës së parë në lidhje me fajësinë e të gjykuarit duke i bërë një vlerësim të ndryshëm të njëjtave provave. Gjykata e apelit nuk ka bërë një vlerësim të drejtë në përputhje me nenin 152 të K.Pr.Penale mbi fajësinë e të gjykuarit për veprën e marrëdhënies seksuale me dhunë, të mbetur në tentativë, ndaj shtetases M.L., duke mos bërë një vlerësim krahasueses nëpërmjet cross examination, por i ka fragmentarizuar, ç'ka e ka çuar në konkluzion të gabuar përse i përket fajësisë së të gjykuarit. Kjo mangësi konstatohet në vlerësimin e provave që provojnë fajësinë e të gjykuarit. Është e vërtetë që e dëmtuara M.L. nuk ka koherencë në thëniet e saj, por kjo nuk do të thotë që nuk provohet akuza ndaj të gjykuarit. Gjykata e apelit në pjesën përshkruese të vendimit i referohet deklarimeve të së dëmtuarës, që nga kallëzimi deri në dëshminë përpara gjykatës, duke konkluduar se besueshmëria e të dëmtuarës cenohet rëndë dhe variantet shpjeguar prej saj krijojnë një situatë të dyshimtë për akuzën, si dhe i jep vlerë qëndrimit të të gjykuarit, i cili pohon se ka pasur lidhje intime me të dëmtuarën M.L. që kanë përfshirë edhe marrëdhënie seksuale dhe ditën që pretendon akuza, janë takuar vetëm pak çaste me të për t'i dhënë dy kaseta, të cilat ajo ia kishte kërkuar me telefon dhe këtë skenë e kishte parë vëllai i të dëmtuarës, shtetasi I.L. Gjykata e apelit ka nxjerrë

konkluzionin mbi bazën e këtyre deklarimeve. Në vlerësimin e këtyre deklarimeve gjykata ka bërë një vlerësim të veçantë duke mos e krahasuar me dëshminë e dëshmitarëve të tjerë që kanë dijeni për ngjarjen, siç është edhe dëshmitarja P. T., e cila konfirmon se ditën e ngjarjes shtetasi I.L., ka sharë e bërtitur në oborrin e shtëpisë së tij, ashtu siç e ka deklaruar edhe e dëmtuara edhe shtetasi I.L.

Gjithashtu gjykatat kanë pranuar apriori faktin e deklaruar nga i gjykuari se ka pasur lidhje intime me të dëmtuarën M.L. dhe se ditën e ngjarjes ai ishte në banesën e saj pasi e kishte marrë e dëmtuara në telefon. Gjykatat duhet të hetonin në lidhje me këtë moment kyç të ngjarjes, pikërisht me komunikimet telefonike të së dëmtuarës dhe të gjykuarit. Të gjitha këto mangësi të procesit të të provuarit do të plotësohen në rishqyrtim në një hetim gjyqësor më të plotë dhe do të çojnë në një vendim të drejtë e të bazuar në prova. Në rishqyrtim, gjykatës së apelit i del si detyrë që të hetojë në lidhje me komunikimet telefonike ndërmjet të gjykuarit dhe së dëmtuarës. Të verifikohet nëse ka komunikime telefonike në periudhën kohore pranë ditës së ngjarjes; nëse është e dëmtuara që e ka marrë në telefon të gjykuarin; nëse ka mesazhe të ndërsjellta të cilat tregojnë se ndërmjet tyre ka pasur një lidhje intime.

...

2014

Vendimi nr.605, datë 13.11.2014 i Kolegjit Administrativ

(Ligjshmëria e ndërhyrjes në skemën e pensionit)

...

Kolegji Administrativ i përbërë nga Ardian Dvorani Kryesues, Andi Çeliku, Medi Bici anëtarë vlerëson se rekursi i paraqitur nga pala e paditur, përmban shkaqe ligjore nga ato të parashikuara në nenin 58, të ligjit nr.49/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të cilat çojnë në cenimin e vendimit nr.746, datë 14.07.2011, të Gjykatës së Apelit Vlorë. Në lidhje me të drejtën që i takon paditësit për t’u trajtuar me pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi sipas ligjit nr.8087, datë 13.03.1996, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në shqyrtim të akteve të ndodhura në dosjen gjyqësore, të cilat i janë nënshtruar hetimit dhe debatit gjyqësor në gjykatat më të ulta, objektit dhe shkakut ligjor të padisë, pretendimeve të parashtruara në këto akte, si dhe në analizë të vendimeve të gjykatave më të ulta, konkludon se mënyra e llogaritjes së këtij pensioni nga ana e palës së paditur është në kundërshtim me ligjin. Por ky Kolegj, çmon se të dyja gjykatat më të ulta në zgjidhjen e mosmarrëveshjes objekt gjykimi nuk i janë referuar dhe nuk kanë marrë në analizë edhe kuadrin e ri ligjor që rregullon të drejtat e ish ushtarakëve për përfitime nga sigurimet shoqërore, konkretisht Ligjin nr.10142, datë 15.05.2009 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të forcave të armatosura, të punonjësve të policisë së shtetit,...”, dhe pasojat që ky ligj i ri ka sjellë në të drejtat e paditësit të fituara më parë. Në kuptim të nenit 16, të K.Pr.Civile është detyrë e gjykatës që të përcaktojë natyrën e mosmarrëveshjes që i shtrohet për gjykim dhe ligjin e zbatueshëm për zgjidhjen e saj. Pikërisht mospërmbushja e kësaj detyre nga ana e gjykatës përbën shkelje procedurale që sjell si pasojë prishjen e vendimit të saj nga gjykata më e lartë.

Paditësi ka kërkuar në këtë proces gjyqësor, detyrimin e palës së paditur që t’i llogarisë atij drejtë masën e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi, sipas Ligjit nr.8087, datë. 13.03.1996. Siç është parashtruar në këtë vendim në pjesën “Rrethanat e çështjes”, rezulton se paditësi i ka plotësuar kushtet ligjore për këtë lloj përfitimi dhe atij i është lidhur pensioni i parakohshëm. Konflikti midis palëve ndërgjyqëse në këtë proces gjyqësor, ka të bëjë me mënyrën se si pala e paditur e ka llogaritur masën e pensionit të tij, me të cilën paditësi nuk është dakord. Pala e paditur ka pretenduar se llogaritja e këtij pensioni bëhet

në bazë të nenit 11, të Ligjit nr.8087, datë 13.03.1996, ku shprehimisht thuhet: “Masa e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi do të jetë a) 50% e pagës referuese në shkallë vendi; b) për çdo vit tjetër të vjetërsisë së shërbimit masa e pensionit shtohet me 2 përqind, por jo më shumë se masa e pensionit maksimal në shkallë vendi”. Sipas palës së paditur masa e pensionit të parakohshëm nuk duhet të kalojë masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në analizë të nenit 11, të Ligjit nr.8087, datë 13.03.1996, vlerëson se llogaritja e pensionit të parakohshëm është shumatore e vlerave që rezultojnë nga pika a) e kësaj dispozite (50% e pagës referuese) dhe pika b), e të njëjtës dispozitë (2% për çdo vit vjetërsie në punë mbi vitet e vjetërsisë së shërbimit, që duhen plotësuar për të përfutur këtë lloj pensioni). Kufiri për të mos kaluar masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi, nuk është vendosur për shumën totale të pensionit të parakohshëm, por vetëm sa i takon vlerës në lidhje me 2% për çdo vit vjetërsie në punë mbi vitet e vjetërsisë së shërbimit. Në këto kushte, ky Kolegj arrin në përfundimin se pretendimet e palës së paditur për llogaritjen e masës së pensionit të parakohshëm të paditësit janë në kundërshtim me parashikimet e Ligjit nr.8087, datë 13.03.1996. Pavarësisht sa më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se në çdo rast, masa e pensionit të paditësit e llogaritur sipas nenit 11, të Ligjit nr.8087, datë 13.03.1996, është objekt rillogaritjeje si pasojë e hyrjes në fuqi të Ligjit nr.10142, datë 15.05.2009, i cili rezulton që dhe të ketë shfuqizuar Ligjin nr.8087, datë 13.03.1996. Në nenin 29 të Ligjit nr.10142, datë 15.05.2009, shprehimisht thuhet: “1. Dispozitat e ligjeve nr.8087, datë 13.3.1996 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar dhe nr.8661, datë 18.9.2000 “Për sigurimin suplementar të punonjësve të Policisë së Shtetit” zbatohen deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji. 2. Pensionet e parakohshme për vjetërsi shërbimi dhe pensionet suplementare, të caktuara në përputhje me ligjet nr.8087, datë 13.3.1996 “Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar dhe nr.8661, datë 18.9.2000 “Për sigurimin suplementar të punonjësve të Policisë së Shtetit”, si edhe ato të caktuara me vendime të gjykatave, pavarësisht nga mosha e vjetërsia në punë, në çastin e fillimit të së drejtës, do të rillogariten. Rillogaritja bëhet sipas rregullave të përcaktuara në këtë ligj dhe në bazë të pagave referuese, në çastin që i ka lindur e drejta për përfitim. Mbi këtë masë përfitimi të rivlerësuar zbatohen koeficientët e rritjes apo të indeksimit të pensionit, sipas vendimeve të veçanta të Këshillit të Ministrave, nga çasti i lindjes së të drejtës dhe deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji. Masa e pensionit, e rivlerësuar si më lart, në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, vlerësohet si shumë përfundimtare e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi ose e pensionit suplementar”.

Në analizë të dispozitës së mësipërme dhe në referim të akteve të dosjes gjyqësore që janë marrë në shqyrtim nga gjykatat më të ulta dhe që kanë qenë pjesë e debatit dhe shqyrtimit gjyqësor, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vlerëson se pavarësisht se paditësi ka

plotësuar kriteret për përfitimin e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi, të cilin e ka përfituar sipas dispozitave të ligjit tashmë të shfuqizuar, (Ligji nr.8087, datë 13.03.1996), por i është llogaritur gabim, masa e këtij përfitimi duhet rillogaritur sipas parashikimeve të Ligjit nr.10142, datë 15.05.2009. Ky Kolegj, vlerëson të theksojë se e drejta për sigurime shoqërorë në pleqëri është e drejtë themelore e njeriut e parashikuar posaçërisht nga Kushtetuta në nenin 52, dhe që i garantohet personit kur përmbush kushte të caktuara sipas ligjit. Por, nëse sigurimi shoqëror bazë është një e drejtë kushtetuese ekonomiko-sociale dhe si e tillë lidhet me detyrimin e shtetit për të qenë aktiv e për t'u garantuar shtetasve sigurimin e mjeteve të përshtatshme për nevoja jetësore në rastet e fatkeqësive, sëmundjeve, invaliditetit, pleqërisë dhe papunësisë së padëshiruar, ndryshimi i skemës së përfitimeve suplementare mbetet në diskrecion të politikave dhe mundësive të ekzekutivit, kurse prekja e skemës së sigurimeve shoqërore bazë nuk duhet kurrësi të pësojë ndryshime të tilla që të përkeqësojë ndjeshëm jetën e shtetasve që përfitojnë këtë sigurim. Gjykata Kushtetuese, në vendimin nr.2, datë 18.02.2013, ka mbajtur këtë qëndrim “..megjithëse skema e re e llogaritjes së masës së sigurimit suplementar ka sjellë uljen e të ardhurave për përfituesit, kjo ndërhyrje është në përpjesëtim të drejtë me qëllimin që e ka diktuar atë. Siç u tha më lart, qëllimi që kërkon të arrijë ekzekutivi/ligjvënësi me anë të rregullimit të ri është mbajtja e skemës së sigurimeve brenda parimeve bazë të saj, pra të raporteve të drejta dhe të arsyeshme midis masës së sigurimit të parakohshëm dhe pagës mesatare neto nga puna. Diferencimet që ekzistojnë para kësaj ndërhyrjeje cenonin parimet dhe rregullat në fushën e pagave dhe të tatimit mbi të ardhurat personale si dhe shkaktonin një detyrim të papërbalueshëm për buxhetin e shtetit duke e rrezikuar atë seriozisht. Gjykata konstaton se masa e pensionit e përlllogaritur sipas formulës së re mbështetet në mundësitë reale buxhetore, ajo siguron respektimin e parimeve të funksionimit të skemave suplementare, si dhe ruajtjen e raporteve të arsyeshme midis pensionit suplementar të ushtarakëve, atij të pleqërisë dhe pagës neto nga puna”. Në kuptim të sa më sipër, rillogaritja e pensionit të parakohshëm për paditësin nga ana e palës së paditur është një detyrim i përcaktuar me ligj dhe nuk mund të konsiderohet cënim i të drejtës së tij të përfituar më parë, me Ligjin nr.8087, datë 13.03.1996.

Për sa më sipër, vendimi i Gjykatës së Apelit Vlorë, duhet prishur dhe çështja duhet të dërgohet për t'u rishqyrtuar nga Gjykata Administrative e Apelit Tiranë. Kjo gjykatë, duhet të përsërisë hetimin gjyqësor në bazë të nenit 465, të K.Pr.Civile ku parashikohet se “Në shqyrtimin e çështjes në gjykatën e apelit mbahen parasysh për aq sa janë të zbatueshme dispozitatat mbi procedurën e gjykimit në shkallë të parë”, dhe të caktojë kryesisht eksperte të specializuar, për të llogaritur masën e pensionit që i takon paditësit dhe detyrimin e palës së paditur ndaj paditësit. Duke qenë se kërkimet e paditësit në këtë proces lidhen me pretendime për llogaritjen e saktë të pensionit të parakohshëm nga data 01.01.1999 e në vijim dhe duke u nisur nga fakti se legjislacioni i zbatueshëm ka pësuar ndryshime në vite, kjo Gjykatë duhet t'u japë përgjigje pyetjeve të tilla si: i) Sa është masa e pensionit të parakohshëm që duhet të

përfitonte paditësi në përputhje me Ligjin nr.8087, datë 13.03.1996 deri sa hyri në fuqi Ligji nr.10142, datë 15.05.2009? Sa është diferenca midis masës së pensionit që i takon paditësit dhe asaj që ai ka përfituar efektivisht sipas Ligjit nr.8087, datë 13.03.1996? ii) Sa është masa e pensionit e rillogaritur për paditësin sipas Ligjit nr.10142, datë 30.07.2009. Gjykata Administrative e Apelit Tiranë për një hetim më të plotë dhe të gjithanshëm mund të caktojë dhe detyra të tjera duke marrë në konsideratë dhe kërkesat e palëve në proces. Gjykata Administrative e Apelit Tiranë, në shqyrtimin dhe zgjidhjen e kësaj mosmarrëveshje për aq sa janë të zbatueshme dhe pa cenuar interesat dhe të drejtat e palëve në proces, duhet të ketë parasysh edhe vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.9/2007, nr.33/2010 dhe nr.2/2013, të cilat rregullojnë këtë veprimtari dhe ndihmojnë në zgjidhjen e mosmarrëveshjes objekt gjykimi në përputhje me ligjin. Në rigjykim, kjo gjykatë duhet t'u bëjë të qartë palëve që është detyrë e secilës prej tyre, që në përputhje me ligjin të provojnë faktet mbi të cilat bazojnë pretendimet për të drejtat që kërkojnë. Palët ashtu siç kanë të drejtat kanë dhe detyrimet që rrjedhin prej këtij procesi, në format dhe afatet e parashikuara.

...

Vendimi nr.207, datë 05.11.2014 i Kolegjit Penal *(Vlerësimi në caktimin e masës së sigurisë)*

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga Aleksandër Muskaj Kryesues, Edmond Islamaj, Shkëlzen Selimi, Artan Zeneli, Tom Ndreca anëtarë konkludon se, shkaqet e parashtruara në rekurs, pasi u analizuan nga ana e tij, kanë rezultuar të bazuara në ligj (Neni 432 i Kodit të Procedurës Penale) dhe si të tilla, do të pranohen. Vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë është rrjedhojë e zbatimit jo të drejtë të ligjit procedural dhe kjo ka sjellë që edhe vendimi i gjykatës të jetë jo i drejtë, përse i përket llojit të masës së sigurimit personal me karakter shtrëngues të zgjedhur ndaj personit nën hetim E.G. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson se, i drejtë është vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë përse i përket disponimit të saj që, personit nën hetim t'i caktohet masë sigurimi personal me karakter shtrëngues, duke mbajtur parasysh se: Mbi personin nën hetim, ekziston dyshimi i arsyeshëm për kryerjen prej saj të veprës penale të "Shpërdorimit të detyrës" parashikuar nga neni 248 i K.Penal, kusht i sanksionuar nga pika 1, e nenit 228 të K.Pr.Penale. Si burime prove ku mbështetet dyshimi arsyeshëm, gjykata ka parasysh: procesverbalin e këqyrjes së vendngjarjes, procesverbalet për sekuestrimitin e provave materiale, procesverbalet për marrjen e të dhënave nga personat që kanë dijeni për veprën penale etj...të cilat hedhin dritë në mosushtrimin e auditimit periodik pranë Departamentit të Emisionit, konform parashikimeve të Ligjit "Për Bankën e Shqipërisë" dhe rregullores së miratuar nga Këshilli Mbikqyrës i BSH-së. Vepra penale për të cilën dyshohet shtettesja E.G, nuk rezulton të jetë

parashkruar, dekriminalizuar apo amnistuar nga organi kompetent shtetëror. Personi nën hetim është madhor, i përgjegjshëm përpara ligjit dhe nuk rezulton të ketë ndonjë shkak tjetër padënueshmërie të saj, duke u plotësuar kështu edhe kushti i dytë i përgjithshëm, i parashikuar në paragrafin e dytë, të nenit 228 të K.Pr.Penale. Në këto kushte, drejtë kanë vepruar Gjykata e Shkallës së Parë dhe ajo e Apelit duke i caktuar personit nën hetim masë sigurimi personal me karakter shtrëngues. Por Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson se, Gjykata e Apelit gabimisht ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Shkallës së Parë përsa i përket llojit të masës së sigurimit personal të zgjedhur ndaj personit nën hetim E.G. Në përzgjedhjen e saj, Gjykata e Apelit Tiranë ka vleftësuar rëndësinë e faktit, që buron vetëm nga natyra e veprës penale të dyshuar, pa u bazuar dhe në kritere të tjera të përcaktuara në ligjin procedural penal. Gjykata e Apelit në vendimmarrjen e saj ne caktimin e llojit të masës së përzgjedhur nuk ka argumentuar drejt se pse çdo masë tjetër sigurimi është e papërshtatshme dhe pikërisht masa ekstreme e kërkuar nga organi i hetimit është e vetmja që duhej vendosur ndaj një personi të padënuar më parë, me një begrund të pasur, karrierë profesionale të gjatë e integritet moral të lartë.

Masat e sigurimit bëjnë kufizimin e lirive dhe të drejtave themelore, veçanërisht lirisë personale në përputhje me parimin e përpjesëtueshmërisë dhe sakrificës sa më të pakët të nevojshme të cenimit së lirive themelore. Në jurisprudencën e saj Gjykata është shprehur se: kushtet, kriteret dhe procedurat për caktimin, zbatimin, rivlerësimin, zëvendësimin dhe kontrollin gjyqësor mbi masat e sigurimit, veçanërisht atyre të arrestit, janë drejtpërdrejt të lidhura me respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, konkretisht me lirinë e personit dhe se këto procedura duhet të kenë karakter gjyqësor dhe të sigurojnë garancitë e duhura sipas llojit të privimit të lirisë (shih vendimin nr.28, datë 23.06.2011 të Gjykatës Kushtetuese, vendim nr.40, datë 18.07.2012). Në vendimin nr.19/2012, Gjykata Kushtetuese, ka vlerësuar se Gjykata e Lartë, bazuar edhe në Vendimin Unifikues nr.3, datë 27.09.2002 të Kolegjeve të Bashkuara, duhet të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me pretendimin e cenimit të lirisë personale, sepse kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta, është detyrë dhe funksion i kësaj Gjykate. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut në jurisprudencën e saj ka theksuar në mënyrë të vazhdueshme mjaftueshmërinë e një justifikimi dhe arsytimi të përshtatshëm për sa i përket paraburgimit. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në vlerësimin e kriterëve të veçanta të caktimit të masës së sigurimit mban parasysh gjithashtu edhe faktin që 3 ditë pas dhënies se vendimit nga Gjykata e Apelit Tiranë dhe pikërisht në datën 18.09.2014 e dyshuara është shkarkuar nga Kuvendi i Shqipërisë nga funksioni i Inspektorese së Përgjithshme së Bankës së Shqipërisë e në këto kushte ajo nuk mund të ndikoj apo cenoj në çfarë do lloj mënyre marrjen e provës nga ana e organit të hetimit. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson se në të tilla rrethana, vendimi për caktimin e masës së sigurimit “Arrest në burg” ndaj personit nën hetim Elivar Golemi, i miratuar nga gjykata e Apelit Tiranë, nuk gjendet në përputhje me ligjin procedural.

...

2015

Vendimi nr.520, datë 23.12.2015 i Kolegjit Civil

(Kuptimi i kontratës së garancisë bankare)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Ardian Nuni Kryesues, Malinda Andrea, Aleksandër Muskaj, Admir Thanza, Artan Broci, anëtarë vërejnë se ndërmjet palës shitëse dhe Korporatës Elektroenergjitike Shqiptare në cilësinë e palës blerëse lidhet një kontratë, e titulluar “Kontrata e përgjithshme për shitjen dhe Blerjen e Energjisë Elektrike” me nr.Ref. KESH- WPS / 05.12.2011. Në pjesën e kontratës të titulluar “Objekti i kontratës” palët kontraktuese kanë përcaktuar se shitësi, në përputhje me kushtet e kësaj kontrate do të furnizojë me energji eklektike blerësin tek pika e lëvrimit përcaktuar në kontratë. Gjithashtu, në kontratë është përcaktuar edhe periudha e lëvrimit të energjisë elektrike, konkretisht nga data 01.12.2011 deri 31.12.2011, sikurse edhe koha e lëvrimit, sasia dhe kapaciteti. Vlera totale e kontratës rezulton të jetë gjithsej 3.273.600 euro, pa TVSH. Palët kontraktuese në pjesën e titulluar “Faturimi, Kushtet e pagesës dhe Garancia e pagesës”, kanë parashikuar edhe kushtet e faturimit, të pagesës si dhe të garancisë së pagesës.

Ndërsa në nenin 7.4. të kontratës palët kanë parashikuar edhe mënyrën për të garantuar përmbushjen e detyrimeve nga ana e blerësit. Kështu në këtë pikë parashikohet se: “Blerësi detyrohet të japë garanci “Pagesë” të pakushtëzuar dhe të parevokueshme për të siguruar ekzekutimin e pagesave të energjisë elektrike të furnizuar sipas planit të lëvrimit. Blerësi është i detyruar të sigurojë lëshimin e garancisë Bankare të “Pagesës” jo më vonë se më 02 Dhjetor 2011 dhe për të gjithë shumën kontraktuale duke përfshirë TVSH prej 3,928,320.00 EURO. Garancia Bankare do të jetë e vlefshme deri më 31.01.2012. Formulari i Garancisë bankare si edhe banka që lëshon garancinë bankare duhet të miratohen paraprakisht nga shitësi. Shitësi do të konfiskojë vlerën e Garancisë Bankare të “Pagesës” në rast se Blerësi nuk kryen pagesën e tij të detyruar për furnizimin mujor përkatës në datën e pagesës siç është përcaktuar në kushtet e mësipërme të kësaj kontrate (neni 7.2.) ose në rast se blerësi nuk paguan dëmshpërblimin për mospranimin të energjisë elektrike të kontraktuar në përputhje me këtë kontratë (mospërmbushja). Në rast se blerësi nuk siguron garancinë bankare të pagesës siç është përcaktuar më sipër, shitësi ka të drejtën të ndërpresë menjëherë lëvrimin në përputhje me kontratën dhe të tërhiqet nga kontrata pa

asnjë detyrim të mëtejshëm nga ana e tij.” Mospërmbushja e kontratës nga ana e blerësit, është parashikuar në nenin 10.2 të Kontratës, ku përcaktohet se: “Në rast se e gjithë apo një pjesë e sasisë së konkorduar sipas kësaj kontrate nuk është pranuar nga Blerësi, Blerësi, me kusht që ky nuk është shkarkuar nga detyrimi i tij për shkak të Forcës Madhore siç përcaktohet në nenin 12 të kësaj Kontrate apo nga ndonjë mospërmbushje e palës tjetër, do t’i paguajë shitësit një shumë për mospranimin e lëvrimin baras me diferencën ndërmjet çmimit të shitjes dhe (ekonomikisht i arsyeshëm) çmimit zëvendësues të shitjes me të cilin shitësi ka apo do të ketë mundësi të shesë pjesën e padorëzuar të energjisë në treg sipas mënyrave tregtare të arsyeshme dhe të dokumentuara. Dëmet për fitimin e munguar, dëmet direkt dhe ato indirekte janë të përjashtuara shprehimisht.

Në nenin 12 të kontratës përcaktohen në mënyrë të detajuar shkaqet të cilat sjellin mospërmbushje të kontratës që konsiderohen si raste të forcës madhore, si dhe përjashtimin e palës që pretendon dhe është cënuar nga Forca madhore nga detyrimet e pranuar sipas kësaj kontrate, për periudhën kohore dhe në masën që forca madhore pengon përmbushjen e saj. Ndërsa në nenin 19 të kontratës palët kanë pranuar juridiksionin gjyqësor të arbitrazhit për shqyrtimin e mosmarrëveshjeve që mund të lindin nga kjo kontratë. Kështu, parashikohet se: “Çdo konflikt, mosmarrëveshje apo pretendim që lind nga apo lidhet me këtë kontratë, përshtirë...shkeljen apo përfundimin e kësaj do të zgjidhet me arbitrazh në përputhje me Rregullat e Arbitrazhit të Dhomës Ndërkombëtare të Tregtisë (DHNT) në fuqi në datën e paraqitjes së Njoftimit të Arbitrazhit sipas këtyre rregullave. Numri i arbitrave do të jetë tre. Vendi i arbitrazhit do të jetë Vjena”. Në kushtet kur palët kanë rënë dakord që për ato detyrime të specifikuar në nenin 7.4. të kontratës, blerësi detyrohet t’i japë shitësit një garanci “pagese”, pala blerëse i është drejtuar Bankës Intesa Sanpaolo, dhe kjo e fundit nëpërmjet lëshimit të formularit të garancisë bankare më datë 02.12.2011 ka pranuar të marrë përsipër garantimin e detyrimit të palës blerëse, duke u specifikuar në këtë formular edhe kushtet e pagesës në favor të palës paditëse (përfituesit).

Kështu, në formularin e garancisë, përveç përcaktimit të pozicionit të palëve në marrëdhënien juridike të krijuar në këtë rast, marrëdhënien përkatëse që garantohet, si dhe shumën e garancisë që merret përsipër nga banka (Banka Intesa SanPaolo del në rolin e garantuesit. Koorporata Elektroenergjitike Shqiptare sh.a. KESH. në pozicionin e kërkuesit, ndërsa përfitues del pala paditëse, shoqëria “GEN-I Tirana” sh.p.k. Gjithashtu, përcaktohet edhe marrëdhënia përkatëse, konkretisht: Detyrimi i kërkuesit në lidhje me kontratën nr.Ref. KESH. ËPS/05-12-11 si edhe shuma monetare e garancisë, konkretisht 1,928,320.00 euro), përcaktohen edhe: i) Dokumentet që kërkohen për t’u ekzekutuar pagesa nga banka, konkretisht: “Kopje të faturave me shënimin “Të papaguara” të shoqëruara me një deklaram siç përcaktohet në këtë formular”. ii) Afati i dorëzimit: Jo me vonesë së data 31.01.2012. Pas kësaj date garancia automatikisht është e paqenë në tërësinë e saj. Pra, angazhimi i bankës për të kryer pagesën sipas garancisë bankare është e kufizuar në kohë. Mënyra se si këto dokumente duhet të dorëzohen nga përfituesi (pala paditëse-shitësi) tek

banka (pala e paditur - garantuesi) për t'u kryer pagesa, parashikohen në këtë mënyrë në formularin e garancisë: "Si garantues ne marrim përsipër në mënyrë të pakthyeshme që t'i paguajmë përfituesit çdo shumë deri në shumën e garancisë me dorëzimin e kërkesës përkatëse të paraqitur sipas përcaktimit më lart dhe të shoqëruar me dokumente sipas renditjes së mësipërme si edhe në çdo rast nga deklarata e përfituesit, qoftë e përfshirë në vetë kërkesën apo si një dokument i veçantë i nënshkruar që shoqëron apo referon kërkesën ku të përcaktojnë shkeljen e detyrimeve të kërkuarit sipas marrëdhënies përkatëse.

Në vijim të përmbushjeve të detyrimeve kontraktore në përputhje me kontratën, paditësi, për periudhën nga data 01.12.2011 deri në datën 31.12.2011, i lëshon palës së paditur dy fatura tatimore dhe konkretisht; Faturën nr.35, datë 31.12.2011, kur në referencën përshkrimi i mallit ose i shërbimit, përcaktohet shitje energjie në vlerën 760.320 euro duke vendosur si afat pagese datën 20.01.2012. Faturën nr.36, datë 31.12.2011, ku në referencën përshkrimi i mallit parashikohet "Dëmshtëpërblim për mospërmbushje të kontratës Ref. nr.Kesh. WPS 05.12.2011 për periudhën 05.12.2011 deri më datë 31.12.2011" në vlerën 858,996.40 euro duke vendosur si afat pagese datën 20.01.2012.

Pala Blerëse (personi i tretë) me shkresën nr.72/1 prot datë 09.01.2012 ia kthen faturat palës paditëse duke mos ia paguar ato. Në lidhje me faturën nr.36 pala blerëse i bën me dije palës shitëse (palës paditëse) se reduktimi i importit të energjisë elektrike (pra mospranimi i energjisë) është bazuar në rastin e forcës madhore. Si rrjedhojë pala paditëse, ndodhur para faktit të mospagimit të këtyre faturave, duke referuar në garancinë bankare, me shkresën datë 27.01.2012 i drejtohet palës së paditur duke kërkuar ekzekutimin e pagesës të shumës së faturave nr.35 dhe nr.36, sipas Garancisë Bankare. Pala paditëse bën me dije palën e paditur se nga ana e saj janë përmbushur detyrimet e furnizimit me energji elektrike në përputhje me kontratën por nga ana e KESH nuk janë përmbushur detyrimet e saj lidhur me Kontratën në datën e caktuar d.m.th. më datë 20.01.2012, duke i bashkëngjitur kësaj kërkesë edhe faturat nr.35 dhe nr.36. Nga pala e paditur në kuadër të përmbushjes së detyrimeve të saj të marra përsipër me Garancinë Bankare, me shkresën nr.12/432 prot., datë 30.01.2012 i kthen përgjigje palës paditëse, duke i bërë me dije se: "...Fatura tatimore e shitjes nr.36, datë 31.12.2011 nuk është paraqitur në përputhje me kushtet e garancisë. Për këtë arsye, kërkesa juaj nuk mund të ekzekutohet". Ndërkohë me shkresën nr.12/1617 prot., datë 02.02.2012 pala e paditur informon palën paditëse për kryerjen e pagesës së vlerës së faturës nr.35 nga shuma e garancisë bankare. Pala paditëse pasi vihet në dijeni të faktit për mospagesën e garancisë nga pala e paditur për faturën nr.36, me shkresën datë 31.01.2012, i drejtohet palës së paditur duke i kërkuar kryerjen e pagesës së garancisë bankare për faturën nr.36 duke pretenduar se nga pala blerëse nuk është përmbushur detyrimi i saj për pagesën e plotë të dëmshtëpërblimit në rast mospërmbushje sipas nenit 10.2 të kontratës, e cila në bazë të kontratës që ka përbërë edhe shkaku ligjor përkatës për lëshimin e garancisë bankare, përbën një nga detyrimet e pagesës, dhe se kjo pagesë nuk është kryer në datën e caktuar 20.01.2012...Në vijim të korrespondencës midis palëve, pala

paditëse me shkresën datë 10.02.2012 i kërkon sërish Bankës (palës së paditur) kryerjen e kësaj pagese duke parashtruar se dokumentet janë paraqitur në konformitet me kushtet që kërkon garancia dhe si e tillë ajo ka detyrimin për t'ua kryer këtë pagesë, duke i bërë me dije se në rast se nga ana e palës së paditur nuk kryhet pagesa e faturës atëherë pala paditëse do të kërkojë ekzekutimin e saj si dhe dëmshpërblime të tjera.

Në kushtet kur nga pala e paditur nuk u krye pagesa e garancisë bankare për faturën nr.36, pala paditëse i është drejtuar gjykatës që të detyrohet pala e paditur që të paguajë kryegjënë prej 858,996.40 euro si detyrim monetar i krijuar nga lëshimi i garancisë bankare datë 02.12.2011 si dhe çdo shumë tjetër monetare si kamatë vonese dhe/ose interes ligjor mbi kryegjënë. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tirane, me vendimin nr.6227, date 18.06.2012, ka vendosur: "Rrëzimin e kërkesë padisë së paditësit shoqëria "GEN-I Tirana" sh.p.k. si të pabazuar në ligj dhe në prova". Gjykata e Apelit Tirane, me vendimin nr.107, date 18.06.2012, ka vendosur: "Lënien ne fuqi te vendimit nr.6227, date 18.06.2012, te Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tirane" ... me te njëjtin arsyetim. Kundër vendimit ka ushtruar rekurs pala paditëse Shoqëria "GEN-I Tirana" shpk.

Kolegji Civil nga shqyrtimi në tërësi i kësaj çështje, të akteve të ndodhura në dosjen gjyqësore e të administruara gjatë gjykimeve nga gjykatat e faktit, objektit dhe shkakut të padisë, pretendimeve të palëve, të vendimeve të gjykatave, si dhe shkaqeve të rekursit të paraqitur, vlerëson se arsyetimi dhe përfundimi i arritur nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykata e Apelit Tiranë është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të ligjit, material dhe procedural.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se për zgjidhjen e drejtë të çështjes duhet të japë disa konsiderata të përgjithshme në lidhje me kuptimin, përmbajtjen dhe qëllimin e mjetit të sigurimit të ekzekutimit të detyrimeve "Garanci Bankare". Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se Garancia Bankare është një lloj relativisht i ri i instrumenteve që siguronin përmbushjen e detyrimeve, dhe ekzekutimit të tyre. Për këtë qëllim është parë e nevojshme realizimi i këtij objektivi nëpërmjet institucioneve të pajisura me aftësi likuiduese sikurse janë Bankat, (apo qoftë edhe shoqëritë e sigurimit). Për këtë arsye pjesëmarrja e bankave u shëndrua në një element esencial të marrëdhënieve tregtare, dhe veprimtaria e tyre do të rregullohej në bazë të rregullave të njohura si "Rregullat Uniformë për Kontratat e Garancive". Qëllimi i këtyre rregullave ishte vendosja e një balance midis interesave të ligjshme të palëve të përfshira në marrëdhëniet e garancisë, debitorit, kreditorit dhe garantuesit si dhe përcaktimi më i saktë i të drejtave dhe detyrimeve në mënyrë që të shmangeshin mosmarrëveshjet e mundshme. Karakteristikë e këtyre rregullave në gjithë vijimësinë e tyre dhe bazë për përmirësimin e vazhdueshëm ka qenë qartësia, saktësia, gjithë përfshirja, risitë për shkak të zhvillimit të praktikës dhe balancimi i interesave të palëve të përfshira.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson të japë një përkufizim ligjor të Garancisë Bankare të pavarur, ku në kuptimin e përgjithshëm ajo është një mjet sigurimi ashtu sikurse janë edhe mjetet e tjera të ekzekutimit të detyrimeve. *Garancia bankare e pavarur është deklarata e bankës me të cilën ajo merr obligimin ndaj pranuesit të garancisë se në afatin e caktuar do të përmbushë*

ndonjë detyrim të debitorit, sipas kushteve të përcaktuara të garancisë, nëse klienti i saj nuk përmbush detyrimin e vet. Pra Garancia Bankare është instrumenti i sigurimit të pagesave ose realizimit (kryerjes) së detyrimeve kontraktuese me të cilën banka garanton se urdhërdhënësi i garancisë, në afatin kontraktues do ti paguajë të gjitha obligimet e parashikuara në garanci ndaj përfituesit të saj, dhe nëse nuk i kryen këto, atëherë është banka e cila do ta realizojë detyrimin brenda shumës së garancisë, ndërsa në lidhje me dëmin ky do të kompensohet nga pala debitore e cila ka dështuar në përmbushjen vetë të këtij detyrimi.

Duke u nisur nga interpretimi i përkufizimeve sa më sipër rezulton se së pari garancia bankare është e pavarur pasi ajo nuk kushtëzohet me thelbin e marrëdhënies bazë për të cilën ajo është krijuar, por me evidentimin e mungesës së përmbushjes së detyrimit nga ana e palës debitore në afatin e caktuar, i cili është dhe thelbi i garancisë bankare. Autonomia e kësaj marrëdhënie rezulton edhe nga palët në këtë marrëdhënie, garantuesin dhe përfituesin e garancisë, të ndryshëm nga palët në marrëdhënien e detyrimit bazë. Në këtë kuptim banka merr përsipër që të përmbushë detyrimet e saj, vetëm në rastin kur debitori nuk i ka përmbushur në afatin e caktuar, dhe ky është i vetmi moment për të cilin duhet të hetojë banka në lidhje me përmbushjen e garancisë bankare në favor të përfituesit. Përfundimi i mësipërm është në harmoni të plotë me rregullin 5 të RUGB-së, ku parashikohet se: “Për nga vetë natyra e saj garancia është e pavarur nga marrëdhënia bazë dhe kërkesa, ndërsa garantuesi në asnjë mënyrë nuk përfshihet apo detyrohet nga një marrëdhënie e tillë. Përmendja në garanci e marrëdhënies bazë, me qëllim identifikimin e saj nuk e ndryshon natyrën e pavarur të saj. Angazhimi i garantuesit për të kryer pagesën në përputhje me garancinë nuk është objekt pretendimesh apo mbrojtjesh, që rrjedhin nga marrëdhënie të tjera, përveç marrëdhënies midis garantuesit dhe përfituesit”.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson të theksojë se, nga sa më sipër, Garancia Bankare ka një aspekt të dyfishtë, së pari është një kontratë autonome midis bankës dhe përfituesit dhe në të njëjtën kohë është edhe një mjet sigurimi i ofruar ndaj përfituesit nga një palë e tretë. Nga leximi i dispozitave të K.Civil rezulton se garancia bankare nuk parashikohet shprehimisht si një nga mjetet për sigurimin e ekzekutimit të detyrimeve. Garancia Bankare trajtohet kryesisht në kuptimin e një garancie “cash”. Në thelb ky mjet për sigurimin e ekzekutimit të detyrimeve ka një natyrë juridike të një kontrate sui generis duke e bërë atë unike në llojin e saj, dhe nuk ka pse të krijohen artifica të panevojshme për ta përafuar me kontratat e tjera të ngjashme, pasi ajo do i nënshtrohet rregullave në bazë të të cilave është krijuar dhe ka lindur. Garancia bankare duke qenë një lloj i ri instrumenti ose mjeti për sigurimin e detyrimeve, në vetvete është një kontratë, duke respektuar parimin e rëndësishëm të lirisë kontraktore.

Liria e kontraktimit do të thotë se rendi juridik u ofron mundësi palëve kontraktuese duke vlerësuar interesat e tyre në suazat e caktuara me ligj, që në mënyrë të pavarur të caktojnë regjimin juridik të punëve të veta, të caktojnë se çfarë veprimesh duhet të ndërmarin dhe çfarë detyrimesh do të rrjedhin për ta nga këto veprime. Klauzola sipas së cilës garantuesi

merr përsipër pagimin e garancisë me kërkesë të parë dhe pa pasur mundësi t'ia kundrejtojnë pretendimet e debitorit, është një shprehje e vlefshmërisë së lirisë kontraktore, e cila i jep garancisë një karakter atipik duke devijuar parimin e varësisë. Veçoria e garancisë bankare qëndron tek pavarësia e saj duke bërë që të jetë një kontratë e veçantë nga kontrata bazë të cilën ajo e siguron. Kontrata e garancisë bankare, ashtu si çdo kontratë tjetër ka objektin dhe shkakun e saj. Objekti i garancisë është vetë detyrimi që banka ka marrë përsipër të garantojë ndaj përfituesit të saj. Shkaku si një prej elementëve të vlefshmërisë së kontratës, nënkupton shkakun juridik dhe ekonomik se përse është marrë përsipër realizimi i një detyrimi të caktuar. Kjo në vetvete është tregues se, pavarësia e garancisë bankare nuk do të thotë se garancia bankare dhe marrëdhënia bazë nuk janë të lidhura me njëra tjetrën, por përkundrazi, është kjo ndërvarësi midis dy marrëdhënieve që siguron edhe bazën e ekzistencës së shkakut në kontratën e garancisë së pavarur si një prej kushteve të vlefshmërisë.

Shkaku ligjor konkret i garancisë bankare, është sigurimi i lirisë së qarkullimit të kapitalit dhe realizimi i menjëhershëm i interesit të kreditorit/përfituesit dhe në të vërtetë realizohet edhe zhvendosja e rrezikut të mospërmbyshjes së detyrimeve dhe transferimi i tij tek një subjekt institucionalisht i aftë për të paguar. Pavarësia e garancisë bankare rezulton edhe nga rregulli 5 i RUGB-së, i sipërpërmendur, me një aspekt të dyfishtë; së pari ajo është e pavarur nga marrëdhënia bazë, dhe të drejtat dhe detyrimet të krijuara në kontratën e garancisë bankare janë të pavarura nga ato që lindin në marrëdhënien bazë të cilën ka garantuar. Vlera kryesore e kontratës së sigurisë bankare është siguria, dhe në rast se vihet theksi në marrëdhënien bazë, më shumë se sa vetë të marrëdhënia e garancisë bankare, cenon sigurinë dhe besueshmërinë e garancisë dhe përfituesi nuk do të mund të bazohet në fuqinë e vetë marrëveshjes së garancisë, dhe si rrjedhim garancia do të bëhej e pasigurt dhe e pavlerë. Së dyti, pavarësia e garancisë bankare rezulton edhe nga dallimi i saj si marrëdhënie autonome me marrëdhënien midis debitorit/përgjegjës dhe vetë bankës. Po kështu garancia bankare është e pavarur edhe nga aplikimi, kundër garancia si dhe nga çdo kontratë tjetër. Nëse garantuesi, pra Banka apo pala udhëzuese/përgjegjëse ngrenë pretendime që rrjedhin nga kontrata bazë (për shembull neni 12 i Kontratës së Furnizimit Ref. nr.Kesh. WPS 05.12.2011), apo nga çdo kontratë tjetër që nuk është garancia, këto pretendime nuk duhet të pranohen nga ana e gjykatës, pasi jemi para një kontrate autonome. Aspekti më kryesor i garancisë është nënshtrimi i saj vetëm ndaj kushteve të shprehura në të, dhe përcaktimi nëse duhet ose jo të kryhet pagimi i garancisë, duhet të rezultojë vetëm nga kontrata e garancisë, pa bërë asnjë lidhje direkt apo indirekt me kontratën bazë apo me mosmarrëveshje apo pretendime që lidhen me të, pasi të drejtat dhe detyrimet e kësaj marrëdhënie ju takojnë palëve të tjera dhe jo bankës.

Pra shkaku i garancisë bankare, konsiston në dëshirën e bankës për të shërbyer si mjet në realizimin kontratës bazë, dhe ose dëshirën e palëve të kontratës bazë për të përfituar siguri sipas një mënyre, e cila është e pavarur nga marrëdhënia bazë. Përfshirja e bankës në mosmarrëveshje ndërmjet kreditorit dhe debitorit në një marrëdhënie bazë për të cilën

është parashikuar mjete i garancisë bankare, do ta vendoste bankën në një konflikt interesi pasi banka është në marrëdhënie kontraktore si me palën debitore, ashtu edhe me palën kreditore/përfituese të garancisë bankare. Banka nuk mund dhe nuk duhet të shërbejë si arbitër në çështjet që prekin palët e kontratës së siguruar, debitorin /palën përgjegjëse dhe kreditorin/palën përfituese. Është vetë natyra e pavarur e garancisë bankare e cila ju imponon bankave që të kufizojnë rolin e tyre vetëm në verifikimin e përputhshmërisë së kushteve dhe afateve të garancisë, pasi shpërndarja e rrezikut i përket palëve të kontratës kryesore dhe kjo shpërndarje nuk cenon pozicionin dhe rolin e bankës në marrëdhënien autonome të saj si me përgjegjësin ashtu edhe me përfituesin.

Garancia nuk është thjesht një kontratë midis bankës dhe përfituesit, por banka ngarkohet me përmbushjen e një detyre që i është besuar nga debitori (kërkuesi i lëshimit të garancisë) dhe në kryerjen e kësaj detyre banka nuk duhet të udhëhiqet nga interesi i vet por është e rëndësishme që të ruhen balancat ndërmjet interesave. Interesi i përfituesit dhe arsyeja se pse ai ka zgjedhur dhe pranuar një garanci bankare është pikërisht që të përfitojë menjëherë pagesën, ndërkohë që interesi i bankës është përfitimi i komisionit nga përgjegjësi/debitor për shërbimin e kryer.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson gjithashtu se për garancinë bankare mund të thuhet se ka një karakter abstrakt, pasi garantuesi nuk mund ti kundrejtojë përfituesit pretendime që rrjedhin nga marrëdhënia bazë. Nëse do të përpiqeshim për ta krahasuar me një lloj veprimi juridik, garancia bankare do të ishte një veprim juridik me kusht (shkakësor), ku lidhja shkakësore do të shprehej në këtë kontratë së pari nëpërmjet përmendjes së garancisë bankare në kontratën bazë dhe së dyti sepse në lidhje me këtë kontratë deklarohet marrja përsipër e detyrimet të garantuesit pa pasur mundësi që të ngrejë pretendime që rrjedhin prej saj. Për sa më sipër, Ky Kolegj vlerëson se “Garancia Bankare”, duke qenë një marrëdhënie e cila e merr shkakun ligjor nga kontrata bazë, pavarësisht se është autonome, ajo nuk mund kurrsesi të ndryshojë kontratën bazë, dispozitat e saj, (përfshirë këtu edhe nenin 7.4) po ashtu edhe qëllimin dhe kuptimin e vërtetë për të cilin ajo është krijuar. Deklarata e “Garancia Bankare”, duhet të interpretohet në atë mënyrë që t’i shërbejë qëllimit për të cilin është parashikuar nga palët në kontratën bazë. Duke qenë se “banka” nuk mund të kundrejtojë asnjë pretendim të debitorit të marrëdhënies bazë drejt kreditorit, pasi kuptueshëm nuk është pjesë e marrëdhënies bazë, ajo nuk ka asnjë interes të ligjshëm për të mbrojtur në lidhje me këtë marrëdhënie bazë, dhe ajo legjitimohet kundrejt përgjegjësit/debitorit vetëm pasi ka bërë pagesën në favor të përfituesit. Në këtë kuptim, parashikimet e nenit 12 të kontratës së Furnizimit ku përcaktohen në mënyrë të detajuar shkaqet të cilat sjellin mospërmbushje të kontratës që konsiderohen si raste të forcës madhore, nuk janë nga ato lloj pretendimesh që mund t’i kundrejtojnë në kuadër të marrëdhënies së detyrimit për “Garancisë Bankare”. Gjithashtu duke qenë se banka e lidh kontratën e garancisë me përfituesin, për llogari dhe rrezik të debitorit, interesi i saj në përcaktimin e kushteve dhe afateve të kontratës së garancisë është përgjithësisht i vogël. Megjithatë, bankat në kuadër

të veprimtarisë së tyre pranojnë rreziqet e qenësishme të instrumenteve që ato lëshojnë, dhe në këtë aspekt, banka në mënyrë të nënkuptuar me lëshimin e një instrumenti të tillë ka pranuar rreziqun se ajo do të mund të detyrohet të bëjë pagesën dhe se mund të mos përfitojë më pas kthimin e shumës nga klienti i tyre për shkak të mospërmbushjes së detyrimit nga ana e tij ose për shkak të paaftësisë së tij paguese.

Duke ju rikthyer çështjes konkrete, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se Palët kontraktuese në marrëdhënien bazë (paditësi dhe Personi i tretë), në pjesën e titulluar “Faturimi, Kushtet e pagesës dhe Garancia e pagesës”, kanë parashikuar kushtet e faturimit, të pagesës si dhe të garancisë së pagesës... Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, vlerëson të theksojë se kontratat, si marrëdhënie juridike vullnetare nuk janë të heshtura, janë të formuara prej fjalëve të shkruara në një dokument (kontratë e shkruar) ose të thëna me zë. Përdorimi i fjalëve, kuptimi i tyre që rezulton qoftë nga përdorimi i fjalëve të veçanta apo i të gjithë tekstit mund të shkaktojë mosmarrëveshje apo konflikt ndërmjet palëve. Ndodhur në këto kushte rezulton domosdoshmëria e ekzistencës së kriterëve ligjore për interpretimin e kontratave, kriterë të cilat duhet të detyrojnë palët, kur nga teksti kontraktor dalin të drejta dhe detyrime që rrjedhin nga kontrata, por njëkohësisht detyrojnë edhe gjykatat kur mosmarrëveshja në lidhje me interpretimin e kontratës është bërë konflikt gjyqësor.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se ekziston një ndarje midis kriterëve ligjore që shërbejnë në lidhje me interpretimin e kontratës dhe janë; interpretimi subjektiv që bazohet mbi kërkimin e qëllimit të vërtetë e të përbashkët të palëve dhe kriterë të interpretimit objektiv që bazohen në kuptimin e mirëbesimit kontraktor ose në elementët të tjerë objektivë. Në lidhje me kriterin e interpretimit subjektiv, zbulimi i kuptimit të vërtetë, dhe të qëllimit të përbashkët të palëve, nisët nga parimi që, në interpretim të kontratës duhet të hetohet cili ka qenë qëllimi i përbashkët i palëve dhe kurrsesi të kufizohet në kuptimin letrar të fjalëve të përdorura, të cilat, në qoftë se mund të merren në mënyrë të shkëputur mund t’i japin kontratës një qëllim të ndryshëm nga i cili ato kanë rënë dakord palët. Për sa më sipër, pala e paditur nuk duhet kurrsesi të kufizohet në interpretimin e deklaratës së lëshuar prej saj, në atë mënyrë që do ta bënte të pa ekzekutueshme dhe pa efekt “Garancisë Bankare”, në një kohë që qëllimi i palëve në kontratën bazë ka qenë i qartë dhe saktë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se qëllimi i vërtetë i palëve, pa u ndalur në kuptimin letrar të tyre është një operacion intelektual por jo i pavarur nga kriteret që vendos legjislatori. Për këtë shkak ligji ka parashikuar kriterin e karakterit historik, sipas të cilit është e domosdoshme që të vlerësohet edhe sjellja e palëve pas lidhjes së kontratës dhe në të njëjtën kohë kriteri i karakterit logjik që nënkupton se çdonjëri prej kushteve apo klauzolave të kontratës të interpretohen me anë të kushteve apo klauzolave të tjera të veçanta, duke i dhënë çdonjëres prej tyre kuptimin që del nga e gjithë kontrata (neni 682 i K.Civil). Nga sa më sipër rezulton se pala e paditur, kundrejt palës paditëse është sjellë në përputhje me të drejtën e parashikuar në nenin 7.4 të Kontratës së Furnizimit, në lidhje me faturën 35 dhe, pa një shkak të ligjshëm e ka refuzuar përmbushjen e detyrimit të saj në

lidhje me faturën nr.36, në një kohë që të dyja këto fatura kanë dalë si rezultat i zbatimit të nenit 7.4. të Kontratës së Furnizimit Ref. No.Kesh. WPS/05-12-11. Arsyetimi i mësipërm i gjykatave më të ulëta, i cili interpreton mënyrën sesi pala paditëse ka vënë në dijeni bankën në lidhje me të drejtën e saj, dhe interpretimin se çfarë përfaqëson një faturë me TVSH, dhe rastet për të cilat ajo përpilohet, gjendet jo në përputhje me sa më sipër është konkluduar nga ana e këtij Kolegji, kjo edhe për faktin se fjalët duhet të interpretohen në mënyrë të veçantë por jo deri në atë pikë sa t'i jepet marrëdhënies juridike midis palëve një kuptim i ndryshëm nga ai që kanë shprehur palët me vullnet të lirë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson se, në rastin e kriterit të dytë interpretimi objektiv, kontrata duhet të interpretohet me mirëbesim nga palët (neni 682 prg. 2 i K.Civil), dhe që imponon në të njëjtën kohë që kontratës duhet t'i jepet si kuptim, ai që i japin ose duhet t'i japin kontraktuesit korrekt dhe të ndershëm, edhe në rastin se një palë apo të dyja nuk duan me vullnet të tyre t'i japin një kuptim të tillë. Interpretimi i kontratës nëpërmjet kriterit objektiv mund t'i japë kontratës një kuptim të ndryshëm nga kuptimi tekstual i shprehjeve që përfshihen në të dhe shërben pikërisht për të ndaluar sjelljen e rremë që njëra prej palëve parashtron në favor të saj (atë që kontrata thotë ose nuk e thotë).

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vlerëson gjithashtu se palët duhet të sillen ndaj njëra tjetrës me mirëbesim i cili duhet të shfaqet që në momentin e parë të bisedimeve dhe duhet të shoqërojë si lidhjen e saj (përputhjen e vullneteve) dhe fazën e ekzekutimit të kontratës. Detyrimi i përgjithshëm i mirëbesimit kontraktor ashtu si kriteri i përgjithshëm i korrektesisë midis debitorit dhe kreditorit ka për qëllim të përmbushë boshllëqet e paevitueshme të legjislacionit, pasi ligji nuk mund të parashikojë të gjitha situatat konkrete apo edhe nuk mund të parandalojë të gjitha abuzimet që palët mund t'i bëjnë njëra tjetrës.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë vëren se mbi të gjitha mirëbesimi kontraktor përcakton detyrimin që njëra palë duhet të informojë palën tjetër rreth rrethanave të panjohura prej palës tjetër dhe që përcaktojnë vullnetin e saj, të tilla që pala tjetër duke i ditur, nuk do t'a kishte lidhur kontratën ose do ta kishte lidhur në kushte të tjera, dhe nuk do të kishte kryer shpenzime për të përballuar përmbushjen e detyrimeve kontraktore të marra përsipër në kontratë. Në këtë kuptim ky Kolegj vlerëson se pala e paditur duke parë qëllimin e vërtetë të palëve në kontratën bazë atë të furnizimit, duhet të kishte marrë të gjitha masat që të përpilonte një deklaratë Garancie Bankare që ti shërbente qëllimit, dhe në rast se kishte ndonjë kërkesë të veçantë sikurse është pretendimi i palës së paditur se përfituesi i garancisë duhet të drejtohej për përfitimin e saj, vetëm me faturë me TVSH, atëherë ajo duhet t'ia kishte vënë në dijeni këtë fakt më përpara përfituesit/palës tjetër, dhe të ish-in marrë masa për përpilimin e deklaratës së Garancisë Bankare në kushte të tjera, sipas paragrafit të fundit të parashikuar në vetë deklaratën e Garancisë Bankare.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, vlerëson se për të gjitha sa u arsyetua më sipër, e gjen pjesërisht të drejtë kërkimin e palës paditëse për të përfituar garancinë bankare në lidhje

edhe për faturën me nr.36 të datës 31.12.2011, për Dëmshpërblimin për mospërmbushje të kontratës Ref. nr.Kesh. ËPS 05-12-2011 për periudhën 05.12.2011-31.12.2011 Totali 858 996 Euro, kursi këmbimit 138 55lekë/euro.

...

Vendimi nr.216, datë 16.12.2015 i Kolegjit Penal
(Elementët e veprës penal korrupsion pasiv i nëpunësve publikë)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë prej: Edmond Islamaj Kryesues, Guxim Zenelaj, Shkëlzen Selimi, Artan Zeneli, Tom Ndreca anëtarë vërejnë se i pandehuri G.S, në vitin 2011 ka qenë i punësuar me detyrën e drejtorit të shoqërisë “Qendrës Sportive” sha, detyrë, të cilën e ka marrë me datë 20.01.2010 dhe e ka ushtruar deri me datë 15.08.2011. Shoqëria anonime “Qendra Sportive” Sh.A ka pasur në administrim të saj dy objekte, Stadiumin e futbollit “Qemal Stafa” dhe Pallatin e Sportit “Asllan Rusi”, si dhe oborrin përpara stadiumit “Asllan Rusi” në Tiranë. Funkcionimi i kësaj shoqërie rregullohet nga aktet e krijimit të saj dhe drejtohet nga drejtori që në këtë periudhë ka qenë i pandehuri G.S, si dhe një bord mbikëqyrës. Drejtori kishte për detyrë të menaxhonte në mënyrë sa me efçiente dhe të mirë ambientet, si dhe rriste të ardhurat sa më shumë të këtyre dy ambienteve për funksionimin sa më mirë të aktiviteteve kombëtare dhe ndërkombëtare, pasi kjo shoqëri ishte me vetëfinancim. Ndër kompetencat e drejtorit të kësaj shoqërie, kanë qenë edhe administrimi dhe dhënia me qira e ambienteve të saj në bazë të tarifave të miratuara për objekte, pronë publike në administrim të shoqërive në pronësi të METE-s.

Në fillim të muajit maj të vitit 2011, shtetasi, kallëzuesi P.L, i cili është administrator i aktivitetit tregtar me objekt kryesisht “kancelari”, aktivitet të cilin e ushtron nëpërmjet shoqërisë tregtare “Colombo” shpk, ka treguar interes për të marrë me qira një prej ambienteve që administroheshin nga “Qendra Sportive” sha në qytetin e Tiranës. Kështu, ai është paraqitur fillimisht në zyrën e të pandehurit G.S për të biseduar rreth këtij problemi. Në këtë takim ai ka marrë një gjysmë përgjigje, ku i pandehuri G. i ka premtuar se do ta shihte kërkesën e tij, bisedë e cila është zhvilluar në korrik të vitit 2011. Ai është takuar përsëri mbas disa ditësh me të pandehurin Gazmend dhe më vonë me shtetasin X.S, për të cilin, fillimisht dinte se mbante detyrën e zëvendësdrejtorit. Në mungesë të të pandehurit G.S, shtetasi P.L ka vazhduar të komunikojë me X. në numrin e tij mobile, duke marrë miratimin e tij për çdo veprim, pasi kishte marrë edhe miratimin fillestar të të pandehurit. Përfundimisht kanë rënë dakord që të merrte me qira ambientin, i cili ndodhej në pjesën lindore të pallatit të Sportit “Asllan Rusi” në Tiranë dhe ishte rreth 80 metra katrorë. Ky ambient ishte pjesë e brendshme e pallatit të Sportit “Asllan Rusi”, ambient të cilin kallëzuesi me miratim edhe të X ka vazhduar ta përshtatë për aktivitetin e tij.

Rreth 20 ditë pasi kishin filluar punimet P.L është telefonuar nga punonjësja e tij, e cila e ka informuar se duhet të shkonte urgjent tek ambienti i marrë me qira, në të kundërt do t'i nxirrnin pajisjet përjashta. Kallëzuesi, P.L ka shkuar të nesërmen në Tiranë, ka telefonuar të pandehurin G.S dhe të dy bashkë janë takuar në një bar-kafe në afërsi të Hipotekës në Tiranë. Gjatë bisedës midis tyre ka patur debate dhe në debat e sipër, i pandehuri i ka kërkuar të hiqte mallrat e firmës se në të kundërt do të shkonte vetë i pandehuri G. t'i nxirrte me polici. Po atë ditë, pas rreth 2 orëve pranë Pallatit të Sportit "Asllan Rusi" Petriti ka takuar sërish të pandehurin G., i cili i ka telefonuar dhe i ka kërkuar takim në një lokal përballë pallatit të sportit "Asllan Rusi". Pikërisht, në këtë takim gjatë bisedës i pandehuri G.S e ka bërë me dije kallëzuesin P.L se një dyqan "kioske", e cila është e vendosur me aktivitet tregtar shitje pjesë këmbimi të makinave në hyrje të pallatit të sportit "Asllan Rusi" kishte paguar vlerën 800.000 leke të reja që të ushtronte aktivitet në atë vend. Gjatë bisedës, i pandehuri i ka përmendur P. edhe shembuj të tjerë të pagesave që i kishin bërë persona të tjerë dhe vlerat që ata kishin paguar vlera, të cilave Petriti duhet t'iu referohej në mënyrë që të vazhdonte të mbante ambientet që ai posedonte tek pallati i sportit. Si nuk kanë rënë dakord për këto kushte, i pandehuri G.S është larguar i zemëruar, duke e kanosur kallëzuesin "nxirri jashtë ose do të vijë policia t'i nxjerrë". Ndodhur përpara kësaj situatë mjaft të vështirë, ku investimi i kryer prej P.L deri në momentin e bisedës së sipërpërmendur kapte vlerën disa milionë lekë, shtetasi Petrit Levendi ka shkuar në Policinë e Shtetit për të kallëzuar ku edhe ka shpjeguar se ishte nën presion për të bërë pagesa në këmbim të asaj që të rrinte brenda ambienteve të Pallatit të Sportit "Asllan Rusi", ose në kundërt do të dilte jashtë.

Në këto kushte, në dt.11.08.2011 shtetasi P.L ka depozituar kallëzimin e tij penal për faktin si më lart përshkruar. Po në këtë datë është nënshkruar edhe aktmarrëveshja e dt 11.08.2011, në respektim të nenit 222 pika 1 paragrafi 3 i K.Pr.Penale, ku kallëzuesi shpreh vullnetin mbi përgjimin dhe regjistrimin e bisedave ambientale ndërmjet tij dhe shtetasit P.L dhe XS. Pas depozitimit të kallëzimit dhe bashkëpunimit me forcat e Policisë është bërë dhe një takim tjetër me shtetasin G.S, takim, i cili është bërë në një bar-kafe përpara stadiumit ku u përsëritën kushtet që kallëzuesi P.L duhej të plotësonte. Në bisedë e sipër, i pandehuri G. i ka thënë: "-s'të ka thënë gjë Xhela për 3.500.000 lekë të vjetra". Kjo ishte pagesa që duhet të paguante kallëzuesi P.L, ose në të kundërt do të dilte jashtë ambienteve. Kallëzuesi e ka kundërshtuar vlerën dhe pas bisedës është lënë në heshtje që të paguhej sigurisht një vlerë, por më e ulët, konkretisht, vlera 150.000 lekë. Gjatë hetimit të kësaj çështjeje është autorizuar lejimi i përgjimit të bisedave ndërmjet këtyre shtetasve. Po kështu, është autorizuar me autorizimin e dt.12.08.2011 simulimi i aktit korruptiv në funksion të zbardhjes sa më të mirë të çështjes. Në funksion të kësaj kategorie veprimesh, kallëzuesi është pajisur nga Forca të Policisë me vlerën monetare prej 150.000 lekësh.

Në dt. 15.08.2011 shtetasi P.L ka shkuar në zyrën e të pandehurit G.S ku, pavarësisht, faktit që kallëzuesi posedonte në mënyrë ende të pa ligjësuar ambientet tek pallati i sportit "Asllan Rusi" është zgjedhur jo rastësisht nga i pandehuri jo prishja e ndërtimit dhe lirimi

i ambienteve, por lidhja e kontratës së qirasë, madje përshtatja e një ambienti që nuk ishte dhënë asnjëherë me parë me qira, në këmbim të pagimit të vlerës. Fillimisht në zyrën e të pandehurit G. janë realizuar procedurat formale të lidhjes së kontratës së qirasë. Mbas nënshkrimit të kontratës, kallëzuesi P.L ka vendosur mbi tavolinën e të pandehurit G.S në një mënyrë që lehtësisht shihej nga i pandehuri, të mbështjellë, vlerën monetare që paraprakisht kishin rënë dakord, prej 150.000 lekësh, të cilën ai e kishte përfutur nga forcat e Policisë.

Menjëherë pas këtij momenti, (janë sinjalizuar forcat e Policisë mbi veprimet e kallëzuesit P.L) Forcat e Policisë kanë ndërhyrë në ambientet e stadiumit “Qemal Stafa”. I pandehuri i ndodhur në këtë situatë, në ato pak sekonda kohë që kishte, ka arritur të dalë nga zyra e tij, pikërisht tek dera që del në fushën e futbollit ku ka arritur të hedhë pranë një vazo lulesh vlerën e përfutur, vlera e cila i përket kartmonedhave që i janë vënë në dispozicion kallëzuesit nga forcat e Policisë në funksion të aktit simulues. Forcat e Policisë kanë ndërhyrë dhe kanë bërë të mundur kapjen në flagrancë të të pandehurit G. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë me vendimin me nr.550, datë 06.05.2013, ka vendosur: Deklarimin fajtor të të pandehurit G.S, për kryerjen e veprës penale të “Korrupsion pasiv i personave që ushtrojnë funksione publike”, e parashikuar nga neni 259 të Kodit Penal dhe në bazë të kësaj dispozite dënimin e tij me 3(tre) vjet burgim.” Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin me nr.262, datë 17.03.2014, ka vendosur: Prishjen e vendimit nr.550, datë 06.05.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe pushimin e çështjes në ngarkim të të pandehurit G.S. Kundër këtij vendimi, më dt.10.04.2014, ka paraqitur Rekurs prokurori pranë Prokurorisë së Apelit, Tiranë, me anën e të cilit ka kërkuar: Prishjen e vendimit penal nr.262, datë 17.03.2014 të Gjykatës së Apelit, Tiranë, lënien në fuqi të vendimit me nr.550, datë 06.05.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor, Tiranë, në ngarkim të të pandehurit G.S në lidhje me kualifikimin ligjor dhe dënimin e dhënë të pandehurit, me 3 vjet burgim, duke revokuar aplikimin e nenit 59 të K.Penal, me shkaqet e parashtruara si më lart.

Shkaqet e parashtruara në rekurs janë të mbështetura në ligj dhe për këtë arsye ato gjenden të bazuara dhe vendimi i gjykatës së apelit është i cenusshëm, pasi është marrë në shkelje të nenit 259 të Kodit Penal, nenit 152, të nenit 383/ç dhe 384 të K.Pr.Penale. Me qëllim zgjidhjen e çështjes objekt gjykimi, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson të analizojë elementet e veprës penale të korrupsionit pasiv të personave që ushtrojnë funksione publike, të parashikuar nga neni 259 i KP. Në bazë të kësaj dispozite, rezulton se ajo mund të kryhet në tre forma kriminale me veprime ose mosveprime të kundërligjshme, të cilat konsistojnë në: a. Kërkimin ose marrjen, drejtpërdrejtë apo tërthorazi të çfarëdo përfitimi të parregullt për vete ose për persona të tjerë; b. Pranimin e një oferte apo premtimi që vjen nga përfitimi i parregullt, për të kryer ose mos kryer një veprim që lidhet me detyrën a funksionin e tij; c. Me anë të kërkimit dhe marrjes së përfitimeve të parregullta në vlera materiale. Për të pasur konfigurimin e veprës penale të korrupsionit pasiv të personave që ushtrojnë detyra publike, duhet që të realizohet cenimi i objektit të veprës penale, domethënë që të vërtetohet cenimi i një marrëdhënie juridike të rëndësishme, siç është ajo e vendosur nga shteti për të

siguruar autoritetin dhe funksionimin e rregullt dhe të paanshëm të administratës publike, si dhe mbrojtjen e interesave të ligjshme të personave fizikë apo juridikë të mbrojtura posaçërisht nga legjislacioni penal. Kështu, nga vepra penale mund të cenohen në mënyrë të përgjithshme si parimet kryesore udhëheqëse të veprimtarisë së administratës publike, ashtu edhe interesat e personave fizikë dhe juridikë konkretë dhe ato të publikut në përgjithësi.

Qëllimi i mbrojtjes së marrëdhënies juridike nga norma penale është mbrojtja dhe ruajtja e ushtrimit të ligjshëm të funksioneve publike, si dhe ruajtja e besimit që individët kanë tek funksionarët që ushtrojnë detyra publike në përputhje me parimin e ligjshmërisë dhe besnikërisë së ushtrimit të detyrës publike, duke i shërbyer me përpikëri vetëm interesave publikë, në mënyrë të paanshme dhe objektive. Në bazë të nenit 107/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, nëpunësit publikë zbatojnë ligjin dhe janë në shërbim të popullit. Prandaj, edhe ushtrimi i detyrës publike duhet të udhëhiqet vetëm nga respektimi i ligjit dhe shërbimi ndaj interesave publike, dhe jo i atyre interesave private të shkëmbimit që nuk duhet të mbivendosen apo të dalin mbi ndjekjen e interesave publike.

Kolegji vërejnë se, që të konsumohet vepra penale e korrupsionit pasiv të personave që ushtrojnë detyra publike, nga ana objektive duhet që i pandehuri të kryejë veprën penale me veprime aktive ose mosveprime të kundërligjshme; ose duke kërkuar ose marrë, drejtpërdrejtë ose tërthorazi, çdo lloj përfitimi të parregullt si: para apo përfitime të tjera jo materiale, si dhe krijimi i favorizimeve, përfitimi i shërbimeve apo privilegjeve të parregullta, për vete ose për persona të tjerë; ose të pranojë një ofertë a premtim që vjen nga këto përfitime të parregullta, për të kryer ose mos kryer, një veprim, që lidhet me detyrën a funksionin e tij. Sikundër mund të vërehet, në themel të anës objektive të kësaj figure të veprës penale, parashikohet një shkëmbim i kundërligjshëm dhe i ndërsjellë, në të cilën veprimet ose mosveprimet e funksionarit publik konsistojnë në kërkimin e premtimit ose marrjen e një përfitimi për vete ose për të tjerë, apo pranimin e një oferte, me ato të një subjekti të jashtëm, i cili nga ana e tij premtim ose ofron një përfitim të paligjshëm. Pra, vepra penale e korrupsionit pasiv të personave që ushtrojnë detyra publike, realizohet, si në rastin kur përfitimi i padrejtë lidhet me një veprim a mosveprim me qëllim për të mos e kryer funksionin publik siç duhej, ashtu edhe në rastin kur përfitimi i padrejtë lidhet me një veprim a mosveprim me qëllim për ta kryer, 'në dukje' siç duhet funksionin publik apo detyrën.

Kësisoj, Kolegji Penal arrin në konkluzionin se për konfigurimin e veprës penale të korrupsionit pasiv të personave që ushtrojnë detyra publike, mund të merret apo pranohet përfitim, nëse funksionari publik është i ndërgjegjshëm (ka dijeni) që subjekti tjetër, jep ose ofron një përfitim të parregullt. Parregullsi e përfitimit do të thotë që ai nuk është ligjshëm dhe i detyrueshëm, sipas normave të së drejtës dhe se funksionari nuk ka as të drejtën, as tagrin, as detyrimin për ta marrë atë. Prandaj, mund të merret dhënia e një përfitimi material apo pranimi i një premtimi të parregullt, në mënyrë të shprehur, të heshtur, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo edhe të tërthortë, por gjithnjë nëse ekziston dijenia që marrja apo pranimi është në korrelacion me dhënien apo premtimin e një të treti. Kolegji Penal

vëren se në bazë të analizës literale dhe sistematike të nenit 259 të KP, kërkimi apo marrja e përfitimit material të paligjshëm apo, pranimi i një oferte a premtimi, mund të bëhet si ‘përpara’, ‘gjatë’ apo ‘pas’ ushtrimit të funksionit nga ana e funksionarit publik. Kjo për faktin se, shprehja e përdorur nga norma në fjalë: “për të kryer apo mos kryer një veprim që lidhet me lidhet me detyrën a funksionin”, tregon qëllimin e sjelljes penale, pra atë marrjes, kërkimit, të përfitimit material të parregullt, duke treguar mjetin dhe qëllimin dhe jo identifikimin e çastit se kur duhet të kryhet akti kriminal në raport me veprimin e ushtrimit të funksionit a detyrës nga ana e funksionarit. Tërësia e veprimeve apo mosveprimeve që ai kryen duhet të plotësojnë kushtin që veprimi a mosveprimi të lidhet detyrimisht me detyrën apo funksionin që ai kryen, dhe që të ekzistojë cilësia e tij si funksionar publik në çastin e realizimit të sjelljes kriminale si përpara’, ‘gjatë’ apo ‘pas’ ushtrimit të funksionit. Një premtim i thjeshtë për përfitime në të ardhmen, pa iu drejtuar konkretisht funksionarit dhe pa u pranuar nga ana e tij, duke u ndërgjegjësuar dhe pasur dijeninë rreth saj nuk do të mjaftonte për konfigurimin e kësaj vepre penale. Prandaj premtimi duhet të jepet në mënyrë të atillë që jetë i konkretizuar dhe të lejojë ndërgjegjësimin dhe njohjen e tij nga ana e funksionarit në mënyrë që të mundësojë mbajtjen e tij. Megjithatë, kërkimi, marrja apo pranimi i përfitimit të parregullt nuk kërkojnë respektimin e formave të caktuara në mënyrë të shprehur, të heshtur, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo edhe të tërthortë. Kësisoj, vepra penale do të quhet e konsumuar edhe pa u realizuar konkretisht një shkëmbim parash apo shpërblim në përfitime të tjera mes dy palëve, pasi mjafton që të arrihet një marrëveshje (pactum sceleris) në formë premtimi për përfitime të parregullta të dyanshme, edhe pa marrjen e kontaktit të drejtpërdrejtë mes palëve, mjafton që funksionari të ketë dijeni rreth saj dhe marrëveshja korruptive mund të bazohet edhe nga fakte përmbyllëse.

Subjekti i veprës penale duhet të ketë mbushur moshën për përgjegjësi penale dhe të jetë i përgjegjshëm. Nëse mungon cilësia publike e funksionit a detyrës, nuk do të ndodhemi përpara këtij lloji të veprës penale. Sipas kësaj dispozite, subjekti i saj është funksionari publik, që është subjekt i posaçëm veprës penale. Si rrjedhim, subjekti aktiv i veprës penale, duhet të ketë disa cilësi të veçanta të njohura nga ligji dhe këto cilësi duhet të jenë ndikuese në kryerjen e veprës penale. Konkretisht, funksionari publik duhet të ketë kompetenca vendimmarrëse të lidhura me ushtrimin e njërit nga tre pushtetet si, ai legjislativ, ekzekutiv apo gjyqësor, domethënë subjekti aktiv i veprës penale duhet të zotërojë autoritet publik, të njohur me ligj për shkak të detyrës së ai kryen. Pra, veprimi i ushtrimit të detyrës është një akt i përcaktueshëm që ose do të kryhet, ose po kryhet, ose është kryer, si dhe nuk kërkohet ndonjë formë e caktuar nga ligji material. Nga ana subjektive, i pandehuri duhet të veprojë me fajësi, në formën e dashjes, me qëllim përfitimi material apo shoqëror të parregullt për vete ose, për persona të tjerë, për të kryer ose mos kryer një veprim që lidhet me detyrën a funksionin e tij. Dashja në këtë vepër penale kërkon që funksionari publik ta konsiderojë përfitimin e marrë apo pranimit të premtimit si shpërblim privat për veten apo për të tretë. Në çdo rast, i pandehuri, funksionar publik duhet të ushtrojë detyrën apo

funksionin në mënyrë të parregullt në kundërshtim me legjislacionin rregullues të tij, qoftë specifik dhe atë të përgjithshëm në formën e dashjes. Pra, për t'u ngarkuar me përgjegjësi penale, i pandehuri duhet të abuzojë me detyrën apo funksionin e tij, duke marrë përfitime të parregullta që nuk i takojnë. Akti apo vendimi që ai merr mund të mos jetë i paligjshëm, por përfitimi që merr funksionari publik duhet të jetë në çdo rast i tillë.

Duke iu kthyer çështjes objekt shqyrtimi, Kolegji Penal vëren se në rastin konkret, gjykata e apelit nuk ka bërë një hetim të plotë dhe të gjithanshëm me qëllim arritjen e konkluzioneve rreth fakteve dhe të drejtës materiale të zbatuar në rastin konkret. Në çështjen objekt shqyrtimi, nga ana e gjykatës së shkallës së parë është konkluduar se, i pandehuri G.S, nga pozita e tij e funksionarit publik, me veprimet e tij në kundërshtim me ligjin, ka kërkuar tërthorazi dhe ka arritur të marrë drejtpërsëdrejti nga kallëzuesi P.L përfitimin monetar të parregullt për veten e tij, në këmbim të lejimit të kallëzuesit të mbajë me qira ambiente që i pandehuri duhej t'i mirëadministronte. Vlera e përftuar nga i pandehuri është "mita" e dhënë nëpunësit të shtetit që të kryejë mirë dhe shpejt detyrën e tij. Ndërsa, sipas gjykatës së apelit, i pandehuri ka nënshkruar kontratën në zyrën e tij në përputhje me aktet ligjore e nënligjore. Në ngarkim të pandehurit nuk provohet akuza e kërkimit, pranimit apo marrjes se ndonjë përfitimi të parregullt, për kryerjen e veprime të lidhura me detyrën. Në këto kushte, sipas gjykatës së shkallës së parë forma e kryerjes së veprës penale, ka qenë ajo e kërkimit në mënyrë të tërthortë e shumës, përpara kryerjes së aktit në ushtrim të funksionit, që në rastin konkret konsiston në lidhjen e kontratës së qirasë, dhe marrjen e kësaj shume, menjëherë pas nënshkrimit formal të aktit në kompetencë të funksionarit. Gjykata e apelit ka konkluduar se mungon prova e aktit korruptiv, pasi sipas saj, i pandehuri nuk ka kërkuar pas ushtrimit të detyrës së funksionarit, pra, të nënshkrimit të kontratës së qirasë, duke u fokusuar gjykata e apelit në rrethanat e faktit dhe hetimin e veprimeve të kryera vetëm 'gjatë' dhe 'pas' kryerjes së nënshkrimit të kontratës së qirasë për ambientet në pjesën lindore të pallatit të Sportit.

Kolegji Penal vlerëson se pikërisht, në këtë drejtim, gjykata e apelit ka gabuar në zbatimin e ligjit material dhe atij procedural, pasi në hetimin dhe arsyetimin e saj është përqendruar vetëm në momentin 'gjatë' dhe 'pas' nënshkrimit të kontratës së qirasë, duke mos marrë në shqyrtim, hetuar dhe analizuar edhe momentin e negociimit midis të pandehurit dhe kallëzuesit. Pra, momentin 'përpara' ushtrimit të funksionit nga ana e të pandehurit, për arritjen e konkluzionit rreth fajësisë apo pafajësisë së akuzës, duke e shqyrtuar faktin objekt akuze në të gjitha pjesët dhe çastet relevante të tij në raport me ushtrim e funksionit nga ana e të pandehurit. Kjo mangësi, e bën konkluzionin e gjykatës së apelit alogjik dhe jo në përputhje me përcaktimet e diapozitivit të vendimit, ndërsa analiza e gjykatës së shkallës së parë që përqendrohet në momentin 'përpara' ushtrimit të funksionit nga ana e të pandehurit, nuk rezulton të jetë trajtuar dhe analizuar nga ana e gjykatës së apelit, dhe për rrjedhojë as të jetë arsyetuar në lidhje me të. Kolegji Penal vlerëson se në shqyrtimin e vërtetimin e fakteve, gjykatat e themelit nuk kanë mbajtur parasysh

pasqyrimin dhe arsyetimin e të gjitha elementëve që lidhen me plotësimin e elementëve përbërës të veprës penale të korrupsionit pasiv të personave që ushtrojnë detyra publike, si dhe arsyetimi i gjykatës së apelit nuk është i mjaftueshëm në mbështetjen e konkluzioneve, prandaj në shqyrtim i ri i çështjes është i nevojshëm.

...

Vendimi nr.669, datë 03.12.2015 i Kolegjit Administrativ
(Marrja dhe vlerësimi i provave si pjesë e hetimit të plotë gjyqësor)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, i përbërë prej: Xhezair Zaganjori Kryesues, Evelina Qirjako, Guxim Zenelaj, Artan Zeneli, Tom Ndreca, anëtarë, pasi u njoh me aktet e dosjes gjyqësore, vendimet e gjykatave, shkaqet e parashtruara në rekurs, vëren se vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë është marrë në zbatim të gabuar të ligjit. Gjykata e Apelit Tiranë, në zbatim të detyrave të lëna nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, ka verifikuar nëse paditësi ka qenë i shpallur në listat e debitorëve të Shoqërisë “Silva” shpk në administrim. Nga hetimi gjyqësor ka rezultuar se në gazetata kur është kryer shpallja e debitorëve, emri i paditësit është shkruar gabim nga S.T, në S.H. Në këto kushte, me të drejtë Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur rivendosjen në afat të paditësit për të kërkuar në gjykatë titullin ekzekutiv, vendimin e Shoqërisë “Silva” shpk, e cila e shpallte atë debitor.

Konkretisht, në lidhje me kërkimin për rivendosje në afat të padisë, Kolegji, vëren se në përputhje me parashikimet e nenit 6 të ligjit nr.8471/1999, Gjykata e Apelit ka bërë verifikimet e nevojshme nëse pala paditëse është njoftuar në përputhje me ligjin, nga ka rezultuar se emri i paditësit nuk është shpallur asnjëherë në gazetata kombëtare. Kolegji vëren se njoftimi i vendimeve të administratorëve të shoqërive për personat që kanë marrë hua nga publiku i gjerë nëpërmjet publikimit në mediat e shkruara dhe ato audiovizive është një rregullim ligjor, i vlerësuar si mjet efektiv nga vetë ligji, me qëllim që duke pasur parasysh edhe situatën e kohës, t'i jepej mundësi reale çdo personi të shpallur debitor, të vinte në dijeni të vendimit. Si rrjedhojë, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se përfundimi që ka arritur gjykata e apelit është i bazuar në ligj, pasi pala e paditur shoqëria “Silva” sh.p.k në administrim nuk e ka realizuar njoftimin e paditësit në përputhje me nenin 6 të ligjit nr.8471/1999 “Për nxjerrjen e detyrimeve debitorë dhe rikthimin e vlerave pasurore në llogaritë e personave juridikë, jobankarë që kanë marrë hua nga publiku i gjerë”. Si rrjedhojë me të drejtë gjykata e apelit e ka rivendosur paditësin në afat, duke u mjaftuar vetëm me verifikimin e përmbushjes së afatit për kundërshtimin e veprimeve përmbartimore. Është vetë ligji i veçantë që, për kushtet dhe rrethanat specifike të problematikës dhe rrethit të subjekteve të mundshëm të përfshirë në marrëdhëniet e huasë me shoqëritë që kishin marrë hua nga publiku i gjerë, ka parashikuar këtë mënyrë

komunikimi dhe të gjithë subjektet, qofshin privatë apo organe shtetërore, janë të detyruar të respektojnë këto rregullime. Lidhur me pavlefshmërinë e vendimit nr.07, datë 22.07.1999 të administratorëve të Shoqërisë “Silva” shpk në administrim, gjykata e apelit ka vlerësuar se paditësi nuk figuron si person i lidhur me Shoqërinë “Silva” shpk, në bazë të VKM nr.44 datë 21.01.1999, pasi nuk ka prova bindëse për tërheqje shume prej tij me datë 21.08.1997. Provat e paraqitura nga pala e paditur (për të vërtetuar aktin e nxjerrë prej tyre janë hartuar pa prezencën e paditësit apo personave të autorizuar prej tij.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vëren se nga hetimi gjyqësor ka rezultuar qartë se paditësi ka qenë person i lidhur me Shoqërinë “Silva” shpk në administrim. Në dosjen gjyqësore ndodhen të administruara kontrata e huamarrjes, kartela e hapur nga Shoqëria “Silva” shpk lidhur me llogaritë e paditësit, mandati i arkëtimit të shumës së depozituar nga paditësi si dhe mandati i pagesës së shumës prej 5 760 000 dhrahmi. Në mandatin e pagesës së shumës së mësipërme është shënuar dhe numri i dokumentit të identifikimit të paditësit, i cili nuk është kundërshtuar nga ai, e po kështu është i njëjti me numrin e identifikimit të paraqitur nga paditësi në lidhjen e kontratës së huasë. Sipas pohimeve të palës së paditur, të pakundërshtuara në gjykim, në momentin e tërheqjes së vlerës monetare, paditësi ka dorëzuar kontratën origjinale, e cila aktualisht ndodhet pranë palës së paditur dhe si rezultat ka mbyllur llogarinë e hapur pranë kësaj të fundit. Fakti që paditësi nuk e pranon se në mandatin e pagesës nuk është nënshkrimi i tij, nuk do të thotë që gjykata ta marrë të mirëqenë, duke anashkaluar provat e tjera të administruara prej saj në gjykim. Fakti që kontrata origjinale e huasë e lidhur mes palëve, të cilën e dispononte vetëm paditësi, ndodhet pranë palës së paditur dhe as paditësi e po kështu asnjë person i autorizuar prej tij, nuk kanë pretenduar humbjen e saj, tregon qartë se ajo është dorëzuar prej paditësit apo për llogari të tij, duke tërhequr në këmbim shumën për të cilën ai është shpallur debitor.

Kolegji thekson se ndërhyrja e shtetit me anë të një ligji të tillë dhe të tjerave në drejtim të kontrollit financiar të personave juridikë jobankarë, siç ishin veçanërisht ligji për shitjen e pasurive të personave juridikë jobankarë i vitit 1998, ligji për rishpërndarjen e pasurive të personave juridikë jobankarë i vitit 1998, si dhe ligji për detyrimet debitore i vitit 1999, është kryer për shkak të interesit publik në një periudhë të caktuar kohore dhe faktit se personat e shpallur debitor kanë përfituar padrejtësisht. Sa më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se arsyetimi i Gjykatës së apelit nuk është i mbështetur në ligjin procedural, sipas të cilit gjykata mbështet vendimin e saj vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor (neni 10 i K.Pr.Civile); vetëm në mjetet, shpjegimet, dokumentet e provat e tjera të treguara ose të sjella nga palët (neni 20); si dhe gjykata çmon provat që ndodhen në aktet, në bazë të bindjes së saj të brendshme, të formuar nga shqyrtimi në tërësinë e tyre i rrethanave të çështjes (neni 29 i K.Pr.Civile). Në këto kushte, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vlerëson se vendimi nr.121 datë 22.12.2011 i Gjykatës së Apelit Tiranë duhet prishur dhe padia duhet rrëzuar si e pambështetur në ligj.

...

2016

Vendimi nr. 500, datë 05.10.016 i Kolegjit Administrativ
(Përfitimi i shpërblimit të deputetit, kur nuk merr pjesë në punimet e Kuvendit)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, i përbërë prej: Andi Çeliku Kryesues, Arjana Fullani, Medi Bici anëtarë vlerëson se rekursi i paraqitur nga pala paditëse D.P përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të Ligjit nr.49/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative” të cilat bëjnë të cenueshëm vendimin e Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë. Kolegji evidenton se pala paditëse ka bërë objekt padie në gjykatë përfitimet që rrjedhin nga qenia e tij deputet i Kuvendit të Shqipërisë me palën e paditur Kuvendi i Shqipërisë, si pasojë e refuzimit të kësaj të fundit për t’u trajtuar paditësin me përfitimet që rrjedhin nga ky status. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur detyrimin e palës së paditur t’i paguaj paditësit pagën për periudhën shtator 2009 - shkurt 2010, kontributet në skemën e sigurimeve suplementare për periudhën 01.09.2009 - 29.02.2010, 30 ditë dieta për periudhën shtator 2009-shkurt 2010, shërbimet telefonike për periudhën shtator 2009-shkurt 2010, shërbimin e transportit për periudhën shtator 2009-shkurt 2010 duke rrëzuar kërkimin përse i përket shpërblimit për pjesëmarrjen në komisionet e kuvendit për periudhë Shtator 2009- Shkurt 2010. Gjykata Administrative e Apelit Tiranë, mbi ankimin e palës së paditur ka vendosur, të rrëzojë padinë si të pabazuar në ligj. Ndryshe nga gjykata e shkallës së parë, Gjykata Administrative e Apelit, mbi të njëjtat fakte parashtron se: “Deputeti fillon ushtrimin e detyrës së tij në momentin e betimit, pas të cilit fillon dhe gëzimi i disa të drejtave dhe detyrave që lidhen me mandatin parlamentar. Nga analiza e dispozitave dhe interpretimit përfundimtar kushtetues të bërë nga Gjykata Kushtetuese, ky kolegji vlerëson se të drejtat financiare të deputetit janë ngushtësisht të lidhura me momentin e realizimit të betimit të deputetit në kuvend. Kjo për faktin se statusi i deputetit është i lidhur ngushtësisht me momentin e betimit të tij në kuvend me qëllim trajtimin financiarisht të tij për të ushtruar detyrën”. Arsyetimi dhe përfundimi i Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë është rrjedhojë e interpretimit të gabuar të dispozitave të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ligjit nr.8550/1999 “Statusi i Deputetit” dhe vendimit nr.44/2011 të

Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, çka e bën vendimin e kësaj gjykate të pambështetur në ligj.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e gjen me vend të parashtrorë se në rast se kërkimi i paditësit, ka lidhje me pretendime që burojnë nga statusi i deputetit, është detyrë e gjykatës të përcaktojë veçantinë e kësaj marrëdhënie juridike e cila nuk duhet trajtuar si një marrëdhënie e zakonshme juridiko civile, por si një marrëdhënie e veçantë (sui generis) e cila për shkak të specifikave që ka duhet trajtuar e pandarë nga detyrimet dhe angazhimet politike që lindin në kuadër të qenies së deputetit anëtar i një grupi parlamentar të caktuar.

Gjykata Kushtetuese ka interpretuar pikërisht momentin që përcakton fillimin e përfitimeve që lindin me fitimin e statusit të deputetit, duke u shprehur se: “Gjykata vlerëson se mandati i deputetëve lidhet me mandatin e Kuvendit, pasi marrja ose fitimi i mandatit nga deputetët konsiderohet si kusht paraprak për të filluar mandatin e vetë Kuvendit, i cili thirret në mbledhjen e parë të tij me pjesëmarrjen e deputetëve të zgjedhur dhe jo të kandidatëve për deputetë. Nëse do të pranohet të kundërtën, atëherë do të rezultonte që Kuvendi i ri mblidhet në seancën e parë të tij në praninë e personave pa mandat për të qenë pjesëmarrës në të. Gjykata thekson se mandati i deputetit nuk fitohet në Kuvend, ai fitohet gjatë një procesi votimi të përgjithshëm ku zgjedhësit shprehin lirshëm preferencën e tyre për kandidatët. Kuvendi, në seancën e parë të tij, bën vetëm verifikimin e mandatit të deputetit, pra, nëse personi që ka fituar mandatin e deputetit përputhet me personin e ndodhur në sallë ditën e konstituimit (rasti i vdekjes, dorëheqjes, pamundësisë fizike e mendore etj) si dhe verifikon nëse ka kushte pazgjedhshmërie ose papajtueshmërie nga ato të parashikuara nga Kushtetuta dhe ligji. Gjykata thekson se një akt tjetër që realizohet gjatë mbledhjes së parë të Kuvendit të ri është edhe betimi i deputetëve. Betimi është një akt që shërben për të deklaruar vullnetin, gatishmërinë, bindjen dhe vendosmërinë e mëtëjshme të deputetit të mandatuar për të ushtruar funksionin e përfaqësuesit në Kuvendin e ri, në përputhje me rregullat e parashikuara për këtë qëllim. Betimi nuk është kusht për të bërë të vlefshëm mandatin e deputetit, pasi këtë e ka bërë komisioni zgjedhor, i cili e ka shpallur atë fitues nga votat e marra prej zgjedhësve. Gjykata çmon që megjithëse ligjvënësi kushtetues ka preferuar ta ndajë momentin e fillimit të mandatit nga momenti i fillimit të ushtrimit të mandatit, në fakt të dyja janë pjesë e një të tërë, pra e fillimit të punës së Kuvendit të ri. Si shpallja e deputetit i tillë nga komisioni zgjedhor ashtu dhe betimi i tij në mbledhjen e parë të parlamentit të ri lidhen me ushtrimin e plotë dhe funksional të mandatit parlamentar. Statusi kushtetues i deputetit, i shprehur në nenin 70/1 dhe 73 të Kushtetutës, shtrihet që nga momenti i fitimit të mandatit dhe vazhdon deri në përfundimin e mandatit parlamentar. Gjithashtu, edhe të drejta të tjera si: mbrojtja nga ndjekja penale (imuniteti penal), mospërgjegjësia për deklarimet dhe votën e dhënë (indemniteti), e drejta për të përfituar një shpërblim për punën e tij si anëtar i parlamentit (bashkë me përfitime të tjera) janë pjesë e statusit të tij kushtetues, të cilat ai i gëzon nga momenti i anëtarësisë në parlament. Vetëm duke i parë të plota të drejtat dhe detyrimet, si pjesë e tërë e mandatit

parlamentar, mund të kuptohet siç duhet kompleksiteti i rolit të përfaqësimit, parashikuar nga neni 2/2 i Kushtetutës sonë. Gjykata thekson se pasojat juridike të mandatit fillojnë në momentin që kandidati shpallet deputet nga KQZ-ja”. (shih vendimin nr.44 datë 7.10.2011 të Gjykatës Kushtetuese)

Duke analizuar vendimin nr.44 datë 7.10.2011 të Gjykatës Kushtetuese, sipas interpretimit të sipërpërmendur, Kolegji Administrativ çmon se strictu sensu, përcaktohet qartë se të dy momentet, si fillimi i mandatit po ashtu edhe fillimi i ushtrimit të mandatit, janë pjesë e një të tërë, fillimi i Kuvendit të ri. Pra në këtë kontekst të gjitha të drejtat dhe detyrimet, pra pasojat që sjell mandati (detyrimet dhe përfitimet) e deputetit fillojnë nga dita kur ai shpallet fitues nga KQZ-ja dhe jo nga momenti i betimit në Kuvend. Nisur nga sa më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson të marrë në analizë faktin nëse në përputhje me dispozitat e ligjit nr.8550/1999, paditësi duhet të përfitojë ose jo, përfitimet financiare që lidhen me ushtrimin e funksionit të deputetit për periudhën shtator 2009 - Mars 2010, pra nga momenti kur është shpallur deputet i zgjedhur nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve deri në momentin kur ka kryer betimin në Kuvend. Deputeti me fillimin e mandatit dhe gjatë ushtrimit të tij trajtohet me pagë dhe shpërblime për pjesëmarrjen e tij në komisionet që krijohen pranë kuvendit. Gjithashtu në çdo rast nëse “Deputeti” nuk merr pjesë në seancë apo në komisione pasjell ndalesën e tyre nëse këto mungesa nuk janë të përligjura. Në lidhje me termin “shkaqe të përligjura”, Kolegji vlerëson se qëllimi i ligjvënësit në përcaktimin e këtij kushti i referohet pikërisht shkaqeve individuale të cilat lidhen ngushtësisht me individin dhe që janë bërë pengesë për mospjesëmarrjen e Deputetit në seanca dhe në komisionet përkatëse. Vlerësimi i shkaqeve të përligjura, sipas rastit duhet të bëhet duke pasur parasysh shkaqet individuale, pasi këto shkaqe nuk mund dhe nuk duhet të konfondohen me shkaqe të tjera të cilat mund të vijnë si pasojë e një vendimi politik të grupimeve të ndryshme brenda Kuvendit apo si pasojë e qëndrimeve të cilat lidhen ngushtësisht me ushtrimin e mandatit të deputetit në funksion të plotësimit të detyrimeve përpara zgjedhësve të tij. Pra, mospjesëmarrja e deputetit në seanca plenare apo në mbledhjet e komisioneve pranë Kuvendit e cila vjen si shkak i qëndrimeve politike të grupimit politik ku ai bën pjesë, nuk përbën shkak individual për mospjesëmarrje dhe për më tepër shkak të papërligjur në kuptim të nenit 13/3 të ligjit nr.8550/1999 “Statusi i Deputetit”. Në lidhje me çështjen konkrete, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në referim të shkaqeve dhe rrethanave të pranuar nga gjykatat e faktit, vëren se mospjesëmarrja e paditësit në seancat plenare dhe në komisionet përkatëse ka ardhur si pasojë e vendimit politik të grupimit parlamentar të partisë socialiste. Ky qëndrim nuk është në diskrecionin e këtij Kolegji parashikimet e nenit 13/3 të ligjit përbën shkak të përligjur për mungesën e pjesëmarrjes, shkak i cili nuk lidhet me qëndrimin individual të deputetit për të cilin duhet të vërtetohet ligjshmërinë e mospjesëmarrjes në seancat parlamentare. Mospjesëmarrja në seancat parlamentare dhe komisione ka ardhur për shkak të bashkimit të tij me qëndrimin e mbajtur nga të gjithë deputet e kandiduar dhe të mandatuar nga Partia Socialiste, qëndrim

që konsistonte në mosmarrjen pjesë të deputetëve të saj në të gjitha seancat plenare të zhvilluara nga Kuvendi dhe as në mbledhjet e komisioneve parlamentare. Gjithashtu përsa kohë Deputet janë të propozuar nga një grupim politik i caktuar, gjatë ushtrimit të mandatit të tyre marrin përsipër detyrime politike ndaj forcës politike që i ka mandatuar për realizimin e qëllimeve politike dhe përmbushjes së programit politik. Për sa më sipër, duke qenë se nuk jemi para një qëndrimi individual të paditësit, Kolegji arrin në përfundimin se mospjesëmarrja e paditësit në seancat plenare të zhvilluara nga Kuvendi dhe në mbledhjet e komisioneve parlamentare nuk mund të vlerësohet si një mospjesëmarrje pa shkaqe të përligjura dhe për rrjedhojë nuk mund të aplikohen ndaj tij ndalesat e pjesshme të pagës ose të shpërblimit. Nisur nga sa më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se, me të drejtë gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar që mungesa e paditësit në seancat plenare ka ardhur për shkaqe të përligjura.

Në lidhje me përfitimet që rrjedhin nga statusi i deputetit, Kolegji Administrativ e vlerëson të mbështetur në ligj vendimin e Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë. Ky Kolegj e gjen të drejtë përfundimin e kësaj gjykate në lidhje me akordimin e përfitimeve të përcaktuara në diapozitivin e tij, ndërsa përsa i përket rrëzimit të padisë për pjesën e shpërblimeve për pjesëmarrjen në komisionet e kuvendit, Kolegji Administrativ vlerëson se ky disponim nuk është i mbështetur në ligj pasi sikurse u analizua më sipër referuar nenit 13 pika 3, është parashikuar shprehimisht se kjo mospjesëmarrje sjell ndalesën e pjesshme të pagës ose të shpërblimit vetëm në rastin kur mospjesëmarrja është pa shkaqe të përligjura.

...

Vendimi nr.171, datë 29.09.2016 i Kolegjit Penal *(Kuptimi i tronditjes psikike si rrethanë cilësuese)*

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga Edmond Islamaj Kryesues, Guxim Zenelaj, Shkëlzen Selimi, Artan Zeneli, Andi Çeliku anëtarë arrin në konkluzionin se rekursi i paraqitur nga ana e mbrojtjes së të gjykuarit Jaupij është i bazuar në ligj në masën dhe mënyrë që vijon dhe vendimi i gjykatës së apelit është i cenushtëm, pasi është marrë në shkelje të ligjit procedural penal dhe atij penal material, ndërsa rekursi i parashtruar nga ana e prokurorit nuk është i bazuar në ligj, për shkaqet dhe në mënyrën që vijnë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vëren se për pjesën e vendimit lidhur me akuzën e veprës penale të vrasjes në rrethana të mbetur në tentativë, pretendimet e ngritura në rekurs kanë të bëjnë me interpretimin e së drejtës materiale lidhur me cilësimin juridik të veprës penale të “vrasjes në rrethana të tjera cilësuese”, apo cilësimin e veprës të “vrasjes së kryer në gjendje të tronditjes së fortë psikike”, të parashikuara nga neni 79 dhe 82 i Kodit Penal, përkatësisht të mbetura në tentativë.

Kolegji vëren se, Kodi Penal parashikon në rastin e dy veprave penale, konkretisht atë të vrasjes, sipas nenit 82 dhe atë të plagosjes së rëndë, sipas nenit 88/a, kryerjen e tyre në kushtet e “tronditjes së fortë psikike të çastit”. Për të pasur veprën penale të parashikuar nga neni 82 i Kodit Penal, duhet që të kemi “gjendje të tronditjes së fortë psikike”, e cila të jetë e çastit dhe e shkaktuar nga dhuna ose fyerja e rëndë e viktimës. Viktima, në mënyrë të padrejtë shkakton, me anë të fyerjes së rëndë ose dhunës, gjendjen e tronditjes psikike të subjektit aktiv të veprës penale, i cili në atë çast, kryen veprimin kriminal i turbulluar në psikikën e tij. Në ndryshim nga neni 17 i Kodit Penal, subjekti aktiv i veprës penale, jo për shkak të ndonjë prishje tërësore të ekuilibrit mendor, apo ulje të tij (gjendje afekti patologjik), por për shkak të një provokimi të jashtëm, ka prekur dhe ndikuar në vetëdijen dhe vullnetin e tij, saqë ka shkaktuar një afektim fiziologjik, domethënë një reagim fiziologjik që ka tronditur psikikën e subjektit dhe dobësuar arsyen e veprimit të tij, duke mos ndikuar në praninë e elementit psikologjik, përkatësisht të dashjes për konfigurimin e veprës penale.

Dallimi midis gjendjes së ndikimit dhe tronditjes psikike, si rrethanë lehtësuese që ndikon në uljen e dënimit, sipas nenit 48, paragrafi “1”, shkronja “b” të Kodit Penal dhe gjendjes së tronditjes psikike, të parashikuar nga neni 82 dhe 88/a i Kodit Penal, qëndron pikërisht, në cilësimin e shkallës së afektit fiziologjik, e për pasojë, të nivelit të vetëdijes dhe aftësisë për të kuptuar, menduar dhe për të kontrolluar veprimin, i cili në rastin e fundit duhet të jetë i “fortë”, sipas parashikimit të nenit 82 dhe 88/a të Kodit Penal. Ky Kolegj vëren se elementi i ligjor i “tronditjes psikike”, si rrethanë cilësuese e vrasjes, sipas nenit 82 të Kodit Penal, duhet të përmbushë një sërë cilësish që të plotësohet figura e veprës penale, si: 1) tronditja psikike-afekt fiziologjik duhet të jetë aq “e fortë” që të ketë errësuar në shkallë të tillë vetëdijen dhe aftësinë e personit për të kontrolluar veprimet e veta saqë të mbizotërojë veprimet e tij, 2) ajo duhet të lindë në mënyrë të atëçastme, pra, të atypëratyshme, domethënë menjëhershme dhe të papritur, 3) ajo duhet të jetë pasojë e shkakut provokues: dhunës së rëndë ose fyerjes së rëndë, 4) të zgjasë pak çaste dhe të jetë kalimtare, në kuptimin që gjatë kohëzgjatjes së të cilës, personi konkret nuk ka kontrollin e plotë të veprimeve të tij, pasi vetëdija e tij errësohet duke mbizotëruar afekti, 5) të jetë shkaktuar nga viktima në mënyrë të padrejtë.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë me Vendimin nr.38, datë 25.01.2001, është shprehur se: “tronditja psikike nënkupton një reagim të personit, që është një reagim i çastit, i atypëratyshëm ndaj fyerjes apo dhunës së ushtruar prej viktimës, që i ka shkaktuar atij tronditjen e fortë psikike. Megjithëse efektet e tronditjes së fortë psikike, të çastit mund të shtrihen edhe për një kohë të afërt, pas shkakut që ka sjellë këtë tronditje, dhe që varet nga rrethanat në të cilat ka ndodhur ngjarja, e rëndësishme në këtë rast është që, koha ndërmjet shkakut që ka sjellë tronditjen e fortë psikike dhe vrasjes si rezultat i saj, të jetë relativisht e shkurtër. Nga ana tjetër ky nuk është elementi i vetëm, e rëndësishme për të patur këtë figurë krimi, është edhe fakti që ndërmjet shkakut dhe pasojës të mos ketë ndërprerje në kohë, në kuptimin që veprimet e personit të tronditur nga moment i tronditjes deri në momentin e

kryerjes së vrasjes të jetë në funksion të mendimit kriminal të vrasjes që ka ardhur si rezultat i tronditjes së fortë psikike. Koha që duhet për të stabilizuar gjendjen psikologjike dhe për të marrë një vendim të paramenduar ndryshon në varësi të temperamentit të personit dhe vlerësohet nga sjellja e tij.

Në rastin objekt shqyrtimi, Kolegji Penal vlerëson se në shqyrtimin e vërtetimit të fakteve, gjykatat e themelit nuk kanë mbajtur parasysh praninë e të gjitha elementëve që lidhen me zbatimin e nenit 79 të Kodit Penal, pra me konfigurimin e saktë veprës penale të vrasjes në rrethana të tjera cilësuese, dhe në rastin konkret, plotësohen të gjithë elementët ligjorë për cilësimin e veprës penale të kryer në bazë të nenit 82 të Kodit Penal, pra të vrasjes së kryer në gjendjen e tronditjes të mbetur në tentativë. Kështu, nga gjykata e themelit është vërtetuar fakti se shtetasit F.S, K.K, S.J e M.B, janë takuar me shtetasin F.G, ku përsëri, ndërmjet tyre ka filluar një debat me fjalë, i cili me pas është acaruar ku palët janë qëlluar me grushte dhe mjete rrethanore ndaj njëri-tjetrit. Në këtë konflikt, janë përfshirë dhe disa persona të njohur të shtetasit F.G, të cilët kanë qenë ndodhur rastësisht aty. Pas kësaj ngjarje, të gjithë personat e përfshirë në këtë konflikt janë ndarë, ku shtetasi F.G është larguar në drejtim të banesës së tij ndërsa shtetasit F.S, K.K, S.J e M.B kanë hipur në automjetin me të cilin kishin ardhur dhe që ndodhej i parkuar disa metra larg vendit ku ndodhi grindja midis tyre. Pikërisht, në këtë moment, nga banesa e shtetasit Françesko Gjella, e cila ndodhet disa metra larg vendit ku ishte zhvilluar ngjarja, ka dalë i pandehuri Bledar Jaupij, që sipas organit të akuzës, mbante në dorë një armë luftarake tip automatik i cili sapo ka konstatuar se shtetasit F.S, K.K, S.J e M.B po largoheshin me automjetin e tyre, i pandehuri B.J ka qëlluar me armë luftarake mbi automjet. Ndryshe nga sa ka arsyetuar gjykata e themelit dhe nga sa pretendohet në rekursin e prokurorit, Kolegji Penale vlerëson se fakti sikundër është vërtetuar nga ana e gjykatave të themelit, është cilësuar në mënyrë të gabuar si tentativë vrasjeje në rrethana cilësuese. Nga analiza e elementëve përbërës të veprës penale të vrasjes së kryer në gjendje të tronditjes së fortë psikike të çastit shkaktuar nga dhuna ose fyerja e rëndë e viktimës, rezulton se tek i pandehuri del në pah, prania e elementit ligjor të anës objektive të parashikuar nga dispozita, pra ai i gjendjes së tronditjes së fortë psikike, tronditja e fortë psikike të e çastit e pësuar nga ana e të gjykuarit, kur kishte parë të gjakosur duke e rrahur vëllain e tij, të cilin shtetasit e mësipërm po plagosnin dhe qëllonin me grushte e mjete të tjera. Këto kushte faktike përbëjnë bazën për krijimin e afektit fiziologjik dhe të një shkalle të fortë. Në bazë të akt ekspertimit mjeko-ligjor nr.143, datë 09.03.2011, mbi ekzaminimin e shtetasit F.G, u konstatuan dëmtime të shkaktuara me mjet të fortë mbrehtës. Këto dëmtime hyjnë në kategorinë e atyre që kanë shkaktuar humbje të aftësisë së përkohshme për punë në masën mbi 9 (nëntë) ditë. Në këto kushte, ndërhyrja e të gjykuarit për të mbrojtur vëllain e tij nga një sulm i padrejtë, i vërtetë dhe i çastit i shëndetit të tij, përpara shtëpisë së tij nga një grup personash ka shkaktuar tek i gjykuari një reagim të menjëhershëm dhe të papritur duke ndërmarrë ai veprime aktive të drejtëpërdrejta, nëpërmjet përdorimit të armës luftarake, duke qëlluar me të në drejtim të

automjetit brenda së cilit po gjendeshin shtetasit K.K, S.J dhe F.S dhe sa sapo hipte në të, shtetasi M.B Në këto kushte, vullneti i të gjykuarit Jaupij, dëshira e tij për të kryer veprën për të mbrojtur vëllain, është shkaktuar nga faktorë të jashtëm, pikërisht konflikti mes shtetasve dhe vëllait të tij, pra, megjithëse i gjykuari e ka kryer veprën me dashje direkte, ajo është kryer në rrethana të posaçme, në kushtet e tronditjes së fortë psikike. Tronditja e fortë psikike është shkaktuar nga dhuna dhe plagosja e vëllait të të gjykuarit, pra ka qenë e lindur në mënyrë të papritur. Duke analizuar elementët e sipërcituar në dritën e fakteve dhe të rrethanave të çështjes konkrete, Kolegji Penal arrin në konkluzionin se gjykatat e themelit nuk kanë bërë një cilësim të drejtë të veprës penale të kryer nga ana e të gjykuarit Jaupij, dhe se nuk është respektuar neni 79 i Kodit Penal, pasi elementi subjektiv i veprës penale, pra qëndrimi psikologjik i të gjykuarit është ndikuar nga kjo situatë e rëndë ndodhur para syve të tij duke i errësuar ndërgjegjen dhe shtyrë atë të ndërmarra hapa aktivë dhe qëlluar me armë luftarake ndaj shtetasve që kishin plagosur vëllain e tij.

Pra, nga sa është arsyetuar më lart rezulton se, veprimet kriminale të të gjykuarit, duhet të cilësohen jo si tentativë vrasjeje në rrethana të tjera cilësuese, pasi janë konsumuar elementët e figurës së veprës penale të “Vrasja në kushtet e tronditjes së fortë psikike” të parashikuar nga neni 82 i K.Penal, si pasojë e dhunës dhe plagosjes së kryer ndaj vëllait të tij nga ana e shtetasve të mësipërm, të gjykuarit i ka lindur mendimi kriminal për kryerjen e veprës, ai ka dalë nga banesa me armën, duke qëlluar mbi automjet, pra ai ka ndërmarrë veprime të drejtpërdrejta për të kryer veprën. Çdo veprim i padrejtë ndikon në psikikën e personit dhe si pasojë e trondit atë, rrahja dhe plagosja e vëllait përpara shtëpisë ku ai banon dhe jeton do të konsiderohet tronditje e fortë psikike, çka e ka detyruar të gjykuarin të ndërhyjë në mbrojtje të shëndetit të vëllait të tij, i cili ndodhej në rrezik, duke i errësuar atij ndërgjegjen dhe arsyen. I gjykuari nuk e ka realizuar qëllimin e tij kriminal dhe pasoja nuk ka ardhur për shkaqe të pavarura nga vullneti i tij, pasi të dëmtuarit kanë arritur largohen me vrap nga vendi i ngjarjes duke lënë të gjakosur vëllain e tij, ndaj vepra ka mbetur në tentativë. Në këtë kuadër, Kolegji Penal vëren se vendimi i gjykatës së apelit nuk është marrë në përputhje me ligjin material dhe vlerësimin e provave.

...

2017

Vendimi nr. 2, datë 10.01.2017 i Kolegjit Administrativ (*Identifikimi i kërkimit të padisë nga gjykata, përfitimi i bursës*)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë i përbërë nga gjyqtarët: Evelina QIRJAKO Kryesues, Arjana FULLANI, Medi BICI, anëtarë vëren se paditësi A.P në cilësinë e studentit të degës Inxhinieri Programimi, në Universitetin e Torontos, Kanada, rezulton të ketë qenë një ndër aplikuesit për përfitim nga fondi i ekselencës për vitin akademik 2012-2013, i krijuar si fond i veçantë me VKM-në nr. 554, datë 07.07.2010 “Për fondin e ekselencës, për mbështetje financiare të studentëve e shkencëtarëve të rinj, të shkëlqyer”. Komisioni përzgjedhës, i ngritur për këtë qëllim, sipas urdhërave nr. 222, datë 29.05.2012 dhe nr. 272, datë 29.06.2012 të Ministrit të Arsimit dhe Shkencës, rezulton të ketë përpiluar fillimisht procesverbalin nr. 07, datë 08.08.2012, me anë të cilit ka konfirmuar listën e kandidatëve që kalonin fazën e shqyrtimit të dokumentacionit lidhur me aplikimin për financim të studimeve bachelor në fushën e shkencave të natyrës, duke renditur të parin në listë, paditësin A.P. Me procesverbalin nr. 08, datë 08.08.2012, të përpiluar pas përfundimit të fazës së intervistës, Komisioni përzgjedhës rezulton të ketë konfirmuar të rënit parimisht dakord për mbështetjen me bursë, të aplikantëve që plotësonin kriteret e përcaktuara në VKM-në nr. 554/2010, duke renditur të parin në listë paditësin. Më pas Ministri i Arsimit dhe Sporteve ka nxjerrë Urdhrin nr. 26, datë 28.01.2013 “Për shpalljen e kandidatëve fitues që përfitojnë nga fondi i ekselencës, për ndjekjen e studimeve jashtë vendit për vitin akademik 2012-2013”. Ky akt rezulton të ketë shënuar përmbylljen e procedurës së konkurrimit, pjesë e të cilës ishte bërë edhe paditësi, por që nuk është përfshirë ndër studentët përfitues të fondit të veçantë. Duke mos qenë dakord me këtë qëndrim të palës së paditur, paditësi A.P i është drejtuar gjykatës, duke kërkuar pagimin e detyrimit. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 4648, datë 25.09.2015 ka vendosur pranimin e pjeshëm të kërkesëpadisë së paditësit A.P. Detyrimin e të paditurit Ministria e Arsimit dhe Sportit për të paguar vlerën e plotë të bursës së fituar nga paditësi prej fondit të ekselencës në konkurrimin për vitin akademik 2012-2013 në masën 48.958 (dyzet e tetë mijë e nëntëqind e pesëdhjetë e tetë) dollarë kanadez ose ekuivalenti i kësaj shume në monedhën shqiptare, sipas kursit të këmbimit të Bankës së Shqipërisë, në momentin e ekzekutimit. Gjykata

Administrative e Apelit, me vendimin nr. 653, datë 25.03.2016 ka vendosur: Prishjen e vendimit nr. 4648, datë 25.09.2015 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe pushimin e gjykimit të çështjes.

Gjykata e Lartë, pa i hyrë analizës së provave, nga shqyrtimi i akteve të dosjes gjyqësore dhe pretendimeve të parashtruara në rekurs evidenton nëse nga gjykatat e faktit janë lejuar ose jo shkelje të normave procedurale dhe nëse ligji material është respektuar drejtë ose jo. Në varësi të zgjidhjes së këtyre çështjeve nga gjykatat e faktit, Gjykata e Lartë, në realizim të funksionit të saj rishikues, shprehet për bazueshmërinë ose jo në ligj të vendimeve të gjykatave më të ulta. Gjithashtu, Kolegji Administrativ vlerëson se, në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë ligji, Gjykata e Lartë ka kompetencë të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe provave të vlerësuara nga gjykatat e faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Në shqyrtim të tërësisë së gjykimit të kësaj çështje, të akteve që ndodhen në dosjen gjyqësore dhe të administruara gjatë gjykimit, objektit dhe shkakut të kërkesëpadisë, pretendimeve e prapësimeve të palëve në proces, të vendimeve të gjykatave objekt rekursimi, shkaqeve të rekursit, si dhe parashtrimeve në seancë gjyqësore në Gjykatën e Lartë, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se, arsyetimi dhe përfundimi i arritur nga Gjykata Administrative e Apelit janë rrjedhojë e mosrespektimit dhe moszbatimit të drejtë të ligjit procedural.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se, në rastin në shqyrtim përfundimi që ka arritur Gjykata Administrative e Apelit është i pabazuar në ligj, sepse çështja në shqyrtim hyn në juridiksionin gjyqësor, pasi kemi të bëjmë me një kërkesëpadi për pagimin e detyrimit, e cila parashikohet nga neni 419 e vijues i Kodit Civil, prandaj kjo është një kërkesëpadi që mund të ngrihet dhe për rrjedhojë Gjykata Administrative e Apelit ka qenë e detyruar që të shprehet për themelin e çështjes. Gjithashtu konstatohet se, në këtë rast nuk ka ekzistuar asnjë rrethanë që mund të pengonte vazhdimin e gjykimit të çështjes, prandaj gjykata e apelit nuk është ndodhur përpara asnjë rasti të pushimit të gjykimit të çështjes, të parashikuar nga neni 50/d i ligjit nr. 49/2012 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Gjykatave Administrative dhe Gjykimin e Mosmarrëveshjeve Administrative”.

Gjykata Administrative e Apelit arsyeton se, të drejtën e ngritjes së kërkesëpadisë e kanë vetëm studentët e ekselencës që janë përfshirë në Urdhrin nr. 26, datë 28.01.2013 “Për shpalljen e kandidatëve fitues që përfitojnë nga fondi i ekselencës, për ndjekjen e studimeve jashtë vendit për vitin akademik 2012-2013”, i nxjerrë nga Ministri i Arsimit dhe Shkencës, i cili është mbështetur në VKM-në nr. 875/2012, prandaj paditësi duhet të kërkonte kundërshtimin e këtij urdhëri dhe vetëm pasi emri i tij të përfshihej në të, ai kishte të drejtë që të kërkonte pagimin e detyrimit nga fondi i ekselencës. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e vlerëson të pabazuar në ligj arsyetimin e Gjykatës Administrative të Apelit, sepse në shqyrtimin e çështjes kjo gjykatë duhet të kishte mbajtur parasysh vendimin unifikues nr. 03, datë 29.03.2012 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, i cili bën

fjalë për objektin dhe shkakun ligjor të padisë, nga ku del se gjykata që gjykon çështjen nuk duhet të lidhet vetëm me atë që kërkon pala në objektin e padisë, por duhet të shikohet përmbajtja e kërkesëpadisë në mënyrë që të nxirret ajo që kërkon pala, duke e zgjidhur çështjen në përputhje me ligjin pa u ndikuar nga mënyra e formulimit të kërimit apo baza ligjore e vendosur në kërkesëpadi. Nga ana tjetër duhet të vihet në dukje se, kundërshtimi i aktit administrativ i nxjerrë nga Ministri i Arsimit dhe Shkencës nuk do të zgjidhte asgjë, pasi ky akt i ka dhënë plotësisht efektet e tij, sepse nxënësit që e kanë emrin në këtë urdhër e kanë marrë fondin që u takonte, ndërsa paditësi A.P që është renditur i pari në listë nga Komisioni përzgjedhës nuk është mbështetur me një fond të tillë, me pretendimin se VKM-ja nr. 875, datë 19.12.2012 nuk e përfshinte universitetin ku studionte paditësi në universitetet elitë, për të cilët studimet bahcelor mbuloheshin nga fondi i ekselencës, në një kohë kur e gjithë procedura e zgjedhjes së kandidaturave ishte bërë sipas VKM-së nr. 554, datë 07.07.2010, sipas të cilit urdhëri i ministrit duhej të nxirrej brenda 5 ditëve nga bërja e intervistës së studentëve të përzgjedhur.

...

Vendim nr.63, datë 20.04.2017 i Kolegjit Penal

(Zbatimi i ligjit të vjetër pas shfuqizimit të ligjit nga Gjykata Kushtetuese, armëmbajtja pa leje)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë prej: Artan Zeneli Kryesues, Arjana Fullani, Shkëlzen Selimi, Guxim Zenelaj, Tom Ndreca anëtarë vlerëson se Shkaqet e parashtruara në rekursin e të pandehurve të sipërpërmendur, për sa i takon veprës penale të prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe municioneve, janë të mbështetura në ligj, prandaj ato gjenden të bazuara dhe vendimi i gjykatës së apelit, që ka pushuar çështjen dhe prishur vendimin e gjykatës së shkallës së parë, për të pandehurin B.B, si dhe që ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, që ka deklaruar fajtorë për kryerjen e veprës penale të prodhimit dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake dhe të municionit, të pandehurve, lidhur me cilësimin dhe masën e dënimit, është marrë në zbatim të gabuar të ligjit penal material, dhe duhet të ndryshohet, lidhur me cilësimin dhe masën e dënimit, për arsytet që vijnë. Ndërsa rekursi i prokurorit nuk gjendet i bazuar në ligj.

Në lidhje me akuzën e veprës penale të armëmbajtjes pa leje, Kolegji Penal vëren se, Gjykata Kushtetuese është shprehur me vendim në lidhje me kushtetutshmërinë e disa paragrafëve të nenit 278 të Kodit Penal, më datë 26.02.2016, botuar në Fletoren Zyrtare nr.31-2016, datë 29.02.2016, duke vendosur: “Shfuqizimin e paragrafit të dytë të nenit 55 të Kodit Penal, shtuar me ligjin nr.144/2013, si dhe të paragrafit të pestë dhe të gjashtë të nenit 278 të Kodit Penal, shtuar me ligjin nr.144/2013, ndryshuar me ligjin nr.98/2014”.

Pas ndryshimeve të bëra në nenin 278 të K.Penal, deri në momentin e deklarimit të paragrafit të “pestë” dhe të “gjashtë”, të këtij neni, shtuar me ligjin nr.144/2013, ndryshuar me ligjin nr.98/2014, si antikushtetues nga Gjykata Kushtetuese, neni 278 i Kodit Penal rezultoi i ndryshuar. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vëren se, në bazë të nenit 132 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, vendimet e Gjykatës Kushtetuese kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare, si dhe hyjnë në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare. Gjykata Kushtetuese mund të urdhërojë që vendimi i saj, me të cilin ka shqyrtuar aktin, të fillojë efektet në një datë tjetër. Në këtë kuadër ligjor, *Kolegji vëren se me deklarimin e paligjshmërisë kushtetuese të nenit 43, të ligjit nr.144/2013, dhe të nenit 5 të ligjit nr.98/2014, për shkak të shkeljes së parimit kushtetues të përpjesëtueshmërisë, ka rënë dallimi dhe cilësimi i rrethanës rënduese lidhur me llojin e vendit, dhe për rrjedhojë, edhe parashikimi i masës së dënimit disproporcionale, sipas mjediseve publike apo të hapura për publikun, të cilat nuk janë më të nevojshme për konfigurimin dhe cilësimin e veprës penale të mbajtjes së armës pa leje, duke u mbetur në fuqi kuadri ligjor në fuqi, përpara ndodhjes së ndryshimeve ligjore, domethënë, përkatësisht sipas nenit 43, të ligjit nr.144/2013, dhe nenit 5 të ligjit nr.98/2014.*

Në vijim të kërkesës së Kolegjit Penal me objekt: interpretimin e vendimit nr.9, datë 26.02.2016, (V-9/16), Gjykata Kushtetuese me vendimin nr.65, datë 15.04.2016, ka vendosur: Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare. Në këto kushte, meqenëse Gjykata Kushtetuese e ka konsideruar si disproporcionale dënimin e parashikuar nga paragrafi i dytë i nenit 55 dhe paragrafit të pestë dhe të gjashtë të nenit 278 të Kodit Penal, shtuar me ligjin nr.144/2013, ndryshuar me ligjin nr.98/2014, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson se një ligj i deklaruar si antikushtetues, sepse nuk është në pajtim me dispozitat e Kushtetutës, kur nuk është përcaktuar ndryshe nga ana e Gjykatës Kushtetuese, konsiderohet si i tillë, pra, si në kundërshtim me dispozitat e Kushtetutës, që nga çasti i krijimit të tij. Pra, *ligji konsiderohet i vesuar nga pikëpamja kushtetuese, që nga miratimi i tij, domethënë ex tunc (që nga fillimi) si një akt, i cili që në origjinën e tij ka qenë në kundërshtim me Kushtetutën dhe si i tillë, ai do të konsiderohet pa efekte juridike, të cilat për shkaqe patologjike, nuk do të konsiderohen të hyra në fuqi asnjëherë nga pikëpamja kushtetuese. Një akt që është në kundërshtim me kushtetutën, është si tillë që nga fillimi dhe nuk mund të prodhojë as një pasojë në rendin juridik, pavarësisht, nga dita kur është deklaruar si i tillë. Prandaj, dispozita në fjalë, nuk do të konsiderohet si i hyrë në fuqi dhe efekti shfuqizues i tij, nuk ka vepruar ndonjëherë mbi kuadrin ligjor të mëparshëm që vazhdon të zbatohet.* Në këto kushte, duke qenë se paragrafi i pestë nuk është prekur nga ndryshimet ligjore të deklaruara si jo kushtetuese, dispozita ligjore e zbatueshme, e mbetur në fuqi, e cila nuk është prekur nga ndryshime të vlefshme kushtetuese, do të jetë paragrafi i dytë i nenit 278, në versionin e ndryshuar deri në vitin 2001. Dispozita në fjalë, parashikon se “mbajtja e armëve, bombave apo minave, lëndëve plasëse pa lejen e organeve kompetente shtetërore, dënohen me gjobë ose me burgim deri në shtatë vjet.”. Në këto kushte, veprimi kriminal i mbajtjes së armës

pa leje dhe përdorimi i saj në kryerjen e veprës penale, nga ana e të pandehurve e kryer sipas anës objektive të përcaktuar në vendimin e gjykatave të themelit, do të cilësohet në bazë të nenit 278/2 të Kodit Penal, me ndryshimet e vitit 2001, pra, përpara ndryshimeve të ligjit nr.144/2013, të vitit 2013 dhe të nr.98/2014 të vitit 2014, efektet e të cilave nuk do të merren në shqyrtim nga Kolegji Penal, pasi nuk konsiderohen si e drejtë objektive e vlefshme dhe e zbatueshme nga pikëpamja kushtetuese, efektet e prodhuara eventualisht prej këtyre dispozitave të deklaruara si antikushtetuese do shqyrtohen dhe mënjanohen nga Gjykata e Lartë, në cilësinë e saj si gjykatë ligji. *Për sa më sipër pretendimet e rekursuesve, Gjykata e Lartë do t'i shqyrtojë sipas nenit 278/2 nenit 278/2 të Kodit Penal, me ndryshimet e vitit 2001, duke bërë edhe aktimin e dënimit në bazë të kësaj dispozite.* Me pranimin e pretendimeve të rekursueve ne lidhje me zbatimin e drejtë të cilësimit juridik, shkaqet e tjera të pretenduara prej tyre, si dhe shkaqet e pretenduara nga prokurori nuk është e nevojshme të shqyrtohen veçmas, pasi gjithsesi ato janë të pabazuara në ligj, dhe në lidhje me këto pretendime vendimi i gjykatës së apelit duhet të lihet në fuqi, si një vendim i drejtë dhe në përputhje me ligjin.

Lidhur me aktimin e llojit dhe masës së dënimit, neni 47 i Kodit Penal parashikon kriteret ligjore të përgjithshme për individualizimin e dënimit: “Gjykata cakton dënimin duke respektuar dispozitat e pjesës së përgjithshme të këtij Kodi dhe kufijtë e dënimeve të parashikuara në ligj për veprën penale. Në aktimin e dënimit ndaj personit ajo merr përsipër rrezikshmërinë e veprës penale, të autorit të saj, shkallën e fajit, si dhe rrethanat lehtësuese dhe rënduese.” Ky nen, në tërësinë e tij, i referohet parimit të individualizimit të dënimit dhe mënyrës se si ky parim duhet respektuar nga gjykata. Parimi i individualizimit përmban në thelb parimin e proporcionalitetit mes veprës penale të konsumuar dhe dënimit që i caktohet ndaj autorit të saj. “Gjykata, duke pasur parasysh dhe doktrinën e konsoliduar europiane në këtë fushë, konstaton se, që të jetë i pranueshëm dënimi penal në aspektin kushtetues, në përputhje me nenin 17/1 të Kushtetutës, duhet të jetë i drejtë dhe në përpjesëtim me veprën. Në këtë mënyrë, që të mund të ketë një proces riedukativ të suksesshëm, duhet që ndëshkimi penal të perceptohet nga autori i veprës si i drejtë dhe në përpjesëtim me veprën e kryer. Dënimi me burgim, konsiston në privimin nga liria dhe si i tillë duhet përdorur si “extrema ratio”. Në këto kushte, nisur nga rrethanat e faktit dhe përfundimet faktike të arritura nga gjykatat e themelit, duke zbatuar për ekonomi gjyqësore parimin ligjor, në këtë shkallë gjykimi, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në bazë të përcaktimeve ligjore të parashikuara nga neni 47 e vijues i Kodit Penal, çmon të caktojë si dënim për veprën penale të mbajtjes pa leje të armës ndaj të pandehurve: nisur nga shkalla e fajësisë dhe roli i tij në veprën penale, siç është parashikuar nga ana e gjykatave të themelit, me 6 vjet burgim dhe në zbatim të nenit 406 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit në masën 4 vjet burgim; për të pandehurin E.N, nisur nga shkalla e fajësisë dhe roli i tij në veprën penale, siç është parashikuar nga ana e gjykatave të themelit, me 5 vjet e 6 muaj burgim dhe në zbatim të nenit 406 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit në masën 3 vjet

e 8 muaj burgim; për të pandehurin F.A, nisur nga shkalla e fajësisë dhe roli i tij në veprën penale, siç është parashikuar nga ana e gjykatave të themelit, me 5 vjet e 6 muaj burgim dhe në zbatim të nenit 406 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit në masën 3 vjet e 8 muaj burgim; për të pandehurin E.Ç, nisur nga shkalla e fajësisë dhe roli i tij në veprën penale, siç është parashikuar nga ana e gjykatave të themelit, me 5 vjet e 6 muaj burgim dhe në zbatim të nenit 406 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit në masën 3 vjet e 8 muaj burgim; për të pandehurin A.M, nisur nga shkalla e fajësisë dhe roli i tij në veprën penale, siç është parashikuar nga ana e gjykatave të themelit, me 5 vjet e 6 muaj burgim dhe në zbatim të nenit 406 të Kodit Penal, dënimin e të pandehurit në masën 3 vjet e 8 muaj burgim. Ndërsa për pjesët e tjera, vendimi i gjykatës së apelit objekt rekursi është marrë në zbatim të drejtë të ligjit dhe si i tillë duhet të lihet në fuqi.

...

Vendimi nr. 1, datë 10.01.2017 i Kolegjit Administrativ
(Pavlefshmëria absolute e aktit administrativ në fushën tatimore)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, i përbërë prej: Xhezair ZAGANJORI, Kryesues, Arjana FULLANI, Evelina QIRJAKO, Medi BICI, Andi ÇELIKU anëtarë vëren se pala paditëse shoqëria Bankers Petroleum Albania LTD, ushtron aktivitetin për kryerjen e operacioneve të hidrokarbureve. Nga pretendimet e ngritura në padi, si dhe në aktet e tjera shkresore të administruara në dosje, pala paditëse ka pretenduar se në datë 19.06.2012 ka nënshkruar Marrëveshjen Hidrokarbure me shoqërinë “ALBPETROL” sh.a., e cila nga ana e saj, ka nënshkruar një Liçensë Marrëveshje për Zhvillimin dhe Prodhimin e Hidrokarbureve. Në dosje nuk rezulton e administruar kjo marrëveshje e vitit 2012, por ndodhet e administruara marrëveshja e datës 19.06.2004 midis subjektit “Albpetrol” sh.a. dhe shoqërisë “Saxon International Energy” ltd, si dhe liçencë marrëveshja e datës 07.06.2004 e lidhur midis Ministrisë së Industrisë dhe Energjitikës, përfaqësuar nga Agjencia Kombëtare e Hidrokarbureve (AKH) dhe shoqërisë “Albpetrol” sh.a. Pala paditëse i është drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, për pajisjen me autorizim për përjashtim nga akciza, për gasoil 01 (1000 pmm ULSD). Në kërkesë, pala paditëse ka përcaktuar se sasia në fjalë për produktin e sipërpërmendur do të përdoret për procesin teknologjik të kërkimit, shfrytëzimit dhe nxjerrjes së naftës dhe se qëllimi i përdorimit është rikonfirmuar edhe nga AKBN, duke u shprehur posaçërisht në autorizimin e lëshuar prej këtij autoriteti. Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, ka pranuar kërkesën e palës paditëse duke e pajisur atë me autorizimin nr. 13527 prot., datë 22.06.2012, nëpërmjet së cilës përjashtonte nga akciza sasinë e nënproduktit të naftës (20,000 ton gasoil) që do përdoret për nevoja të shpimeve dhe vënien në shfrytëzim të zonave naftëmbajtëse nga ana e Bankers Petroleum Albania LT

për t'u përdorur për periudhën 1 qershor 2012 deri me 31 gusht 2012. Gjithashtu, pala paditëse i është drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve me kërkesë për pajisjen me autorizim për përjashtim nga akciza të Diesel 10 PPM dhe lidhur me këtë kërkesë, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve ka lëshuar autorizimin nr. 13595/1 Prot. datë 27.06.2012, nëpërmjet së cilit përjashtonte nga akciza produktin e sipërpërmendur (4.733 ton), në rast se ai përdorej për qëllimin që ishte përcaktuar në kërkesë për t'u përdorur për periudhën 1 qershor 2012 deri me 31 gusht 2012. Nga ana e inspektorëve të Drejtorisë Rajonale Tatimore e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë (DRT), bazuar në Autorizimin me nr. 17109 prot, datë 30.08.2012 "Për kryerje të kontrollit tatimor", është ushtruar kontroll pranë palës paditëse për periudhën: "nga kontrolli i fundit deri më datë 31 gusht 2012" në kuadër të zbatimit të kërkesave të Udhëzimit nr. 3 datë 04.05.2012 për përcaktimin dhe dokumentimin e sasisë së produkteve të naftës të importuar për nevojat e veta nga shoqëritë e kërkimit të naftës dhe vënies në shfrytëzim të zonave naftëmbajtëse. Mbi bazën e konstatimeve të kryera si dhe studimit të materialeve shkresore, Drejtoria Rajonale Tatimore e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë (DRT) ka njoftuar palën paditëse mbi rezultatet e kontrollit dhe raportin e kontrollit përkatës. Pala paditëse ka kundërshtuar Raportin Paraprak të kontrollit pranë Drejtorisë Rajonale Tatimore, NJTM. Këto pretendime të palës paditëse, nuk janë pranuar nga pala e paditur dhe në këto kushte ka dalë "Njoftim Vlerësimi Tatimor". Sipas Njoftim Vlerësimit Tatimor për Detyrimet nr. 17109/4 Prot., datë 04.10.2012 dhe Raport Kontrollit nr. 17109/3 prot., datë 04.10.2012, shoqëria "Bankers Petroleum Albania LTD" ngarkohet me një detyrim në shumën totale 2.406.958.408 (dy miliardë e katërqind e gjashtë milion e nëntëqind e pesëdhjetë e tetë mijë e katërqind e tetë) lekë. Në kushtet kur pala paditëse nuk ka qenë dakord me këto akte, ka paraqitur ankim kundër njoftim vlerësimit tatimor të mësipërm në Drejtorinë e Apelit Tatimor pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve. Drejtoria e Përgjithshme e Apelit Tatimor, pasi ka marrë në shqyrtim kërkesën e palës paditëse ka dalë me vendimin nr. 21815/1 Prot., datë 12/10/2012, me të cilën ka vendosur: "Rrëzimin e ankimit, për shkak se e konsideron ankimin të papranueshëm", pasi nuk është paguar detyrimi tatimor objekt ankimi. Në datën 12.10.2012 i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesë-padinë me objektin e sipërpërmendur, duke pretenduar pavlefshmërinë absolute të akt njoftim vlerësimit tatimor, pasi organet tatimore kanë vepruar jashtë kompetencës së tyre. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 10737, datë 08.11.2012 ka vendosur: Pranimin e kërkesë padisë. Konstatimin absolutisht të pavlefshëm të Njoftim Vlerësimit për Detyrimet nr. 17109/4 prot., datë 04.10.2012 i Drejtorisë Rajonale Tatimore, Njësia e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë. Konstatimin absolutisht të pavlefshëm të vendimit nr. 21815/1 Prot., datë 12.10.2012 i Drejtorisë së Apelit Tatimor pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve. Ligjërimin e masës së sigurimit të padisë të datës 18.10.2012 marrë nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 262, datë 05.02.2013 ka vendosur: Lënien në fuqi të vendimit nr. 10737, datë 08.11.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se, argumentet e parashtruara në vendimet e gjykatave më të ulëta, të cilat i kanë çuar ato në konkluzionin që padia e paditësit duhet të pranohet, janë të drejta dhe të bazuara në prova dhe në ligj. Referuar kërkimit të palës paditëse si dhe shkakut ligjor të tyre, ky Kolegj, konstaton se konflikti mes palëve ka lindur si pasojë e nxjerrjes nga ana e organit administrativ Drejtorisë Rajonale Tatimore, Njësia e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë, të aktit administrativ nr. 17109/4 prot., datë 04.10.2012 të titulluar “Njoftim Vlerësimi për Detyrimet”, me anën e të cilave, palës paditëse i është njohur një detyrim në vlerën prej 2.406.958.408 (dy miliardë e katërqind e gjashtë milion e nëntëqind e pesëdhjetë e tetë mijë e katërqind e tetë) lekë. Ky detyrim, siç u parashtrua dhe më lart në këtë vendim, përfaqëson detyrime dhe gjobë për TVSh, tatim fitimit si dhe Akcizën.

Përpara se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, të analizojë dhe të parashtrojë qëndrimin e tij se përse vendimet e dy gjykatave më të ulëta janë të bazuara në prova dhe në ligj vlerëson të sqarojë si më poshtë. Në gjykimin e kësaj çështje, ky Kolegj konstaton se, paditësi kërkimin e tij kryesor e ka lidhur me pavlefshmërinë absolute të aktit administrativ dhe konkretisht “Njoftim Vlerësimit për Detyrimet” me nr. 17109/4 prot., datë 04.10.2012, si dhe akteve të tjera siç janë Raport Kontrolli nr. 17109/3 prot., datë 04.10.2012 dhe për rrjedhim, vendimi nr. 21815/1 prot., datë 12.10.2012 i Drejtorisë së Apelit Tatimor. Referuar të drejtës sonë administrative si dhe praktikës gjyqësore tashmë të unifikuar, ky Kolegj, thekson edhe njëherë se akti Raport Kontrolli me nr. 17109/3 prot., datë 04.10.2012, nuk përbën akt administrativ në kuptimin e ligjit. Referuar të drejtës sonë administrative, nenit 105 të K.Pr.Administrative: “do të konsiderohen akte administrative të gjitha vendimet e organeve të administratës publike të cilat krijojnë pasoja juridike individuale”. Akti administrativ rregullon në mënyre të hollësishme veprimtarinë e subjekteve të së drejtës në marrëdhëniet që ato krijojnë në mes tyre. Akti administrativ individual, flet me gjuhën e pasojave ligjore konkrete, duke përcaktuar qartë, të drejta dhe detyrime për subjektet, të cilëve ky akt u drejtohet. Në nenin 106 të K.Pr.Administrative, është përcaktuar qartë forma e aktit administrativ individual. Rezulton se aktet administrative në kuptim të ligjit janë vetëm aktet të cilat krijojnë pasoja juridike në raste individuale. Akti administrativ individual, rregullon në veçanti një marrëdhënie konkrete të posaçme, për një çështje specifike dhe ndaj një subjekti apo grupi të caktuar subjektësh. Karakteri individual i aktit, dallohet nga specifika e problemit konkret që ai trajton dhe nga subjekti apo grupi i subjekteve, të cilit apo cilëve, ky akt u drejtohet. Meqenëse akti administrativ, synon një subjekt të caktuar apo një grup subjektësh të caktuar, ose lidhet me fakte të caktuara, atëherë ky akt është konkret, specifik dhe për rrjedhojë, akti administrativ është individual dhe pasojat që vijnë prej tij janë individuale dhe direkte. Referuar të drejtës materiale administrative, akti individual në vetvete përmban (i) urdhërime për kryerjen e një detyrimi të caktuar, ose (ii) mund të krijojë të drejta apo favore për subjekte të interesuara. Duke qenë se, nëpërmjet akteve me karakter individual shfaqet vullneti i organit shtetëror, këto

akte jo vetëm që duhet të jenë në formë të shkruar, por ky vullnet, duhet të jetë konkret, përfundimtar dhe duhet t'u drejtohet subjekteve konkrete me qëllim që, akti të mos mbetet thjesht në letër i pazbatueshëm dhe pa asnjë pasojë juridike. Në nenin 107 dhe 108 të K.Pr.Administrative, parashikohen qartë të gjithë elementet që duhet të përmbajë akti administrativ, si dhe rëndësia e arsytimit të aktit, të cilat përbëjnë dhe atë që quhet qëllimi i nxjerrjes së aktit administrativ.

Në vijim të analizës së mësipërme, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vlerëson se, se raport kontrolli me nr. 17109/3 prot., datë 04.10.2012, nuk përbën akt përfundimtar administrativ i nxjerrë nga organi administrativ, që të sjelli pasoja direkte për paditësin, në rast se konstatimet e këtij raport kontrolli nuk miratohen dhe nuk shprehet vullneti i organit kompetent për ti njohur këto detyrime nëpërmjet nxjerrjes së aktit konkret (njoftim vlerësimit për detyrimet) nga ana e organit përgjegjës. Është Drejtoria Rajonale Tatimore, Njësia e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë organi përgjegjës për njohjen e detyrimit tatimor dhe jo grupi i kontrollit (i cili është ngritur për të kryer kontrollin e subjektit tatimor, verifikimin dhe evidentimin e respektimit të legjislacionit tatimor dhe përpiluesi i aktit raport-kontroll), organi i cili duhet të njohë detyrimet tatimore ndaj subjekteve tatimpagues. Përsa i përket akteve të tjera administrative të kundërshtuara në këtë gjykim nga pala paditëse, siç është vendimi nr. 21815/1 prot., datë 12.10.2012 i Drejtorisë së Apelit Tatimor, i cili ka dalë si rezultat i ushtrimit të të drejtës së ankimit nga ana e palës paditëse kundër aktit administrativ "Njoftim Vlerësimi për Detyrimet", vlefshmëria e tij, sikurse do të trajtohet edhe më poshtë në këtë vendim, do të përcaktohet dhe varet pikërisht nga vlefshmëria e aktit kryesor për të cilën ai ka dalë. Për këto arsye, ky Kolegj, vlerëson se objekt i këtij gjykimi duhet të jetë fillimisht vlefshmëria e aktit administrativ "Njoftim vlerësimi për detyrimet" me nr. 17109/4 prot., datë 04.10.2012 i nxjerrë nga Drejtoria Rajonale Tatimore e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë, dhe për rrjedhojë dhe vlefshmëria e vendimit nr. 21815/1 prot., datë 12.10.2012 i Drejtorisë së Apelit Tatimor, akte administrative të cilët kanë sjellë direkt pasojat për subjektin tatimpagues dhe që janë kundërshtuar në gjykatë, në respektim të nenit 18/b, 115 e vijues të K.Pr.Administrative.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë në gjykimin e kësaj çështje, konstaton se pavarësisht mënyrës se si paditësi ka formuluar kërkimet e tij në objektin e kërkesë padisë, në qoftë se do të analizojmë shkaqet ligjore të këtyre kërkimeve të parashtruara gjatë gjyimit nëpërmjet pretendimeve të palëve, notave të tyre verbale, si dhe provave të administruara në dosjen gjyqësore, arrihet në përfundimin se paditësi ngre pretendime që i përkasin edhe pavlefshmërisë absolute edhe pavlefshmërisë relative të aktit administrativ. Referuar qëndrimit të konsoliduar të praktikës gjyqësore, ky Kolegj thekson se në rastet kur pretendohet nga palët pavlefshmëria absolute e akteve administrative, gjykatat janë të detyruara të shqyrtojnë në radhë të parë këtë lloj pavlefshmërie dhe vetëm në rast se nuk rezulton që këto akte të jenë absolutisht të pavlefshme, gjykata merr në shqyrtim dhe vendos në lidhje me faktin nëse ato janë relativisht të pavlefshme. Kjo për faktin se, pavlefshmëria

absolute e një akti administrativ është një nga format më të rënda të pavlefshmërisë së aktit. Në kuptimin e së drejtës, akte administrative absolutisht të pavlefshme janë ato akte, të cilat për shkak të shkeljes thelbësore të ligjeve mbi bazën e të cilave janë nxjerrë, nuk kanë fuqinë e një akti administrativ të vlefshëm dhe objektivistisht nuk konsiderohen që të kenë ekzistuar në asnjë çast. Një akt administrativ absolutisht i pavlefshëm, që nga momenti i nxjerrjes së tij, nuk krijon dhe as mund të krijojë pasojat juridike për të cilat ai është nxjerrë. Një akt absolutisht i pavlefshëm nuk është akt, ai është një nulitet i plotë, i cili konsiderohet se nuk ka hyrë në fuqi asnjëherë. Për shkak të shkeljes së rendë thelbësore të ligjes, pavlefshmëria absolute e një akti nuk mund të rregullohet në të ardhmen, as nga palët dhe as nga organi që ka lëshuar aktin, pasi ky akt konsiderohet sikur nuk ka ekzistuar asnjëherë. Si i tillë, ai nuk mund të ketë fuqi detyruese, as ndaj personave apo subjekteve, të cilëve iu kundrejtohet dhe as ndaj organeve të tjera të administratës shtetërore.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, për ti dhënë një zgjidhje të drejtë dhe përfundimtare çështjes objekt gjykimi vlerëson të marrë në analizë kërkimin kryesor të paditësit atë për pavlefshmërinë absolute të aktit administrativ. Në kuadër të sa më sipër, ky Kolegj vlerëson se duhet ti përgjigjet dhe ti japë zgjidhje pikërisht pyetjeve që u shtruan për diskutim para tij, të cilat janë: Cili ishte ligji i zbatueshëm në momentin e lindjes së mosmarrëveshjes mes palëve, dhe cili është ligji i cili do të shërbejë për zgjidhjen e saj? Cili ishte organi shtetëror i ngarkuar me ligj në datën 04.10.2012 (dita e nxjerrjes së aktit administrativ) që kishte detyrimin ligjor për të kontrolluar administruar detyrimet që lindnin nga mospagimi i akcizës dhe TVSH për mallrat e parashikuar si nënprodukte të naftës, që kishin lidhje me akcizën? A është akti objekt shqyrtimi “Njoftim Vlerësimi për Detyrimet” nr. 17109/4 prot., datë 04.10.2012, një akt absolutisht të pavlefshëm i marrë në kapërcim të kompetencave që ligji i ka ngarkuar organit që e ka nxjerrë atë? A është në kompetencën e Drejtorisë Rajonale Tatimore Tiranë, Njësia e Tatimpaguesve të Mëdhenj përcaktimi i sasisë dhe qëllimit të nënprodukteve të naftës, të cilat do të përdoren për qëllime shpimi, kërkimi, dhe zbulimi të zonave naftëmbajtëse?

Referuar të gjitha dispozitave të Ligjit nr. 61/2012 “Për akcizat në Republikën e Shqipërisë”, si dhe dispozitave tranzitore të tij (trajtuar më lart në këtë vendim), arrihet në konkluzionin se organi kompetent për të kryer kontrollin dhe për të verifikuar veprimtarinë e subjekteve që janë tatimpagues dhe operojnë me mallrat e akcizës, deri në datën 01 Tetor 2012 (moment në të cilin Ligji nr. 61/2012 “Për akcizat“ do hynte në fuqi), do të ishte organi doganor dhe jo organet tatimore. Rezulton e provuar nga hetimi gjyqësor i zhvilluar nga gjykatat më të ulëta se, pavarësisht se autorizimi për të kryer kontrollin tatimor (vizitën fiskale) pranë shoqërisë paditëse, pala e paditur DRTTM Tiranë e ka nxjerrë në datën 30.08.2012, ky kontroll ka filluar nga inspektorët në datën 27.09.2012, pra kohë në të cilën kishin hyrë në fuqi pikat 1, 2, 3,4, 5, 6, dhe 7 të nenit 109 të Ligjit nr. 61/2012 “Për akcizat“, të cilat kishin parashikuar se organi kompetent për kryerjen e këtyre kontrolleve nuk do të ishin më organet tatimore, por organet doganore. Ndërsa vetë aktet objekt

shqyrtimi janë nxjerrë në datën 04.10.2012, pra pasi kishte hyrë në fuqi i gjithë Ligji nr. 61/2012 “Për akcizat”. Në këtë kuptim, aktet objekt shqyrtimi rezultojnë qartësisht të provuara se janë nxjerrë nga një organ administrativ në kapërcim të kompetencave të tija ligjore, pasi në kohën e nxjerrjes së këtyre akteve ana e paditur, nuk e kishte në objektin e veprimtarisë së saj këtë funksion.

Nisur nga sa më sipër, arrihet në konkluzionin se kontrolli i ushtruar nga Drejtoria Rajonale Tatimore e Tatimpaguesve të Mëdhenj Tiranë, tek subjekti Bankers Petroleum Albania LTD në zbatim të ligjit nr. 8976, datë 12.12.2002 “Për akcizat”, si dhe të gjitha aktet e dala në bazë dhe për zbatim të tij,” janë jashtë kompetencave të këtij organi. Kjo veprimtari, sikundër u sqarua edhe më lart në këtë vendim, duhet që të ishte kryer nga ana e autoriteteve doganore, fakt ky që e bën të gjithë procedurën e ndjekur nga ana e palës së paditur të jetë jashtë kompetencave të saj dhe të gjitha aktet që kanë dalë nga ky organ, të jenë jashtë kompetencave dhe fushës së veprimtarisë që vetë ligji i kishte ngarkuar këtij organi në këtë moment.

Në lidhje me çështjen objekt shqyrtimi, si dhe në vijim të analizës ligjore të kryer më lartë në këtë vendim, jemi para rastit të pavlefshmërisë absolute të akteve administrative objekt shqyrtimi, pasi këto akte administrative janë nxjerrë nga një organ administrativ në kapërcim të kufijve të kompetencave të tij. Sipas teorisë së të drejtës administrative, çdo organ administrativ është kompetent në fushën që ai mbulon dhe nuk mundet të ushtrojë të drejtat e një organi tjetër administrativ, pasi ushtrimi i kompetencave tej kufijve të ligjit përbën cënim të parimit të ligjshmërisë dhe si rrjedhojë, çdo veprim apo akt administrativ që mund të nxirret nga kjo veprimtari e pakufizuar dhe arbitrare shpie domosdoshmërisht në pavlefshmërinë juridike të tyre. Për këtë arsye, në kushtet kur pala e paditur në këtë gjykim DRTTM Tiranë, ka ushtruar kompetencat e organeve doganore si dhe ka kryer veprimtari administrative përtej kompetencave që i ka njohur ligji specifik, ndodhemi para rastit të nxjerrjes së akteve administrative absolutisht të pavlefshëm dhe me të drejtë të dy gjykatat e niveleve më të ulëta, i kanë konstatuar ato si absolutisht të pavlefshme. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, bazuar në analizën e mësipërme, vlerëson të pabazuar në ligj pretendimin e ngritur nga ana e paditur, se jemi para pavlefshmërisë relative dhe jo asaj absolute. Ky Kolegj, vlerëson se të gjitha pretendimet dhe shkaqet ligjore që ngre shoqëria paditëse, kanë lidhje me pavlefshmërinë absolute të aktit administrativ dhe jo me pavlefshmërinë relative. Sipas parimeve të së drejtës administrative, kriteri kryesor për të dalluar pavlefshmërinë absolute nga ajo relative, merret shkalla e shkëljes së ligjit, rrezikshmëria e aktit të shkelur, shkalla e mundësisë së eliminimit të shkëljes nga vet organi që ka nxjerrë aktin etj. Gjithashtu, pikërisht për shkak të këtij kriteri dallues që kanë ndërmjet tyre këto dy lloj pavlefshmërisë, pretendimi për pavlefshmërinë absolute mund të ngrihet në çdo kohë, pa u lidhur me një afat kohor të përcaktuar. Kjo për faktin se, një akt administrativ absolutisht i pavlefshëm është një akt nul, i cili nuk ka ekzistuar asnjëherë dhe nuk ka prodhuar asnjëherë asnjë efekt juridik. Për këtë arsye, ligjvënësi ka përdorur

termin “konstatimin e pavlefshmërisë absolute të një akti administrativ”, në ndryshim nga termi që përdor për aktin relativisht të pavlefshme, për të cilin përdor termin “deklarim apo shfuqizim”. Kjo për faktin se, aktet administrative relativisht të pavlefshme vazhdojnë të prodhojnë efektet e tyre ligjore deri në momentin që ato deklarohen ose shfuqizohen si të tilla nga organi epror hierarkik brenda juridiksionit administrativ apo gjykata, për shkak të rrezikshmërisë dhe shkallës më të ulët të shkeljes së ligjit në këtë rast, nga ana e organeve administrative.

Në vijim të sa më sipër, vlen të theksohet fakti se për këtë arsye, ligjvënësi ngritjen e pretendimit për deklarimin apo shfuqizimin e një akti administrativ relativisht të pavlefshëm e ka të lidhur me një afat kohor të përcaktuar. Gjithashtu, në kushtet kur pretendohet pavlefshmëria absolute e akteve të nxjerra nga organet tatimore, subjektet e interesuara nuk kanë detyrimin për të parapaguar detyrimet tatimore, qëndrim i cili është mbajtur edhe nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues me nr. 3/2008, në të cilin është parashikuar se: “...nëse pretendohet pavlefshmëria absolute e akteve, kërkim që nuk është i ndërvarur nga ndonjë afat parashkrimi, gjykata, nuk mund të nxjerrë çështjen jashtë juridiksionit gjyqësor, por në zbatim të nenit 121 të K.Pr.Administrative dhe 331 të K.Pr.Civile, konstaton pavlefshmërinë për efekt të zgjidhjes së pasojave juridike që janë krijuar nga akti...”. Po kështu, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vlerëson të pabazuar në ligj pretendimin e ngritur nga ana e paditur se, në këtë akt administrativ që deklarohet absolutisht i pavlefshëm ka dhe detyrime të cilat janë në kompetencë të organit tatimor. Ana e paditur është konfuze në kërkimet dhe pretendimet e saj. Ajo nga njëra anë pranon faktin se kompetente për kontrollin, administrimin dhe nxjerrjen e detyrimeve ndaj akcizës në momentin e daljes së aktit administrativ ishte organi doganor, por nga ana tjetër pretendon se ky akt nuk duhej të deklarohet absolutisht i pavlefshëm, pasi aty kishte dhe detyrime të tjera të lidhura me TVSH-në dhe tatim fitimin, për të cilat organi tatimor është kompetent. Në lidhje me këtë pretendim, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, sqaron se, së pari : Referuar trajtimit juridik që u bë më lart në këtë vendim, u konstatua se kemi të bëjmë me një akt të vetëm të nxjerrë nga organet tatimore, të cilësuar “Njoftim Vlerësimi për Detyrime” i cili përmbante detyrime që i përkasin akcizës, TVSH dhe tatim fitimit. Nga analiza juridike që ju bë këtij akti, u konstatua se organi tatimor kishte tejkuluar kompetencat e tij, qoftë kur kishte kontrolluar dhe nxjerrë detyrimet për akcizën (gjë që duhet ta bënte organi doganor) këtij subjekti, qoftë edhe kur kishte marrë kompetencat e AKBN-së për përcaktimin e sasisë dhe llojin e nënproduktit të naftës (gasoil), si dhe qëllimin e përdorimit të tij.

Në kushtet kur sa më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se organi tatimor ka vepruar në kundërshtim dhe në kapërcim të kompetencave ligjore që i ka njohur ligji, çdo veprim që ai ka kryer dhe çdo procedurë që ai ka ndjekur është absolutisht e pavlefshme. Për rrjedhojë dhe çdo akt që ka dalë në përfundim të kësaj procedure, siç është “Njoftim Vlerësimi për Detyrimet” me nr. 17109/4 prot., datë 04.10.2012 i nxjerrë nga

Drejtoria Rajonale Tatimore, Njësia e Tatimpaguesve të Mëdhenj, Tiranë, si dhe vendimi nr. 21815/1 prot., datë 12.10.2012 i Drejtorisë së Apelimit Tatimor pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, janë akte absolutisht të pavlefshme. Ky Kolegj, çmon të theksojë se, asnjë veprim i mëvonshëm apo shkak ligjor i ri i pretenduar nga ana e paditur (siç pretendon ana e paditur për pavlefshmëri relative apo për pavlefshmëri të pjesshme absolute), nuk mund të eliminojë nulitetin apo pavlefshmërinë absolute të një akti administrativ. Kjo për faktin se, pavlefshmëria absolute e një akti ndryshe nga pavlefshmëria relative nuk mund të rregullohet asnjëherë. Ai siç u tha dhe më lart në këtë vendim, konsiderohet se nuk ka ekzistuar asnjëherë. Asnjë veprim apo akt i mëvonshëm i këtij organi, nuk mund të rregullojë dhe të zhbëjë nulitetin apo pavlefshmërinë absolute të një akti administrativ, kur ai është nxjerrë në kapërcim të kompetencave ligjore të një organi administrativ.

...

2018

Vendim njësuës nr.13, datë 04.04.2018 i Kolegjit Penal
(Veprimi i ligjit të ri material dhe procedural, krijimi i GJKKO)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga Xhezair Zaganjori Kryesues, Edmond Islamaj, Shkëlzen Selimi, Artan Zeneli, Tom Ndreca anëtarë (në vijim Kolegji), pas shqyrtimit të akteve të fashikullit të gjykitimit, pretendimeve të palëve dhe analizës së kuadrit ligjor dhe praktikës gjyqësore të gjykatave të faktit dhe vetë Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, konkludon se vendimi i Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda është marrë në shkelje të ligjit procedural që atribuon kompetencën lëndore të gjykatës dhe për rrjedhojë duhet të priset dhe çështja duhet të kthehet për rigjykim në po atë gjykatë dhe para të njëjtit trup gjykues. Njëkohësisht Kolegji vlerëson se vendimi për zgjidhjen e çështjes objekt gjykimi duhet të shërbejë për njësimin e praktikës gjyqësore në lidhje me disa çështje, të cilat kanë lidhje të drejtpërdrejt me zgjidhjen e problematikës së rekursit objekt gjykimi dhe problematikave të tjera të lidhura apo të rrjedhura prej tyre.

Kolegji konstaton se, pas amendimeve të Kushtetutës, me hyrjen në fuqi të Ligjit nr. 95/2016 “Për organizimin dhe funksionimin e institucioneve për të luftuar korrupsionin dhe krimin e organizuar” (në vijim Ligji nr. 95/2016) dhe me hyrjen në fuqi të amendimeve të Kodit të Procedurës Penale, në praktikën gjyqësore të tre shkallëve të gjykitimit dhe tre shkallëve të ndjekjes penale janë krijuar disa problematika lidhur me kompetencën lëndore për hetimin, përfaqësimin e akuzës në gjyq, gjykitimin dhe kthimin për rigjykim të çështjeve penale sipas llojit të veprës penale objekt procedimi. Duke qenë se ka pasur qëndrime të ndryshme të mbajtura nga praktika gjyqësore e gjykatave për krimet e rënda dhe gjykatat e rretheve gjyqësore dhe, nga ana tjetër, duke qenë se edhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka mbajtur qëndrime të ndryshme, vlerësohet e nevojshme dhe e domosdoshme që të njësohet praktika gjyqësore lidhur me disa çështje të cilat do të individualizohen më poshtë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi ka vlerësuar se të gjitha këto çështje që kanë shqetësuar praktikën gjyqësore duhet të gjejnë një zgjidhje përfundimtare dhe të njësohet jurisprudenciale dhe për këtë qëllim është kaluar gjykimi i çështjes në seancë gjyqësore.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vlerëson se dispozita kalimtare e Kodit të Procedurës Penale nuk është e qartë, është kontradiktore dhe e paplotë. Kjo mangësi në mënyrën e

formulimit të saj ka lënë vend për interpretime të ndryshme nga praktika gjyqësore e tre shkallëve të gjykimimit. Jo vetëm kaq, por Kolegji vlerëson se legjislatori ka ndryshuar disa herë qëndrim mbi atribuiimin e kompetencës lëndore penale gjatë fazës tranzitore nga hyrja në fuqi e ndryshimeve të vitit 2016 të Kushtetutës, tek Ligji nr. 95/2016, tek Ligji nr. 70/2017 dhe deri tek Ligji nr. 35/2017. Rregullimet jouniforme të ligjit për mënyrën se si do të ushtrohet juridiksioni penal i prokurorisë dhe i gjykatave deri në krijimin e institucioneve të reja të drejtësisë penale ka shkaktuar pasiguri dhe mungesë koherence në mënyrën se si prokuroritë dhe gjykatat kanë interpretuar dhe zbatuar ligjin. Kjo mungesë koherence në hartimin e dispozitave tranzitore fillon me kontrastin e nenit 285 të Ligjit nr. 35/2017 me nenin 57 të Ligjit nr. 95/2016 dhe përfundon me kontrastin e rregullimit të pikës 1 me pikën 4 të nenit 285 të Ligjit nr. 35/2017 dhe me pamjaftueshmërinë e rregullimit tranzitor normativ. Boshësia e parë që ka kjo dispozitë tranzitore ka të bëjë me mungesën e një paragrafi që të rregullojë kompetencën lëndore të gjykatës që gjykon të gjitha çështjet, që nuk hyjnë më në vëllimin e nenit 75/a të ndryshuar të Kodit të Procedurës Penale, kërkesat për gjykim e të cilave janë paraqitur para datës 1 Gusht 2018. Pikërisht kjo është çështja që është shtruar për gjykim dhe për zgjidhje para Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda në këtë gjykim dhe që për rrjedhojë Kolegji Penal në gjykimin e rekursit të prokurorisë ka vendosur të njësojë praktikën gjyqësore. E njëjta çështje shtrohet edhe për ndjekjen penale gjatë fazës së hetimit dhe gjykimimit nga prokuroritë pranë gjykatave për krimet e rënda. Boshësia tjetër e dispozitës tranzitore të Kodit të Procedurës Penale ka të bëjë me çështjen se në kompetencën e cilës prokurori është ushtrimi i ndjekjes penale për veprat penale të parashikuara nga neni 75/a i pandryshuar i Kodit të Procedurës Penale dhe të papërfshira në nenin 135 pika 2 të Kushtetutës, nenin 8 dhe 9 të Ligjit nr. 95/2016 dhe nenin 75/a të ndryshuar të Kodit të Procedurës Penale. Më tej do të duhet, që për efekte të njësimi të praktikës gjyqësore, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë të përcaktojë se në kompetencën e cilës gjykatë është gjykimi i këtyre veprave penale. Së fundmi, sërish për efektet e praktikës gjyqësore, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duhet të njësojë qëndrimin se cila prokurori dhe cila gjykatë ka në kompetencën lëndore ushtrimin e ndjekjes penale dhe gjykimin për veprat penale të cilat neni 135 pika 2 i Kushtetutës, neni 8 dhe 9 i Ligjit nr. 95/2016 dhe neni 75/a i ndryshuar i Kodit të Procedurës Penale fut rishtazi në kompetencën lëndore të Prokurorisë së Posaçme dhe gjykatave të posaçme, duke ndryshuar me parashikimet e nenit 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale. Në të njëjtën kohë duhet të sqarohet mungesa e një paragrafi në parashikimet e dispozitës tranzitore për të rregulluar hyrjen në fuqi të nenit 74 të ndryshuar të Kodit të Procedurës Penale, të ndryshuar në mënyrë të nënkuptuar pas ndryshimeve kushtetuese në nenin 141. Pas përgjigjeve njësuere mbi praktikën gjyqësore do të rrjedhë natyrshëm edhe konkluzioni se çfarë duhet të vendosë Gjykata e Lartë në rastin kur prish një vendim të Gjykatës së Apelit të Krimeve të Rënda, duke konkluduar se ku kthehet çështja për rigjykim. Më tej, në të njëjtën mënyrë do të vepohet për disponime të kësaj natyre edhe nga Kolegji Penal apo Kolegjet e Bashkuara

të Gjykatës së Lartë dhe nga gjykatat e apelit gjithashtu në ushtrim të funksionit të tyre rishikues, deri sa të konstituohen gjykatat e posaçme kundër korrupsionit dhe kimit të organizuar (në vijim GJKKKO).

Për rrjedhje çështjet për të cilat Kolegji Penal ka vendosur të shtrojë për të njësuar praktikën gjyqësore nëpërmjet këtij vendimi janë:

a) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore për ushtrimin e ndjekjes penale dhe përfaqësimin e akuzës në gjyq për veprat penale për të cilat procedimi penal ka nisur para datës 01.08.2017 ndërmjet prokurorive pranë gjykatave me juridiksion të përgjithshëm dhe prokurorive pranë gjykatave me juridiksion të posaçëm penal? Pra, cila prokurori do të ushtrojë ndjekjen penale dhe do të përfaqësojë akuzën në gjyq për veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur para datës 01.08.2017?

b) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore e gjykatave me juridiksion të përgjithshëm dhe gjykatave me juridiksion posaçëm penal për kërkesat dhe çështjet e regjistruara për gjykim para datës 01.08.2017 dhe vazhdojnë të gjykohen pas kësaj date? Pra, cila gjykatë do të gjykojë çështjet që rrjedhin nga veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur para datës 01.08.2017?

c) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore ndërmjet prokurorive me juridiksion të përgjithshëm dhe të posaçëm penal për ushtrimin e ndjekjes penale dhe përfaqësimin e akuzës në gjyq për veprat penale për të cilat procedimi penal ka nisur pas datës 01.08.2017 deri në momentin e krijimit të Prokurorisë së Posaçme? Pra, cila prokurori do të ushtrojë ndjekjen penale dhe do të përfaqësojë akuzën në gjyq për veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur pas datës 01.08.2017?

ç) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore ndërmjet gjykatave me juridiksion të përgjithshëm dhe të posaçëm penal për kërkesat dhe çështjet që janë regjistruar dhe regjistrohen për gjykim pas datës 01.08.2017 deri në momentin kur të krijohet Gjykata kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar? Pra, cila gjykatë do të gjykojë çështjet që rrjedhin nga veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur dhe do të nisë pas datës 01.08.2017?

d) Kur gjykatat e apelit apo Gjykata e Lartë vendosin prishjen e vendimit objekt ankimi dhe kthejnë çështjen për rigjykim, cila do të jetë gjykata që do të rigjykojë çështjen nga pikëpamja e kompetencës lëndore, nga data 01.08.2017 e deri në momentin kur të krijohet Gjykata kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar?

Kolegji Penal vlerësoi se njësimi i praktikës gjyqësore lidhur me ushtrimin e juridiksionit penal pas hyrjes në fuqi të ndryshimeve të vitit 2016 të Kushtetutës e deri në momentin e krijimit të institucioneve të reja të drejtësisë penale është i domosdoshëm për respektimin e standardeve të së drejtës për proces të rregullt ligjor dhe për miradministrimin e drejtësisë penale. Në këtë kuptim Gjykata e Lartë është në rolin dhe autoritetin e saj kushtetues për të garantuar zhvillimin e së drejtës gjyqësore, garantimin e koherencës së zbatimit uniform të ligjit në Republikën e Shqipërisë dhe përditësimin të nomofilatisë, në

funksion të garantimit të parimit kushtetues të sigurisë juridike (shiko nenin 4 dhe 141 të Kushtetutës).

Para se të analizohet dhe të konkludohet mbi çështjet e shtruara për njësimin e praktikës gjyqësore, Kolegji Penal, duke qenë se ky është vendimi i parë njësuës që merret pas ndryshimeve të vitit 2016 të Kushtetutës dhe ndryshimeve të vitit 2017 të Kodit të Procedurës Penale, vlerëson të nevojshme të ndalet tek ndryshimi i nenit 141 të Kushtetutës, tek neni 32 i Ligjit nr. 98/2016 “Për organizmin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë” (në vijim Ligji nr. 98/2016), dhe neni 14/a, 432/1/a dhe 437 i Kodit të Procedurës Penale të ndryshuar. Kjo analizë do të shërbejë për të nxjerrë disa konkluzione për gjykatat, prokuroritë, praktikantët apo studiuesit e së drejtës lidhur me natyrën juridike të vendimeve njësuëse, gjë që në vlerësimin e Kolegjit ka konfuzuar edhe arsyetimin e Gjykatës së Apelit për krimet e Rënda në vendimin objekt rekursi në këtë gjykim.

Kolegji në rastin objekt gjykimi konstaton se Gjykata e Apelit për Krimet e Rënda ka arsyetuar në vendim ndër të tjera se vendimet e Kolegjit Penal janë vendime njësuëse të praktikës gjyqësore sipas parashikimeve të ndryshuara të Kushtetutës dhe Kodit të Procedurës Penale. Për të gjitha arsyet që do të sqarohen më poshtë, Kolegji Penal vlerëson se ky konkluzion është i nxituar dhe i gabuar. Kolegji sjell në vëmendje se më parë Gjykata e Lartë nuk ka kaluar çështje për gjykim nga dhoma e këshillimit në seancë gjyqësore lidhur me njësimin e praktikës gjyqësore për çështjet që janë shtruar për zgjidhje në këtë vendim. Por megjithatë konstatohet se ka pasur disa vendime të dhomës së këshillimit apo edhe të seancës gjyqësore të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë që kanë interpretuar ndryshe zbatimin e ligjit procedural penal në kohë dhe kanë vendosur zgjidhje të ndryshme lidhur me mënyrën se si do të ushtrohet juridiksioni penal i prokurorisë dhe gjykatës pas ndryshimeve të vitit 2016 të Kushtetutës dhe deri në momentin e krijimit të Prokurorisë së Posaçme dhe GJKKKO. Për këtë arsye Kolegji vlerëson se është vendi dhe janë rrethanat që legjitimojnë vendimmarrjen njësuëse të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe nuk janë kushtet dhe rrethanat që legjitimojnë Kolegjin Penal apo Kryetarin e Gjykatës së Lartë për të kaluar për gjykim çështjen në Kolegjet e Bashkuara. Në këtë mënyrë Kolegji Penal nuk po ushtron autoritetin kushtetues dhe ligjor të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, pasi praktika gjyqësore e shtruar për njësim është e pa unifikuar dhe e pa njësuar më parë. Ajo që Kolegji Penal synon të arrijë nëpërmjet këtij vendimi është njëjtësimi i zgjidhjeve gjyqësore mbi ushtrimin e juridiksionit penal gjatë fazës tranzitore sipas parashikimeve të ligjeve të ndryshme që regjojnë këtë çështje.

Kolegji sjell në vëmendje se paragrafi i dytë i pandryshuar i nenit 141 të Kushtetutës parashikonte se: “2. Për njësimin ose ndryshimin e praktikës gjyqësore, Gjykata e Lartë ka të drejtë të tërheqë për shqyrtim në kolegjet e bashkuara çështje të caktuara gjyqësore.”. Nga kjo normë kushtetuese kuptohet se unifikimin e praktikës gjyqësore dhe ndryshimin e saj kishte autoritet ta bënte vetëm trupa gjyqësore e Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, qoftë për krijimin e precedentëve fillestar dhe qoftë për ndryshimin apo zhvillimin

e tyre në të ardhmen. Me ndryshimet kushtetuese të vitit 2016, amendime të cilat hynë në fuqi në datë 11.08.2016, neni 141 i Kushtetutës parashikon se: “1. Gjykata e Lartë shqyrton çështje lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore, sipas ligjit. 2. Për ndryshimin e praktikës gjyqësore, Gjykata e Lartë tërheq për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara çështje të caktuara gjyqësore të vendosura nga kolegjet, sipas ligjit.”. Kjo do të thotë se, ndryshe nga më parë, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë nuk do të mundin më të unifikojnë apo njësojnë praktikën gjyqësore nëpërmjet krijimit të precedentëve fillestar jurisprudencial apo, thënë ndryshe, nuk do të mundet të njësojnë qëndrimet e ndryshme mbi zbatimin e ligjit procedural dhe material nga gjykatat më të ulëta. Këtë funksion të nomofilatisë apo uniformitetit të praktikës gjyqësore do të mundet ta bëjë vetëm Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë për çështjet civile, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë për çështjet administrative dhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë për çështjet penale. Këtë funksion kushtetues dhe ligjor secili prej kolegjeve do ta realizojë nëpërmjet vendimeve njësuere, apo thënë ndryshe vendimet unifikuese të mëparshme. Ndërkohë një çështje do të kalojë për gjykim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vetëm atëherë kur vendimet njësuere vlerësohen nga secili prej kolegjeve apo nga Kryetari i Gjykatës së Lartë se kanë nevojë të ndryshohen, duke ndryshuar sakaq praktikën gjyqësore për një çështje apo disa të tilla të unifikuara dhe njësuara më parë nga kolegji respektiv. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, sipas nenit 141 pika 2 të ndryshuar të Kushtetutës, do të gjykojnë edhe çështjet në të cilat secili prej kolegjeve apo Kryetari i Gjykatës së Lartë kërkojnë të ndryshojnë vendimet unifikuese të Kolegjeve të Bashkuara të dhëna më parë ndryshimeve kushtetuese, duke qenë se sot ato janë simotrat e vendimeve njësuere të praktikës gjyqësore. Pikërisht ky është ndryshimi substancial kushtetues në mënyrën se si do të njësojë, ndryshojë apo zhvillojë praktikën gjyqësore Gjykata e Lartë nëpërmjet secilit kolegji apo Kolegjeve të Bashkuara.

Neni 432 i Kodit të Procedurës Penale parashikon ndër të tjera se: “1. Rekursi në Gjykatën e Lartë kundër vendimeve të gjykatës së apelit mund të bëhet për këto shkaqe: a) për mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit material ose procedural, me rëndësi për njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore; b) për mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit procedural me pasojë pavlefshmërinë e vendimit, pavlefshmërinë absolute të akteve ose papërdorshmërinë e provave; c) kur vendimi i ankimuar vjen në kundërshtim me praktikën e Kolegjit Penal ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.”. Këto janë tre kategoritë e shkaqeve që lejojnë ngritjen e një rekursit të pranueshëm për gjykim në Gjykatën e Lartë. Por leximi i kujdesshëm i dispozitës çon në konkluzionin se jo çdo rekurs i kaluar për shqyrtim nga dhoma e këshillimit në seancë gjyqësore nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë do të marrë si përgjigje gjyqësore një vendim përfundimtar njësuere për praktikën gjyqësore në përmbyllje të gjykimit. Përkundrazi, vetëm rekursat, që, në optikën vlerësuese të trupës prej tre gjyqtarësh në Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi vlerëson se ngrenë çështje ligjore materiale dhe procedurale për të cilat praktika

gjqësore duhet të njësohet, vetëm këto gjykime do të mundet të prodhojnë vendime njësuere. Kjo do të thotë se jo çdo vendim përfundimtar i marrë në seancë gjyqësore nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë është njësuere, por vendime njësuere do të jenë vetëm ato të cilat përmbyllin çështje, të cilat nga dhoma e këshillimit në seancë gjyqësore kanë kaluar me qëllim për të njësuar zbatimin e ligjit në praktikën gjyqësore. Këto vendime të posaçme nomofilatike do të dallohen edhe nga forma, pasi ato në arsyetim ngrenë çështjet për njësim dhe japin zgjidhje me sentencë njësuere për praktikën gjyqësore.

Duke pasur parasysh analizën e mësipërme, Kolegji vlerëson se arsyetimi i Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda, që vendimet e Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë të dhëna në seancë gjyqësore, pas datës 01.08.2017, janë vendime njësuere të praktikës gjyqësore, është i pabazuar në nenin 141 të Kushtetutës dhe nenin 14/a, 432 dhe 438 të Kodit të Procedurës Penale. Kjo analizë dhe ky konkluzion i Kolegjit duhet të shërbejë rast pas rasti për gjykatat, prokuroritë dhe çdo subjekt tjetër për të konkluduar nëse një vendim i secilit nga kolegjet e Gjykatës së Lartë i dhënë në seancë gjyqësore është apo jo njësuere për praktikën gjyqësore. Kushdo në mënyrën se si shquan një vendim njësuere nga një vendim të zakonshëm të Gjykatës së Lartë, duhet të mbajë parasysh se vendimi njësuere e parashikon shprehimisht këtë cilësi të saj në vendim. Elementi i parë dallues edhe nga pikëpamja e formës është ngritja e çështjeve për njësim të praktikës gjyqësore. Elementi i dytë dallues nga pikëpamja e formës është arritja e sentencave njësuere mbi çështjet e ngritura për njësimin e praktikës gjyqësore. Dhe elementi eksplicit i formës së tyre do të jetë disponimi nga kolegji respektiv i Gjykatës së Lartë në dispozitivin e vendimit se vendimi është njësuere për praktikën gjyqësore. Këto janë disa elementë të formës dhe praktik që do të lejojnë këdo që të kuptojë rast pas rasti statusin kushtetues dhe ligjor të posaçëm të kësaj vendimmarrje të veçantë jurisprudenciale të Gjykatës së Lartë.

Në përmbyllje të analizës kushtetuese dhe ligjore mbi vendimet e posaçme nomofilatike apo vendimet njësuere të Gjykatës së Lartë, Kolegji konkludon se, ndryshe nga sa parashikohej më parë në Kushtetutë, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë do të jenë kompetent për të vendosur vetëm për të ndryshuar praktikën gjyqësore të njësuar më parë nga Kolegji Civil, Administrativ apo Penal, për të ndryshuar vendimet unifikuese të dhëna më parë nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë apo për të ndryshuar vendimet që do të jepen në të ardhmen nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Nga ky kuadër kushtetues dhe ligjor kuptohet se njësimi i praktikës gjyqësore pas ndryshimeve kushtetuese nuk është më në kompetencën e Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, por është në kompetencën e Kolegjit Penal për çështjet penale, Kolegji Civil për çështje civile dhe Kolegjit Administrativ për çështje administrative. Kolegji konkludon se me njësim të praktikës gjyqësore do të thotë unifikimi i qëndrimeve të ndryshme të praktikës gjyqësore të gjykatave më të ulëta apo unifikimin e qëndrimit të kolegjeve të ndryshme të Gjykatës së Lartë të mbajtura në vendimet e zakonshme të tyre mbi zbatimin e një apo disa normave ligjore dhe se kjo kompetencë nomofilatike i është njohur nga Kushtetuta dhe

ligjet procedurale secilit kolegji të Gjykatës së Lartë. Në këtë mënyrë Kushtetuta dhe ligji kanë parashikuar se krijimi i precedentit të parë apo krijimi i precedentit fillestar mbi një çështje civile, penale apo administrative nga ana e Gjykatës së Lartë do të bëhet nga secili kolegji respektiv, duke vendosur njësimin e praktikës gjyqësore të ndryshme të mbajtur më parë nga gjykatat.

Lidhur me çështjen e parë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore: a) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore për ushtrimin e ndjekjes penale dhe përfaqësimin e akuzës në gjyq për veprat penale për të cilat procedimi penal ka nisur para datës 01.08.2017 ndërmjet prokurorive pranë gjykatave me juridiksion të përgjithshëm dhe prokurorive pranë gjykatave me juridiksion të posaçëm penal? Pra, cila prokurori do të ushtrojë ndjekjen penale dhe do të përfaqësojë akuzën në gjyq për veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur para datës 01.08.2017?

Me datë 11.08.2016 hynë në fuqi ndryshimet e Kushtetutës në kuadër të paketës normative të Reformës në Drejtësi. Në dallim nga sa parashikohej më parë në nenin 135 të Kushtetutës së pa ndryshuar, amendimet e kësaj dispozite në pikën 2 parashikuan krijimin e një gjykate të posaçme penale, kompetenca lëndore e së cilës parashikohej drejtpërdrejt në Kushtetutë, njëlloj sikurse parashikohej juridiksioni fillestar penal i Gjykatës së Lartë në nenin 141 pika 1 të Kushtetutës së pandryshuar. Më tej ndryshimet kushtetuese prekën edhe nenin 148 të Kushtetutës, ku ndër të tjera u përcaktua edhe kompetenca lëndore e ndjekjes penale dhe përfaqësimit të akuzës në gjyq për prokurorinë. Pika 4 e kësaj dispozite kushtetuese parashikon se: “Prokuroria e Posaçme dhe Njësia e Posaçme Hetimore për ndjekjen penale dhe hetimin e veprave penale të korrupsionit, krimit të organizuar dhe çështjeve penale sipas nenit 135, paragrafi 2, të Kushtetutës janë të pavarura nga Prokurori i Përgjithshëm. Njësia e Posaçme Hetimore është në varësi të Prokurorisë së Posaçme.”. Amendimet e Kushtetutës rregulluan në mënyrë të përgjithshme edhe fazën tranzitore të fundit të ekzistencës së gjykatave dhe prokurorive për krimet e rënda dhe krijimin rishtazi të Gjykatës Kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar dhe Prokurorisë së Posaçme. Nga kjo mënyrë e të normuarit në nivel kushtetues kuptohet se edhe gjykatat edhe prokuroritë të për krimet e rënda do të vijojnë të funksionojnë deri në krijimin e kushteve për konstituimin e gjykatës dhe prokurorisë së posaçme, që individualizohet në nenin 135 pika 2 dhe nenin 148 pika 4 të Kushtetutës. Nga analiza e mësipërme Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë konkludon në sentencën e parë të këtij vendimi njësues, konkretisht mbi përgjigjen e pyetjes së parë të shtruar më lart për njësimin e praktikës gjyqësore. Për qëllimet e njësimimit të praktikës gjyqësore, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vendosi se: *Për të gjitha çështjet që rrjedhin nga hetimi apo gjykimi i veprave penale të listuara në nenin 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale, procedimi i të cilave është regjistruar në prokurori apo në gjykatë para datës 01.08.2017, ushtrimi i ndjekjes penale dhe përfaqësimi i akuzës në gjyq do të jetë në kompetencën lëndore të prokurorisë për krimet e rënda. Për të gjitha çështjet e tjera penale, procedimi i të cilave është regjistruar në prokurori apo në gjykatë para datës 01.08.2017,*

ushtrimi i ndjekjes penale dhe përfaqësimi i akuzës në gjyq do të jetë në kompetencën lëndore të prokurorive zakonshme. Në datën e krijimit të Prokurorisë së Posaçme, të gjitha çështjet penale të listuara në nenin 135 pika 2 të Kushtetutës, nenin 8 dhe 9 të Ligjit nr. 95/2016 dhe nenin 75/a të ndryshuar të Kodit të Procedurës Penale, që janë në fazën e hetimit paraprak tek prokuroritë e zakonshme, do të transferohen tek Prokuroria e Posaçme. Për çështjet që prokuroritë e zakonshme ka kaluar në gjyq, përfaqësimi i akuzës në gjyq do të bëhet nga prokuroritë e zakonshme.

Lidhur me çështjen e dytë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore:

b) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore e gjykatave me juridiksion të përgjithshëm dhe gjykatave me juridiksion posaçëm penal për kërkesat dhe çështjet e regjistruara për gjykim para datës 01.08.2017 dhe vazhdojnë të gjykohen pas kësaj date? Pra, cila gjykatë do të gjykojë çështjet që rrjedhin nga veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur para datës 01.08.2017?

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë arrin sakaq në konkluzionin e zgjidhjes së çështjes së dytë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore në këtë vendim. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vendosi se: *Çështjet e paraqitura për gjykim para datës 01.08.2017 në Gjykatën e Shkallës së Parë për Krimet e Rënda, sipas kompetencës lëndore të listuar në nenin 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale, sipas parimit kushtetues të vazhdimësisë së juridiksionit, kompetencës dhe gjyqtarit natyral të çështjes, do të vazhdojnë të gjykohen në këtë gjykatë edhe pas datës 01.08.2017, deri në momentin e krijimit të Gjykatës kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar. I njëjti rregull vlen edhe për çështjet në gjykim në gjykatat e zakonshme.*

Lidhur me çështjen e tretë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore:

c) Si do të përcaktohet kompetenca lëndore ndërmjet prokurorive me juridiksion të përgjithshëm dhe të posaçëm penal për ushtrimin e ndjekjes penale dhe përfaqësimin e akuzës në gjyq për veprat penale për të cilat procedimi penal ka nisur pas datës 01.08.2017 deri në momentin e krijimit të Prokurorisë së Posaçme? Pra, cila prokurori do të ushtrojë ndjekjen penale dhe do të përfaqësojë akuzën në gjyq për veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur pas datës 01.08.2017?

Në këtë mënyrë Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë arrin në sentencën njësuere të çështjes së tretë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vendosi se: *Nga data 01.08.2017 të gjitha çështjet në hetim apo gjykim, që kanë si lëndë procedimi veprat penale të parashikuara nga neni 141 pika 1 e pandryshuar e Kushtetutës, do të kalojnë nga Prokuroria e Përgjithshme në prokurorinë respektive kompetente pranë gjykatës së rrethit gjyqësor apo në prokurorinë për krimet e rënda, sipas kompetencës lëndore të tyre. Prokuroritë e zakonshme do të vazhdojnë të ushtrojnë juridiksionin fillestar të ushtrimit të ndjekjes penale dhe përfaqësimin e akuzës në gjyq për të gjitha veprat penale që nuk parashikohen në nenin 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale. Për të gjitha veprat penale të listuara në nenin 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale kompetencën lëndore për ushtrimin e ndjekjes penale dhe përfaqësimin e akuzës në gjyq, deri në momentin e krijimit të Prokurorisë së Posaçme, do ta ushtrojnë prokuroritë për krimet e rënda, respektivisht sipas shkallëve të gjykimit.*

Lidhur me çështjen e katërt të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore: ç) Si do të atribuohet kompetenca lëndore ndërmjet gjykatave me juridiksion të përgjithshëm dhe të posaçëm penal për kërkesat dhe çështjet që janë regjistruar dhe regjistruhen për gjykim pas datës 01.08.2017 deri në momentin kur të krijohet Gjykata kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar? Pra, cila gjykatë do të gjykojë çështjet që rrjedhin nga veprat penale procedimi penal i të cilave ka nisur dhe do të nisë pas datës 01.08.2017?

Duke pasur parasysh konkluzionet e arritura më lart pas analizës së kronologjike të dispozitave kushtetuese dhe ligjore tranzitore mbi kompetencën lëndore të gjykatave krimeve të rënda, gjykatave me juridiksion të përgjithshëm, prokurorive për krimet e rënda dhe prokurorive të zakonshme dhe duke pasur parasysh interpretimin pajtues me nenin 148 pika 3 dhe 178 pika 8 të Kushtetutës, Kolegji konkludon se, *deri në krijimin e GJKKKO dhe Prokurorisë së Posaçme, do të jetë në fuqi neni 74 dhe 75/a i pandryshuar formalisht i Kodit të Procedurës Penale*. Kjo do të thotë se pika 1 e nenit 285 të Ligjit nr. 35/2017 ka ometuar në rregullimin ligjor të saj, duke mos pasur të njëjtin rregullim sikurse pika 4 e nenit 285 të Ligjit nr. 35/2017. Nga krahasimi i pikës 1 me pikën 4 del se ndryshimi është se pika 4, më tepër pikës 1 ka togfjalëshin “sipas kompetencës të përcaktuar përpara hyrjes në fuqi të këtij ligji.”. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë konkludon se mosmbyllja e pikës 1 të nenit 285 të Ligjit nr. 35/2017 është një pakujdesi në hartimin e normës dhe mangësi në mënyrën se si është përdorur teknika legjislative për të normuar rregulla kaq të rëndësishme sikurse është veprimi i ligjit në kohë dhe regjimi juridik gjatë periudhës tranzitore. Megjithatë Kolegji Penal vlerëson se këto keqformulime të pakujdesshme të ligjit nuk mundet dhe nuk duhet të determinojnë mënyrën kushtetuese të zbatimit të tij dhe të ushtrimit të pushtetit të dhënies së drejtësisë. Roli i gjykatave dhe posaçërisht roli i autoritetit më të lartë gjyqësor, Gjykatës së Lartë, në qartësimin e rregullave ligjore është misioni kushtetues i pushtetit gjyqësor dhe se është thelbësor për shtetin e së drejtës. Ndaj Kolegji Penal konkludon se kompetenca lëndore gjyqësore e përgjithshme dhe e posaçme dhe kompetenca lëndore prokuroriale e përgjithshme dhe e posaçme mbi procedimet penale para ndryshimeve kushtetuese dhe ligjore dhe pas, deri në krijimin e gjykatave dhe prokurorisë sipas nenit 135 pika 2 dhe 148 pika 4 të Kushtetutës, do të rregullohet sipas nenit 74 dhe 75/a të pandryshuar formalisht të Kodit të Procedurës Penale. Kjo do të thotë se neni 74 dhe 75/a i ndryshuar formalisht i Kodit të Procedurës Penale do të hyjë në fuqi ditën e krijimit të Prokurorisë së Posaçme dhe gjykatave të posaçme. Pikërisht kjo ditë do të shënojë edhe fundin e gjykatave dhe prokurorive për krimet e rënda dhe fundin e veprimit të Ligjit nr. 9110, datë 24.7.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave për krimet e rënda”.

Sakaq Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë konkludon në sentencën njësuere mbi çështjen e katërt të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vendosi se: *Të gjitha çështjet penale, që neni 75/a i pandryshuar i Kodit të Procedurës Penale i ka përcaktuar si kompetencë lëndore e gjykatave për krimet e rënda, të cilat do të paraqiten për gjykim pas datës 01.08.2017, do të vazhdojnë të gjykohen në këto gjykata, deri në datën e*

krijimit të gjykatave të posaçme sipas nenit 135 pika 2 të Kushtetutës. Në datën e krijimit të gjykatave të posaçme, nëse nuk ka ligj që rregullon ndryshe, çështjet në gjykim para gjykatave të krimeve të rënda, sipas nenit 135 pika 2 të Kushtetutës, nenit 8 dhe 9 të Ligjit nr. 95/2016 dhe nenit 75/a të ndryshuar të Kodit të Procedurës Penale, do të kalojnë për kompetencë lëndore sipas shkallës së gjykimit në gjykatat e posaçme. Të gjitha çështjet penale, që do të ndodhen për gjykim në gjykatat e krimeve të rënda, të cilat nuk janë në kompetencën lëndore të Gjykatës kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar, ditën e krijimit të kësaj të fundit, nëse nuk ka ligj që rregullon ndryshe, do të kalojnë për kompetencë lëndore sipas shkallës së gjykimit në gjykatat e zakonshme. Çështjet penale të tjera, të cilat nuk përfshihen në nenin 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale edhe ato të përfshira në nenin 135 pika 2 të Kushtetutës, nenin 8 dhe 9 të Ligjit nr. 95/2016 dhe nenin 75/a të ndryshuar të Kodit të Procedurës Penale, janë në kompetencën lëndore të gjykatave të rretheve gjyqësore dhe apeleve me juridiksion të përgjithshëm penal, deri në datën e krijimit të gjykatave të posaçme. Pas krijimit të Gjykatës kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar, çështjet në gjykim para gjykatave të juridiksionit të përgjithshëm, do të përfundohen nga këto të fundit.

Lidhur me çështjen e pestë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore: d) Kur gjykatat e apelit apo Gjykata e Lartë vendosin prishjen e vendimit objekt ankimi dhe kthejnë çështjen për rigjykim, cila do të jetë gjykata që do të rigjykojë çështjen nga pikëpamja e kompetencës lëndore, nga data 01.08.2017 e deri në momentin kur të krijohet Gjykata kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar?

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë konkludon sakaq në sentencën njësuere mbi çështjen e pestë të shtruar për njësimin e praktikës gjyqësore. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë vendosi se: *Deri në momentin e krijimit të gjykatave të posaçme, Gjykata e Apelit për Krimet e Rënda, gjykatat e zakonshme të apelit dhe Gjykata e Lartë, në rastin kur vendosin prishjen e vendimit objekt ankimi dhe kthimin e çështjes për rigjykim, do ta kthejnë çështjen për rigjykim në gjykatën kompetente lëndore sipas parashikimeve të nenit 74 dhe 75/a të pandryshuar të Kodit të Procedurës Penale. Pas krijimit të gjykatave të posaçme, çështjet për të cilat vendoset prishja e vendimeve të gjykatave me juridiksion të zakonshëm do të dërgohen për rigjykim në gjykatat e zakonshme. Pas krijimit të gjykatave të posaçme, çështjet për të cilat vendoset prishja e vendimeve të gjykatave për krimet e rënda dhe që nuk janë në kompetencën lëndore të gjykatave të posaçme, do të dërgohen për rigjykim në gjykatat e zakonshme. Pas krijimit të gjykatave të posaçme, çështjet për të cilat vendoset prishja e vendimeve të gjykatave për krimet e rënda dhe që janë në kompetencën lëndore të gjykatave të posaçme, do të dërgohen për rigjykim në gjykatat e posaçme.*

...

Vendim nr.17, datë 23.01.2018 i Kolegjit Administrativ
(Gjë e gjykuar)

...

Kolegji Administrative i Gjykatës së Lartë, i përbërë prej: Xhezair Zaganjori Kryesues, Ardian Dvorani, Artan Zeneli, Medi Bici, Admir Thanza anëtarë vëren se pala paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit, në zbatim të programit të tij vjetor të auditimit ka filluar veprimet për kryerjen e auditimeve në disa drejtori rajonale tatimore. Në kuadër të këtyre auditimeve dhe programit përkatës të kontrollit, në zbatim të nenit 17 të ligjit nr. 8270/1997 “Për Kontrollin e Lartë të Shtetit”, i ndryshuar, inspektorët e palës paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit kanë kërkuar nga drejtuesit e këtyre drejtorive rajonale tatimore vënien në dispozicion të dokumentacionit të gjykuar si të nevojshëm nga ana e tyre, për kryerjen e auditimeve. Por, pala e paditur Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, si edhe Drejtoritë Rajonale Tatimore, nëpërmjet përgjigjeve të paraqitura me shkrim në shkresat përkatëse, kanë argumentuar se kanë pengesë për vënien në dispozicion nga ana e tyre të dokumentacionit të kërkuar nga inspektorët e palës paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit, në bazë të programit të miratuar të auditimit që u ishte paraqitur, me arsyetimin se dhënia e këtij dokumentacioni dhe e disa informacioneve të kërkuara vjen në kundërshtim me përcaktimet e bëra në ligjin nr. 9920/2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”, si edhe me Udhëzimin nr. 2 datë 06.08.2009 të Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve, nxjerrë në bazë e për zbatim të këtij ligji. Ky Udhëzim, ndër të tjera përmban edhe rregulla se si duhet të vepronë drejtoritë rajonale kur u kërkohet të vendosin në dispozicion dokumentacion tatimor të subjekteve të audituara dhe informacione tatimore. Në rrethana të tilla, pala paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit, duke thirrur si të paditur Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, i është drejtuar me kërkesëpadi Gjykatës së Apelit Tiranë, me shkak ligjor dhe objekt zgjidhjen e konfliktit të kompetencave të krijuar ndërmjet Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, konfirmimin nga Gjykata të së drejtës ligjore që Kontrolli i Lartë i Shtetit ka për ushtrimin e pushtetit të tij në drejtim të aksesit të plotë në dokumentacionin e konsideruar prej tij si të nevojshëm për kryerjen e auditimeve, shpalljen e pafuqisë së Urdhrit nr. 2, datë 06.08.2009 të Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve, si pasojë e faktit që ky “akt normativ” nuk është botuar në fletoren zyrtare. Gjykata e Apelit Tiranë, pasi ka shqyrtuar çështjen, me vendimin nr. 83 datë 29.10.2013, ka vendosur pranimin e kërkesë padisë, detyrimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatim Taksave Tiranë, të lejojë dhe të vërë në dispozicion të Kontrollit të Lartë të Shtetit dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e auditimeve në përputhje me ligjin, moszbatimin dhe eliminimin e pengesave të vëna nga Urdhri nr. 2 datë 06.08.2009 të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatim Taksave Tiranë, përkundëjt Kontrollit të Lartë të Shtetit. Gjykata e Apelit Tiranë, në thelb, arsyeton se organet e administratës tatimore, nëpërmjet interpretimit të gabuar të ligjit, kanë vepruar në

kundërshtim me përcaktimet e bëra nga ana e tij në lidhje me detyrimin që këto organe kanë në drejtim të dhënies së informacionit të kërkuar nga ana e Kontrollit të Lartë të Shtetit.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vëren se disa nga shkaqet e ngritura në rekursin e palës së paditur Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, lidhur me zbatimin dhe interpretimin e gabuar të ligjit nga gjykata e apelit për pretendimin se jemi përpara gjësë së gjykuar janë të mbështetura në ligj. Prandaj është vendi që vendimi nr. 83 datë 29.10.2013 i Gjykatës së Apelit Tiranë duhet të prishet dhe çështja të dërgohet për në Gjykatën Administrative të Apelit Tiranë. Kolegjit Administrativ, nga shqyrtimi i akteve procedurale që përmban dosja gjyqësore dhe ashtu si i kanë pranuar të vërtetuara rrethanat e faktit të dy gjykatat, i rezulton se, në çështjen objekt i këtij gjykimi, pala paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit ka thirrur si të paditur Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, me anë të kërkesëpadisë së ngritur në Gjykatën e Apelit Tiranë, me shkak ligjor dhe objekt të saj zgjidhjen e konfliktit të kompetencave të krijuar ndërmjet Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, duke konfirmuar të drejtën e tij për ushtrimin e pushtetit në drejtim të aksesit të plotë në dokumentacionin e konsideruar të nevojshëm për kryerjen e auditimeve pranë hallkave të palës së paditur.

Kolegji Administrativ vlerëson se arsyetimi dhe zgjidhja e çështjes nga ana e gjykatës së apelit është rrjedhojë e interpretimit dhe zbatimit të gabuar të ligjit për rastin e gjësë së gjykuar në gjykimin civil. Kështu, me të njëjtën ndërgjyqësi, pala paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit ka ngritur në Gjykatën e Apelit Tiranë kërkesëpadi me të njëjtën shkak dhe objekt, pra “zgjidhjen e konfliktit të kompetencave të krijuara me daljen e Urdhrit nr. 2 datë 06.08.2009 të Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve, për të cilën kjo gjykatë apeli ka dhënë vendimin nr. 98 datë 28.10.2009 ku ka disponuar rrëzimin e saj. Pas shqyrtimit të shkaqeve të ngritura në rekursin e palës paditëse Kontrolli i Lartë i Shtetit, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka dhënë vendimin nr. 00-2011-1032 datë 29.06.2011 për mospranimin e rekursit. Ndonëse në padinë objekt gjykimi, paditësi Kontrolli i Lartë i Shtetit shton edhe dy kërkitime të tjera si ai për konfirmimin nga Gjykata të së drejtës që ka Kontrolli i Lartë i Shtetit për akses të plotë në dokumentacionin e nevojshëm për kryerjen e auditimeve dhe shpalljen e pafuqisë së Urdhrit nr. 2 datë 06.08.2009 të Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve, si një akt normativ që nuk është botuar në Fletoren Zyrtare, Kolegji Administrativ vlerëson se këto dy kërkitime janë dy nga arsyet dhe mjete që shërbejnë si argument mbështetës për të zgjidhur konfliktin e kompetencave me palën e paditur Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, konflikt i cili është arsyeja përse legjitimohet pala paditëse ti drejtohet drejtpërdrejt me padi Gjykatës së Apelit Tiranë. Në çështjen objekt gjykimi, Kolegji Administrativ vëren se Gjykata e Apelit Tiranë nuk i ka dhënë rëndësi dhe hapësirë në arsyetimin e vendimit të saj prapësimi të palës së paditur mbi ekzistencën e gjësë së gjykuar (exceptio rei iudicata) dhe detyrimin e saj për të ardhur në përfundime për këtë moment vendimtar të ecurisë së procedimit dhe të zgjidhjes së një çështje civile dhe administrative, jo vetëm kur pretendohet nga palët por edhe kryesisht.

Gjithashtu, praktika gjyqësore dhe jurisprudenca e ka trajtuar zbatimin dhe interpretimin e këtij neni dhe instituti të së drejtës, me të cilin bëhet e mundur që, me vendimin gjyqësor të formës së prerë, palët ndërgjyqëse të zgjidhin në mënyrë përfundimtare mosmarrëveshjet ndërmjet tyre, zgjidhje e cila nuk mund të rishqyrtohet më tej dhe përsëri në të njëjtin proces apo në një gjykim tjetër, sipas parimit të gjësë së gjykuar, i njohur si parimi *ne bis in idem*. (vendimet e Kolegjit Civil nr. 484 datë 25.04.2006, nr. 483 datë 25.09.2014 etj., vendimet nr. 2 datë 16.01.2013, nr. 33 datë 10.04.2017 etj. të Gjykatës Kushtetuese etj.) Edhe në çështjen objekt i këtij gjykimi jemi përpara rastit të gjësë së gjykuar në kuptimin substancial, pra në rastin kur ka vendim gjyqësor të formës së prerë, me të cilin vërtetohen rrethanat dhe jepet zgjidhja përfundimtare e mosmarrëveshjes, e detyrueshme për palët ndërgjyqëse. Palët ndërgjyqëse janë po ato të gjykimit të mëparshëm, sikurse edhe shkak ligjor dhe objekt i padisë janë në thelb të njëjtët, pra zgjidhja e konfliktit të kompetencave midis të dy institucioneve, për shkak të mosmarrëveshjeve të lindura mes tyre lidhur me ligshmërinë dhe zbatueshmërinë e të njëjtit akt administrativ të palës së paditur Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (Urdhri nr. 2 datë 06.08.2009), me rrethana fakti dhe argumente ligjore të përsëritura dhe në të njëjtat me gjykimin e mëparshëm. Dy elementët e tjerë, në dukje si kërkime të padisë, nuk janë gjë tjetër veçse veprime që rrjedhin si pasojë e pashmangshme e zgjidhjes së konfliktit të kompetencave ashtu si e pretendon zgjidhjen pala paditëse. Arsyetimi i mësipërm mbi gjënë e gjykuar që ekziston në ngritjen e padisë dhe shqyrtimin nga gjykata e apelit të padisë objekt gjykimi është i mjaftueshëm për të ardhur në përfundimin se vendimi i dhënë nga Gjykata e Apelit Tiranë nuk është i mbështetur në ligj.

Kolegji Administrativ, sikurse arsyetohet më sipër, duke konstatuar se jemi përpara gjësë së gjykuar substanciale, vjen në përfundimin se do të duhej të vendoste ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe rrëzimin e padisë sipas ish shkronjës “d” të nenit 485 të Kodit të Procedurës Civile dhe ish shkronjës “dh” të nenit 63 të ligjit nr. 49/2012. Por, pas ndryshimeve që janë miratuar me ligjet nr. 38/2017 dhe 39/2017, në nenin 485 të Kodit të Procedurës Civile dhe në ligjin nr. 49/2012 janë hequr shprehimisht kompetenca e mëparshme e këtij Kolegji që, pas shqyrtimit të rekursit në seancë gjyqësore, mund të dispononte ndryshimin e vendimeve të gjykatave më të ulta. Prandaj, Kolegji Civil vjen në përfundimin se, edhe për këtë motiv ligjor, duhet të disponojë prishjen e vendimit nr. 83 datë 29.10.2013 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën Administrative të Apelit, duke i mbetur kësaj gjykate apeli detyrimi që të shprehet për motivin e gjësë së gjykuar të arsyetuar më sipër në këtë vendim.

...

2019

Vendimi nr.316, datë 13.13.2019 i Kolegjit Administrativ
(Mosmarrëveshtjet lidhur me furnizimin me ujë të pijshëm janë në
juridiksionin gjyqësor administrativ)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, i përbërë prej: Xhezair Zaganjori Kryesues, Ardian Dvorani, Edmond Islamaj, anëtarë vëren se palët paditëse Qendra Res Publica dhe Shoqëria “IMPETUS”, me padinë objekt shqyrtimi kërkojnë nga UKT sh.a, të veprojë duke marra masat e nevojshme në kuadër të VKM nr.379 datë 25.05.2016 “Për miratimin e rregullores “cilësia e ujit të pijshëm”. Në këto kushte paditësi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me padinë objekt gjykimi, duke pretenduar, se pala e paditur ka vepruar në kundërshtim me ligjin dhe kërkon pranimin e padisë sipas objektit të saj. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, pasi ka vënë në bisedim në seancë e veprimeve paraprake çështjen e kompetencës së saj për gjykimin e çështjes, ka vendosur deklarimin e moskompetencës lëndore për shqyrtimin e çështjes civile nr.11599 Akti, datë 20.07.2018, duke ia dërguar çështjen për kompetencë Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, pasi padia e ngritur synon për mbrojtjen e interesave të ligjshme të individëve konsumator dhe njëkohësisht mbrojtjen e interesave të publikut. Padia i kundrejtohet një subjekti të së drejtës, person juridik, shoqëri shtetërore, aksionet e së cilës kontrollohen tërësisht nga pushteti vendor dhe objekti i veprimtarisë së tij përfshin, pa kufizim veprimtari në shërbim dhe në interes të publikut.

Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, në seancën përgatitore të datës 23.01.2019, ka vënë në bisedim kryesisht kompetencën lëndore të saj për gjykimin e çështjes dhe ka vendosur të parashtojë para Gjykatës së Lartë çështjen e mosmarrëveshjes së kompetencës lëndore me Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë. Kjo gjykatë, në thelb, arsyeton se Shoqëria Ujësjiellës Kanalizime sh.a, nuk është organ publik por është një shoqëri tregtare, e cila i nënshtrohet ligjeve për shoqëritë tregtare, e cila ushtron aktivitet tregtar me qëllim fitimin. Kjo gjykatë vlerëson se fakti që një shoqëri ushtron aktivitet tregtar në një fushë e cila paraqet interes publik nuk do të thotë se ushtrimi i këtij aktiviteti tregtar do të konsiderohet si aktivitet administrativ,publik, i cili shndërron shoqërinë tregtare në një organ publik.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se janë të mbështetura në ligj motivet e parashtruara nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë lidhur me zbatimin e drejtë të ligjit në përcaktimin e gjykatës që ka kompetencën për të shqyrtuar çështje që kanë të njëjtën objekt gjykimi si çështja që është në shqyrtim. Prandaj, vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë duhet të lihet në fuqi. Kolegji Administrativ e gjen me vend të rikonfirmojë qëndrimin se kompetenca e gjykatës nga pikëpamja lëndore për gjykimin e një mosmarrëveshje është shumë e rëndësishme si element që garanton procesin e rregullt ligjor. Nëse një gjykatë nuk ka juridiksion/kompetencë për të gjykuar çështjen objekt shqyrtimi, në përputhje me dispozitat që zbatohen sipas legjislacionit përkatës nuk mund të kryejë asnjë veprim procedural.

Ky Kolegj vlerëson se ky qëndrim i Gjykata së Rrethit Gjyqësor Tiranë është i drejtë, pasi në interpretim të nenit 7 dhe 17 të ligjit nr. 49/2012 “Për Gjykatat Administrative dhe Gjykimin e Mosmarrëveshjeve Administrative”, që çështja të gjykohet nga gjykatat administrative duhet që lënda e çështjes objekt gjykimi të jetë parashikuar nga ky ligj sipas parashikimeve në dispozitat e sipërcituara. Në rastin konkret kërkimi i palës paditëse është detyrimi i UKT sh.a, të veprojë sipas VKM nr.379 datë 25.05.2016 “për miratimin e rregullores “cilësia e ujit të pijshëm” dhe për këtë arsye ka lindur nevoja e mbrojtjes të të drejtave të konsumatorëve/interesit publik apo të detyrimeve të institucioneve publike për marrjen e masave në zbatim të funksioneve që ato ushtrojnë. Në çështjen objekt objekt shqyrtimi, pala e paditur Shoqëria Ujësjiellës Kanalizime Tiranë sh.a, nuk paraqitet si shoqëri tregtare e cila ka vetëm për qëllim realizimin e një veprimtarie ekonomike dhe nxjerrjen e fitimeve. Ky subjekt, në ushtrimin e veprimtarisë së tij, sipas ligjit dhe akteve nënligjore normative në fuqi të sferës së të drejtës publike, i është i ngarkuar dhe përmban elementë ligjorë të lidhura me cilësinë e organit publik, duke pasur në objektin e veprimtarisë që ushtron një shërbim publik, atë të furnizimit me ujë të pijshëm, e cila pa dyshim për shkak të specifikës që ka përmban interes publik të posaçëm.

Gjykata Kushtetuese, në një çështje të ngjashme, midis të tjerave ka arsyetuar se “..23. Duke pasur parasysh këto konsiderata të përgjithshme, kjo Gjykatë çmon se furnizimi me energji elektrike, si shërbim me interes të përgjithshëm meriton vëmendje dhe trajtim të posaçëm nga ligjvënësi për dy arsye: (i) për shkak të situatës monopol të CEZ SHA aktualisht; (ii) për shkak të specifikës së shërbimit. Vazhdimësia, cilësia dhe aksesueshmëria e këtij shërbimi duhet t’u ofrohet të gjithë konsumatorëve pa përjashtim, sipas kritereve specifike ligjore. Për më tepër, trajtimet specifike ligjore, me synim që të garantohet aksesin i çdo individit në mallrat dhe shërbimet bazë/jetike, janë të domosdoshme, sepse këto shërbime ndikojnë në cilësinë e jetës dhe janë një parakusht për gëzimin e shumë të drejtave të tjera themelore të individit...”. (shif vendimin nr.52, datë 05.12.2012, Gjykata Kushtetuese). Në vijim të vendimit të sipërcituar Gjykata Kushtetuese arsyeton se “30. Në legjislacionin mbi sektorin e energjisë elektrike ka parashikime të hollësishme mbi trajtimin dhe zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërmjet të licensuarve dhe konsumatorëve, duke i dhënë Entit Rregullator të

Energjisë Elektrike kompetencën e trajtimit administrativ të ankesave të konsumatorëve, në rast të mosmarrëveshjeve mes furnizuesit dhe konsumatorëve. Po në këtë drejtim mund të theksohet dhe detyrimi i aprovimit të Kontratës Tip të furnizimit me energji elektrike ndërmjet konsumatorëve tarifore dhe furnizuesit, nga ERE, institucion i pavarur mbikqyrës për ruajtjen e ekuilibrave ndërmjet interesave të konsumatorëve, shtetit, investitorëve dhe pjesëmarrësve të tjerë në sektorin e energjisë elektrike. Në këtë kontratë është parashikuar një procedurë e detajuar e verifikimit të ankesave nga furnizuesi, e pezullimit të ekzekutimit të faturës për faturime dukshëm të larta si dhe anulimit tërësisht ose pjesërisht të faturës së energjisë elektrike, në rast se ankimi qëndron, duke garantuar mbrojtje të interesave të konsumatorëve nëpërmjet një procesi administrativ...”.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, thekson se të njëjtat vlerësime dhe arsyetime si ato më sipër në vendimin e Gjykatës Kushtetuese, gjejnë vend dhe zbatim edhe për U.K.T sh.a, e cila kontrollohet dhe mbikëqyret nga ERRU sipas ligjit nr.8102, datë 28.3.1996 “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe të largimit dhe përpunimit të ujërave të ndotura”. Ashtu sikurse arsyetohet nga Gjykata Kushtetuese në lidhje me ERE, edhe ligji për ERRU parashikon një procedurë të detajuar për verifikimit e ankesave nga çdo person i interesuar, duke garantuar mbrojtje të interesave të konsumatorëve nëpërmjet një procesi administrativ, në përputhje me Kodin e Procedurave Administrative. Sa më sipër, në analizë të kërkimit të palës paditëse Qendra Res Publica dhe Shoqëria “IMPETUS” dhe shkakut ligjor ku mbështetet kërkimi, rezulton se nuk jemi përpara një padie me natyrë civile. Me padinë objekt shqyrtimi paditësi kërkon të detyrohet një organ publik të zbatojë VKM nr.379 datë 25.05.2016 “Për miratimin e rregullores “cilësia e ujit të pijshëm”, pasi ashtu sikurse u arsyetua më sipër U.K.T sh.a, nuk shfaqet thjesht si operator tregtar por si subjekt juridik të cilit sipas legjislacionit të së drejtës publik, i janë ngarkuar ushtrimi i funksioneve me interes të përgjithshëm publik, sikurse ai i furnizimit me ujë të pijshëm.

...

2020

Vendimi nr.97, datë 08.06.2020 i Kolegjit Administrativ
(Ankimi i veçantë lejohet vetëm kur çështja nxirret nga juridiksioni gjyqësor)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë i përbërë nga gjyqtarët: Sokol SADUSHI, kryesues, Ilir PANDA, Ervin PUPE anëtarë, vëren se në datë 17.11.2016 ne fshatin Zall-Sopot ka ndodhur një aksident automobilistik, nga i cili ka humbur jetën edhe pasagjeri i ndjeri E.K. Gjatë drejtimit të mjeti ka humbur kontrollin dhe është përplasur me bordurën anësore të rrugës dhe më pas ka rënë në lumë dhe sipas aktit të Ekspertit Autoteknik të datës 28.12.2016 është konkluduar se shkak i ndodhjes së aksidentit rrugor janë shkeljet e rregullave të qarkullimit nga enti pronar i rrugës. Për sa më sipër, paditësi i është drejtuar Gjykatës Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me padinë objekt gjykimi, duke pretenduar, se pala e paditur ka vepruar në kundërshtim me ligjin dhe kërkon pranimin e padisë sipas objektit të saj. Në vijim, në seancën gjyqësore datë 28.03.2018, nga ana e palës së paditur është paraqitur kërkesa për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor, me arsyetimin se nuk është ezauruar ankimi administrativ. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin Nr.s'ka, datë 28.03.2018 ka vendosur: Mospranimin e kërkesës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit. Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim të veçantë pala e paditur Bashkia Bulqizë, duke parashtruar këto shkaqe.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vlerëson të theksojë paraprakisht se, nuk do të marrë në analizë themelin e çështjes për të vlerësuar nëse pretendimet e ngritura në ankimin e veçantë, të parashtruara në pjesën hyrëse të këtij vendimi, kanë mbështetje ligjore ose jo, por do të marrë në shqyrtim shkeljet procedurale të lejuara nga gjykata e shkallës së parë dhe për këtë arsye duhet të vendoset mospranimi i ankimit, pasi ligji procedural nuk parashikon të drejtën e ankimit ndaj vendimit të rrëzimit e kërkesë për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor.

Paraprakisht, Kolegji, vlerëson të nevojshme të theksojë qëndrimin se, nga data 04.11.2013, moment kur ka hyrë në fuqi ligji nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë është kompozuar me trupë gjyqësore prej 5 (pesë) gjyqtarësh për të shqyrtuar rekursat e drejtpërdrejta/ankimet e veçanta me objekt kundërshtimitin e vendimeve jopërfundimtare

apo të ndërmjetme të gjykatës që deklarojnë mungesën apo jo të juridiksionit. Pasi kjo çështje u vlerësua e nevojshme të diskutohet në trupë gjyqësore, u konkludua se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë se shqyrtimi i rekursit të drejtpërdrejtë/ankimit të veçantë në çështjen me objekt ankimi vendimin jopërfundimtar të gjykatës që vendos nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit, do të shqyrtohen me trupë gjykuese të përbërë nga 3 (tre) gjyqtarë. Kolegji sjell në vëmendje se vetë neni 12 pika 3 e Ligjit nr. 49/2012, ndryshuar me ligjin nr.100/2014, parashikon se “Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë gjykon në dhomë këshillimi me 3 (tre) gjyqtarë të gjitha çështjet që në gjykatën e shkallës së parë gjykohen nga 1 (një) gjyqtar, si dhe çështjet që kanë për objekt mosmarrëveshjet e kompetencave. Çështjet e tjera gjykohen me trup gjykues të përbërë nga 5 (pesë) gjyqtarë.” Nga ana tjetër, Kolegji Administrativ mban parasysh edhe nenin 31 pika 4 të Ligjit nr. 98/2016 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, i cili në Seksionin II ka parashikuar se “Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë shqyrton rekurse ndaj vendimeve të gjykatave administrative. Trupat gjykues të Kolegjit Administrativ përbëhen nga 3 (tre) gjyqtarë dhe për çështje që gjykojnë ligjshmërinë e akteve normative nënligjore trupat gjykues përbëhen nga 5 (pesë) gjyqtarë.” Interpretimi sistematik i këtyre dy dispozitave të ligjeve, që hyjnë në kategorinë e rregullimeve të posaçme, çon në konkluzionin se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë shqyrton me 3 (tre) gjyqtarë të gjitha rekursat, qoftë në dhomë këshillimi apo në seancë gjyqësore, me përjashtim të rekurseve me objekt vendimet e Gjykatës Administrative të Apelit, për aktet normative nënligjore. Për rrjedhojë Kolegji Administrativ vlerëson se rekursat e drejtpërdrejta/ankimet e veçanta me objekt vendimet jopërfundimtare të gjykatave që kanë disponuar nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor, do të shqyrtohen nga trupa gjyqësore me 3 (tre) gjyqtarë.

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, vrenë se nuk ka vend për të marrë në shqyrtim pretendime e ngritura nga pala e paditur, pasi ndaj vendimit të rrëzimit të kërkesës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor nuk parashikohet ankim i veçantë në Gjykatën e Lartë. Ky Kolegji, në interpretim të K.Pr.Civile arrin në përfundimin se ndaj vendimit të gjykatës, pavarësisht se si është disponuar, pra me rrëzim apo pranim, mund të bëhet ankim i veçantë në Gjykatën e Lartë. Dukshëm ligji nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, ka parashikim të ndryshëm nga Kodi i Procedurës Civile në lidhje me konfliktin e juridiksionit, por nga ana tjetër këto dispozita as nuk konkurrojnë me njëra tjetrën dhe as nuk mbivendosen. Veprimtaria e gjykatave administrative rregullohet nga ligji i posaçëm (ligji nr.49/2012) i cili është i detyrueshëm për zbatim dhe prevalon mbi çdo ligj tjetër i cili ka parashikime të përgjithshme dhe/ose të posaçme, të ndryshme apo të cilat mund të vinë edhe në kundërshtim me parashikimet e ligjit të posaçëm. Kjo situatë është rregulluar qartësisht edhe në nenin 1 pika 2 të ligjit nr.49/2012, ku në mënyrë taksative parashikohet se dispozitat e këtij ligji plotësohen me parashikimet e Kodit të Procedurës Civile, me përjashtim të rasteve dhe për aq sa ky ligj nuk parashikon ndryshe. Ky Kolegji, nga interpretimi sistematik i dispozitave të sipërcituar arrin

në përfundimin se i zbatueshëm dhe i aplikueshëm është parashikimi sipas nenit 9 të ligji nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative” dhe për këtë fakt, përfundimisht ndaj vendimit të gjykatës administrative për rrëzimin e kërkesës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor, nuk mund të bëhet ankimi i veçantë.

Si përfundim, në nenin 9 të ligjit 49/2012, rekursi i drejtpërdrejtë / ankimi i veçantë lejohet vetëm ndaj vendimit jopërfundimtar të gjykatës që nxjerr çështjen jashtë juridiksionit. Duke mos lejuar ligji ankimi të veçantë, konkretisht rekursi i drejtpërdrejtë në Gjykatën e Lartë ndaj vendimit të ndërmjetëm të gjykatës që rrëzon prapësimin apo kërkesën e një pale për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor, do të thotë se, në këto raste, ndaj këtyre vendimeve do të zbatohet rregullimi i përgjithshëm dhe i zakonshëm ligjor për ankimin e vendimeve të ndërmjetme të gjykatës (shih nenin 125, 315 dhe 470 të Kodit të Procedurës Civile dhe nenin 1 pika 2 të Ligjit nr. 49/2012). Pra, ndaj vendimit të ndërmjetëm të gjykatës administrative që rrëzon prapësimin apo kërkesën e palës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor nuk mund të ushtrohet rekursi i drejtpërdrejtë/ ankimi i veçantë, por do të ushtrohet ankimi, domethënë apel apo rekurs, bashkë me vendimin përfundimtar (shih nenin 126 të Kodit të Procedurës Civile) apo jopërfundimtar (shih nenin 127 të Kodit të Procedurës Civile).

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në vijim vlerëson që gjykatat administrative duhet të jenë të kujdesshme në rastet të ngjashme objekt shqyrtimit, pasi për sa kohë ligji procedural nuk parashikon ankimi ndaj vendimit të rrëzimit të kërkesës për nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor, atëherë nuk mund dhe nuk duhet të disponojnë me vendim për pranimin e ankimit të veçantë, pasi do të vinin në kundërshtim flagrant me urdhërimet e ligjit procedural. Mbi këtë qëndrim të mbajtur, Kolegji sjell në vëmendjen e gjykatave administrative se, ushtrimi i një mjeti të tillë të papranueshëm ankimi nuk mund të shkaktojë pezullimin e gjykimin të çështjes dhe se gjykimi duhet të vijojë normalisht në këto raste.

...

Vendimi nr.352, datë 06.11.2020 i Kolegjit Penal

(Kompetenca për shqyrtimin e kërkesës për bashkim të dënimeve)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga Ilir PANDA, kryesues, Sokol SADUSHI, Ervin PUPE, anëtarë vëren se më kërkesën e paraqitur para Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kavajë, Prokuroria pranë kësaj gjykate ka kërkuar bashkimin e dënimeve të formës së prerë që i përkasin të dënuarit K.B, konform bazës ligjore të cituar në pjesën hyrëse të vendimit. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kavajë me vendimin nr.12-2020-608/87, datë 04.06.2020 ka vendosur: Të shpallë moskompetencën e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kavajë për gjykimin

e kërkesës penale nr. 71003-00405-12-2020/87, datë 14.05.2020. Dërgimin e akteve Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, si gjykatë kompetente për gjykimin e kësaj çështje. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr. 322 akti, datë 29.7.2020 ka vendosur: Ngritjen e çështjes së mosmarrëveshjes së kompetencës tokësore për gjykimin e kërkesës penale, që ka lidhje me kërkesën penale me objekt: Bashkimin e dënimeve të formës së prerë, që i përkasin të dënuarit K.B.

Kolegji Penal, paraprakisht vëren se në çështjen në shqyrtim ekziston konflikti për kompetencë, pasi dy gjykata të ndryshme, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës nga njëra anë dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kavajë nga ana tjetër, nuk pranojnë të marrin për shqyrtim çështjen e regjistruar mbi kërkesën e Prokurorit pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kavajë, me objekt: “Bashkimi i dënimesh të formës së prerë, që i përkasin të dënuarit Keni Braçe”. Duke iu kthyer çështjes në shqyrtim, kolegji vlerëson se: Kërkesa Prokurorit para Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kavajë, me objekt: “Bashkimi i dënimesh të formës së prerë, që i përkasin të dënuarit Keni Braçe. ”, i cili është duke vuajtur dënimin me burgim në IEVP Rrogozhinë, është paraqitur në zbatim të gabuar të ligjit procedural penal. Ajo gjykatë, me të drejtë, në referim të nenit 469 të Kodit të Procedurës Penale, ka shpallur moskompetencën për shqyrtimin e çështjes dhe i ka dërguar aktet Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, si gjykata që ka dhënë vendimin e fundit, objekt i kërkesë. Qëndrimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, në parashtrimin e mosmarrëveshjes për kompetencë para Gjykatës së Lartë, e cila në referim të nenit 470 të Kodit të Procedurës Penale e konsideron si gjykatë kompetente për shqyrtimin e kërkesës Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Kavajë, kolegji e vlerëson si vendim të marrë në zbatim të gabuar të ligjit procedural penal. Neni 470 i Kodit të Procedurës Penale i cili përcakton gjykatën e vendit të ekzekutimit si gjykatën kompetente për shqyrtimin e kërkesave dhe pretendimeve që lidhen në ekzekutimin e tij, është dispozite me karakter të përgjithshëm, ku përfshihen të gjithë kërkesat e të dënuarve gjatë kohës së vuajtjes së dënimit penal, ndërsa për shqyrtimin e kërkesës me objekt bashkim dënimesh, Kodi i Procedurës Penale bën një rregullim të posaçëm në nenin 469 “Ekzekutimi i disa dënimeve” i cili parashikon shprehimisht se kur i njëjti person është dënuar me disa vendime për vepra penale të ndryshme, prokurori pranë gjykatës që ka dhënë vendimin e fundit i kërkon gjykatës që të caktojë dënimin që duhet të ekzekutohet, duke respektuar normat mbi bashkimin e dënimeve. Në interpretim të përmbajtjes së kësaj dispozite urdhëruese të Kodit të Procedurës Penale, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë çmon se kompetente për shqyrtimin e kërkesës objekt gjykimi është Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, të cilës duhet t’i dërgohen aktet për vazhdimin e gjykimit.

...

2021

Vendimi njësues nr.23, datë 22.07.2021 i Kolegjit Penal
(Ndarja e juridiksionit lëndor midis GJKKO dhe gjykatës penale)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga: Ilir PANDA Kryesues, Albana BOKSI, Sokol BINAJ, Sandër SIMONI, Klodian KURUSHI anëtarë vëren se shtetasi Lulzim Basha, me cilësinë procedurale penale të viktimës akuzuese, i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me dy kërkesa penale, duke kërkuar gjykimin e të akuzuarit Erion Veliaj, për veprën penale “Shpifja” kryer botërisht, parashikuar nga neni 120, paragrafi i dytë i Kodit Penal, konkretisht me kërkesën penale nr. 115/11 Akti, datë 05.10.2020 dhe kërkesën penale nr. 117 Akti, datë 06.10.2020. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin datë 26.10.2020, ka vendosur bashkimin e këtyre dy kërkesave penale, në bazë të neneve 79 dhe 92 të Kodit të Procedurës Penale dhe gjykimin e tyre në një të vetme. Viktima akuzuese Lulzim Basha është kryetar i Partisë Demokratike të Shqipërisë, ndërsa i akuzuari Erion Veliaj është Kryetar i Bashkisë Tiranë. Viktima akuzuese ka pretenduar se i akuzuari, në datën 24.09.2020, ka qenë i ftuar në emisionin “Opinion” në televizionin kombëtar “Klan”, dhe aty ka shpifur për viktimën akuzuese duke pretenduar edhe se ka prova për to. Gjithashtu, në datën 02.10.2020, ka qenë duke drejtuar fushatën elektorale në Tiranë dhe ka vijuar të thellojë shpifjen në drejtim të viktimës akuzuese. Viktima akuzuese ka pretenduar se i akuzuari ka konsumuar veprën penale “Shpifja”, duke deklaruar një sërë thëniesh të pavërteta, prandaj i është drejtuar gjykatës me kërkesën objekt gjykimi.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 11 Akti, datë 02.02.2021, ka vendosur: “Shpalljen e moskompetencës lëndore të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë për gjykimin e çështjes penale nr. 11 Rregj. Themeltar, datë regjistrimi 05.10.2020 me viktimë akuzuese Lulzim Basha, të akuzuar Erion Veliaj, për veprën penale “Shpifja”, parashikuar nga neni 120/2 i Kodit Penal. Dërgimin e akteve Gjykatës së Posaçme së Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, si gjykatë kompetente për gjykimin e kësaj çështje penale.”. Përfaqësuesi i të akuzuarit dhe prokuroria kërkuan para gjykatës ngritjen e mosmarrëveshjes së kompetencës para Gjykatës së Lartë, pasi kanë pretenduar se kompetencën lëndore për gjykimin e kësaj çështje e ka Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë.

Gjykata e Posaçme, në ngritjen e mosmarrëveshjes së kompetencës, ndër të tjera, ka arsyetuar se në nenin 135/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, i cili ruan parashikimin

e akteve ndërkombëtare për gjykatën e krijuar me ligj, parashikohet se: “Pushteti gjyqësor ushtrohet, nga Gjykata e Lartë, si dhe nga gjykatat e apelit e gjykatat e shkallës së parë, të cilat krijohen me ligj.” Në paragrafin e dytë të nenit 135, po të ligjit themelor, parashikohet se: “Gjykatat e posaçme gjykojnë veprat penale të korrupsionit dhe të krimit të organizuar, si dhe akuzat penale kundër Presidentit të Republikës, Kryetarit të Kuvendit, Kryeministrit, anëtarit të Këshillit të Ministrave, gjyqtarit të Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë, Prokurorit të Përgjithshëm, Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, Kryetarit të Bashkisë, deputetit, zëvendësministrit, anëtarit të Këshillit të Lartë Gjyqësor dhe të Këshillit të Lartë të Prokurorisë, dhe drejtuesve të institucioneve qendrore ose të pavarura të përcaktuara në Kushtetutë ose në ligj, si dhe akuzat kundër ish-funksionarëve të sipërpërmendur”.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, meqenëse ndërmjet gjykatave të juridiksionit të përgjithshëm dhe gjykatës së juridiksionit të posaçëm (GJKKO) si dhe Gjykatës së Lartë kishte qëndrime të ndryshme në lidhje me çështjen se cila është gjykata kompetente për të shqyrtuar akuzat penale të viktimës akuzuese ndaj një subjekti të posaçëm të parashikuar nga neni 75/a i Kodit të Procedurës Penale, me vendimin e datës 04.05.2021, vendosi kalimin e çështjes penale me nr. 52810-227-2021, datë regjistrimi 30.03.2021, për shqyrtim në seancë gjyqësore me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore në lidhje me çështjen: Cila është gjykata kompetente për gjykimin e akuzave penale të viktimës akuzuese ndaj një subjekti të posaçëm të parashikuar nga neni 75/a i Kodit të Procedurës Penale?

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (në vijim Kolegji) vlerëson se në çështjen në shqyrtim ekziston konflikti për kompetencë, pasi dy gjykata të ndryshme, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykata e Posaçme e Shkallës së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (në vijim GJKKO), nuk pranojnë të gjykojnë çështjen e paraqitur, konkretisht kërkesën e paraqitur nga viktimja akuzuese Lulzim Basha kundër të akuzuarit Erion Veliaj, sipas nenit 59 të Kodit të Procedurës Penale (në vijim K.Pr.Penale). Kolegji vlerëson se parashkrimi i Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar nuk është i drejtë, prandaj aktet duhet t’i kthehen kësaj gjykate, me qëllim vazhdimin e gjykimin të çështjes, referuar argumentimit që do të trajtohet në vijim. Gjithashtu, Kolegji Penal, në dhomën e këshillimit të datës 04.05.2021, vendosi kalimin e çështjes në seancë gjyqësore, me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore në lidhje me çështjen se cila është gjykata kompetente për të shqyrtuar akuzat penale të viktimës akuzuese ndaj një subjekti të posaçëm të parashikuar nga neni 75/a i Kodit të Procedurës Penale. Fillimisht, Kolegji çmon me vend të sqarojë se përse lindi nevoja për njësim të praktikës gjyqësore në lidhje me çështjen objekt gjykimi dhe përse është e nevojshme të përcaktohet çështja/ çështjet që do të shtrohen për njësim nga Kolegji.

Kolegji vlerëson se vendimmarrja e tij në lidhje me çështjen e mësipërme duhet të shërbejë si vendimmarrje njësuere, pasi është konstatuar se ndërmjet gjykatave të juridiksionit të përgjithshëm dhe gjykatës së juridiksionit të posaçëm, Gjykatës së Posaçme të Shkallës

së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (GJKKO) si dhe Gjykatës së Lartë ka qëndrime të ndryshme në lidhje me çështjen se cila është gjykata kompetente për të shqyrtuar akuzat penale të viktimës akuzuese ndaj një subjekti të posaçëm të parashikuar nga neni 75/a i Kodit të Procedurës Penale. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2021-254, datë 19.03.2021, ka vendosur: “Zgjidhjen e mosmarrëveshjes së kompetencës ndërmjet Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykatës së Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, duke përcaktuar si Gjykatë kompetente për gjykimin e çështjes Gjykatën e Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar.” Nga ana tjetër, konstatohet se në Gjykatën e Lartë janë paraqitur një sërë çështjesh për mosmarrëveshje kompetence ndërmjet gjykatave të juridiksionit të përgjithshëm dhe gjykatës së juridiksionit të posaçëm (GJKKO) në lidhje me çështjen e mësipërme. Rezulton se midis këtyre gjykatave ka qëndrime të ndryshme se cila është gjykata kompetente për të shqyrtuar akuzat penale të viktimës akuzuese ndaj një subjekti të posaçëm të parashikuar nga neni 75/a i Kodit të Procedurës Penale.

Doktrina dhe jurisprudenca kushtetuese evropiane, ndër vite, kanë përpunuar disa kritere themelore, për të garantuar që shtetasi do të gjykohej nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme. Para së gjithash, gjykata duhet të jetë e krijuar me ligj, ku të jetë përcaktuar qartë kompetenca lëndore dhe tokësore e saj në shqyrtimin e çështjeve. Me fjalë të tjera, ligji për krijimin e gjykatës duhet t’i paraprijë shqyrtimit të çështjeve konkrete dhe ky është rregulli i përgjithshëm se si një gjykatë e zakonshme merr juridiksion dhe kompetencë për çështjet. Megjithëse në të drejtën pozitive procedurale penale në fuqi në Republikën e Shqipërisë nuk parashikohet në mënyrë eksplicite parimi i gjyqtarit natyral të çështjes, dispozitat ligjore në frymën e tyre, parimet kushtetuese dhe sidomos jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese ka pranuar se rendi juridik një ndër elementet kryesor të gjykatës së caktuar me ligj ka standardin e gjyqtarit natyral, standard i cili është nga ana tjetër edhe e drejtë themelore e individit. Qëllimi i krijimit dhe mbrojtjes kushtetuese të kësaj figure shtetërore është tek nevoja për të qenë tej çdo dyshimi dhe mundësie e paanshme përgjatë gjithë procesit gjyqësor. Nëpërmjet këtij parimi dhe kësaj figure ligjore të autoritetit shtetëror kompetent për të zgjidhur një mosmarrëveshje shteti i së drejtës siguron garantimin e mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të njeriut nëpërmjet një gjyqtari kompetent, të pavarur dhe të paanshëm.

Nga interpretimi i mësipërm historik, Kolegji arrin në përfundimin se juridiksioni fillestar për gjykimin e akuzave penale ndaj funksionarëve të lartë shtetërorë i ka kaluar në bllok Gjykatës së Posaçme e cila, sipas të njëjtit parashikim ligjor, ka të drejtë të gjykojë po akuzat penale të ngritura ndaj këtyre funksionarëve apo akuzat penale kundër ish-funksionarëve të mësipërm, kur vepra është kryer gjatë ushtrimit të detyrës. Në këtë linjë arsyetimi, në kushtet kur Gjykata e Lartë gjykonte çdo akuzë penale ndaj funksionarëve të lartë shtetërorë, pavarësisht nëse ajo përfaqësohej nga Prokuroria e Përgjithshme apo ngrihej nga i dëmtuari akuzues edhe Gjykata e Posaçme aktualisht ka kompetencë lëndore të gjykojë të gjitha akuzat penale të ngritura ndaj këtyre funksionarëve të lartë shtetërorë,

pa u bërë një diferencim në lidhje me akuzat e ngritura nga viktimat akuzuese sipas nenit 59 të K.Pr.Penale.

Së dyti, Gjykata e Posaçme u krijua si një gjykatë subjektsh, pasi kjo gjykatë ka kompetencë të gjykojë të gjitha akuzat penale të kryera nga funksionarët e lartë shtetërorë ose ish-funksionarët e lartë, në rast se veprat penale për të cilat akuzohen janë kryer gjatë kohës që ata kanë qenë në ushtrim të detyrës. Ligjvënësi ka përcaktuar gjykimin e akuzave penale ndaj këtyre subjekteve të posaçëm dhe nuk rezulton të ketë bërë dallim në varësi të faktit se kush e përfaqëson akuzën në gjyq, Prokuroria e Posaçme apo viktimat akuzuese, pasi qëllimi i ligjvënësit ka qenë që Gjykata e Posaçme të gjykonte funksionarët e lartë shtetërorë. Kolegji çmon që në kushtet kur ligjvënësi nuk ka bërë dallim në këtë drejtim, atëherë një dallim i tillë nuk mund të bëhet as nga gjykatat, pasi një interpretim i tillë do të ishte tejkalim i parashikimit ligjor dhe gjithashtu i qëllimit që ka pasur ligjvënësi në ndryshimet thelbësore që miratoi me paketën e Reformës në Drejtësi. Prokuroria e Posaçme ushtron ndjekjen penale dhe përfaqëson në gjyq akuzën penale për veprat penale që janë në kompetencë të GJKKO sipas përcaktimit të bërë në nenin 75/a të K.Pr.Penale. Nga ana tjetër, ligjvënësi për një kategori të caktuar veprash penale parashikon të drejtën e viktimës akuzuese për të paraqitur kërkesë në gjykatë me qëllim për të marrë pjesë në gjykim si palë për të vërtetuar akuzën dhe për të kërkuar shpërblymimin e dëmit, sipas nenit 59 të K.Pr.Penale. Nga interpretimi sistematik i dispozitave të K.Pr.Penale, rezulton se procesi gjyqësor penal fillon në bazë të depozitimit në Gjykatë: - Të kërkesës së prokurorit, i cili në bazë të nenit 148/1 të Kushtetutës, ushtron ndjekjen penale dhe përfaqëson akuzën në gjyq në emër të shtetit (neni 24/1 i K.Pr.Penale); për veprat penale të parashikuara nga neni 75/a, i këtij Kodi, funksionet, sipas nenit 24, të tij, ushtrohen në të gjitha shkallët e gjykimin nga prokurorët e Prokurorisë së Posaçme (neni 25 i këtij Kodi); - Me kërkesë të viktimës akuzuese (në referim të nenit 60 të K.Pr.Penale) për kategorinë e veprave penale të parashikuara shprehimisht në nenin 59 të këtij Kodi. Në lidhje me kërkesën e paraqitur nga viktimat akuzuese, sipas nenit 59 të K.Pr.Penale, Gjykata Kushtetuese, ndër të tjera, ka theksur se: “ ... si akuza publike ashtu edhe akuza private të parashikuara nga legjislati procedural penal janë dy mekanizma që shërbejnë për ndjekjen penale të autorit të veprës penale dhe në asnjë rast ato nuk kanë për qëllim eliminimin e njëra tjetrës. Ato bashkëveprojnë dhe në raste të caktuara gjejnë zbatim veçmas. Gjykata Kushtetuese rithekson se në asnjë rast akuza publike nuk mund të shmanget. Ajo ushtrohet sa herë që prokuroria krijon bindjen se vepra e kryer cenon rendin publik apo interesin e shoqërisë. Këtë prokuroria e bën edhe duke ndërhyrë në procesin e iniciuar nga i dëmtuari akuzues. (neni 59/2 i Kodit të Procedurës Penale).

Kolegji çmon të nevojshëm edhe trajtimin e mjetit procedural, kërkesën e viktimës akuzuese, parashikuar nga neni 59 i K.Pr.Penale. Së pari, Kolegji vë në dukje se termi akuzë private nuk është një term i parashikuar nga Kushtetuta dhe as nga ligji. Ky term është zhvilluar dhe përpunuar në doktrinën dhe teorinë e të drejtës procedurale penale dhe i referohet kërkesës që paraqitet në gjykim nga viktimat/i dëmtuari akuzues, i cili ka

detyrimin të përfaqësojë akuzën e ngritur prej tij si dhe barrën e provës për ta provuar atë. Referuar nenit 59 të K.Pr.Penale, prokurori merr pjesë në gjykimin e këtyre çështjeve dhe, sipas rastit, kërkon dënimin e të pandehurit ose pafajësinë e tij. Nga ana tjetër, prokurori në këtë gjykim nuk përfaqëson akuzën dhe as ka barrën e provës për ta provuar atë. Arsyeja e një parashikimi të tillë ligjor lidhet me kategorinë e veprave penale që parashikohen nga neni 59 i K.Pr.Penale, të cilat më shumë se interesin publik cenojnë interesin privat të viktimës akuzuese, në funksion të harmonizimit më të mirë të interesit publik me atë privat. Me anë të këtij mjeti procedural, ligjvënësi ka pasur për qëllim t'i krijojë mundësi individit të çmojë në mënyrë të pavarur shkallën e cenimit të interesave të tij dhe hapat që duhet të ndërmerret ose jo për mbrojtjen juridike penale ose civile të tyre (shih vendimin më sipër të Gjykatës Kushtetuese). Neni 59 i K.Pr.Penale ka për qëllim t'i krijojë mundësi individit të çmojë në mënyrë të pavarur shkallën e cenimit të interesave të tij dhe hapat që duhet të ndërmerret ose jo për mbrojtjen juridike penale ose civile të tyre. Ligjvënësi me parashikimin e institutit të akuzës private është përpjekur të vendosë një balancë sa më të drejtë midis interesave publikë, nga njëra anë, të përfaqësuara dhe të mbrojtura nga prokuroria dhe interesave privatë nga ana tjetër, që lidhen ngushtë me individin dhe që për këtë arsye mund të mbrohen drejtpërdrejt prej tij. Neni 59 i K.Pr.Penale zbatohet vetëm për veprat penale që parashikohen nga nenet 90, 91, 92, 112 paragrafi i parë, 119, 119/b, 120, 121, 122, 125, 127, dhe 254 të Kodit Penal, të cilat përmenden në mënyrë taksative në paragrafin e parë të nenit 59. Këto vepra penale karakterizohen nga mungesa e rrezikshmërisë së lartë shoqërore dhe interesi i vogël publik në çështjen konkrete. Sa më serioze të jetë vepra penale ose sa më i madh të jetë rreziku për vepra penale të përshkallëzuara, aq më tepër duhet që ndjekja penale të vazhdojë kryesisht, në interes publik, edhe sikur viktimat t'i kenë tërhequr kallëzimet e tyre.

Në vijim të arsyetimit të mësipërm, Kolegji vlerëson se dispozitat e Kodit të Procedurës Penale që normojnë ushtrimin e funksioneve të Gjykatës së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar dhe Prokurorisë së Posaçme pranë kësaj gjykate në gjykimin e akuzës penale ndaj funksionarëve publike, nuk e kufizojnë gjykimin e tyre vetëm me shqyrtimin “akuzës publike” dhe as përjashtojnë “akuzën private”, siç parashtrohet nga GJKKO në mosmarrëveshjen për kompetencë, por kanë përcaktuar në kompetencë lëndore të asaj gjykate të gjithë “akuzat penale” pa përjashtim në ngarkim të funksionarëve të lartë shtetërorë, sipas përcaktimit të nenit 75/a të Kodit, natyrisht kur vepra penale është kryer gjatë ushtrimit të detyrës. Kolegji çmon se pavarësisht rrezikshmërisë më të ulët shoqërore që kanë veprat penale të parashikuara nga neni 59 i K.Pr.Penale, këto vepra penale do të gjykohen nga Gjykata e Posaçme, pikërisht për shkak të faktit se janë akuza penale që ngrihen ndaj subjekteve të posaçëm, me funksione të larta shtetërore, të lidhura drejtpërdrejt me interesin publik. Kompetencën Gjykata e Posaçme në rastin e pikës c) dhe ç) të nenit 75/a të Kodit e merr pikërisht për shkak se i akuzuar është subjekti i posaçëm dhe nuk kushtëzohet nga lloji i veprës penale apo ndaj faktit se kush e përfaqëson akuzën në gjykim.

Në rast se ligjvënësi do të kishte pasur një qëllim të tillë, ai do e kishte parashikuar, siç ka bërë ndarjen në varësi të llojit të veprës penale në pikën a) të nenit 75/a të K.Pr.Penale.

Për sa i përket kuptimit autonom të termit “penal”, sipas GJEDNJ, Konventa nuk u kundërvihet prirjeve për “depenalizim” që hasen brenda shteteve kontraktuese. Megjithatë, veprat që pas depenalizimit klasifikohen si “shkelje administrative” mund t’i përkasin kuptimit autonom të veprës “penale”. Lënia në dorë të shteteve e kompetencës për t’i përjashtuar këto vepra mund të sillte rezultate të papajtueshme me objektin dhe qëllimin e Konventës (Öztürk k. Gjermanisë, § 49).

Duke iu rikthyer kuadrit ligjor shqiptar, referuar interpretimit historik të dispozitave kushtetuese dhe atyre procedurale penale para ndryshimeve të vitit 2016-2017, rezulton se juridiksioni fillestar për akuzat penale ndaj funksionarëve të lartë shtetërorë iu suprimua Gjykatës së Lartë dhe i kaloi një gjykatë të posaçme, Gjykatës së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar. Kjo gjykatë u krijua si një gjykatë e posaçme për gjykimin e veprave penale të parashikuar nga neni 75/a, paragrafi 1 dhe 2 i K.Pr.Penale, si dhe gjykatë që do të gjykonte subjekte të posaçëm, konkretisht ata të parashikuar në paragrafin 3 të nenit 75/a të Kodit.

...

Vendimi nr. 147, datë 23.12.2021 i Kolegjit Penal

(Kushtet për sekuestrimin e pajisjeve me të cilat përçohet informacioni në publik)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Ilir PANDA Kryesues, Albana BOKSI, Sokol BINAJ, Medi Bici, Sandër SIMONI anëtarë, gjatë gjykimit në dhomën e këshillimit, pasi shqyrtoi dokumentacionin e administruar në dosje dhe analizoi llojin e çështjes penale në gjykim, vendimet e gjykatave dhe shkaqet e rekursit, vlerësoi se në rekurs janë ngritur një sërë çështjesh, trajtimi dhe zgjidhja e të cilave do t’i shërbejë zhvillimit të praktikës gjyqësore, në përputhje me parashikimet e nenit 438 të KPP, si dhe zgjidhjes së drejtë të çështjes konkrete, objekt shqyrtimi. Kështu, evidentohet se, në rekursin e paraqitur nga prokurori, ngrihet nevoja e sekuestrimit të të dhënave kompjuterike të publikuara nga një portal i medias elektronike, marrja e të cilave pretendohet si e domosdoshme për kryerjen e hetimit. Nga ana tjetër, pavarësisht se organi i akuzës pretendon se synimi i tij nuk është që të arrihet tek burimi i informacionit të gazetarit, Kolegji vlerëson se, sekuestrimi i pajisjeve përbën një rrezik për zbulimin e burimit. Gjithashtu, në këto pajisje mund të përmbahen të dhëna të tjera, të cilat nuk kanë lidhje me procedimin konkret të organit akuzës. Për këtë arsye, për të vendosur një balancë të drejtë midis nevojave të organit të akuzës për sekuestrim të të dhënave kompjuterike dhe nga ana tjetër për të siguruar një mbrojtje efektive të personave

të cilëve u sekuestrohen këto të dhëna, në mënyrë të veçantë gazetarëve profesionistë, Kolegji, në zbatim të parashikimeve të nenit 438 të KPP, ka konkluduar, me vendim të ndërmjetëm, se shqyrtimi i kësaj çështjeje duhet të kalojë në seancë gjyqësore, me një trupë gjyqësore prej 5 gjyqtarësh, për arsye se rekursi ngre shkaqe që lidhen me zbatimin e ligjit procedural të një rëndësie themelore për njësimin dhe zhvillimin e praktikës gjyqësore. Mbi këtë bazë, Kolegji vlerëson të njësojë praktikën gjyqësore lidhur me zbatimin e nenit 212 të KPP, pas ndryshimeve ligjore që ka pësuar kjo dispozitë, me hyrjen në fuqi të ligjit nr. 35/2017, datë 30.03.2017, si dhe të neneve 208 dhe 208/a, të KPP, duke shtruar për njësim çështjet si vijon:

1. Cili është momenti i ushtrimit të së drejtës së ankimit ndaj vendimit të Gjykatës për Hetime Paraprake për vendosjen, në vijim të kërkesës së prokurorit, të sekuestros provuese, sipas parashikimeve të nenit 212 të KPP dhe cila është Gjykata kompetente për shqyrtimin e ankimit?

2. Cilat janë kriteret nga të cilat duhet të niset Gjykata për të lejuar sekuestrimin e të dhënave ose sistemeve kompjuterike?

Në lidhje me çështjen e parë të shtruar për njësim:

1. Cili është momenti i ushtrimit të së drejtës së ankimit ndaj vendimit të Gjykatës për Hetimet Paraprake për vendosjen, në vijim të kërkesës së prokurorit, të sekuestros provuese, sipas parashikimeve të nenit 212 të KPP dhe cila është Gjykata kompetente për shqyrtimin e ankimit?

Fillimisht, Kolegji çmon të analizojë dhe të sqarojë kuptimin e termit “sekuestro provuese” e ashtuquajtura sekuestro penale. Sekuestroja provuese është mjet tipik i kërkimit të provës në procesin penal. Si e tillë, do të kuptohet ndalimi përkohësisht i disponimit dhe/ose tjetërsimit të sendit, provë materiale apo dokument, i marrë në ruajtje e në dispozicion të organit të akuzës/procedimit. Sekuestroja provuese shfaqet si instrument ligjor që justifikon marrjen në posedim të sendit që shërben për vërtetimin e fakteve penalisht të ndëshkueshëm dhe për këtë i klasifikuar si mjet i kërkimit të provës. Është objekt i sekuestros provuese, sendi provë materiale drejtpërdrejt apo tërthorazi i lidhur me veprën penale, që është i domosdoshëm për vërtetimin e faktit (neni 208 i KPP). Pra, është ai send pa të cilin nuk mund të arrihet në njoftimin mbi ekzistencën e faktit dhe sekuestrimi është mjete i marrjes së tij. Duke qenë se lidhet me nevoja të të provuarit dhe aspak me raportin e pronësisë, sekuestro provuese bie mbi çdo send, pavarësisht nga personi titullar i pronësisë apo i përdorimit të sendit, por kurdoherë vetëm kur është domosdoshmërisht vërtetues i faktit. Si mjet tipik i marrjes së provës që realizohet, si rregull, me ndalimin përkohësisht të disponimit dhe/ose tjetërsimit të sendit objekt sekuestrimi, sekuestroja provuese passjell kufizim të disponimit të sendit dhe për rrjedhojë kufizim të së drejtës së pronësisë, e cila është një e drejtë themelore që gëzon mbrojtje të shumëfishtë, si në planin kushtetues (neni 41 i Kushtetutës), ashtu dhe në atë Konventor, sipas konventave ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë ka aderuar, ose synon të aderojë (neni 1, i protokollit 1, të

Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), neni 17 i Kartës së të Drejtave Themelore të Bashkimit Evropian, apo neni 345 i Traktatit të Bashkimit Evropian). Për këtë është i domosdoshëm garantimi i zhvillimit të një procesi të drejtë, i cili i imponon gjykatës të japë arsyet për të cilat është i nevojshëm ky kufizim i të drejtës së pronësisë.

Për shkak të nevojave hetimore sekuestroja provuese (penale) vendoset në mënyrë të njëanshme, nga prokurori apo dhe nga Gjykata, gjyqtari për hetimet paraprake mbi kërkesën e këtij të fundit. Në pikën 1, të nenit 208, të KPP parashikohen si subjekte të legjitimuar për vendosjen e sekuestros gjyqtari ose prokurori. Për të garantuar mbrojtjen e të drejtave të subjekteve që preken nga vendosja e sekuestros provuese, ligjvënësi shqiptar imponon detyrimin që gjyqtari ose prokurori të arsyetojnë vendimin për vendosjen e sekuestros, duke dhënë edhe arsyet se përse sendi, objekt sekuestrimi, është i domosdoshëm dhe jo thjesht i nevojshëm për vërtetimin e fakteve. Nga interpretimi literal i nenit 212 të KPP, Kolegji çmon të evidentojë se, referuar terminologjisë së përdorur nga ligjvënësi, duhet që vendimi i gjykatës ose i prokurorit, për sekuestrimin e sendeve, të jetë ekzekutuar. Ky fakt rezulton shumë qartë nga teksti i paragrafit të parë, të kësaj dispozite, ku ligjvënësi ka përdorur togfjalëshin “tek i cili janë sekuestruar sendet”, që mbart në vetvete një veprim tashmë të kryer dhe që është pikërisht ai i sekuestrimit të sendeve. Gjithashtu, po në këtë paragraf, është përdorur togfjalëshi “ai që ka të drejtën e kërimit të tyre”, që gjithashtu, i referohet një personi i cili kërkon, pra pikërisht një send që i takon, por që nuk e ka, për shkak të vendosjes së sekuestros provuese, në rastin konkret. Pra, kundërshtimi në gjykatë i vendimit të sekuestrimit, nuk mund të bëhet nëse nuk është ekzekutuar sekuestroja provuese mbi sendet. Ky përfundim, që vjen si rrjedhojë e interpretimit literal të pikës 1 të nenit 212, të KPP, është dhe një përfundim logjik për të mos u investuar gjykata për kundërshtimin e vendimeve, të cilat nuk kanë prodhuar efekt.

Përsa i përket të drejtës së ankimit lidhur me “kundërshtimin e vendimit të sekuestrimit” prej të pandehurit (të hetuarit), personit “tek i cili janë sekuestruar sendet” dhe atij që “ka të drejtën e kërimit të tyre”, sikurse përcaktohet në paragrafin e parë të nenit 212 të KPP, momentit të realizimit të kësaj të drejte, qartazi, me këtë cilësi do të identifikohet momenti kur pala e interesuar merr dijeni për zbatimin e sekuestros, të caktuar nga gjykata (mbi kërkesën e prokurorit), nga prokurori ose nga policia gjyqësore (në rastet kur kjo e fundit operon sipas përcaktimeve të paragrafit të dytë dhe të tretë të nenit 207 të KPP, duke sekuestruar me iniciativë sende që lidhen me veprën penale për të cilën është regjistruar procedimi penal ose sende që lidhen me një veprë tjetër penale për të cilën procedohet kryesisht). Nëse, nga njëra anë, mund të ndodhë që subjektet e interesuar, e të parashikuar, në paragrafin e parë të nenit 212 të KPP, të vihen menjëherë në dijeni për zbatimin e sekuestros në kohë reale në momentin e zbatimit të saj dhe, për rrjedhojë, nga ai moment u lind e drejta për të kundërshtuar vendimin e zbatimit të sekuestros, nga ana tjetër, mund të ndodhë që personat e interesuar, të cilët janë të legjitimuar për paraqitjen e ankimit, të marrin dijeni në një moment të mëvonshëm. Kolegji çmon se momenti i lindjes së të drejtës,

në këtë eventualitet të dytë, nuk mund të përkojë me momentin e zbatimit të sekuestros, por duhet të përkojë me momentin e marrjes dijeni nga titullari i së drejtës për të paraqitur ankim ndaj vendimit të sekuestrimit, sipas parashikimeve të pikës 1, të nenit 212 të KPP. Kolegji çmon se në këtë mënyrë garantohet ushtrimi efektiv i të drejtës së ankimit nga ana e subjekteve të legjitimuar për ta paraqitur atë. Mbi bazën e këtij arsyetimi konkludohet (konkluzion njësues) se e drejta e ankimit ndaj vendimit që ka disponuar sekuestrimin e sendeve lind në momentin që të interesuarit i dorëzohet kopja e vendimit të arsyetuar (nga prokurori ose gjykata). Ky moment mund të jetë i njëkohshëm me zbatimin e sekuestrimit ose me momentin që i interesuari merr dijeni për sekuestrimin e një sendi.

Pasi u evidentuan subjektet e legjitimuara për kundërshtimin e vendimit të aplikimit të sekuestros dhe pasi u konkludua mbi momentin në të cilin u lind e drejta këtyre subjekteve për të ushtruar të drejtën e ankimit ndaj vendimit që ka disponuar vendosjen e sekuestros, lind nevoja që të përcaktohet afati për paraqitjen e këtij ankimi në gjykatë dhe cila është gjykata kompetente për shqyrtimin e tij. Për të konkluduar lidhur me këto aspekte që lidhen me të drejtën e ankimit, është e nevojshme të bëhet një interpretim literal dhe sistematik i dispozitave të KPP. Praktika gjyqësore ka evidentuar se paraqitja në gjykatë e kërkesës së prokurorit për aplikimin e sekuestros provuese, në një kohë që ligjvënësi i ka garantuar mundësinë e aplikimit në mënyrë të drejtpërdrejtë të saj këtij të fundit, aq më tepër kur bëhet fjalë për një nga mjetet më të zakonshëm të kërkimit të provës në dispozicion të organit të procedimit, prokurorit, por edhe të policisë gjyqësore në rastin e “verifikimeve të ngutshme”, gjatë fazës së hetimeve paraprake, presupozon inercinë e prokurorit për të proceduar me realizimin e një veprimi të tillë, të gjeneruar prej vlerësimit negativ të tij lidhur me domosdoshmerinë e aplikimit të këtij “instrumenti” procedural dhe, në të njëjtën kohë, insistimin e palës së dëmtuar nga vepra penale pavarësisht kësaj inercie, mosveprimi, në funksion të stimulimit, për të proceduar me aplikimin e sekuestros së këtij lloji. Pra, si rregull, për këtë lloj sekuestroje, të sekuestrimit të “sendeve, provave materiale, të sendeve që lidhen me veprën penale” sipas përcaktimit të paragrafit të parë, të nenit 208, të KPP prokurori i kërkon gjykatës aplikimin e saj (duke mos e aplikuar vetë, në mënyrë të drejtpërdrejtë) vetëm në rastet e insistimit të palës së dëmtuar, megjithë disaprovimin e tij për të kryer vetë, në mënyrë të drejtpërdrejtë një veprim të tillë. Në varësi të organit që disponon lidhur me aplikimin e mjetit të kërkimit të provës, sekuestro provuese të parashikuar në nenin 208 të KPP, do të përcaktohet edhe iteri procedural (shtegu procedural) i paraqitjes së ankimit ndaj këtij disponimi dhe, për pasojë, gjykata kompetente për të trajtuar këtë ankim. Në rastin e aktivizimit të drejtpërdrejtë të prokurorit për të aplikuar masën e sekuestros së sipërcituar, paragrafi i parë i nenit 212 të KPP, që parashikon “kundërshtimin e vendimit të sekuestrimit”, “adreson” ankimin e palëve – të personit nën hetim (pasi për të pandehur, në këtë fazë fillestare të procedimit – të hetimeve paraprake – nuk mund të bëhet fjalë), të personit tek i cili janë sekuestruar sendet apo të kujtdo që ka të drejtën e kërkimit të tyre – natyrshëm, në Gjykatë, duke

nënkuptuar - identifikuar – në këtë cilësi “gjqqtarin e hetimeve paraprake” – e cila (i cili) do të rezultojë në kushtet e kompetencës për të gjykuar edhe ankimin e paraqitur nga palët, në rastin e vendosjes së sekuestros (të të njëjtit lloj – provuese), me iniciative, nga oficeri i policisë gjyqësore, gjatë “verifikimeve të ngutshme në vend”, sipas përcaktimit të neneve 300, 301, të KPP, mbas vleftësimit të saj, brenda 48 orëve, nga Prokurori, mbi bazën e parimit, që çdo vendimmarrje e njëanshme e Prokurorit gjatë fazës së hetimeve paraprake, në lëndë të masave të sigurimit personal (masave parasiguroese të “arrestimit në flagrance dhe të ndalimit”) dhe pasuror, por edhe në lëndë të aplikimit të drejtpërdrejtë të mjeteve të kërkimit të provës, sikurse në rastin e sekuestros provuese penale, i nënshtrohet, në mënyrë të pashmangshme, kontrollit juridiksional. Sakaq, duke iu referuar rastit të aplikimit të sekuestros provuese, indirekt mbi kerkesën e Prokurorit, prej të njëjtës gjykatë, gjyqtarit për hetimet paraprake, inaudita altera parte – pa prezencën e palës së interesuar – menjëherë pas marrjes dijëni, prej kësaj pale, lidhur me këtë disponim, që mund të përkojë, sikurse u sipërcitua, me momentin e zbatimit të sekuestros, por edhe me një moment të mëpasshëm, paragrafi i dytë i nenit 212 të KPP parashikon të drejtën e ankimit të palëve, brenda 5 ditëve (prej momentit të marrjes dijëni për vendosjen e sekuestros) në Gjykatën e Apelit.

Për të zgjidhur këtë problematikë, të përcaktimit të gjykatës kompetente për trajtimin e ankimit, ndaj vendimit të gjykatës – gjyqtarit për hetimet paraprake – për vendosjen e sekuestros, në kushtet e inercisë së legjislatorit për të identifikuar qartësisht këtë Gjykatë, Kolegji çmon se në këtë rast do të zbatohen rregullat e përgjithshme, lidhur me gjykatën kompetente për shqyrtimin e ankimit, sipas të cilave ankimi shqyrtohet nga një gjykatë më e lartë. Mbi këtë bazë, Kolegji dedukton konkluzionin se gjykata kompetente për shqyrtimin e ankimit, kur sekuestrimi është disponuar nga gjykata, në vijim të kerkesës së prokurorit, është Gjykata e Apelit. Afati për paraqitjen e ankimit është përcaktuar në pikën 2, të nenit 212 të KPP dhe është 5 ditë nga marrja dijëni. Përsa i përket rastit kur sekuestrimi është vendosur nga Prokurori (në mënyrë të drejtpërdrejtë), sikundër u evidentua më lart në këtë vendim, dispozita – neni 212 i KPP – në paragrafin e parë të saj, megjithëse parashikon të drejtën e ankimit në Gjykatë (nga i pandehuri, personi tek ë cili janë sekuestruar sendet, ai që ka të drejtën e kërkimit të tyre), si dhe detyrimin e gjykatës për të gjykuar çështjen dhe për të disponuar me një vendim të arsyetuar, brenda 10 ditëve, hesht lidhur me modalitetet përkatëse përcaktuese të nisjes së afatit të ankimit si dhe me gjykatën kompetente për shqyrtimin e këtij ankimi, kur objekt i kundërshtimit është vendimi i prokurorit për vendosjen e sekuestros. Në përputhje me parashikimet e pikës 1, të nenit 278, të KPP, gjatë hetimeve paraprake, për rastet e parashikuara nga ligji, mbi kerkesën e prokurorit, të pandehurit, viktimës dhe palëve private, vendos gjykata – gjyqtari për hetimet paraprake. Ky parashikim ligjor është plotësisht i aplikueshëm në rastin e vendosjes së sekuestros provuese nga Prokurori dhe posaçërisht për kundërshtimin, nga ana e subjekteve të parashikuara në paragrafin e parë

të nenit 212 të KPP, të vendimit të Prokurorit për vendosjen e sekuestros provuese. Këto subjekte mund të paraqesin ankim në gjykatën e shkallës së parë (gjyqtari për hetimet paraprake).

Çështja e fundit të cilës duhet t'i jepet përgjigje për të konkluduar plotësisht mbi pyetjen e shtruar për njësim nga Kolegji Penal, ka të bëjë me afatin për paraqitjen e ankimit ndaj vendimit të Prokurorit për vendosjen e sekuestros penale. Edhe në këtë rast, dispozita – neni 212 i KPP – ka ometuar parashikimin e një afati konkret për ankimimin e vendimit, ç'ka imponon detyrimin e një interpretimi – nëpërmjet referimit tek dispozitat e ngjashme, në mënyrë të veçantë tek përcaktimi i nenit 301 të këtij Kodi, që parashikon vlerësimin e sekuestros provuese nga Prokurori, kur është vendosur, në rastet e “verifikimeve të ngutshme”, nga Policia gjyqësore. Në këtë dispozitë, në paragrafin e dytë të saj, parashikohet e drejta e të pandehurit (të hetuarit), mbrojtësit, e personit të cilit i janë sekuestruar sendet dhe e atij që ka të drejtën e kthimit të tyre, për të ankimuar vendimin e prokurorit, që ka miratuar sekuestron (provuese) të aplikuar me iniciativë nga policia gjyqësore – në kushte emergjence – brenda një afati prej dhjetë ditësh nga dita e njoftimit të vendimit (miratues të prokurorit), në gjykatë. Kolegji çmon t'i referohet parashikimeve të kësaj dispozite, paragrafit të dytë të nenit 301, të KPP, duke e konsideruar sekuestrimin e aplikuar nga policia gjyqësore, me rastin e “verifikimeve të ngutshme në vend”, të realizuara në konformitet me përcaktimet e nenit 300/2 të këtij Kodi, si situatë analoge me atë të parashikuar nga neni 208 i KPP, kur vendimi i sekuestrimit është disponuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga prokurori, pa “ndërmjetësimin” e gjykatës. Kolegji, duke pasur në vëmendje natyrën e disponimit, që lidhet me sekuestron provuese, çmon se i njëjti afat 10 ditor do të zbatohet dhe për paraqitjen e ankimit nga subjektet e përcaktuara në pikën 1, të nenit 212 të KPP ndaj vendimit të prokurorit që ka vendosur sekuestron provuese. Në përputhje me përfundimet e arritura më lart në këtë arsyetim të Kolegjit, ky afat do të fillojë nga momenti i marrjes dijeni. Në vijim të arsytimit të mësipërm, në lidhje me çështjen e parë të shtruar për njësim, Kolegji arrin në përfundimin njësuës se: E drejta e ankimit ndaj vendimit që ka disponuar sekuestrimin e sendeve lind në momentin që të interesuarit i dorëzohet kopja e vendimi të arsyetuar (nga prokurori ose gjykata). Ky moment mund të jetë i njëkohshëm me zbatimin e sekuestrimit ose me momentin që i interesuari merr dijeni për sekuestrimin e një sendi. Gjykata kompetente për shqyrtimin e këtij ankimi, në rastet kur sekuestrimi është urdhëruar nga Prokurori, është Gjykata e Shkallës së Parë (Gjyqtari për Hetime Paraprake), në përputhje me parashikimet e pikës 1, të nenit 212 të Kodit të Procedurës Penale. Afati për paraqitjen e ankimit është 10 ditë (duke pasur në vëmendje natyrën e disponimit, që lidhet me sekuestron provuese, referimi për afatin e ankimit bëhet në nenin 301 pika 2, të KPP). Në rastet kur sekuestrimi është disponuar nga Gjykata, në vijim të kërkesës së prokurorit, gjykata kompetente për shqyrtimin e ankimit është Gjykata e Apelit, në përputhje me parashikimet e pikës 2, të nenit 212 të KPP.

Në lidhje me çështjen e dytë të shtruar për njësim:

2. Cilat janë kriteret nga të cilat duhet të niset Gjykata për të lejuar sekuestrimin e të dhënave ose sistemeve kompjuterike?

Kolegji vlerëson se rregullat e përgjithshme të parashikuara në nenin 208 të KPP, përveçse kur në nenin 208/a ka parashikim të posaçëm, do të zbatohen edhe në rastin e sekuestrimit të të dhënave kompjuterike. Kolegji çmon të theksojë se garancitë e analizuara në pjesën e parë arsyetuese të këtij vendimi njësuës, lidhur me nevojën e arsytimit të vendimit në drejtim të domosdoshmërisë së sekuestrimit të të dhënave, duhet të zbatohen edhe në rastin e sekuestrimit të të dhënave kompjuterike. Po kështu janë të zbatueshme dhe përfundimet në të cilat arriti ky Kolegj lidhur me të drejtën e ankimit, të parashikuar në nenin 212 të KPP. Në tekstin e dispozitës, nenit 208/a të KPP, konstatohen edhe disa parashikime ndryshe nga ato të nenit 208 të KPP. Konkretisht, vërehet se ligjvënësi në dispozitën e re të shtuar në vitin 2008, në rastin kur procedohet për krime që lidhen me teknologjinë e informacionit, sekuestrimi i të dhënave kompjuterike do të bëhet me vendim të gjykatës, në vijim të paraqitjes së kërkesës nga ana e prokurorit. Kolegji e lexon parashikimin e përmbajtur në nenin 208/a të KPP, si vullnet të ligjvënësit që sekuestrimi në këto raste të bëhet vetëm me vendim të gjykatës, si një garanci shtesë, por të domosdoshme për të garantuar sekuestrimin e të dhënave kompjuterike nëse përbëjnë të dhëna të domosdoshme për vërtetimin e faktit penal dhe më e rëndësishme është që të sekuestrohen vetëm ato të dhëna që janë të nevojshme për vërtetimin e këtij fakti penalisht të ndëshkueshëm. Ky preokupim i ligjvënësit konsiderohet i arsyeshëm për faktin se të dhënat kompjuterike, objekt i sekuestrimit, ndryshe nga të dhënat e përfutuara nëpërmjet vendosjes së sekuestrimit mbi sendet e tjera, për shkak të natyrës së tyre të veçantë, është më e vështirë të individualizohet, si dhe, duke qenë se si rregull “depozitohen” në sisteme kompjuterike, në të cilat “parkohen” edhe të dhëna të tjera që mund të mos kenë lidhje me vërtetimin e faktit penal, ekziston rreziku i ekspozimit të të dhënave të tjera, (që nuk kanë lidhje me faktin penal për të cilin hetohet) marrja e të cilave mund të cenojë liri dhe të drejta të rëndësishme të qytetarëve, të cilat gëzojnë mbrojtje kushtetuese dhe konventore, si liria dhe fshehtësia e korrespondencës ose e çdo mjeti tjetër të komunikimit, nëpërmjet nenit 36 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare, nenit 8 të KEDNJ, apo lirinë e shprehjes, neni 22 i Kushtetutës, të drejtën e informimit, neni 23 i Kushtetutës, të mbrojtura gjithashtu dhe nga neni 10 i KEDNJ. Sikundër parashikohet në nenin 17 të Kushtetutës kufizime të të drejtave dhe lirive kushtetuese mund të vendosen vetëm me ligj, për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në KEDNJ. Në KEDNJ parashikohet se ushtrimi i këtyre lirive, që përmban detyrime dhe përgjegjësi mund t’u nënshtrohet atyre formaliteteve, kushteve, kufizimeve ose sanksioneve të parashikuara me ligj dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të

sigurisë kombëtare, integritetit territorial ose sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit, për mbrojtjen e shëndetit ose të moralit, për mbrojtjen e dinjitetit ose të të drejtave të të tjerëve, për të ndaluar përhapjen e të dhënave konfidenciale ose për të garantuar autoritetin dhe paanshmërinë e pushtetit gjyqësor. Kolegji çmon të sjellë në vëmendje jurisprudencën e konsoliduar të GjEDNJ në këtë drejtim, kur Gjykata e Strasburgut, në një sërë vendimesh, është shprehur në mbrojtje të lirisë së shprehjes të parashikuar në nenin 10 të KEDNJ, në mënyrë të veçantë mbrojtjen e sekretit të burimit të gazetarit (GJEDNJ, *Sanoma Uitgevers v. The Netherlands*, App. no. 38224/03, 14.9.2010), si dhe referuar nenit 8 të Konventës, e drejta e respektimit të jetës private dhe familjare (GJEDNJ, *Iliya Stefanov v. Bulgaria*, App. no. 65755/01 22.8.2008, GJEDNJ, *Cronin v. The United Kingdom*, App. no. 15848/03, 6.1.2004). Gjykata e Strasburgut ka arsyetuar se në lidhje me ndërhyrjen e pashmangshme të veprimeve hetimore që kanë për objekt të dhëna sensitive, në rastin e sekuestrimit të të dhënave të nxjerra nga një kompjuter, gjykata duhet të shqyrtojë rrethanat dhe të vlerësojë nëse kuadri ligjor dhe kufizimi i të drejtave japin mbrojtje të mjaftueshme kundër ndërhyrjeve arbitrare të autoriteteve.

Për sa më sipës, Kolegji çmon të ritheksojë nevojën e vendosjes së një balance të drejtë midis të drejtave të qytetarëve apo profesionistëve, në veçanti gazetarëve profesionistë dhe nevojës për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit. Sikundër ka parashikuar kushtetutbërësi ndërhyrja bëhet vetëm me ligj dhe në përpjesëtim me gjendjen që e ka ndikuar këtë ndërhyrje. Në rastin konkret të sekuestrimit të të dhënave kompjuterike, neni 208/a, që i bashkëngjitet nenit 208 të KPP, përbëjnë parashikimet ligjore për sekuestrimin provues të këtyre të dhënave. Sikundër u evidentua më lart, ligjvënësi ka parashikuar që sekuestrimi i të dhënave kompjuterike të bëhet me vendim gjykate, në vijim të kërkesës së prokurorit. Por cilat janë kriteret, të cilave gjykata duhet t'u përmbahet në vendimarrjen e saj për të lejuar sekuestrimin e të dhënave ose sistemeve kompjuterike? Parashikimin e parë në këtë drejtim e ka bërë kushtetutbërësi, në nenin 17 të Kushtetutës, ku është parashikuar se kufizimet e të drejtave, që bëhen përmes ligjit, për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve, duhet të jenë në përpjesëtim me të drejtën që e ka diktuar atë. Në të njëjtën linjë janë dhe parashikimet e KEDNJ. Nga këto parashikime evidentohen lehtësisht dhe qartësisht tre parime kryesore: domosdoshmëria, proporcionaliteti dhe përshtatshmëria. Antikushtetutshmëria qëndron edhe për shkak të mosrespektimit të parimit të proporcionalitetit. Sipas këtij parimi, nga të gjitha mjetet e ndryshme që mund të shfrytëzohen për të arritur një qëllim të ligjshëm, autoriteti administrativ duhet të përdorë mjetet ligjore më të përshtatshme, me të cilat mund të arrihet në shkaktimin e padrejtësisë më të vogël për individin. Prandaj duhen përdorur vetëm mjetet që shkaktojnë padrejtësinë minimale për individin dhe me masa sa më pak të dëmshme për të. Kjo nënkupton elementin e dytë të parimit. Ky parim kërkon detyrimisht edhe përmbushjen e kushtit të tretë, sipas të cilit ndërhyrja në të drejtat e individit nuk duhet të jetë jashtë raportit të qëllimeve të synuara. Në këtë mënyrë, përfshirja e tre elementeve të domosdoshëm kërkon

që një masë ose mjet duhet të jetë i përshtatshëm dhe i nevojshëm për të arritur një qëllim të kërkuar dhe mjeti e qëllimi të qëndrojnë në përpjesëtim të arsyeshëm. (Vendimi nr. 20, datë 11.7.2006, i Gjykatës Kushtetuese §3). Gjykata Kushtetuese në mënyrë të vazhdueshme ka mbajtur qëndrimin se parimi i proporcionalitetit nënkupton që ndërhyrja e ligjvënësit për kufizimin e një të drejte ose lirie të caktuar të bëhet me mjete të përshtatshme që i përgjigjen drejt qëllimit që synohet të arrihet. Përveç kësaj, përdorimi i këtyre mjeteve duhet të jetë i domosdoshëm, ç'ka do të thotë se synimi nuk mund të arrihet me mjete të tjera. Domosdoshmëria lidhet edhe me përdorimin e mjeteve më pak të dëmshme për subjektet që u cenohen të drejtat dhe liritë. Kushti i përpjesëtimit të kufizimit me gjendjen që e ka diktuar konkretizohet në kërkesën e domosdoshmërisë, të dobishmërisë dhe të proporcionalitetit. Në jurisprudencën e saj, kjo gjykatë, kur ka çmuar ndërhyrjen në të drejtat themelore, ka marrë parasysh kriteret në vijim: (i) nëse objektivi i ligjvënësit është mjaftueshmërisht i rëndësishëm për të justifikuar kufizimin e së drejtës; (ii) nëse masat e marra janë të lidhura në mënyrë të arsyeshme me objektivin, ato nuk mund të jenë arbitrare, të padrejta ose të bazuara mbi vlerësime alogjike; (iii) nëse mjetet e përdorura nuk janë më të ashpra se sa duhen për të arritur objektivin e kërkuar, sa më të mëdha efektet e dëmshme të masës së përzgjedhur, aq më tepër duhet të jetë i rëndësishëm objektivi për t'u arritur, në mënyrë që masa të justifikohet si e nevojshme. Gjykata ka theksuar se proporcionaliteti i një kufizimi vlerësohet rast pas rasti, duke patur parasysh që aspektet e mësipërme të mos analizohen veç e veç, por të jenë të gërshetuara me njëra-tjetrën (Vendimi nr. 33, datë 8.6.2016, i Gjykatës Kushtetuese, § 32). Pra, në thelb të parimit të proporcionalitetit qëndron ekuilibrimi i drejtë i interesave, vlerësimi objektiv i tyre, si dhe shmangia e konfliktit nëpërmjet përzgjedhjes së mjeteve të duhura për realizimin e tyre (shih vendimet nr. 16, datë 1.3.2017, § 33; nr. 1 datë 6.2.2013, § 42; nr. 52, datë 5.12.2012, § 29 të Gjykatës Kushtetuese).

Kolegji vlerëson se parimet e domosdoshmërisë, përshtatshmërisë dhe proporcionalitetit duhet të udhëheqin vendimarrjen e gjykatës, qoftë në marrjen e vendimit për sekuestrimin e të dhënave kompjuterike, ashtu edhe në lidhje me parashikimin e modaliteteve konkrete për sekuestrimin e të dhënave kompjuterike. Lidhur me kriterin e domosdoshmërisë, së pari, sikundër është argumentuar më lart në këtë arsyetim njësues të Kolegjit, rregullat e përgjithshme të parashikuara në nenin 208 të KPP, përveçse kur në nenin 208/a ka parashikim të posaçëm, do të zbatohen edhe në rastin e sekuestrimit të të dhënave kompjuterike. Kështu, duke qenë se sekuestroja provuese është mjet tipik i kërkimit të provës në procesin penal, kjo do të thotë se sekuestrimi edhe në rastin e të dhënave kompjuterike vendoset për provat materiale (kuptimi i të cilave jepet në nenin 187 të KPP) dhe për sendet që lidhen me veprën penale. Për rrjedhojë është e nevojshme të arsyetohet se përse këto të dhëna janë të domosdoshme për vërtetimin e fakteve penalisht të ndëshkueshëm. Kjo implikon ekzistencën e një fakti penalisht të ndëshkueshëm, pra ekzistencën e një vepre penale, e cila në fazën fillestare të hetimit, dyshohet në mënyrë të arsyeshme se është kryer. Gjykata

e Kasacionit të Italisë, të cilës Kolegji ka vlerësuar t'i referohet për shkak të mungesës së trajtimit të mëparshëm nga Gjykata e Lartë të dispozitave objekt njësimi, si edhe për shkak të afërsisë që legjislacioni procedural penal shqiptar ka me legjislacionin e Republikës së Italisë, me vendimin nr. 37639, të datës 11.09. 2019, të seksionit VI penal, lidhur me ekzekutimin e sekuestros provuese që ka për objekt të dhëna dhe sisteme kompjuterike, ka arsyetuar se, në këto raste kërkohet një vëmendje e veçantë si nga pikëpamja formale, ashtu dhe ajo ngushtësisht teknike. Në rastin konkret, Gjykata ka arsyetuar se vendimi i sekuestrimit të prokurorit dhe vendimi i Gjykatës nuk janë të qartë se cila është vepra penale konkrete për të cilën procedohet dhe për rrjedhojë konsiderohet i pamotivuar mbi përcaktimin konkret të sendeve që do të sekuestrohen; përse këto të dhëna kanë shërbyer ose janë caktuar si mjete për kryerjen e veprës penale ose që kanë lidhje me të dhe cili është qëllimi provues që do të arrihet nëpërmjet sekuestrimit. Gjykata e Kasacionit ka theksuar se duhet të tregohet gjithmonë ekzistenca e një vepre që dyshohet se është kryer, duke qenë se vetëm në këtë mënyrë mund të verifikohet nevoja e sekuestrimit dhe përkatësia provuese e të dhënave me veprën penale. Këtu lind nevoja e arsyetimit nga ana e Gjykatës se përse për vërtetimin e kësaj vepre penale është e domosdoshme vendosja e sekuestros mbi të dhënat kompjuterike. Vlen të theksohet, sikundër është parashikuar në nenin 208 të KPP se ligjvënisi ka përdorur termin “domosdoshmëri” dhe jo “nevojë”. Kjo do të thotë se arsyetimi i Gjykatës duhet të shtrihet qoftë në drejtim të vërtetimit të lidhjes së të dhënave kompjuterike për të cilat kërkohet sekuestrimi me vërtetimin e faktit penalisht të ndëshkueshëm, por edhe me arsyetimin se ky vërtetim mund të bëhet vetëm nëpërmjet sekuestrimit të të dhënave kompjuterike, pa të cilat nuk mund të arrihet në njoftimin mbi ekzistencën e faktit. Pasi të përmbushet edhe ky kriter, Gjykatës i imponohet detyrimi të përcaktojë cilat janë konkretisht të dhënat ose sistemet kompjuterike që do t'i nënshtrohen sekuestrimit dhe çfarë synohet të provohet nëpërmjet vendosjes së sekuestros mbi këto të dhëna apo sistemet kompjuterike të përcaktuara për t'u sekuestruar. Në këtë përcaktim/veçim të të dhënave dhe të sistemeve kompjuterike, Gjykata duhet të mbajë në konsideratë parimet e domosdoshmërisë në kuptimin se do të përzgjidhen vetëm ato të dhëna të cilat i shërbejnë vërtetimit të faktit dhe pa të cilat nuk mund të arrihet në njoftimin mbi ekzistencën e faktit. Sekuestrimi i të dhënave të tjera, jo të domosdoshme do të konsiderohet si shkelje nga ana e Gjykatës. I njëjti arsyetim duhet përdorur edhe për sistemet kompjuterike nëse do të jetë e nevojshme të sekuestrohen. Në përputhje me parimin e proporcionalitetit dhe të përshtatshmërisë, jo vetëm që duhet të përzgjidhen ato sisteme kompjuterike në të cilat përmbahen të dhënat e veçuara si të domosdoshme dhe jo sisteme të tjera, por ndër këto sisteme kompjuterike, nëse ekziston mundësia e zgjedhjes, do të përzgjidhen ato sisteme kompjuterike, sekuestrimi i të cilave do të cenojë më pak të drejtat e personit të cilit i përkasin sistemet kompjuterike të përcaktuara për t'u sekuestruar. Gjithashtu, në përputhje me parimin e proporcionalitetit dhe të përshtatshmërisë, sekuestrimi i të dhënave dhe në mënyrë të veçantë i sistemeve kompjuterike do të bëhet për aq kohë sa është e nevojshme

në vërtetimin e fakteve, duke u parashikuar në këtë mënyrë se proporcionaliteti nuk mund të mos raportohet edhe me kohëzgjatjen e kufizimit, e cila do të vlerësohet sipas një kriteri kohor të arsyeshëm (GJEDNJ Smirnov v. Russia, App. no. 71362/01, 7.6.2007, GJEDNJ, Draghici v. Portugal, App. no.. 43620/10, datë 19.6.2014).

Edhe në përcaktimin e modaliteteve të sekuestrimit të të dhënave ose pajisjeve kompjuterike, Gjykata duhet të udhëhiqet nga parimi i proporcionalitetit dhe përshtatshmërisë. Mënyra e sekuestrimit të të dhënave ose pajisjeve duhet të jetë e tillë që të sekuestrohen vetëm të dhënat ose sistemet specifikuara në vendimin e Gjykatës. Duhet të mbahet në konsideratë që sekuestrimi i pajisjeve të bëhet në mënyrë të tillë që, personit të cilit do t'i sekuestrohen të dhënat apo pajisjet, të cenohet sa më pak e mundur. Për nxjerrjen e të dhënave mund të sekuestrohen pajisjet, vetëm në rast se është e domosdoshme. Nëse ka disa sisteme apo pajisje alternative që mund të sekuestrohen, duhet të përzgjidhen ato pajisje të cilat cenojnë më pak personin tek i cili sekuestrohen këto të dhëna apo pajisje, duke mbajtur në konsideratë bërjen e kopjeve nga autoritetet, në mënyrë që të shmanget sa më shumë të jetë e mundur procesi i sekuestrimit. Nëse sekuestrimi i pajisjeve është i domosdoshëm, ky të bëhet për aq kohë sa është e nevojshme për marrjen e të dhënave apo bërjen e kopjeve.

Sikundër u evidentua në pjesën hyrëse të këtij vendimi, në rastin specifik të gazetarëve profesionistë, sekuestrimi i të dhënave kompjuterike kërkon një vëmendje të veçantë, pasi përbën një rrezik të dukshëm për zbulimin e burimit të informacionit. Lidhur me rëndësinë e ruajtjes së burimit të informacionit, në çështjen Goodwin v. The United Kingdom, App. no. 17488/90, 27.3.1996, GJEDNJ ka konkluduar se kërkesa e autoriteteve drejtuar gazetarëve për të zbuluar burimin e informacionit përbën shkelje të lirisë së shprehjes. Po ashtu, sipas GJEDNJ, në çështjen Roemen e Schmit v. Luxembourg, App. no. 51772/99, 25.5.2003, shkelje edhe më të rëndë përbëjnë kontrollet, edhe nëse nuk kanë rezultat, të cilat kanë për objekt zbulimin e identitetit të burimit të provës. Sipas Gjykatës së Strasburgut, mbrojtja e burimit të gazetarëve përbën një nga shtyllat e lirisë së shprehjes, pa të cilën këto burime mund të mos e ndihmojnë shtypin të informojë publikun për çështje të interesit të përgjithshëm. Për rrjedhojë, shtypi mund të mos jetë në gjendje të kryejë rolin e tij në ofrimin e informacioneve të sakta e të besueshme. Në përputhje me këtë qëndrim të GJEDNJ, Kolegji vlerëson se, sikundër u aryetua më lart, përveç garancive të parashikuara lidhur me sekuestrimin e të dhënave kompjuterike, specifikuara lidhur me sekuestrimin e të dhënave ose sistemeve kompjuterike ndaj gazetarëve profesionistë, Gjykata duhet të lejojë sekuestrimin, pasi të jetë shteruar kërkimi në të gjitha burimet e tjera të mundshme të të dhënave, duke pasur parasysh paragrafin 3 të nenit 159 të KPP, i cili parashikon lidhur me emrat e personave nga të cilët gazetarët profesionistë kanë marrë të dhëna gjatë ushtrimit të profesionit të tyre dhe vetëm kur të dhënat janë të domosdoshme për të provuar veprën penale dhe vërtetësia e këtyre të dhënave mund të dalë vetëm nëpërmjet identifikimit të burimit, Gjykata urdhëron gazetarin që të tregojë burimin e informacionit të tij. Kjo do

të thotë se ndërhyrje të tilla, duhet të jenë të mirëargumentuara dhe vetëm në rastet kur e dhëna nuk mund të merret në mënyrë tjetër.

Sa më sipër, lidhur me çështjen e dytë të shtruar për njësim, Kolegji arrin në përfundimin njësuës se:

Së pari, duhet të ekzistojnë kushtet e përgjithshme sipas nenit 208 KPP:

i. Kjo do të thotë se sekuestrimi edhe në rastin e të dhënave kompjuterike, vendoset për provat materiale, kuptimi i të cilave jepet në nenin 187 të KPP dhe për sendet që lidhen me veprën penale.

ii. Për sendet që lidhen me veprën penale, duhet të arsyetohet se edhe këto sende janë të domosdoshme për vërtetimin e fakteve.

Së dyti, Gjykata duhet të argumentojë se cila është vepra penale që në mënyrë të arsyeshme dyshohet se është kryer.

Së treti, Gjykata duhet të arsyetojë përse sekuestrimi i të dhënave ose sistemeve kompjuterike është i domosdoshëm për zgjidhjen e çështjes.

Së katërti, Gjykata duhet të përcaktojë ose të argumentojë se cilat janë të dhënat ose sistemet kompjuterike që do t'i nënshtrohen sekuestrimit dhe çfarë synohet të provohet nëpërmjet vendosjes së sekuestros mbi të dhënat ose sistemet kompjuterike. Në këtë përcaktim Gjykata duhet të bazohet në parimet e proporcionalitetit dhe të përshtatshmërisë, duke lejuar sekuestrimin e të dhënave ose të sistemeve kompjuterike për nevoja të hetimit, vetëm nëse është e nevojshme, për sa është e nevojshme dhe për aq kohë sa është e nevojshme;

Së pesti, Gjykata duhet të përcaktojë dhe të arsyetojë në vendim modalitetet për sekuestrimin e të dhënave ose sistemeve kompjuterike. Edhe në këtë rast, Gjykata duhet të bazohet në parimet e proporcionalitetit dhe të përshtatshmërisë. Sekuestrimi duhet të bëhet në mënyrë të tillë që të sekuestrohen vetëm të dhënat ose sistemet specifikuat në përcaktuar në vendimin e gjykatës. Për nxjerrjen e të dhënave mund të sekuestrohen pajisjet, vetëm në rast se është e domosdosme dhe për aq kohë sa është e nevojshme për marrjen e të dhënave apo krijimin e kopjeve;

Së gjashti, përveçse sa më sipër, specifikuat lidhur me sekuestrimin e të dhënave ose sistemeve kompjuterike ndaj gazetarëve profesionistë, Gjykata duhet të lejojë sekuestrimin, pasi të jetë shteruar kërkimi në të gjitha burimet e tjera të mundshme të të dhënave, duke patur parasysh paragrafin 3 të nenit 159 të KPP. Kjo do të thotë se ndërhyrje të tilla, duhet të jenë të mirëargumentuara dhe vetëm në rastet kur e dhëna nuk mund të merret në burimin e saj. Në raste të tilla përjashtimore Gjykata duhet të saktësojë të dhënat konkrete që kërkohet të sekuestrohen, përse ato janë të domosdoshme/thelbësore për zgjidhjen e çështjes sipas nenit 211/2 të KPP, si dhe arsyet përse sekuestrimi i tyre është i pamundur të realizohet në një mënyrë tjetër. Në çdo rast Gjykata duhet të tregojë kujdes për moscenim të marrëdhënies së gazetarit me burimin e informacionit, duke shmangur zbulimin e këtij burimi kur vërtetësia e të dhënave mund të verifikohet në një mënyrë tjetër.

Në lidhje me zgjidhjen e çështjes konkrete

Kolegji evidenton se subjektet e interesuar, të cilët dispononin të dhënat kompjuterike objekt sekuestrimi të vendimeve të Prokurorisë së Posaçme dhe më pas të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, kanë kundërshtuar vendimin e kësaj gjykate me të cilin është vendosur sekuestrimi i të dhënave kompjuterike në Gjykatën e Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar. Referuar rrethanave të çështjes rezulton se, si vendimi i prokurorisë i datës 13.04.2021 për sekuestrimin dhe/ose këqyrjen e bazës së të dhënave që zotërohet nga Lapsi.al, ashtu edhe vendimi nr. 131, datë 18.04.2021, i Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar, nuk janë ekzekutuar nga policia gjyqësore, duke mos u realizuar sekuestrimi i të dhënave. Kolegji vlerëson se në rastin konkret objekt shqyrtimi, në përputhje me parashikimet e shkronjës “d”, të pikës 1, të nenit 420, sipas të cilit “Me përjashtim të rasteve kur konstatohet në seancë, ankimi nuk pranohet në dhomë këshillimi kur ankimi nuk ka më objekt.”, duke qenë se vendimet e sekuestrimit nuk janë ekzekutuar, në përputhje dhe me parashikimet e shkronjës “a”, të pikës 1, të nenit 441 të KPP, duhet të vendoset mospranimi i rekursit.

...

Vendimi nr.5, datë 03.03.2021 i Kolegjit Civil

(Kushtet për vendosjen e masës së sigurisë, gjyqvarësia, gjë e gjykuar)

...

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Ervin PUPE Kryesues, Sokol SADUSHI, Ilir PANDA anëtarë vëren se në praktikën tashmë të konsoliduar të Kolegjit Civil dhe Kolegjit Administrativ, pika 3 e nenit 470 të KPC është interpretuar në mënyrë teleologjike dhe të zgjeruar edhe për gjykimin në Gjykatën e Lartë. Kjo do të thotë se, për çështjet për të cilat lejohet ankim i veçantë, kriteri përcaktues, me të cilin ligji ka lidhur ritin e posaçëm kameral të gjykimit në juridiksionin rishikues dhe gjykimin me përparësi të tyre, qoftë në gjykatën e apelit apo në Gjykatën e Lartë, nuk është lloji i vendimit të ankimit, por lloji i ankimit të lejuar për tu ushtruar. Në këtë rast togfjalëshi “gjykata më e lartë” vlerësohet nga ana e Kolegjit të jetë përdorur jo pa qëllim nga ana e ligjvënësit. Qëllimi ka qenë që të ruhet riti i posaçëm kameral i gjykimit të ankimeve të veçanta, si në gjykatën e apelit, ashtu edhe në Gjykatën e Lartë. Për shkak të karakteristikave thelbësisht dhe përgjithësisht procedurale, Gjykata e Lartë ka konkluduar në praktikën e saj se, të gjitha llojet e vendimeve, ndaj të cilave ligji lejon ankim/rekurs të veçantë, duhet të shqyrtohen, si nga gjykata e apelit, ashtu edhe nga Gjykata e Lartë, në dhomë këshillimi dhe brenda 30 ditëve nga momenti i regjistrimit në gjykatë. Në kushtet ku prapësimi i palës së paditur mbi gjënë e gjykuar nuk është marrë në shqyrtim nga gjykatat më të ulëta, Kolegji ka vlerësuar të rëndësishëm dëgjimin e palëve dhe me vendim të ndërmjetëm ka vendosur kalimin e

çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore. Një gjë e tillë është e lidhur me garantimin e standardit të vendosur nga Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (në vijim GJEDNJ), se respektimi i parimit të kontradiktoritetit dhe i të drejtës për tu dëgjuar merr rëndësi, sidomos në çështjet ku gjykata investohet kryesisht, me qëllim parandalimin e dhënies së vendimeve gjyqësore me efekt “surprizë” (shih çështjen “Duraliyski v. Bulgaria”, Nr. 45519/06, paragrafi 33-35, Vendim i GJEDNJ, datë 04.03.2014).

Kolegji vlerëson se riti kameral i shqyrtimit të ankimeve të veçanta, sipas nenit 470/3 të KPC, përbën një rregull të përgjithshëm të shqyrtimit të tyre nga gjykata më e lartë, me juridiksion rishikues, për të garantuar shpejtësinë dhe efektivitetin e mjetit të ankimit. Kjo nuk do të thotë se për gjykatën rishikuese nuk është i zbatueshëm riti plenar i dëgjimit të palës në seancë gjyqësore, nëse sipas rastit, një gjë e tillë vlerësohet e domosdoshme (shih për analogji nenin 465/a të KPC; nenin 51 të Ligjit nr. 49/2012; nenin 610 të KPC etj.). Kolegji vlerëson se edhe në kushtet kur përjashtimisht ankimi i veçantë është shqyrtuar në seancë gjyqësore, ai do të ndjekë regjimin e posaçëm, sipas nenit 470 të KPC, për shpejtësinë e gjykimit dhe mënyrën se si do të disponojë Gjykata e Lartë, sikurse do të analizohet në vijim.

Kolegji vlerëson se, në rastin konkret, nuk janë interpretuar drejtë dispozitat e ligjit procedural në lidhje me pengesat procedurale dhe parakushtet për vlefshmërinë e gjykimit, sipas interpretimit të bërë në praktikën e mëparshme gjyqësore të Gjykatës së Lartë (shih Vendim nr. 00-2020- 670, datë 02.10.2020 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë). Ky interpretim i gabuar i ligjit nga gjykatat më të ulëta ka ndikuar edhe në marrjen e një vendimi të pabazuar në ligj, në lidhje me kërkesën e paditësit mbi sigurimin e padisë. Kolegji sjell në vëmendje se procesi gjyqësor civil apo administrativ kërkon ekzistencën e disa prezumimeve procedurale pozitive apo negative, në mënyrë që të mos shfaqen pengesa ligjore paprocedueshmërie (shih nenin 299 të KPC). Prezumimet procedurale pozitive janë ato kushte ligjore, pa të cilat procesi gjyqësor civil apo administrativ shuhet, si p.sh., vullneti i palëve për të proceduar. Nga ana tjetër, prezumimet procedurale negative janë ato kushte ligjore, të cilat nëse vërtetohen se ekzistojnë e shuajnë procesin. Ndryshe nga sa kanë konkluduar gjykatat më të ulëta, Kolegji vlerëson se, elementë të tillë të vlefshmërisë së procesit gjyqësor, sikurse janë gjëja e gjykuar, juridiksioni, kompetenca lëndore/funksionale, litispendenca etj., janë çështjet që duhet të verifikohen paraprakisht dhe të zgjidhen nga gjykatat, në çdo fazë dhe shkallë gjykimi, si parakushte për gjykimin në themel të çështjes.

Kolegji vlerëson se gjyqvarësia (litispendencia) është një ndër kushtet ligjore dhe prezumimet negative të procesit gjyqësor civil. Ajo nuk duhet të ekzistojë përgjatë procesit, pasi nëse vërtetohet se ekziston gjykimi i nisur, i dyti në kohë (primus tempore potior est iure) duhet të pushohet menjëherë. Ligji procedural nuk mundet të lejojë gjykimin e së njëjtës mosmarrëveshje, në të njëjtën kohë, nga dy trupa gjykues të ndryshëm. Kolegji vlerëson se, gjëja e gjykuar dhe gjyqvarësia janë dy institute të së drejtës procedurale, të cilat në aspektin substancial ndjekin të njëjtin qëllim, që është ndalimi i gjykimit më shumë

se një herë të së njëjtës çështjeje (ne bis in idem). Në themel të tyre qëndron marrëdhënia midis dy mosmarrëveshjeve gjyqësore me identitet të njëjtë juridik, sipas objektit, shkakut dhe palëve ndërgjyqëse. Të dyja këto institute kanë si bazë sigurinë juridike dhe ndalimin e dhënies së vendimeve të ndryshme, për të njëjtën çështje. Qëllimi i tyre është qartësia juridike e titujve që formësohen në qarkullimin civil nga vendimet gjyqësore të formës së prerë dhe gjë e gjykuar. Njëkohësisht përmes këtyre instituteve synohet të ruhet koherenca jurisprudenciale dhe e zgjidhjes gjyqësore të çështjeve. Ligjvënësi ka synuar të garantojë në qarkullimin civil parimin e sigurisë juridike të të drejtave dhe detyrimeve, duke synuar gjithashtu edhe eliminimin e krijimit fiktivisht të shkaqeve ligjore për rishikimin e vendimeve gjyqësore, gjë të gjykuar, sipas nenit 494 të KPC. Kolegji vlerëson se ndryshimi midis këtyre instituteve është vetëm formal dhe qëndron tek faza procedurale, në të cilën ndodhen dy çështjet gjyqësore. Në rastin kur çështja përbën gjë të gjykuar, gjykimi i parë ka përfunduar me vendim gjyqësor të formës së prerë, me të cilin janë përcaktuar me efekt prekluziv, të drejtat dhe detyrimet e palëve ndërgjyqëse në marrëdhënien juridike materiale, objekt gjykimi. Ndërkohë, në situatën e gjyqvarësisë, mosmarrëveshja gjyqësore është ende në proces dhe, si rrjedhojë, ndalohej nisja e një gjykimi të dytë të çështjes me të njëjtat palë, me të njëjtin objekt dhe shkak ligjor, në të njëjtën gjykatë ose në gjykata të ndryshme. Neni 451/a/2 i KPC, si dispozitë e posaçme që rregullon institutin e gjësë së gjykuar, në ndryshim nga neni 58 i KPC, nuk e parashikon në mënyrë të shprehur se cila është pasoja që passjell për gjykimin, vërtetimi i kësaj rrethane penguese. Megjithatë, nëse ligjvënësi e ka parashikuar në mënyrë eksplicite në nenin 58 të KPC, se litispendenca është shkak për pushimin e gjykimit, akoma më tepër, të njëjtën pasojë juridike do të duhet të sjellë për gjykimin, rrethana e gjësë së gjykuar, si një fazë më e avancuar procedurale e gjykimit të parë, i cili tashmë ka përfunduar. Mbi bazën e kësaj analize, Kolegji vlerëson se nga pikëpamja e teknikës legjislative, KPC ka rregulluar në mënyrë të posaçme disa nga prezumimet procedurale absolute, si parakushte për vlefshmërinë e gjykimit, duke parashikuar shprehimisht edhe pasojën që sjell vërtetimi i tyre për procesin gjyqësor, sikurse është litispendenca, sipas nenit 58 të KPC, mungesa e juridiksionit gjyqësor, sipas nenit 59 e vijues të KPC etj. Ndërkohë nën një rregullim më të përgjithshëm, neni 299 i KPC ka parashikuar të gjitha pengesat e tjera procedurale për shqyrtimin meritore të çështjes, të cilat kategorizohen, përgjithësisht, si rrethana që pengojnë ngritjen e padisë (padi që nuk mund të ngrihen) apo si rrethana që pengojnë vazhdimin e gjykimit. Në një kuptim të përgjithshëm, gjyqvarësia apo mungesa e juridiksionit etj., janë rrethana që pengojnë ngritjen e padisë. Pra, paditë në të tilla rrethana mund të kualifikohen, përgjithësisht, si padi që nuk mund të ngrihen (lato sensu), por për to, ligjvënësi ka bërë një rregullim të posaçëm. Për të gjitha rastet e tjera, kur nuk ka një rregullim të posaçëm (lex specialis), do të gjejë zbatim neni 299 i KPC, (lex generalis). Pajoja që passjell për gjykimin, vërtetimi i rrethanave të tilla është vetëm pushimi i gjykimit me vendim jopërfundimtar, sipas nenit 127 të KPC.

Përsa i përket fazës në të cilën gjykata që shqyrton mosmarrëveshjen, duhet të konstatojë rrethana të tilla penguese, Kolegji vlerëson se ky operacion vlerësues i gjyqtarit që shqyrton mosmarrëveshjen duhet të jetë i menjëhershëm dhe, nëse është e mundur, që në veprimet paraprake. Kështu, sipas nenit 158/a/2/e të KPC, gjyqtari me vendim, pa caktuar seancën përgatitore, vendos pushimin e gjykimit, nëse vërtetohet një nga rrethanat e parashikuara në nenin 299 të KPC. Në të njëjtën mënyrë, edhe gjykata me juridiksion rishikues që shqyrton mosmarrëveshjen, nëse nuk ka vepruar gjykata e shkallës së parë, menjëherë duhet të konstatojë pengesën dhe të disponojë me vendim jopërfundimtar mbi çështjen. Nëse gjykata që gjykon mosmarrëveshjen gjendet para një pengese procedurale për shqyrtimin meritor të çështjes, apriori nuk mund të marrë në shqyrtim asnjë kërkesë të palëve gjatë gjykimit dhe nuk mund të marrë asnjë vendim të ndërmjetëm të vlefshëm, që i shërben zgjidhjes përfundimtare të çështjes. Sipas nenit 300 të KPC, nëse do të vërtetohet një nga prezumimet procedurale absolute që do t'i jepte shkak pushimit të gjykimit, çdo vendim i ndërmjetëm i gjykatës do të bëhej nul me vendimin e pushimit të gjykimit. Akoma më tepër merr rëndësi një vlerësim i tillë nga gjykatat, kur bëhet fjalë për kërkesat e palës paditëse për sigurim padie, sipas neneve 202 e vijues të KPC. Vendimi i gjykatës që pranon kërkesa të tilla përbën kufizim të drejtave substanciale, kushtetuese dhe ligjore të palës së paditur, gjatë gjykimit, sikurse mund të jetë e drejta e pronës etj., në varësi të llojit të masave kufizuese.

Kolegji vlerëson se, gjykata që po shqyrton mosmarrëveshjen e dytë me paditës S.M, nuk gjendet para pengesës procedurale të gjësë së gjykuar, por para situatës së gjyqvarësisë (litispendencës), sipas nenit 58 të KPC. Në këtë linjë arsyetimi para Kolegjit u shtrua për diskutim çështja nëse neni 58 i KPC gjen zbatim për shqyrtimin e mosmarrëveshjeve në gjykatat e të njëjtit nivel apo edhe në shkallë të ndryshme të gjykimit. Kolegji risjell edhe një herë në vëmendje racion e nenit 58 të KPC dhe të institutit të gjyqvarësisë, si një ndalesë ligjore e zhvillimit të proceseve gjyqësore paralele dhe të njëjta njëkohësisht, përmes së cilës ligjëvënësi synon të garantojë në qarkullimin civil parimin e sigurisë juridike të të drejtave dhe detyrimeve. Litispendenca apo gjyqvarësia lind në momentin që paraqitet padia në gjykatë në mënyrë të vlefshme, padi e cila është e pranueshme për gjykim dhe që prodhon proces gjyqësor në kushtet e vlefshme të procedueshmërisë, sipas nenit 153 të KPC. Si e tillë ajo zgjat për sa kohë zgjat vetë procesi gjyqësor. Ky i fundit nuk përfundon me vendimmarrjen përfundimtare apo jopërfundimtare të gjykatës së shkallës së parë, pasi neni 43 i Kushtetutës dhe neni 442/a dhe 443 i KPC kanë ofruar në disponibilitetin e palëve ndërgjyqëse mjete të zakonshme ankimi. Mjetet e zakonshme të ankimit, konkretisht apeli dhe rekursi, synojnë dhe kanë aftësinë që të parandalojnë marrjen e cilësisë të gjësë së gjykuar (res judicata) të vendimit gjyqësor mbi zgjidhjen e mosmarrëveshjes objekt konflikti gjyqësor. Për rrjedhojë konkludohet natyrshëm se, për sa kohë ekzistojnë në ligj mjetet e zakonshme të ankimit dhe ato mund të ushtrohen apo janë ushtruar, gjendja juridike e litispencës e krijuar me paraqitjen e padisë në gjykatë do të ekzistojë aktive. Ky institut procedural, nëpërmjet garantimit të pavarësisë së brendshme gjyqësore, mbron edhe parimin e gjyqtarit natyral

të çështjes dhe e ruan këtë figurë në çdo fazë dhe shkallë gjykimi. Si e tillë, nuk mund të pretendohet se kjo gjendje apo këto parime mbrohen vetëm në shkallën e parë të gjykimit. Përkundrazi, këto parime dhe ky rregull zbatohen në mënyrë identike në çdo fazë dhe shkallë gjykimi.

Sa më sipër, në rastin konkret, Kolegji konkludon se gjykata e shkallës së parë, para se të merrte në shqyrtim kërkesën për sigurimin e padisë, duhet të verifikonte pretendimin e palës së paditur mbi gjënë e gjykuar, nëse mosmarrëveshja e parë kishte përfunduar me vendim gjyqësor të formës së prerë, gjë e gjykuar apo nëse ishte në situatën e gjyqvarësisë. Me verifikimin e këtij parakushti për vlefshmërinë e procesit gjyqësor, duhet të vendoste pushimin e gjykimit. Në të njëjtën mënyrë, edhe gjykata e apelit, gabimisht ka vlerësuar se ky element verifikohet në përfundim të gjykimit, duke lënë në fuqi vendimin e ndërmjetëm të gjykatës së shkallës së parë, mbi sigurimin e padisë. Si rrjedhojë, zgjidhja e çështjes përfundimisht nga Gjykata e Lartë, që përputhet edhe me interesin e palës së paditur për të bërë rekurs, do të ishte ndryshimi i vendimeve dhe anulimi i masës së sigurimit të padisë.

...

Vendimi njësues nr.113, datë 22.07.2021 i Kolegjit Administrativ
(Gjykata me ligj, e drejta e ankimit gjyqësor, zbatimi i drejtpërdrejt i KEDNJ)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë i përbërë nga: Sokol SADUSHI Kryesues, Ilir PANDA, Sokol BINAJ, Albana BOKSI, Ervin PUPE anëtarë vëren se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë me Vendimin nr. 10751, datë 09.11.2012 ka vendosur: “Pranimin e kërkesëpadisë. Anulimin e Vendimit nr. 173, datë 01.11.2010 të Komisionit të Caktimit të Aftësive për Punë pranë Drejtorisë Rajonale të Sigurimeve Shoqërore Tiranë dhe Vendimit nr. 44, datë 21.12.2010 të Komisionit të Caktimit të Aftësive për Punë Epror pranë Institutit të Sigurimeve Shoqërore. Detyrimin e të paditurit Drejtoria Rajonale e Sigurimeve Shoqërore Tiranë për t’i paguar paditëses pensionin e invaliditetit si person i paaftë për punë, nga data 01.11.2010 deri me datë 01.11.2011, në masën që e ka pasur kur e ka ndërprerë.”. Gjykata Administrative e Apelit Tiranë me Vendimin nr. 2318, datë 05.06.2014 ka vendosur: Lënien në fuqi të Vendimit nr. 10751, datë 09.11.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.”.

Në praktikën gjyqësore të gjykatave administrative të shkallës së parë, të Gjykatës Administrative të Apelit dhe të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë janë vënë re qëndrime të kundërta mbi interpretimin dhe zbatimin e nenit 39/1, pika 3 të ligjit nr. 7703, datë 11.05.1993 (në vijim ligji nr. 7703/1993), në lidhje me kuptimin e formës së prerë të vendimeve të KMCAP. Në çështje gjyqësore të ndryshme, nga gjykatat është

marrë në analizë, nëse KMCAP, sipas ligjit nr. 7703/1990, plotëson kushtet e gjykatës, në kuptim të nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (në vijim KEDNJ) dhe sipas standarteve të vendosura nga GJEDNJ, në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”, për të konkluduar mbi juridiksionin gjyqësor mbi këto çështje. Sipas njërit qëndrim të mbajtur në praktikën gjyqësore, neni 39/1, pika 3 i ligjit nr. 7703, datë 11.05.1993 nuk lejon kontrollin gjyqësor mbi vendimet e KMCAP epror dhe se ky organ, me ndryshimet që pësoi ligji nr. 7703/1993, në vitin 2011, plotëson elementët e gjykatës, në kuptimin material. Në të tilla raste, gjykatat kanë konkluduar mungesën e juridiksionit gjyqësor mbi kontrollin e këtyre vendimeve (shih vendim nr. 00 - 2017–1934, datë 26.09.2017 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë; vendim nr. 1651, datë 02.05.2018 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë). Në raste të tjera të ngjashme Gjykata e Lartë, duke referuar në standardet e vendosura nga GJEDNJ, në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”, ka vlerësuar se duhet të njihet e drejta e ankimit gjyqësor mbi vendimet e KMCAP epror (shih vendim nr. 00-2017-116, datë 01.02.2017 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë; vendim datë 06.06.2017 i Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë; Vendim nr. 5325 (06125), datë 26.10.2016 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë; vendim nr. s’ka, datë 21.02.2018 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë etj). Në këto kushte, para Kolegjit, në rastin konkret, u shtrua për diskutim çështja e ushtrimit ose jo të të drejtës së ankimit gjyqësor ndaj vendimit të KMCAP epror, sipas rregullimit të parashikuar në nenin 39/1, pika 3 të ligjit nr. 7703/1993 (të ndryshuar në vitin 2011) dhe në nenin 35/4 të ligjit, (para ndryshimeve), i cili ka qenë në fuqi në kohën e paraqitjes së padisë, si një nga shkaqet e rekursit të palës së paditur.

Kolegji vlerësoi se KMCAP epror, edhe me ndryshimet që ka pësuar ligji nr. 7703/1993, në vitin 2011, nuk plotëson elementet e quazi (pothuajse) gjykatës, sipas nenit 6 të KEDNJ, nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe praktikës së GJEDNJ, në çështjen e referuar më sipër. Nga ana tjetër, Kolegji vlerësoi se rekursi i Institutit të Sigurimeve Shoqërore dhe i Drejtorisë Rajonale të Sigurimeve Shoqërore Tiranë nuk mund të shqyrtohej dhe të vendosej për ligjshmërinë apo jo të vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, në kushtet kur këto dy dispozita ligjore, nga viti 1995 e deri më sot, ndalojnë ushtrimin e kontrollit gjyqësor mbi vendimet e KMCAP Epror. Kolegji vlerësoi se të dy këto parashikime ligjore, i pari i zbatueshëm sa kohë është realizuar kontrolli administrativ (deri në vitin 2011) dhe i dyti i zbatueshëm gjatë kontrollit gjyqësor, pas ushtrimit të padisë dhe nga momenti i hyrjes në fuqi të ndryshimeve të ligjit nr. 7703/1993 të vitit 2011 e deri më sot, vijnë në kundërshtim me nenin 42 dhe 83 të Kushtetutës, por edhe me nenin 6 të KEDNJ-së dhe jurisprudencën e GJEDNJ-së, të artikuluar mbi këtë dispozitë ndër vite. Për rrjedhojë, Kolegji konkludoi se asnjë vlerësim ligjor mbi rekursin objekt gjykimi nuk mund të ishte i mundur, derisa Gjykata Kushtetuese të shprehet mbi kushtetutshmërinë e dispozitës së zbatueshme për zgjidhjen e çështjes, konkretisht pika 3 e nenit 39/1 të ligjit nr. 7703/1993. Mbi këtë analizë, në bazë të nenit 145, pika 2 të Kushtetutës dhe nenit 68 të

ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me vendimin e ndërmjetëm datë 12.10.2020, Kolegji pezulloi gjykimin dhe i’u drejtua Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin si antikushtetuese të pikës 3 të nenit 39/1 të ligjit nr. 7703/1993. Në argumentet për shpalljen e antikushtetutshmërisë së dispozitës ligjore, Gjykata e Lartë shtroi para Gjykatës Kushtetuese disa çështje të natyrës kushtetuese, zgjidhja e të cilave varej nga analiza, interpretimi dhe qëndrimi që do të mbante ky autoritet i lartë kushtetues se:

i) A mundet gjykata në zgjidhjen e çështjes të refuzojë të zbatojë ligjin, duke zbatuar drejtpërdrejtë Kushtetutën dhe të drejtën ndërkombëtare, duke shmangur zbatimin e nenit 145/2 të Kushtetutës, apo thënë ndryshe, duke shmangur nisjen e kontrollit incidental kushtetues të ligjit nga ana e Gjykatës Kushtetuese?

ii) Çfarë fuqie juridike kanë konkluzionet e Komitetit të Ministrave të Këshillit të Europës që konstatojnë përmbushjen e masave të përgjithshme që GJEDNJ ka lënë si detyrë ndaj shtetit në një nga vendimet e saj që ka marrë formë të prerë, nëse pas rezolutës konstatohet se në të vërtetë masat ligjore të marra nga shteti nuk e kanë zbatuar jurisprudencën e GJEDNJ dhe sërisht ka shkelje të dispozitave të KEDNJ?

iii) A e kanë respektuar jurisprudencën “Dauti kundër Shqipërisë” të GJEDNJ-së ndryshimet e ligjit nr. 7703/1993 në vitin 2011 dhe, a e kanë shndërruar ndryshimet e ligjit për sigurimet shoqërore të vitit 2011 KMCAP Epror materialisht në një gjykatë me të gjitha elementet e nenit 6 të KEDNJ-së?

iv) A munden të krijohen organet quasi gjyqësore me ligj me shumicë të zakonshme, duke pasur parasysh rregullimin e nenit 81 të Kushtetutës?

v) A mundet të rregullohet organizimi, funksionimi dhe procedurat e shqyrtimit të organeve quasi gjyqësore me ligje me shumicë të zakonshme apo me akte nënligjore normative?

Me vendimin nr. 55, datë 31.03.2021 të Mbledhjes së Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese është vendosur moskalimi i çështjes për shqyrtim në seancë plenare. Gjykata Kushtetuese vlerësoi se zgjidhja e këtyre çështjeve lidhej më së shumti me interpretimin e ligjit, ç’ka përbën funksion natyral për Gjykatën e Lartë. Ndër të tjera, Mbledhja e Gjyqtarëve e Gjykatës Kushtetuese ka konkluduar se, çështjet e interpretimit të ligjit i përkasin kompetencës së gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe sidomos Gjykatës së Lartë, si organi më i lartë i sistemit gjyqësor që ka për funksion të përgjithshëm njësimin dhe zhvillimin e praktikës gjyqësore. Sipas Gjykatës Kushtetuese, në këtë çështje, Gjykata e Lartë duhet të ushtrojë funksionin e saj, duke vlerësuar brenda kufijve kushtetues, nëse është vendi për njësimin, zhvillimin ose ndryshimin e praktikës gjyqësore. Përderisa Gjykata Kushtetuese, për pesë çështjet e sipërcituara, të shtruar nga gjykata referuese nuk ka vlerësuar se duhet të ushtrojë përmes rrugës së kontrollit incidental, kontrollin e papajtushmëria e ligjit me Kushtetutën, atëherë Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, - në ushtrim të të drejtës së tij kushtetuese dhe ligjore, që lidhet me funksionin

nomofilatik, - në respektim të standardeve të vendosura nga GJEDNJ, në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”, - duke pasur parasysh praktikat e ndryshme të gjykatave të niveleve më të ulëta dhe të vetë Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, - meqenëse përpara Gjykatës së Lartë gjenden për shqyrtim raste të ngjashme, për të cilat duhet të jepet një zgjidhje e njëjtë në interpretimin e ligjit, - në zbatim të nenit 12/3, 58/a dhe 62/a të ligjit nr. 49/2012, të ndryshuar me ligjin nr. 49/2021 ka konkluduar me vendim të ndërmjetëm se shqyrtimi i kësaj çështjeje duhet të kalojë në seancë gjyqësore, me një trupë gjyqësore prej 5 gjyqtarësh, për arsye se rekursi ngre shkaqe që lidhen me zbatimin e ligjit procedural, të një rëndësie themelore për njësimin dhe zhvillimin e praktikës gjyqësore.

Në jurisprudencën “Dauti kundër Shqipërisë”, GJEDNJ ka marrë në analizë dhe interpretuar nëse KMCAP Epror, me karakteristikat e rregullimit ligjor dhe nënligjor si më lart, është apo jo gjykatë ose tribunal, në kuptimin autonom që jurisprudenca e saj i ka njohur nenit 6 të KEDNJ-së. Në këtë vendim, ndër të tjera, GJEDNJ ka arsyetuar: “46. Ndërsa neni 6 § 1 parashikon “të drejtën për në gjykatë”, ai nuk i detyron shtetet kontraktuese t’ia nënshtrojnë mosmarrëveshjet në lidhje me të “drejtat dhe detyrimet civile”, një procedure të zhvilluar në të gjitha fazat e saj para “gjykatave” që përmbushin kërkesat e ndryshme të nenit. Nevoja për fleksibilitet dhe efçencë, që janë plotësisht në pajtim me mbrojtjen e të drejtave të njeriut, mund ta justifikojnë ndërhyrjen fillestare të organeve administrative ose profesionale dhe, aq më tepër, të organeve gjyqësore që nuk përmbushin këto kërkesa në çdo aspekt. “E drejta për në gjykatë” mbulon çështjet e faktit po aq sa edhe çështjet e ligjit (shih *Le Compte, Ven Leuven dhe De Meyere v. Belgium*, 23 qershor 1981, § 51, seria A nr 43). 47. Gjykata vëren se në bazë të nenit 6 § 1 të Konventës, është e nevojshme që vendimet e organeve administrative që nuk përmbushin vetë kërkesat e këtij neni duhet t’i nënshtrohen kontrollit pasues të një “organi gjyqësor që ka juridiksion të plotë” (shih për shembull, *Ortenberg v. Austria*, 25 nëntor 1994, § 31, seria A nr 295-B, dhe *Crisan v. Rumania*, nr 42930/98, § 24, 27 maj 2003)... 51. Me qëllim që të përcaktohet nëse një gjykatë konsiderohet e pavarur, duhet t’i kushtohet vëmendje, ndër të tjera, mënyrës së emërimit të anëtarëve të saj dhe mandatit në detyrë, ushtrimit të garancive ndaj presioneve të jashtme dhe çështjes nëse organi ka shprehjen e pavarësisë (shih, ndër të tjerash *Morris v. Mbretërisë së Bashkuar* nr 38784/97, § 58, KEDNJ 2002-I). 52. Gjykata vëren që Komisioni i Ankimeve përbëhet tërësisht nga mjekë në detyrë, të emëruar nga ISSH-ja dhe të aprovuar së fundi nga Ministria e Shëndetësisë, nën autoritetin dhe mbikëqyrjen e së cilës mjekët punojnë. Në Komisionin e Ankimeve nuk ka anëtarë të kualifikuar ligjorë apo gjyqësorë (shih, për kontrast, *Le Compte, Van Leuven dhe De Meyere* të përmendur më sipër, § 58). 53. Ligji dhe rregulloret e brendshme nuk përmbajnë rregulla që të rregullojnë mandatin e anëtarëve në detyrë, largimin e tyre, dorëheqjen apo ndonjë garanci për patundshmërinë e tyre. Rregullat statusore nuk parashikojnë mundësinë e betimit të bërë nga anëtarët e tij. Duket sikur ata mund të largohen në çdo moment nga detyra, sipas dëshirës së ISSH-së ose Ministrisë së Shëndetësisë, që ushtrojnë diskrecion të

pakufizuar. Pozicioni i anëtarëve të komisionit të ankimeve është i hapur ndaj presioneve të jashtme. Një situatë e tillë e minon pamjen e pavarësisë. 54. Nga sa më sipër, gjykata konsideron që Komisioni i Ankimeve nuk mund të konsiderohet si një “gjykatë e pavarur dhe e paanshme”, siç kërkohet në nenin 6 § 1 të Konventës. 55. Duke pasur parasysh faktin që komisioni i ankimeve nuk përbën një “gjykatë të pavarur dhe të paanshme” dhe që vendimet e tij, sipas ligjit në fuqi në këtë kohë, nuk mund të kundërshtohen para një gjykate vendase, gjykata konkludon që ka pasur shkelje të së drejtës së ankimesit për t’iu drejtuar gjykatës sipas nenit 6 § 1 të Konventës.” (Shih çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”, Ap nr. 19206/05, Vendim i GJEDNJ datë 03.02.2009). Ky vendim i GJEDNJ-së ka marrë formë të prerë, me datë 03.05.2009. Thelbi i vendimmarrjes së GJEDNJ-së në çështjen e sjellë në vëmendje më sipër, ishte se sipas nenit 6 të KEDNJ-së, shtetet kontraktuese, duke përfshirë këtu edhe Republikën e Shqipërisë, kanë hapësirë për të krijuar edhe organe alternative “për shqyrtimin e të drejtave dhe detyrimeve civile”, që nuk janë gjykata në kuptimin formal, por që materialisht dhe në mënyrë ekuivalente, plotësojnë të gjitha elementët e organit të caktuar me ligj, paanësisë dhe pavarësisë. Në të kundërt, duhet domosdoshmërisht të njihet ankimi dhe aksesit në gjykatë, ndaj vendimmarrjes së tyre. Nga kjo jurisprudencë e detyrueshme ndërkombëtare rezulton të jenë vendosur detyra dyplanëshe për Republikën e Shqipërisë. Në planin individual, pala paditëse në këtë proces duhet të kompensohet dhe të rishikoheshin vendimet gjyqësore vendase, që kishin refuzuar proceduralisht shqyrtimin e padisë. Në planin e përgjithshëm, Shqipëria detyrohet të ndryshonte paragrafin e katërt të nenit 35 të ligjit nr. 7703/1993, që do të thotë të lejonte kundërshtimin në gjykatë të vendimeve të KMCAP Epror. Nëse kjo nuk do të ndodhte, do të duhej që Shqipëria të shndërronte me ligj, KMCAP Epror në një gjykatë apo tribunal me të gjitha karakteristikat jurisprudenciale dhe autonome të nenit 6 të KEDNJ-së, që GJEDNJ i ka elaboruar ndër vite.

Kolegji çmon të sjellë në vëmendje jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë për organet quazi gjyqësore. Terminologjinë e quazi gjykatës e ka përdorur Gjykata Kushtetuese në jurisprudencën e saj, fillimisht, për të shquar kompetenca quazi gjyqësore të organeve kushtetuese, të cilat nuk janë pjesë e pushtetit gjyqësor, konkretisht të komisioneve hetimore parlamentare, të ngritura sipas nenit 77 të Kushtetutës, (shih Vendimin nr. 18, datë 14.05.2003 dhe Vendimin nr. 21, datë 01.08.2008 të Gjykatës Kushtetuese). Gjykata Kushtetuese ka pranuar kushtetutshmërinë dhe ligjshmërinë e krijimit nga ligji të organeve quazi gjyqësore (shih Vendimin nr. 27, datë 26.05.2010 të Gjykatës Kushtetuese), të cilat paraqiten me karakteristikat e qenësishme, herë të organeve administrative dhe herë të organeve gjyqësore. Kjo jurisprudencë, në vijim të qëndrimeve të mbajtura ndër vite edhe nga GJEDNJ, ka njohur si organe quazi gjyqësore komisionet e kthimit dhe kompensimit të pronës, që organizoheshin dhe funksiononin përmes ligjit të parë të kthimit dhe kompensimit të pronave ish-pronarëve (shih ligjin nr. 7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”). Nga ana tjetër,

Gjykata Kushtetuese nuk ka njohur statusin e organit quasi gjyqësor të Agjencisë së Kthimit të Pronave (shih Vendimin nr. 43, datë 06.10.2011 të Gjykatës Kushtetuese) dhe të Agjencisë së Trajtimit të Pronave (shih Vendimin nr. 1, datë 16.01.2017 të Gjykatës Kushtetuese), të krijuar si institucion në vitin 2015, pasi ka konkluduar se varësia e tyre tek Ministri i Drejtësisë nuk përmbush elementin e pavarësisë së këtyre organeve. Gjykata Kushtetuese nuk ka vënë në diskutim më parë cilësinë dhe procedurën që duhet të ketë ligji organik që krijon, rregullon dhe parashikon mënyrën e funksionimit të organeve quasi gjyqësore, si dhe procedurat e shqyrtimit të tyre. Konceptin e organeve quasi gjyqësore e ka elaboruar edhe Gjykata e Lartë. Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, nëpërmjet një vendimi unifikues, kanë arritur në konkluzionin se Komisioni i Shërbimit Civil është një organ quasi gjyqësor (shih Vendimin Unifikues nr. 3, datë 24.01.2007 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë). Në këtë rast Kolegjet e Bashkuara kanë vlerësuar se pavarësia që ky institucion gëzonte në ushtrimin e detyrës nga pushteti legjislativ dhe ekzekutiv, garancitë ligjore të qëndrimit në detyrë, elementet e parashikuar në ligjin me shumicë të cilësuar prej tre të pestave të deputetëve për miratimin e strukturës organizative, të vendeve të punës dhe buxhetit i japin Komisionit të Shërbimit Civil të gjitha tiparet e një organi administrativ, të pavarur dhe të ngarkuar me zgjidhjen e ankimeve ndaj vendimeve lidhur me nëpunësin civil dhe, gjithashtu, i japin atij të gjitha tiparet e një arbitri administrativ, apo të një trupe (organi) me funksion dhe kompetenca quasi gjyqësore. Në vazhden e këtij arsyetimi, Kolegjet e Bashkuara kanë konkluduar se ankimet gjyqësore të vendimeve të Komisionit të Shërbimit Civil nuk e shndërrojnë atë palë ndërgjyqëse, pasi palët janë punëmarrësi dhe punëdhënësi dhe se ky organ quasi gjyqësor nuk mund të ankimojë vendimet e gjykatës së shkallës së parë apo të apelit që cenojnë vendimet e tij. Gjithashtu, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë kanë konkluduar se edhe vendimi i pushimit të çështjes nga ana e prokurorit, para ndryshimeve të Kodit të Procedurës Penale të vitit 2017, është një vendim quasi gjyqësor (shih Vendimin Unifikues nr. 2, datë 20.06.2013 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë).

Megjithatë, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë nuk e kanë vënë në diskutim çështjen nëse aktet nënligjore me karakter normativ mund të rregullojnë çështje themelore të së drejtës procedurale mbi shqyrtimin e ankimeve apo kërkesave të individëve nga organet quasi gjyqësore. Për më tepër, Kolegjet e Bashkuara në këtë jurisprudencë njësuere e pranojnë pa asnjë mëdyshje zbatimin e rregullores së brendshme të Komisionit të Shërbimit Civil që parashikonte rregullat procedurale të shqyrtimit të ankimeve si organ quasi gjyqësor (shih Vendimin Unifikues nr. 3, datë 24.01.2007 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë). Gjykata e Lartë, në disa çështje të shqyrtuara përmes ankimeve të veçanta të subjekteve paditës kundër vendimeve të gjykatave të shkallës së parë administrative që kanë nxjerrë nga juridiksioni gjyqësor paditë kundër vendimeve të KMCAP Epror, ka mbajtur qëndrimin se karakteristikat e sjella nga ndryshimet që iu bënë ligjit nr. 7703/1993 në vitin 2011, e kanë bërë KMCAP Epror një organ quasi gjyqësor, duke konkluduar se ndaj këtyre vendimeve

nuk mund të ushtrohet padi në gjykatë, sipas pikës 3 të nenit 39/1 të ligjit. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka arsyetuar ndër të tjera: "...karakteristikat e përcaktuara në dispozitat e mësipërme, i japin Komisionit Epror të Caktimit të Aftësisë për Punë, natyrë quasi gjyqësore, rrjedhimisht edhe vendimet e tij janë të formës së prerë dhe nuk mund të shqyrtohen nga gjykata. Në rastin në gjykim, gjykata administrative e shkallës së parë ka zbatuar keq ligjin. Duke arsyetuar si më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë arrin në përfundimin se çështja objekt gjykimi nuk bën pjesë në juridiksionin gjyqësor dhe Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë nuk është kompetente në lëndë për gjykimin e saj." (Shih Vendimin nr. 00-2017-1934, datë 29.06.2017 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë. Ndërkohë, GJEDNJ, sipas jurisprudencës konstante të saj, mban qëndrimin se, nëse një organ administrativ i ngarkuar për të shqyrtuar mosmarrëveshjet mbi të "drejtat dhe detyrimet me karakter civil" nuk përmbush të gjitha kërkesat e nenit 6, pika 1, nuk ka shkelje të Konventës nëse procedura para këtij organi ka qenë objekt kontrolli përfundimtar në një organ gjyqësor me juridiksion të plotë, i cili mbart të gjitha garancitë e kësaj dispozite (shih çështjen "Ramos Nunes de Carvalho e Sá c. Portugal", Req. nos 55391/13 et 2 autres, Vendim i Dhomës së Madhe të GJEDNJ datë 06.11.2018, paragrafi 132. Gjithashtu shih çështjen "Vera Fernández-Huidobro c. Espagne", Req. no 74181/01, Vendim i GJEDNJ datë 06.01.2010, paragrafi 131). Megjithatë, nëse një kontroll i tillë materialisht gjyqësor nuk lejohet nga ligji dhe organi administrativ nuk përmbush kushtet materiale për t'u kualifikuar si gjykatë, atëherë mosparashikimi i kontrollit gjyqësor passjell shkelje të nenit 6 të KEDNJ (Shih çështjen "Peleki c. Grece", Req. no. 69291/12, Vendim i Seksionit i të GJEDNJ datë 05.03.2020, paragrafi 59 – 60).

Gjithashtu në vlerësimin e kësaj çështje duhet të mbahet parasysh edhe jurisprudenca relevante e Gjykatës Kushtetuese mbi nenin 42 të Kushtetutës. Gjykata Kushtetuese ka konkluduar se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga aspektet e të drejtës për gjykim dhe se kjo e drejtë kushtetuese, ndër të tjera, ka për qëllim të garantojë shtetasit nga çdo veprim që u shkakton cenim të të drejtave të tyre, pa përjashtuar rastet kur cenimi vjen nga ndonjë akt i administratës shtetërore. Kjo jurisprudencë vlerëson se shteti i së drejtës presupozon që çdo ndërhyrje e autoriteteve ekzekutive në të drejtat e individit apo të personave juridikë, duhet të jetë objekt i një kontrolli efektiv nga një organ që ofron garantimin e pavarësisë dhe paanësisë gjatë procesit të shqyrtimit të procesit (shih Vendimin nr. 10, datë 04.04.2007 të Gjykatës Kushtetuese) dhe se e drejta për t'ju drejtuar gjykatës (e drejta e aksesit), nënkupton të drejtën që ka çdo individ për të ngritur padi në një gjykatë që ka juridiksion të plotë për të zgjidhur çështjen (shih Vendimin nr. 10, datë 11.05.2006 të Gjykatës Kushtetuese).

Shkeljet e evidentuara nga GJEDNJ të çojnë paraprakisht në përfundimin se të gjitha vendimet e KMCAP Epror, që referojnë në paragrafin e katërt të nenit 35 të ligjit nr. 7703/1993 (para hyrjes në fuqi të ndryshimeve ligjore të vitit 2011), janë marrë nga një organ administrativ që nuk ka garancitë kushtetuese dhe konventore të një organi quasi

gjyqësor. Ky konkluzion është gjë e gjykuar dhe i detyrueshëm për Shqipërinë (shih nenin 5 të Kushtetutës) për shkak të vendimmarrjes së formës së prerë të GJEDNJ në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”. Në rrethana të tilla, në bazë dhe për zbatim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, do të duhet që ligji të lejojë dhe të krijojë një mjet ankimi efektiv në një gjykatë kundër vendimeve të KMCAP Epror (shih për analogji konkluzionet dhe arsyetimin e çështjes “Ortenberg v. Austria”, Vendim i GJEDNJ datë 25.11.1994, paragrafi 31, seria A nr 295-B. Shih gjithashtu dhe çështjen “Crisan v. Rumania”, Kërkesa nr. 42930/98, Vendim i GJEDNJ datë 27.05.2003, paragrafi 24).

Kolegji konkludon se, nga problematika e evidentuar nga jurisprudenca “Dauti kundër Shqipërisë”, ndryshimet ligjore të vitit 2011 kanë plotësuar këto masa të përgjithshme: i) parashikimin e procedurës së betimit të anëtarëve të KMCAP Epror; ii) përcaktimin e kohëzgjatjes së mandatit të anëtarëve të KMCAP Epror; iii) përcaktimin taksativ të shkaqeve për mbarimin e mandatit të anëtarit të KMCAP Epror; iv) përcaktimin taksativ të shkaqeve të shkarkimit nga detyra të anëtarit të KMCAP Epror; v) proklamimin në ligj të ushtrimit të detyrës së anëtarëve të KMCAP Epror në pavarësi dhe sipas bindjes profesionale; vi) garantimin e anëtarësisë së një anëtarit me profesion jurist dhe me përvojë gjyqësore në KMCAP Epror, i cili emërohet nga Ministri i Drejtësisë. Kolegji vëren se ka edhe çështje të tjera, të cilat, megjithëse janë lënë si detyrë në kuadër të masave të përgjithshme të vendimit “Dauti kundër Shqipërisë” të GJEDNJ-së, nuk kanë gjetur zbatim në ndryshimet që i janë bërë ligjit në vitin 2011. Analiza e këtyre çështjeve që në fakt përbën edhe një ndër drejtimet kryesore të këtij vendimi njësues që ndihmon në nxjerrjen e konkluzionit nëse KMCAP Epror plotëson kushtet e një organi quazi gjyqësor është e lidhur me: (i) garantimin e pavarësisë materiale dhe funksionale nga presionet e organeve të emërtesës; ii) garantimin e patundshmërisë nga detyra; iii) garantimin e kthimit në detyrë në rast shkarkimi në kundërshtim me shkaqet e parashikuara në nenin 39/4 të ligjit nr. 7703/1993; iv) parashikimin e garancive procedurale të procesit të rregullt ligjor gjatë shkarkimit nga detyra për anëtarët e KMCAP Epror.

Kolegji konkludon se në mënyrën se si krijohet dhe konstituohet trupa gjykuese e KMCAP Epror ka parashikime të tilla, të cilat në rastin më të mirë nuk janë rregullime ligjore dhe nuk janë vullneti i ligjvënësit dhe, në rastin më të keq, janë rregullime nënligjore normative, të cilat ndryshojnë vullnetin e ligjvënësit dhe parashikimet për formësimin e trupës gjykuese të KMCAP Epror. Duke sjellë në vëmendje se, në rastin në shqyrtim, trupa gjykuese e KMCAP Epror nuk rregullohet vetëm nga vullneti i ligjvënësit, por edhe me akte nënligjore që tejkalojnë vullnetin e ligjvënësit, Kolegji konkludon natyrshëm se KMCAP Epror nuk përbën një quazi gjykatë, të caktuar me ligj, sipas konceptit autonom të nenit 6 të KEDNJ. Gjithashtu, duhet të mbahet parasysh se eventualisht trupës gjykuese mund t’i mungojë, sipas rregullimit nënligjor normativ, edhe anëtarit jurist dhe sërish ankimi i individit do të shqyrtohet dhe vendimi i KMCAP Epror do të rezultojë si i pakundërshtueshëm sipas ligjit. Evidentimi i një rasti të tillë do të konsiderohej haptazi në

kundërshtim me jurisprudencën e detyrueshme “Dauti kundër Shqipërisë” të GJEDNJ-së. Pikërisht, rregullime të tilla normative që janë bërë me këtë akt normativ nënligjor, ndërkohë që vlerësohen se e kanë tejkaluar haptazi përmbajtjen e ligjit, tek i cili duhet të bazohen, konsiderohen nga Kolegji, sipas nenit 38 të ligjit 49/2012, si të paligjshme dhe, për rrjedhojë, të pazbatueshme. Një çështje tjetër që shtrohet për diskutim, përsa i përket standardit të quazi gjykatës së caktuar me ligj, është edhe çështja e procedurës së miratimit të ligjit, me të cilin krijohet dhe rregullohet organizimi dhe funksionimi i organeve quazi gjyqësore. Kjo është një çështje që nuk lidhet drejtpërdrejtë me jurisprudencën e GJEDNJ-së apo me detyrimet e së drejtës ndërkombëtare relevante dhe të detyrueshme për Shqipërinë. Kjo çështje lidhet ekskluzivisht me zbatimin e drejtë të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë në këtë pjesë të posaçme të veprimtarisë së pushtetit legjislativ.

Në vijim të kësaj analize, për Kolegjin u shtrua për zgjidhje nëse, në referim të rregullit të nenit 81 të Kushtetutës, mund të krijohen organet quazi gjyqësore me një ligj me shumicë të zakonshme? Kjo pyetje u shtrua gjithashtu për zgjidhje para Gjykatës Kushtetuese, e cila vlerësoi se edhe kjo çështje i përkiste funksionit nomofilatik të Gjykatës së Lartë. Në këto kushte, sipas nenit 132 të Kushtetutës dhe fuqisë detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese, mbetet detyrë e Kolegjit të marrë në analizë dhe t’i japë përgjigje kësaj çështjeje, duke interpretuar ligjin nr. 7703/1993, në raport me dispozitat respektive kushtetuese. Fillimisht, Kolegji sjell në vëmendje se procedura e miratimit të ligjit me anën e së cilit krijohet, organizohet dhe funksionon një organ quazi gjyqësor nuk bën pjesë në rregullimet e nenit 6 të KEDNJ-së. Megjithatë, çështja nuk zgjidhet vetëm me këtë konstatim, pasi, sipas nenit 17 të Kushtetutës, KEDNJ është detyrim minimal, përkundrejt kreativitetit të pushtetit legjislativ në mënyrën se si i rregullon normativisht të drejtat dhe liritë themelore të njeriut. Kjo do të thotë se Republika e Shqipërisë është e lirë dhe sovranë që të parashikojë standarde më të larta ligjore për mbrojtjen e tyre.

Nga mënyra se si është formuluar neni 81 i Kushtetutës rrjedh se ligjet për organizimin dhe funksionimin e gjykatave apo edhe për krijimin e tyre (neni 135 i Kushtetutës) duhet të miratohen me shumicë prej tre të pestave të anëtarëve të Kuvendit. Kjo do të thotë se Kushtetuta nuk lejon krijimin, organizimin dhe funksionimin e gjykatave, me ligje me shumicë të zakonshme. Më tej, mbetet përmes analizës dhe interpretimit, për t’i dhënë përgjigje pyetjes se, në rast se gjykatat nuk mund të krijohen, të funksionojnë dhe të organizohen me ligje me shumicë të thjeshtë, a është e mundur që në zbatim të Kushtetutës, Kuvendi të krijojë, të organizojë apo të bëjë të mundur, me ligje të tilla, funksionimin e organeve quazi gjyqësore? Duhet të mbahet parasysh se, nëse kjo pyetje do të merrte një përgjigje pozitive atëherë garancitë që jep shumica e cilësuar parlamentare në krijimin e institucioneve që ushtrojnë drejtpërdrejt funksione kushtetuese dhe që i përkasin pushtetit gjyqësor apo pushtetit të dhënies së drejtësisë, nuk do të shërbenin për organet ekuivalente të tyre dhe që materialisht ushtrojnë të njëjtin juridiksion në zgjidhjen e çështjeve të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut. Nëse kjo do të lejohej, atëherë

do të pranohej se Kuvendi mund të miratojë edhe me procedurë të përshpejtuar ligje për krijimin, organizimin dhe funksionimin e organeve quazi gjyqësore, në kuptim të pikës 2 dhe 3 të nenit 83 të Kushtetutës. Gjithashtu, Kolegji çmon se, nëse pyetja e shtuar më lart do të merrte përgjigje pozitive, atëherë do të konkludohej se organet quazi gjyqësore do të lejoheshin të krijoheshin, të organizoheshin dhe të funksiononin edhe me akt normativ të Këshillit të Ministrave, në kuptim të nenit 101 të Kushtetutës.

Nga një analizë historike që i bëhet ligjit nr. 7703/1993, i cili është miratuar dhe ndryshuar me shumicë të zakonshme parlamentare rezulton të mos i ketë shpëtuar ndërhyrjeve, qoftë nëpërmjet procedurave të përshpejtuara parlamentare, në kuptim të nenit 83, qoftë edhe me akt normativ nga Këshilli i Ministrave, sipas nenit 101 të Kushtetutës (shih për shembull ligjin nr. 81/2019 “Për miratimin e Aktit Normativ, me fuqinë e ligjit, nr. 7, datë 30.11.2019, të Këshillit të Ministrave, “Për një shtesë në ligjin nr. 7703, datë 11.5.1993, ‘Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë’”, të ndryshuar). Kjo mënyrë e ndërhyrjeve ligjore që është ndjekur në të shkuarën, nuk përjashton mundësitë që eventualisht, në të ardhmen, të ndryshojnë, si me procedurë të përshpejtuar, ashtu edhe me akt normativ, edhe dispozitat që kanë të bëjnë me KMCAP Epror. Duke pasur parasysh sa u përmend më lart, Kolegji vlerëson se nëse organet quazi gjyqësore nuk do të gëzojnë garancinë e nenit 81 të Kushtetutës, atëherë garancitë kushtetuese të dhënies së drejtësisë nga gjykatat dhe nga ana e ligjeve organike do të ishin me ndikim jo pozitiv për funksionimin e shtetit të së drejtës. Mos vendosja e pengesave ligjore për krijimin e organeve quazi gjyqësore do të krijonte premisat e shtimit të tyre, gjë e cila sjell shpërpjestimisht edhe zvogëlimin e efekteve të organeve të mirëfillta gjyqësore. Shfaqja e një fenomeni të tillë bën që të mos ekzistojë asnjë kufizim ndaj çdo shumice të zakonshme parlamentare, në legjislatura të ndryshme për të zbehur juridiksionin e përgjithshëm të gjykatave klasike, nëpërmjet partikularizimit të juridiksionalizimit të organeve administrative me funksione gjyqësore. Një zgjidhje e tillë nuk duket se ndalohet shprehimisht nga Kushtetuta, por Kolegji vlerëson se ajo që Kushtetuta ka synuar të ndalojë kategorikisht është rregullimi ligjor i dhënies së drejtësisë dhe mbrojtjes juridiksionale të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, me ligje me shumicë të zakonshme.

Kolegji çmon të mbahet parasysh se Gjykata Kushtetuese ka vlerësuar vazhdimisht se respektimi i kriterëve formale dhe materiale që vendos Kushtetuta, gjatë procedurës ligjvënëse përbën një domosdoshmëri në shtetin e së drejtës. Referimi i drejtpërdrejtë nga Kushtetuta i mënyrës së miratimit të ligjeve organike u jep atyre fuqi të veçantë juridike, në krahasim me aktet e zakonshme të ligjvënësive. Për këtë arsye, në hierarkinë e akteve, ato renditen pas Kushtetutës dhe para ligjeve të zakonshme të Kuvendit (shih Vendimin nr. 19, datë 03.05.2007, Vendimin nr. 9, datë 23.03.2010 dhe Vendimin nr. 23, datë 08.06.2011 të Gjykatës Kushtetuese). Në këtë linjë arsyetimi, është vlerësuar nga ana e Gjykatës Kushtetuese se raporti midis ligjeve organike, të miratuara me një shumicë të cilësuar të Kuvendit dhe ligjeve të zakonshme, të miratuara sipas rregullit të përgjithshëm, mund të

shihet nga dy këndvështrime: si marrëdhënie midis burimeve të së drejtës, të vendosura në nivele të ndryshme në hierarkinë e normave - ligjet që miratohen me shumicë të cilësuar qëndrojnë më lart se ato të miratuara me shumicë të thjeshtë-, ose si një marrëdhënie e bazuar mbi parimin e shpërndarjes së kompetencës legislative. Është, pikërisht, ky raport që përcakton rregullin se Kuvendi nuk mund të miratojë me “shumicë të thjeshtë” një ligj të ri ose shtesa në një ligj të mëparshëm, të cilat kërkojnë “shumicë të cilësuar”, sepse në këtë mënyrë ligjet që kërkojnë “shumicë të cilësuar” mund ta humbasin rëndësinë e tyre. Kjo gjë arsyetohet me faktin e thjeshtë se rendi juridik nuk përbëhet nga norma juridike të barazvlershme apo me të njëjtën fuqi juridike, përkundrazi ai është një sistem i shkallëzuar, ku normat e të drejtës renditen në bazë të fuqisë juridike që kanë (shih Vendimin nr. 19, datë 03.05.2007 të Gjykatës Kushtetuese). Mbi këtë jurisprudencë të elaboruar prej saj, Gjykata Kushtetuese ka konkluduar se ligjet e zakonshme duhet të nxirren jo vetëm në bazë dhe për zbatim të Kushtetutës, por duhet treguar kujdes i veçantë që ato të mos prekin rregullimet që përfshihen natyrshëm në sferën ekskluzive të ligjeve organike, përndryshe ato do të binin në kundërshtim me nenin 81, pika 2, shkronja a) të Kushtetutës (shih Vendimin nr. 19, datë 03.05.2007, Vendimin nr. 9, datë 23.03.2010, si dhe Vendimin nr. 23, datë 08.06.2011 të Gjykatës Kushtetuese.). Gjykata Kushtetuese ka konkluduar se edhe çdo ndryshim që mund t'i bëhet ligjeve të listës së nenit 81 të Kushtetutës në tërësi, ose dispozitave të veçanta të tyre, nuk mund të arrihet nëpërmjet një ligji të thjeshtë, siç ka ndodhur në rastin konkret, por nëpërmjet një ligji të cilësuar, të miratuar në një procedurë normale nga Kuvendi, me të paktën tri të pestat e të gjithë anëtarëve të tij. Gjykata Kushtetuese ka vlerësuar se për sa kohë Kuvendi nuk mund të delegojë pushtetin e tij ligjberës, por ka detyrimin kushtetues të përmbushë kërkesat procedurale dhe lëndore për miratimin e ligjeve të cilësuar, sipas nenit 81/2 dhe 83 të Kushtetutës, në raport me nenet 1, 2, 4, 7 dhe 116 të Kushtetutës, aq më pak Këshilli i Ministrave mund të ndërhyjë me akte normative me fuqinë e ligjit në ato fusha, rregullimi i të cilave, *expressis verbis*, përbën kompetencë ekskluzive të Kuvendit. Në respektim të këtij standardi kushtetues që i shërben mirëfunksionimit të shtetit të së drejtës, Kolegji vlerëson se edhe në rastin kur pushteti i dhënies së drejtësisë i besohet, jo një gjykatë në kuptim të nenit 135, pika 1 të Kushtetutës, por një organi publik, i cili jo aq për emërtimin që mban apo klasifikimin institucional që ka në organikën shtetërore, por për funksionin e rëndësishëm quazi gjyqësor që kryen, do të duhet që procesi i ligjberjes të respektojë garantitë kushtetuese të nenit 81 të Kushtetutës. Është e domosdoshme se për t'i dhënë pushtet një organi administrativ, që cilësohet apo njihet si quazi gjyqësor, duhet t'i jepen të paktën të njëjtat garanci pavarësie dhe paanësie, sikurse gjykatat klasike. Të dy këto kategori organesh shtetërore e kanë njëlloj të nevojshme garancinë e nenit 81 të Kushtetutës, jo për emrin që mbajnë, por për funksionet që kryejnë.

Kolegji vlerëson se edhe aktet nënligjore normative nuk mund të rregullojnë, në bazë dhe për zbatim të nenit 118 të Kushtetutës, organizimin dhe funksionimin e organeve quazi gjyqësore në kundërshtim me ligjin apo në rastet kur nuk ka një autorizim ligjor

nga një ligj i miratuar, sipas nenit 81 të Kushtetutës. Në vijim të kësaj analize vlen të interpretohet, gjithashtu, nga Kolegji, nëse është e mundur me një ligj me shumicë të zakonshme parlamentare apo me akte nënligjore normative të rregullohet procedura apo riti i shqyrtimit të organeve quazi gjyqësore? Në praktikën kushtetuese dhe parlamentare të Shqipërisë tradita ka formësuar konkluzionin se koncepti i organizimit dhe funksionimit të një institucioni shtrihet edhe në procedurën e shqyrtimit të çështjeve. Kështu mjafton të silltet në vëmendje ligji organik i Gjykatës Kushtetuese apo ligji organik që krijoi gjykatat administrative për të kuptuar se si pjesë e organizimit dhe funksionimit të një institucioni kushtetues është vlerësuar edhe procedura e shqyrtimit të çështjeve. Në këtë kuptim nxirret konkluzioni se edhe vetë procedura e shqyrtimit të një çështje nga ana e organeve quazi gjyqësore është një aspekt i organizimit dhe funksionimit të tyre.

Duke i'u rikthyer rastit në shqyrtim rezulton se procedura e shqyrtimit të KMCAP Epror, fillimisht parashikohet në disa dispozita të ligjit nr. 7793/1993 dhe, më tej, detajohet, sipas pikës 4 të nenit 39/2 të këtij ligji me VKM nr. 505. Në leximin e parashikimeve procedurale të VKM nr. 505 konstatohet se, për herë të parë, në historinë e së drejtës procedurale civile, penale dhe administrative prezantohet një procedurë e posaçme e gjykimit në mungesë të ankuesit, në të cilën akti nënligjor normativ i jep vlerë provuese dhe vendimmarrëse vetë mungesës si fakt procedural. Ndër të tjera, ky akt nënligjor normativ parashikon se mungesa e pajustificuar e ankuesit në proces passjell rrëzimin e ankimit apo humbjen e statusit të invaliditetit, që do të thotë edhe shuarjen e së drejtës për të përfituar nga mbrojtja shoqërore. Kolegji vlerëson se çështje të tilla me rëndësi themelore të së drejtës procedurale nuk mund të prezantohen në rendin juridik, për herë të parë, nga një akt nënligjor normativ. Këtë gjë në historinë e shtetit shqiptar nuk e ka bërë as Shtojca e Dytë e Procedurës Civile, as Kodi i Procedurës Civile i vitit 1958, as Kodi i Procedurës Penale i vitit 1953, as Kodi i Procedurës Civile i vitit 1981, as Kodi i Procedurës Penale i vitit 1977, as Kodi i Procedurës Civile në fuqi, pavarësisht ndryshimeve ligjore ndër vite, as Kodi i Procedurës Penale në fuqi, pavarësisht ndryshimeve ligjore ndër vite, as Kodi i Procedurave Administrative i vitit 1999 dhe i vitit 2014 dhe as ligji nr. 49/2012. Në rastin konkret konstatohet se e gjithë procedura e shqyrtimit të rekurseve administrative e KMCAP Epror është rregulluar me ligj me shumicë të thjeshtë dhe, për më tepër, me akt nënligjor normativ, sipas parashikimit të pikës 4 të nenit 39/2 të ligjit. Për rrjedhojë, Kolegji konkludon se edhe parashikimet procedurale të procesit të shqyrtimit të rekursit administrativ të individit kundër një vendimi të komisioneve rajonale nga ana e KMCAP Epror nuk plotësojnë proceduralisht dhe materialisht garancitë e së drejtës për proces të rregullt ligjor, të parashikuara nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ.

Nga analiza e mësipërme, Kolegji konkludon në sentencën e parë të këtij vendimi njësoj, duke vendosur se: Ligji nr. 7703/1993, i ndryshuar në vitin 2011, nuk plotëson të gjitha standardet e vendosura nga GJEDNJ, në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë” dhe

standardet kushtetuese të gjykatës së caktuar me ligj, mbi pavarësinë dhe patundshmërinë e anëtarëve të KMCAP Epror, sipas nenit 6 të KEDNJ-së dhe nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Për rrjedhojë, konkludohet se KMCAP Epror, sipas rregullimit që i ka bërë ky ligj, nuk është formësuar si një organ quazi gjyqësor. Përderisa nuk plotëson këtë kusht thelbësor, nuk mundet që paditë kundër vendimeve të KMCAP Epror të mos i nënshtrohen kontrollit gjyqësor dhe këto vendime nuk mund të përcaktohen nga ligji si akte administrative të pakundërshtueshme.

Pasi u konkludua më sipër, me sentencën njësuete mbi çështjen e parë, duket se merr një zgjidhje edhe çështja e dytë. Duke i'u referuar jurisprudencës së GJEDNJ-së, nëse organi administrativ i krijuar nga ligji për shqyrtimin e “të drejtave dhe detyrimeve civile”, nuk plotëson elementet material të gjykatës, atëherë mosparashikimi i kontrollit gjyqësor passjell shkelje të nenit 6 të KEDNJ.

Kolegji risjell në vëmendje se Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese në vendimin nr. 55, datë 31.03.2021 ka orientuar Gjykatën e Lartë për të bërë interpretim pajtues të kësaj dispozite, duke theksuar se koncepti “formë e prerë” mund të marrë kuptime të ndryshme sipas legjislacionit në fuqi dhe jo në çdo rast është i barazvlefshëm me konceptin e vendimit final. Gjykata Kushtetuese ka sjellë si shembull, për analogji, Vendimin unifikues nr. 2, datë 03.11.2014 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, ku është diferencuar fuqia ekzekutive e një vendimi gjyqësor të formës së prerë, nga cilësia gjë e gjykuar. Kolegji ndan një qëndrim të ndryshëm nga ky orientim i Gjykatës Kushtetuese, mbi interpretimin e këtij ligji, për arsyet që do të parashtrihen në vijim. Së pari, Ligji nuk ka dhënë përkufizime për të sqaruar kuptimin e frazës “vendim gjyqësor i formës së prerë”. Megjithatë konceptin “formë e prerë”, si cilësi dhe status ligjor të një vendimi, ligji e përmend edhe në dy dispozita të tjera. Njërin formulim e gjen në nenin 39/4, ku parashikohet se anëtari i KMCAP Epror shkarkohet nga detyra, nëse dënohet me një vendim gjyqësor penal të formës së prerë. Për të përcaktuar vendimin gjyqësor të formës së prerë, sipas këtij rregullimi, do t'i referohemi parashikimit që jepet në nenin 462 të Kodit të Procedurës Penale. Formulimin tjetër e gjen në shkronjën d) të së njëjtës dispozite ligjore, ku parashikohet se mandati i anëtarit të KMCAP Epror përfundon kur vërtetohet paafëzia me vendim gjyqësor të formës së prerë. Edhe për këtë formulim do të duhet t'i referohemi parashikimit që bën neni 451 i Kodit të Procedurës Civile. E përbashkëta e këtyre dy parashikimeve normative mbi konceptin “formë e prerë e një vendimi”, për llogari të zbatimit të ligjit nr. 7703/1993, të ndryshuar, qëndron te situata juridike e prekluzivitetit të ankimeve dhe njëherazi te finaliteti i një zgjidhje ligjore administrative apo gjyqësore.

Ligji nr. 7703/1993 përmban edhe një tjetër formulim mbi formën e prerë të vendimit, në nenin 86, pika 3, ku parashikohet se ankimet e zgjidhura në mënyrë të pafavorshme (duke iu referuar Komisionit të Ankimit pranë drejtorive rajonale të sigurimeve shoqërore apo Komisionit të Ankimit pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Sigurimeve Shoqërore), bëhen në gjykatë, vendimi i të cilës është përfundimtar. Pra, cilësisë së vendimit të formës

së prerë, sipas këtij ligji, i shtohet edhe cilësia e vendimit përfundimtar, duke konkluduar se kjo zgjidhje administrative është finale dhe e pamundur të kontestohet gjyqësisht.

Krahas interpretimit literal dhe sistematik, Kolegji çmon të ndalet edhe tek interpretimi teleologjik dhe se cili ka qenë qëllimi i ligjvënësit në përdorimin e togfjalëshit “formë e prerë”, kur përcakton efektet e vendimeve të KMCAP Epror. Në këtë kuadër, Kolegji risjell në vëmendje Raportin e Veprimit, datë 03.05.2013 të Sekretariatit të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës, ku janë marrë në analizë, ndër të tjera, edhe masat e përgjithshme të Republikës së Shqipërisë për të adresuar zgjidhje në sistemin e brendshëm ligjor për zbatimin e vendimit të GJEDNJ-së në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”. Në raport pasqyrohet se në Kuvend u hodh poshtë propozimi për të lejuar ankim gjyqësor kundër vendimeve të KMCAP Epror, të pafavorshme për llogari të subjekteve kërkuar, duke u miratuar norma ligjore në variantin se vendimet e KMCAP Epror janë të formës së prerë, të paankimueshme dhe të detyrueshme.

Nisur nga këto tre forma të interpretimit të ligjit, Kolegji vlerëson se koncepti “formë e prerë”, i përdorur nga ligjvënësi në nenin 39/1, pika 3 të ligjit nr. 7703/1993, pa ekuivok dhe pa dyshim është i njëjtë me konceptin e vendimit përfundimtar dhe të paankimueshëm gjyqësisht. Me këtë zgjidhje ligjvënësi ka konkluduar se çështja konsiderohet e përfunduar në procedurën administrative, pa asnjë mundësi ankimi në gjykatë. Së dyti, nëse ligjvënësi do të kishte pasur të konsoliduar si qëllim të këtij ligji se cilësia “formë e prerë” e vendimeve të KMCAP Epror, nuk është e njëjtë me cilësinë e “vendimit përfundimtar, të paankimueshëm gjyqësisht”, nuk do të ishte e nevojshme angazhimi i Kuvendit, në vitin 2011, që nëpërmjet ndryshimeve të ligjit nr. 7703/1993, të kërkonte përmbushjen e standardeve të GJEDNJ-së, për ta konturuar KMCAP Epror si quazi gjykatë. Kolegji vlerëson se synimi i ligjvënësit, pavarësisht se nuk e ka përmbushur tërësisht këtë detyrim të GJEDNJ-së, për ta formatuar KMCAP Epror si një organ quazi gjyqësor, përputhet me konceptin për të mos lejuar kundërshtimin në gjykatë të këtyre vendimeve.

Në kushtet ku neni 39/1, pika 3, ka ndaluar shprehimisht kontrollin gjyqësor të vendimeve të KMCAP Epror, përpara Kolegjit shtrohet për zgjidhje çështja nëse i lejohet gjykatës, në zgjidhjen e mosmarrëveshjes, të refuzojë apo të shmang zbatimin e ligjit, kur vlerëson se ky i fundit vjen në kundërshtim me të drejtën ndërkombëtare, në veçanti me KEDNJ, duke kërkuar zbatimin e drejtpërdrejtë të kësaj të fundit. Kjo është një nga çështjet që Gjykata e Lartë i’a shtroi për zgjidhje Gjykatës Kushtetuese, nëpërmjet kontrollit incidental, me qëllim shfuqizimin e nenit 39/1, pika 3 të Ligjit nr. 7703/1993. Në mënyrë të përgjithshme, Gjykata Kushtetuese vlerësoi se edhe kjo çështje i përket funksionit njëses të Gjykatës së Lartë. Në këto kushte, në respekt të vendimit të Gjykatës Kushtetuese që nuk vlerësoi se zgjidhja e çështjes i përket atij autoriteti të lartë kushtetues, por Gjykatës së Lartë, mbetet detyrë e këtij Kolegji për të mbajtur një qëndrim përfundimtar, nëpërmjet njësimi të praktikës gjyqësore, mbi raportin juridik midis të drejtës së brendshme dhe të drejtës ndërkombëtare.

Neni 46 i KEDNJ-së ka parashikuar fuqinë detyruese të vendimeve të GJEDNJ-së dhe jurisprudencës së saj, e cila është cilësuar si “konventa në veprim”. Në pikën 1 të kësaj dispozite është parashikuar: “Palët e Larta Kontraktuese marrin përsipër të respektojnë vendimin e formës së prerë të Gjykatës në çdo çështje ku ato janë palë...” Kërkesat e këtij neni kanë gjetur zbatim gjerësisht në jurisprudencën e GJEDNJ-së. Kjo e fundit e ka konsideruar ekzekutimin e vendimit të GJEDNJ-së, si burimin e përgjegjësisë ndërkombëtare të shtetit palë, i cili, në këtë rast, ka detyrimin jo vetëm të shlyejë dëmin material ndaj personave të interesuar, por edhe të marrë masa individuale dhe/ose, masa të përgjithshme në rendin e vet ligjor, që t’i japë fund shkeljes së gjetur nga gjykata dhe rregullimit të pasojave të shkeljes, me qëllimin që kërkuesi të rikthehet, për aq sa është e mundur (restitutio in integrum), në gjendjen që ishte para se të bëhej shkelja (Scozzari dhe Giunta kundër Italisë [DHM], nr. 39221/98 dhe 41963/98, GJEDNJ 2000-VIII, para. 249; Assanidze kundër Gjeorgjisë [DHM], nr. 71503/01, GJEDNJ 2004-II, parag. 198.)

Në praktikën e saj, GJEDNJ është shprehur se, nuk është detyrë e Gjykatës të tregojë se si mund të sigurohet një mundësi e tillë dhe çfarë forme duhet të marrë ajo. Shteti i paditur mbetet i lirë, nën monitorimin e Komitetit të Ministrave, për të zgjedhur mjetet me të cilat do të kryejë detyrimin e tij për të vendosur ankuesin, sa është e mundur, në pozicionin që ai do të kishte qenë nëse kërkesat e Konventës nuk do të ishin shkelur (shih çështjen Piersack k. Belgjikës). Në veçanti, nëse shkelja e të drejtave dhe lirive themelore, sipas KEDNJ-së ka ardhur si rrjedhojë e ometimit legjislativ apo parashikimeve të ligjit të brendshëm, GJEDNJ ka theksuar se është detyrë e shtetit të paditur që në sistemin e tij ligjor të brendshëm të heqë pengesat që mund të pengojnë rregullimin e mjaftueshëm të situatës së ankuesit (shih, Karanović k. Bosnjës dhe Herzegovinës, nr. 39462/03, § 28, 20 nëntor 2007), ose të propozojë një mjet të ri ligjor, i cili do t’i mundësonte ankuesit të rregullojë situatën. Në këtë kuadër Kolegji çmon të nevojshme të sjellë në vëmendje çështjen Xheraj kundër Shqipërisë, ku GJEDNJ konstatoi shkelje të nenit 6 në procesin penal nga gjykatat vendase. Rikthimi i kërkuesit në gjendjen e mëparshme nënkuptonte, ndër të tjera, sipas GJEDNJ-së rihapje të procesit gjyqësor dhe rishikim të vendimit penal. Në atë kohë, kishte një pengesë formale ligjore, pasi Kodi i Procedurës Penale nuk parashikonte vendimin e GJEDNJ-së, si shkak për rishikim të vendimit gjyqësor të formës së prerë. Për rrjedhojë, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, në zbatim të ligjit të brendshëm, vendosën mospranimin e kërkesës për rihapjen e procesit gjyqësor.

Në vijim të kësaj analize, duke u bazuar te dispozitat kushtetuese mbi statusin e posaçëm të KEDNJ në rendin e brendshëm, si dhe në nenet 1 dhe 46 të KEDNJ-së, Kolegji konkludon se vendimet dhe jurisprudenca e GJEDNJ-së, adreson detyrime për të gjitha pushtetet shtetërore të brendshme për të bërë të mundur zbatimin e menjëhershëm dhe të përshtatshëm të KEDNJ-së. Krahas pushtetit ekzekutiv dhe legjislativ, një rol të rëndësishëm e luajnë gjykatat, të cilat në veprimtarinë e përditshme ligjzbatuese, duhet të garantojnë zbatimin e KEDNJ-së dhe vendimeve të GJEDNJ-së, nëpërmjet teknikave të

interpretimit pajtues të ligjit, interpretimeve me analogji dhe kur është rasti, në kushtet e ometimit legjislativ apo të ligjit në kundërshtim me KEDNJ-në, të zbatojnë drejtpërdrejtë këtë të fundit.

Në veçanti, refuzimi nga gjykatat për të zbatuar drejtpërdrejtë KEDNJ-në dhe praktikën e GJEDNJ-së, me argumentimin formal të mungesës së ligjit apo ekzistencës së ligjit që pengon zbatimin e saj, në pritje për reforma apo ndërhyrje nga pushteti ligjvënës apo edhe nga Gjykata Kushtetuese, nuk pajtohet me nenin 46 të KEDNJ-së dhe standardin e vendosur nga GJEDNJ, mbi marrjen e çdo lloji mase të shpejtë, efikase dhe të përshtatshme për rikthimin në gjendjen e mëparshme. Kështu, në çështjen Vermeire kundër Belgjikës, GJEDNJ është shprehur se "Liria e zgjedhjes e lejuar një shteti lidhur me mënyrat e përmbushjes së detyrimeve të tij që burojnë nga Neni 53, nuk i japin atij të drejtën të pezullojë zbatimin e Konventës deri në përfundimin e një reforme".

Nën këtë vështrim krahasues, Kolegji konstaton se zbatimin e drejtpërdrejtë të vendimeve të GJEDNJ-së, edhe në kushtet e ometimit legjislativ apo të kundërshtive me sistemin e brendshëm ligjor, jurisprudenca e gjykatave të larta të vendeve europiane e ka përdorur si një ndër mekanizmat e respektimit të nenit 46 të KEDNJ-së, duke zbatuar standardin e vendosur nga GJEDNJ për "heqjen e pengesave ligjore për kthimin në gjendjen e mëparshme". Kështu, në çështjen Barbera etj kundër Spanjës, Gjykata Kushtetuese Spanjolle, në mungesë të ligjit të shprehur vendosi rishikimin e vendimit përfundimtar me efekt res judicata me argumentin se lënia në fuqi e një vendimi me shkelje të rënda procedurale ishte në kundërshtim me rendin kushtetues. Kolegji sjell në vëmendje gjithashtu, qëndrimin e mbajtur nga Gjykata e Kasacionit e Republikës së Francës, pas vendimit të GJEDNJ-së, në çështjen Brusco kundër Francës, ku mohimi i së drejtës për të patur kontakt me një avokat gjatë orëve të para të paraburgimit dhe kërkesa për të pandehurit për t'u betuar para dhënies së dëshmisë u konsideruan shkelje të nenit 6 të KEDNJ. Gjithashtu, Asambleja Plenare e Gjykatës së Lartë Franceze vendosi t'i japë efekt të menjëhershëm vendimit të GJEDNJ-së lidhur me të drejtën për të patur kontakt të menjëhershëm me një avokat, megjithëse legjislacioni përkatës, nuk ishte amenduar ende. Ndër të tjera, Gjykata e Kasacionit u shpreh: "Shtetet palë të Konventës janë të detyruar të respektojnë vendimet e GJEDNJ, pa prituri të paditen para saj apo pa prituri modifikimin e legjislacioni përkatës..." (Shih më gjerë vendimin e kësaj gjykate - Arrêt n° 589 du 15 avril 2011 (10-17.049).

Në veçanti, Kolegji vlerëson se detyrimi për zbatimin e drejtpërdrejtë të Konventës rëndon mbi Gjykatën e Lartë, e cila nëpërmjet funksionit të saj kushtetues për njësimin dhe zhvillimin e praktikës gjyqësore, (sipas nenit 141 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë), arrin të garantojë zbatimin e KEDNJ-së dhe të vendimeve të GJEDNJ-së me efekt erga omnes, në rastet kur ka ometim legjislativ apo kur ligji vjen në kundërshtim me këtë marrëveshje ndërkombëtare. Vendimet njësuere janë të detyrueshme për gjykatat më të ulëta në raste të ngjashme dhe në këtë mënyrë garantohet edhe një kontroll i centralizuar i konvencionalitetit të ligjit. Në këtë mënyrë arrihet uniformiteti në zbatimin e KEDNJ-

së, garantohet neni 5 i Kushtetutës, sipas të cilit Republika e Shqipërisë zbaton të drejtën ndërkombëtare të detyrueshme për të, si edhe neni 122 i Kushtetutës mbi zbatimin e drejtpërdrejtë të marrëveshjeve ndërkombëtare.

Duke i'u rikthyer çështjes konkrete, për të gjitha argumentat e dhëna në pjesën e parë të këtij vendimi njëses, në kushtet ku KMCAP Epror nuk plotëson të gjitha elementët e tribunalit në kuptimin material, sipas standarteve të nenit 6 të KEDNJ-së, të trajtuara në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”, parashikimi i nenit 39/1, pika 3 se vendimet e KMCAP Epror janë të formës së prerë, përbëjnë mohim të pajustificuar të aksesit në gjykatë dhe, për rrjedhojë, shkelje të nenit 6 të KEDNJ-së. Në këtë kuptim, Kolegji vlerëson se në raste të tilla gjen zbatim drejtpërdrejtë vendimi i GJEDNJ-së, në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”, se në rast se KMCAP Epror nuk plotëson kushtet për tu konsideruar quazi gjykatë, atëherë duhet të njihet kontrolli dhe juridiksioni gjyqësor mbi vendimmarrjen e këtij organi.

Kolegji vlerëson se e drejta e ankimit gjyqësor ndaj aktit administrativ është një prezumim kushtetues që buron nga e drejta e përgjithshme e kujtdo për akses në gjykatë (neni 42), dhe e drejta kushtetuese themelore për tu zhdëmtuar/dhe ose rehabilituar nga aktet e paligjshme të organeve publike (neni 44), përveç rasteve kur ligji në mënyrë të shprehur mund ta kufizojë, sipas kritereve të parashikuara në nenin 17 të Kushtetutës. Kolegji vlerëson se, parimi i shtetit të së drejtës kërkon jo vetëm që veprimtaria e organeve të administratës publike të rregullohet me ligj, por edhe që kjo veprimtari, në raport me të drejtat e shtetasve, t'i nënshtrohet kontrollit gjyqësor. Prandaj, sipas nenit 42 të Kushtetutës, individi ka të drejtë t'i drejtohet gjykatës edhe kur cenimi i të drejtave, i lirive dhe i interesave kushtetues e ligjorë të tij ka ardhur nga akti apo veprimtaria e organeve të administratës publike (Shih Vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 27, dt. 27.07.2009). Aksesi në gjykatë përbën një të drejtë themelore kushtetuese dhe konventore për individin, e cila duhet të garantojë në çdo rast juridiksion fillestar apo rishikues të plotë, ligji apo fakti, me të gjitha karakteristikat e së drejtës për proces të rregullt ligjor.

Në përfundim Kolegji çmon të rëndësishme të theksojë se nevoja për fleksibilitet dhe efikasitet, që janë plotësisht në pajtim me mbrojtjen e të drejtave të njeriut, mund ta justifikojnë shqyrtimin e mosmarrëveshjeve në lidhje me të “drejtat dhe detyrimet civile” nga organe administrative, profesionale dhe të specializuara, në kushtet ku organet gjyqësore nuk përmbushin këto kërkesa në çdo aspekt. Në këtë kuptim, konkluzionet e Gjykatës së Lartë, nuk pengojnë ligjvënësin që në të ardhmen, nëpërmjet ndryshimeve në ligjin nr. 7703/1993, të marrë masat për të konturuar KMCAP Epror si një quazi gjykatë, me të gjitha elementet që e karakterizojnë atë, sipas jurisprudencës së GJEDNJ-së, të analizuara në këtë vendim njëses. Vetëm në një eventualitet të tillë, kufizimi i aksesit në gjykatë kundër vendimmarrjes së këtyre organeve do të vlerësohet i pajtueshëm me nenin 6 të KEDNJ-së, si dhe me vendimin “Dauti kundër Shqipërisë” të GJEDNJ-së. Në vijim, Kolegji konkludon në sentencën e dytë të këtij vendimi njëses se: Neni 39/1, pika 3 i ligjit

nr. 7703/1993, në pjesën ku parashikon se “...Vendimet e KMCAP Epror janë të formës së prerë”, vjen në kundërshtim me Vendimin e Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut në çështjen “Dauti kundër Shqipërisë”. Si rrjedhojë, kjo dispozitë mbetet e pazbatueshme, për aq sa rregullimi ligjor për KMCAP nuk arrin të plotësojë kushtet e një organi quazi gjyqësor. Në rastet ku kundërshtohet një vendim i KMCAP Epror, sipas këtij ligji, do të zbatohet drejtpërdrejtë ky vendim i GJEDNJ-së, dhe dispozitat kushtetuese dhe ligjore të përgjithshme që garantojnë kontrollin gjyqësor mbi aktin administrativ.

...

2022

Vendimi nr. 162, datë 10.06.2022 i Kolegjit Penal
(Transferimi i të dënuarit, njohja e vendimit të huaj)

...

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i përbërë nga gjyqtarët: Ilir PANDA Kryesues, Sokol BINAJ, Sandër SIMONI anëtarë konstaton se rekursi, i të dënuarit I.B është paraqitur brenda afatit 30 ditor të parashikuar në nenin 435 të Kodit të Procedurës Penale. Prokuroria është njoftuar me dëftesë komunikimi për rekursin. Neni 432 i Kodit të Procedurës Penale, në pikën 1 të tij, parashikon se rekursi kundër vendimit të gjykatës së apelit mund të bëhet kur nuk është respektuar ose është zbatuar gabim ligji material ose procedural i cili është me rëndësi për njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore; kur nuk është respektuar ose është zbatuar gabim ligji procedural me pasojë pavlefshmërinë e vendimit, pavlefshmërinë absolute të akteve ose papërdorshmërinë e provave; ose kur vendimi i ankimuar vjen në kundërshtim me praktikën e Kolegjit Penal ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Si shkak i rekursit është paraqitur keqinterpretimi nga ana e gjykatave të ligjit penal, atij procedural penal e normës ndërkombëtare që ka të njëjtën vlerë me ligjin tonë të brendshëm. Gjykata e Lartë si gjykatë ligji kur përpara saj paraqitet rekurs për çështje të interpretimit të gabuar të ligjit është e detyruar të ushtrojë kontrollin e vet mbi vendimet e gjykatave më të ulëta sipas ligjit të kohës që është gjykuar çështja apo ligjit penal favorizues për të pandehurin. Së pari Gjykata e Lartë bën identifikimin, vlerësimi dhe arritja në konkluzionin se vendimi i gjykatës më të ulët është marrë në shkelje të ligjit ose jo (në kuptim të një prej rasteve të parashikuara nga neni 432 i K.Pr. Penale) dhe momenti i dytë i këtij kontrolli është disponimi në lidhje me mënyrën e zgjidhjes së çështjes, disponim i cili në K.Pr.Penale, identifikohet me njërin prej rasteve të parashikuara në nenin 441 të tij. Korrelacioni që ekziston mes këtyre aktiviteteve është i tillë që në mungesë të së parës nuk mund të realizohet e dyta.

Në vijim të arsytimit, Gjykata e Lartë, vlerësimin e bazueshmërisë së vendimit të gjykatave më të ulëta e bën mbi bazën e ligjit ka qenë në fuqi në kohën e disponimit prej tyre. Për këtë arsye, vlerësimi i pretendimeve të ngritura në rekurs do të duhet të bëhet në raport me ligjin e kohës (kur janë marrë vendimet e gjykatave më të ulëta). Por së pari Gjykata

e Lartë i përmbahet parimit të ligjit penal favorizues, i shkrehur në nenin 3/3 të Kodit Penal, sipas së cilit, “ Kur ligji i kohës kur është kryer vepra penale dhe ligji i mëvonshëm janë të ndryshëm, zbatohet ai ligj dispoziatat e të cilit janë më të favorshme për personin që ka kryer veprën penale. “ Zbatimi këtij parimi lidhet me të drejtën kushtetuese dhe konvencionale të procesit të rregullt ligjor.

Duke shqyrtuar pretendimin e rekursuesit, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, së pari në unshtrimin e funksionit të saj kontrollues mbi vendimmarrjen e gjykatave, Gjykata e Lartë si gjykatë ligji, e interpreton ligjin në përputhje me Kushtetutën kur bëjmë interpretimin inovativ të fushës së zbatimit të ligjit që nënkupton një racionalizëm të tekstit jo vetëm duke patur parasysh ratio legis por edhe ratio iuris. Kështu interpretimi korrekt i ligjit si një variant logjiko – sistematik përputhet me kontrollin e kushtetutshëmrisë së tij me idenë që legjislacioni i zakonshëm nuk është një sistem më vete por bashkë me atë kushtetues. Mënyra e interpretimit të ligjit nga gjykatat e zakonshme, kontrolli i kësaj mënyre interpretimi nga Gjykata e Lartë është misioni që Kushtetutra ka ngarkuar me qëllim garantimin e zbatimit uniform dhe të drejtave themelore të qytetarëve, si baza e parimit të sigurisë juridike. Në këtë aspekt Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë u ndal në çështjen sesi gjykatat e faktit kanë interpretuar ligjin e kohës, vendin që ka norma ndërkombëtare në rendin e përgjithshëm të sistemit tonë ligjor dhe marrëveshja ndërmjet shtetit tonë dhe shtetit të huaj, dhe rregullat për njohjen e një vendimi penal të huaj kur ky vendim përmban elementët e dënimit të jashtëzakonshëm, me kufirin më të madh të heqjes së lirisë duke u ndalur në pretendimin nëse kemi patur interpretim të gabuar të ligjit me njohjen e vendimit penal të huaj në kundërshtim me nenin 7/2 të Ligjit nr. 98/2013 dhe ligjin nr.8499/1999, Për ratifikimin e Konventës së Këshillit të Europës “Për transferimin e të dënuarve”, neni 11/d.

Duke mbajtur parasysh se kemi të bëjmë me transferim të të dënuarit nga sistemi penitencial të Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe dhe Irlandës së Veriut në drejtim të Republikës së Shqipërisë me qëllim vuajtjen e dënimit të dhënë prej Gjykatave të Britanisë së Madhe, a do të zbatohet në këtë moment ligji me nr.125/2021 datë 16.12.2021 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes Ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe, dhe Irlandës së Veriut mbi Transferimin e Personave të Dënuar” që ka zëvendësuar atë të vitit 2013? Cili duhet të konsiderohet vendimi përfundimtar i Gjykatës së Kurorës i datës 24.08.2005 dhe ai i datës 21.02.2011 që duhet të njihet nga gjykatat shqiptare e duhet të vuhet në Shqipëri, dhe si do të aplikohet disponimi i vendimit të gjykatës britanike në lidhje me periudhën që duhet të kryhet me burgim përpara se personi të konsiderohet për lirim me kusht, në disponimin e vendimit të njohjes së dënimit të huaj nga gjykata shqiptare, sipas marrëveshjes së bërë në datë 26.07.2021, ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe, dhe Irlandës së Veriut mbi transferimin e personave të dënuar?

Një ndër aspektet e marrëdhënieve me autoritetet e huaja në fushën penale është edhe transferimi, në shtetin e origjinës (nënkuptuar në shtetin, shtetas i të cilit janë të dënuarit)

i të dënuarve me burgim, që janë duke e vuajtur atë në një shtet të huaj. Ky aspekt gjen rregullim në Konventën e Këshillit të Europës “Për transferimin e personave të dënuar”, nënshkruar në Strasburg në Vitin 1983, ratifikuar me Ligjin Nr.8499, datë 10.06.1999, si dhe në Konventën Europiane “Për vlefshmërinë ndërkombëtare të gjykimeve penale” nënshkruar në Hagë në Vitin 1970 dhe ratifikuar me Ligjin Nr.9068, datë 15.05.2003. Gjithashtu, ai gjen rregullim në Kodin e Procedurës Penale, në Seksionin I të Kreut III të tij, të titulluar “Ekzekutimi i Vendimeve Penale të Huaja” si dhe, në nenet 53-61 të Ligjit Nr.10193, datë 03.12.2009 nëpër marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”. Referuar parashikimit në pikën 1 të nenit 512 të Kodit të Procedurës Penale, sipas të cilit Ministria e Drejtësisë, pas marrjes së një vendimi penal të huaj, dhënë ndaj shtetasve shqiptarë me banim në Shqipëri, zbaton procedurat e parashikuara në këtë dispozitë, në funksion të njohjes së tij, rezulton se është fjala për të dënuarit, shtetas shqiptarë, për të cilët vendimi penal ka filluar ose jo të vihet në ekzekutim në shtetin e huaj. Për shtetasit shqiptarë, për të cilët ka filluar vuajtja e ekzekutimit të vendimit të dënimit që ka marrë formë të prerë (sikurse është dhe rasti në gjykim), njohja e këtij të fundit kërkohet dhe realizohet me qëllimin që të dënuarit të vazhdojnë vuajtjen e pjesës së mbetur pa vuajtur të dënimit në Shqipëri.

Duke ju kthyer çështjes së shtruar për diskutim, rezulton nga aktet se, transferimi i të dënuarit nga sistemi penitencial i Mbretërisë së Bashkuar në Shqipëri është bërë në zbatim të marrëveshjes dypalëshe, të lidhur ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe dhe Irlandës së Veriut, mbi transferimin e personave të dënuar (ratifikuar me Ligjin Nr.98/2013), duke patur ajo përparësi mbi çdo marrëveshje tjetër shumëpalëshe në fushën e transferimit të të dënuarve (neni 2 pika 2 e marrëveshjes). Marrëveshja e mësipërme, për shkak të problematikave të hasura në lidhje me kuptimin dhe zbatimin e saj, kryesisht në lidhje me institutin e lirit me kusht, i rregulluar ndryshe në sistemet juridike përkatëse të palëve në marrëveshje, dhe në funksion të zbatimit të parimit të mosrëndimit të pozitës së të dënuarit, është zëvendësuar me marrëveshjen e re dypalëshe, të ratifikuar me Ligjin Nr.125 datë 16.12.2021 2021 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes Ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe, dhe Irlandës së Veriut mbi Transferimin e Personave të Dënuar”. Rezulton se marrëveshja e re dypalëshe e ratifikuar me Ligjin nr. 125/2021 ka hyrë në fuqi pas disponimit nga gjykatat më të ulta (ajo e shkallës së parë dhe apelit). Po kështu, rezulton se, edhe rekursi i të gjykuarit mbështetet në pretendime që lidhen me zbatimin e gabuar të ligjit i cili ka qenë në fuqi në momentin e disponimit nga ana e gjykatës së apelit, pra Ligjit nr.98/20213. Përveç sa më sipër në situatën e ndryshimeve ligjore në kuadër të Reformës në Drejtësi, Gjykata e Lartë është konceptuar si gjykatë ligji e cila në thelb gjykon gjykatat më të ulta mbi zbatimin e drejtë prej tyre të ligjit penal apo procedural penal. Për këtë arsye neni 432 i K.Pr.Penale ka përcaktuar në mënyrë shteruese shkaqet për të cilat mund të bëhet rekurs në Gjykatën e Lartë duke përcaktuar rrjedhimisht dhe kufijtë e shqyrtimit (juridiksionin lëndor) të saj.

Për më tej, gjykimi revizionues ligjor, i Gjykatës së Lartë është një aktivitet ushtrimor që përmban dy momente. Momenti i parë i këtij aktiviteti është identifikimi, vlerësimi dhe arritja në konkluzionin se vendimi i gjykatës më të ulët është marrë në shkelje të ligjit (në kuptim të një prej rasteve të parashikuara nga neni 432 i K.Pr. Penale) dhe momenti i dytë i këtij aktiviteti është disponimi në lidhje me mënyrën e zgjidhjes së çështjes, disponim i cili, në K.Pr.Penale, identifikohet me njërin prej rasteve të parashikuara në nenin 441 të tij. Korrelacioni që ekziston mes këtyre aktivitetëve është i tillë që në mungesë të së parës nuk mund të realizohet e dyta. Në vijim të arsyetimit, Gjykata e Lartë, vlerësimin e bazueshmërisë së vendimit të gjykatave më të ulta, nuk mund t'a bëjë mbi bazën e një ligji i cili nuk ka qenë në fuqi në kohën e disponimit prej tyre. Për këtë arsye, vlerësimi i pretendimeve të ngritura në rekurs do të duhet të bëhet në raport me ligjin e kohës (kur janë marrë vendimet e gjykatave më të ulta), pra Ligjin nr.98/2013. Në të kundërt, Gjykata e Lartë do të dilte nga funksionet e saj si gjykatë ligji. Por në kushtet që Gjykata e Lartë konstaton se për shkak të këtij rekursi njohja e vendimit penal të dhënë ndaj të pandehurit nuk është më res judicata, dhe tashmë kemi një ligj të ri i cili ka përcaktuar rregullime të reja pikërisht për vendimet e dhëna në Britaninë e Madhe, vendimi i gjykatës më të ulët vjen në kundërshtim me ligjin e kohës, do të thotë se vendimi është i cënueshëm. Tashmë është e qartë se, zgjidhja e çështjes do të bëhet mbi bazën e ligjit në fuqi në kohën që kjo gjykatë po shqyrton mënyrën e zgjidhjes dhe ligji në fuqi aktualisht është Ligji nr.125/2021 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes Ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe, dhe Irlandës së Veriut mbi Transferimin e Personave të Dënuar”. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë arrin në përfundimin se Ligji me nr.125/2021 datë 16.12.2021 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes Ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe, dhe Irlandës së Veriut mbi Transferimin e Personave të Dënuar” që ka zëvendësuar atë të vitit 2013, do të zbatohet për zgjidhjen e çështjes duke konkluduar në këtë rast se vendimet e gjykatave më të ulta janë marrë në zbatim të gabuar të Ligjit nr.98/2013 dhe rekursi është brenda shkaqeve të parashikuara në nenin 432 të K.Pr.Penale në raport me këtë ligj.

Çështja e dytë në vetvete konstituohet nga dy nënçështje: - Cili do të konsiderohet vendim përfundimtar dhe – Si duhet të aplikohet nga gjykata shqiptare, disponimi i vendimit të gjykatës britanike në lidhje me periudhën që duhet të kryhet me burgim përpara se personi të konsiderohet për lirim me kusht. Në lidhje me nënçështjen e parë. Nga pikëpamja teorike, bazuar në marrëveshjen e nënshkruar, rezulton se transferimi i personave të dënuar mund të bëhet me kërkesë të Shtetit transferues ose me kërkesë të Shtetit marrës. Në këtë kuptim interpretimi i kushteve për transferim nuk do të duhet të bëhet në mënyrë formale por në raport me synimin e parashikimit (ratio legis). Me këtë synim duhet kuptuar se parashikimi i bërë në pikën (c) të nenit 3 të Marrëveshjes ka si synim t'i japë të drejtë Shtetit transferues të refuzojë kërkesën e Shtetit marrës për transferimin e nje shtetasi të këtij të fundit dhe jo e kundërta. Marrëveshja nisët nga predispozita që shtetet marrëse synojnë të sjellin pranë ambientit familjar e shoqëror personat e dënuar. Në rastin konkret, ky parashikim nuk sjell

asnjë pasojë dhe do të merrte vlera shqyrtimi vetëm në rastin ku do të ngrihej nga i dënuari kuptohet me synim mbrojtjen e një të drejte. Është Shteti transferues ai që mbart detyrimin që kërkesën e tij për transferim t'a mbështesë në një vendim të tillë. Kjo do të thotë se, nuk është detyrimi i autoriteteve gjyqësore të shtetit marrës të informohen për sistemin juridik të Shtetit transferues. Autoritetet gjyqësore të Shtetit marrës shqyrtojnë rastin mbi prezumimin se kërkesa e Shtetit transferues bazohet në një vendim përfundimtar. Duke interpretuar në këtë mënyrë, një kusht i tillë, nuk është relevant për shkak të parashikimit të bërë në pikën 6 të nenit 7 ku parashikohet mundësia e ndryshimit të vendimit në Shtetin marrës nëse një vendim i tillë rezulton në Shtetin transferues. Në kuadër të marrëdhënieve juridiksionale me jashtë, u kontaktua prokurori ndërlidhës pranë Ambasadës së Mbretërisë së Bashkuar i cili konfirmoi faktin se, të dy vendimet, aktualisht janë përfundimtarë pasi vendimi i parë edhe pse u apelua prej të dënuarit, apelimi i tij u rrëzua ndërsa në lidhje me vendimin e dytë nuk është ushtruar e drejta e ankimit. Për më tepër transferimi i personit është realizuar më datë 18.11.2014.

Në lidhje me nënçështjen e dytë. Në nenin 7 pika 2 të marrëveshjes së ratifikuar me ligjin nr.125/2021, në funksion të zbatimit të parimit të mosrëndimit të pozitës së të dënuarit si pasojë e transferimit, duke i qëndruar ndalimit të konvertimit të dënimit (i sanksionuar dhe në marrëveshjen e mëparshme në nenin 7 pika 1), është parashikuar mundësia e përshtatjes së tij, në mënyrë që data e lirimit me kusht në Shtetin marrës t'i përafrohet asaj në Shtetin transferues. Në lidhje me një dënim të dhënë me burgim të përjetshëm, për të cilin gjykata që ka dhënë dënimin në Shtetin transferues ka specifikuar një periudhë që duhet të kryhet me burgim përpara se personi të konsiderohet për lirim me kusht (t'i lind e drejta për të kërkuar lirin para kohe me kusht), sipas gërmës "c" të nenit 7 pika 2 të marrëveshjes, Shteti marrës mund ta përshtasë dënimin në një kohëzgjatje të tillë që të sigurojë se data e konsiderimit për lirim me kusht në Shtetin marrës të mos jetë më pak se periudha e specifikuar me burgim si periudhë sigurie, e përcaktuar nga gjykata e Shtetit transferues. Nëpërmjet parashikimit të mësipërm krijohet mundësia e përshtatjes së dënimit me burgim të përjetshëm, nga gjykata shqiptare në rastin konkret, me një dënim me një afat të caktuar i cili, bën të mundur lindjen e së drejtës për lirim para kohe me kusht pas vuajtjes së dënimit të caktuar nga shteti transferues si periudhë që duhet të kryhet efektivisht në burgim dhe para përfundimit të së cilës nuk lind e drejta për lirim para kohe me kusht. Në sanksionimin e një parashikimi të tillë është mbajtur parasysh se, në Mbretërinë e Bashkuar, kur një gjykatë jep një dënim për burgim të përjetshëm, ajo përcakton gjithashtu, një afat minimal, i njohur ndryshe si "tarifa" ose "periudha e specifikuar" që në legjislacionin tonë i përkon institutit të periudhës së sigurisë (neni 64, 65 i K.Penal). Me plotësimin e këtij afati, i burgosuri mund të konsiderohet për lirim me kusht.

Duke ju kthyer çështjes së shtruar për diskutim, nga aktet pjesë e dosjes gjyqësore rezulton se, i transferuari është dënuar dy herë në Britaninë e Madhe. Në vitin 2006, i transferuari është dënuar me dënimin e fiksuar nga ligji, burgim i përjetshëm dhe, nga gjykata e atij shteti, është përcaktuar si periudhë sigurie (e njohur prej tyre si "tarifa"), pra

si periudha minimale që duhet të vuajë në burg para se t'i lindë e drejta për lirim para kohe me kusht, periudha prej 23 vjetësh që në Shtetin transferues përfundon më datë 11.Maj 2028. Kjo është arsyeja që Shteti transferues, konform shtojcës së marrëveshjes ka sugjeruar se dënimi i përshtatshëm që duhet caktuar nga gjykata shqiptare është 30 vjet. Kjo pasi, periudha prej 23 vjetësh përbën përafërsisht $\frac{3}{4}$ e 30-ës sipas kërkesës së nenit 64/1 të Kodit tonë Penal. Në këtë mënyrë, do të duhet që, gjykata, pasi të deklarojë njohjen e vendimit penal britanik për të gjitha efektet e tjera, kur të caktojë dënimin, duhet të japë 30 vjet burgim duke evidentuar të drejtën për lirin para kohe me kusht pas vuajtjes së 23 viteve minus 352 ditë paraburgim që ka qëndruar para se të fillojë ekzekutimi i vendimit. Në vitin 2011, i transferuari është dënuar me burgim të përjetshëm dhe është përcaktuar dënimi i përshtatshëm prej 18 vjet burgim dhe periudha minimale, përpara se të konsiderohet lirim me kusht, 12 vjet burg (gjykatësi ka arsyetuar se ka aplikuar një periudhë të specifikuar prej 2/3 për ta përafuar dënimin sa më shumë të ishte e mundur me dënimin që ai kishte dëshiruar të jepte). Gjithashtu, është vendosur që dënimi të kryhet njëkohësisht me dënimin me burgim të përjetshëm që ishte në vuajtje e sipër (dënimi i vitit 2006). Duke pasur parasysh masën e dënimeve të përcaktuara në dy vendimet e Gjykatës së Kurorës dhe disponimin që dënimi i dhënë në vitin 2011 të kryhej njëkohësisht me dënimin me burgim të përjetshëm të dhënë në vitin 2006, edhe Prokuroria e Përgjithshme ishte e mendimit se si dënim përfundimtar që duhet të caktohet në njohje të vendimeve të mësipërme duhet të jetë 30 vjet burgim. Duke përshtatur vendimin e dënimin me burgim të përjetshëm, të dhënë nga gjykata britanike, në masën prej 30 vjet burgim, data e mundësisë për të kërkuar lirin me kusht është e barabartë me periudhën e përcaktuar nga ajo gjykatë.

Në këtë rast Kolegji Penal arrin në konkluzionin se Vendimi përfundimtar që duhet të njihet nga gjykatat shqiptare janë vendimet e Gjykatës së Kurorës të datës 28.04.2006 dhe ai i datës 21.02.2011 duke përcaktuar dënimin e përshtatshëm sipas Vendimeve të Gjykatës Britanike. Në caktimin e dënimin duhet mbajtur parasysh parashikimi i bërë në vendimin e dytë në lidhje me bashkimin e dënimeve si dhe parashikimet e marrëveshjes në lidhje me teknikën e përshtatjes së dënimeve duke i caktuar atij një dënim që do të bënte të mundur konsiderimin për lirim para kohe me kusht pas vuajtjes në burg të periudhës 23 vjeçare të përcaktuar nga autoritetet gjyqësore britanike, periudhë nga e cila zbritet koha që i dënuari ka qëndruar në paraburgim, e përcaktuar në vendimin e gjykatës britanike.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, vlerëson se nuk mund të bëjë vetë zgjidhjen përfundimtare të çështjes objekt rekursi, pasi në këtë rast kemi të bëjmë me vlerësim dhe shqyrtim të provave. Vendosja e ankimit në kontekstin e duhur ligjor në kuadër të Ligjit me nr.125/2021 datë 16.12.2021 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes Ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Mbretërisë së Bashkuar të Britanisë së Madhe, dhe Irlandës së Veriut mbi Transferimin e Personave të Dënuar” që ka zëvendësuar atë të vitit 2013, dhe rivlerësimi i njohjes duhet të bëhet nga gjykatat e faktit.

...

Vendimi nr. 186, datë 12.05.2022 i Kolegjit Administrativ
(Paprekshmëria e përfitimeve të gjyqtarit, pasaporta e shërbimit)

...

Kolegji Administrativ i përbërë nga Sokol SADUSHI kryesues, Arbena AHMETI, Asim VOKSHI, Gentian MEDJA, Ervin PUPE anëtarë vlerëson se në nisje të një procesi gjyqësor është e domosdoshme të verifikohet paraprakisht legjitimiteti formal i paditësit, me qëllim që gjykata të kontrollojë ligjshmërinë e aktit nënligjor normativ. Neni 15 i ligjit nr. 49/2012 parashikon dy lloje të subjektsh që kanë legjitimitet procedural për paraqitjen e padive pranë gjykatave administrative: njëri është konkret dhe tjetri abstrakt. Çdo subjekt i së drejtës, veçanërisht individi (ose subjektet që barazohen me të), nëse ka pretendime për paligjshmëri të një akti nënligjor normativ, duhet t'i drejtohet gjykatës në momentin kur dalin aktet individuale në bazë e për zbatim të aktit nënligjor normativ, pasi të drejtat dhe interesat e ligjshme të individëve nuk cenohen në mënyrë abstrakte, por konkrete. Për këtë arsye, ligji parashikon mjete efektive me të cilat individi mund të kërkojë mbrojtjen e të drejtave apo interesave të tij ligjore, një nga të cilat është edhe kundërshtimi në rrugë gjyqësore i aktit administrativ individual që del në zbatim të aktit nënligjor normativ dhe që sjell pasoja të drejtpërdrejta për të. Individi nuk legjitimohet të mbrojë në mënyrë abstrakte të drejtat ose interesat e ligjshme të të tjerëve që mundet ose jo të cenohen nga zbatimi i aktit nënligjor normativ. Prandaj, individi duhet të provojë para gjykatës se akti normativ që ai kundërshton është drejtpërdrejtë i zbatueshëm dhe nuk parashikon nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të tij. Në të kundërt, legjitimimi i individit për kundërshtimin e akteve normative nuk mund të pranohet nga gjykata. Kjo është arsyeja që neni 15 i ligjit nr. 49/2012 ka diferencuar shoqatat dhe grupet e interesit, duke u njohur posaçërisht atyre të drejtën për kundërshtimin e një akti nënligjor normativ, kur pretendojnë se cenohet një interes i ligjshëm publik, i cili përbën njëkohësisht edhe thelbin e veprimtarisë së shoqatës, ose të grupit të interesit (shih vendimet nr.00–2021-1938 (243), datë 22.11.2021, nr.00–2022– 320(32), datë 04.02.2022 e Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë). Sipas jurisprudencës së konsoliduar të Kolegjit, shoqatat dhe grupet e interesit legjitimohen të kundërshtojnë aktin nënligjor normativ në Gjykatën Administrative të Apelit, ashtu si edhe aktet administrative individuale, kur pretendojnë se u cenohet një e drejtë apo interes ligjor vetjak. Ligji njih të drejtën e padisë për kundërshtimin e aktit nënligjor normativ për shoqatat dhe grupet e interesit që synojnë mbrojtjen e një interesi të ligjshëm objektiv, për shkak të veprimtarisë, por edhe misionit të rëndësishëm publik që ato kryejnë. Nisur nga ky interes publik që synojnë të mbrojnë këto subjekte, ligji i ka pajisur me të drejtën për të ushtruar aktivisht, në kuptimin formal dhe substancial, të drejtën e padisë kundër akteve nënligjore normative. Një e drejtë e tillë që legjitimon shoqatat dhe grupet e interesit për t'iu drejtuar Gjykatës Administrative të Apelit lidhet me natyrën e vetë aktit nënligjor normativ,

i cili vendos rregulla të përgjithshme sjelljeje, parashikon hipoteza në abstrakt, si dhe nuk shteron me një akt të vetëm zbatimi. Normat e sjelljes që parashikon akti normativ nuk u drejtohen subjekteve individualisht të përcaktueshëm, por një grupimi subjektësh, të cilët mund të mbrohen në mënyrën më eficiente, nëpërmjet shoqatave dhe grupeve të interesit, të cilat kanë të drejtë t'i drejtohen gjykatës, duke mbrojtur të drejtat kolektive në tërësi. Kjo nuk do të thotë se këto subjekte kanë legjitimitet të pakushtëzuar në mbrojtjen e interesave të tyre për t'iu drejtuar gjykatës. Përkundrazi, verifikimi i legjitimitetit të shoqatave dhe grupeve të interesit mbetet në çdo rast detyrë kryesore e gjykatës, që shqyrton padinë për kundërshtimin e aktit normativ.

Nisur nga sa më lartë, duke iu referuar rastit në shqyrtim, rezulton se pala paditëse, SHKGJ, është person juridik dhe ka si objekt të veprimtarisë së saj, “mbrojtjen dhe garantimin e statusit të gjyqtarëve, si dhe ruajtjen e pavarësisë dhe garancive të tjera të pushtetit gjyqësor”, si edhe “mbrojtjen e sistemit gjyqësor në tërësi, duke ndërmarrë iniciativa për goditjen e ligjeve...që kanë të bëjnë me këtë sistem apo me statusin e gjyqtarëve”. Kolegji vlerëson se, ashtu siç ka arsyetuar edhe Gjykata Administrative e Apelit, pala paditëse ka arritur të provojë lidhjen e drejtpërdrejtë midis qëllimit për të cilin është krijuar, veprimtarisë që ajo kryen, si dhe pasojave që rrjedhin nga dispozitat e VKM nr. 389/2019. Për këto arsye, SHKGJ ka legjitimitet *ratione personae* për vënien në lëvizje të kontrollit të ligjshmërisë së aktit nënligjor normativ objekt kundërshtimi.

Kolegji çmon të ndalet në çështjen e legjitimitetit procedural të përfaqësuesit të SHKGJ. Kjo shoqatë ka organet drejtuese të saj, të cilat kanë tagrin e përfaqësimit. Nisur nga fakti se si anëtarësia ashtu edhe përfaqësuesit e saj janë gjyqtarë, pra profesionistë të së drejtës, rekursi i paraqitur është nënshkruar nga kryetari i shoqatës, po ashtu gjyqtar. Në këto kushte, Kolegji vlerëson të ndalet tek analiza e këtij fakti për të vendosur lidhur me legjitimitimin procedural të përfaqësuesit të palës paditëse në ushtrimin e rekursit. Kolegji, me qëllim që të dalë në një përfundim të bazuar lidhur me legjitimitimin procedural të përfaqësuesit të palës paditëse në këtë gjykim, çmon të nevojshme të sjellë në vëmendje qëndrimin e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në vijim GJEDNJ) në rastin e kufizimeve të lejueshme që parashikojnë legjislacionet kombëtare për pranimin e ankimit nga një gjykatë më e lartë.

Bazuar në jurisprudencën e GJEDNJ mund të arrihet në përfundimin se vendosja e kriterëve formale kufizuese për t'iu drejtuar gjykatave të larta, përfshi edhe përfaqësimin e detyrueshëm me avokat është në pajtim me kërkesat e nenit 6, për sa kohë që interesi kryesor për paraqitjen e çështjes në nivelin e duhur profesional ligjor është i mundur të arrihet për një administrim sa më të mirë të procesit gjyqësor. Pikërisht këtij qëllimi i shërben edhe parashikimi ligjor për përfaqësimin e detyrueshëm të palëve në Gjykatën e Lartë me avokat të pajisur me licencë për ushtrimin e profesionit, ose, në rastin e institucioneve publike nga avokati i shtetit. Neni 474 i KPC, i ndryshuar në vitin 2021, parashikon “Rekursi dhe të gjitha kërkesat e tjera që paraqiten në Gjykatën e Lartë nënshkruhen nga avokati

që e përfaqëson palën.”. Nevoja e këtij parashikimi ligjor erdhi për shkak të rikonceptimit dhe ridimensionimit të Gjykatës së Lartë, si gjykatë ligji që shqyrton rekursin në vështrim të zbatimit dhe interpretimit të drejtë të ligjit nga gjykatat më të ulta, në funksion të njësimi apo ndryshimit të praktikës gjyqësore. Pra, debati gjyqësor në Gjykatën e Lartë është i përqendruar tek çështjet ligjore dhe jo tek faktet e rrethanat e çështjes konkrete, pavarësisht se zgjidhja e konfliktit është e ndërvarur me interpretimin e ligjit. Për këtë arsye, një përfaqësim cilësor, me nivel të lartë profesional gjatë shqyrtimit të rekursit është jo vetëm në të mirë të palëve, por sidomos në funksion të zgjidhjes sa më të drejtë të çështjes nga ana e Gjykatës së Lartë, vendimmarrja e së cilës është me efekt për të gjithë praktikën gjyqësore, pavarësisht nëse ka karakter njësuës apo jo. Është me mjaft rëndësi për gjykimin në Gjykatë të Lartë që palët dhe përfaqësuesit e tyre në proces të gëzojnë cilësi dhe aftësi profesionale ligjore të nivelit të mjaftueshëm për të ngritur para Gjykatës së Lartë çështje dhe pretendime të natyrës ligjore, interpretimi përfundimtar i të cilave nga ana e kësaj Gjykate do të kontribuojë për një zbatim të njësuar të kuadrit ligjor nga gjykatat më të ulta. Më tej, përfaqësimi i palëve ndërgjyqësore përpara Gjykatës së Lartë është në funksion të garantimit të një mbrojtjeje efektive, si dhe të administrimit të duhur të drejtësisë.

Duke mbajtur parasysh sa më lartë, Kolegji vlerëson se në rastet kur në një proces përpara Gjykatës së Lartë njëra nga palët është subjekt ose përfaqësohet nga një përfaqësues, i cili, për shkak të formimit profesional ose funksionit që ushtron, zotëron njohuritë e duhura të ligjit material dhe procedural, në një nivel të njëjtë ose më të lartë se të avokatit të licensuar dhe këto njohuri janë vlerësuar nga autoritetet përgjegjëse sipas ligjit specifik për këtë qëllim (këtu bëhet fjalë për palë ose përfaqësues të tyre që ushtrjnë funksionin si gjyqtarë, prokurorë, avokatë), do të konsiderohej e paarsyeshme dhe jo në përputhje me jurisprudencën e GJEDNJ, që këtyre subjekteve t’u kufizohet e drejta për t’u përfaqësuar pa avokat në Gjykatën e Lartë. Qëllimi kryesor i përfaqësimit të çështjes dhe zhvillimit të debatit gjyqësor në nivelin e duhur profesional, si dhe i garantimit të një mbrojtjeje ligjore efektive mund të konsiderohet i arritur plotësisht dhe efektivisht në raste të tilla. Duke iu kthyer çështjes në shqyrtim, Kolegji vëren se pala paditëse, person juridik i regjistruar në formën e një shoqate përbëhet nga gjyqtarë të niveleve të ndryshme të gjyqësorit. Organet e saj drejtuese kanë vendosur që në gjykimin e çështjes në Gjykatën e Lartë të përfaqësohet nga kryetari i saj, i cili është gjyqtar pranë Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar. Kolegji vlerëson se kryetari i SHKGJ, për shkak të funksionit të gjyqarit që kryen, i zotëron aftësitë dhe njohuritë e nevojshme juridike për të realizuar efektivisht mbrojtjen e subjektit dhe se është plotësisht i aftë dhe “në gjendje të paraqesë dhe të mbrojë çështjen e tij në mënyrë të kënaqshme para gjykatës pa ndihmën e një avokati” (shih çështjen *McVicar* k. Mbretërisë së Bashkuar).

Fillimisht, Kolegji vlerëson se qëndrimi i mbajtur nga Gjykata Administrative e Apelit për klasifikimin e vendimit objekt gjykimi, si një akt nënligjor me natyrë normative është në përputhje me përcaktimet që jep ligji mbi llojin dhe natyrën e aktit administrativ. Vendimi

nr. 389/2019, me anë të të cilit shprehet vullneti i Këshillit të Ministrave në ushtrim të funksionit të tij publik që synon të rregullojë një marrëdhënie të përcaktuar me ligj, duke vendosur rregulla të përgjithshme sjelljeje për të gjithë dhe që nuk shteron me zbatimin e tij, përputhet me kuptimin që jepet për “aktin nënligjor normativ”, në nenin 2, pika 3 të ligjit nr. 49/2012. Në rekursin e paraqitur para Gjykatës së Lartë, pala paditëse ka pretenduar se çështja i përket sferës së juridiksionit gjyqësor dhe jo atij kushtetues, për faktin se statusi i gjyqtarit nuk është një fushë ekskluzive e rregullimeve kushtetuese, por e nenit 22 të ligjit nr. 96/2016, si një normë e nxjerrë në bazë dhe për zbatim të nenit 138 të Kushtetutës. Pala paditëse gjithashtu ka pretenduar se VKM-ja nr. 389/2019 ka shkëlur këtë normë ligjore, si dhe ka cenuar të drejtat e fituara në mënyrë të ligjshme dhe, për rrjedhojë, duhet të shfuqizohet. Pala e paditur, Këshilli i Ministrave, prapëson se përmes padisë janë ngritur çështje të karakterit kushtetues që nuk përbëjnë lëndë për Gjykatën Administrative të Apelit Tiranë. Përpara Kolegjit shtrohet për zgjidhje përcaktimi i saktë i natyrës së kësaj çështjeje për të konkluduar nëse zgjidhja e saj është në kompetencën e gjykatave administrative apo i përket juridiksionit të Gjykatës Kushtetuese. Në kuptim të nenit 135/1 të Kushtetutës, juridiksioni gjyqësor i zakonshëm ushtrohet nga Gjykata e Lartë, si dhe nga gjykatat e apelit e gjykatat e shkallës së parë, të cilat krijohen me ligj. Objekti i veprimtarisë së tyre është shqyrtimi i marrëdhënieve juridike të natyrës private apo publike, nga të cilat lindin të drejta dhe interesa të ligjshme të bartësve të tyre, përveç atyre çështjeve për të cilat Kushtetuta dhe ligji ia ka ngarkuar juridiksionit kushtetues ose atij gjyqësor të posaçëm. Në kuptim të nenit 124/1 të Kushtetutës, juridiksioni kushtetues ushtrohet nga Gjykata Kushtetuese, e cila zgjidh mosmarrëveshjet kushtetuese dhe bën interpretimin përfundimtar të Kushtetutës, si dhe ka për objekt të veprimtarisë së saj kontrollin kushtetues të akteve të renditura në nenin 131, duke përfshirë ligjin, marrëveshjen ndërkombëtare, aktin normativ të organeve qendrore dhe vendore, etj.

Raporti që krijohet mes paligjshmërisë dhe pakushtetutshmërisë për shqyrtimin e vlefshmërisë së aktit nënligjor normativ nxjerr në pah, midis të tjerave, edhe përballjen e juridiksionit gjyqësor administrativ dhe atij kushtetues. Përpara krijimit të gjykatave administrative nuk kishte ndonjë kundërshti të natyrës juridiksionale për kontrollin e aktit nënligjor normativ, sepse shqyrtimi i tij ishte përcaktuar si objekt i gjykimit kushtetues. Parashikimi i nenit 326 të KPC të vitit 1996 përcaktonte se, nuk mund të ngrihej padi në gjykatën e zakonshme për aktet administrative që, sipas Kushtetutës, ishin në kompetencën e Gjykatës Kushtetuese. Ky parashikim ishte në koherencë të plotë me formulimin e nenit 131, shkronja c) të Kushtetutës, sipas të cilit, Gjykata Kushtetuese vendos për pajtueshmërinë e akteve normative të organeve qendrore e vendore me Kushtetutën dhe me marrëveshjet ndërkombëtare. Me miratimin e ligjit nr. 49, datë 3.5.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, nga njëra anë, u synua të përcaktohet juridiksioni gjyqësor administrativ për shqyrtimin e vlefshmërisë së akteve normative të organeve qendrore ose vendore, megjithatë duket se

nuk u arrit të shmanget plotësisht përballja mes dy juridiksioneve. Parashikimi në nenin 7, shkronja a) të ligjit 49/2012 i kompetencës së Gjykatës Administrative të Apelit për të shqyrtuar ligjshmërinë e aktit nënligjor normativ të një organi publik krijon një lloj paqartësie apo konfondimi me kompetencën e Gjykatës Kushtetuese, që sipas nenit 131, shkronja c) të Kushtetutës, vlerëson kushtetutshmërinë e akteve normative. Njëkohësisht, gjykatës administrative i është njohur e drejta që gjatë shqyrtimit gjyqësor të një veprimi administrativ të mos zbatojë një akt nënligjor normativ, në bazë të të cilit është kryer veprimi administrativ që shqyrtohet, kur çmon se akti nënligjor është i paligjshëm (neni 38). Një kompetencë e tillë e gjykatës administrative përballet me kompetencën e Gjykatës Kushtetuese kur shqyrton pajtueshmërinë e akteve normative me Kushtetutën (neni 131, shkronja c). Pavarësisht se edhe neni 8/a i ligjit nr. 49/2012 ka përjashtuar gjykimin e mosmarrëveshjeve për aktet nënligjore normative që, sipas Kushtetutës, janë në kompetencën e Gjykatës Kushtetuese, nuk rezulton që ndarja mes juridiksioneve të jetë fort e qartë.

Nga ballafaqimi i normave kushtetuese dhe ligjore, në drejtim të kontrollit mbi aktin nënligjor normativ, si dhe të zgjidhjes së mosmarrëveshjes së kompetencës ndërmjet organeve, kur shkak i konfliktit janë vetë aktet normative, dallohen dy juridiksione paralele që krijohen ndërmjet gjykatave administrative dhe Gjykatës Kushtetuese. Në këtë drejtim, çështja kryesore që shtrohet për diskutim përpara Kolegjit është nëse akti normativ i nxjerrë nga organet qendrore dhe vendore do të jetë objekt shqyrtimi i juridiksionit të Gjykatës Administrative të Apelit apo i Gjykatës Kushtetuese? Ky realitet i ri juridiksional, si dhe opinionet e ndryshme doktrinare mbi vijën e ndarjes mes dy juridiksioneve kërkojnë nga jurisprudenca gjyqësore dhe kushtetuese qartësimin e kriterëve, që mund të shërbejnë për përcaktimin e juridiksionit për gjykimin e vlefshmërisë së aktit nënligjor normativ. Pavarësisht se nuk është arritur të konsolidohet një qëndrim i qartë, që bën dallimin mes juridiksionit kushtetues dhe atij gjyqësor administrativ, kriteret e ndryshme janë evidentuar në këtë drejtim. Në jurisprudencën e këtyre gjykatave, si edhe në qëndrimet doktrinare për ndarjen e kufijve juridiksionalë, gjenden referime në disa kriteret, si p.sh. statusi kushtetues ose jo kushtetues i organit publik që është ngarkuar me nxjerrjen e aktit nënligjor normativ, klasifikimi si organ kushtetues i nivelit qendror/vendor ose organ jo kushtetues qendror/vendor, subjektet që legjitimohen për t'iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese apo Gjykatës Administrative të Apelit për të kundërshtuar aktin nënligjor normativ, shterimi i juridiksionit gjyqësor administrativ para se t'i drejtohen me ankim individual juridiksionit kushtetues, ose, thënë ndryshe, parimi i subsidiaritetit, natyra e pretendimeve që ngrihen nga paditësi për paligjshmërinë e aktit normativ, etj. Megjithëse kriteret nuk janë të pakta, ende nuk është arritur të identifikohet qartësisht ndonjë kriter përcaktues që zgjidh përfundimisht problematikën e mbivendosjes juridiksionale. Me qëllim përcaktimin e qartë të juridiksionit, si dhe shmangien e mbivendosjes mes juridiksionit kushtetues dhe atij gjyqësor administrativ, Kolegji vlerëson se të gjitha kriteret e mësipërme mund të kenë vlerën dhe rëndësinë e

tyre, por orientimi drejt parimit të subsidiaritetit dhe, në veçanti, drejt identifikimit të plotë të shkaqeve të pretenduara nga paditësi, të ngritura në nivel ligjor apo kushtetues, mund të shërbejë si kriter thelbësor për të dalluar juridiksionin gjyqësor administrativ nga ai kushtetues. Nga interpretimi që u bëhet dispozitive të Kushtetutës dhe ligjeve, por edhe nga qëndrimi i mbajtur nga jurisprudenca kushtetuese, rezulton se në rrugën e kontrollit të kushtetutshmërisë së normës Gjykatës Kushtetuese nuk i krijohet hapësirë për verifikimin e paligjshmërisë së akteve normative. Nga ana tjetër, Gjykata Administrative e Apelit, si gjykata që ka kompetencë gjykimin parësor të ligjshmërisë së një akti normativ, ka qenë e prirur drejt pushtetit të saj për të shqyrtuar vetëm paligjshmërinë e aktit nënligjor normativ, por pa guxuar të bëjë dallimin me pakushtetutshmërinë. Një dallim i tillë nuk rezulton të jetë shtjelluar në mënyrë të qartë as nga vetë Gjykata Kushtetuese (shih vendimin nr.4/2021 të Gjykatës Kushtetuese).

Për hartimin dhe miratimin e akteve nënligjore normative, Kushtetuta ka parashikuar organet publike kompetente, si dhe procedurën që duhet respektuar për nxjerrjen e tyre, duke ia lënë përcaktimin e përmbajtjes së akteve nënligjore vullnetit të organit ligjvënës, sipas çështjeve kryesore që evidenton dhe delegon. Në pjesën e shtatë, kreu I, nga neni 116 deri në nenin 120, Kushtetuta ka parashikuar disa norma me natyrë formale, por jo përmbajtësore për nxjerrjen e akteve nënligjore normative. Me këtë zgjidhje, Kushtetuta ka pranuar se normat e saj mund të shërbejnë si bazë vetëm për kryerjen e kontrollit procedural të aktit normativ dhe jo të atij përmbajtësor. Kushtetuta ia ka besuar përmbajtjen e akteve nënligjore normative tërësisht vullnetit të ligjvënësit nëpërmjet kufijve ligjor që ai vendos, duke synuar në këtë mënyrë të bëjë edhe një dallim ndërmjet paligjshmërisë dhe pakushtetutshmërisë së aktit nënligjor normativ. Me rregullimin që bën neni 118 i Kushtetutës pranohet se aktet nënligjore normative nxirren në bazë dhe për zbatim të ligjit, duke mos njohur autoritetin e organeve publike që të nxjerrin akte normative në mënyrë të pavarur. Sipas këtij neni, aktet nënligjore nxirren në bazë dhe për zbatim të ligjeve nga organet e parashikuara në Kushtetutë dhe ligji duhet të autorizojë nxjerrjen e akteve nënligjore, të përcaktojë organin kompetent, çështjet që duhen rregulluar, si dhe parimet në bazë të të cilave nxirren këto akte.

Kolegji vlerëson se ky rregullimi kushtetues synon të bëjë një dallim thelbësor ndërmjet “çështjeve që duhen rregulluar” nga ligji, përmes të cilave përcaktohen kufijtë normativ të organit kompetent nënligjor, si dhe përmbajtjes së vetë ligjit. Këto janë dy çështje të ndryshme që nuk duhen ngatërruar me njëra tjetrën. Një akt nënligjor normativ mund të rregullojë formalisht çështjet për të cilat ligji e ka ngarkuar, por pa e respektuar përmbajtjen e vetë ligjit. Kështu, p.sh., një akt normativ respekton korrektësisht parimin e hierarkisë së normës, nxirret në bazë dhe për zbatim të ligjit, si dhe rregullon formalisht çështjet e përcaktuara nga ligji (neni 116, 118, pika 2), por në përmbajtjen e tij rezulton me të meta thelbësore, që bien në kundërshtim ose shkojnë tej përmbajtjes së vetë ligjit. Në përgjithësi kjo është një situatë e zakonshme që ndeshet në praktikë. Kolegji vlerëson se ngritja e një

pretendimi të tillë nga palët në proces mund të shërbejë si një kriter i rëndësishëm për të bërë ndarjen e juridiksionit, sepse orienton kërkimin në drejtim të verifikimit të paligjshmërisë dhe jo të pakushtetutshmërisë së aktit nënligjor normativ. Evidentimi nga paditësi i këtij argumenti si një pretendim për kundërshtimin e aktit normativ do të bëjë kompetente Gjykatën Administrative të Apelit dhe jo Gjykatën Kushtetuese. Nga ana tjetër, në rast se do të pretendohet se akti nënligjor normativ ka rregulluar çështje të papërcaktuara nga ligji, që në fakt evidentohen si shkelje të procedurës ose të kompetencës së organit publik (referuar nenit 118 dhe parimit kushtetues të ligjshmërisë së akteve nënligjore), atëherë vihet në dyshim tejkalimi i kompetencës nga organi publik që ka nxjerrë këtë akt, duke implikuar në këtë mënyrë juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese dhe, për rrjedhojë, çështjen e pakushtetutshmërisë së aktit.

Në rastin në shqyrtim, Gjykata Administrative e Apelit, për të bërë dallimin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit gjyqësor, rezulton të ketë përdorur formalisht si referim kriterin e pretendimeve të ngritura nga pala paditëse për shqyrtimin e vlefshmërisë së aktit normativ, por pa arritur të ndajë qartësisht pretendimet ligjore nga ato kushtetuese. Në fakt, në këtë gjykim, siç rezulton edhe nga arsyetimi i vendimit gjyqësor, palët kanë debatuar mbi thelbin dhe natyrën e pretendimeve dhe vetë Gjykata Administrative e Apelit e ka konsideruar pajisjen e gjyqtarëve me pasaporta shërbimi, si pjesë e të drejtave të tjera të fituara prej tyre, që lidhet me statusin e gjyqtarit, duke konkluduar për mungesë të juridiksionit gjyqësor administrativ. Duke zbatuar rregullin e përparësisë së juridiksionit kushtetues në raport me juridiksionin gjyqësor administrativ, pavarësisht konstatimit të mungesës së juridiksionit gjyqësor administrativ, Gjykata Administrative e Apelit ka lejuar debatin gjyqësor, ka kryer një hetim të plotë mbi pretendimet e palëve në proces, duke arsyetuar mbi to dhe në përfundim ka vendosur të rrëzojë kërkesëpadinë. Me qëndrimin e mbajtur, Kolegji vlerëson se Gjykata Administrative e Apelit, duke i dhënë zgjidhje çështjes në mënyrë përfundimtare, në thelb, nuk e ka përjashtuar juridiksionin gjyqësor administrativ.

Nëse Gjykata Administrative e Apelit do të mbante në vëmendje dhe do të konsideronte pretendimet e ngritura nga pala paditëse në nivelin ligjor dhe do të arsyetonte se këto kërkime nuk lidhen drejtpërdrejt me një të drejtë kushtetuese, por me një të drejtë ligjore të fituar, padyshim që do të konkludonte mbi juridiksionin gjyqësor administrativ të kësaj çështje. Kolegji vlerëson se në rastin në shqyrtim implikohet një e drejtë ligjore që lidhet me pajisjen me paraportë shërbimi të gjyqtarëve të shkallës së parë dhe të apelit, si një e drejtë që nuk parashikohet drejtpërdrejtë nga Kushtetuta, por nga ligji, pavarësisht se kjo është pjesë e statusit të gjyqtarit. Akti objekt shqyrtimi, VKM nr. 389/2019, në përmbajtjen e tij ka vlerësuar t'u heqë gjyqtarëve të drejtën e pajisjes me pasaportë shërbimi, ndërkohë që sipas ligjit kjo e drejtë ka qenë e fituar më parë. Mbi këtë analizë, Kolegji vlerëson se çështja nuk i përket juridiksionit të Gjykatës Kushtetuese, por është brenda juridiksionit gjyqësor administrativ, për të cilën nevojitet zgjidhja e saj në mënyrë përfundimtare.

Fillimisht, me VKM nr. 335/1997 “Për lëshimin e pasaportave diplomatike dhe të shërbimit”, ashtu si edhe për një kategori të caktuar funksionarësh publikë, është vendosur pajisja me pasaportë shërbimi e gjyqtarëve. Pas miratimit të ligjit nr. 8668, datë 23.11.2000, “Për pajisjen e shtetasve shqiptarë me pasaportë për jashtë shtetit”, (në vijim ligji nr. 8668/2000), i ndryshuar, në nenin 4, pika 2 të tij parashikohet se kriteret për lëshimin e pasaportës së shërbimit dhe asaj diplomatike përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave. Këshilli i Ministrave, në zbatim të rezervës ligjore relative të parashikuar në këtë ligj, bazuar në nenet 100, pikat 1, 2 e 5 të Kushtetutës dhe nenit 28 (b) të ligjit nr. 9000/2003, ka miratuar një akt të ri nënligjor, VKM nr. 389/2019 “Për kriteret për lëshimin e pasaportës diplomatike dhe asaj të shërbimit”. Deri në momentin e miratimit nga Këshilli i Ministrave të vendimit nr. 389/2019 rezulton se gjyqtarët e kanë gëzuar këtë të drejtë. Në Lidhjen 2 që i bashkëlidhet këtij vendimi janë renditur subjektet që kanë të drejtë të pajisen me pasaporta shërbimi, ku nuk përfshihen gjyqtarët. Me hyrjen në fuqi të këtij akti nënligjor normativ shfuqizohet edhe VKM nr. 335/1997, me të cilën gjyqtarët, për shkak të funksionit, ishin përfitues të pasaportës së shërbimit. Mospërfshirja e gjyqtarëve në kategorinë e subjekteve përfituese të pajisjes me pasaportë shërbimi rezulton të jetë ometim në vendimin e Këshillit të Ministrave me pasojë (sipas pretendimit të palës paditëse) cenimin e të drejtave ligjore të fituara, që janë pjesë e rëndësishme dhe e pandashme e statusit të gjyqtarit. Konstatimi i paligjshmërisë së kësaj situate, të krijuar për shkak të ometimit të VKM nr. 389/2019, përfshihet në objektin e kërtimeve nga pala paditëse.

Në funksion të dhënies së një zgjidhje përfundimtare për çështjen, Kolegji e vlerëson të nevojshme të analizojë konceptin “ometim ligjor” dhe ndikimin që ai mund të ketë në cenimin e të drejtave të ligjshme, të fituara më parë. Ometimi ligjor është koncept tashmë i afirmuar në doktrinën juridike, praktikën gjyqësore dhe, në veçanti, atë kushtetuese. Ometimi është identifikuar, si në rastet kur norma juridike nuk ka rregulluar një marrëdhënie të caktuar, që në të vërtetë duhej të rregullohej (ometimi absolut), ashtu edhe kur norma nuk ka arritur të përmbushë në mënyrën e plotë dhe të duhur këtë detyrim (ometimi relativ). Shmangia e zbrazëtisë së krijuar nga mungesa e normës juridike, qoftë nëpërmjet procesit të hartimit të normës së re, ashtu edhe përmes zbatimit të ligjit me analogji, konsiderohet në jurisprudencën si çështje e ometimit legjislativ. Ometimi ligjor mund të ekzistojë në disa situata, por ai bëhet pjesë e shqyrtimit gjyqësor nëse konstatohet si shkak kryesor i cenimit të të drejtave ligjore të individit. Një rast i tillë mund të jetë mosparashikimi i rregulimeve në normat përkatëse juridike, si pasojë e të cilit shkelen parimet dhe normat kushtetuese e ligjore. Gjykata, e cila gëzon autoritetin e kontrollit të ometimit për antikushtetutshmëri ose paligjshmëri, konstaton ometimin gjatë shqyrtimit të çështjes dhe orienton organin kompetent të nxjerrë rregullimin përkatës, i cili nëpërmjet plotësimit ose ndryshimit të normës juridike, sjell si pasojë shmangien ose plotësimin e ometimit. Vetëm në këtë mënyrë gjykata arrin të garantojë rivendosjen në vend të së drejtës së cenuar nëpërmjet ometimit (shih “Problems of Legislative omission in constitutional Jurisprudence”, raport i miratuar

në Kongresin XIV të Konferencës së Gjykatave Kushtetuese të Evropës (2009)). Gjykata mund të deklarojë paligjshmërinë/pakushtetutshmërinë e një teksti në pjesën në të cilën nuk përmban një parashikim ligjor, që duhet domosdoshmërisht të jetë, pa dashur të thotë se norma krijohet nga Gjykata, pasi ajo nuk e ka këtë funksion (shih vendimin nr. 190/1970 të Gjykatës Kushtetuese të Italisë, që ka deklaruar paligjshmërinë kushtetuese të nenit 304/1 të KPP, në pjesën që përjashtonte ndihmën e mbrojtësit gjatë pyetjes së të pandehurit; vendimin 364/1988, me të cilin po ajo Gjykatë deklaroi paligjshmërinë kushtetuese të nenit 5 të KP, në pjesën që nuk përjashtonte nga përgjegjësia penale për mosnjohjen e ligjit penal, rastin kur mosnjohja është e paevitueshme; më tej edhe vendimet nr. 336/1989, nr. 471/1990, nr. 485/1992, nr. 62/1992, nr.359/1993). Përveçse nga Gjykata Kushtetuese, ometimi si koncept nuk ka qenë një çështje e trajtuar gjerësisht në jurisprudencën gjyqësore. Pavarësisht se Kushtetuta nuk e parashikon shprehimisht të drejtën e Gjykatës Kushtetuese për të kontrolluar dhe vlerësuar kushtetutshmërinë e ometimit ligjor, në jo pak raste ajo, nëpërmjet jurisprudencës së saj, ka mbajtur qëndrim. Gjykata Kushtetuese nuk ka hezitur të konkludojë për domosdoshmërinë që paraqet shmangia e ometimit ligjor për funksionimin normal të shtetit të së drejtës. Në vendimin nr. 31/2003, Gjykata Kushtetuese arsyeton: “Në qoftë se ligjvënësi nuk reagon në përgjigje të vakumit legjislativ, atëherë sistemi kushtetues nuk ofron ndonjë mjet efektiv dhe kjo situatë mund të çonte në një krizë në sistemin e demokracisë përfaqësuese.” Me zhvillimin e jurisprudencës, Gjykata Kushtetuese ka shkuar më tej, duke evidentuar cenimin e parimeve kushtetuese, për shkak të ekzistencës së zbrazëtisë ligjore. Në çështje të kësaj natyre, ajo ka shpallur antikushtetutshmërinë e normës juridike, duke ia lënë organit ligjberës përmbushjen e këtij detyrimi, ashtu si nëpërmjet interpretimit kushtetues dhe bërjes të vetëzbatueshëm të arsyetimit të vendimit ka plotësuar rregullimin ligjor edhe pa ndërhyrjen e organit ligjberës (shih vendimin nr. 12/2000 të Gjykatës Kushtetuese). Pavarësisht qëndrimeve të vërejtura në jurisprudencën kushtetuese për pozicionin e një “ligjvënësi pozitiv”, Gjykata Kushtetuese nuk ka pasur për qëllim zhvendosjen ose zëvendësimin e parlamentit nga ushtrimi i pushtetit të tij si ligjberës (shih vendimet nr.18/2003; nr.1/2005; nr. 19/2007; nr.12/2010 të Gjykatës Kushtetuese).

Në linjën e këtij qëndrimi konstant të jurisprudencës kushtetuese, Kolegji vlerëson të nevojshme të theksojë se ometimi mund të shmanget jo vetëm nga institucionet ligjberëse dhe Gjykata Kushtetuese, por edhe nga gjykatat e zakonshme, nëpërmjet interpretimit të ligjeve, zbatimit të ligjit me analogji, respektimit të parimeve të përgjithshme, etj. Konstatimi i ometimit nga gjykatat e zakonshme, sidomos në aktet nënligjore, kufizohet vetëm për marrëdhënien juridike konkrete të lidhur me çështjen që shqyrtohet prej saj. Kështu, zgjidhja e çështjeve konkrete nga gjykatat e sistemit të zakonshëm, duke pasur për orientim zbatimin e drejtpërdrejtë të dispozitave të Kushtetutës (neni 4), të marrëveshjeve ndërkombëtare të ratifikuara (neni 122), të jurisprudencës së GjEDNJ (neni 17) dhe, në veçanti, interpretimet përfundimtare të kryera nga Gjykata Kushtetuese (neni 132, 145), mund të realizohet, kur është rasti, edhe nëpërmjet konstatimit të ometimit dhe shmangies

së tij, kur vërtetohet se një gjë e tillë është bërë shkak për cenimin e të drejtave të ligjshme.

Gjyqtari nuk mund të shmanget nga roli krijues gjatë interpretimit të ligjit, pasi, në rrethana të caktuara, e drejta mund të ekzistojë tej normave pozitive që nxjerr shteti, e drejtë që e ka burimin e saj në rendin juridik kushtetues si një tërësi logjike dhe që funksionon si një korigjuese e normave të shkruara. Gjykatat kanë detyrimin ta gjejnë këtë të drejtë dhe ta bëjnë atë realitet në çështjet që kanë për shqyrtim. Kushtetuta nuk e kufizon gjyqtarin në zbatimin strikt të vullnetit legjislativ në çështjen që i është paraqitur. Funksioni gjyqësor presupozon se nuk ekziston asnjë boshllëk në rendin juridik pozitiv, një kusht që mund të jetë i dëshirueshëm në interes të sigurisë juridike, por që në praktikë është i paarritshëm. Detyra e gjyqtarit nuk kufizohet në interpretimin dhe zbatimin e vendimeve legjislative. Ai mund të jetë i detyruar të marrë një vendim në pajtim me vlerat kushtetuese, pra të ndriçojë dhe të zbatojë në vendimet e tij ato koncepte të vlerave që janë pjesë e pandarë e rendit juridik kushtetues, por që në tekstet e ligjeve të shkruara nuk janë shprehur qartë apo në mënyrë të plotë. Në kryerjen e kësaj detyre, gjyqtari duhet të ruhet nga arbitrariteti. Vendimi i tij duhet të bazohet në një arsytim racional. Ai duhet të bëjë të qartë që ligji i shkruar nuk arrin ta përmbushë qëllimin e vet për të ofruar një zgjidhje të drejtë për problemin ligjor në shqyrtim. Është pikërisht vendimi i gjyqtarit ai që e mbush këtë hapësirë boshe, duke përdorur arsyen e shëndoshë dhe konceptet e përgjithshme të komunitetit mbi drejtësinë (shih më gjerë vendimin e Gjykatës Kushtetuese Federale gjermane (BVerfGE 34, 269).

Duke iu rikthyer rastit në shqyrtim konstatohet se Këshilli i Ministrave, të cilit i është deleguar nga ligjvënësi pushteti për të nxjerrë aktin nënligjor normativ për të pajisur me pasaporta diplomatike dhe shërbimi disa funksionarë publikë, ka ometuar në rregullimin e kësaj shtate për gjyqtarët, duke cenuar haptazi dhe pa asnjë arsye të përligjur një të drejtë të fituar më parë prej tyre. Në VKM nr. 389/2019, në Lidhjen 2, janë renditur subjektet që kanë të drejtë të pajisen me pasaporta shërbimi, duke mos u përfshirë gjyqtarët, të cilët, për shkak të funksionit, e kishin fituar këtë të drejtë, sipas rregullimit të mëparshëm. Mosparashikimi në aktin normativ, pa një arsye të përligjur të të drejtës së gjyqtarëve për t'u pajisur me pasaportë shërbimi është një ometim ligjor që vlerësohet nga Kolegji se ka cenuar standardin "përfitime të tjera", në referim edhe të konceptit kushtetues të "të drejtave të fituara".

Jurisprudenca kushtetuese ka mbajtur qëndrim konstant lidhur me parimin e sigurisë juridike që në praktikë realisht sintetizohet nga parimi i pritshmërive legjitime, ndërsa ky i fundit "merr inerci" nga prekja e të drejtave të fituara (shih vendimin nr. 11/2010 të Gjykatës Kushtetuese). Pritshmëria legjitime, sikundër interpretohet në doktrinën e të drejtës kushtetuese dhe administrative, përfshin parimin e mbrojtjes së të drejtave të fituara përmes ligjit ose akteve nënligjore dhe parimin e vazhdimësisë ose konsistencës së ligjit, në kuptimin material të tij. Koncepti për pritshmërinë legjitime është trajtuar në jurisprudencën e GJEDNJ, e cila në vendimin Kopecký k. Sllovakisë është shprehur se "...pritshmëria e ligjshme bazohet mbi një besim të arsyeshëm mbi një akt ligjor, i cili ka një bazë të shëndetshme. Ligjvënësi nuk mund të përkeqësojë në mënyrë të paarsyeshme

gjendjen ligjore të personave, të mohojë të drejtat e fituara ose të shpërfillë interesat e tyre legjitime”.

Rezulton se gjyqtarët e kanë përfituar të drejtën për t’u pajisur me pasaporta shërbimi me ligj dhe me akt nënligjor që ka dalë në bazë e për zbatim të tij. Në momentin që “përfitimet e tjera” i njihen gjyqtarit përmes një ligji apo akti nënligjor, ato bëhen pjesë integrale dhe e pandashme e statusit që ai gëzon dhe, për pasojë, nuk mund të parashikohet një rregull i ri përkeqësues përmes zhveshjes apo heqjes së të drejtës së përfituar. Padyshim që jo çdo e drejtë kushtetuese e ligjore mund të jetë absolute, por në kuadrin e respektimit të standardit të sigurisë juridike, prishmërive legjitime dhe të drejtave të fituara nevojitet që të jepen arsye të përligjura për marrjen e një mase kufizuese.

Karta Evropiane për Statusin e Gjyqtarit parashikon se statusi i gjyqtarëve synon sigurimin e kompetencës, pavarësisë dhe paanësisë, elemente këto që çdo palë në një proces gjyqësor i pret në mënyrë legjitime nga gjykata dhe gjyqtari, të cilit i është besuar mbrojtja e të drejtave. Për statusin e magjistratit Kushtetuta sanksionon parimet kryesore mbi të cilat ai ekziston, duke mos qenë shterues në këtë drejtim, ndërsa rregullimi i drejtpërdrejtë reflektohet në disa ligje, në veçanti, në ligjin nr. 96/2016, i ndryshuar, përmes të cilit garantohen, “a) të drejtat dhe detyrimet e tyre; b) pranimin dhe emërimin e tyre; c) zhvillimin e karrierës dhe mbarimin e mandatit të tyre; ç) vlerësimin etik dhe profesional të tyre; d) përgjegjësinë disiplinore, penale dhe civile të tyre;” (neni 1 i ligjit), përfshirë të drejtat e rrjedhura nga “Paga dhe përfitimet e tjera” (neni 22 i ligjit). Padyshim që në këtë ligj nuk janë listuar në mënyrë shteruese të gjitha llojet e “përfitimeve të tjera” që kanë gjyqtarët për shkak të funksionit, sepse ato normohen edhe me akte të tjera ligjore e nënligjore. Kështu p.sh karriera është një nga përfitimet që gjyqtarët e gëzojnë për shkak të detyrës që kryejnë dhe, si e tillë, përfshihet në sferën e garancive që burojnë nga statusi i gjyqtarit (shih vendimin nr. 31/2009 të Gjykatës Kushtetuese). Ndër përfitimet e tjera që u janë njohur më herët gjyqtarëve është edhe e drejta për t’u pajisur me pasaporta shërbimi. Të gjitha këto garanci janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Pikërisht për shkak të rëndësisë që ka statusi i gjyqtarit, si pjesë e rëndësishme e pavarësisë së pushtetit gjyqësor, ligjvënësi nuk ka përcaktuar dhe as mund të përcaktojë një listë shteruese të “përfitimeve të tjera” që funksionari gëzon. Për këtë arsye, Kolegji ka konkluduar se, në rastin konkret, pretendimet e palës paditëse nuk kanë natyrë të drejtpërdrejtë kushtetuese, pasi në thelb ato kanë të bëjnë me statusin e gjyqtarit dhe të drejtat/privilegjet që rrjedhin prej tij, të cilat gjejnë rregullim të posaçëm në ligjin nr. 96/2016, si edhe në ligje/akte nënligjore të tjera, gjë që e bën mosmarrëveshjen objekt të juridiksionit gjyqësor dhe jo të atij kushtetues.

Kolegji konstaton se VKM nr. 335/1997 parashikonte të drejtën për t’u pajisur me pasaportë shërbimi, si edhe të drejtën që pajisja me pasaportë të realizohej me shpenzimet e institucionit. Pra, në këtë rast, VKM nr. 389/2019 ka cenuar statusin e gjyqtarëve në dy elemente: së pari, në heqjen e së drejtës për t’u pajisur me pasaportë shërbimi dhe për rrjedhojë pamundësinë për të gëzuar të gjitha përfitimet që sjell ky dokument shtetëror

identifikimi; së dyti, heqjen e përfitimit financiar të përballimit të pagesës për pajisjen me pasaportë shërbimi nga buxheti i institucionit, ku gjyqtari ushtron detyrën. Për rrjedhojë, Kolegji vlerëson se heqja e këtyre të drejtave, të cilat nuk mund të preken pa një arsye të përligjur, vjen në kundërshtim me nenin 22 të ligjit nr. 96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, gjë e cila prek drejtpërdrejt statusin e gjyqtarit.

Mbi bazën e kësaj analize, Kolegji konkludon për paligjshmërinë e Lidhjes 2 të këtij vendimi, të shfaqur në formën e ometimit ligjor, për pjesën që nuk parashikon gjyqtarët si subjekte zyrtare, të cilët kanë të drejtë të pajisen me pasaportë shërbimi. Për shmangien e kësaj paligjshmërie, pala e paditur, Këshilli i Ministrave, ka detyrimin të plotësojë boshllëkun e shkaktuar në aktin normativ objekt gjykimi, duke i përfshirë gjyqtarët në kategoritë përfituese të pasaportës së shërbimit.

Lidhur me pushtetin ligjor të Gjykatës së Lartë për mundësinë e zgjidhjes në mënyrë përfundimtare të çështjeve dhe, në rastin konkret, të mosmarrëveshjes objekt gjykimi, Kolegji vëren se ndryshimet e bëra në ligjin nr. 49/2012 që hynë në fuqi në muajin maj të vitit të kaluar kanë zgjeruar gamën dhe llojin e vendimmarrjes së Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë. Sipas pikës 1, shkronja dh) të nenit 63, Kolegji ka të drejtë të disponojë me ndryshimin e vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit dhe t’i japë zgjidhjen përfundimtare çështjes “... kur zbatimi i ligjit procedural apo material nuk diktohet nga nevoja për rivlerësimin e fakteve apo të provave të çështjes.”.

Gjykata Administrative e Apelit, në këtë çështje që lidhet me ushtrimin e pushtetit të saj në rrugën e kontrollit abstrakt të paligjshmërisë së një akti nënligjor normativ, siç ka arsyetuar, i ka dhënë një zgjidhje përfundimtare çështjes. Vetë ajo gjykatë ka arsyetuar për thelbin e pretendimeve të palës paditëse mbi konceptin kushtetues të pajisjes me pasaportë shërbimi të gjyqtarëve si një e drejtë e fituar dhe që cenon statusin e gjyqtarëve. Megjithëse argumenti i përdorur lidhet me mungesën e juridiksionit gjyqësor, Gjykata Administrative e Apelit, si organi i ngarkuar nga ligji me kontrollin e paligjshmërisë së aktit normativ, në të njëjtën kohë me rrëzimin e kërkesëpadisë ka vënë në lëvizje Kolegjin Administrativ të Gjykatës së Lartë për zgjidhjen përfundimtare të kësaj çështje.

Kolegji vlerëson se rasti në shqyrtim lidhet me kontrollin e paligjshmërisë së një akti normativ dhe si i tillë është një gjykimi i veçantë që paraqet veçori nga kontrolli i zakonshëm kasacional që ushtron Gjykata e Lartë. Gjykimi i kësaj çështje bazohet në kontrollin abstrakt dhe jo konkret të paligjshmërisë së një akti normativ, i cili dallon nga kontrolli që i bëhet paligjshmërisë së një akti administrativ individual. Referuar legjislationit procedural administrativ dhe konkretisht Kodit të Procedurave Administrative, është i njohur rregulli se parimet e sanksionuara në këtë Kod zbatohen për atë që është e mundur edhe mbi aktet normative nënligjore. Pra, kontrolli i vlefshmërisë së akteve nënligjore normative është një gjykim i veçantë që përfaqëson me kontrollin abstrakt të kushtetutshmërisë së normës që ushtrohet nga Gjykata Kushtetuese, për shqyrtimin e të cilit nuk mund të zbatohen në mënyrë strikte të njëjtat rregulla siç zbatohen gjatë shqyrtimit të rekursit të zakonshëm ndaj

vendimeve të Gjykatës Administrative të Apelit. Karakteri abstrakt i kontrollit nënkupton shqyrtimin e vlefshmërisë së normës juridike mbi interesat objektive të bartësve të funksioneve publike. Kontrolli abstrakt konsiderohet edhe si një kontroll parandalues, për shkak të qëllimit të tij për të pastruar sistemin nga norma juridike të pavlefshme, përpara se ato të cenojnë të drejtat dhe liritë themelore të individëve dhe parimet e shtetit të së drejtës. Ekzistenca e interesave të një natyre objektive në gjykimin abstrakt e bën të domosdoshëm ushtrimin e këtij kontrolli nga një gjykatë e veçantë dhe e specializuar.

Karakteristikë për këtë lloj gjykimi është ushtrimi i kontrollit in abstractio ndaj normave juridike nga një gjykatë e specializuar për çështje kushtetuese, e cila vihet në lëvizje nga autoritetet publike ose politike dhe, që konkludon në marrjen e vendimeve me efekte erga omnes dhe nga një gjykatë e specializuar për çështje ligji, që është Gjykata Administrative e Apelit dhe Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, si hallka e fundit. Në të vërtetë, gjithçka lidhet me rolin e gjyqtarit administrativ, si gjyqtar i ligjshmërisë. Konkretisht, ndryshimet që ka pësuar ligji nr. 49/2012 (me ligjin nr 49/2021) kanë pranuar qartazi se kontrolli i ligjshmërisë së aktit normativ kryhet me dy nivele gjykimi dhe se vendimi është përfundimtar, vetëm pasi të jetë shprehur Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë. Këtë e konfirmon edhe rregulli i sanksionuar në nenin 43 të ligjit se “Vendimi për shfuqizimin e aktit nënligjor normativ, pas përfundimit të gjykimit në Gjykatën e Lartë, publikohet i plotë në të njëjtën mënyrë me atë të parashikuar nga legjislacioni në fuqi për botimin e aktit”.

Për vetë specifikën që paraqet kontrolli abstrakt i ligjshmërisë së një akti normativ nga gjykatat administrative (pra, përfundimi i shqyrtimit të kësaj çështje brenda juridiksionit gjyqësor administrativ), por edhe për efektet erga omnes që kanë vendimet e kësaj natyre, ligji nr. 49/2012 ka përcaktuar afate procedurale të posaçme dhe të shkurtra. Për këtë arsye, çështje të tilla nuk mund t’i nënshtrohen të gjitha rregullave që ka gjykimi i zakonshëm kasacional.

Mbi këtë analizë, Kolegji vlerëson se pavarësisht nga arsyetimi i Gjykatës Administrative të Apelit se i mungon juridiksioni të kontrollojë vlefshmërinë e aktit normativ, ajo duke vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë në fakt i ka dhënë zgjidhje çështjes në thelb. Prandaj, në këto kushte i mbetet Gjykatës së Lartë ta zgjidhë përfundimisht çështjen. Konkretisht, përmbushen kërkesat e nenit 63, pika 1, shkronja dh) të ligjit nr. 49/2012, i ndryshuar, në drejtim të faktit se zgjidhja e mosmarrëveshjes dhe shkaqeve të ngritura në rekurs lidhet me zbatimin e ligjit procedural e material dhe nuk diktohet nga nevoja për rivlerësimin e fakteve apo të provave të çështjes. Për këtë arsye, Kolegji vlerëson se gjykimi i kësaj çështje, që lidhet me kontrollin abstrakt të ligjshmërisë së një akti normativ duhet të zgjidhet në mënyrë përfundimtare. Mbi të gjithë analizën e mësipërme, Kolegji arrin në përfundimin se vendimi nr. 264 (86-2019-3791), datë 27.12.2019 i Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë është marrë në interpretim të gabuar të ligjit dhe si i tillë duhet të ndryshohet dhe kërkesëpadia duhet të pranohet pjesërisht.

...

Vendimi nr.309/2022 i Kolegjit Civil
(Pavlefshmëria e kontratës së shitjes së sendit në bashkëpronësi)

...

Kolegji vlerëson se nga gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit nuk është analizuar legjitimimi aktiv i paditëses në ngritjen e padisë në raport me interesat, që ajo ka kërkuar të realizojë si pasojë e kërimit të pavlefshmërisë së veprimit juridik të kontestuar. Sipas nenit 32 të K.Pr.Civile padia ngrihet për rivendosjen e një të drejte ose interesi të ligjshëm, që është shkelur. Po sipas neni 31 të K.Pr.Civile padia është mjeti procedural, me të cilën një person ngre pretendime para gjykatës, të cilat deklarohen të bazuara apo jo nga kjo e fundit. Nisur nga këto dispozita del se paditësi legjitimohet aktivisht në ngritjen e padisë për mbrojtjen ose rivendosjen e të drejtave të tij të shkelura. Në rastin konkret paditësja ka ngritur padi për konstatimin e pavlefshmërisë së shitjes së pjesës ideale të bashkëpronësisë prej 1/6 mbi sendin e përbashkët nga ish bashkëpronari T.K për shkak se i është shkelur e drejta e parablerjes së kësaj pjese si bashkëpronare sipas nenit 204 të K.Civil, pasi ky bashkëpronar ka shitur pjesën ideale të tij të një person jashtë rrethit të bashkëpronarëve pa u respektuar e drejta e tyre për parablerje në të njëjtat kushte. Pavarësisht se ngre si shkak të padisë për këtë kërkim mbrojtjen e të drejtës së saj të parablerjes, paditësja kërkon si pasojë e pavlefshmërisë kthimin e palëve në gjëndjen e mëparëshme, pra c'rrëgjistrimin si bashkëpronar të shtetasit E.R dhe rregjistrimin rishtasi si bashkëpronar të shtetasit T.K e detyrimin e këtij të fundit ti jap cmimin e shitjes blerësit E.R. Kolegji vlerëson se në vendimin e gjykatës së apelit ashtu si në vendimin e gjykatës së shkallës së parë nuk është vlerësuar nëse këto pretendime për restitucionin në gjëndjen e mëparëshme të rrethit të bashkëpronarëve, pra për rregjistrimin e pjesës ideale të shitur përsëri në favor të të paditurit T.K, a e ligjitimojnë paditësen në ngritjen e padisë për pavlefshmëri të shitjes, kur si shkak i ngritjes së padisë për këtë pjesë është mbrojtja e të drejtës së saj të parablerjes si bashkëpronare për pjesën ideale të bashkëpronarit tjetër, e drejtë kjo që është çënuar pikërisht nga i padituri T.K. Është ky i fundit që ka shitur pjesën ideale të tij të një person i tretë jobashkëpronar pa respektuar të drejtën e parablerjes së bashkëpronarëve të tjerë në të njëjtat kushte.

Në vendimin nr.5/2012 e Kolegjeve të Bashkuara vihet theksi te fakti se kërkimet e paditësit në padi kanë si synim realizimin e të drejtës së çënuar nëpërmjet veprimeve të paligjshme ose mosveprimeve të palës së paditur. Në çështjen në gjykim gjykatat nuk kanë analizuar nëse kërkimet që synohen të realizohet nga paditësja nëpërmjet gjykatës mbrojnë të drejtën e saj materiale reale të parablerjes të përdorur si shkakun ligjor të ngritjes së padisë. Duke qënë se ngritja e padisë është lidhur ngushtësisht me legjitimimin aktiv të paditësit sipas nenit 32 të K.Pr.Civile, gjykatat kanë qënë të detyruara të verifikojnë interesin e paditëses në ngritjen e padisë dhe nëse ai realizohet nëpërmjet kërtimeve të objektit të padisë. Nga ekzistenca e interesit material në ngritjen e padisë kushtezohet pranimi ose jo

i padisë në tërësi. Mbrojtja e të drejtës së parablerjes ka për qëllim që t'i krijojë mundësi bashkëpronarit, të cilit i është mohuar kjo e drejtë nga bashkëpronari shitës ta relizojë të drejtën e parablerjes në rrugë gjyqore në të njëjtat kushte sikurse pjesa ideale i është shitur blerësit jashtë rrethit të bashkëpronarëve. Një konkluzion i tillë rrjedh edhe nga vendimi unifikues nr.23/2002 ku kolegjet e bashkuara kanë theksuar se; Duhet të kemi parasysh se e drejta e parablerjes mund të krijohet me ligj ose me kontrate. Në rastin në shqyrtim e drejta e parablerjes e trashëgimtares së ish-pronarit për objektet mbi truallin e ish-pronarit (trashëgimlensit të saj) është një e drejtë parablerje ligjore. Në këtë rast e drejta e parablerjes e njohur nga ligji mund t'u kundrejtohet të tretëve dhe titullari i saj mund t'ia kerkojë sendin cdo të treti që e ka fituar atë. Pra rezulton se në mbrojtje të të drejtës së parablerjes, personi që gëzon një të drejtë të tillë ia kundrejton të tretëve me qëllim realizimin e kësaj të drejte në favor të tij. Ndërkohë në çështjen në gjykim megjithëse paditësja godet veprimin e shitjes së pjesës ideale të bashkëpronarit të një person jobashkëpronar, ajo nuk kërkon që të realizojë vetë të drejtën e parablerjes së kësaj pjesë ideale në favor të saj, por kërkon që palët të kthehen në gjëndjen e mëparëshme, pra që i paditurit T.K megjithëse e kishte disponuar pjesën e tij të bëhej rishtazi bashkëpronar i pjesës takuese sikur tjetërsimi mos të kishte ndodhur, ndërsa blerësi i ri të merrte mbrapsh shumën e paguar nga i padituri T.K si cmim duke dalë nga rrethi i bashkëpronarëve. Duke mbajtur në konsideratë vendimet e mësipërme unifikuese, interesin material si kusht i ngritjes së padisë, gjykatat nuk kanë analizuar nëse ky kërkim i padisë përmbushte të drejtën materiale subjektive të parablerjes së paditëses për mbrojtjen e të cilës ishte ngritur padia. Nisur nga interesi material, që duhet të gëzojë paditësi në ngritjen e padisë, gjykata e Apelit në rigjykim duhet të vlerësojë nëse paditësja nëpërmjet kërkimit për kthimin e palëve në gjëndjen e mëparëshme a mbron dhe a realizon të drejtën e saj të parablerjes së pjesës ideale të bashkëpronarit T.K prej 1/6 në të njëjtat kushte sikurse ai ia ka shitur shtetas P.K apo jo. Cfarë interesi material ka ajo në ngritjen e padisë për pavlefshmërinë e veprimit juridik të shitjes së pjesës ideale të bashkëpronarisë nga i padituri T.K kur nuk kërkon realizimin e kësaj të drejte në favorin e saj sipas vendimeve unifikuese nr.23/2002 dhe nr.5/2012. Në përputhje me interesin e ligjshëm të padisë, të drejtën subjektive që paditësja synon të mbrojë që është parablerja e pjesës ideale të ishbashkëpronarit T.K, shkakun ligjor të ngritjes së padisë, gjykata e rigjyimit të vlerësojë nëse ky kërkim i objektit të padisë i përgjigjet shkakut ligjor të ngritjes së padisë dhe nëse paditësja nëpërmjet kërkimit të kthimit të palëve në gjëndje të mëparëshme pra të bashkëpronarisë për 1/6 pjesë ideale rishtazi të shtetasi T.K e mundëson realizimin e të drejtës së saj subjektive për të parablerë pjesën ideale të të paditurit T.K kundrejt të njëjtave kushteve, që i është shitur kjo pjesë shtetas P.K apo jo. Pra të identifikojë nëse paditësja në mënyrën se si e ka ngritur padinë për pjesën e kërkimit të pavlefshmërisë e zgjidhjes së pasojave a realizon ndonjë avantazh nga ngritja e padisë dhe cili është ai. Në raport me këtë analizë gjykata të konkludojë nëse paditësja legjitimohet apo jo të ngrejë padinë sipas kërkimeve të parashtruara.

Kërkimi tjetër i padisë për lirimin e dorëzimit e pasurisë nga i padituri E.R është ngushtësisht i lidhur me kërkimin për pavlefshmërinë e veprimit juridik të shitjes së pjesës ideale dhe rregullimin e pasojave të kësaj pavlefshmërie. Duke qënë se i padituri E.R konsiderohet bashkëpronar për aq kohë sa nuk është goditur kontrata e blerjes së pjesës ideale të bashkëpronësisë nga trashgimlënësja e tij, atëherë ai ka të drejtë që në përputhje të nenin 202 të K.Civil të përdorë sendin në përputhje me këtë pjesë. Përdorimi i një pjese më të madhe se ajo takuese nuk përbën shkak për ngritjen e padisë për lirim dorëzim ndaj bashkëpronarit por bashkëpronarët e tjerë kanë të drejtë të kërkojnë nga bashkëpronari përdorues shpërblimin e përdorimit të pjesës së tyre takuese sipas nenit 202 të K.Civil. Pra nga konkluzioni i gjykatës lidhur me kërkimin kryesor të pavlefshmërisë së veprimit juridik të shitjes së pjesës takuese, varet legjitimitimi pasiv i të paditurit E.R edhe në kërkimin tjetër për lirimin e dorëzimit e pasurisë paditëses dhe bashkëpronarëve të tjerë sipas nenit 296 të K.Civil pasi ai duhet të jetë posedues i paligjshëm i pasurisë.

Në përputhje me karakteristikat e veprimeve juridike të pavlefshme absolutisht gjykatat nuk i kanë analizuar të gjitha provat dhe kuadrin ligjor që rregullon të drejtën e parablerjes midis bashkëpronarve duke arritur apriori në konkluzionin se veprimi juridik i shitjes së pjesës ideale nga një prej bashkëpronarëve të një person jobashkëpronar është absolutisht i pavlefshëm. Kështu gjykata në mënyrë të gabuar ka referuar se shitja bie ndesh me kushtet e nenit 208 i K.Civil, i cili bën fjalë për tjetërsimin e sendit të përbashkët nga bashkëpronarët dhe jo për tjetërsimin e pjesës ideale të bashkëpronarit. Në ndryshim nga disponimi i sendit të përbashkët, ku kërkohet si kusht marrëveshja e pëlqimi i të gjithë bashkëpronarëve, në rastin e pjesës ideale bashkëpronari është i lirë të shesë pjesën e tij ideale, por me kusht që të respektojë paraprakisht të drejtën e parablerjes së pjesës ideale të tij nga bashkëpronarët e tjerë sipas klauzolave të përcaktuara në nenin 204 të K.Civil. Ky kufizim vlen vetëm për shitjen e pjesës ideale, pasi për veprimet e tjera të disponimit të pjesës ideale si dhurimi ose vendosja në hipotekë bashkëpronari është i lirë në disponimin e pjesës takuese të tij në sendin e përbashkët në favor të cdo personi. Gjykata e Apelit në rigjykim duhet të japin mundësi palëve të paraqesin prova dhe të debatojnë në mbështetje të pretendimeve ose prapësimeve për të përcaktuar nëse jemi para pavlefshmërisë absolute ose relative të kontratës së shitjes së pjesës ideale nga bashkëpronari. Në referim të kësaj klauzole gjykata e rigjykit të vlerësojë nëse bashkëpronarët kanë mundësi të japin më vonë pëlqimin për shitjen e pjesës ideale nga një prej bashkëpronarëve të një person jobashkëpronar pa u respektuar e drejta e parablerjes ose nëse qëndrimi i tyre pasiv për një kohë të caktuar ligjëron këtë shitje ose nëse ata hyjnë në marrëdhënie juridike me bashkëpronarin e ri a ligjërojnë këto veprime shitjen e bërë më parë në mungesë të respektimit të të drejtës së parablerjes etj. Vetëm pasi të analizojë gjithë natyrën juridike të kontratës së shitjes të pjesës ideale objekt gjykimi gjykatat të vlerësojë nëse kontrata e shitjes së pjesës ideale është e pavlefshme absolutisht apo relativisht e për rrjedhojë nëse padia për goditjen e kësaj kontrate është parashkruar apo jo.

...

2023

Vendimi nr.20, datë 20.01.2023 i Kolegjit Administrativ
(Legjitimimi aktiv për kundërshtimin e aktit normativ nënligjor)

...

Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me trup gjykues të përbërë nga: Sokol SADUSHI Kryesues, Arbena AHMETI, Ilir PANDA, Asim VOKSHI, Gentian MEDJA anëtarë vlerëson se vendimi nr. 2805 datë 20.06.2017 i Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë është rrjedhojë e zbatimit të jo drejtë të ligjit procedural. Duke mbajtur në konsideratë praktikën e konsoliduar, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë vlerëson se pala paditëse, nuk gëzon legjitimim aktiv formal-procedural për të kundërshtuar aktin normativ nënligjor, objekt padie. Për rrjedhojë, Gjykata Administrative e Apelit do duhet të kishte vendosur pushimin e gjykimit, duke konkluduar se gjendemi përpara një padie që nuk mund të ngrihet *(shih vendimin nr. 73 datë 27.05.2021, vendimin nr. 1464 datë 20.09.2020 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë. Kolegji vlerëson se qëndrimi i mbajtur nga Gjykata Administrative e Apelit për vendimin nr.29 datë 27.07.2007 të Këshillit të Komunës Poshnjë “Për nivelin e taksave dhe tarifave vendore, administrimin e tyre si edhe penalitetet për shkeljet apo kundravajtjet administrative”, si një akt me natyrë normative nënligjore është në përputhje me përcaktimet që jep ligji mbi llojin e aktit administrativ dhe mbi kompetencën funksionale të kësaj gjykate. Akti objekt gjykimi përbën një akt administrativ në kuptim të nenit 2, pika 3 të ligjit nr. 49/2012, i cili përcakton se “Akt nënligjor normativ është çdo vullnet i shprehur nga organi publik, në ushtrim të funksionit të tij publik, që rregullon marrëdhënie të përcaktuara me ligj, duke vendosur rregulla të përgjithshme sjelljeje dhe që nuk shteron në zbatimin e tij.”*

Lidhur me kuptimin e “aktit nënligjor” jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese, ka interpretuar tri kriterë që përcaktojnë ndarjen e aktit nënligjor në individual ose normativ: (i) Subjektet, të cilave akti u drejtohet - subjekte individualisht të përcaktuara të së drejtës/një grup personash të përcaktueshëm në bazë të karakteristikave të përgjithshme, ose subjekte të papërcaktuara të së drejtës; (ii) Objekti - krijimi, ndryshimi ose shuarja e një marrëdhënieje juridike konkrete të së drejtës administrative, ose përcaktimi i normave të përgjithshme të sjelljes, me karakter abstrakt; (iii) Karakteri shterues/jo shterues- efektet shtrihen tek subjekte të përcaktuara dhe në mënyrë të njehershme, ose tek subjekte të papërcaktuara

të së drejtës, në mënyrë të vazhdueshme dhe jo të njehershme. (*Shih vendimin nr. 14 datë 21.03.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Akti nënligjor normativ formalisht definohet si një akt administrativ, sepse nxirret nga organet e pushtetit ekzekutiv, por materialisht në drejtim të shtrirjes së efekteve të tij ai mbart karakteristikat e ligjit, duke sjell pasoja të përgjithshme dhe rregulluar raste individualisht të papërcaktuara, përmes caktimit të rregullave të përgjithshme të sjelljes brenda të gjithë ose një pjese të territorit të Republikës së Shqipërisë.

Kolegji vlerëson se kërkesat e ligjit procedural, neni 15 shkronja d) të ligjit nr. 49/2012 diktojnë rregullime të posaçme sa i takon legjitimitet aktiv për kundërshtimin e aktit normativ nënligjor. Vetëm shoqatat dhe grupet e interesit gëzojnë legjitimitet aktiv për të kundërshtuar aktin normativ nënligjor. Kjo kategori subjektësh në kushte të përcaktuara me ligj mund të kundërshtojë edhe aktet administrative individuale. Ligji njih të drejtën e padisë për kundërshtimin e aktit normativ nënligjor vetëm për shoqatat dhe grupeve të interesit që kujdesen për promovimin, mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave lidhur me marrëdhëniet shoqërore dhe ekonomike të caktuara të cilat përfaqësojnë interesa të ligjshme të një numri të pacaktuar ose të papërcaktueshëm të individëve që mund të preken nga ky akt. Nisur nga interesi publik që përfaqëson fusha e veprimit të këtyre subjekteve, ligji i ka pajisur ato me të drejtën për të ushtruar aktivisht në kuptimin formal dhe substancial të drejtën e padisë kundër akteve normative nënligjore. Mbi çdo subjekt që i drejtohet gjykatës qëndron detyrimi për të provuar lidhjen e drejtpërdrejtë midis të drejtës ose interesit të pretenduar si të cenuar dhe akti normativ, të cilin e kundërshton si të paligjshëm. E rëndësishme është se, për çfarëdo lloj akti administrativ që shqyrtohet, për më tepër një akt normativ, paditësi duhet të provojë përtej çdo dyshimi se të drejtat e tij janë cenuar. Për të qenë bindës në një rast të shkëljes së të drejtave të paditësit, me qëllimin për të konfirmuar legjitimitetin e tij, duhet që akti normativ të rezultojë si objektivisht i paligjshëm dhe se, interesi ligjor duhet të provohet se është aktual, i sigurt dhe i drejtpërdrejtë për paditësin, edhe për shkak se është i lidhur me faktin se pa ndërhyrjen e gjykatës, mosmarrëveshja do të vazhdojë të ekzistojë dhe pala do të ndjehet nën kërcënimin e një dëmi të mundshëm. Kur gjykata arrin në përfundimin se pala kërkuese ka interes për çështjen, ajo ka konkluduar, në këtë mënyrë, edhe për legjitimitetin e saj. Pra, koncepti për interesin ndihmon për të verifikuar dhe legjitimitetin. Këto dy koncepte janë në funksion të njëri-tjetrit. Shoqatat dhe grupet e interesit, si subjekte të legjitimuar për ngritjen e padisë kundër një akti normativ janë parashikuar jo pa qëllim nga ana e ligjvënësit. Një përcaktim i tillë që legjitimon shoqatat dhe grupet e interesit lidhet me natyrën e vetë aktit normativ, i cili vendos rregulla të përgjithshme, parashikon hipoteza abstrakte, si dhe nuk shteron me një akt të vetëm zbatimi. Pra, normat e sjelljes që parashikon akti normativ nuk i'u drejtohen drejtpërdrejtë subjekteve të identifikueshëm, por një grupimi subjektësh, interesat e të cilëve, kur kanë pretendime se një akt normativ shkel të drejtat të ligjshme, mund të mbrohen me efektivitet dhe në mënyrën më eficiente, nëpërmjet shoqatave dhe grupeve të interesit, të cilat kanë të drejtë t'i drejtohen gjykatës, duke mbrojtur të drejtat kolektive në tërësi. Kjo nuk do të thotë se këto subjekte kanë legjitimitet të pakushtëzuar në

mbrojtjen e interesave të tyre për t'iu drejtuar gjykatës. Në raste të kësaj natyre, verifikimi i legjitimitetit të shoqatave e grupeve të interesit mbetet detyrë kryesore e gjykatës që shqyrton padinë për kundërshtimin e aktit normativ.

Pavarësisht nga parashikimi në nenin 15, shkronja d) të ligjit 49/2012, Kolegji çmon se aksesimi i individëve për t'iu drejtuar gjykatës nuk pengohet në rastet kur ata dëshirojnë të kundërshtojnë drejtpërdrejtë një akt normativ dhe për të cilin vlerësojnë se cenon interesat e tyre të ligjshme. Pra, çdo subjekt, i cili pretendon se i janë shkelur të drejtat e tij, mund t'iu drejtohet gjykatës, duke marrë zgjidhje për këto pretendime me një vendim përfundimtar. Megjithatë është e domosdoshme për çdo individ se për të vërtetuar legjitimitetin e tij para gjykatës, duhet të provojë interesin e ligjshëm dhe dëmin konkret që i është shkaktuar nga cenimi i këtyre të drejtave. Legjitimiteti që paraqitet, si në aspektin procedural (formal) dhe në atë substancial (real), nënkupton faktin se mungesa e legjitimitetit procedural (formal) është kusht për vazhdimin e gjykimit dhe pengon inicimin e procesit (duke qenë pengesë për shqyrtimin e themelit të çështjes), ndërsa mungesa e legjitimitetit substancial (real) i takon shqyrtimit gjyqësor të themelit të çështjes, për të cilin gjykata shprehet me vendim përfundimtar, duke sjell rrëzimin ose jo të padisë

Kolegji vlerëson se është konsoliduar praktika gjyqësore dhe ajo kushtetuese, sipas të cilës individët apo subjektet, për mbrojtjen e të drejtave të tyre të ligjshme, duhet të provojnë interesin e tyre të drejtpërdrejtë, në veçanti, për kundërshtimin e një akti normativ, duke bindur gjykatën se nuk kanë rrugë tjetër për të mbrojtur të drejtat e tyre. Është e kuptueshme se pasojën e drejtpërdrejtë juridike mbi subjektin nuk e krijon drejtpërdrejtë akti normativ. Për vetë natyrën e përgjithshme të aktit normativ që përmban norma hipotetike dhe në abstrakt, si rregull, ai nuk mund të zbatohet, nëse organi administrativ nuk nxjerrë aktin individual ndaj subjektit konkret. Kjo do të thotë se përpara se të kundërshtohet në gjykatë një akt normativ, mbrojtja e interesave të ligjshme nga çdo subjekt fillon me paraqitjen në gjykatën e shkallës së parë të padisë ndaj aktit individual konkret. Pra, çdokush që cenohet në të drejtën e tij dhe ky cenim rezulton të jetë konkret, aktual, i sigurt dhe i formësuar në një akt individual, duhet t'iu drejtohet gjykatës administrative të shkallës së parë që ligji ka ngarkuar për shqyrtimin e tij, si nga pikëpamja lëndore, tokësore dhe funksionale, përpara se t'iu drejtohet Gjykatës Administrative të Apelit, për kundërshtimin e aktit normativ. Ligjvënësi ka përcaktuar shprehimisht se edhe gjykatat administrative të shkallës së parë kanë të drejtë të verifikojnë ligjshmërinë e një akti normativ, edhe pse nuk është në kompetencë funksionale të saj. Pra, nëpërmjet gjykimit incidental, pala paditëse mund të pretendojë se akti administrativ që ka dalë në zbatim të një akti normativ të paligjshëm cenon të drejtat e tij dhe, në këtë rast, gjykata ka detyrimin të marrë në shqyrtim këtë pretendim, në zbatim me parashikimet e nenit 37 të ligjit nr. 49/2012, i cili ka përcaktuar kufijtë e shqyrtimi të çështjes. Gjatë shqyrtimit të çështjes gjykata administrative e shkallës së parë vlerëson nëse akti normativ është nxjerrë ose jo në zbatim të ligjit dhe, në varësi të kësaj analize, disponon me vendim vetëm në lidhje me aktin administrativ individual. Nëse

gjykata çmon se akti normativ nuk ka dalë në zbatim të ligjit ose ka dalë tej parashikimeve të tij, çka e bënë të paligjshëm në të dy rastet, e konstaton këtë fakt dhe gjatë gjykimit në themel mënjanon zbatimin e aktit normativ, duke zbatuar drejtpërdrejtë ligjin dhe duke disponuar me pranimin e padisë dhe shfuqizimin e aktit administrativ individual, që ka cenuar të drejtat e palës kërkuese. Në rastin konkret, gjykata administrative e shkallës së parë nuk disponon në lidhje me aktin normativ, pasi kjo është kompetencë funksionale e drejtpërdrejtë e Gjykatës Administrative të Apelit, por nëpërmjet qëndrimit që mban, zgjidh përfundimisht kërkesën e paditësit, duke shfuqizuar aktin administrativ individual që është bazuar mbi një akt normativ të paligjshëm. Nëpërmjet gjykimit incidental, subjektit që pretendon se i janë cenuar interesat e ligjshme, i njihet e drejta absolute t'i mbrojtë në shkallë të parë, duke kundërshtuar aktin administrativ, i cili ka dalë në bazë dhe në zbatim të një akti normativ, pa kundërshtuar gjyqësish këtë të fundit, sipas nenit 10, pika 2, shkronja b) të ligjit nr. 49/2012. Vetëm në rastin kur individi pretendon se akti normativ që cenon të drejtat e tij është drejtpërdrejtë i zbatueshëm, duke i shkaktuar një dëm konkret, që është i sigurt, aktual dhe i vërtetë, si dhe kur subjekti arrin të provojë përpara gjykatës se nuk ka asnjë mjet tjetër ligjor për të mbrojtur të drejtat e tij, atëherë i lind e drejta t'i drejtohet Gjykatës Administrative të Apelit për të kundërshtuar aktin normativ. Ky qëndrim është në përputhje të plotë me praktikën e konsoliduar të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë. (*Shih vendimi nr. 00- 2021 -733 (73) i Vendimit, datë 27.05.2021 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë*).

Nisur nga sa më sipër, Kolegji konstaton se Gjykata Administrative e Apelit është investuar në gjykim nga subjekte që nuk legjitimohen t'i drejtohen për të kundërshtuar aktin normativ, objekt gjykimi. Paditësit në këtë gjykim janë disa qytetar (persona fizikë) dhe si të tillë, ata nuk gëzojnë tiparet e shoqatës të kërkuara në mënyrë të posaçme nga neni 15, shkronja d) të ligjit nr. 49/2012, për t'u legjitimuar formalisht në këtë gjykim. Gjithashtu ata nuk arrijnë të provojnë se gëzojnë tiparet e grupit të interesit. Grupet e interesit i drejtohen gjykatës me qëllim mbrojtjen interesave kolektive, interesave të komunitetit nga një veprim administrativ. Ato përfaqësojnë një interes i cili tejkalon kufijtë e një interesi personal, vetjak të një personi fizik. Në rastin objekt gjykimi paditësit i janë drejtuar Gjykatës Administrative të Apelit, në mënyrë të pavarur për mbrojtjen e interesit të tyre vetjak, me pesë padi, të cilat kanë objekt dhe palë të paditur të njëjtë. Gjykata Administrative e Apelit për ekonomi gjyqësore ka bashkuar në seancë gjyqësore paditë. Në këto kushte, Kolegji vlerëson të theksojë se nuk mundet që gjykata me vendim të ndërmjetëm për bashkimin e padive të formojë grup interesi në mënyrë që paditësit të legjitimohen për të kundërshtuar gjyqësish aktin normativ objekt gjykimi. Mungesa e legjitimit procedural-formal në gjykim, sipas të drejtës tonë procedurale passjell pushimin e gjykimit, ndërsa mungesa e legjitimitit substancial-material do sillte rrëzimin e padisë, sikundër ka vendosur gjykata e faktit. Në vendimin nr. 264, datë 18.04.2013, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar ndërmjet të tjerave se *“Parakushtet procedurale janë kushte për*

krijimin e marrëdhënies procedurale; mungesa e tyre nuk pengon inicimin e procesit, por përbën pengesë për shqyrtimin e themelit të çështjes. Mungesa e legjitimitetit procedural (formal) passjell pushimin e gjykimit të padisë, ndërsa mungesa e legjitimitetit substancial pas sjell rrëzimin e saj.”. Kolegji vlerëson se në rastin objekt gjykimi padia e ngritur nga pala paditëse është një padi që nuk mund të ngrihet, në kuptim të nenit 299 të Kodit të Procedurës Civile dhe nenit 50 shkronja d) të ligjit nr. 49/2012.

Për sa më sipër konkludohet se pala paditëse nuk gëzon legjitimim aktiv procedural për të kundërshtuar gjyqësish vendimin nr.29 datë 27.07.2007 të Këshillit të Komunës Poshnjë “Për nivelin e taksave dhe tarifave vendore, administrimin e tyre si edhe penalitetet për shkeljet apo kundravajtjet administrative”. Në mbështetje të nenit 299 të Kodit të Procedurës Civile, në rastet e konstatimit të padive që nuk mund të ngrihen, gjykata duhet të vendosë pushimin e gjykimit. Në kushtet kur pushimi i gjykimit mund të kryhet pa kufizim në çdo gjendje dhe shkallë gjykimi, Kolegji vlerëson të prishë vendimin e Gjykatës Administrative të Apelit dhe të pushojë gjykimin e çështjes.

...

Vendimi nr. 66, datë 13.01.2023 i Kolegjit Penal *(Kriteret e zbatimit të dënimit alternativ)*

...

Kolegji Penal i përbërë nga Medi BICI kryesues, Sokol BINAJ, Sandër SIMONI anëtarë vlerëson se pretendimet për moszbatim të kriterëve në lidhje me zbatimin e dënimit alternativ, të lirimit me kusht dhe vënien në provë sipas nenit 64 të K.Penal, si element i zbatimit të ligjit penal material, është i bazuar në ligj. Neni 64 i K.Penal përcakton kriteret ligjore për zbatimin e këtij dënimi alternativ, duke parashikuar se: I dënuari me burgim mund të lirohet para kohe me kusht, nga vuajtja e dënimit vetëm për arsye të veçanta, nëse me sjelljen dhe punën e tij tregon se me dënimin e vuajtur i është arritur qëllimit për edukimin e tij, si dhe të ketë vuajtur: jo më pak se gjysmën e dënimit të dhënë për kundërvajtje penale; jo më pak se dy të tretat e dënimit të dhënë për krime me masa dënimi gjer në pesë vjet burgim; jo më pak se tre të katërtat e dënimit të dhënë për krime me masa dënimi nga pesë gjer në njëzet e pesë vjet burgim.

Kolegji konstaton se, në kushtet kur tashmë praktika e gjykimit të saj është konsoliduar me vendimin unifikues nr. 02, datë 25.05.2015 të Gjykatës së Lartë, në zbatim të sentencave unifikuese të tij, vlerëson se kërkesa e paraqitur nga kërkuesi (i dënuari) A.D, nuk plotëson kërkesat e ligjit penal, dispozitës së nenit 64 të K.Penal dhe si e tillë në mënyrë të gabuar është pranuar nga ana e Gjykatës së Apelit Korçë, duke u lënë në fuqi vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë. Ndryshe nga sa ka arsyetuar gjykata, nga tërësia e akteve shkresore të ndodhura në dosje, rezulton se para gjykatave të faktit, nuk është provuar se koha e

dënimit me burgim e vuajtur nga i dënuari i'a ka arritur qëllimit të dënimit, që është riedukimi dhe riintegrimi i të dënuarit në shoqëri. Vlerësimet periodike të sjelljes së tij gjatë vuajtjes së dënimit, kanë qenë për një sjellje korrekte, pendesa rezulton formale, duke mos shprehur asnjë reflektim për çfarë krimi ka kryer dhe pasojat që ka sjellë. Edhe në raportin e vlerësimit konstatohet se, kërkuesi pjesërisht e pranon akuzën, megjithëse është provuar me vendim të formës së prerë se, ka kryer veprën penale për motive të dobta. Në vendimin e gjykatave të faktit rezulton se, nuk është marrë parasysh dhe pretendimi i paraqitur nga prokuroria, e cila pretendon se subjekti privat në të cilin do të punësohej i dënuari nuk ushtron më aktivitet privat. Në zbatim të parimeve të mësipërme, Kolegji vlerëson se, Gjykata e Apelit Korçë ka interpretuar gabim kuptimin e kriteret e përcaktuara në nenin 64 të K.Penal, duke pranuar kërkimin e të dënuarit për zbatimin e kësaj alternative të dënimit me burgim. Gjykata në arsyetimin e saj, nuk ka argumentuar qartë nëse vendimmarrja për lirim para kohe me kusht e këtij shtetasi e ka arritur qëllimin për integrimin e tij real në shoqëri, pas vuajtjes së pjesshme të dënimit.

Ligji nr. 8328, datë 16.04.1998 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar, në nenin 34 parashikon se:.... “Të gjithë të paraburgosurve dhe të dënuarve u njihet e drejta për të punuar. Puna organizohet nga drejtoria e institucionit, brenda dhe jashtë tij, duke shfrytëzuar edhe ndihmën e subjekteve të tjera. Puna nuk ka karakter dënimi dhe shpërblehet sipas kriterëve të përcaktuara me vendim të veçantë të Këshillit të Ministrave”. Megjithëse ligji i sipërcituar, e ka të përcaktuar në mënyrë të qartë, se puna e të dënuarve shpërblehet dhe pagesa jepet si shpërblim në proporcion me punën e kryer, konform rregullave që përcaktohen në VKM, vërehet se vazhdon të zbatohet një praktikë, e cila është në kundërshtim me parashikimet e legjislacionit në fuqi. Kjo është evidentuar dhe në Progres Raportin për Shqipërinë për vitin 2015 si dhe tek “Raporti mbi situatën e të drejtave të njeriut, të personave të privuar nga liria në komisariatet e Policisë së Shtetit, në Institucionet e paraburgimit dhe të ekzekutimit të vendimeve penale dhe në spitalet psikiatrike, për periudhën Korrik 2015-Janar 2016” i Komiteti Shqiptar të Helsinkit (K.SH.H). Po t’i referohemi këtyre dy raporteve, të dënuarit që punojnë vijnë të marrin ulje të dënimit dhe jo kompensim. Në këtë mënyrë vijonë të zbatohen ende parashikimet e Dekretit nr. 7289, datë 08.04.1989 “Për zbritjen e dënimit të personave të dënuar me heqje të lirisë, që aktivizohen në punë, kur plotësojnë e tejkalojnë normën”, të Presidiumit të Kuvendit Popullor. Kjo praktikë është tërësisht e papërshtatshme për personat e paraburgosur dhe të dënuarit me heqje lirie, si dhe në shkelje të parashikimeve ligjore. Po në këtë kuadër, ata nuk janë të pajisur me librezë pune dhe as me librezë të kontributeve shoqërore. Në këtë këndvështrim atyre nuk iu paguhet vlera përkatëse e sigurimeve shoqërore, ç’ka sjell më pas dhe mosvlerësimin e kohës së punës në institucion si kohë vjetërsie në punë. E njëjta mbrojtje për personat e dënuar me burgim garantohej edhe në nenin 2, pika 2, të VKM nr. 437, datë 20.05.2015 “Për miratimin e Rregullores së Përgjithshme të Burgjeve”. Në nenin 54 të kësaj VKM-je thuhet se:..... “Aktet ligjore dhe

nënligjore që shërbejnë për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë në punë, mirëqenies sociale dhe kohëzgjatjes në punë, si dhe ato që rregullojnë marrëdhëniet e punës, me përjashtim të ushtrimit të së drejtës për grevë dhe pjesëmarrje në sindikata, zbatohen edhe për të burgosurit e të dënuarit”. Në pikën 2, të VKM-së nr. 396, datë 27.07.2000 “Për njohjen e periudhës së sigurimit për efekt pensioni dhe aksidenti në punë të të dënuarve me burgim”, thuhet se:... *“Paga, për të cilën i dënuari do të sigurohet, nuk mund të jetë më e ulët se paga minimale e vitit përkatës, e cila caktohet me VKM”*...

Në analizë të sa më sipër, personat e dënuar që punojnë punë të ndryshme brenda organikës së burgut duhet të shpërblehen me pagë sipas kriterëve të përcaktuara me vendim të veçantë të Këshillit të Ministrave. Në interpretim të parashikimeve ligjore, ata konsiderohen “punëmarrës” dhe duhet të trajtohen në përputhje me Kodin e Punës së Republikës së Shqipërisë. Neni 49, pika 2 e Kushtetutës së Shqipërisë, përcakton se:..... “Të punësuarit kanë të drejtën e mbrojtjes shoqërore të punës”. Ndërsa, në nenin 52, pika 1, të saj është sanksionuar se:.....“Kushdo ka të drejtën e sigurimeve shoqërore në pleqëri ose kur është i paaftë për punë, sipas një sistemi të caktuar me ligj”.

Gjykata e Lartë, pa i hyrë analizës së provave, nga shqyrtimi i materialeve të dosjes gjyqësore dhe pretendimeve të parashtruara në rekurs evidenton nëse nga gjykatat e faktit janë lejuar ose jo shkelje të normave procedurale dhe nëse ligji material është respektuar ose jo. Në varësi të zgjidhjes së këtyre çështjeve nga gjykatat e faktit, Gjykata e Lartë, në realizim të funksionit të saj, shprehet për bazueshmërinë ose jo në ligj të vendimeve të gjykatave të faktit. Për u thanë më sipër, Kolegji arrin në përfundimin se, rekursi i paraqitur nga prokuroria në Gjykatën e Lartë, kundër vendimit nr. 38, datë 02.05.2017 të Gjykatës së Apelit Korçë, përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale dhe për rrjedhojë ai duhet të pranohet dhe vendimi i gjykatës së apelit duhet të priset dhe çështja të dërgohet për tu rishqyrtuar nga një trup tjetër gjykues i Gjykatës së Apelit Korçë. Në rishqyrtimin e çështjes gjykata e apelit, pasi të marrë provat e nevojshme duhet tu jap përgjigje të gjitha pretendimeve që ngrihen në rekursin e paraqitur nga organi i prokurorisë.
...

Vendimi nr.17, datë 18.01.2023 i Kolegjit Civil

(Fillimi i detyrimit për pensionin ushqimor të fëmijëve në kujdestari)

...
Kolegji civil i përbërë nga Enton DHIMITRI Kryesues, Margarita BUHALI, Darjel SINA anëtarë vëren se gjatë gjykimit ka rezultuar i provuar fakti se nga momenti i ngritjes së padisë, pra nga data 16.07.2013 deri në datën 04.03.2015, datë në të cilin Gjykata e Apelit Vlorë ka shpallur vendimin e saj, të dy fëmijët e mitur të ndërgjyqësve kanë qëndruar pranë paditësit N.S dhe shpenzimet për rritjen dhe edukimin e tyre i ka përballuar pala

paditëse. Në asnjë pjesë të debatit gjyqësor të zhvilluar gjatë shqyrtimit të çështjes në Gjykatën e Apelit Vlorë, por edhe akteve të administruara në dosje, nuk rezulton që pala e paditur në këtë gjykim, D.S të ketë provuar para gjykatës se ka kontribuar dhe ka paguar pensionin ushqimor në masën e përcaktuar në dispozitivin e vendimit të dhënë nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë. Në të kundërt, si gjatë gjykimit në shkallë të parë, ashtu edhe gjatë shqyrtimit gjyqësor në apel (referojuni proces-verbalit te seancës gjyqësore të datës 25.02.2015 dhe të datës 04.03.2015, faqja 10-14 të dosjes gjyqësore në apel), palët kanë pranuar faktin se të dy fëmijët e mitur kanë qëndruar me palën paditëse, e cila, edhe ka përballuar shpenzimet jetike për rritjen dhe edukimin e tyre. Nuk rezulton që pala e paditur të ketë provuar para gjykatës së ka kontribuar për rritjen dhe edukimin e fëmijëve gjatë kohës që ata kanë qenë të caktuar nga gjykata për të jetuar me babain.

Në kushtet kur gjykata ja ka caktuar rritjen dhe edukimin e fëmijëve palës paditëse, si dhe përballimi i shpenzimeve për periudhën nga data 16.07.2013 deri në datën 04.03.2015 janë përballuar vetëm nga paditësi, ky i fundit nuk mund të detyrohet që ti paguajë paditëses kontributin për ushqim për fëmijet edhe gjatë periudhës që ata kanë qëndruar për rritje dhe edukim pranë paditësit. Për këtë arsye, detyrimi i palës paditëse për të paguar kontributin e pensionit ushqimor nga data 16.07.2013 deri në datën 04.03.2015, kohë në të cilën është shpallur vendimi i Gjykatës së Apelit Vlorë, është i padrejtë, pasi shpenzimet jetike për fëmijët gjatë kësaj periudhe janë paguar vetëm nga pala paditëse dhe për këtë arsye, detyrimi i kësaj pale që të paguajë sërish për të njëjtën periudhë, bie ndesh jo vetëm me frymën në tërësi të ligjit material, konkretisht Kodit të Familjes, por dhe përbën pagim shpenzimesh në mënyrë të dyfishtë dhe të paarsyeshëm nga i njëjti subjekt, për të njëjtin hark kohor. Përcaktimi i bërë në nenin 210 të Kodit të Familjes se detyrimi për ushqim fillon nga dita e ngritjes së padisë gjen zbatim zakonisht në rastet kur personi përfitues i detyrimit për ushqim ngre padi me objekt kryesor pagim detyrimi për ushqim ndaj personit të detyruar. Legjitimimi i tij rrjedh nga fakti se personi i detyruar nuk i jep detyrimin për ushqim sipas kushteve të parashikuara nga neni 209 i K. të Familjes. Prandaj ligji parashikon se e drejta e tij për të përfituar këtë detyrim rrjedh nga dita që ai e ka kërkuar rivendosjen e kësaj të drejte në rrugë gjyqësore që është dita e ngritjes së padisë. Ndërkohë në rastin e padisë për zgjidhjen e martesës, detyrimi për ushqim nuk qëndron si një kërkim i pavarur, por është pasojë e kërimit kryesor për zgjidhjen e martesës e lënien e fëmijëve për rritje e edukim. Në këtë lloj gjykimi secili nga palët pra si pala paditëse dhe ajo e paditur kanë të drejtë të kërkojnë lënien e fëmijëve për rritje dhe edukim. Në varësi të këtij kërkimi gjykata do të shprehet edhe për detyrimin për ushqim duke mbajtur në konsideratë faktin se kush ka mbajtur fëmijët deri në disponimin e vendimit të saj ne përputhje me nenin 209 të K. të Familjes. Në zbatim harmonik të këtyre dispozitave në rastet e disponimit të detyrimit për ushqim si pasojë e zgjidhjes së martesës ose të kërimit për mënyrën e ushtrimit të përgjegjesisë prindërore, gjykata do të përcaktojë kohën nga fillon detyrimi për ushqim nisur nga rrethanat faktike të kujdesit ndaj fëmijëve dhe kontributit të dhëna nga palët sipas

nenit 209 të K.të Familjes për të shmangur detyrimet dyfishe për të njëjtën kohë. Për sa mësipër vendimi i gjykatës së Apelit për kohën e fillimit të detyrimit për ushqim bie ndesh me ligjin dhe duhet të ndryshohet duke filluar pagimi i këtij detyrimi nga dita e dhënies së vendimit nga gjykata e Apelit.

Për sa i takon pjesës tjetër të vendimit të dhëna nga Gjykata e Apelit Vlorë, Kolegji vlerëson se ai është marrë në përputhje të plotë me ligjin dhe se nuk ka asnjë shkak ligjor që ky vendim të cenohet në këtë pjesë të tij. Në rastin objekt shqyrtimi, nga vlerësimi psikologjik i kryer gjatë shqyrtimit të kësaj çështjeje ka rezultuar i provuar fakti se të dy bashkëshortët dëshmojnë aftësitë e duhura prindërore dhe tregojnë angazhim në çështjet e rritjes dhe edukimit të fëmijëve. Gjithashtu, referuar akteve të administruara ne dosje, nuk rezulton i provuar fakti se pala paditëse ka kushte më të mira në drejtim të të ardhurave ekonomike, si dhe ambientit që i ofron fëmijëve për të jetuar. Për këtë arsye, në kushtet kur të dy palët ndërgjyqëse janë në kushte të barabarta për sa i takon kushteve të jetesës që ju orfrojnë fëmijve si dhe kanë të ardhura të njëjta ekonomike, nisur nga fakti që të dy fëmijët janë të mitur, interesi më i lartë i tyre e kërkon që ata ti lihen për rritje dhe edukim nënës, pra të paditurës.

Kolegji vlerëson se nga ana e Gjykatës së Apelit Vlorë, janë respektuar normat procedurale, të cilat mund të çojnë në pavlefshmërinë e vendimit gjyqësor apo të procedurës së gjykimit. Nuk rezulton, të ketë shkaqe të rënda procedurale, të cilat, të kenë ndikuar dukshëm në dhënien e vendimit të kësaj gjykate. Nga aktet procedurale të administruara në dosje, konstatohet se palëve iu është dhënë mundësia të realizojnë të drejtën e tyre të mbrojtjes, të paraqesin prova, të njihen me provat e palës kundërshtare, të debatojnë në lidhje me to, të shprehin qëndrimin e tyre për zgjidhjen e mosmarrëveshjes, etj., duke u respektuar të gjitha parimet bazë, të zhvillimit të një procesi të rregullt ligjor.

Për gjithë sa është arsyetuar mësipër në këtë vendim, Kolegji arrin në konkluzionin se vendimi i Gjykatës së Apelit Vlorë, duhet të lihet në fuqi me ndryshimin për kohën se kur pala paditëse N.S duhet të fillojë të paguajë pensionin ushqimor për dy fëmijët e mitur, pjesë e cila vjen në kundërshtim me përcaktimet Kodit të Familjes.

...

